

ГАДАТЕЛКАТА

Тази книга е от поредицата бестселъри „Crime & Mystery“. Най-добрите и най-търсените трилъри, преиздавани в милионни тиражи и филмирани по целия свят.

АТИКА

Книга на годината. „Гадателката“ съчетава най-доброто от „Фатерланд“ и „Горки парк“ с „Мълчанието на агнетата“...
The Times

ДОНАЛД ДЖЕЙМС

ДОНАЛД ДЖЕЙМС ГАДАТЕЛКАТА

Превод: Стефан Величков

chitanka.info

Русия, 2017 година...

Инспектор Константин Вадим се връща в родния си Мурманск. Разследването на жестокия сериен убиец Монструм в Москва завинаги го е отвратило от политическите игри. Но веднага попада в нов кошмар — този път личен.

Жена му Наталия, лекарка в „Бърза помощ“, изчезва безследно. Скоро става ясно, че по същото време е изчезнала и друга жена — служителка в местното консулство на САЩ.

Случаят придобива екстрена важност за руското и американското правителство.

В Мурманск текат избори за нов губернатор, а по същото време в различни американски градове откриват неизвестни жертви с татуирана буква „К“ на рамото.

От Москва пристига представител на ФБР.

Константин Вадим и Аби Кънингам — бяло руско ченге от отдел „Убийства“ и черна специална агентка от ФБР — трябва да се промъкнат през смъртоносния лабиринт, изплетен от руската мафия, корумпирани политици и продажни ченгета...

*Втора книга от трилогията за инспектор Вадим
МОНСТРУМ, ГАДАТЕЛКАТА, ВАДИМ*

ПРОЛОГ

Първият труп изплува на бреговата ивица в чикагския парк „Линкълн“, изхвърлен от водите на езерото Мичиган. Беше момиче на може би четиринадесет години, престояло във водата няколко дни. Причината за смъртта бе удушаване, имаше следи от жестоко сексуално насилие.

Вторият бе открит почти две години по-късно в горяща къща на улица „Братъл“ в Кеймбридж, Масачузетс. За тази жертва се намери малко повече информация. Според съседите това бе тринадесетгодишната племенница на някой си д-р Джон Полингър, бивш преподавател във факултета по английска филология в Харвард. Виждали я в двора няколко пъти през лятото, но на никого от тях не се било случвало да разговаря с нея. Аутопсията след намирането ѝ, задушена от дима и отровните газове, показва, че дълго време е била подлагана на зверско сексуално насилие. По-късно същия ден Джон Полингър, за когото полицията предполагаше, че е причинил собственоръчно пожара, бе открит мъртъв в кабинета му в „Елиът хауз“. Изстреляният от самия него куршум двадесет и втори калибър бе минал през небцето и заседнал в мозъка му.

Третият труп, пак на момиче, бе намерен шест месеца по-късно на една малка и безлюдна уличка в нюйоркския квартал Сохо. Смъртта ѝ, резултат от нанесен побой, бе настъпила другаде. На поздравителна картичка за четиринадесетия ѝ рожден ден бе написано с едър и заоблен почерк:

„Честит рожден ден, Т.

От безумно обичащия те М. Дж.“

В процеса на разследването полицията и ФБР установиха, че облеклото на трите жертви силно се различава по качество, цена и

произход. Нямахте основание да се смята, че извършителят е един и същ.

Но обединяващ фактор между трите смъртни случая беше грубо татуираната бледозелена буква „К“ върху горната част на ръката, малко под рамото, на всяко от момичетата. Установено бе, че това е избледняваща след пет години татуировка, каквато се използва в трудововъзпитателните колонии за подрастващи в различни райони на Русия, преди всичко в Красноярск, Колима и на Колския полуостров — всичките известни като области с множество лагери за малолетни престъпници.

Тази информация беше изпратена на Чарлз Фиърлес — специалния агент на ФБР в Москва по време на неотдавнашната гражданска война. Но само след няколко седмици, когато булевард „Новински“ беше разрушен от бомбардировките на националистите през 2015 година, тя изчезна под руините на американското посолство.

РУСИЯ, АПРИЛ 2017 Г.

КОЛСКАТА АРКТИЧЕСКА ОБЛАСТ СТО ГОДИНИ СЛЕД РЕВОЛЮЦИЯТА В РУСИЯ

1.

Делник на един руски милиционер. Питам се, дали на някого от вас се е случвало да има дни като този? Тъмно ранно утро е и аз предвождам оперативна група по заледеното езеро. Небето е обсипано със звезди, а на километър или два от нас крайбрежната зона на града свети като огърлица. Прости ми, боже, но от това разстояние под мекия похлупак на арктическия мрак морското пристанище Мурманск ми прилича на живописна пощенска картичка.

Целта ни е големият, скован сред ледовете товарен кораб пред нас — железен гигант с разкривени, обледени и ръждясали метални плоскости на корпуса, жертва на неотдавнашната гражданска война. Заседнал е под странен наклон, сякаш ей сега ще се шмугне безшумно под леда.

Качваме се тихо на борда. Без ругатни, без болезнени стонове при честите подхлъзвания на премръзналите ни длани по обледения парапет. Действаме професионално. Вече в трюма на кораба ние се придвижваме през облицованите с метални листове помещения и лабиринта от железни греди и колони, следвайки тънките лъчи на джобните си фенерчета. Плъховете ме плашат — но би трябвало да се страхувам повече от процепите и стърчащите железа из целия корпус, резултат от попаденията на бомбите. Тук, долу, е с няколко градуса по-топло и под нас се чува надигането и спускането на ледената вода. Усеца се и миризмата ѝ — особена смесица от миризма на мазут и водорасли.

Спираме и се ослушваме. Такова е в най-общи линии ежедневието на руския милиционер. Този разнебитен трюм на един от няколкото товарни кораба, потопени в езерото Полкава при въздушните нападения на анархистите, е приют не само за плъховете и криещите опасности ръждиви механизми. В него живеят и деца.

Да, приятели, ние ловим деца. В днешна Русия има толкова много осиротели и изоставени деца, че се чудим какво да ги правим. Цялата страна гъмжи от дребнички сгущени силуети, които живеят в

разрушените райони на градовете или се навъртат около автогари и летища, просят, крадат, продават се за насъщния — печални тресчици, пръснати от гражданската война.

Отново давам знак на хората си да спрат. Да загасят фенерите. Чувам гласове. В отсрещния край на трюма се появи жълта светлина от газена лампа, предшестваща две деца — момче и момиче. Движеха се предпазливо. Момчето беше на не повече от шест години, а момчето малко по-голямо — на осем или девет, може би дори и на десет, ако се вземат предвид тесните, недоразвити рамена и прегърбената стойка. Държеше тенекиен фенер. Вдигна го, спирайки се в подножието на стълбата към палубата точно пред нас.

Клякам до горния край на стълбата. Чувам пликането на морската вода долу и виждам парата от дъха си в светлината от фенера на момчето. Шестимата униформени зад мен са по-тихи от шумоленето на щъкащите плъхове.

— Какво е търсил долу? — попита момиченцето. Облечено бе в парцаливи дрехи и големи ботуши. Русата му коса висеше на мръсни кичури.

— Да се подслони на завет, глупачке — отвърна момчето. — Ей там е, отсреща.

Лампата се скри зад корпуса на някаква разбита машина. Спряхме в подножието на стълбата. От това място виждах децата. Фенерът стоеше над трупа на мъж — скитник, клошар. Жълтата светлина озаряваше разбитата му глава. Децата клекнаха до него съвсем по детски. Момчето пребърка джобовете на мъртвия, а момичето развърза обувките му.

Може би момчето го беше убило, докато е спял. А може би човекът просто се е подхлъзнал в тъмното и е разбил черепа си в някое стърчащо желязо или механизъм. Истината е, че нямаше значение. Щяхме да спасим още две деца — две невръстни същества, които можеше да бъдат спасени, надявах се да бъдат спасени.

Включих преносимия прожектор и го насочих директно към тях. Двама от моите хора се втурнаха напред с подхлъзващи се стъпки. Децата изпищяха. На друго място и по друго време човек би си помислил, че всичко това е някаква ученическа игра.

Вече е следобед. Сумрачен арктически следобед. Патрулът на службата по дребната улична престъпност е от другата страна на езерото Полкава, този път сред светлини, музика и миризма на цвърчащи пържоли от еленово месо. През последните няколко години леденият панаир в Мурманск се прочу из целия Колски полуостров и дори привлича някой и друг норвежец през близката граница. Регионът има особен климат. Благодарение на вълшебното влияние на Гълфстрийм Мурманск е незамръзващо пристанище, докато хилядата сладководни езера наоколо до едно са покрити с дебел лед през зимата. Почти шест месеца от годината един от дълбоко вдадените в сушата ръкави на езерото, в самите покрайнини на Мурманск, е зает от шарени палатки и всевъзможни, боядисани в ярки цветове, дървени навеси и бараки. Изключително примитивният начин на строителство излъчва своеобразен неповторим чар. Изграждат се открити сцени за рок концерти. Имаме десетметрово копие на наклонената кула в Пиза, както и на лондонския Биг Бен. Имаме Статуя на свободата и умалени копия на руски черкви с типичните, издути като луковици кубета. Лично Антон Баданов — губернаторът на Колска област, поде инициативата за създаването на този панаир. Сега неговите малки улички и сергии, музиката и разноцветните светлини, тълпите от напористи проститутки, публичните домове и клубовете за хазарт носят приходи за хазната на града. Всичко има. Можеш да си поиграеш на война в бункери от велпапе с момичета, облечени като Хитлерови генерали, или пък да насилиш една-две монахини върху позлатен олтар под звуците на мощен монашески хор.

Града на порока — така го нарекоха онези, които не го одобряват. Те виждат в него един развратен Дисниленд и в това няма нищо чудно. В Мурманск се водят ожесточени спорове за ползите и вредите от нашия зимен придатък, но Града на порока плаща почти всичко, което прави живота поносим тук, в замръзналата периферия на света. Приходите от него ни дават възможност да издържаме болницата „Лермонтов“ — определяна като най-добрата в Арктическа Русия; те са източникът на средствата, с които губернаторът Антон Баданов плаща на милицията и държи изкъсо ненаситния бандитизъм.

Града на порока е мой контингент в качеството ми на главен инспектор — по уличната престъпност в осемнадесето районно управление на милицията. Поддържането на ред в истинския смисъл

на думата по криволичещите и пъстроцветни улички на града е невъзможно, затова съм насочил усилията и ресурсите си към децата. Ако успея да спася дори само едно дете от изнасилване или принудителен труд, аз съм удовлетворен. Или поне малко удовлетворен. В днешна Русия важното е да не губим надеждата си за някакво прилично бъдеще на нашите деца. Въпреки очертаващите се перспективи.

И този следобед ще приберем най-малко двадесет или тридесет хлапета под дванадесет-тринадесетгодишна възраст. Много от тях, които имат родители, работещи на панаира, ще освободим. Те се познават по това, че за тях са полагани сравнително добри грижи. Останалите — слаби и нерядко болни — ще вземем под наша опека и ще се погрижим да бъдат настанени в американското сиропиталище на улица „Фестивална“. Имаме и микробус, който ни чакаше. Само че в момента бях освободил хората си да хапнат по наденичка и да се сгреят с по една перцовка, преди да се заловим за работа. Останах за малко сам.

Поех дълбоко дъх и го изпуснах на тънки струйки замръзваща пара. Погледнах напред, после и назад. Поколебах се още миг на малката уличка между шарените палатки. Разбира се, че ще се колебая. Едва ли ще ми бъде весело, ако ме види някой. Само че мен нещо ме теглеше. Някаква идея фикс. Направих една плаха крачка, после още една към входа на палатката с крещящо ярък надпис над него. Погледнах назад през рамото си. Какво правех тук, за бога? Как можех дори да си помисля, че ще вляза там?

Влязох. Светлина озари лицето ми.

— Хайде, влизай бързо — каза тя. — Този вятър реже като нож.

Вмъкнах се в палатката и спуснах висящата брезентова врата след себе си. Помещението беше малко, с протрити ориенталски килими на пода, вече почернели от разтопен сняг, внесен с обувките на посетители. Светлината идваше от дузина полуизгорели ароматизирани свещи на метален полилей, повесен на ръждива верига.

Зад маса със зелена плюшена покривка седеше старица и ме гледаше с характерни узбекски очи. Дръпна от ръчно свита цигара толкова силно, че бузите ѝ хлътнаха, и после изпусна дима, който увисна като голям облак около главата ѝ.

Чуваше се тихо, хипнотизиращо думкане като от барабан. Озърнах се озадачен и ми трябваше време, докато установя, че старицата потропва с незаетата си ръка под масата. Тъмните ѝ очи се спряха за дълго върху лицето ми. Изучаваше подробно чертите ми, движеше хлътнолите си устни така, че пепелта от цигарата неизменно падаше встрани от нея. Забелязах, че плюшената покривка е прогорена на много места.

— Седнете, драги — изрече тя с южняшки акцент.

Настаних се на трикрако столче до масата. Стъкленото кълбо пред мен блестеше ярко с уловената във фокуса му светлина от пламъците на свещите. Ритмичното потрепване престана.

— На какво гледате? — казах аз, опитвайки се да взема инициативата в свои ръце.

Тя посочи стъклената топка, колодите карти до нея и накрая към парцаливите астрологични карти, окачени на едната от брезентовите стени, и отвърна:

— Нямам предпочитания. Понякога с топката, понякога с картите, а също и на ръка.

Сложи на масата две карти, обърнати с лицето надолу.

Правя каквото мога, приятели. Опитвам се да ви обясня как започна всичко. В този момент, убеден съм, аз прекрачих в кошмара — или по-точно влетях с всичка сила в него. Поне според мен това беше началото му. Чуйте.

— Какво искате да знаете? — попита тя.

Нямах отговор на този въпрос.

— Каквото и да е — отвърнах. — Всичко.

Старицата се усмихна. Навън се изви кратка вихрушка. Тя се послуша и каза:

— Вятърът също ни говори.

Пресегна се напред и изпод широкия ръкав от жълто-черна коприна се показа грапава длан с едри кокалчета като на работник, упражняващ тежък физически труд. Хвана пръстите ми и ги изви назад толкова силно, че усетих болка. Вгледа се в плетеницата от линии на дланта ми.

— Пресичащи се линии в областта на Юпитер — започна тя тихо — означават тормоз. Страдали сте в миналото. В недалечното минало.

— Кой не е страдал през гражданската война? Кой руснак не страдаше?

Изсумтя пренебрежително. С другата си ръка натисна в основата на средния ми пръст и продължи да говори монотонно:

— Това е областта на Сатурн. Дългите фаланги са признак на дълбока душевност, на чувство за хармония...

Наведох глава към едното си рамо — скромно съгласие с уменията ѝ. Според мен беше вярно, че вече се чувствах по-улегнал, приближавайки четиридесетте.

— Обратното — каза тя със същия лишен от интонация глас, — един къс Сатурн означава неблагоприятие, прибързаност, склонност към импулсивни постъпки. — Усмихна се лекичко. — Къс Сатурн като вашия.

Казах си: „Дявол да го вземе, тя е само някаква си врачка.“ Но не беше свършила.

— Има още нещо — добави. — Съсредоточаване на гънки при Сатурн сочи нещастие.

— Аз дойдох с нагласа за добри предсказания. Нещастие ли? — Инстинктивно дръпнах ръката си, но тя я задържа.

— Боите ли се да го чуете?

Погледнах я в очите напрегнато. Естествено, че се боях. Но не можех да направя нищо. В моя случай това беше болестно състояние. Признавам си. Един непогребан страх.

— Да се боя ли? Не, никак — отвърнах на предизвикателството ѝ. — Разбира се, че не.

— Може би изобщо не вярвате на такива неща?

— Да кажем, че все още не вярвам достатъчно.

Тя се усмихна:

— Виждам, че в живота ви има жена. — Последва продължителна пауза. — Русокоса. Способна. Може би адвокатка. Или инженерка?

— Съпругата ми е лекарка.

— Ето... — Сякаш бе казала именно това. Погледна ме в лицето и присви устни. — Но нещо не е съвсем в ред. Неприятности ли имате? — Изчака, без да отмества поглед от очите ми. — Брачни проблеми може би? — Раздвижи леко длан наляво-надясно, сякаш за

да размести въздуха между нас. — От ваша страна или от страна на вашата докторка?

— Не. — Не оставих никакво място за съмнение, макар че през лятото Наталия загуби детето, което очакваше. Беше бременна едва в третия месец. Подхлъзнала се и паднала, докато оказвала първа помощ на пострадал в железопътна катастрофа при Крешнец. Но шокът беше вече изживян. — Нямаме неприятности. — Поклатих енергично глава.

Тя реагира с престорена усмивка:

— Значи няма никакви сенки от миналото? Много добре. Но виждам неприятности, които тепърва предстоят. — Замълча мелодраматично с изплашено изражение на лицето. — Опасност може би. — Обърна двете карти. Откриха се шарени изображения, които не ми говореха нищо. — И картите казват същото — продължи тя с вече категоричен тон. Облегна се назад, гледайки напрегнато в една точка над главата ми. — Друг мъж. Дали не е Скорпион? Засега не се вижда ясно. Слаб, но подвластен на страстите, своенравен, упорит... Да, Скорпион.

— Нищо подобно не виждаш! — Чувствах, че върша предателство спрямо Наталия със самото си присъствие тук.

— Трябва ли да се закълна, че виждам друг мъж...?

— Не, не трябва. — Станах ядосан на себе си. — Столчето се катурна зад мен и остана да лежи на мокрия килим. — Тръгвам си. — Извадих свитък рубли от джоба си и отброих пет. — Може много поразии да направиш с такива приказки, бабке. Замисляла ли си се за това?

— Вие избрахте да дойдете тук, инспекторе. Можехте и да не влизате. — Тонът ѝ беше спокоен, почти извинителен, но думите бяха като шамар в лицето.

— Инспектор? Кой ти каза, че съм инспектор от милицията?

— Вие. Съмнявате ли се? — Гледаше ме невинно. Дълбоките бръчки по бузите ѝ се разтеглиха в лукава усмивка. — Естествено, ясно ми е, че не вярвате. Може ли да се вярва на нещо такова? Картите, стъклени кълба, линии на дланта... — Вдигна ръце и ги разтвори широко, вследствие на което жълто-черните копринени ръкави се смъкнаха до набръчканите ѝ лакти. — Ето, вземете си парите. Не ги искам.

Отблъснах ръката ѝ. Сега вече се уплаших.

— Кажи — попитах, — самата ти виждаш ли нещо в картите?

Тя запали отново угасналата си цигара. Долових миризмата на трева в нея.

— С това си изкарвам хляба — отвърна. — Но дали ги разбирам? Възможно ли е някой да ги разбере? Ето... — Тя се пресегна и взе колодата за таро. — Разбърквам наново картите и този път те показват дълъг живот и щастие за вас и вашата докторка. Кой може да каже със сигурност?

— В такъв случай вярвате ли в тези суеверия?

— Че как иначе? Даже Сталин се е прекръствал, преди да започне нещо несигурно. — Стана и ме поведе към входа. Отдръпна брезентовата завеса и мразовитият вятър нахлу покрай краката ми. — Щом предпочитате да не вярвате, аз няма да ви насилвам. — Натика петте рубли във външния ми джоб. — Ето, вървете си със здраве.

Няма и час по-късно аз тичах като обезумял по кея. Дим и внезапни гейзери от искри изригнаха в мрака и забулваха мигащите сини лампи на линейките и милиционерските джипове „Камка“.

Спрях един сержант със синя униформа на пристанищната милиция и му показах легитимацията си.

— Какво става тук?

Лицето му лъщеше от пот и капки черно машинно масло.

— Гори един кораб, инспекторе — отвърна той, разтваряйки задъхан яката на шинела си.

— Танкер ли?

— Не, не. Товарен. Малък кораб за разносяне на провизии из пристанището. Екипажът е най-много десет човека. Вече ги измъкнаха. Два спасителни влекача успяха да го закачат на буксир и го теглят навътре в морето.

Затичах се през гъстия дим. Санитари с надпис на гърбовете „Болница «Лермонтов»“ извеждаха няколко огнеборци. Минах между безразборно паркирани линейки от друга болница и след това по тесен железен мост, поставен временно между два пристана. От другата страна димът беше значително по-рядък. Вече виждах горящия кораб на около петдесет метра от пристана. Отдалечаваше се бавно. Стоманените въжета увиснаха и цопнаха във вълните, след което отново се изпънаха сред мъгла от водни пръски, поемайки пак

усилието на невидимите зад дима и тъмните пламъци влекачи да измъкнат товара си в открито море.

Петима-шестима мъже седяха на кея, облежнати на покрита с одеяла стена. Милиционери и санитарни бяха поели грижата за тях. Русокоса жена със зелена престилка от „Лермонтов“ и синьо-бяло шалче стоеше малко встрани и гледаше кораба от кея. Косата ѝ беше оцапана с машинно масло, а ръцете — с кръв. Забавих ход и направих още няколко крачки към нея. Спрях и докоснах ръката ѝ. Тя се обърна и бавно се надигна на пръсти да ме целуне.

— Какво правиш тук, Константин? Струва ми се, че беше отредил следобед за Града на порока — каза тя с усмивка.

Прегърнах я през рамото.

— Чух, че има пожар на пристанището...

— Можеше да бъде и по-страшно — обясни тя съвсем непринудено. — Експлодирани са някакви нефтени продукти на палубата. Екипажът е успял да скочи от борда навреме. Всички с изключение на един мъж, затиснат в кабината на щурвала. — Замълча за момент. — Наложил се да ампутирам стъпалото му.

Стомахът ми се преобърна. Успях да кажа само:

— Господи...

— Трябваше или да го направя, или да го оставя да умре. Той сам взе решението. — Погледна назад през рамото си. Горящият кораб вече минаваше покрай диспечерската кула на пристанището и силуетът му се размиваше в сивата морска мъгла, смесена с нестихващия дим, който бълваше. Случва ли ви се да имате такива дни?

2.

Сгъвам. Правя клуп. Подпъхвам през него. Да... Приблжих се до огледалото да огледам резултата. Задоволи ме. Не беше зле. Не беше зле като за първата черна папийонка, завързана без чужда помощ. Май не приличаше толкова на пеперуда, колкото на разперени криле на умираща гарга, но малко подръпване тук-там оправи работата. Денят ми вземаше по-приятен обрат.

Черният панталон със сатенени кантове ми стоеше добре. Смокингът... Облякох го и размърдах рамене... Беше ми съвсем по мярка. Дори за миг не си помисляйте, че съм от онези непретенциозни към външния си вид руснаци. Щом като плащам наем за смокинг, той трябва да ми стои безупречно. В случая беше така.

Налях един пръст лимонова водка и я занесох на Наталия в банята. Тя беше изцедила косата си и се канеше да излезе от изпускащата пара вана. Подадох ѝ чашата.

В очите ѝ грееше усмивка. Стоеше права и съвсем гола, ако не се смята златното синджирче на врата ѝ. Отпи бавно от водката и ме изгледа продължително.

— Добре...

Долових задоволение в тона ѝ. Огледах я и повторих със същото задоволение:

— Добре...

Докато се обличаше, аз пуснах „Калифорнийски концерти“ на Джери Мълиган. Сипах си малко водка и се загледах в изненадващата покана, изписана с релефни златни букви: „До инспектор Константин Вадим и д-р Наталия Вадим от губернатора на Колска област“, която стоеше върху лавицата над камината. Взех я, опипах скъпия картон и се замислих защо ли сме удостоени с такава покана. За вечеря в тесен кръг в апартамента на губернатора. Загадка.

В момента обаче предпочитам да си мисля за голото тяло на Наталия, изправено във ваната, за оцеждащите се криволичещи струйки, които се спираха за миг и продължаваха, заобикаляйки

гърдите ѝ, и колебливо се спускаха към хълбоците. Взех водката и отидох до прозореца. Голям рудовоз със запалени светлини се движеше безкрайно бавно в черната вода под него. Огромният му нос се полюшваше сантиметър по сантиметър сякаш в посока на невидимия пристан. Обърнах се с гръб към прозореца, потупвайки с пръсти по сатенените кантове на крачола в ритъма на Джери Мълиган. С няколко стъпки в такта на джайва се озовах в средата на стаята. Животът не е лош, Константин — казах си аз. Нещата се подреждат в тон с желанията ти.

Първото и най-важното е, че за мен Москва беше минало. Този кратък и злощастен епизод приключи. Завърнах се в родния си арктически град — разпилян и миришещ на гниещи водорасли. Да си призная, приятели, като се изключи обстоятелството, че е столица на Колска област, за Мурманск почти няма какво да се каже. Имаме си футболен отбор — „Динамо“, споменът за чиято последна победа е жив единствено в устния фолклор. Имаме електроцентраля, за която хората говорят само шепнешком, както и огромен, загадъчен кафяв облак, висящ постоянно ниско над земята на десетина километра южно от града. От него очите постоянно сълзят. Наричаме го Анастасия. Малко по-нагоре по течението на реката, във военното пристанище Североморск, е прибран в нафталина могъщият някога Северен съветски флот. Говори се, че там ръждясвали към сто и петдесет подводници, повечето от които флуоресцирали, щом се стъмни.

След гражданската война преди две години стотици хиляди жители напуснаха града, гласувайки с краката си срещу тъмнината по обед и температурите, при които дори водката замръзва в бутилката. Главно, предполагам, родените в Москва и Петербург. Градът ни сега беше полупразна сянка на миналото си.

Но този град беше моят дом. Обичах упорития му провинциализъм. Обичах дългите, студени и мрачни седмици през зимата и грубоватия черен хумор на местните хора. По особен начин обичах дори Анастасия и „Динамо“ — Мурманск.

И така, тази вечер бях в отлична форма. Музиката на Джери Мълиган звучеше меланхолично и похотливо — точно джаза, който харесвам. Откъм спалнята се чуваше възбуждащ шум от обличането на Наталия. Даже долових полъх от миризмата на червило или пудра. В такива моменти *чувствам*, че съдбата ми се променя. Дори може би, че

се променя съдбата на цялата бедстваща, изсмуквана от мафии страна, която завиваше бавно и тромаво в нова посока подобно на сменящите курса си огромни рудовози в залива.

Внезапно този прилив на оптимизъм ме накара да изпитам страх, от който ме полазиха мравки по гърба. За капак си спомних следобедното посещение при беззъбата гледачка и призрачната светлина на свещите в палатката ѝ. Естествено, то не означаваше нищо. Ясно ми е, както и на всеки друг. Ясно ми беше още когато влязох в палатката. И все пак не мога да отрека, че тя остави своята следа. Сянка по-скоро. Тръпка, която се спуска надолу по гърба, както вече казах.

Аз съм по-податлив на такива моментни настроения от Наталия, разбира се. Разликата е в това, че тя крачи смело и решително по пътя на живота, докато аз се спирам и надничам зад ъгъла, преди да завия, колебая се пред мрачните и необичайно вдадени навътре входове.

Ето защо сигурно се досещате, че случката, която може да се тълкува като второ предупреждение, докато оставяхме колата си, отивайки на вечерята при губернатора, имаше по-силен ефект върху мен, отколкото върху Наталия. Бях паркирал моя средно тъмен син фиат „Толстой“ пред най-новата и най-висока сграда в Мурманск. Този небостъргач беше административният център на Колска област, но в него имаше и неизвестен за населението брой апартаменти, предназначени за височайшите народни избраници. Както и огромен мезонет, обитаван от губернатора на провинцията. Част от този комплекс е и най-големият търговски център на север от полярния кръг (не се усмихвайте, приятели, ние се съревноваваме със северносибирския Норилск и даже с форт Юкон в Аляска).

Тъкмо бях излязъл от колата и подуших въздуха. Метеорологичната прогноза беше от най-лошите, но снежната буря все още се помайваше някъде над морето. Според прогнозата тя щеше да стигне до Мурманск доста след полунощ.

Наталия бе застанала на тротоара до мен и чакаше да заключа колата. Обърнахме се и тръгнахме през почистеното от сняг площадче пред широката врата от тъмно стъкло, която загатваше за примамлива топлина в скритото зад нея фойе на Градския административен център.

Нека само да добавя, че вече слезли от очебийно скромния фиат, ние нямахме вид на милиционер със среден чин и преуморена от работа лекарка. Бях взел под наем специално за случая смокинг от черноборсацията Васикин (споменах ли вече за това?), а Наталия изглеждаше... Възможно ли е един мъж да опише с думи съпруга като Наталия?

Забелязах свитата като бохча тъмна фигура на мъж до ниската ограда на площадчето миг преди Наталия. Заради професионалния ми опит вероятно. Видях го как се размърдва и се изправя пред нас, облъчвайки ни със сладникавата смрад на мизерия. Посивялата глава отвори уста и изкрещя думи, които не разбрах напълно. Дълъг и мръсен пръст сочеше в лицето на Наталия.

Постовият от охраната изникна отнякъде извън моето полезрение. Черната му ръкавица удари стареца в гърдите и смърдящата дрипава бохча падна с пронизителен вик на тротоара. Възпях пазача, когато, замахна с крак за ритник, и той се намръщи, обръщайки презрителния си поглед към мен, докато скитникът се отдалечаваше на четири крака.

Наталия направи няколко бързи крачки към превития човек, извади няколко рубли от чантичката си и се наведе пъргаво, пъхвайки монетите в дланта му, без да обръща внимание на злобната физиономия на пазача. Всичко приключи за няколко секунди.

Отидох при Наталия и двамата тръгнахме хванати за ръце към стъклената врата. Постарах се да овладеея треперещия си глас, когато ѝ казах:

— Заплаши те с бавна смърт.

— Само ако не се поправя. — Наталия продължи да ме държи за ръката, докато вратата се отваряше. Лъхна ни силна струя топъл и ароматизиран въздух. — Прокле ме и ме нарече Йезавел.

— Това от Библията ли е?

Образованието си получих по времето на съветската система, а в нея нямаше място за светото писание.

Влязохме в облицованото с огледала фоайе. Униформен сержант от милицията взе палтата ни. Колкото и да беше обръгнал, не устоя на изкушението да хвърли бърз, зашеметен поглед към оскъдничката черна рокля на Наталия. Втори сержант ни заведе до чакащия асансьор. Задържа плъзгащата се врата отворена и още щом влязохме,

се пресегна и натисна един бутон, на който нямаше никакво обозначение.

— Йезавел — каза Наталия, когато потеглихме нагоре — е финикийска царица. Не си спомням на кой цар е била съпруга. Лошото си име в анализите е спечелила със своите прелъстителски умения и разюзданост.

Придърпвайки роклята си нагоре, тя вдигна високо крак и едва успя да го спусне, когато вратата на асансьора се отвори. И добре, че го направи, защото се оказахме с лице срещу огромния салон за приеми в личния апартамент на губернатора. Двадесетината гости с коктейли в ръце замълчаха и извърнаха глави да видят кои видни представители на елита в Кола пристигат с персоналния асансьор на губернатора право в сърцето на компанията.

Секунди по-късно Наталия вече беше отвлечена сред група възхитени американци на средна възраст и руски бизнесмени. Странно, но ми стана приятно. Удоволствие беше за мен да видя как богати американци, ракетири^[1] и представители на местната власт кръжат около нея като суетен рояк. Приятно ми беше дори когато видях Осопов — кмета на Мурманск, който практически се назначаваше от губернатора — да прегъва тлъстия си врат, навеждайки се над ръката ѝ.

Присъстваха повече мъже, отколкото жени. Момичета от професията стояха на няколко групички в ъглите на голямата зала, бърбреха и отпиваха от питиетата си. На подобни официални приеми обикновено се очакваше домакинът да осигури и такива момичета. Те служеха за украса — нещо като свежи цветя, подредени във вази из залата. Засега никой от присъстващите мъже не им обръщаше внимание. Но и тяхното време щеше да дойде. Общоприето беше, ако някой от гостите пожелае да заведе вкъщи една от компаньонките в края на вечерта.

Аз пък тръгнах да се разхождам в периферията на салона, взимах си сандвичи от таблите върху лакираните маси и чаши шампанско, които ми поднасяха сервитьори с бели сака. Под ярката светлина на полилеите коварната инсинуация на старицата от мрачната палатка ми се струваше смешна. Бях толкова отпуснат, че дори не направих опит

да се изплъзна от матроната с лъскава тюркоазена рокля, която се беше устремила към мен.

— Сигурно се чудите що за отвратителна тълпа от *ракетири* и спекуланти, натрупали състояние през войната, е поканил губернаторът на вечеря — заговори ме тя. Протегна ръката си и аз я поех и понечих да се представя, но тя ме възпря, повдигайки брадичката си властно, но любезно: — Инспектор Константин Вадим, който си извоюва добро име с разкриването на неотдавнашните убийства в Москва.

— Който по-скоро *изгуби* не само доброто си име покрай неотдавнашните убийства в Москва — отвърнах.

— А аз съм Мария Баданова. Някога бях шампионка на Съветския съюз по плуване и бронзова медалистка от олимпиадата в Монреал, макар че сега трудно бихте си го представили.

Някогашна шампионка по плуване, а сега съпруга на губернатора. Изразих уважението си с лек поклон. В случая модел ми беше американският актьор Кери Грант.

— Аз съм причината за присъствието ви тук тази вечер — продължи госпожа Баданова и намръщи дебело начервените си устни. — Съпругът ми не ви ли каза?

— Не, госпожо — отвърнах озадачен.

— Естествено, избрах ви заради външния ви вид, Константин. Това беше главното ми съображение.

Направо ме събори. Кери Грант също.

— При това стечение на обстоятелствата беше неизбежно — продължи тя, размърдвайки кокетно мощните си рамене, от което голите ѝ ръце се разтресоха. — Не е ли така?

Известно е, че голяма част от рускините са ненаситни и страдат от нещо като приапизъм в женски вариант.

— Главното съображение ли? Струва ми се, че не ви разбирам.

Усетих, че усмивката ми стои като вкаменена. Тя също се усмихна и потри бръчките по шията си.

— Карам ви да се чувствате неловко, Константин.

— Озадачавате ме, госпожо — отвърнах предпазливо.

В този момент тя избухна в смях:

— Ох, господи! — Разтвори широко обятията си и огромната ѝ гръд се повдигна към мен. — Ама разбира се! Той още не е разговарял

с вас. Съпругът ми дори не ви е споменал за какво става въпрос.

— Нито дума.

— И вие си помислихте, че тази стара гарга иска да си клъвне набързо от вашата плът.

— *Сега* вече ме поставяте в неловко положение, госпожо — отвърнах, този път не толкова притеснен, колкото преди малко.

Тя хвана ръката ми.

— Хайде да си вземем по още една чаша шампанско. По време на вечерята ще трябва да седите до мен. Мъжът ми ще настоя да седне до вашата ослепителна съпруга.

— Но аз все още не знам за какво съм избран. Ще ми кажете ли?

— Редно е да оставя Антон да стори това, когато той реши. Ще ви кажа само, че сте двама кандидати. Вие сте много по-красивият, затова убедих съпруга си да се срещне първо с вас. А докато дойде този момент, нека да прием и пофлиртуваме. Използвайте въображението си, Константин. Притворете клепачи, докато образът в очите ви се замъгли. Мислете си, че съм младо и стройно създание с четиридесет или петдесет години по-младо.

Той ми се понрави далече по-малко от нея. Беше нисък, с гърбав нос, обръсната над ушите коса и гъста, къдрава черна грива на темето. Бивш военен — кабинетен генерал от военновъздушните сили през неотдавнашната гражданска война. В същото време жена му бе въртяла успешния им бизнес, произвеждайки униформи за армията на националистите. Сега неговата евтина марка дънки „Тексас-Баданов“ е работно облекло за голяма част от мъжкото население в Мурманск. И все пак губернаторът Баданов беше преди всичко политик. Имаше вид, обличаше се и говореше като политик — въпреки че се ползваше с репутацията на сравнително честен човек. А в днешна Русия честните политици трябва със свещ да ги търсиш.

— Ще започна с това, че градът се обезкървява и замира — каза той, крачейки енергично към големия прозорец, който заемаше цялата стена. Бяхме в библиотеката, далече от другите гости. — Елате тук, инспекторе. Погледнете високите блокове по хълмовете отвъд реката и ми кажете какво ви прави впечатление.

— От северната страна на залива ли? Всичките са безлюдни. — Загледах се в тъмните бетонни кули, които стърчаха в звездното небе. — Хората са ги напуснали.

— Именно. Аз имам амбицията да съживя града. Известно ли ви е, че Рим е бил построен на седем хълма?

— Май че съм го чел някъде.

— Пребройте хълмовете, Вадим. Седем са, нали толкова виждате?

— Горедолу — отвърнах, взирайки се в групичките блокове по околните хълмове.

— Това е поличба, Вадим. Като столица на възродената Колска област Мурманск отново ще стъпи на краката си. Пак ще блестят светлини от онези тъмни хълмове. В момента Кола има несметни минерални залежи и само по-малко от половин милион души население.

— Струва ми се, че промените вече са започнали, губернаторе. Имам впечатлението, че все повече американци идват насам, бизнесмени, инженери...

— Лешояди — каза той категорично.

— Спомням си публичното ви изявление, че се нуждаем от колкото може повече помощ от страна на американците.

— Не помощ, Вадим, а *съдействие*. Необходимо ни е да получим максимално съдействие от американците. Ще приемем ограничен брой от техните инженери и съветници, но не бива да забравяме, че сме руснаци. Ние притежаваме по-богатото културно наследство, не е ли така?

Замислих се над това.

— Честно казано — отвърнах, — не съм убеден, че културното ни наследство от двадесети век може да послужи за пример на когото и да било, губернаторе.

— Да не би и вие да сте един от онези поклонници на Запада, готови да отворят шлюзовете пред готовия да ни залее потоп от американски сурогати? Вярно ли е, че част от нашите граждани са започнали да наричат областта „Кока-Кола“?

— Според мен мисълта, че сме привлекли такова голямо внимание отвъд Атлантика, е основание за гордост.

— Не мога да приема такова нещо, Вадим. Кока-Кола ли? Това е гавра. Вие, милицията, би трябвало незабавно да реагирате много остро винаги когато чуете да се употребява тази подигравка. — Обърна се и отиде до масичката за сервиране. — А сега да пристъпим към въпроса. Задачата може би ще ви се стори странна... — В тона му имаше рязка промяна. — При избора на изпълнител за нея главният критерий беше владееенето на английски. — Наля по една чаша бренди. Не говореше точно това, което чух от жена му, но се усмигнах уверено. Той ме погледна и вдигна високо гъстите си сиви вежди. — Чувам, че говорите този език изключително добре.

— Завършил съм висше филологическо образование, господин губернатор. Английски и френски. След това по време на военната ми служба във флота завърших специализиран радиоразузнавателен курс по идиоматичен американски английски.

Той посочи с кимване телефона и каза:

— Искам да отговорите на следващото позвъняване. Ще бъде видео връзка от Москва.

По всичко личеше, че няма намерение да ми каже нещо повече. Подаде ми брендито. аз вдъхнах аромата му с универсалното одобряващо изражение и си позволих да разходя поглед по бутафорните, подвързани с кожа книги покрай стените. Но мисълта ми се въртеше около предстоящото обаждане по телефона.

Изглежда, почти нямаше за какво да разговаряме, докато чакахме позвъняването на телефона. Последвах го до големия прозорец и се загледах навън, но той не добави нищо повече към идеята си за възраждане на града.

Трябва да кажа, че Мурманск не е град, който лесно може да внуши мисли за възраждане. Гълфстрийм, както вече споменах, кара водата на морето при нас да изпуска нежна пара дори и през най-мразовитите дни на полярната зима, когато всички сладководни езера наоколо са покрити с дебел лед. Построен на десния бряг на река Кола на двадесет километра от морето, днес градът е една голяма сталинска камара от напукани бетонни сгради, прорязана от широки булеварди като „Ленински проспект“, който сега се нарича „Улица на обединението“. Имаме безброй проблеми и обезлюдяването е само един от тях. Със сигурност замърсяването на околната среда също влиза в списъка. Не създаващото леки неудобства замърсяване, което

притеснява Запада, а убиващото невидимо замърсяване, останало от времето на съветското ядрено разточителство. Друг проблем е водката — постоянно присъстващ, но рядко обект на по-сериозно внимание. Разбира се, в това число са и тумбите безпризорни деца, но за тях вече научихте нещо.

Когато телефонът иззвъня, аз подскочих. Баданов кимна и отидох да вдигна слушалката. Екранът пред мен се премрежи с разкривени сиви линии. Женски глас каза на английски:

— Инспектор Вадим?

— На телефона.

— Казвам се Кънингам. Аби Кънингам. Губернатор Баданов може да потвърди, че съм агент от Федералното бюро за разследване на Съединените щати.

Обърнах се към губернатора:

— Обажда се жена, която говори на английски...

— Офицер от ФБР. — Усмихна се широко, доволен, че неговата игра на шах дава резултат. — На много висока длъжност. Съвсем наскоро бе назначена за началник на екипа от ФБР към американското посолство в Москва.

Отново се обърнах към телефона. Долната част на екрана се проясни и се появи образ на женска ръка — тъмнокожа, с дълги пръсти и подобрани с вкус пръстени.

— Виждам само ръцете ви от китките надолу — казах. — Има ли и тяло към тях?

— Има тяло — отговори тя непринудено. — Задникът е същият на цвят като ръцете.

Мониторът изцъка и екранът се изпълни с образа на седнала зад бюро млада тъмнокожа жена в кремав костюм. Имаше остричък европейски нос и приятно оформени африкански устни. Черната ѝ коса беше гладка и леко чуплива, но прибрана с диадема, която забелязах едва когато се приведе, за да се облегне на лакти и да сплете пръсти. Не се нуждаеше от очилата с рогови рамки и американското знаме зад гърба ѝ, за да изглежда впечатляващо.

— Вече се виждате на целия екран, госпожице Кънингам — започнах аз.

— Агент Кънингам — поправи ме тя енергично. Екранът стана по-светъл, а с него и кожата ѝ придоби меден оттенък. — Капитан

Вадим.

— Да.

— Готов ли сте?

— Доколкото ми е известно — отвърнах и погледнах въпросително към губернатора.

— Моля ви, довършете американския израз — наведе поглед към бележника на бюрото, — „колело, което не скърца...“.

— „Не го смазват“ — добавих, без да се замислям.

— Какво означава „гювеч“?

— „Аванта“.

— „Пет нагоре“?

— Поздрав. Веселяшки.

— Къде сте, когато сте „на седмото небе“?

— Където и да съм — отвърнах, — ще си прекарам „адски гот“.

Почти се усмихна, макар и през свити устни.

— Не е зле, капитане. Предайте на губернатора, че проверяваме останалите формалности. Но по отношение на езиковата подготовка отговаряте на условията.

Тя затвори телефона и образът изчезна. Поставих слушалката на мястото ѝ и се обърнах към губернатора:

— Помоли ме да ви предам, че съм издържал.

— Хубаво. — Той стисна долната си устна със зъби, пусна я и ме погледна в очите. Мускулите на лицето му се разтегнаха в доволна усмивка. Може и друго да е било, но аз си мисля, че беше така. — Чували сте какви слухове се носят, разбира се.

— Из целия Мурманск се носят какви ли не слухове, губернаторе — отвърнах. Не бях чул нищо.

— Спомнете си за какво си говорехме, Вадим. Не помощ, а *съдействие*. — Изглежда ме с неприкрито задоволство. — Посещението на американската търговска мисия е едно от най-важните събития в новата история на Мурманск.

— Сигурно е така. — От гледна точка на историята наистина конкуренцията беше слаба.

Той се приведе напред. С всеки жест, с всяко свиване и разпускане на юмруците излъчваше енергия и решителност.

— За нас е късмет, че имаме този неразрешим проблем с ядрените отпадъци. Като провинция, инспекторе, Кола има всички

шансове да бъде избрана за извънредна регионална помощ.

— И това означава, че ще потекат реки от американски помощи.

Той се намръщи — не на идеята, а на употребения от мен термин.

— Без съмнение доста нещо ще бъде насочено към нас — съгласи се сериозно той. — А за заемащия длъжността губернатор една извънредна регионална помощ за Кола ще доведе до по-голям авторитет сред останалите областни губернатори в Западна Русия.

Кое то щеше да означава, че Кола е поставила всеки от конкурентите си в собствения му гьол. Кимнах окуражително.

— Всичко това... — Направи поредната си позъорска физиономия, този път на негодуващ, дори обиден човек. — Всичко това зависи от изясняването на един въпрос. От едно кратко разследване и изготвяне на доклад за резултата. Нищо друго няма да искам от вас. — Той се запъти с бърза крачка към вратата и излезе от стаята.

Заставах в средата на широкия килим и се вторачих в затворената врата. Това ли беше краят на събеседването? Характерна ли бе тази рязка категоричност за стила на Баданов като ръководител? Или щеше да се върне да ми каже нещо повече?

Пристъпвах по жълто-сините шарки в периферията на килима като ученик, който небрежно подритва окапали есенни листа. Бяха изминали около пет минути, когато вратата отново се отвори и губернаторът въведе мъж и жена на средна възраст — и двамата високи, с елегантна, добре поддържана външност.

— Нямам представа дали вече сте се запознали.

Всички се усмихнахме и учтиво поклатихме глави в знак на отрицание.

— В такъв случай това е господин Майлс Бриджър, американският консул в Мурманск и много добър приятел на Колска област. А това е прекрасната госпожа Бриджър.

— Моля ви да ме наричате Айзъбел — намеси се тя мигновено и ми се стори, че долових английско произношение.

— А това, господин Бриджър, е офицерът от милицията, за когото говорихме, че ще ни помогне да решим онзи дребен проблем.

— Радвам се да се запозная с вас, Вадим — каза Бриджър. — Едва ли ще се изненадате да чуете, че разчитаме на вас.

Допадна ми пригладената посивяла коса, стройната, стегната фигура и непринуденото спокойствие на този човек. Той нямаше нужда да проверява как му стои вечерното сако. След седем-осем години вероятно щеше да ми се наложи да се откажа от Кери Грант като модел и да възприема осанката на Майлс Бриджър.

— Губернаторът спомена нещо за разследване и доклад — отвърнах аз.

Докато Айзъбел вдигаше ръка да откаже предложеното с жест от Баданов бренди, Бриджър прие с кимване.

— Не е зле да ви информирам, инспекторе — каза той. — От началото на този месец ръководството на ФБР в Москва се смени. Стариият Чарлз Фиърлес беше ленив службар, но си познаваше руснаците.

— Говорите за нас, сякаш сме особена порода кучета, господин консул — възразих аз.

— Извинявайте. — Засмя се. — Не. Опазил ме бог. Той също като мен беше почитател на всичко руско. С цялата си душа стоеше зад руската кауза. Но нещата може малко да се променят с идването на новия началник на отдела. — Той повдигна вежди.

— Става дума за специален агент Аби Кънингам, нали?

— Да. Новобрански ентусиазъм и прочие. Естествено, и цветът на кожата ѝ ще я кара да се доказва още по-упорито.

— Така ли е наистина?

Той ме стрелна с бърз преценяващ поглед и продължи:

— Хвърлете едно око на това.

Извади сгънат лист от джоба си и ми го подаде. Започнах да го чета, а през това време губернаторът наля бренди. Беше доклад на ФБР за множество неидентифицирани и невръстни момичета, намерени мъртви в различни райони на Съединените щати, като всички са имали на едно от рамената татуирано светлозелено „К“.

— Истинска трагедия, нали? — каза Айзъбел. — И действието се развива на цялата територия на Съединените американски щати. Просто не се знае кога ще бъде намерен следващият труп.

— Какво ви говори това? — попита губернаторът, извърнал въпросително глава към мен.

— Както е известно и на господин Бриджър, сигурен съм, на Колския полуостров има множество детски изправителни лагери.

Москва винаги е предпочитала това място за прикриване на нелицеприятните си действия.

Губернаторът се намръщи. Консултът изглеждаше притеснен. Явно думите ми не се понравиха.

— Няма абсолютно никакво основание да правим връзка между Кола и тези деца — заяви Баданов с уверена категоричност.

— Освен че маркираме с татуирано „К“ под рамото както непълнолетните, така и пълнолетните затворници.

— Но не е ли вярно също така, инспекторе — попита с основание Бриджър, — че същата система се използва и в лагерите в Красноярск, Колима и десетки други места в Русия, чието название започва с „К“?

— Безспорно — съгласих се аз.

— Добре. — Губернаторът Баданов реши да поеме главната роля и закрачи из стаята като японско петле. — В такъв случай дайте ни доклад, в който ясно се казва, че татуировката „К“ може да е направена в която и да е от десетки руски области, ако изобщо е правена в Русия. Разследване, в чиито резултати се набляга на това, че през последните пет години в нашия регион не е имало бягства на деца. Препишете и официалната статистика в подкрепа на същото. Дайте ни заключение, в което се казва, че онези деца най-вероятно са бегълци от сиропиталищата на американския Червен кръст и навярно са били взети от други наказателни региони с по-лоши условия в сравнение с Кола.

Горях от гняв. Губернаторът не го забелязваше, но Майлс Бриджър го долови.

— Губернаторът само предлага генералната посока на действията ни — намеси се Бриджър с искрен тон. — Ние категорично не искаме просто един параф.

Не познаваше руснаците толкова добре, колкото си мислеше.

— Ще бъдете отделен от службата по дребна престъпност — каза губернаторът. — Веднага ще ви бъде предоставен личен кабинет и екип. Подберете десетина от най-добрите си хора, които да работят с вас.

— Господин губернатор...

Накара ме с поглед да замълча.

— Ще работите в тази сграда, кабинетът ви ще е на долния етаж. Това е причината жена ми да настоява за определен тип човек. Заяви ми, че не иска по цял ден около нея да се размотават дебеловрати същества. — Огледа ме. — Струвате ми се достатъчно представителен. Нищо изключително, но не и нещо, което един добър костюм не би могъл да оправи. — Престори се, че не забелязва гневния ми поглед. — Съпругата ми ме увери, че сте привлекателен мъж. Специалността ви в милицията има връзка с децата. Говорите английски. Хубаво, така да е.

Най-после осъзна реакцията ми. Вдигна много бавно брендито към устните си, наблюдавайки ме над чашата.

— Е, инспекторе?

— Господин губернатор, оказвате ми голяма чест.

Ужасното отношение на моята страна към нейните деца е нещо, с което се сблъсквам всеки ден в професията си. Но това, за което ставаше дума в момента, си беше едно чисто формално разследване с поръчано заключение, въпреки твърдението на американеца, че държат на нещо повече. Това разследване имаше за цел да потули набързо действителността, така че силно желаната от губернатора американска помощ да не се изпари след открита анкета за неотговарящите на никакви стандарти условия в детските възпитателни лагери на територията на Кола. Нямах друг избор, освен да му го кажа веднага и право в очите:

— Съжалявам, господин губернатор, но не съм човекът, когото търсите.

Той се отдръпна назад, изненадан от недипломатичната ми прямота. Майлс Бриджър си даде вид, че разглежда една порцеланова статуетка на Пушкин върху малка масичка до стената. Вдигна я, завъртя я в дланта си и я остави на мястото ѝ. Застанал с гръб към губернатора, той ме удостои с кратка кисела усмивка. Не беше изненадан, че отказвам предложената ми работа. Айзъбел Бриджър почистваше мъха от ръкава на зелената си копринена рокля. Въпреки твърдението на Бриджър и на двамата им беше ясно, че от мен се иска да извърша една формалност. По изражението на лицата им личеше, че няма да ме винят, ако не се съглася.

Известно време Баданов не каза нищо, след което изрече натъртено:

— Трябва да се грижим за собственото си бъдеще. Имате ли деца?

Поклатих отрицателно глава. Какво друго можех да направя? Какво можех да му обясня? Че преди време имах дете ли? И че, доколкото ми е известно, вероятно пак ще имам дете? Момчето ми, Миша, изчезна сред потопа от изоставени деца през гражданската война.

— Не, губернаторе — излъгах.

— Но сте амбициозен човек, инспекторе. Не е ли така?

Как може да се отговори на такъв въпрос с изречение и половина? Този въпрос касае дълбочината на човешкия морал. Ще стигнат ли амбициите ти дотам да крадеш, да взимаш подкупи, да убиеш? Достатъчно ли си амбициозен, че да излъжеш, да лицемерничиш, да легнеш с тъща си? Какво знаем всички ние за това, преди да попаднем в съответната ситуация? Амбицията е голяма работа. Какъвто съм идиот, започнах да цитирам Джордж Елиът:

— „Във всеки от нас се крият огромни неизучени територии...“

— Да, да — прекъсна ме губернаторът. — По някаква причина смятате, че да прибираш бездомните гаменчета от улиците в Града на порока е нещо по-достойно, отколкото да помогнете Кола да получи статут на регион, за който се отпуска специална помощ. Така да бъде.

Погледна ме гневно и кимна към вратата. Бях освободен.

И все пак, когато напуснах кабинета малко след полунощ, чувствах в себе си приятната лека топлина на триумфа и хубавото бренди, въпреки че оплесках сериозно нещата пред губернатора. Писането на разкрасени доклади не беше за мен. Наталия би се зарадвала, че съм му отказал.

Провирах се между вечерни сака и сатенени рокли, опитвайки се да я намеря, когато Мария Баданова — съпругата на губернатора, се приближи до мен.

— Вашата красива дама току-що бе повикана извън сградата, Константин. Само преди няколко минути я потърсиха по пейджъра от болницата. Спешен случай.

— Каза ли къде?

— Не. Помоли ме да я извиня пред губернатора. И да ви предам да не я очаквате преди разсъмване.

— Не знам кое е по-лошо — казах аз. — Да си съпруг на лекарка или да си съпруга на милиционер.

— Може би подобни отсъствия укрепват чувствата. — Госпожа Баданова размърда кокетно мигли. — Изпийте с мен една чашка за лека нощ, Константин, преди да си тръгнете към празното легло вкъщи.

— С удоволствие.

Докато минавахме през салона, забелязах, че компаньонките вече не са сами в шумните им групички. При тях имаше много мъже, прегърнали ги през кръста или раменете, декларирайки намеренията си за по-късно. Губернаторът на Кола знаеше как се дава модерен прием.

— Все още не съм ви благодарил — казах на госпожа Баданова — за това, че сте предложили името ми на губернатора, но... — Търсех начин да ѝ обясня, че съм отказал предложената ми работа. Или че бях отхвърлен.

— Искрено се надявам, че и след месец ще имате желание да ми благодарите — прекъсна ме тя. — Вие навлизате в политическия живот на Кола, скъпи Константин. Много ножове ще търсят начин да се забият в широк гръб като вашия. — Тя прокара длан по гърба ми.

— Гледайте на мен като на приятел. Няма да намерите още много сред придворните.

— Госпожо Баданова — изхриптях с извинителен тон. — Аз отказах. — Посочих към кабинета на губернатора. — Не приех длъжността. Или поне ясно заявих, че не съм човекът, когото търси вашият съпруг. Така или иначе той ще потърси друг.

На лицето ѝ се появи широка изненадана усмивка.

— Наистина ли?

— Наистина.

— Съжалявам, Константин, защото тази длъжност би означавала широки перспективи пред вас. Сигурна съм, че ви е направил изкушаващо предложение, нали? Възможно е, доколкото познавам мъжа си, да е отправил и някой леко заплашителен намек относно бъдещето ви, ако откажете. Затова съм още по-впечатлена.

Не беше забелязала скованото ми поведение. Наведе поглед.

— Понякога е нужна истинска смелост, за да кажеш не. — Тя сви в юмрук дясната си длан с усмивка.

Мария Баданова не отговаряше на общоприетата представа за съпруга на висш представител на държавната власт.

---

[1] Авторът е използвал думата с руското ѝ произношение и значение — забогатял по не съвсем честен път бизнесмен (от американското значение на „racketeer“ — гангстер, мошеник). В българския език думата е възприета с едно от значенията си — изнудвач чрез заплахата с насилие. — Б.пр. ↑

3.

Чак когато слизах надолу с асансьора, ми дойде наум, че Наталия сигурно е взела фиата. И наистина, още щом излязох от сградата на градската управа и поех първия удар на вцепняващия студ, аз установих, че пред мен е спряла служебна кола, а шофьорът ѝ, униформен старшина, стоеше до отворената врата и чакаше да се кача.

Както бях настанен на задната седалка в големия луксозен мерцедес и ярките светлини по булевард „Пушкин“ се нижеха равномерно покрай нас, лесно можех да си представя, че се намирам в някой западноевропейски град. Проститутките тук бяха възприели тактиката на амстердамските витрини. Прекалено студено е, поне до юли, за да обикалят по улиците. Пред баровете и ресторантите гъмжеше от паркирани мерцедеси и тук-там дори ролс-ройси. По витрините на магазини с френски и италиански имена беше пълно с лъскаво изобилие от изглеждащи като живи манекени, облечени в главозамайващо скъпи дрехи. Групички от чуждестранни бизнесмени и придружаващите ги униформени ескорти от милиционери, които ги охраняваха от евентуални грабежи, се местеха от бар в бар, за да оценят напитките и момичетата.

Седейки в колата, аз за миг станах част от този свят. Това, което ми напомни, че се движа в Мурманск, а не в Хелзинки или Осло, бяха не толкова проститутките по витрините, колкото рециклираните американски кабриолети от петдесетте години на миналия век, минаващи бавно покрай нас — розови, лилави или електрикови, с отворени покриви независимо от жестокия студ. Пътниците в тях, обикновено петима или шестима мъже, бяха облечени в характерните черни шуби от кожа и гърмяха с тапи от шампанско по краката на разхождащите се момичета. Тези мъже бяха мутри, наемани дори и от почтени фирми в ролята на „юридически отдел“ с цел да изискат дължими плащания или доставки на стоки. При липсата на приложим закон за договорите колелата на руската търговия не биха се въртели без тях.

Просперитет *a la Russe*^[1]. И все пак просперитет според мен. Губернаторът Баданов би го защитил като необходим етап в бавния напредък на Русия към едно порядъчно общество. Може и така да е. Но обгърнат от приятната миризма на кожената тапицерия в мерцедеса, със сигурност почувствах колко е лесно да забравя света, в който работех — свят на изоставени деца, принудени да спят сред негодите в килнати на една страна кораби или полуразрушени сгради, да крадат и да продават телата си, за да оцелеят. Кичозния, изрисуван свят в Града на порока.

Пет минути след като напуснахме булевард, „Душкин“, ни връхлетя прогнозираната от метеорологичната служба виелица, придвижваща се със злокобна бързина към града. Снежни шквалове се сипеха върху колата от всички посоки. Поривите на вятъра разтърсваха надвисналите над пътя рамена на уличните лампи. Голям лист ламарина се откъсна от една ограда на ъгъла и го проследих как полетя във въздуха, спусна се рязко надолу и се приземи на пътя като разбиващ се самолет.

Накарах старшината да ме остави до входа на подземния гараж под нашия блок. Влязох през решетъчната метална врата и слязох по стръмния наклон към двойната редица паркирани коли. Видях, че моят син фиат вече е вкаран в свободното място, запазено за служебния джип „Камка“, даден на Наталия от болницата. Обикновено правим така, когато сме излезли заедно и тя получи спешно повикване. Закарва колата вкъщи и я сменя с много по-стабилния джип.

Спрях се да проверя дали Наталия е заключила вратите на фиата (беше го направила) и продължих нагоре по тясното бетонно стълбище към входното фоайе на блок „Горшков“. Качих се с асансьора до нашия апартамент на десетия етаж и се прибрах.

Спрях за момент в коридора и се отпуснах в милувката на топлия въздух. Представих си как Наталия се мъчи да работи сред бъркотия от кръв, лед и раздрани ламарини под брулещия вятър и мощната синя светлина от буркана на линейката. В такива тежки метеорологични условия на магистралата между Мурманск и Каневка почти през ден ставаха жестоки катастрофи.

Отблъснах тази мисъл. Не можеше да ми донесе нищо друго освен тревоги и притеснения. Свалих си балтона. Несъзнателно отидох до секцията с книгите. До един ред учебници от висшата

милиционерска школа, които вече почти никога не поглеждам. „Мястото на алкохола в криминалната статистика на провинциална Русия“, „Серийните убийства в днешна Русия“. Само че не търсех наръчниците по криминалистика. Зад тях имаше малка астрологическа книжка, която държах скрита. Наталия не би я одобрила. По-скоро би се изсмяла и би ме отказала от нея с плъзване на ръка по предницата на панталона ми. Запрелиствах страниците. Търсех Скорпион. Ето го и него. Роден в студения лунарен месец между октомври и края на ноември, особняк с променливи настроения, обсебен от тайни страсти. Имах чувството, че очите ми ще изпаднат. Твар, подвластна на Плутон, бога на подземния свят. Но чакайте, притежава и философски наклонности, доста често съпътствани от богат житейски опит... Това звучеше по-добре. Значи е от всичко по малко. С великодушието на моята лъвска зодия обикновено гледам отвисоко на такива нещастници.

Оставих книгата и едва тогава забелязах, че зелената лампичка на телефона предупреждава, че има оставени съобщения. Оказаха се три. Едното беше от Фаня, колежка на Наталия, второто се оказа гневна реакция, че е набран грешен номер, а третото — от Рой Ролкин: „Костя, стари приятелю. Как си? Защо е толкова трудно напоследък да се свърже човек с теб?“

Понечих да прекъсна съобщението, но не знам защо не го направих. Останах до телефона и го изслушах с присвити устни. „Още сме приятели, нали? — продължи грапавият глас. — Разбира се, че сме. Нищо не може да промени това обстоятелство. Нищо. Заедно трепехме съомгата още преди да навършим десет години. Не, не сме приятели, майка ти стара, ние сме братя, кръвни братя и такива ще си останем завинаги...“

Тук вече изключих записа. Тази нощ нямах никакво желание да слушам пияния Рой Ролкин. Водката или някое друго питие, с което се налива в Будапеща, където бе емигрирал, винаги отприщва дълги словоизлияния със спомени от детството и юношеството ни. А сега ясно долових фъфленето в гласа му. Тази нощ той беше много пиян. Изтрих лентата.

Не е зле да ви кажа някои неща за Рой. Според мен сигурно не се чувстваше на върха на щастието, защото напоследък ми звънеше често. Наталия не може да го понася. Затваря му телефона веднага щом

го чуе. Ясно ми е защо. Рой е от този тип приятели, каквито повечето хора биха предпочели да нямат. В най-мрачните времена Рой — служител в тайната милиция с определен вкус към зловещите способности на своята професия — успя да се издигне до чин генерал, но в самия край на гражданската война застана зад неподходяща клика във властта. Сега живее като емигрант под фалшиво име и ръководи скромен футболен отбор в Будапеща. А когато е много пиян или носталгията го замъчи прекалено силно, ми звъни по телефона.

Тази нощ спях много лошо. Не твърдя, че съм имал някакво предчувствие — а може и да съм имал, знам ли. Но когато се събудих някъде след седем, бързо опипах с ръка леглото до себе си и още преди да отворя очи, разбрах, че Наталия я няма.

Станах и сложих кафето да се вари. Подобно нещо се беше случвало и преди, естествено. Поне десет пъти. Среднощно повикване за спешна операция, която продължава и в ранните часове на следващата сутрин.

Нахлузих си дънките и пуловера и слязох до фоайето да взема новия брой на „Колска правда“. Когато стана осем часът, отново бях в апартамента и пиех чай. Апартаментът беше малък, двустаен, и аз седях във всекидневната, чиято врата бях оставил отворена, за да виждам добре антрето. Не исках да пропусна възможността да я зърна още при влизането.

Усещах как стенният часовник отброява всяка секунда, а част от съзнанието ми е ангажирана в очакване ключът на Наталия да щракне в бравата. Прочетох уводната статия за губернатора на Ростовска област, който бил намерен мъртъв в резултат на свръхдоза наркотик. Това означаваше поредните избори. Третите в Ростовска област за две години.

В днешна Русия изборите са нова форма на тирания. *Ракетирите* (или мафията, както ги наричат на Запад) разбраха, че от демокрацията може да се печели. Да станеш кмет на голям град или още по-добре губернатор на област е по-доходоносно, отколкото да откриеш петролен кладенец. Затова изборите се множат лавинообразно. В тях се води жестока борба, резултатите се оспорват по всякакви поводи. Тук, на Колския полуостров, здравомислещото

население избра нашия неутрален губернатор Баданов и има благоразумието да отхвърля всякакви опити да бъде свален. Може да издига роднините си на високи постове, да ползва изобилие от скъпи представителни автомобили и голям екип за лична охрана, но не граби от населението. Така че с това, което успяваме да съберем като приходи от златните и никеловите мини на полуострова, както и от постоянния като самата река Кола приток от наеми в Града на порока, Мурманск се справя не съвсем зле. Държи едно средно положение. И всичко това без никакви избори, откакто Антон Баданов спечели последните в края на гражданската война.

В осем и десет оставих вестника, вдигнах слушалката на телефона и започнах да набирам номера на болница „Лермонтов“, но се спрях по средата, а пръстите ми се отпуснаха върху бутоните като върху клавиши на пиано. Наталия винаги е казвала, че съм прекалено притеснителен.

Оставих слушалката, загледах се в нея, вдигнах я отново и избрах номера. От болницата отговориха почти веднага. Помолих да ме свържат със спешното отделение.

— Обажда се Константин Вадим — казах аз.

— Съпругът на доктор Вадим?

— Същият. Снощното спешно повикване за къде беше?

От другата страна последва продължително мълчание и неприятното усещане в стомаха ми се засили.

— Повикване ли?

— Да, повикване по спешност. Около полунощ. За бога, сигурно имате регистър при вас.

— Повикване по спешен случай — повтори момичето. — Не е имало такава.

— Сигурна ли сте? Нито едно?

— Уличните патрули са довели обичайния брой пияни и бездомни. Главно случаи на измръзване, открити северно от залива.

— И не е имало спешни операции?

— Не. — Чух прелистване на страници. — През тази нощ в хирургическото отделение е било впечатляващо спокойно. Шест-седем случая На счупени крайници при подхлъзвания. Пет битови произшествия, жени с челюсти за наместване, такива неща... Трима простреляни, намерени мъртви. Това е, инспекторе. Спокойна съботна

нощ в Мурманск. Поне що се отнася до нас. Не е имало излизания по спешност. Както вече ви казах, спокойна нощ.

— Чуйте ме. Хирургическият екип е бил извикан снощи. Жена ми е получила съобщение по пейджъра.

Отново последва дълга пауза от другата страна на линията.

— Дежурен в хирургията тази нощ е бил доктор Вебер, инспекторе. Рапортът за нощната смяна е пред мен. Подписал го е в шест и половина сутринта със становище „без инциденти“. Не виждам причина доктор Вадим да е викана през нощта.

Аз виждах. Петер Вебер беше почти седемдесетгодишен. Едва ли някой диспечер би поискал от него да снове в мразовитите температури около някой размазан камион на магистралата Мурманск-Каневка, докато се мъчат да разрежат ламарините и извадят шофьора отвътре.

— Добре, благодаря ви — отвърнах на момичето. — Само ми кажете кой е бил дежурният диспечер снощи.

— Нямам представа, инспекторе. Но той така или иначе няма да бъде тук преди шест тази вечер. Смените на диспечерите са от шест до шест.

След като затворих, отидох бавно в кухнята и си направих кафе. Наистина бях пил прекалено много предната нощ. Усещах го по главата си. Измих малката стъклена каничка за кафе. Значи снощният диспечер е знаел, че доктор Вебер не е подходящ за конкретния спешен случай и е решил да повика вместо него Наталия, а после му е било трудно да реши дали да впише обаждането... Налях гореща вода в каничката. Но и преди е имало спешни случаи, които Вебер не е бил в състояние да поема и Наталия с радост го бе замествала. И всичко се вписваше официално. Все пак диспечерът може да е бил нов и да не е знаел това.

Явно така бе станало. Загледах се в бистрата вода в каничката. Бях забравил да сложа кафето.

---

[1] По руски (фр). — Б.пр. ↑

4

Правилникът повелява неделата да е почивен ден за старшите инспектори, но в него пише какво ли не. Половин час по-късно спрях колата пред еднообразната група от временни канцеларии, подредени като форта на индианска територия и представляващи нашето 18-о районно управление в Града на порока. Изтупвайки краката си от снега, аз се качих по дървените стъпала пред приемната и бутнах люлеещата се врата. Сержант Бубин — едър добродушко, вечно миришещ на пържен лук, тъкмо се освобождаваше от съботната нощна смяна.

— Вкарах ги в трета зала за разпити, шефе — каза Бубин.

— Знаем ли имената им?

Той поклати отрицателно глава:

— Тя нарича момчето Боря. А ми се струва, че той не се обръща към нея с никакво име. Нямаат документи естествено. Неустановена възраст. Може би дори не си знаят фамилиите.

— Защо ли им трябва, ако са на улицата примерно от две години. Момичето е почти бебе.

Бубин беше взел необходимите мерки да Не избягат, като ги беше заключил. Когато влязох в голата стая, двете деца играеха с парченца от корава, негодна за ядене бисквита. В правилника се казва и това, че не може да се разпитват деца, ако не присъства и пълнолетна жена. Попитах Бубин дали някоя от работещите в управлението милиционерки е свободна. Той поклати отрицателно глава и каза:

— Обаче насам е тръгнала една доброволка от сиропиталището.

Кимнах и затворих вратата след себе си. Облегнах се на стената и се загледах в децата. Момчето вероятно беше на около девет години, а момичето на шест или даже по-малко. Някак си приличаха повече на деца, отколкото вчера в тъмния търбух на товарния кораб.

Годината е 2017 — сто години след комунистическата революция, която трябваше да донесе на Русия социална справедливост. Според мен постиженията на изминалото столетие тук,

в Кола, са очевидни от факта, че сме се превърнали в територия за детски трудови лагери, в печален и жесток детски Гулаг, скрит в затънтения Север.

Бъдат ли уличени в кражба (това се случва най-често, защото искат да ядат) или че няма кой да ги гледа и закриля — което си е евфемизъм за „безпризорни“, — шансът да се спасят от мразовитите и изолирани от света лагери на Колския полуостров е минимален. Но преди да им поставят утвърдената от системата зелена татуировка „К“, много деца успяват да грабнат обратно свободата си по дългия път на север от Москва или Петербург или при прехвърлянето от влакове на камиони в разпределителните гари на Мурманск. Тогава те заживяват на свобода, но по-скоро като животни, отколкото като човешки същества, нерядко и по уличките в Града на порока или разрушените блокове северно от залива. Ужасяващо голям процент от тях вече страдаха от заразни болести, дифтерит и даже СПИН. Но какво значение имаше това, след като туберкулозата в изправителните детски лагери беше ендемично заболяване.

Служебните ми задължения бяха да прочиствам улиците от такива деца. Лично за мен моята мисия — такава, каквато я виждах — бе да измъквам по няколко деца седмично от тази нечовешка система и да ги настанявам в американското сиропиталище на улица „Фестивална“.

Така че, колкото и да е странно, аз се надявах децата, които патрулите на службата за борба с уличната престъпност хващат в Града на порока, да останат *анонимни*. Ако не кажеха имената си и нямаха документи, не можеше да бъдат идентифицирани и аз не бях длъжен да ги предавам на изправителните власти, където без съмнение щяха да отидат. В резултат имахме възможност да им дадем нови документи и, надявахме се, нов живот чрез издържаното от американците сиропиталище, в управителния съвет на което участваше и Наталия.

Двете деца хвърлиха нагоре към мен по един бегъл поглед и продължиха играта си. Момичето претегли внимателно в шепа петте парчета от бисквитата и ги хвърли във въздуха, обръщайки разтворена длан надолу, за да ги улови върху гърба ѝ. Но пръстите бяха твърде тънки, за да задържат повече от едно-две парченца. Когато паднаха на

пода, тя изкрещя с високия си писклив глас ругатня, достойна за казармено помещение.

Придърпах един стол и отместих каната с вода, за да не ми се пречка пред погледа към тях. Бяха измити и преоблечени в чисти дрехи. Имали са късмет. На лицата им не се забелязваше характерната за туберкулозните сивкава бледност. Косата на момичето блестеше под голата крушка в стаята за разпити. Лицето на момчето беше чисто, а косата остригана. Усетих, че и двамата разпознаха в мен човека, който ги беше заловил.

— Откъде сте? — попитах ги.

Момчето се извърна с гръб към мен, събра парчетата от бисквитата, хвърли ги и улови всичките пет върху гърба на дланта си.

— Ще намерим дом, където да живеете — добавих аз. — Там ще има още много деца. Нарича се сиропиталище.

— Вече бях в такова. Знам какво ти правят в сиропиталището. — Той направи неприличен жест.

— Този път ще е различно — възразих аз. — Към вас ще се отнасят грижовно.

Момчето изсумтя, хвърляйки и хващайки отново всичките пет парчета върху ръката си няколко пъти в бърза поредица.

— Знаете ли, че може да открият обвинителна преписка срещу вас за това, което правехте в кораба?

Момчето ме погледна така, сякаш нищо не разбира.

— За това, че крадахте от мъртвец.

— Вече имам сума преписки, началство — каза той. — Какво значение има още една? — Замахна с ръка и бисквитените парчета изтракаха по стената. Момичето го погледна с възхищение в сините си очи.

— Откъде сте?

— От Петербург — отговори той. — Откъде другаде?

— Значи са те осъдили там за някаква бяля и са те изпратили тук да си излежиш присъдата. Как избяга от конските вагони?

— Мъжете дойдоха и разбиха катинарите отвън... — Говореше за оскотелите пияници, които се скитат по разпределителните гари. — Опитаха се да докопат по-големите момичета. Останалите се разбягахме като плъхове.

— Чуй ме, ако не искаш да те изпратят в трудов лагер, не споменавай пред никого фамилното си име. Казвай, че си го забравил. Кажи, че от години живееш на улицата.

— Не е лош за ченге — каза момчето към момичето.

Истината, приятели, е, че смисълът на живота ми са подобни малки моменти на признание. Бях намерил някаква допирна точка с тях.

— А сега гладни ли сте?

Изведнъж отново станаха деца, закимаха единодушно. В децата има нещо удивително — те са прями и искрени. Попитай ги само дали са гладни, и този въпрос ще прогони всяка друга мисъл от главите им.

Обърнах се към вратата и я отключих. Бях я отворил наполовина, когато почувствах остра болка в задната страна на крака си. Паднах по гръб още преди да осъзная, че се дължи на ритник. Ударих си главата в облицования с грапава ламарина под и се втрещих в тавана с отворена уста.

Чух как момичето изцвили от радост, докато аз надигах главата си, за да проговоря, видях как ръбът на каната с вода се накланя и изведнъж започнах да се давя, да кашлям и да се мъча да си поема дъх.

Изправих се, кашляйки и плюейки вода. През всичкия шум, който вдигах, чух топуркането на два чифта бързо бягащи крака в коридора. Когато стъпките проехтяха в чакалнята, аз още бършех очите си, а когато успях да изкашлям и водата, влязла дълбоко в гърлото ми, външната врата се отвори със скърцане и се затръшна шумно.

Седях на масата и си играех с парчетата от бисквита като с ашици, когато пристигна жената от сиропиталището. Фаня Карлова беше стара приятелка на Наталия, колежка от хирургията, която през свободното си време работеше с нея и в управата на сиропиталището. Явно беше чула историята от някого във фойето.

— Трудно ми е да не се смея — каза Фаня, сдържайки усмивката си с усилие. — Повален от деветгодишно момче. Олеле!

— Беше подъл, коварен ритник. Знаеше точно къде да удари. И все пак те бяха двама.

Фаня кимна сериозно:

— Разбира се. Двама срещу един. Шансовете не са били на твоя страна, Константин. — Посочи коляното ми с кимване. — Искаш ли да ти прегледам крака?

Отказах ѝ с изсумтяване и подхвърлих бисквитените парчета върху външната страна на дланта си. Всичките изпопадаха.

Тя седна. Изпускахме толкова много деца — през прозорците на спалните помещения, през малки дупки в оградите на приютите, така че и двамата знаехме, че ще е лицемерно да се тюхкаме за две повече.

— Съжалявам, че са те викали по спешност — казах аз. — Сигурно си се прибрала преди малко? — Фаня беше младши лекар в хирургическия екип на Наталия.

Гледаше ме с недоумение.

— Говоря за снощното спешно повикване — обясних. — За заместването на доктор Вебер.

Тя се облегна назад:

— Не са ми се обаждали.

— Не са ли?

— Не. Във всеки случай аз бях обявила, че не поемам ангажименти. Бях изкарала двадесет часа без почивка. В колко часа е било повикването?

— Наталия получи съобщение по пейджъра малко след полунощ. Мислех, че сигурно е станало нещо голямо, нещо, което е ангажирало целия екип, понеже още не се е върнала.

— Попитай Вебер. Сигурно е било така.

— Ще го направя. — Не ѝ казах, че при диспечера в „Лермонтов“ не е записано някой да го е замествал.

Тя стана.

— Е, аз си отивам вкъщи. — Погледна ме отвисоко и изцъка два пъти с език. — Притесняваш ли се за нещо, Константин?

— Не.

— Нещо във връзка с Наталия ли? Нещо, което не ми казваш?

— Не. Разбира се, че не.

Тя продължи да упорства:

— Сигурен ли си?

— Не. Няма нищо — повторих. Станах и раздвижих крака си.

— Да не би да се притесняваш, понеже не се е прибрала цяла нощ? — Тя повдигна вежди, за да придаде на въпроса шеговитата форма.

— За бога, Фаня. Извикаха я от болницата. По пейджъра.

— Шегувах се. Разбира се, че се шегувах. — Усмихна се.

Изсумтях в знак, че съм я разбрал. Чувството за хумор на Фаня никога не ми е допадало особено.

— Слушай — каза тя. — Искаш ли да се отбием някъде на кафе? Можем да обсъдим проблема.

Поклатих глава.

— Благодаря ти, Фаня, но няма какво да обсъждаме. — Загледах се в голата, надраскана стена срещу мен. — А и без това трябва да се прибера, за да направя закуска на Наталия.

Щом се върнах вкъщи, аз веднага се обадих на доктор Вебер и жена му направо ми отхапа главата през слушалката. Докторът бил дежурен цяла нощ. Щял да спи до обед. Потърсете го след един часа. Включих телевизора да видя дали няма някакви местни новини за оказана спешна медицинска помощ. Вместо това цялото предаване беше за губернатора Баданов и срещите му из града, на които обявяваше предстоящото посещение на американската делегация. Благодарение на усилията му, тръбеше той, Мурманск щял да стане един от руските градове с отредени субсидии от АЕП — Агенцията за екологични проекти. Долари.

После започна „Колски преглед“ и аз продължих да седя изцъклен в състояние, приличащо на транс. В такива моменти шумът в ушите ми се появява като фон, който ме приспива. Задряхах и се събудих точно когато съобщавах, че в мина за никелова руда край Трелов се е случило нещо страшно; че Катерина Еди-коя си отново е спечелила първото място на състезанията по кънки в Силова; че най-големият екземпляр, победител в състезанието по риболов през дупка в леда в Порочния град, загадъчно се е изплъзнал обратно във водата. Станах и изключих телевизора.

Безпокойство стягаше гърлото ми. Надвесвах глава през прозореца на кухнята, за да погледна дали десет етажа по-долу няма да спре синьо-бял джип „Камка“ с отличителните знаци на болницата, преди да влезе в гаража. В продължение на двадесет минути заставах до този прозорец сигурно двадесет пъти. Поглеждах надолу към улицата и отброявах излизащите иззад завоя автомобили. Тя ще се

появи между следващите десет. Следващите двадесет. Следващите тридесет.

Обух си ботушите, облякох балтон, нахлузих шапката и излязох навън. В периферията на пристанищната зона имаше едно барче, където от време на време се отбивах за няколко минути — интересно за мен заведение, където основната част от клиентите бяха проститутки и чуждестранни моряци от Международния моряшки клуб. Основната полза от посещенията ми беше, че си опреснявах английския. Иначе не представляваше нищо особено като изисканост. Заведение на кръстопът в жилищен комплекс от петдесетте години, който много отдавна е започнал да се руши. Съветският бетон се бе оказал недостатъчно издръжлив на северните температури. Вътрешността на бара представляваше незастлан дъсчен под, почернял от нанасения с обувките и разтопен сняг, оскъдно осветление и непредлагащо комфорт обзавеждане, също от петдесетте. В този ранен предобеден час заведението беше почти празно. Британски моряк от търговски кораб разказваше със замъглен поглед на свой колега от Индия как дядо му е плавал в конвоите от Ливърпул до Мурманск през Великата отечествена или Втората световна война, както я наричат на Запад.

Седнах с половинлитрова бутилка „Будвайзер“ и се замислих за Наталия. Излишно се тревожех. Това поне беше очевидно. Даже може и вече да си беше вкъщи. Седях, отпивах от бирата и отброих две цели минути, преди да стана и да се обадя в апартамента. Отговори нейният глас — само че записаният на поканата да оставиш съобщение.

Британският моряк разказваше една от историите на дядо си за въздушната атака на германците над конвой с кодово название RQ17, докато плавал в арктически води към единственото незамръзващо пристанище в Западна Русия. Бях чувал за това по време на моята служба във флота. С изключение на тринадесет всички кораби от многобройния конвой били потопени, а моряците им загинали в ледените води при норвежкото крайбрежие. В друг момент с удоволствие бих се присъединил към двамата моряци и щях да се възползвам от възможността да поговоря на английски, но тази сутрин подобна мисъл никак не ме привличаше.

Спомням си само откъслечни моменти за това какво правих във времето до един часа. Разхождах се безцелно из пристанището в

сумрака на късното арктическо утро, избирах от време на време някоя лампа в отсрещния край на кейовете и се вирах в нея, докато ми се премрежи погледът. Насилвах се да не мисля за нищо. Ако имах способността да надникна зад един по-далечен хоризонт, навярно бих се чувствал по-спокоен. Но щяха да изминат шест или повече седмици, докато това стане възможно. А е безпочвено да се изкарвам от онзи тип мореплаватели, които, оставени на брега, търсят успокоение в това, че поне са до морето. Аз страдам от остри пристъпи на морска болест. Всичките ми хубави спомени за морето са от моменти, когато съм го гледал от брега.

Когато си тръгнах по обратния път, ръцете ми бяха толкова измръзнали, че ми беше трудно да се обадя вкъщи. Застанах до един телефон и започнах да се боря с монетата, изпуснах я в снега и направих такова представление в опита си да я вдигна, че една минаваща покрай мен бабушка ме взе за пиан и ми я подаде. Но Наталия я нямаше.

Не бързах да се прибера. Отбих се в още две барчета, където пих кафе и чаша водка. Към дванадесет се върнах вкъщи и започнах да режа салатата от цвекло, внушавайки си, че ще я сервирам на Наталия за обяд. Към един часа вече бях сервирал за двама на масата в кухнята, бях разбил яйца за омлет, бях отворил бутилка българско червено вино и бях изпил почти половината от него. Точно на часа набрах номера на доктор Вебер.

Познах гласа му и аристократичната нотка в него.

— Доктор Вебер — започнах аз, — обажда се съпругът на Наталия Вадим.

— Милиционерът.

— И това освен всичко друго. Питам се дали не бихте могли да ми помогнете да си отговоря на някои въпроси.

— Аха — каза той, сякаш бе спечелил спор.

— Снощи сте били дежурен в хирургията на „Лермонтов“.

— Бях.

— Имаше ли спешни случаи? Имам предвид повиквания извън болницата.

— Не. Беше много спокойна съботна нощ.

— Доктор Вебер... От време на време Наталия ви е сменяла.

— Да — отвърна той, този път предпазливо. — Имало е такива случаи, да.

— А снощи?

— Снощи *нямаше* спешен случай, млади човече.

Следобедът ми мина в обаждания по други болници в района на Мурманск. Беше неделя и администраторките, изглежда, приемаха това, че някой им звъни и задава въпроси, като натрапване във времето им за медитация. След повече от десет по принцип безплодни разговора аз си сложих херинга и цвекло в малка франзела и тръгнах към гаража. Обличах си балтона, стиснал франзелата със зъби, когато телефонът иззвъня.

— Вадим. Вадим е на телефона — изфъфлих аз и извадих франзелата от устата си.

— Помислих си, че някой ти е извадил всичките зъби, да те вземат мътните — прозвуча гласът на Рой Ролкин от Унгария. — Мляскаш като дърт шпаньол.

— Чуй ме, Рой, имам работа. Затварям.

— Костя, мастия такава. Що за приятел би затворил телефона, когато му се обажда приятел? Какво става при теб?

— Рой, имам проблеми, тревоги. Просто се откажи.

— Тревоги ли? Какви тревоги? Мога ли да помогна с нещо? — И почти веднага добави с типичната интуиция, която се придобива, когато човек е провел много, ама много разпити: — За Наталия ли става дума?

— Рой, за бога...

— Наталия е. Познавам по гласа ти. Искаш ли някой да бъде смазан от бой? Повярвай ми, все още мога да си уреждам услуги в родния град, въпреки че няма как да мина през площад „Обединение“, без да обявят награда за главата ми.

— Вярвам ти, Рой, но работата не е такава. — Задържах слушалката далеч от ухото си за момент, но решителността ми сякаш се срива. Рой Ролкин в момента бе може би последният човек, пред когото бих искал да откровенича. Но той беше единственият, който се обади. Никой не би могъл да ме набеди, че съм силна, затворена личност. След няколко минути вече му бях разказал всичко.

Само че Рой наистина не е като другите ми приятели. Аз тотално ненавиждам разбиранията му и въпреки това се оказва, че откликвам

на някои страни в неговия характер. Колкото и да е подъл и циничен самохвалко, в същото време той е способен да изслушва с проникателно и съчувствено ухо.

— Мисля, че си прав да се притесняваш, Костя — каза той, когато свърших с обясненията. — Тук има нещо странно. Не мърдай от къщи двадесетина минути, докато се обадя тук-там. Намери си някой мач по телевизията. Днес е неделя, Мурманск сигурно играят някъде. Винаги са способни да те разсмеят.

— Виж, Рой, ако смяташ да се обаждаш по болниците...

— Та да ми се обади някоя цицореста администраторка, която е прекалено заета, за да си говорим ли? Разчитай на мен, Костя. Нали сме стари приятели?

Седях и бавно отпивах бира направо от кутията в продължение на десет-петнадесет минути. Имах чувството, че съм оставил всичко в ръцете на Рой. Не можех да измисля никакво полезно действие, освен да чакам повторното му обаждане. Когато позвъни отново, аз буквално грабнах слушалката.

— Какво установи?

— Цялата картина — отговори Рой бавно. — Получих я директно от извора.

— От кого?

— Кмета. Осопов.

— Познаваш ли го?

— Знам, че винаги прекарва неделните следобеди с племенницата си. В кревата в хотел, „Дар Николай“. Обадих му се там. Казах му, че много държа да проведе няколко спешни разговора по телефона. Трябваше му малко време да се осъзнае, но в крайна сметка разбра за какво става дума.

— Сигурно му е било приятно.

— *Нямаше начин* да не разбере намека ми. Тя е на четиринадесет години, да те вземат мътните.

— И какво ти отговори?

— Снощи не е имало повиквания на спешни медицински екипи за нещо сериозно в района на град Мурманск. Обаче е имало... Слушаш ли ме, Костя? *Имало* е мобилизация на областно ниво заради никеловите мини в Трелов, където са били затрупани двадесет и шест миньори. От срутването са били спасени две дузини работници, всеки

от които е имал в различна степен нужда от медицинска помощ. Много от тях са били за хирургическа намеса. Устроили са спешна операционна под земята. Медицинската служба на мината е поискала лекари от няколко болници в града. Дори са се обаждали директно на по-известните хирурзи. Схващаш ли? Струва ми се, че това е отговорът на твоя проблем, Костя. Твоята мила Наталия не може да ти се обади, понеже се скъсва от работа... Понеже работи *под земята*.

Почувствах огромно облекчение.

— Рой, ако можеше да дойдеш тук, без да те арестуват на летището...

— Щеше да лепнеш една яка целувка по високомерно вдигнатите ми устни.

— Бих предпочел да приключим с това, Рой. Но ти дължа много благодарности.

— Слушай, Костя, приятел в нужда... Ти ги разбираш тези работи — каза той тихо и затвори телефона.

Изхвърлих бирената кутия, отворих си бутилка шотландско малцово уиски „Гленморанги“, което пазех за специален случай, и превключих на футболния мач. На полувремето сините от Мурманск губеха само с четири на нула от „Ротор“ — Волгоград. Това не беше съкрушително зло. Отпих голяма и успокояваща глътка от уискито. Даже бях убеден, че сините имат шанс.

5.

Събудих се в полунощ и апартаментът отново беше празен. По телевизията даваха някакъв сериал от миналия век. Заглавието му беше „Отмъстители“. Безупречно облечен англичанин с бомбе стоеше подпрян на чадъра си, докато красиво и атлетично момиче спукваше от бой двама агенти, естествено руски. Когато се появи трети руснак, англичанинът повдигна бомбето си за поздрав, а в същото време красивото момиче му натресе ритник, за който сигурно биха отсъдили фаул дори в мач по бой в кал със завързани очи. Прозях се и с нестабилна походка отидох да изключа телевизора. Бутилката на масичката беше опразнена до горния ръб на оранжевия етикет. Нима бях изпил толкова много „Гленморанги“? Отидох, прозявайки се, в антрето, където се намираше телефонният секретар. По това време Наталия сигурно вече бе излязла от никеловата мина.

Спрях се до вратата. Там, където със сигурност очаквах да зърна мигащата зелена светлина на апарата, имаше само малко тъмно прозорче.

Знаете как се чувства човек в такива случаи, братлета. Събуждането в полунощ с четвърт бутилка малцово уиски в стомаха е кофти момент за всеки мъж. Вече изобщо не бях убеден в теорията на Рой за отсъствието на Наталия. Думите на врачката отново изплуваха коварно в паметта ми и ме засипаха с тревога. А снощното проклятие на стареца пред сградата на Градския съвет сякаш само потвърждаваше думите на беззъбата жена в палатката.

Направих това, което трябваше да направя три часа по-рано. Обадох се в бърза медицинска помощ, обезпечаваща района около река Трелов, където бе станало произшествието в мината. Благодарение на ранга и поста си успях да пробия до директора на службата.

— Критичното положение в мина Трелов бе отстранено преди два часа — отговори ми гласът на директора. — Сега само разчистваме.

— Господин директор. — Стараех се гласът ми да звучи спокойно. — Имаше ли необходимост да търсите помощта на хирургически екипи, които не работят във вашия район?

— В един период изглеждаше, че ще ни се наложи да го направим.

— Но не сте?

— Не. Остана само като резервен вариант. Съпругата ви щеше да е една от първите, които бих повикал.

— Но не сте се обаждали на Наталия?

— Не, инспекторе. Не съм.

Слязох в гаража, качих се на колата и подкарах през сипещата се гъста завеса от сняг право към централното управление на милицията на площад „Обединение“. Бях милиционер, но не бях постъпил като такъв. Пропиях безценни часове в пиене и спане. Всеки милиционер знае, че при изчезване на човек е изключително важно това обстоятелство да се разгласи възможно най-широко и във възможно най-ранния момент.

А това означаваше да се обърна към Службата за издирване на изчезнали лица в Мурманск. Вече беше почти два часа в понеделник сутринта. Единствено чрез капитан Борис Паско бих могъл да разпространя портрета на Наталия и номера на нейната камка достатъчно бързо, преди... Преди какво? Не намерих словесен израз. Нито пък образ. Вместо това потръпнах от страх. Достатъчно бързо. Не можех да завърша тази мисъл.

Не за първи път в рамките на служебните ми задължения се сблъсках с капитан Паско от Централното градско управление на милицията. Преди време той беше заместник на Рой Ролкин в Чека — вече разпуснатата тайна служба на милицията. Не го харесвах. Нямах му доверие. Но той беше човекът, на когото трябваше да дам официално заявление.

Офицерът от службата по издирване Борис Паско беше висок, с грубовато, сурово лице с едри скули, голям властен нос и набола посивяла брада. Ушите му приличаха на смачкани брашнени чували, залепени от двете страни на обръснатата глава. В два часа през нощта той беше облечен в милиционерски шинел, а под него — миришещи на

пот дълги ватени гащи със затъкнати в ботушите крачоли. Когато ме видя седнал до масата, се спря и затвори вратата след себе си.

— Часът е два след полунощ, твойта мамица — озъби ми се той. — Какво ти става, Вадим? Кой е толкова важен, та ме вдигаш по никое време през нощта?

Изправих се. Бях по-висок от него, но не с много. Това, че бях с петнадесет години по-млад, щеше да е по-същественото ми предимство, ако се пресегнех над масата и го сграбчех за гушата, както ми се щеше да направя.

Вместо това наведох поглед. Облегнах разтворените си длани върху надрасканата повърхност на металната маса. После бавно вдигнах очи към него.

— Капитан Паско, дошъл съм да съобщя факта, че съпругата ми Наталия Вадим е в неизвестност от полунощ в събота. От вас искам само да го регистрирате. Впишете го още сега в главната сводка. Лицето ѝ е добре познато в града. Може някой да я е видял.

Той махна пренебрежително с ръка.

— Впишете името ѝ в сводката. Моля ви, Паско. Още сега. След като го направите, можете да се върнете в кревата. И ви благодаря, че слязохте тук посред нощ.

— Някой ще си плати за това. Казаха ми, че става въпрос за някакво голямо началство.

Като че ли Наталия нямаше стойността на хиляда големи началници.

— Аз го измислих. Никой друг не е виновен. Извинете ме, Паско, но знаех, че само така ще ви накарам да слезете тук.

Горната му устна се изкриви на една страна.

— Значи в събота през нощта жена ви не се е прибрала... Може да има колкото си искате причини за това. Заминала е на гости при майка си... — Нямаше предвид майка ѝ.

Поклатих глава в знак на несъгласие.

— Не? — В мътния му поглед се появи блясък. — Искан да кажа, че може да се чука с някой мужик...

Сигурно съм тръгнал към него, защото бързо вдигна ръце.

— Вие сте милиционер, Вадим. Трябва да признаете, че и това е възможна версия за следствието. Да или не?

— Признавам го като версия. — Все едно че меч ми се заби в корема, докато изричах тези думи. За него това бе една победа. Знаеше колко ми е необходим в момента. Ухили се.

Седнах на стола, така че да може да ме гледа отвисоко.

— Чуйте ме, капитане — продължих учтиво. — Не може ли да се заемем с работата? Обещавам да почерпя чашка-две. Няма да забравя.

Позата, която бях заел, му допадна. С покорството, което излъчваше. Извади бележник от джоба на шинела.

— Добре, казвайте данните.

Седна. Аз започнах бавно:

— Наталия Ивановна Вадим. На тридесет и една години. Родена в Саратов. Руско гражданство. Професия лекар. Адрес: блок „Адмирал Горшков“, улица „Градска“ сто и седем.

— Кога е видяна за последен път?

— Онази нощ, малко преди полунощ. В събота.

— Къде?

— В дома на губернатора Баданов. На частен прием.

Паско надигна обръснатата си глава.

— Била е в дома на губернатор Баданов? На частен прием? — Говореше бавно, опитвайки се да прецени положението. Беше придобил квалификацията си на тайно ченге в съветски времена. Изведнъж надуши възможността да стъпи накриво.

— Аз също присъствах там. Бях поканен, за да обсъдим с губернатора евентуалното ми преназначение на нова длъжност.

Присви предпазливо очи:

— Повишение ли?

— И това също.

Пишейки в бележника, той започна да рови в джоба на шинела за цигари. Тонът му вече беше променен, нямаше я прозиращата агресивност.

— Казвате, че си е тръгнала от приема при губернатора преди вас, така ли?

— Да. Заради съобщение по служебния й пейджър.

— От кого?

— Още не съм установил.

Запали цигара и отместа стола си назад.

— И така, не се засягайте, другарю инспектор... — Разколеба се и се поправи. — Инспектор Вадим. Но щом като съпругата ви е лекарка и е била повикана в полунощ, може да е работила някъде до сутринта, даже и цял ден в неделя. Може да е решила да поспи малко в болницата и просто да е забравила да се обади.

— Впишете я в сводката, Паско. Разговарях с губернатора Баданов преди по-малко от час. Предложението за сводката е негово.

Погледите ни се срещнаха и той се извърна. Беше почти сигурен, че го лъжа. Но в Русия да си почти сигурен не е достатъчно, когато аргументите срещу теб са във формата на влиятелно име. А той нямаше как да провери.

— Добре, ваша воля — каза той и стана. — Ще я изпратя още сега. Почакайте тук. Когато свърша, може да ми разкажете цялата история.

Цялата история. Седях сам в мръсната, облицована с бели плочки стая и се питах каква ли е наистина цялата история.

Гарантирам, че когато Паско се върна в стаята, където го чаках, той се държеше максимално учтиво и даже загрижено, доколкото брутален тип като него може да го направи. Казах му всички подробности, които му трябваха. Дори му дадох може би неблагоприятно твърде много подробности. Когато му казах, че съм отклонил предложението на губернатора за работа, почувствах промяната в отношението му към мен.

И към Наталия. Поиска списък на мъжете, с които тя е в приятелски отношения, но аз му отказах с категоричен жест.

— Тя е красива жена — каза той упорито и месестата му долна устна провисна непослушно. — Сигурно си има някой друг приятел в работата.

— На погрешен път сте — отсякох.

— Трябва да проверя всички.

Принуден бях да изпълня настояването му. Аз бях потърсил Паско. Аз имах нужда от него, за да въведе името на Наталия в сводката за издирваните. Но наред с това бях дал на този нагъл тип в милиционерски шинел и пропити с пот ватени гащи властта да нахлуе във всеки аспект от личния живот на Наталия по свой избор. Казах му

имената на лекарите, с които работеше Наталия, на няколко приятели и на мъже от американското сиропиталище.

След около час отново бях в апартамента, обикалях от стая в стая и се чудех какво да предприема отгук нататък. Забравил всякаква тактичност в резултат на притесненията си, аз набрах домашния номер на губернатора, който взех от картичката с поканата. Часът беше четири сутринта и телефонът звъня може би пет минути. След това се обади сънен женски глас.

— Губернаторът ще отсъства до утре — каза тя. — Замина на някаква инспекция в Петербург или Кировск.

Успях да я прекъсна, докато се прозяваше:

— Госпожо Баданова, обажда се Константин Вадим. Искрено съжалявам, че ви звъня по това време на нощта, но ми се налага да ви попитам за някои неща. — Чух няколко сънени изпъшквания, докато се разбуждаше. Чух я да кашля. Изпитах ужас, че ще затвори телефона, че е забравила кой съм. — Обажда се Константин Вадим — продължих отчаяно. — Бях в дома ви на приема в събота.

— Константин... — Гласът ѝ прозвуча приятелски. — За въпроси ли споменахте? За какво става дума?

Разказах ѝ набързо какво се бе случило и че е изключително важно да науча дори най-дребната подробност около повикването на Наталия по пейджъра, която би могла да ми даде.

— Елате тук по най-бързия начин — каза тя без колебание. — Ще уведомя дежурния старшина долу да ви чака.

Минах по същия път, по който бях минал и онази нощ, паркирах на същото място и неволно погледнах към основата на ниската ограда, откъдето бе изникнал старецът, сочейки Наталия с мръсния си пръст. Нарече я Йезавел... Потръпнах. Старшината ми махна да отида при него и ме пусна в топлото фойе. Минах покрай него с кратко кимване и отидох при специалния асансьор. Четири часът сутринта, а губернатора го няма. В огледално лъскавата алуминиева стена на асансьора видях, че докато се протягаше да натисне ненадписания бутон, на лицето му е кацнала селяндурска похотлива усмивка.

Госпожа Баданова беше облечена в тъмносин халат. Бе сресала косата си, но не си беше сложила грим. Когато излязох от асансьора, тя ме притисна в силна прегръдка.

— Горкият Константин. Това е ужасно. — Тя беше първият човек, с когото разговарях след изчезването на Наталия, който изразяваше категоричното си съгласие, че се е случило нещо крайно смущаващо, ето защо изпитах дълбока благодарност към нея.

На малката масичка имаше кафе и тя започна да налива, говорейки:

— Това, което искате от мен, е точно описание на онези няколко секунди, когато Наталия получи съобщението.

— До най-малката подробност, колкото и банална...

— Добре. — Донесе кафе за двама ни, постави моето на масичката пред мен и седна на фотьойл от резбован абанос с инкрустации отсреща. — Вие и съпругът ми бяхте в библиотеката. Наталия тъкмо бе успяла да се измъкне от онзи дебел развратник, кмета Осопов.

— Често се сблъсква с него на заседания в управителния съвет на „Лермонтов“. Съвсем открито ѝ бе предложил повишение срещу една седмица в Хелзинки.

— Дайте малко време на съпруга ми, Константин, и ще изхвърлим хората като Осопов на улицата.

— С кого разговаряше тя, когато получи съобщението за спешен случай?

— Беше дошла в другия край на салона, за да побъбри с мен. До този момент реално не бяхме разговаряли и аз веднага ѝ обърнах внимание.

— За какво си приказвахте?

— За задълженията ми на губернаторска съпруга, за нейната работа. Посмяхме се малко на тема мъже. От запознанството с нея най-приятно впечатление ми направи абсолютната ѝ непринуденост и липса на суетност въпреки нейната изключително красива външност. Докато аз, когато бях младо момиче, може да ви се види трудно за вярване, Константин, бях необикновено привлекателно маце...

— Изобщо не ми е толкова трудно да го повярвам.

— Ласкател. — Махна пренебрежително със свободната си ръка. — Това, което искам да кажа, е, че аз се чувствах страхотно притеснена от нахалните ухажвания на мъжете. Силно впечатляващото у Наталия е лекотата, с която тя се справи дори с такова влечуго като кмета Осопов.

— Къде бяхте седнали?

— Стояхме прави. — Извърна се. — Ей там, до вратата. — Замълча намръщена. — Смеехме се. Тъкмо ни бяха донесли бренди. Сервитьорът едва се беше отдалечил, когато чух приглушено, съвсем тихо звънене от чантата на Наталия.

— Тя как реагира?

Замисли се за секунда.

— Много спокойно. Без никаква изненада.

Нужно ми беше малко време да асимилирам отговора. Госпожа Баданова остави чашата си и побърза да добави:

— Не казвам, че го очакваше.

— Разбирам... — Не ме оставяше на мира споменът за думите на старицата в палатката, за заплахата от неприятности, за намека, ако трябва да съм честен, за наличието на друг мъж. — Продължавайте, моля ви.

— Всъщност... Като се замисля... — Госпожа Баданова стана и отиде до прозореца. — Като се замисля, бих казала, че тя не очакваше обаждане. — Обърна се с лице към мен. — Но предполагам, че при естеството на нейната работа повикванията през нощта не са рядкост.

— Никак даже.

— Бих пийнала нещо. Какво ще кажете за чашка бренди?

Благодарих ѝ и продължих с въпросите:

— Та тя си отвори чантата и извади пейджъра?

Кимна утвърдително, докато наливаше бренди от бутилка с посребрено гърло.

— Каза ли нещо?

Прекуси целия салон с двете чаши в ръце.

— Не... Струва ми се, че просто повдигна рамене. Нали разбирате, нещо като извинение и ме попита може ли да отиде някъде, където да бъде сама. Заведох я в спалнята си и оттам тя се обади по телефона.

— От вашия телефон ли?

— Не. Мисля, че носеше мобилен телефон в чантата си.

— Но не е била потърсена направо по мобилния ѝ телефон?

— Не, категорично беше пейджърът. Това важно ли е?

Поех дълбоко дъх и обясних бавно:

— Пейджърът на Наталия е от онези нови американски машинки, които можеш да програмираш да ти покажат съобщение в рамките на следващия един час.

— Удобно средство да се отървеш от нежелан посетител?

— Или да убедиш някого, че те търсят по служба.

— Искате да кажете, че е възможно да не е имало спешно повикване. Че Наталия сама си е изпратила съобщението.

Призля ми от тази мисъл. Ако го беше направила, причината е била единствено да се измъкне от приема. От мен. „Йезавел!“ — беше я нарекъл старият клошар. Господи, какви мисли ми минаваха!

— Не — казах. — Не виждам причина да направи това. И във всеки случай то не обяснява защо още не се е върнала.

Разделих се с госпожа Баданова няколко минути по-късно. Отново ме прегърна импозантно, като този път придърпа главата ми върху рамото си. Мисля, че причината за това беше да прикрие напиралците, в очите ѝ сълзи.

6.

Седях в колата и падащият сняг сипеше пелени от страхове около мен. *Наталия изчезна*. Голи думи, докато въображението ми не им придаде плът. Видях я как умира бавно от измръзване в нейната обледена камка. Видях я затънала самичка, безпомощна, ранена...

Представих си как качват Наталия във фургона на линейката поне в дузина варианти. Пребледнялото ѝ лице — абсолютно неподвижно. Как санитарят затръшва вратата и обикаля пред линейката. Как докато той заеме мястото си на предната седалка, линейката вече се е превърнала в катафалка.

И все пак всички тези страхове и цялата болка в известен смисъл бяха само романтично преувеличени терзания. *Аз не вярвах*, че е мъртва. Но ме скова нов страх, когато пак си спомних думите на старата врачка: „Може би мъж?“ Вдигайки очи от картите, тя ме бе попитала: „Дали не виждам друг мъж?“

И тогава вече не аз рисувах картините на бялата смърт. Духът ми безпомощно се съпротивляваше на *живите* картини, в които виждах Наталия (ето това е перверзната природа на моите страхове) в най-болезнената за мен роля — на сладно гърчещата се съпруга под злорадстващия, проникващ любовник.

С изцедени сили подкарах към „Лермонтов“. Болницата „Лермонтов“ е една от малкото оцелели в Мурманск оригинални постройки от времето на царизма. Когато застане пред нея, човек би казал, че се намира в Санкт Петербург. През широк каменен портал с железни врати се влиза в павиран двор. Гладките класически стени на сградата са боядисани в небесносиньо, а широкият зигзаговиден фронтон е бял. По фасадата бавно броди лъч на прожектор.

Паркирах до бронзовата статуя на руския писател Лермонтов, който се извисяваше два метра над мен, с една ръка зад гърба и сочещ с перодръжка в другата към бъдещето. „*М. И. Лермонтов (1814–1841), Герой на нашето време*“ надсмиваше ми се посвещението отдолу.

Минах под колонадата на входа към болницата и поех по дъсчения под на дългия коридор към кабинета на Наталия. На дебелия врата от масивно дърво имаше старовремска брава с резе, но ключът за нея отдавна беше изгубен. Преди около година ѝ монтираха евтина секретна ключалка, която се предаде пред най-простия шперц, който носех на ключодържателя си.

Вратата се отвори и аз влязох в тъмния кабинет. Прекосих помещението и включих настолната лампа, която Наталия предпочиташе пред тази на тавана. Седнах зад бюрото ѝ. Беше голямо, от тъмен дъб и с покрит с протрита кожа плот. Имаше календар, чийто последен обрънат лист сочеше събота. Имаше телефон и малък бележник за записки, който прелистих набързо. Нищо особено. Кореспонденция на хирург.

Бях оставил бележника с корици от бургундско червена кожа пред мен недокоснат, също както едно дете пази най-апетитния бонбон за края. Но когато го отворих и разлистих страниците, не открих нищо, което не бях очаквал, нищо, което да ми се вижда различно от обикновени бележки във връзка с работата ѝ. Или пък във връзка с нашия съвместен живот. *А исках ли да намеря нещо?*

От дясната страна на бюрото имаше две чекмеджета. Горното се отвори лесно. Вътре имаше несесер за гримиране. Няколко тубички и четчици, малко огледалце — и една моя снимка в малка сребърна рамка. Пъхнах ръката си до задната преграда на чекмеджето. Достатъчно апартаменти бях претърсил, за да знам, че най-интересните работи обикновено са скътани най-навътре. Но и там нямаше нищо.

Второто чекмедже беше заключено, но с една от онези елементарни едностранни бравички, които се отварят с почти всичко. Шперцът ми я отключи за секунда.

Спускащите се покрай ръба на бюрото слаби лъчи от зеления абажур на лампата осветиха празното чекмедже. За миг забравих правилото си. Наведох се да го затворя с бутване и докато се навеждах, отдръпнах леко рамото си надолу. Навътре в сенчестото дъно проблесна нещо. Пъхнах ръката си и извадих въздебела лента, дълга около десет сантиметра. Спомням си как ми изтракаха зъбите. От изненада. От отчаяние. Държах опаковка с дузина вносни презервативи „Дюрекс“. Две от дузината гнезда в нея лъщяха празни.

7.

Мушнах презервативите в джоба си. Затворих и заключих чекмеджето. Загасих лампата. Отидох до прозореца. Под него бяха входният портал и статуята на Лермонтов. Останах до прозореца, а лъчът на въртящия се прожектор бавно обхождаше фасадата на болницата. Отдръпнах се неволно за секунда, когато светлината му мина по лицето ми, а после останах неподвижен в мрака и отчаянието си, докато лъчът отново се върна. Колко пъти е озарил лицето ми, приятели, нямам представа. В главата ми нямаше друга мисъл освен тази за двете липсващи гумички.

„Друг мъж“ бе казала старицата в палатката. Друг мъж. И ако е така, кой? Някой доктор от болницата? Прегледах мислено лицата им. На всичките михаиловци, леонидовци, алексеевци. Никой от тях не ми приличаше на правдоподобен кандидат.

Ако времето изобщо минаваше, то минаваше като в сън. В главата ми бучеше и съскаше. Едва когато се отдръпнах от прозореца и отидох до вратата, почувствах, че се връщам във времето и пространството. Студено течение с миризма на кисело фучеше в тъмния коридор. Заключих кабинета на Наталия след себе си.

Върнах се във фойето. Дневната смяна идваше на работа — санитарки, техници. Един-двама познавах по име, с повечето от останалите само си кимахме. Те отвръщаха бързо на киманията ми състрадателно. Сигурно по сутрешните телевизионни новини бяха показали снимката на Наталия. Не можех да се сърдя на хората, че не знаят какво да ми кажат.

Спрях се на регистратурата. Отново ме посрещна дежурната плаха полуусмивка, означаваща, че съм разпознат.

— Кога застъпва на смяна доктор Фаня Карпова? — попитах.

Забелязах явното облекчение в изражението на регистраторката. Елементарен въпрос. Не се налагаше да изказва съболезнования.

— Била е нощна смяна, инспекторе. Сигурно вече се освобождава.

Благодарих ѝ и тръгнах обратно към хирургията. Болницата „Лермонтов“ има две дълги крила, излизащи назад от фасадната част на сградата. Едното крило е заето от психиатрията и изтрезвителя, а в другото се помещават операционните и реанимационните отделения. Знаех много добре откъде да мина. Имаше обособена стая за почивка на старшите хирурзи, където често се бях срещал с Наталия. Когато я наближих, група от трима или четирима хирурзи, сред които и Фаня, излезе през люлеещата се врата пред мен. Тя се отдели от останалите и изтича бързо по циментовия под към мен, прегърна ме и ме притисна силно като мъж. Беше свалила престилката и касинката си, но още бе облечена в хирургически костюм, а миризмата на упойка в косата ѝ ми напомни силно за Наталия, когато и тя излизаше от операционната.

— Да изпием по един чай, Костя — каза тя. — Столът още работи.

— Бих искал да те попитам за някои неща.

— Разбира се.

Пое активната роля, придърпвайки ме за ръката, докато направихме първите няколко крачки и тръгнахме заедно по коридора. В столовата се наредихме на опашката заедно, докато вземе чая.

— Няма ли някакви новини? — попита тихо тя.

Бръкнах в джоба си да платя.

— Абсолютно нищо — отвърнах. — Изчезнала е. Изпарила се е.

— Не. Не говори такива неща. — Погледнах я и видях гнева на лицето ѝ. — Не говори така, Костя — продължи тя пламенно. — Та ти си ченге, дявол да го вземе. Ще я намериш.

Отпуснах се тежко на един стол с жълта изкуствена тапицерия, а тя седна срещу мен. Не беше красавица. Може да се каже, че дори не изглеждаше добре, но лицето ѝ имаше черти, които хората биха нарекли аристократични. И в интерес на истината май си спомням, че някъде в далечните разклонения на родословното ѝ дърво е имало царски феодали, собственици на крепостни селяни.

— Ще я намерим — казах аз по-уверено, отколкото се чувствах. Опаковката с презервативи ме беше извадила от равновесие. Внезапното осъзнаване, че *може* да има друга Наталия, която не познавам, за която дори не съм предполагал, бе изпило всичката ми енергия.

— Знаел си, че нещо не е наред, още в неделя сутринта — каза тя с укор. — Вчера, когато се срещнахме в участъка, за да разпитаме онези деца, вече ти е било ясно.

Поклатих отрицателно глава:

— Може би съм имал някакво предчувствие. Интуиция, нищо повече. Много пъти преди това е отсъствала по цяла нощ заради спешни повиквания. Знаеш го. Нямах причина да търся нещо друго. Но с напредването на деня започнах да се притеснявам все повече и повече. Около полунощ я обявих за изчезнала.

— А защо чака толкова дълго, преди да се обадиш, че е изчезнала?

В тона ѝ отново прозвуча обвинение. Не можех да ѝ кажа, че се напих, че дремах пред английски телевизионен сериал отпреди петдесет години. Изпих си чая и присвих устни от тънкия горчив вкус.

— Искам да те питам за някои неща, Фаня. Когато се води разследване, е необходимо да се проверят всички възможности...

— Какви възможности?

— Опитай се да си припомниш последните няколко седмици. Чувстваше ли се някаква промяна в Наталия? Струваше ли ти се различна, притеснена за нещо например?

— Напоследък като че ли имаше много работа. Освен в хирургията, тук, постоянно я викаха и на заседания.

— Заседания ли?

— Всевъзможни административни заседания. Наталия е много по-старша от мен. Обикновено нея викат да представлява хирургичното отделение, когато доктор Вебер е на смяна или не се чувства добре, както често се случва напоследък. Но всичко това ти е известно и не ме питаш за него.

Наведох се над празната чаша от чая.

— Не... Това, което се налага да те попитам, Фаня, ми е неприятно. Но така или иначе трябва да задам този въпрос.

Струва ми се, че тя донякъде се досещаше какво ще я попитам, защото видях съвсем ясно как настръхва, готова да защити приятелката си.

— Може би ще си помислиш, че искам от теб да бъдеш нелоялна към Наталия... Обаче се налага да попитам.

Този път ме погледна спокойно, наблюдавайки ме как се чудя къде да се дяна от смущение. Думите, които изрече, бяха смазващо тежки:

— Питаш дали Наталия ходеше с някого.

— Да. — Гласът ми прозвуча неестествено. Свих пресъхналите си устни. — Държа да отбележа... — добавих бавно. — Държа да отбележа, че наличието на друг мъж е само една от хипотезите.

— Имаш ли някакво основание да предполагаш, че е така?

Поколебах се.

— Не. Категорично не.

— Тогава...?

— Ти обикновено работеше с нея в една смяна. Имаше ли нещо такова, Фаня? Нещо, което да те е накарало да си помислиш, че... Срещата ли се е прекалено често с някого?

— Знаеш, че се срещаше прекалено често с всички.

— Мисълта ми е, че ако е имало предпочитан човек, няма начин да не знаеш.

Не успях да прочета нищо на лицето ѝ. Беше мрачно и безизразно.

— Предполагам, че ти е казвала за онзи, който я дебнеше.

— Какво? — Изправих се на стола. — Оплакала ти се е, че някой я дебне?

— Гледаше с насмешка на това. Не ти ли е казвала?

— Не.

— Ами... Знаеш се колко си притеснителен. Особено когато става въпрос за Наталия.

Подпрях се с разтворени длани върху масата пред мен.

— Разкажи ми всичко точно. *Точно.*

— Малко след Коледа тя сподели с мен, че е забелязала някого, който се навъртал около входа на болницата и паркинга.

— Разговарял ли е с нея?

— Не вярвам даже да е могла да му види лицето. Целият е бил забулен. Знаеш какво време ни сполетя тази зима.

— Млад или старец е бил? Скитник? Пияница?

— Нищо не знам, Константин — отвърна тя с леко раздражение, което ми беше трудно да разбера.

— Подавала ли е Наталия официално оплакване до охраната на „Лермонтов“?

— Не мога да си представя, че Наталия ще направи нещо такова. А ти?

— Кога го е видяла за последен път?

— Просто престана да говори за него. Не си спомням кога. Може би преди месец. Ако изобщо съм си помислила нещо, то е било, че просто е насочил вниманието си към някой друг обект.

Високоговорителят на радиоуредбата изпраця и двамата замълчахме. Сред имената на повиканите хирурзи беше и това на Фаня.

— Трябва да тръгвам. — Тя стана, подпирайки се с длани на масата, и се наведе към мен. — Наистина ли мислиш, че има друг мъж, Костя? Не просто някой жалък мужик, който се навърта около мразовитите паркинги, а любовник?

Погледнах я в очите и казах:

— Не. Естествено, че не. Но разбираш, че трябваше да попитам по задължение.

— Разбира се, че трябваше.

Усмихна се и тръгна.

Младите лекарки с впечатляваща външност са обект на нежелано внимание от страна на какви ли не натрапници. Ето защо за момента съзнателно изключвах мисълта, че Наталия е била причаквана от някого. Приличаше ми на заблуждаваща следа. А имах чувството, че не това притеснява и Фаня.

Проследих я с поглед, докато прекосяваше помещението. На вратата се обърна за миг и ме погледна. Реагирала бе съвсем различно от това, което очаквах и желяех, пренебрегвайки демонстративно предположението ми като абсолютно невъзможно. Фаня беше може би най-близката приятелка на Наталия. Дали знаеше нещо? От лоялност към Наталия ли се държеше така сприхаво, почти враждебно? Станах и насочих зашеметен поглед към влизащите в столовата хора — с дебели шуби, бели престилки, по болнични пижами, със зелените униформи на служители в „Лермонтов“. Това, което ме мъчеше най-много и караше стомаха ми да стои болезнено свит, беше, че фактически в нито един момент Фаня не отрече възможността да съществува любовник.

Излязох през главния вход на „Лермонтов“. Поспях се за миг, колебаейки се дали да прекося площада и да си купя цигари в някое от кафенетата насреща, когато един мерцедес спря тихо само на няколко метра пред мен. Такива коли имаха директорите на болницата — и вероятно съм си помислил, че е пристигнал някой от тях.

Стъклата на колата бяха тъмни, за да не се вижда кои са пътниците вътре, но от предната врата вече бе излязъл шофьор с внушителна външност. Обърнах по-сериозно внимание на тази поредица от събития едва когато забелязах, че той изминава разстоянието от два-три метра между нас.

— Инспекторе — каза той любезно, — заповядайте вътре, ако обичате.

Е, приятели, в днешна Русия ние не заповядаме в черни лимузини с по-голяма готовност, отколкото във вчерашната Русия. Шофьорът забеляза, че замръзнах на мястото си. Забеляза бързото движение на очите ми — наляво, надясно в търсене на укритие — и каза тихо:

— Един ваш стар приятел иска да ви види, инспекторе.

— Стар приятел. — Поколебах се. Нямах стари приятели, които се возят в такива коли.

— Като деца сте били неразделни, както ми каза той — добави учтиво шофьорът.

Усетих, че потръпвам тревожно. Взрях се в опушеното стъкло на мерцедеса, сякаш можех да надникна зад него само със силата на желанието си. Шофьорът ми посочи задната врата. Пристъпих напред, а той се пресегна и я отвори пред мен.

Вътре, в черен костюм и наметнат с бял копринен шал като чикагски гангстер, седеше Рой Ролкин.

— Влизай, не стой на студа, дяволите да те вземат — каза той с познатия си завален глас. — Предупредих Сергей, че ангелът ти е слаб.

Вмъкнах се на задната седалка и затворих вратата.

— Господи, Рой — казах нервно. — Ако някой разбере, че си в Русия, двайсет и пет години няма да видиш слънцето.

Той ме плесна по гърдите с външната страна на дланта си. А какво толкова ме беше грижа за този човек? Бивш служител на тайната милиция, главорез, новоизлюпен руски бизнесмен, без никакво

съмнение един от *ракетиците*, които сега управляваха Русия, въпреки че са емигранти. Това, че беше облечен като гангстер, се дължеше на факта, че единственият модел в начина им на живот е гангстерският.

— Костя. — Извъртя се тромаво с лице към мен и тежките му лапи ме хванаха за ревера. Беше по-нисък от мен с цяла глава, но още от детството си спомнях голямата сила на ръцете му. — Длъжен бях да дойда. Видях съобщението по новините. Бях във Финландия, само на час със самолет дотук. Имаш сериозен проблем.

Колата беше потеглила от „Лермонтов“ и се движеше бавно по улица „Пушкин“. Тук повечето кафенета и бутици бяха в ремонт. Скъпо облечени жени излизаха от скъпи магазини. За момент Рой отклони вниманието си към шаренията и движението.

— Мурманск започва да прилича на западен град — отбеляза. После, след като се отклонихме от „Пушкин“ и поехме по тъмен коридор между високи сгради от шестдесетте години, той измърмори под носа си: — А пък може би не. — Обърна се към мен и ме погледна право в очите със зелените си ириси. — Какво се е случило, Костя? Според това, което ти е известно.

— Според това, което ми е известно ли? — Поклатих глава. — Ей богу, Рой, нямам представа. Всеки път, когато се замисля, ми хрумват нови идеи.

Наведе се напред и натисна нещо, след което се отвори една вратичка. Вътре имаше напитки и той наля водка за двама ни и попита:

— Какво искаш да направя?

Погледнах го с недоумение.

— Нали сме приятели, майка ти стара. Замесен ли е друг мъж в тази история?

Не отговорих.

— Ще му скъсам топките.

Знаех, че говори сериозно. Бързо поклатих отрицателно глава и казах:

— Изчезнала е. В това няма никакво съмнение. Но как е станало... По нейно собствено желание ли... или не, нямам понятие.

— Имам хора, Костя. Тук, в града. Продължават да са на заплата при мен. Намериш ли го, обади ми се.

— Не ме чу добре, Рой. Не съм сигурен дали Наталия не е изчезнала по собствена воля.

— И каква е разликата?

— За мен има разлика.

— Тъп романтик. Слушай, Костя. Ако ти трябва пари, просто си признай. Ако ти трябва хора за каквато и да е цел, само завърти един телефон.

— Благодаря. Благодаря ти, Рой. — Изпих си чашата и я поставих в малкото барче. Колата вече бе обиколила квартала. Пак се движехме по „Пушкин“, обратно към „Лермонтов“. — Предпочитам да сляза тук.

— Много е кофти, че не мога да изляза на открито. Тук има прекалено много дребнави душици, готови веднага да потърсят реванш. Винаги съм си мислел, че никъде не можеш да се напиеш по-добре, отколкото в Мурманск. Няма по-подходящо място за напиване зад полярния кръг. Сигурно е заради чистия, лишен от промишлени замърсявания въздух.

Потръпнах при мисълта за никеловите мини и ръждясащите ядрени подводници в Североморск.

— Самата истина е — настоя той. — Тук е единственото място на света, където не се събуждаш с махмурлук.

— На сутринта след дипломирането ни — напомних му — ти беше толкова махмурлия, че се цани за преводач на онзи американски женски хор от аматьорки, които се бореха за трезвеност.

— Ама това беше така, защото бях готов да убия, само и само да изчукам солистката.

— И направи ли го?

— Не си спомням. — Надигна чашата си. — Мъчеше ме страхотен махмурлук, мамка ти.

Посочих с жест колата, луксозното обзавеждане, шофьора.

— Доколкото виждам, продължаваш да живееш добре и в Будапеща.

— Прекрасен град — каза той. — С прелестни жени. Всяка от тях е графиня, знаеш ли?

Отговорих му, че не знам.

— Слушай, Рой, наистина ли прелетя цялото разстояние дотук, за да видиш дали ми трябва помощ?

— За бога, не започвай да сантименталничиш, Костя. Бях във Финландия. Ако ще ти помогне да се почувстваш по-добре, като ти

кажа, че съм тук по работа, тогава да речем, че съм тук по работа. Обаче — изграчи той — се изложих с предположението за никеловата мина в Трелов. Дълга ти извинение за това.

Не отвърнах веднага. Трудно е човек да се почувства благодарен за нещо, направено от него.

— Добре, Рой, благодаря ти, че дойде. Наистина съм ти задължен.

Той се усмихна невинно, а някои биха казали като хищник. С Рой никога не знам кое какво е. Вече спирахме пред „Лермонтов“.

— Ела с мен до летището, стари приятелю — измънка той. — Моята горила ще те докара обратно.

Извърнах поглед към обръснатата глава на шофьора.

— Според моите информатори си получил предложение за работа от губернатора Баданов.

— Паско ли ти каза?

— И той, ако щеш. — Той помириса водката си. — Тази длъжност означава ли, че трябва да пътуваш с Баданов.

— Аз отказах. Защо питаш за пътувания?

— Нашият многоуважаван губернатор има неприятели. Поне така чувам. Както и да е, може би съвсем не отговаря на реалността. — Той изпи до дъно чашата с водката. — Което си е истина, липсваш ми, Костя. Липсват ми скапаните ти морални поучения, които обичаш да ръсиш. Казвам й на графинята, една от любовниците ми, че си голяма терца. Казвал съм й, че ако си футболен съдия, окото няма да ти мигне и ще свириш дузпа *срещу любимия си отбор*.

8.

Когато се прибрах в апартамента, аз си пуснах музика. Но дори и абстрактните вариации на Майлс Дейвис се оказаха непоносими. „Не грее слънце във Венеция“ ми се стори нещо нетърпимо. Седях в стаята, не особено голяма, но не и прекалено тясна, и огледах всичко, което Наталия бе направила, за да стане жилището уютно — казанския килим на стената с разкошните шарки с преобладаващо червено, лампите, ниските скромни мебели и огромната картина с Бородинската битка, която бе донесла от апартамента си в Москва.

Седнах на просторния диван и се загледах в завесата от сипец се сняг зад широкия прозорец. Споменах ли, че си бях отворил една половинка водка? Май че не. Но знаех, че тя ще ми помогне за това, което следваше. Сигурен бях. Така че започвай, Константин. Заеми се с този размисъл. Стисни зъби. Приеми, че е *мало* друг мъж.

От това следват две възможности. Наталия е решила импулсивно, на мига, да замине с него. Или е отказала да замине с него и той я държи по принуда или дори си е послужил с физическо насилие.

Колкото и възмутително да прозвучи, и двете възможности глождеха еднакво болезнено съзнанието ми. Наталия в екстаз; Наталия под смъртна заплаха — представата както за едната, така и за другата вероятност беше непоносима.

Започнах от стаята за гости. Претърсвах така, както преди много време ме бяха учили. Търсех като в чужд апартамент. Под килима, в абажурите на лампите, над, под и зад рафтовете... Нямах представа какво търся.

В спалнята прерових всички чекмеджета на шкафовете и гардероба, всичкото й бельо, прегледах тетрадките със записки и календара на тоалетната й масичка.

Разлистих календара — малък, подвързан с кожа бележник. На всяка от страниците му имаше широко червено поле. Повечето от страниците в него не бяха използвани. Но част от листа за събота —

деня, в който тя изчезна — беше откъсната. На останалата част имаше напомняща записка да прибере от химическо чистене роклята за приема при губернатора същата вечер.

Докато ровех из дрехите ѝ, се удивих колко малко джобове имат жените и че те дори не са предназначени да се слага нещо в тях. Хвърлях на леглото рокли, панталони, дънки, в които нямаше нищо освен няколко хартиени салфетки. За всеки случай проверих втори път всеки джоб и дори опипах хастарите.

Огледах стаята. Навсякъде зееха отворени чекмеджета и леглото беше отрупано с дрехи. Сега, когато приключвах, почувствах отвращение, срам от това, което правех. Претърсвах вещите на Наталия, оправдавайки се пред себе си, че така ще ускоря разследването, но в действителност претърсвах с поне същото отчаяно желание да установя дали е имала любовник.

Тъмнозелено яке, праметнато върху облегалката на един стол, породу у мен смътен спомен. Не отиде ли тя с него на работа в събота сутринта? Бръкнах в джобовете на якето. Под пръстите ми изшумоля парченце хартия. Беше съвсем малко и с линия от същото червено поле като скъсания лист за събота в дневника ѝ. С нейния почерк бе написано: 4:30, „Манделщам“.

Улица „Манделщам“ започваше от площад „Обединение“. Дали е трябвало да се срещне с някого там в 4,30 в събота? Чакай малко, Константин. Размисли. Не всяко нещо има съществено значение. Тя е написала бележката, за да ѝ напомни за роклята в химическото. Може би е трябвало просто да вземе от „Манделщам“ черната си рокля за приема същата вечер. Наместих парченцето хартия в календара. Така изглеждаше съвсем правдоподобно, че „Манделщам“ *би могло* да има връзка с прибирането на почистената рокля. Но със същата вероятност би могло да се отнася и за нещо друго. Като среща с някого.

После ме осени друга мисъл. В събота следобед произшествието на пристанището е било в стихията си. В 4,30 в събота Наталия е била приведена над моряка от горящия кораб и е ампутирала затиснатия му крак.

В такъв случай може би се е уговорила с някой друг да вземе роклята. Ако изобщо роклята има връзка с това. Може би е била принудена да отложи срещата, когато са завили сирените на пристанището. Среща с кого?

Познавах доста добре улица „Манделщам“. Беше малко по-дълга от километър, с магазини, малки сгради с канцеларии на фирми и ниски жилищни блокове. Снегът е единственото нещо, което прави улици като „Манделщам“ поносими. По цялото си протежение тя е обградена от сив бетон, но снегът, който се натрупва по первазите на прозорците и на преспи покрай колоните на сградите, малко смекчава грубия ѝ вид. Паркирах колата на площад „Обединение“ в ранния следобед и тръгнах пеша по цялата дължина на улицата. Знаех, че това, което се опитвах да направя, ще ми отнеме часове и едно обаждане в служба „Издирване“ ще ми осигури десетина помощници, но да разкрия пред Паско съмненията си за Наталия беше нещо, което не можех да си позволя.

Оказа се, че след последното ми минаване с кола по тази улица са били отворени още няколко кафенета и заведения за сандвичи, но не видях ателие за химическо чистене и гладене. Нямах и шивашка работилница, в която евентуално биха се съгласили да извършат гладаческа услуга. Някак си като че ли точно това бях очаквал.

В другия край на „Манделщам“, където се пресича с булевард „Северен“, тръгнах обратно. Този път се отбивах във всеки пети или шести магазин и във всеки жилищен блок. Казвах на магазинерите и портиерите, че търся живеец на тази улица лекар, който вероятно работи в „Лермонтов“.

Повечето от хората се опитваха да ми помогнат. Поне половината не разбраха правилно въпроса ми. Препоръчваха ми лекари на други улици или пък с готовност ги оплюваха в пространни разкази за собствените си патила с доктори. Портиери ми казваха за лекари, които са живели при приятели в блоковете им през миналата година, или пък за военни лекари, разквартирувани в края на гражданската война, но вече заминали си отдавна.

Докато ме занимаваха с разказите си, аз им показвах снимка на Наталия и ритах дали не е идвала на гости при някой в блоковете им. Но никой не я беше виждал тук, макар един-двама да разпознаха в нея изчезналата лекарка, която са видели по телевизията.

Спрях се в една закусвалня, хапнах супа и фразела, след което отново започнах да обикалям и да разпитвам с все по-малка надежда. Веднъж или два пъти останах да пия кафе в по-луксозните заведения близо до площад „Обединение“ и показах на сервитьорите снимката

на Наталия, но резултатът бе същият. Тук-там я разпознавах, но само от съобщенията в сутрешната преса и по телевизията. С кого е имала намерение да се срещне жена ми в 4:30 на тази улица в събота, но не е успяла поради произшествието на пристанището, щеше да си остане загадка за мен. Може би за кратко време, може би завинаги.

Излизах от едно кафене на самия площад „Обединение“, когато служебният пейджър изчурулика в джоба ми. Лейтенант Пински, ръководителят на отдела по убийствата в осемнадесето районно, искаше да му се обадя.

Вятърът брулеше лицето ми, докато стоях на площада и разговарях с него по мобилния си телефон. По-скоро страх, отколкото студът, караше бузите ми да потръпват, а устните ми да не се подчиняват като на пиан.

— Божичко, Пински — казах, — да не сте я намерили?

— Не. — Пински беше нисичък, със заоблени рамене, лишен от въображение, но добродушен човек, когото не можеш да накараш да бърза. — Не. Но намерихме служебната ѝ камка. Изоставена в комплекса „Северен залив“. Паско ѝ е направил оглед и вече се връща. Нали знаете стария цех за сушене на треска, на улица „Черненко“?

— Ще я намеря.

— Ще ви чакам там след двацет минути.

Районът около пристанището бе пострадал най-тежко през неотдавнашната гражданска война в сравнение с всички останали райони на града. Целият бе напълно срутен от въздушните бомбардировки на анархистите, провеждани двадесет и пет поредни нощи. Макар че голяма част от развалините по източния бряг на река Кола бяха разчистени и пристанището отново работеше, целият „Северен залив“ от Мемориалния мост до десния завой на реката към залива продължаваше да е огромна площ от изтърбушени хангари и пусти, тънещи в мрак товарни козовози. Градският съвет смята разходите за възстановяване на осветлението по почти несъществуващи улици за неблагоприятни. Вместо това „Северен залив“ се осветява от осем военни прожектора, разположени по двойки в четирите ъгъла на приблизително квадратния район със страна един километър.

Ефектът е зловещ. От едната страна на улицата редицата от изгорели хангари остава в пълен мрак, а другата страна е обляна в

студена светлина, достатъчна да улови и най-малкото движение на някой плъх, втурнал се към закрилата на тъмнината. Естествено, предизвиква асоциации с концлагер.

Повечето хора избягват тази част на града. Тук светът е съвсем друг и няма нищо общо с богатите ресторантски комплекси като „Цар Николай“ или виенската сладкарница на площад „Обединение“. Дори в най-студеното време по тези улици има изобилие от проститутки. Групички от по две-три жени ползват заедно по едно кюмбе, което разпалват със собственоръчно събраните натрошени дъски. Това не са проститутките от витрините по булевард „Пушкин“, нито пък нахаканите момичета от Града на порока. Това са по-възрастни жени, дрипави, живеещи с ясното съзнание, че всеки клиент, когото заведат сред руините, може да им бъде последният.

Почти липсва по какво да се ориентираш, а по-малките улички нямат общоприети имена. Местните хора според мен с насмешка още продължават да наричат главната улица „Маркс-Ленински проспект“, но руината на храма „Св. Андрей“ (завършен през 2000 година) със своите издути кубета е доминиращата сграда в околността и тук те упътват на север, юг, изток или запад от величествената някога църква на новото хилядолетие.

По това време на късния и тъмен следобед районът южно от черквата „Св. Андрей“ е пуст, ако не се смятат застарелите проститутки. Движех се съвсем бавно и на кръстовищата се озъртах наляво и надясно не заради преминаващи коли, каквито нямаше, а за тълпа от милиционери, пушещи цигари, подскачащи, удрящи гърдите си с ръце в опит да се стоплят в падналата далече под нулата температура и стелещата се между стените мразовита морска мъгла, светеща ярко под неподвижните лъчи на прожекторите.

При ъгъла на цеха за сушене на риба ги видях — немного различни от картината, която си представях. Шест или осем души. Имаше и други, които седяха в камките с работещи мотори. Бълваха изгорели газове, които забулваха почти всичко освен силуетите на самите камки, подредени на платното. Спрях и слязох от колата. Пински тръгна към мен, свил кръглата си, лишена от врат глава в рунтавата кожена яка на прекалено голяма милиционерска шуба.

Камката на „Лермонтов“ бе натикана в пълна с трошляк малка уличка. Осветяваше я прожектор, поставен от хората на Пински.

Всичките ѝ врати бяха отворени като на експонат в западно автомобилно изложение. Две жени с големи ушанки и дебели, подплатени с кожа работни комбинезони снемаха материал от грайферите на гумите. Докато минавахме покрай тях, едната се обърна към Пински:

— Тук има доста натъпкана пепел, лейтенант. Плътно е задръстила грайфера.

Спряхме се.

— От какъв тип е материалът? — попита Пински.

— Сгурия, коксов прах, въглищна пепел... нещо такова.

Пински ме погледна с повдигнати вежди, но сгурия или въглища на мен това не ми говореше нищо.

До стената в дъното на уличката човек от екипа, застанал с гръб към нас и с надпис, „Милиция“ на жълтия работен комбинезон, подреждаше пликове с веществени доказателства върху съваема масичка, над която бе поставил подвижна синя лампа.

Пински ме заведе до масата и там се обърна да ме погледне в очите странно изцъклен като добродушен Квазимодо.

— Споменах ви, че Паско беше тук — каза той.

— Това проблем ли е?

— Само дотолкова, доколкото не съм му казвал, че ви се обадох.

— Продължи да ме гледа още секунда напрегнато със странните си очи. После се обърна към масата. — Намерихме някои неща, капитане, които искаме да идентифицирате. Тези обувки нейни ли са?

Вдигна един найлонов плик към светлината. Взех го, но не беше необходимо да го разглеждам дълго. Чифт официални черни кожени обувки с високи токчета. От „Шарл Журдан“ в Санкт Петербург. Наталия ги бе донесла след една конференция по хирургия там в края на миналия месец. Върнах плика на Пински.

— Нейни са с деветдесет и девет процента сигурност.

— А палтото? — Той вдигна черното вечерно палто на Наталия в дълъг найлонов плик.

Кимнах, без да коментирам.

— Вижте и това, капитане. — Вдигна плик с малък черен пейджър.

— Господи. — Взех плика. — Съобщението...

— Съобщенията — поправи ме Пински. — Свали си кожената ръкавица и извади бележник от вътрешния джоб на дебелия милиционерски шинел. Прелисти няколко страници, спря и вдигна поглед към мен. — Първото е получено в събота по обед в дванадесет и тридесет: „*Обади ми се, когато можеш. Константин.*“

— Да, спомням си. Не беше за нищо важно.

— Второто е било следобед в шестнадесет и две минути: „*Необходимост от спешна хирургическа помощ. Степен на тревога «червено». Диспечер «Лермонтов»*“.

— Повикването за пожара на пристанището. Съвсем малко след четири.

— Степен на тревога „червено“ вероятно означава просто спешен случай извън болницата. Така ли е?

— Обявяват я, когато не знаят точно колко зле са нещата — отвърнах бързо. Вълнуваше ме третото съобщение. — А какво е последното съобщение, заради което тя излезе в събота през нощта? — Още докато задавах въпроса, аз вече търсех сили да устоя на това, което можеше да чуя.

— Последното съобщение — Пински вдигна глава към мен — е получено в двадесет и три часа и петдесет и девет минути...

Минута преди полунощ. Кимнах му да продължава.

— В двадесет и три и петдесет и девет минути — повтори той. — „*Нужна си ми. Обади се веднага.*“

Стори ми се, че залитнах. *Нужна си ми...*

— От кого е съобщението? — попитах Пински и изгледах как парата от дъха ми полита в светлината на синята милиционерска лампа и изчезва в мрака отвъд нея.

— Не е оставено име. Разговарях с операторката, която е препредала съобщението. Подателят е отказал да се представи.

Зави ми се свят. Върнах на Пински найлоновото пликче.

— А джипът? Има ли нещо интересно по него? — Мъчех се да говоря с професионален тон. Той го знаеше. Личеше си по прекалено усърдното му кимане.

— Нищо необичайно — отговори. — Допускам, че винаги е имала готови в камката ботуши за сняг и работно облекло от „Лермонтов“, за да може да се преоблече при необходимост. Прав ли съм?

— Имаше също ръкавици и лека шуба. Не ги ли открихте?

— Ръкавиците и шубата са там. Обаче няма ботуши и работно облекло.

— А Лекарските ѝ чанти? Би трябвало да има две. Едната с лекарства и превързочни материали, а другата с хирургически инструменти.

— Намерихме ги на задната седалка.

Погледнах към сгъваемата маса. Пински пое инициативата. Смушка оперативния работник да се отдръпне.

— Каква ви е мнението, капитане?

Двете черни кожени чанти на Наталия бяха разкопчани и стояха отворени под лампата. В едната имаше акуратно подредени бинтове и лекарства. В другата, пристегнати с ластиси към местата им, блестяха инструменти за спешна хирургическа намеса.

Преместих погледа си от отворените чанти към Пински.

— На същото мнение съм като вас, лейтенанте — казах бавно. — Каквото и да е правила жена ми в събота през нощта, то не е било неотложна хирургическа помощ.

Върнах се в колата си и се обадох в служба „Издирване“ по мобилния телефон. Веднага ме свързаха с Паско.

— Има ли нещо ново? — попитах. — Някакви реакции след публикуването на снимката на Наталия?

— Къде сте? — попита той, вместо да отговори. — Опитвах се да ви намеря в апартамента ви.

— Някаква новина ли има?

— Чуйте. Ще се срещнем във вашето управление. След петнадесет минути. Сигурно можете да стигнете дотам за това време.

— Ако знаете нещо, Паско, кажете ми го, за бога.

— В Града на порока. След петнадесет минути — отсече той и затвори телефона.

Запалих мотора и пуснах обдухвателите, за да изсуша предното стъкло от събралата се влага. В центъра на съзнанието ми бяха само познатите ъгловати оранжеви букви от пейджъра на Наталия: *Нужна си ми* — нашепваха те. — *Обади се веднага!*

9.

Само музиката се движи бързо по „Булеварда на младежките забавления“. Това е един широк леден булевард, Прекосяващ Града на порока през средата, и всяко неразумно натискане на спирачките може да те хързулне в някое кафене или дървен бардак и да стане причина поне десет разгневени клиенти да се нахвърлят с удари върху гърба ти.

Осемнадесето районно управление — нашите четири свързани помежду си подвижни фургона с канцеларии — се намираше на престижно място по средата на „Булеварда на младежките забавления“. Оставих колата на охраняемия паркинг и влязох, минавайки покрай дежурния на входа старшина Бубин. Паско вече ме чакаше. Посочи ми с показалеца си да седна. Останах прав до вратата.

Паско стоеше подпрян на металното бюро в ярко осветената и боядисана в жълто главна „приемна“ и бавно разкопчаваше шинела си. Изглеждаше пределно съсредоточен в тази дейност. Толкова стар милиционерски трик, че ми идваше да го сритам по пищялите. Друг милиционерски номер.

— Много ми е интересно — започна той — дали можеш да добавиш още нещо към това, което си ми казал досега. Имаш ли още някаква допълнителна информация?

— Не знам каква стойност може да има, но преди около месец са забелязали около жена ми да се навърта някакъв мъж. Не съм убеден, че я е дебнел, но, изглежда, Наталия е споменала за него пред някого.

— Изглежда? Значи не го е казала на теб.

— Не, не ми го е споменавала. Но вероятно си струва да се провери тази следа. Просто за да го елиминираме...

— Описание?

— Не...

— Снежен човек. — Той изпухтя, без да прояви интерес. Даже като че ли му стана весело. Придърпа един стол и се тръсна тежко отгоре му, като повдигна брадичката си и се взря в някаква точка на стената високо над главата ми.

— За бога — не издържах аз. — За какво ме извика тук?

Вдигна единия си ботуш върху бюрото. На сивото му лице се прокрадна усмивка. Натисна бутона за запис на един малък касетофон пред себе си, извади кесия с тютюн и започна да си свива цигара.

— Константин Вадим — заяви той, — арестувам ви по подозрение за участие в отвличането на вашата съпруга Наталия Ивановна Вадим. — Качи и другия си ботуш върху бюрото. Гласът му започна да звучи отегчено. — Известно ви е, че щом срещу вас е предявено такова обвинение, то може на по-късен етап да бъде разширено и да включи неволно или умишлено убийство на вече споменатата ваша съпруга, ако се съберат достатъчно доказателства в този смисъл, без да е необходимо наличието на труп, както постановява раздел 7/5 от Наказателния кодекс 2015 на Руската република.

— Ти нормален ли си?

— Защо да не съм?

— Накара ме да дойда тук, за да ме арестуваш?

С широк замах на дланта събра микрофоните под мишницата си на сноп.

— А има ли по-подходящо място да те арестувам от едно районно управление бе, майка ти стара? — Ухили се. — А има ли по-подходящо място от районното, в което работиш ти?

— Жалък садист, губиш ми времето! — Тонът ми се повишаваше с всяка сричка. Едва се владеех и преборвах истерично избухване. — Паско, губиш ценно време.

— Не съм убеден, че мислиш точно така.

— И ще ме държиш тук, докато жена ми е някъде... — Гласът ми секна. Въображението ми не желаше да ме води по-далече. Осъзнах повече от всичко, че трябва да се измъкна. Животът на Наталия може би гаснеше, а аз щях да седя затворен в килия. — Губернаторът Баданов... — подхванах аз, но Паско ме накара да млъкна с презрителен поглед и свали ботушите си от бюрото.

Подаде сигнал на старшината, който отговаряше за вписването на арестантите.

— Инспектор Вадим е арестуван за разпит. Съгласно Наказателния кодекс можем да го задържим за двацет и четири часа. — Погледна си часовника. — Отивам да дремна малко. Претърсете го

добре и опишете вещите му. Ако ни потрябват повече от двацет и четири часа, сигурен съм, че ще намерим начин да го уредим. — Изключи касетофона и го тикна в джоба на шинела си.

Когато старшина Бубин ме хвана за ръката, аз се отдръпнах.

— Паско. — Смекчих тона си почти до молба. — Само ми обясни. Какво става? Защо правиш това?

— Знаеш правилника — отвърна той. — В случаите с изчезване на хора и свързаните с тях убийства над осемдесет процента от доказаните извършители са от семейството. Правилникът ме задължава да установя алибито на близките от семейството спрямо известните ни обстоятелства.

— Гаден тъпак, правилникът не те задължава да арестуваши роднините без никакви доказателства.

— Без доказателства ли? — Той се изсмя. — Кой е споменавал, че няма доказателства?

Изгледах го мрачно, опитвайки се да разбера какво става в главата му.

— Ти си знаел, че тя има любовник — добави той с гадната си усмивка.

— Не, нямаше любовник.

— Булевард „Пушкин“ е хубаво място за отмора след работа. Кафенетата са отворени през цялата нощ. Има дискотеки, където можеш да се поизпотиш и да се освободиш от напрежението в слабините.

— Достатъчно, Паско.

— Някой наскоро назначен в болницата млад доктор, да речем.

— Това е долнопробна фантазия. Губиш си времето, Паско.

— По-спокойно. Според мен ти си знаел, че тя си получава дажбата от някой в „Лермонтов“. — Направи късо, мушкащо движение с юмрук. — Правили са го при всяка удобна възможност. В дома му, по време на нощни *дежурства*. Но това не им е стигало. Възползвали са се от всеки сгоден момент. В кабинета й. На бюрото. Зад заключената врата. — Отиде до вратата и се обърна, фиксирайки ме с тъпия си поглед.

— Това е... — не успях да намеря подходящи думи — чиста измислица.

Той се прозя и се облегна на вратата с думите:

— Рано тази сутрин отидох в кабинета на Наталия в „Лермонтов“. Минути преди теб.

— Е, и...?

— И аз имам едно малко приспособление с метални шипчета. Почти го разбрах.

— Отключил си чекмеджето.

Масивната му челюст се размърда нагоре-надолу:

— Продължавай.

— Отворил си чекмеджето и после пак си го заключил.

— Точно така направих — отвърна той.

— Не си намерил нищо вътре.

— И още как. — Дойде до мен и пхна ръцете си в джобовете на палтото ми. Докато погледна надолу, той ги извади и размаха опаковката с презервативи под носа ми.

Изведнъж почувствах огромно облекчение.

— Ти си ги поставил там.

— Прекалено лесно обяснение — каза той ликуващо. — Тази опаковка беше в чекмеджето на бюрото й, когато го отворих. Имам снимки с дата и час, които потвърждават този факт.

Балонът се пукна. Вярвах ли му?

— Така че аз тълкувам нещата по следния начин — продължи Паско с многозначителна усмивка. — Ти си разбрал по някакъв начин, че тя се чука с някого в кабинета си.

— Не...

— А може би той живее на „Манделщам“, където цял следобед си разпитвал за доктор. Сигурно не е било нужно много време да установиш това.

Гледах го втрещен от отчаяние.

— Сигурно са те глождили подозрения в продължение на няколко дни. Седмица, да речем. Полудял си от ревност. Но ти си хитър и пресметлив. Примабил си я на магистралата за Каневка, където си я убил, изхвърлил си трупа и си зарязал камката й в „Северен залив“. И после си изиграл сценката с обявяването й за изчезнала.

Бях онемял.

— А след това, когато напусна управлението тази сутрин, си се сетил, че в кабинета й може да има нещо, което да насочи следите към

теб. Отишъл си направо в болницата. И се оказваш прав, Вадим. В чекмеджето намираш опаковка с нашите верни приятели. — Той завъртя станиолената лента в дланта си. — Разбрал си, че два от тях вече са влезли в употреба, защото липсват. Търсел си именно нещо такова. За да го скриеш. И си ги взел.

Почти не чух последните думи. Беше ми трудно да раздвижа устните си, сякаш бяха премръзнали или парализирани с новокаин. Обсеби ме една мисъл, която напираше от известно време.

— Спомена за магистралата към Каневка. Защо каза това?

Той се усмихна лениво.

— Отговори ми, дяволите да те вземат! — Говорех тихо, без да повишавам глас. — Кажи ми, Паско. Намерили ли сте я? Намерили ли сте Наталия?

Вече излизаше през вратата. Тръгнах след него, но старшина Бубин се пресегна и препречи пътя ми.

— Съжалявам, инспекторе — каза той.

— Намерихте ли я, Паско? — креснах към коридора.

— Заклучете го, старшина. Заклучете този долен изверг — провикна се Паско през рамо и се забърза, оставяйки вонята си на пот.

10.

Старшина Бубин отвори вратата на килията и аз влязох покрай него. Знаех процедурата. Свалих сакото си и го подхвърлих към него. Докато опразваше джобовете, аз изхлузих обувките си, събух чорапите и съблякох ризата и панталона. В килията имаше малък радиатор и пристъпих бързо до него.

— Безкрайно неприятно ми е, инспекторе — каза Бубин. Извади ключовете ми, портфейла, служебната легитимация и ги сложи на нара. — Разрешават ви се три обаядания по телефона. — Почувства се неловко. — Естествено, всичко това ви е известно. Ще ви донеса телефон. — Събра вещите ми и сви рамене. — Три обаядания. Кой ли пък ги брой?

Стоях прав по долни гащи в незаклучената килия и се вирах в олющената жълта боя на желязната стена. Вирах се втрещено. След време започнах да се обличам.

Тъкмо бях свършил, когато Бубин се върна с телефона и чаша чай. Позволи си кратка, нервна усмивка, докато оставяше чая върху циментовия под в средата на килията и включваше телефона към една розетка в коридора.

— Налага се да заключа вратата, инспекторе — каза той. — Ако Паско се върне и я завари... — Посочи отворената врата.

Кимнах в съгласие и седнах на пода да взема чая. Знаех, че ме наблюдава, докато отпивах от течността със силен лимонов аромат.

— Мисля, че не е правилно — каза той — да държиш един човек в напрежение заради жена му. Заради това, което се е случило, ми е мисълта.

Надигнах глава, но останах седнал на пода.

— Бях дежурен на пропуската, инспекторе, когато се получи съобщението. Верижна машина на милицията се връщала от Каневка и в светлината на фаровете ѝ попаднало нещо развяващо се на разделителната мантиanela на магистралата. Господ знае защо, но

водачът спрял. Оказало се шал на сини и бели ивици, каквито са шаловете към униформите в „Лермонтов“.

— И нищо друго?

— Само шала.

— Чие име е било щамповано на него? — Стъпих на краката си и заставах клекнал.

— На жена ви, инспекторе.

— Къде е било това?

— На кръстовище тридесет и три. Намира се на около десет километра извън града.

Изправих се. Протегнах ръка и го докоснах по рамото.

— Благодаря, Бубин. Няма да забравя този жест.

Той отиде до вратата и ми показа ключа с четяща се в погледа молба да го извиня.

— Не се притеснявай — казах му аз. С усилие удържах устните си да не се разтреперят. — Един шал не означава труп. Ще се обадя на няколко места и ще подремна.

Вратата се затвори с глухо тупване. Шалът ѝ намерен на магистралата. Това би могло да означава какво ли не. Отново си спомних за старата врачка. Образът на Скорпиона, който бе видяла, подвластен на изменчиви страсти... Ох, господи. Движех се като сляп от умора и страх. Препъвах се из стаята, блъсках се в стените, изпълнен с толкова дълбока болка, че не чувствах нищо освен дъскорезницата в главата си.

Бил съм близко до пропастта и в други случаи през живота си. Пиене, наркотици, обикновената всекидневно срещана лудост. Знам какво е да стоиш, да гледаш от ръба надолу. Но преди всичко знаех, че в такова състояние изобщо не мога да помогна на Наталия.

През тънките стени на сглобяемото районно управление се чуваше думкане на рок музика от заобикалящия ни Град на порока. Представата за голямото множество от блъскащи се, танцуващи, играещи на хазарт, сношаващи се хора някак си ми помогна да възвърна душевното си равновесие. Овладях бясното, неконтролируемо залитане. Спрях се на едно място. Започнах да вдишвам и издишвам дълбоко, докато съзнанието ми се избистри. Накарах мислите си да вървят последователно, така както слепецът прави предпазливо крачка след крачка напред.

На кого можех да се обадя? Адвокат не би могъл да направи почти нищо, за да ме измъкне веднага. При стриктно спазване на закона щяха да ме освободят без обвинение след двадесет и четири часа. А знаех отлично, че в Русия нещата никога не се случват така. Малко преди да изтече срокът, Паско щеше да ми изфабрикува някакво дребно обвинение и щях да остана в ареста още седмица, месец, шест седмици или колкото сметне за необходимо следователят. Но адвокат би могъл да помогне в такава ситуация.

Обадих се на Рой Ролкин. Рой разбира от такива проблеми. Побесня от гняв — той, който по време на кариерата си е арестувал толкова много невинни хора, че е невъзможно да ги помни. Само че Рой приема всяко действие срещу негов приятел като лична обида.

— Не съм говорил с Паско от години. Ще го размажа с върха на обувката си. Я ме свържи с него.

— Нека оставим силовите действия за когато се наложи, Рой — възразих разтревожен. — В момента ми е нужен само адвокат.

Препоръча ми някой си адвокат Грандов, който се ползвал с репутацията на най-свестен в региона. Грандов знаел как да се оправя със системата. Щял да ми бъде необходим, за да ме предпази от произволно предявени обвинения срещу мен.

Затворих телефона, а после се обадих в Москва.

Инспектор Иля Дронски беше най-близкият ми приятел. Работехме заедно през краткия ми престой в столицата и оттогава поддържахме постоянна връзка. Сега беше като следовател към московската прокуратура. В момент като този не е никак зле да имаш приятел в лагера на обвинението. Но най-важното от всичко бе, че той познаваше Наталия. Работил бе с нея в Москва още преди тя и аз да се срещнем, така че дори нямаше да се налага да му обяснявам какво според мен се е случило и какво не.

Часът беше десет и нещо вечерта, но Дронски се беше прибрал вкъщи едва преди малко.

— Тъкмо влизам, шефе — каза той. Продължаваше да ме нарича „шефе“, макар че вече имахме еднакъв чин. — Как е Наталия?

— Заради нея ти се обаждам. — Почти усетих промяната в другия край на линията. Изправяне на късия, мощен гръб, повдигане на четвъртитата, късо подстригана като четка глава.

— Нещо лошо ли се е случило?

— Много лошо, Иля. Тя изчезна. Излезе по служебно повикване, може да е било фалшиво, и изчезна.

— Господи. Кога?

— В събота. Бяхме на прием.

От другата страна последва продължително мълчание.

— Къде се намираш сега? — попита той най-после.

— В ареста на моето управление. Шефът на служба „Издирване“ Паско вижда случая като семейна история.

Дронски винаги е бил пестелив на думи. Каза само:

— Ще задвижа нещата още сега, шефе. Кажи на Паско да очаква неприятности.

Паско ме събуди в шест и половина. Знам, че беше шест и половина, защото чух от радиото в приемната, че започва сутрешното предаване за джаз „Москва-Америка“. Събуди ме, вмъкна върха на обувката си под слабините ми и натисна нагоре. Превих се напред от силната тъпа болка, а той ме удари по лицето с външната страна на ръката си.

Паско бе започнал разпита.

Отговарях на първите въпроси още замаян от съня, отричах със сумтене.

— Кога разбра, че тя ти изневерява? Кой е мъжът? Какво си направил с него? От колко време го планираше? Кога установи, че тя се чука с друг? Как го разбра? Къде си скрил трупа?

В лицето ми се лисна студена вода. Докато се мъчех да си поема дъх, той ме вдигна на крака. Знаех много добре колко е противоположно да окажеш съпротива на милиционер по време на разпит.

— Бубин — изкрещя той и дежурният старшина, който не беше Бубин, се появи на вратата. — Заведи арестанта в стаята за разпити. И внимавай, буйства.

Поклатих отчаяно глава.

— И ми донеси един формуляр за предявяване на обвинение — добави Паско. — Напада длъжностно лице, което изпълнява служебните си задължения. Ти си свидетел.

— Току-що приех адвоката на арестанта — каза старшината. — Адвокат Грандов. — Старшината беше впечатлен. Както обеща, Рой ми беше осигурил най-добрия адвокат в Мурманск.

Паско се притесни. Намръщи се:

— Не ме интересува кой е. Няма право да се среща с арестанта.

— Това му е известно. Каза само, че е дошъл да ме предупреди. Мен, както и всеки друг, за когото може да се отнася.

— За какво те е предупредил?

— Каза, че ако свидетелствам за нещо, което не съм видял действително със собствените си очи, ще се погрижи да загубя всичките си точки за квартира и ще ме върне три години назад в класирането. Живея в две стаи с три деца и балдъзата.

— И какво може да направи? Той е адвокат, да те вземат мътните — каза Паско.

— Адвокат Грандов е председател на комисията по жилищно настаняване към милицията.

Паско се отдалечи.

— Само заведи арестанта в стаята за разпити.

Седяхме един срещу друг от двете страни на бюрото.

— Непременно ще си платиш за това, Паско — казах аз. — Не знам кога, но няма да ти се размине ей така.

— Длъжностно лице ли заплашваш?

Старшината гледаше в тавана.

— Горе-долу правилно си разбрал — отвърнах. — Задавай въпросите си.

Натисна клавиша на касетофона и започнахме.

Разпитът продължи по-малко от час. Госпожа Баданова можеше да потвърди кога съм си тръгнал от приема при губернатора. Шофьорът на мерцедеса можеше да свидетелства, че ме е откарал вкъщи. Всеки сервиз или пък всеки, който е пътувал по магистралата Мурманск-Каневка, би могъл да потвърди, че моят фиат „Толстой“ изобщо не би могъл да стигне до кръстовище 33 през онази нощ. В такъв случай, какво превозно средство съм използвал, ако съм я проследил по някакъв начин, след като съм уредил повикването по пейджъра?

— Чуй ме, Паско — казах бавно. — Не разполагаш с никакви улики. Дори и със сянка от улика. По-добре се размърдай и се опитай

да установиш какво действително се е случило с жена ми.

Той изключи магнетофона и се облегна назад.

— Проблемът на вас, младоците — каза той също бавно, — е, че според вас навремето в Съветския съюз нищо не е функционирано както трябва. Обаче грешите. *Виж* в какво бяхме много добри.

Студени тръпки ме полазиха по гърба. Той скочи енергично на крака и отиде до вратата. Още преди да я отвори, вече крещеше да доведат свидетеля. Паско погледна старшината.

— От този няма нужда да се притесняваме. Името му никога не е припарвало до жилищните списъци на милицията.

„Свидетелят“ се оказа човек, когото никога не бях виждал. Нисък, но широкоплещест. С къс балтон и ушанка. Изглеждаше около петдесетгодишен, с изпито лице и посивяла двудневна четина по бузите. Но очите му бяха зачервени и гледаха мътно като на човек с поне двадесет години по-стар. Или като на пияница. Всеки би разпознал в него копия.

Паско включи магнетофона.

— Кажете си името, възрастта и професията, за протокола — разпореди се Паско.

— Йосиф Филипович Козлов — каза мъжът. — На петдесет и шест години. Офицер от армията.

— Кога ви уволниха? — попитах аз.

— През хиляда деветстотин деветдесет и осма. Боклуците на Елцин ме изгониха.

По всичко му личеше, че е невзрачник от бившите тайни служби, като се започне от мръснишкия поглед и се стигне до старите ботуши.

— Арестантът няма право да разпитва свидетелите — изрева Паско и удари с отворена длан по желязната маса толкова силно, че „военният офицер“ отстъпи изплашен назад.

— Разкажете ни какво видяхте — каза Паско и придърпа мъжа напред, докато не го приближи на половин метър от магнетофона.

Мъжът извади един лист от джоба си.

— Свидетелят вади от джоба си предварително подготвен текст — казах аз, навеждайки се към магнетофона. — Почеркът прилича на този на капитан Паско — добавих, за да бъде объркването пълно.

Паско ме изгледа свирепо и после подкани Козлов.

— Свидетелски показания — каза той. — Написани, подписани и датирани от бившия офицер Й. Ф. Козлов.

Свидетелят започна да чете. Сега бе моментът да слушам.

— Във въпросната нощ, събота, около четири сутринта пресичах градския площад откъм източната му страна пред блок „Горшков“. Когато стигнах отсрещната страна, забелязах пред входа на подземния гараж пред „Горшков“ две коли на около дванадесет метра една от друга. Двамата шофьори слязоха. Не носеха ушанки и ясно видях, че бяха мъж и жена с руса коса. Тръгнаха един към друг и се прегърнаха. Мъжът се върна в колата си и потегли. После русата жена тръгна към своята кола. В този момент се разминахме. Поздравих я, понеже я познах. Беше хирург в спешно отделение на болницата „Лермонтов“, където са ме лекували след падане.

Тя отвърна на поздрава ми и после се качи в колата и потегли към входа на гаража под жилищния блок, наречен „Горшков“. Без никакво съмнение идентифицирам русата жена като доктор Наталия Вадим.

Погледнах кръвнишки Паско, а той се изсмя.

— Виждаш ли сега? Според мен твоята Наталия е съчинила това спешно повикване в събота през нощта.

— И защо ѝ е трябвало да го прави?

— Била е в безизходица. Наложило ѝ се е да отмени следобедната среща на „Манделщам“, забрави ли? А не е могла да си представи, че ще прекара цял уикенд без него. Била е готова на всичко. Не забравяй, че му се е отдавала навсякъде. Върху бюрото в кабинета, на задната седалка в паркираната камка, абсолютно навсякъде.

Това беше изтезание, за което никога не бях предполагал, че съществува.

— За бога, Паско...

Той се усмихна и понижи тон:

— Била е готова да направи всичко заради няколко часа с него. И изчаква момента, когато ти си ангажиран с губернатора. В библиотеката му, както гласят показанията ти. И тогава тя импровизира повикването, така че да напусне приема, преди ти да си приключил разговора с негово превъзходителство.

Все още нямаше нищо уличаващо срещу мен, но това не ми харесваше. Долавяше се смисленост. Не истината вероятно, но

неприятно правдоподобни догадки. Неизменната презумпция, че Наталия се е срещала с някого.

— Защо просто не изплюеш всичко — каза Паско. Имаше предвид да си призная.

— Нямам какво да изплювам.

— Знаеш какво означават показанията на бившия офицер от армията Козлов.

Погледнах злобно Козлов.

— Знам какво ще се случи с бившия офицер от армията Козлов, ако някой от моите патрули го хване пиян.

— Това, което означават показанията на Козлов — продължи Паско толкова гладко, колкото позволяваха възможностите му, — е, че Наталия е била в апартамента ви заедно с теб, който си я чакал да разбереш какво, по дяволите, е правила през последните четири часа. Останалата част от картината е лесна за описване. Побесняваш толкова, че ти причернява пред очите. И кой няма да те разбере? Тя е пред теб и още мирише на него. Удряш я. По-силно, отколкото си възнамерявал. Тя пада и повече не става. Проблемът ти е къде да скриеш трупът.

— И отивам с моя „Голстой“ чак до кръстовище тридесет и три в снежната буря?

Паско размаха ръце.

— По това време бурята вече е била отслабнала. Но във всеки случай не е било необходимо да пътуваш дотам с твоя „Голстой“. Не забравяй, че жена ти току-що е била оставила камката в подземния гараж. Каза ни го преди малко свидетелят Козлов. Разполагал си с идеалното превозно средство.

— Фантасмагории — казах аз. — Базираци се на фалшиви показания, взети чрез подкуп или заплаха.

— Това би казал твоят скъп адвокат. Но какво ще видим, ако прегледаме следващите осемнадесет часа? Ще видим как един мъж се обажда в болницата, разговаря с приятелите на жена си, мъж, който дори съобщава в милицията, че е изчезнала. Накратко, мъж, който всячески се стреми да отклони подозренията на един опитен следовател като мен. — Направи кратка пауза. — Очаквам пълно сътрудничество от твоя страна, Вадим. Да си свалиш гащите. Да

направиш пълни самопризнания. И ще видя какво мога да направя от своя страна.

Възможно ли беше Козлов да казва истината? Всичко в главата ми кръжеше бавно. Възможно ли беше? Извърнах рязко глава към него и попитах Паско:

— Къде го намери?

— Дойде сам, както би направил всеки доблестен гражданин, когато прочел съобщението, че жена ти е изчезнала.

Погледнах още веднъж самодоволната усмивка на Козлов и се обърнах с гръб към него.

— Долен мръсник — казах на Паско. Обаче какво друго можех да очаквам?

11.

Паско ме остави на мира през целия ден. Повярвайте ми, приятели, това е притесняващо странно. Моментът да ме ухапе, поне според подчертаните редове в съветския устав на Паско, беше именно сега, когато духът ми е на най-ниското стъпало и се побърквам от притеснения за Наталия, изплашен от неспособността си да направя каквото и да е за нея.

Но... Ще кажете: „Аха, щом като Паско е знаел, че си притеснен за Наталия, тогава е знаел, че не си причината за нейното изчезване.“ Жалкото е, че в тон с нашите стародавни и недостойни традиции въпросът не стоеше така. Паско искаше самопризнания — това е единственото доказателство със стойност в нашата държава, това е крайният резултат, към който се стреми всеки руски милиционер. Може да са оплескани всички веществени доказателства, може по случая да са работили некадърници — ако съдията чуе вълшебните думи „признавам се за виновен“, няма пречка да унищожи живота ти, без да изпита никакви угризения на съвестта дори за секунда.

Ако самопризнанието си противоречи с фактите, то фактите са сбъркани. Съвсем просто. А щом фактите са сбъркани, променяш ги.

Ето защо бях повече от изненадан, че Паско не продължи да гони предимството си. Когато дежурният старшина ми донесе супа и допълнително прибавена към нея наденица за обяд, ми намигна едва забележимо.

— Вярно ли чувам, че съвсем скоро ще се върнете зад бюрото си, шефе?

Изскочих от нара.

— Какво си чул?

— Капитан Паско е побеснял отгътък. Само обикаля и мърмори нещо за Москва. Нищо не можело да се очаква оттам, казва, освен неприятности за един отдаден на работата си офицер като него.

— И какво се е случило? — Предположих, че зад всичко това стои Дронски. Дърпа конците от столицата.

— Не знам нищо повече от това — отговори старшината. — Но от Москва се задават неприятности за достойния капитан. Пристигат съвсем скоро. Това сигурно не са лоши новини, а, шефе?

Неприятностите за капитан Паско пристигнаха в осемнадесето районно управление късно следобед от Москва, обути с лъскави ботуши с високи токчета, отлично скроени сива рокля и сако, гарнирани със златна огърлица на нежния врат с шоколадов цвят. Дежурният старшина никога не бе виждал такава жена — с лице като светъл махагон, метър и осемдесет висока и с искрящ, непозволяващ възражения гняв в черните ѝ очи. Той отвори вратата на килията и се *поклони*. Паско, застанал зад него с изцъклени очи като на болен от гуша в напреднал стадий, изглеждаше неспособен да се помръдне.

— Разпоредете на някого да ни донесе чай, капитане — каза агент Кънингам през рамо на много сносен руски. — С пресен лимон. Имате ли пресни лимони в Мурманск?

Не изчака отговора. Вече бе затворила вратата на килията пред носа на Паско. Обърна се и си стиснахме ръцете.

— Вече се познаваме — казах аз.

Тя повдигна вежди в знак на съгласие.

— Ще си спестя обясненията относно това колко съжалявам. Точно такива неща не са ви нужни в момента, нали така? — Погледна ме сериозно. — Снимката на жена ви може да се види по всички вестникарски сергии в града. Това е добре. Има лице, което не се забравя. Купих си няколко от ранните издания. Паско, изглежда, не е посмял да съобщи малката подробност, че ви е арестувал.

— Защото знае, че обвиненията му са шепа въздух.

Тя кимна:

— Тогава да започнем отначало...

— Един момент. Имам въпроси — казах аз. — Какво прави една американка тук? Какво ви засяга изчезването на Наталия?

— В този случай има американска връзка, капитане. — Тази жена излъчваше непреклонност. — След малко ще стигнем и до това.

— Добре — отвърнах неохотно. — Само ми кажете следното. Дронски ли ви потърси?

— Летяхме заедно от Москва тази сутрин.

— Дронски е в Мурманск? — Това беше първата наистина добра новина, която чувах, откакто започна тази история.

— Дронски накара Паско да му изпрати всички данни за случая по факс в чакалнята на летището, преди да излетим от Москва. Прочетохме ги в самолета. Когато кацнахме в Мурманск, той замина направо от летището към кръстовище тридесет и три на магистралата за Каневка, където е намерен шалът на Наталия. Ще се върне тук веднага, щом установи нещо.

Трудно ми беше да бъда в тон със събитията.

— Това че Дронски е тук, го разбирам. Ами вие?

— Тук съм, упълномощена от Всеруската прокуратура. Двамата с капитан Дронски отговаряме за разследването на този случай.

— Въпросът ми беше защо именно вие?

— За да разследвам изчезването на служител от тукашното американско консулство.

Устата ми неволно се отвори и пак се затвори.

— Още някой ли е изчезнал?

— Паско ви е държал в неведение. Отвлечена е една жена от персонала на американското консулство тук, в Мурманск. — Направи мрачна физиономия.

— Отвлечена?

— По всичко личи, че е така.

— И според вас случаите са свързани?

— Две красиви и отлични в професиите си жени *изчезват в една и съща нощ*. Колите и на двете са намерени изоставени в района на „Северен залив“. Бих казала, че може да има връзка между двата случая, капитане.

— Същата нощ — пророних с увиснала челюст. — Боже, господи.

Вратата се отвори и влезе дежурният старшина от приемната. Носеше табла със стъклена кана чай и чинийка с малка купчинка бисквити.

— Заповядайте — каза старшината и изгледа американката с поглед, в който се криеше странна комбинация от притеснение и трудно сдържано желание. Забелязах, че сянката на Паско се прокрадва в коридора.

Агент Кънингам затвори вратата след старшината. Отвори куфарчето си и извади някакви книжа. Забелязах, че под тях са мушнати три големи снимки.

— Почакайте — казах аз. — Дронски знаеше ли снощи, когато говорих с него, че има и друго отвличане? На тази жена от американското консулство.

— Заявлението ми за пътуване до Мурманск мина през неговото бюро само няколко часа преди да се обадите. Веднага след като се чул с вас, той позвъни в кабинета ми в посолството и каза, че е възможно да има и втори случай на отвличане.

— На мен не ми каза нищо.

— Какво повече искате от един приятел? Та той заряза всичко и хвана първия самолет насам, за бога. — Проследи ме с поглед, докато отивах към стената да се облегна.

— Да — казах, олюлявайки се пред пронизващия поглед на тази излъчваща сила жена. — Вярно е, че го направи.

— Преди да започнем, искам да ви задам няколко въпроса. — Погледът ѝ стана още по-твърд. — Познавате ли Джоун Фаулър?

— Това изчезналата жена от американското консулство ли е? Не я познавам.

— Жена ви споменавала ли е пред вас за нея?

— Не.

— Имали ли сте някакви взаимоотношения с американското консулство? Във връзка с молби за визи, стипендии за образование, култура...?

— Не.

— А жена ви?

— Не си спомням такова нещо, не.

— Съпругата ви говори ли английски?

— Да.

— Също толкова добре като вас ли?

— Не, но доста добре.

— Никога ли не се е изкушавала да посещава лекции в консулството? За американския бит и култура, такива неща?

— Жена ми се интересува повече от руския бит и литература. В нашето семейство аз съм поклонникът на англосаксонската култура.

Стояхме и се гледахме в очите. Беше само два-три сантиметра по-ниска от мен и дори в тясната килия не ѝ се налагаше да вдига главата си нагоре. Вече започвах да си мисля, че твърдят поглед на тези тъмнокафяви очи ще ме държи вечно на прицел. И тогава тя рязко наведе глава. Езикът ѝ се плъзна по горната устна. Наведе се и взе чаша чай, отпи и пак я остави на циментовия под.

— Така, ето я предисторията. — Подаде ми първата снимка. Жена на тридесет и няколко години, с широка усмивка и американски зъби. — Джоун Фаулър. Работеше в консулството от края на гражданската война. Добър руски. Много добри познания за руската култура, руските писатели, художници... Такива неща.

— Омъжена ли е?

— Разведена. — Поколеба се за миг. — В началото, след пристигането ѝ преди около година, е живяла доста бурно, затова моят предшественик я е държал под око. Но не е създавала проблеми, спазвала е благоприличие. Никой от любовниците ѝ не е бил свързан по някакъв начин с властите. Руските власти имаме предвид. Затова наблюдението ѝ е било редуцирано до периодично.

— И така сте пропуснали да забележите човека.

— Преустановихме наблюдението преди повече от шест месеца. — Прехапа долната си устна. Не беше жена, която лесно отстъпва. — Шефът ѝ, тукашният консул на САЩ, Майлс Бриджър, каза, че напоследък е имало информации за някакъв натрапник, който я причаквал.

— Дебнещ натрапник ли?

— Говори ли ви нещо?

— Имам аналогична информация за мъж, който се е навъртал около Наталия известно време след Коледа.

— Разполагате ли с някакво описание?

— През зимата хората в Мурманск ходят опаковани като пашкули.

— През пролетта също — добави тя. — А и през лятото, доколкото знам, ако имат малко здрав разум в главите.

— Да продължим с предисторията — казах аз, подавайки ѝ снимката.

— В неделя сутринта Джоун Фаулър е имала две срещи. Едната е била с шефа ѝ, Майлс Бриджър, за да обсъдят някои аномалии в

счетоводството.

— Аномалии ли? Искате да кажете, че има грешки в счетоводната документация?

— В момента счетоводителят прави ревизия. Може да се окаже дребна работа.

— За каква сума става въпрос?

Аби Кънингам отпусна недоволно пълната си долна уста.

— Това засяга и мен, не забравяйте.

Разходи език по зъбите си и отговори:

— Петдесет хиляди долара.

— И това е дребна работа?

— Още не е сигурно, че липсват, капитане.

— За какъв период са натрупани липсите?

— Два месеца може би. Майлс Бриджър е сигурен, че парите ще се намерят.

— Радвам се за Майлс. Такова нещо може да стане само в Русия, а?

Погледна злобно.

— В неделя сутринта — продължи тя мрачно — Джоун не се е появила на срещата си с Майлс. Нито пък е отишла в клуб „Спортика“, където е имала уговорка да обядва с един приятел. Следобед консултът изпратил човек до апартамента ѝ. Няма никой. Нито следа от Джоун. Търсенето продължава и привечер в неделя започва да става ясно, че е имало мъж, с когото се е срещала често.

— Нов любовник?

— Казала е на една своя приятелка, че се е запознала с руснак по време на лекциите си. Постоянно се навъртал около нея. От онези, дето са като овчарски кучета.

— Значи е дала някакво описание?

— Приятелката на Джоун го е виждала само веднъж. Влязъл и седнал на последния ред. Още щом го видяла, Джоун обявила почивка за кафе и се изнизала за няколко минути с него.

— Сигурна ли сте, че наистина е бил руснак?

— Приятелката го е чула да говори. Скромнен английски с руски акцент.

— А описанието на външността му?

— Безполезно. Доста висок, много млад...

— Това ли е всичко?

— Сприхав. Превъзбуден. Нервен. Пренапрегнат. Това са заключенията на приятелката, основаващи се на впечатления от жестовете му. Тя е консултант на американските бизнесмени тук по отношение на обноските. Пренапрегнат. Жестикулация с отрицателен ефект. Така твърди тя.

— Опитайте ли да направите фоторобот?

— Не се получи нищо свястно. — Тя прекъсна, за да отпие от чая. — Според известните сведения за Джоун тя и този мъж са се срещали в продължение на около месец.

— За да правят секс ли?

— Като се има предвид характеристиката на Джоун, не е трудно да се направи и такова заключение.

Не ми беше лесно да асимилирам всичко това.

— Кога е видяна за последен път Джоун Фаулър?

— Известна ни е свидетелка, която може да потвърди, че Джоун е била в апартамента си рано вечерта в събота. Джоун е отклонила покана за вечеря. От консултантката по обноси. Каза й, че има ангажимент, но не е споделила с кого.

— Значи е изчезнала по някое време през нощта на съботата. Също като Наталия.

— Изглежда, че е така.

Сведох глава. Бях объркан.

— Известно ли е нещо друго?

Тя погледна встрани, но после пак се обърна към мен:

— Има и друго. Но е необичайно. — В тъмните ѝ очи се четеше нещо, но не можах да разбера дали беше съчувствие или безразличие. — Няма да е зле, ако се подготвите.

— За какво да се подготвя?

— За нещо доста особено. Оставен е нарочен знак за авторство.

Дъхът ми секна. Убийците оставят такъв знак, изнасилвачите — много рядко. А похитителите на хора... Нямах представа.

— Знак за авторство ли? Какъв?

— Както вече казах, колата на Джоун е била намерена изоставена. — Надникна в записките. — В района на „Северен залив“. На двеста или триста метра от мястото, където е намерена камката на вашата съпруга.

— Знак за авторство. — Обърнах се с лице към нея. — В колата ли е намерено нещо?

— Да.

Погледна ме спокойно в очите и ми подаде друга снимка. Цветна. На средно голямо ауди, тъмносиньо или черно, спряло на фона на разрушените сгради в „Северен залив“. Само че в прозореца на колата се забелязваше силует на човек, седящ зад волана... Не само силует, виждаше се лицето.

— Доколкото си спомням, казахте, че в колата не е имало никой. Кой е това?

— *Какво* е това? — поправи ме тя. — Това е чучело, капитане. Кукла. В естествени човешки размери.

Вторачих се в нея като онемял. Единственото, което ми мина през ума и успях да кажа, беше:

— Кукла за секс ли е?

— Не, поне според външния ѝ вид. Направена е от латекс, с възрижава коса като на Джоун. Кожено палто. Американско бельо, от това на Джоун Фаулър.

— Боже мой — казах аз. Стоях неподвижно, но в главата ми всичко се въртеше. Агент Кънингам, изглежда, бе доловила това и искаше да ми даде време да се съвзема. Нямах как да отгатна.

Каквато и да е била причината, тя се впусна във формално описание, което сякаш четеше от каталог:

— По моя преценка производственото ѝ предназначение е да служи за манекен в някоя витрина за скъпо облекло. Краката, ръцете и вратът са добре очертани. Има следи от поправени повреди, но едно такова нещо би струвало като ново над петстотин долара. — Подаде ми последната снимка. Удивително, потресаващо реалистично лице. Бледо, дори съзнателно направено по-бледо от нормалното. Очите бяха нарисувани мъртвешки затворени.

Гледах снимката втрещено, а сърцето ми щеше да се пръсне.

— Що за човек...

— До този момент не знаем нищо — отвърна тя с твърд глас. — Трябва да се потрудим по въпроса.

Поех дълбоко въздух, но той влезе неохотно в дробовете ми.

— Добре де... Имаме това, но няма и следа от труп.

— Засега.

— Искате да кажете, че е само въпрос на време ли?
— Не знам. Все още не ни е ясно с какво точно си имаме работа.
— Тя вдигна чашата с чай и ми я подаде. — Пийте.
Взех я, отпих и попитах:
— Намира ли ви се една цигара?
— Не би трябвало да се издавам, че имам.
— Ще запазя тайната ви.
Подаде ми една цигара и огънче. Но за себе си не запали.
— И какви са резултатите от следствената експертиза на този манекен?
— Бих казала, че е бил старателно почистен преди боядисването. Няма никакви косми и власинки. Лакът за нокти е същият като на Джоун. Американски, „Макс фактор черна роза“. Вероятно е взет от чантата на Джоун. Боята е обикновена водоразтворима емулсия. Най-полезната информация засяга самия латекс. Все още се работи по нея. Може да ни насочи към производителя. И ако имаме късмет, от него към дистрибутора, а от дистрибутора към търсения от нас човек.
— Всичко това от *нашите* следователи ли научихте? — Не можех да го повярвам.
— Изпратихме мостри в Хелзинки — намръщи се пренебрежително тя. — Задвижихме нещата още преди да напусна Москва.
Дръпнах от цигарата и попитах:
— А самата кола разкри ли нещо полезно за нас?
— *Нея* нямаше как да транспортираме. Има много пръстови отпечатъци, проверката на които ще отнеме почти цял месец според отдела по убийствата на пето районно управление.
— Нещо друго?
— Върху едната страна на колата е било повърнато. Хляб и алкохол. Тежко му е било на нашия похитител.
Представих си го до спрялата кола, вече приключил с работата. И в този момент идва отвратителното облекчение, поривът да повърне, както е застанал подпрян с една ръка на покрива на аудито.
— Добре ли сте? — попита тя.
— Не. Безкрайно далече съм от добре. Стоя заключен в участъковата килия, а през това време жена ми по всяка вероятност е в лапите на сексманиак.

— Седнете. — Тя се пресегна и настойчиво натисна рамото ми. Посочи към цигарата. — Дръпнете си.

Смукнах дълбоко от цигарата. Удари ме в главата като чорап, натъпкан с топъл памук.

— Това е трева — казах аз.

— Е, и?

— Нищо. Трябва да изляза оттук.

— Свидетелят на Паско ще представлява ли проблем? Ако може да бъде елиминиран, адвокат Грандов твърди, че ще ви освободи до сутринта.

— Свидетелят на Паско може да бъде купен с литър фалшива водка. Но има нещо друго — отговорих аз. — Версията на Паско е, че Наталия е кръшкала. А аз съм заподозрян като ревнивия съпруг...

Забелязах, че ме чакаше да продължа. Дръпнах силно от цигарата. Главата ми се замая от тревата. Но димът опиваше и успокояваше. Мисленето ми все повече заприличваше на бавна разходка в кръг.

— Ходих в кабинета на Наталия — добавих. — Сигурно знаете това.

— Четох доклада на Паско.

— Опаковката с презервативи... Беше нарочно подхвърлена.

— Той казва, че не е така.

— Та какво друго ще каже, за бога?

— Добре де, *възможно* е да е била подхвърлена нарочно.

— От Паско или от някой друг — казах отчаяно. — Нямам представа.

Тя вдигна поглед.

— Все пак съм длъжна да ви попитам, инспекторе... — В очите ѝ личеше неудобството. — Не съществува ли такова съмнение? Въпросът ми е, дали е възможно да имаме работа с мъж, който излиза веднъж или два пъти с някоя жена, за да спечели доверието ѝ, а после... я завежда някъде насила? Възможно ли е случаят да е такъв?

Запазих самообладание.

— Такъв човек би ли отвлякъл две жени в една и съща нощ?

— Добре, да предположим, че става дума за двама мъже. Удовлетворяват нагона си, работейки заедно. Рядкост е, но не е

непознато. През хиляда деветстотин деветдесет и девета година двама братовчеди в Лос Анджелис...

Вдигнах ръка да я прекъсна.

— Вероятно съпругата ви е имала изобилие от възможности за забежки — работа на смени, спешни повиквания извън болницата по всяко време...

— Дявол да го вземе, Дронски сигурно ви е разказал какво представлява Наталия — прекъснах я брутално.

Лицето ѝ не трепна.

— Това е нещо, което един мъж винаги усеща — продължих аз.

— Ако Наталия е имала нещо извън... — Спрях и поех дълбоко дъх.

— Не може да е имала, не е в характера ѝ. Разбирате ли ме?

Тя допи чая си и стана.

— Нещо, което един мъж винаги усеща, а? Е, може би.

Усетих, че кипвам:

— Ясно ви е за какво говоря.

Тя обаче не отстъпи:

— Не се ровя в живота ви, капитане. Поне не ей така, за удоволствие. Но повярвайте на човек, който вече е минал по този път. Това *не е* нещо, което един мъж винаги усеща. — Отдалечи се. — Ще се върна преди разсъмване. — Отиде до вратата и затропа по нея. После се обърна пак към мен, докато чакаше ключовете на старшината да изтракат в ключалката. Мисля, че искаше, тръгвайки си, да промени тона, да намали напрежението. — А... забравих да ви предам — добави тя, докато вратата се отваряше. — Дронски държеше да ви кажа, че В. И. Ленин ви изпраща най-добри пожелания. — Веждите ѝ се повдигнаха въпросително.

Погледнах я в очите. В. И. Ленин е котарак. Живее в кабинета на Дронски в Москва. На цвят е като тъмен мармалад и има особен черен кичур под муцунката, който обясняваше достатъчно сполучливо името му, но не го правеше по-приятен за гледане от бюрото. Има си един коронен номер — да вдига лапа за поздрав или сбогуване, заради който Дронски много го обича. Не и аз. Такива котешки трикове не могат да ме съблазнят, приятели. Нямам нищо против В. И. Ленин да си стои в Москва. Или да приеме назначение като кабинетен котарак в някое

затрупано с лед управление в Норилск. Може би агент Кънингам не знаеше това. Опитах се да ѝ обясня, без да изглеждам груб:

— В. И. Ленин е *котка*. Кабинетният котарак на Дронски.

— Запознахме се в Москва. — Тя кимна одобрително. — Наистина е сладък. — Вдигна длан и разтвори пръстите си за поздрав като В. И. Ленин. — Всичко добро.

Агент Кънингам излезе в коридора и старшината затвори вратата след нея. Аз останах с вдигнати встрани ръце. С върховете на пръстите си докосвах едновременно двете стени, дори напипвах издълбаните в боядисания метал имена и дати.

Сигурно не мислите, че една малка килия със стол, койка, мивка и един стоящ прав едър мъж може да бъде празно място. Обаче е.

Няма нищо по-празно, приятели.

12.

Час по-късно бях с белезници на ръцете. По настояване на Паско. Тежък шинел, милиционерска ушанка и дебели ръкавици ме бранеха от ледения вятър. Вряскаща музика, женски писъци и гневни гръмки гласове на пияни мъже — всички звуци и миризми в Града на порока ме заляха като невидима вълна. Но аз бях с белезници, докато ме водеха превит през вътрешния двор, образуван между фургоните, и ме натикваха в първия от двата чакащи микробуса за борба с безредици. Иля Дронски седеше на задната седалка.

Не бях го виждал от три месеца.

— Дронски... — С дрънчащи белезници протегнах ръка, за да стисна неговата. Той изсумтя и ме придърпа в здрава прегръдка. Дронски не обича да приказва много. Пусна ме и седна, без да сваля дланите си от рамената ми.

— Ще те избавим от това положение, шефе. Ще я намерим.

Опитах мрачна усмивка, но не се получи. Устните ми се бяха сковали, не се подчиниха. Преглътнах тежко и бързо обърнах поглед към Паско, който вървеше през двора, запътен към микробуса.

— Да използваме, докато не е дошъл — казах припряно. — Какво следва оттук нататък?

— Отиваме на магистралата. На кръстовище тридесет и три.

— На мястото, където са намерили шала й?

— Ходих там направо от летището. Има още работа за вършене на това място. Може би ще намерим още нещо. Напомних на Паско, че не е изключено там да е извършено престъпление. Беше пренебрегнал задължението си да остави двама души на пост при кръстовището.

— И сега какво?

— Настоях да вземем група хора и да огледаме от двете страни на пътя. Казах, че и ти трябва да присъстваш. Не бива да пропускаме възможността за евентуални самопризнания на местопрестъплението.

Този път успях да се усмихна. Търсенето на самопризнания на мястото, където е извършено престъплението, е любим метод на

руските криминалисти. Презумпцията е, че връщането на убиеца там предизвиква у него неудържимо желание да разкаже всичко.

Паско беше в градоносно настроение, ругаеше, че не го оставят да се наспи като хората от два и половина в неделя през нощта, когато го събудих. Метна се на предната седалка и изръмжа на шофьора да тръгва. Потеглихме бавно по пищната главна улица на Града на порока, като шофьорът поглеждаше често в огледалото да се увери, че другият микробус ни следва.

Виелицата беше отслабнала до откъслечни и кратки, но свирепи пориви на вятъра, които вдигаха пред фаровете завихрени стълбове от ситен сняг, приличащи на призраци от Дисни. При кръстовище 33 двата микробуса спряха бавно встрани от пътя и десетте милиционери с кирки и лопати слязоха от машината зад нас. Мен ме конвоираше нашият шофьор, въоръжен с дървен „Калашников“ АК-47, за да се предотврати крайно невероятната случка да хукна отчаяно с окованите си ръце през безкрайните заснежени полета от двете страни на пътя.

Дронски пое ръководството на хората.

— Шалът е намерен на онзи стълб в обезопасителната ивица между двете платна — каза той. — Тук сме заради предположението, че е станало някакво произшествие. Истинско или инсценирано. Искам да разчистите пресния сняг край пътя на тридесет метра в двете посоки.

— Шалът може да е прелетял километри във виелица като онази в събота през нощта — възрази Паско.

Дронски кимна в съгласие с тази възможност и отвърна:

— Само че аз не вярвам да е станало така. На него е висяла сребърна щипка.

Потръпнах. Бях ѝ подарил тази щипка, когато я назначиха в „Лермонтов“.

Хората бяха разчиствали снега по-малко от десет минути, когато викът на един от тях накара Паско и Дронски да отидат при него. Последвах ги и аз. Когато стигнах там, видях, че само на метри от пътя няколко малки дръвчета са повалени. Двама мъже с метли от брезови клонки размитаха пухкавия сняг между пречупените дръвчета и пътя.

Наблюдавахме как се разкриват следи от гуми, буксували върху леда отдолу. Автомобил бе излязъл от пътя и бе минал през счупените дръвчета. Когато милиционерите донесоха още фенери, забелязах пръснати в снега пластмасови парченца от оранжев мигач.

Превитата ниска фигура на Дронски, увита в шуба и с гумени ботуши, се отдалечи от Паско и бавно дойде при мен. Извади цигари и ми предложи една. Отказах с поклащане на глава.

— Какви заключения си вадиш от това?

— Камион — отвърна той. — Немного голям. Даже микробус може би. С вериги върху добри, нови гуми. И въпреки това се е движел достатъчно бързо, за да се хлъзне извън пътя.

— Кога?

Той сви рамене под дебелия шуба.

— Сигурно е било през събота през нощта. Следите от гумите са сравнително пресни. А една катастрофа в непосредствена близост до мястото, където е намерен шалът на Наталия...? Бих казал, че със сигурност е било в събота през нощта, шефе.

Той се върна при сектора от крайпътния банкет, където шест-седем милиционери метяха снега с широк замах на импровизираните брезови метли. След всеки две-три замахвания с метлите те подпирала дръжките им на гърдите си и удряха ръкавиците си една в друга, за да стоплят дланите под тях. Паско се бе върнал в микробуса и седеше вътре. Беше пуснал радиото и до мен достигаше някаква съзливлива мелодия отпреди тридесет години. Станция „Носталгия“. Не пускаха, „Бийтълс“ или „Ролинг стоунс“. Какво оставаше за Дюк Елингтън. Мариса пееше лигави хитове от съветската ера: „Подари ми любов, щъркел мой мил, пернат приятелю.“

Колкото повече хората размитаха снега, картината ставаше поясна. Под колелата е била поставена настилка, за да могат да зацепят, когато шофьорът е потеглял назад към шосето. Имаше заровени натрошени клонки от ела, петдесет-шестдесет сантиметра дълги, смачкани от тежестта на автомобила. Дронски вдигна няколко по-големи парчета.

— Значи е имало произшествие — каза той. — Някакъв автомобил е излетял от пътя, може да е имало ранен човек. И Наталия е била повикана. Как? Не знаем с точност нищо повече от факта, че е

била извикана по пейджъра. Кой се е обадил? Няма данни. Така че, истинска ли е била катастрофата или инсценирана?

— Да е *инсценирана* катастрофа? — Студът и напиралците лоши предчувствия като че ли блокираха способността ми да мисля.

— Може би, шефе. Не забравяй, че не разполагаме с никакви данни за приет ранен човек в никоя от болниците в града.

Обзе ме силно притеснение.

— Инсценировка. За да извикат Наталия? Да я подмамят тук, това ли имаш предвид?

Гледаше надолу към ботушите си, облепени със сняг. Или може би към парчетата от натрошени елови клонки в ръцете си.

— Може да е било и съвсем истинска катастрофа. За която обаче по някаква причина не е било съобщено. И примерно някой е минал по това време, може би по насрещното платно, видял е и се е обадил за помощ.

— И Наталия е получила обаждането? — поклатих глава в несъгласие. — Не е възможен такъв вариант, Иля. Обаждането би трябвало да се получи в някое от спешните отделения на болницата. Проверих. Няма такава.

— Освен ако не е бил някой неин познат, който е решил да ѝ се обади директно.

— Защо би го направил, който и да е? Нормално е да се обади в „Лермонтов“. Или в някоя друга болница в този край на града.

— Добре — каза той бавно. — Само че никой не го е направил, така ли е, шефе? Следите от неотдавнашна катастрофа само на метри от мястото, където е намерен шалът на Наталия, потвърждават точно това. Защо?

Вятърът пробиваше през шинелите ни и продължаваше да навява преспите по голите откоси край нас. Загледах се в мъжете, които метяха и копаеха. В това нечовешко време всичко ми изглеждаше като в един документален филм за група лагерници по времето на Сталин, които работеха под ярката светлина на прожекторите в кучешкия студ на лагерите в сибирския Магадан.

— Капитане — каза старшината на Паско, приближавайки се. — Трябва да видите едно нещо.

Обърнахме се към мястото, където двама мъже метяха внимателно, отстранявайки снега от десетки застъпващи се отпечатъци

от подметки.

— Толкова много стъпки — каза Дронски почти на себе си. — Малък военен камион. Защо не и микробус?

— Пътниците са слезли да бутат — казах, вглеждайки се в следите.

Дронски сви вежди неодобрително. Посочи с дългия прът в ръката си, докосвайки петата и пръстите на един отпечатък, после на друг и на друг. Трябваше ми много време, докато схвана какво имаше предвид.

— Размерът — казах аз. — Прекалено малки са, за да бъдат на възрастни. Деца...?

— Всичките пътници са били деца — кимна той.

— Цял микробус с деца? По това време? Било е полунощ или по-късно.

— Точно това ни казват тези стъпки, шефе.

— Добре — съгласих се неохотно. — Ще поразсъждаваме за децата по-късно. И така, имало е ранен. Някой в буса е знаел номера на пейджъра на Наталия и ѝ се е обадил, разчитайки, че така ще получи помощ по най-бързия начин. Знаели са, че Наталия няма да се спре пред нищо, ако страда дете.

— Продължавай, шефе.

— И така, тя идва. Оказва помощ на детето. Може би на още няколко. По всичко личи, че не е имало нищо сериозно. Изкарват автомобила на пътя и той потегля господ знае за къде. Напуска местопроизшествието, а Наталия си събира нещата и тръгва обратно към нейната камка... Или пък стои и гледа как микробусът се отдалечава.

— И?

Поех дълбока глътка леден въздух. Главата ми се избистряше. Спомних си за старицата от палатката.

— Не. Ако е била отвлечена на това място, камката ѝ също щеше да е оставена тук.

Дронски присви вежди срещу вятъра.

— А какво ще кажеш за това? Шофьорът на случайно преминаваща кола спира, за да им предложи помощ. Микробусът с децата е изкаран на пътя, но първа потегля Наталия. И онзи, който е

спрял, тръгва да я следи. Малко преди града той я засича и я изтиква встрани от пътя.

— Възможно е...

— В такъв случай не става дума за любовник, обърни внимание. Той е непознат. Мъж, който търси жена, шефе. Просто някоя жена.

Но в случая не беше просто някоя жена. Беше Наталия.

Стоях прав, зареял безцелно поглед към равното бяло поле и мъглата от носещи се във въздуха снежни пращинки над него и размишлявах как се вписва отвличането на Джоун Фаулър във всичко това, когато различих сред белотата четвъртит силует на сграда. Дръпнах Дронски за ръката и му я посочих. След няколко секунди виране я видях и той. Дълга, приличаща на завод сграда на по-малко от шестдесет метра разстояние, в падина, където беше навято огромно количество сняг. До нея вероятно се стигаше по пресичащия магистралата път, образуващ кръстовище 33.

На Паско му олекна, когато разбра, че няма да се втурнем пеш през снега. Взехме единия от микробусите и с него изминахме краткия път встрани от магистралата, който ни отведе до входа на заводски двор. Дронски зави през отворения портал и паркира микробуса далече от преспите, които стигаха до покрива на сградата.

Слязохме под брулещия вятър. Фабриката се оказа отдавна изоставена, с увиснали отворени врати. По високите, опънати като простори телове предположих, че е била една от многобройните сушилни за риба в покрайнините на града.

Вятърът бе навял през вратата широка ивица сняг върху пода на цеха. Дронски зашари с лъча на прожектора си из вътрешността на сградата. Видяхме ясно под тънко покритие от нов сняг следите на автомобил, който е бил вкаран и паркиран вътре. Друг чифт следи обратно към вратата говореше, че е бил изкаран вероятно няколко часа по-късно, като се съди по разликата в дебелината на навятия отгоре им сняг. Разгледахме следите. Силният вятър бе заличил отпечатъците от грайферите.

— Ако тези следи са от камката на Наталия — каза Дронски, — тогава не съм прав в предположението си, че е била проследена обратно до града.

— Което означава, че евентуалното отвличане е станало тук, при кръстовище тридесет и три — допълних аз.

И двамата замълчахме, представяйки си, предполагам, всеки своята версия за разигралите се събития на магистралата в снежната буря през нощта в събота.

Претърсвахме фабриката още половин час, но не намерихме нищо, което да свидетелства, че някой е влизал по-навътре от вратата, където бе спрял автомобилът. Десет люто мърморещи мъже преровиха снега на двора, командвани безмилостно от Дронски. Но и там търсенето не даде никакъв резултат.

Значи камката на Наталия е била скрита тук само за да бъде прибрана по-късно и откарана сред развалините на „Северен залив“. Но защо е трябвало да се прави това? Защо е трябвало да се рискува с връщането на камката? Защо просто не е била изоставена тук?

13.

Отново бях сам в килията си. Килиите в милиционерските арести, дори и временните, имат характерен шумов облик. Стъпките на дежурния старшина по коридора, фалшиво подсвиркване. Дрънкане на канчета за супа. Тракане на ключове по металните врати, скърцане на панти. И негодуващи викове.

Дори по-особените изпълнения в някои килии не се различават особено. Можех да се закълна, че съм чувал стотици пъти гласовете на двамата пияни от тази до моята, които изпълняваха с еднакъв патос началния припев на „Очите ти, сини като метличина в степта“ или ако са в борбено настроение, призоваващия на бунт срещу тиранията „Интернационал“.

Седях на кревата и комунистическият „Интернационал“ кънтеше в ушите ми. Оставах по-малко от шест месеца до стогодишнината от комунистическата революция през 1917 година. За миг мислите ми се отплеснаха в посока на всичко, което си бяхме говорили с Наталия. Тя вярваше дълбоко в себе си, че 1917 година е най-голямото бедствие, сполетявало някога една нация. И въпреки това все още никой не бе изрекъл нито дума за извинение или съжаление, никой не бе заклеил от името на тази нация расизма, антисемитизма и кръвожадната отмъстителност, отнели живота на милиони граждани на Съветския съюз. За никого не е лесно да приеме фактите такива, каквито са, а най-малко за нас, руснаците. Този проблем е съществувал в Русия далече преди времето, когато главният министър на царицата Потемкин е започнал да строи представителни села, за да създаде фалшиво впечатление за изобилие у лековерните чужденци и, разбира се, приятно чувство за превъзходство у руснаците. Разбирате ли, ние почти вярваме на собствените си лъжи.

Нямаше как да не се замисля дали това беше валидно и за мен. Бях ли се заблудил за Наталия? Беше ли *моята* Наталия просто една жена, която съм си нарисувал и изваял със средствата на собствените си възделения? Беше ли *истинската* Наталия нещо съвсем различно?

Възможно ли беше старата гледачка в Града на порока да се е опитвала да ми каже точно това? И дали аз като истински руснак бях предпочел да не погледна истината в очите?

* * *

В единадесет часа дрънкането на електрическия звънец оповести застъпването на дежурните служители от нощната смяна. Десет минути по-късно старшина Бубин отключи килията ми и внесе чиния с хубав салам и половинлитрова бутилка водка „Град герой“. Разклати бутилката и каза:

— Това е най-доброто, което можах да взема, шефе.

— Не може да е по-добре.

Остави чинията и бутилката на пода и извади две чаши от джоба си.

— Имате ли нещо против да ви направя компания? Тази нощ е сравнително спокойна за стандартите в Града на порока.

— Бубин, за мен е удоволствие. — Поканих го с ръка да седне на кревата. Какъвто си беше едрококалест, като всички дежурещи в управленията старшини, той се сепна, когато пружината изскърца под него.

— И кога ще свършат всичките тези глупости, шефе?

— Когато и да е, за мен все още е късно, Бубин.

— Тази американка от Москва, дето накара Паско да подскача като кутре — наля две чаши водка и започна да реже от салама, — ще може ли да те освободи?

— Сигурен съм. — Опитвах се да му вдъхна кураж. Хапнахме от салама и обърнахме чашите с водка едновременно.

— Сигурно си чул новината за губернатора, предполагам? — каза той, почиствайки рисковано зъбите си с върха на ножа.

— За Баданов ли? Не. Какво се е случило?

— Снощи е станала катастрофа с хеликоптер. Заради повреден уред за отчитане на горивото. Връщал се е от Петербург. Според информацията не са успели да прелетят над езерото Лагода.

— Паднали са в езерото?

— Загинали са всичките седем души. — Бубин започна отново да реже от салама. — За нашия град това е истинско бедствие. Сега американската търговска мисия няма да ни посети.

Сетих се за Мария Баданова. Исках да я видя, да ѝ кажа колко много съжалявам.

— Слушай, Бубин. Искам тази нощ да изпратя писмо на госпожа Баданова. Ще ми направиш ли услугата да го пуснеш по факса?

Той излезе да вземе лист за писане, а аз останах сам в отворената килия. Отпихах от водката така, че да се плъзга бавно по езика ми. Ако водката е добра, си струва да го правиш. Дори и да е лоша като тази, напиваш се по-бавно.

Вдигнах чашата си. Какво ли щяхме да правим без нея? Не беше ли тя незаглъхващо ехо от дълбоката древност? От времето на княз Владимир, който през десети век е постановил Русия да изповядва християнската вяра, а не исляма със сериозното основание, че руснаците никога няма да се откажат от алкохола. Това означава, че руснаците са копнеели за отпускане на юздите още тогава, преди на сцената да се появи концентрираният алкохол. Разбира се, от западни търговци през 1386 година. Англичаните, или може би шотландците, очевидно са забелязали неограничените възможности на пазара, защото за почти отрицателно време натурализираната дума „Дринки“^[1] се е превърнала в общоприето сред руснаците нарицателно за два пръста водка. Оттогава насам не сме се обръщали назад. Сега *средното* количество, което изпива седмично един мъж в Русия, е две бутилки.

Сигурно разбирате, приятели, че тези отнесени разсъждения имаха за цел да държат страховете ми далече. Ако не далече, то поне на един пръст разстояние. Бяха изминали седемдесет и два часа от изчезването на Наталия. Седемдесет и два часа, откакто е заминала в снежната виелица по пътя за Каневка и по някаква причина е спряла на кръстовище 33.

Аби Кънингам дойде отново малко след полунощ. Съблече палтото си, което ми се видя кашмирено, и остана по дънки, син пуловер с триъгълно деколте и бяла риза. Хвърли купчина вестници на кревата.

— Реших, че може би ще искаш да си в течение с другите новини — каза тя.

Забелязах, че голямото заглавие в „Колска правда“ оповестяваше смъртта на губернатора Баданов в катастрофа с хеликоптер. Не си направих труда да надникна в другите вестници. Отдръпнах се от стената.

— Чуйте ме, агент Кънингам, налага се да си поговорим. — Погледът ѝ се вдигна и се спря на лицето ми. — Какви са изгледите да изляза скоро оттук?

— Много големи. Вашият адвокат Грандов подготвя голям удар. Парирал е абсолютно всички опити на Паско и хората му да повдигнат допълнителни обвинения.

— Но докато стоя тук и бездействам, аз губя позиции.

— Не губите позиции, инспекторе. Дронски прави всичко, което бихте сторили и вие. Този човек е истински булдог. — Замисли се. — Булдог и невероятно добър приятел.

— Слушайте, трябва да изляза и да се заема с това. Искам да съм навън, да ходя по улиците и да търся този човек, за бога.

— В момента можете да свършите повече работа тук, отколкото ако обикаляте улиците — възрази тя. Хвърли молив и милиционерски бележник на кревата. — Бих искала да напишете подробен разказ за живота на Наталия през последните три седмици. С всички дреболии, които обикновено не си струва да се споменават.

— Вече направих това.

— Седнете, Константин — каза тя с остър тон. — Замислете се така, както никога досега. Две отвличания, връзката между които до момента е единствено идентичността на извършителя.

— И какво търсим?

— Допирателните. Има ги някъде. Сигурно са цяла плетеница. След всяко разкриване на някой случай си казвам абсолютно винаги: „Можехме да се сетим по-рано. Трябваше да се сетим по-рано.“ Вие сте вероятно единственият човек, който може да го направи.

— Да открия каква е връзката между Наталия и Джоун Фаулър? Но вие не знаете дали има връзка между тях.

— Сигурна съм.

— Отвякъл ги е в една и съща нощ. Това е връзката.

— Не. Има поне още една крачка отвъд това. Повярвайте. Ходели са при една и съща фризьорка. Или пък на една и съща бензиностанция. Може би при една и съща масажистка в сауната. Или пък и двете са играели бадминтон, рисували са маслени платна, свирели са на цигулка. Всяка дреболийка може да ни покаже пътя към човека, който ги е отвлякъл. — Извади от джоба на сакото си няколко листа хартия и ги сложи пред мен.

— Какво е това?

— Списъци — отвърна тя. — Направени от консула, началника на Джоун, от колегите ѝ, от приятелите. В тези списъци е животът на Джоун Фаулър.

— Какво искате да направя с тях?

— Прочетете ги. Може нещо да ви направи впечатление. Ако това не стане, започнете да правите подобен списък за Наталия. Все някъде нещо ще съвпадне.

Струва ми се, че ѝ повярвах. Искях да ѝ вярвам. Искях да вярвам, че мога да помогна с нещо. Проследих я с поглед, докато седеше и вадеше пакет с евтини цигари. Размаха го пред мен.

— Не сега. — Никъде нямаше да ходя, но тревата само щеше да ме направи инертен. Ако исках да открия връзката, което тя твърдеше, че съм в състояние да направя, умът ми трябваше да е по-бистър, отколкото би бил, след като изпуша тревата.

— Е, хайде, пишете. Аз ще поседя при вас.

Та възседна стола с лице към облегалката, извади цигара от джоба си и я запремята между пръстите си като фокусник с карти.

— Справяте се по-добре от Дронски.

— Всяко израснало в Южен Бостън дете е имало нужда от някакъв номер в живота — отвърна тя и закрепил цигарата в покой върху лакирания нокът на показалеца си. — По-късно се научавах да извърташ задника си така, че да получиш онова, което искаш. — Подхвърли цигарата към мен и аз я хванах. — За после, когато вече не можете да пишете.

Седнах на кревата и качих краката си горе. Като страхуващо се от тъмното дете позволих на най-ужасяващите мисли да се промъкнат в тунелите на съзнанието ми. Започнах да пиша. Изброих всяка подробност от живота на Наталия през последните седмици. До една. Драсках като вманиачен, пишех едно, връщах се към друго. След десет

или петнадесет минути тя стана тихо и излезе, без да каже нищо. Продължих да се трудя. Потях се, пишех и се съсредоточавах като никога през живота си. Толкова бях вгълбен, че изгубих всякакво чувство за време.

Нощта беше кошмарна. Но терзанията от сънищата са нищо пред действителността наяве. Събуждах се четири или пет пъти плувнал в пот и изпълнен с благодарност, че кошмарът е свършил, че всичко е било само сън, че Наталия не е изчезнала. Пресегах се да я докосна до мен, на арестантския креват, стряхах се и какво правех? Стенех, виках... Знам само, че всичко това бе достатъчно да накара един глас от съседната килия да ми крещи: „Млъквай бе, майка ти стара! Човек има правото поне да поспи!“

А аз се обръщах на другата страна, лежах и си мислех за Наталия в дните преди събота вечер и отново се унасях в сън.

На сутринта се събудих от пеене в съседната килия, свободна интерпретация на една американска песен: „Сърцето ми остана в Сан Франциско“. „От почит към покойния Франк Синатра“, поясни новият обитател отгатак.

Надигнах се в кревата и след малко станах без никакво намерение да протестирам гръмогласно срещу фалшивото пеене. Облегнах чело на студената желязна врата и даже се замислих за шокиращо лошия превод на няколко от последвалите песни на Франк Синатра. Имах особеното чувство, че неспокойната нощ бе потулила способността ми да страдам поне временно. Тя ми липсваше, страхувах се за нея и от самото начало бях в това състояние, което достигаше върховете си и после позатихваше до поносимо равнище.

Отново седнах на койката. Имах нужда от душ. Треперех от мразовитата температура в килията. Чух стъпки в коридора, подсвиркване, тракане на ключове, дрънченето на канчетата със супа за закуска. Ден като всеки.

Вестниците, които бе донесла Аби Кънингам, стояха на пода. Взех „Правда“ и се зачетох в статията за смъртта на губернатора. Бил излетял от Петербург с голям, пригоден за всякакви климатични условия хеликоптер, който паднал в езерото Лагода, разбивайки се върху леда на около петдесет километра от брега. Спасителните екипи намерили катастрофиралата машина на петнадесет метра дълбочина,

увиснала на витлото си, което се било закачило на леда. Всички, които не са загинали при удара, се удавили в ледената вода.

Прелиствайки страниците, отново се сетих за госпожа Баданова. Имаше я на снимки заедно със съпруга ѝ при избирането му за губернатор заради неговата платформа за борба с корупцията.

Прегледах още няколко вестника. В тях пишеше в общи линии същото. Тук-там имаше намеци, че горивомерът на хеликоптера е бил умишлено повреден — но в пресата винаги излизат твърдения от подобно естество. Вече нищо не се представяше като обикновена злополука, дължаща се на разсеяност и некомпетентност. А, ей богу, водката има голяма заслуга за наличието им в Русия. Но нямаше как да не се сетя за намек на Рой. Вестниците може и да бяха прави.

И все пак Антон Баданов беше стара новина. След около месец време щяхме да си изберем нов губернатор. Съжалявах. Мъчно ми беше за госпожа Баданова. Но повече ме вълнуваха личните ми неприятности.

Изкарах в тревоги поредната безкрайна сутрин в ареста. Отказах се от супата и приех само ябълката, която ми подаде тъмничарят. След това направих няколко упражнения, научени във флота, които само ми напомниха, че има някои мускули, за които бях забравил. Бях се проснал отново на кревата, препрочитах вестниците от първата до последната страница и почти тъкмо задрямвах над историята за шумния развод на неуспелия архитект Борис някой си и съпругата му Ирина — преуспяваща собственичка на зала за спортни упражнения и здравни процедури, когато чух гласа на Паско в коридора. Не звучеше като доволен от живота.

Станах, протегнах се и тъкмо разтривах очите си, когато той влезе, внасяйки в килията своята специфична миризма още преди да се обърне и да затвори вратата. Погледна ме свирепо и изрита вестниците на пода.

— Старшина — изкрещя той към дежурния. — Следствените нямат право да получават вестници в ареста, освен ако водещият следствието офицер...

— Донесе ги агент Кънингам.

Паско замлъкна наред крясъка си.

— Тя настоя да ги прочета, защото това било част от *нейното* разследване — обясних аз.

Паско провеси рамена. Отмести кепето си назад. Трудно бе да се отгатне какви бяха чувствата му. Извади тютюн и започна да свива цигара.

— Е, как може да искат човек да води нормално следствие в днешни времена? — избухна той и после се нацупи мрачно.

Дали не търсеше съчувствие?

— Не е като едно време, когато беше млад — казах аз.

— Съвършено вярно. — Подаде ми пакетчето с тютюн. — Слушай, Вадим. Всички се стремим да работим по най-добрия начин, не е ли така?

— Какво?

— Понякога нещата не стоят точно така, както си ги мислим. Свий си цигара. В следствието на милицията това е факт, с който се сблъскваме всеки ден. На всеки се е случвало. А един грях, признат по приятелски...

— Какво се е случило? — попитах аз.

— Как можеш да си позволиш адвокат като Грандов?

— Имам приятели.

Направи кисела физиономия.

— Сдушил се е с оная черна кучка. Разпитвали са моя свидетел.

— Пияницата, на когото плати да каже, че е видял жена ми да се качва в апартамента ни рано сутринта в събота? И какво, отметнал ли се е?

Той изправи дългия си врат.

— След не повече от час моят свидетел оттегли показанията си.

— Удивен съм. — Тикнах плика с тютюна в джоба му. — Ти си пъхнал и презервативите в чекмеджето на бюрото.

— Не.

— Лъжеш.

— Не — отрече категорично той. — Не съм си измислял нищо и за Лидия Вавилова.

Стомахът ми се преобърна.

— Вавилова ли?

— Тя е чистачка в „Лермонтов“. Казва, че жена ти се е държала много особено в деня, преди да изчезне.

— Какво означава това?

— Заклучила се е в кабинета си.

— Наталия е направила това?

— Така казва чистачката. Трябва да поговориш с нея.

— Ще го направя, ако изляза оттук.

Паско трудно разтегна голямата си муцуна в усмивка.

— Слушай, обвинението ми срещу Теб вече е надупчено като швейцарско сирене. Разговарях с началника на служба „Издирване“. Тази сутрин обсъдихме всички подробности. И двамата бяхме на едно и също мнение. Гледаме на ареста ти като на неволна грешка.

— Неволна ли?

— Точно така.

— И искаш да кажеш, че съм свободен да си отида?

— По всяко време, капитане. — Подаде ми ръката си. — Надявам се, че не се разделяме с лоши чувства.

— С много — отвърнах, докато го заобикалях и излизах в коридора.

---

[1] От английската дума Drink — пия, питие. — Б.пр. ↑

14.

Взех си балтона, легитимацията и ключовете от дежурния старшина и слязох по алуминиевата стълба в студения мрак на утрото. Градът на порока е грозен по всяко време. Рано сутрин прилича на стан на средновековна армия. Последни струйки дим се извиваха над скарите и се разсейваха из уличките между разноцветните палатки. Повърхността на леда, газена дълго време от множество крака и превърната в кафява киша, отново бе замръзнала. Паянтовите дървени конструкции изглеждаха по-крещящи и по-опасни от всякога. Около тях се мотаеха с нестабилна походка мъже с шапки от заешка кожа, прозяваха се, потупваха длани в гърдите си или надигаха шишета с водка, докато си прибираха инвентара.

За мое учудване видях тук-там и предизборни плакати с цветовете на няколко безнадеждни кандидати. Или по-точно обезобразени веднага след поставянето им. На Колския полуостров хора като природозащитниците не могат да се надяват поне да засвидетелстват присъствие. Но най-масираната агитация и впечатляващо недокосната от късачите на плакати беше на фон със зловещ за всички ни цвят. Тъмночервеното знаме ни беше до болка познато от съветската ера. В долния ляв ъгъл имаше бял кръг с елементарен кръст, поставен като буквата Х. Тревожното беше в очебийната асоциация за съчетание между комунистическо и нацистко знаме. Забелязах, че никъде не е посочено името на кандидата.

Възползвах се от услугите на една патрулна кола, която отиваше към града, и от мястото, където ме остави, хванах за шест спирки тролея до „Лермонтов“. Още беше рано, преди пристигането на основната дневна смяна. Минах покрай Михаил Лермонтов и неговата обвиняващо сочеща перодръжка, изкачих стъпалата под козирката с колоните и влязох във фойето. Човекът от охраната ме позна още щом ме видя.

— Къде мога да намеря Лидия Вавилова, чистачката?

— Преди пет минути се разминах с нея, отиваше към хирургическото отделение — отвърна той.

Благодарих му и се забързах по все още почти празните коридори. Разминах се с няколко тръгващи си хора от нощната смяна, между които имаше и една-две познати физиономии. Изкачих циментовите стъпала и на широката площадка под стъкления купол завих под табелата, сочеща към крилото на хирургията. Дългият коридор беше пуст, ако не се смята стоящата почти непосредствено пред мен, облечена в зелена престилка фигура на Лидия Вавилова. С кофа и бърсало за миене на подове в ръцете отваряше с мощните си задни части люлеещата се врата на операционната. Когато ме видя, тя се спря и остави вратите да се подпрат на гърба ѝ.

— Инспекторе — каза, приближавайки се към мен. — Имате ли някакви новини за доктор Вадим?

Отидох тежко до една дървена пейка под огромен плакат, пропагандиращ ваксина срещу СПИН, и седнах.

— Нищо смислено.

Облегната върху дръжката на бърсалото, разливайки сапунена вода от кофата, Лидия ме погледна, прехапа устни и се вторачи в плаката над главата ми.

— Кога я видяхте за последен път, Лидия? — Не споменах, че знам какво е разказала в милицията. — Видяхте ли я в събота?

Със сапунена длан тя хвана увиснал кичур сива коса и го омота в кока си. Очите ѝ почти се изгубиха в кръглото ѝ лице.

— В събота, когато тя изчезна, имаше повикване на пристанището. Горял някакъв кораб. Не. За последно я видях някъде през седмицата.

Какви ги бе съчинил Паско в такъв случай? Вдигнах очи към Вавилова, но тя избегна погледа ми.

— Какво има, Лидия? — попитах. Сърцето ми туптеше тежко.

Тя повдигна рамене.

— В петък, някъде рано следобед беше, опитах да изчистя кабинета ѝ, но вратата беше заключена. — Тя се разколеба.

— Какво необикновено има в това?

— Докторката беше... вътре.

Имаше да каже още нещо. Развиваш силно вътрешно чувство за това, след като си работил няколко години в милицията. Започнах по

навик да ровя в джобовете си за цигари. Лидия подпря бърсалото и извади цигари и запалка от униформената си престилка. Пристъпи тежко да седне да мен на пейката, предлагайки ми цигара с кафява хартия.

— Казахте, че вратата е била заключена.

Тя ми подаде огънче и кимна, посочвайки със своята.

— Вратата беше заключена, но доктор Вадим беше вътре с някого.

Побиха ме студени тръпки.

— Чули сте гласове?

— Само един, на доктор Вадим.

— В такъв случай не може ли да е била сама и да е говорела по телефона?

Тя поклати отрицателно глава.

— Покрай прозореца няма килим. Чух нечии стъпки в онзи край на стаята.

— Сигурна ли сте в това?

— Двама бяха — каза тя решително. — Чух гласа на доктор Вадим тъкмо когато се канех да отворя вратата. Стъпките на другия човек чух, докато си събирах инструментите.

Искаше да каже, докато е подслушвала до ключалката. Нямахме как да не я попитам:

— Мъж или жена беше?

— Тежки стъпки.

— Нищо ли не чухте от разговора?

Тя запали цигарата си и дръпна толкова силно, че върхът ѝ изпраця и пусна искри.

— Не... Не се заслушах.

— Как звучеше гласът на жена ми?

Тя ме погледна с недоумение.

— Спокоен ли беше или тревожен? Ядосан, весел?

— Смееше се доста.

— Не може да не сте доловили нещо. Поне дума или две.

Устните на Лидия се свиха и после се изпънаха плътно по зъбите ѝ.

— Два или три пъти каза: „Не, не тук.“ Нещо такова — промълви Лидия с безизразна физиономия. — Но със смях. Това не съм го

казвала на другия инспектор.

Някой се появи в далечния край на дългия коридор. Лидия скочи на крака и бързо изгаси върха на цигарата в кофата с вода. Чу се изсъскване при допира с повърхността.

— Началникът ми — измърмори тя.

Когато стъпките се приближиха, аз станах.

— Онзи мъж... Не го ли чухте да казва нещо?

Лидия продължаваше да държи главата си наведена.

— Само стъпките, инспекторе, кълна ви се. Нищо друго.

Взе кофата и се заклатушка заднишком през вратата на операционната, преди началникът да стигне до нас.

Аз наведох глава, за да избегна разговора с него. Когато стъпките му отминаха, мислите ми отново се завъртяха около заключената врата, опаковката с презервативи в чекмеджето на Наталия, смеха в гласа ѝ и думите: „Не, не тук.“

„Не тук“ естествено означаваше нещо. Нещо, което просто не можех да прогоня. „Не, не тук“ означаваше: „Някъде на друго място, да!“

Слязох бавно по дългите циментови стълби към входа. Кимах от време на време на познати лица, но секунди след като отминеха, не можех да си ги спомня. Във фойето вече имаше повече хора, главно от персонала, идващи на работа. Разменяха си поздравявания, във въздуха витаеше забързаност. Знаех, че това бе едно от нещата, свързани с работата в голяма болница, които Наталия харесваше най-много.

Около мен се движеше поток от хора. Млад мъж с бяло сако, който се отдръпваше от павилиона за вестници с брой на „Мурманска правда“ в ръка, едва не ме блъсна с рамото си.

— Константин — каза той.

Спрях се.

— Михаил... — Не познавах особено добре доктор Михаил Карпов. Бяхме се срещали на празненства няколко пъти, понеже беше съпруг на Фаня, приятелката на Наталия. Знаех, че двамата с Фаня работеха в екипа на Наталия. Но не бяхме такива приятели, каквито бяха Фаня и Наталия.

Спря се смутен.

— Лесно е да кажа, че съжалявам за Наталия — започна той. Беше симпатичен, чернокос млад мъж на около тридесет години, с

изморен поглед. — Но като го казвам, изразявам съвсем малка част от чувствата си. — Стисна устни, изчаквайки ме да отговоря, да кажа нещо, каквото и да е.

— Благодаря ти, Михаил. — Замълчах за момент, а мислите ми все още витаеха около заключения кабинет. — Не се ли сещаш за нещо, което може да хвърли някаква светлина...?

Поклати глава:

— Нищо не ми идва наум.

— Колкото и да е дребно. — Следователите винаги казват това.

— Американката от ФБР, агент Кънингам, намина да се срещне с Фаня и мен снощи. Фаня ѝ разказа за случката в колата. Нищо друго не знаем.

— Случка в колата ли? Каква случка?

Той извърна поглед.

— Американката... не ти ли спомена за това?

Хванах го за ръката и го издърпах встрани от потока хора.

— Каква е тази случка с кола?

Гледаше притеснено.

— Хайде, нека да чуя.

— Не е нещо кой знае какво. Докато минавала през паркинга пред болницата, Фаня видяла Наталия да седи в една камка и да разговаря с някого. Това е всичко.

— С мъж ли?

— С такова впечатление е останала.

— Кога?

— В петък. Около обед.

— И? Какво особено има в това?

Той се размърда притеснено.

— След известно време, мисля, че каза половин час, ѝ потрябвал съвет от Наталия по някакъв медицински въпрос и отишла да я потърси. Оказало се, че Наталия още е в камката и продължава да си говори.

— Сигурна ли е, че е била Наталия?

— Да.

— Отишла ли е при нея?

— Не... Решила, че това, което е искала да я пита, може да почака.

— Не е ли видяла мъжа с нея?

— Не. Само силует. Колата е била паркирана в ъгъла на двора, зад статуята. Там не е много светло.

— Чакай малко. Кога точно е станало това?

— В петък следобед. Около два часа.

Което значеше, че е било непосредствено преди да се заключи с някого в кабинета си. Може би със същия мъж?

Михаил Карпов удари с навития вестник по разтворената си длан.

— Това е всичко. Виж, трябва да тръгвам — каза той с извинителен тон. — След пет минути застъпвам на смяна.

— Разбира се... — Посегнах да му стисна ръката, но той вече се отдалечаваше.

Излязох от „Лермонтов“ и тръгнах бавно сред утринната блъсканица от работници по булевард „Северен“. Опитай отново да обмислиш нещата, Константин. Защо може да се е заключила Наталия в кабинета си? Несъзнателно. Механично движение. Затваряш вратата след себе си. Заключваш я. Само че новият секрет беше почти на нивото на рамото. Такова нещо не би заключил неволно, нали? Или пък е искала да се усамоти за няколко минути. Да се обади по телефона. Защото е направила именно това — говорила е по телефона. Несъмнено. Въпреки че още някой се е разхождал из кабинета. А отказът ѝ през смях „Не, не тук“ не е имал нищо общо със значението, което му бях придал доста пресилено.

Не беше ли така?

Или пък погледни от обратната страна. Предположи най-лошото. Предположи, че има любовник. Мъжът, който е разговарял с Наталия в камката. Който по-късно я е последвал до кабинета ѝ. Е, това връзва ли се с изчезването на Наталия през нощта? Връзва ли се с намерения шал, следите от гуми край магистралата при кръстовище 33? Освен ако и той не е отишъл с нея дотам. *Освен ако самият той не е лекар.*

Продължавах да вървя и поклащах глава. Знаех, че елементът на съмнение е изцяло подставен от Паско с подхвърлянето на презервативите. А бях сигурен, че ги е подхвърлил той, макар да отрече. Какво оставаше, след като се изключи всичко това? В кабинета на Наталия влизаха десетки хора дневно. Ако е трябвало да прегледа пациент — или пациентка, със същата степен на вероятност, — съвсем

естествено е било да заключи вратата... Ами половинчасовият престой в някаква кола? Може да е била с кого ли не. Да е разговаряла за проблемите на болницата. Когато си в кола, до голяма степен се изолираш от нежелано присъствие.

Хайде, Константин, я се виж. Тези мрачни изблици на съмнение не ти подхождат. И което е по-лошо, те ти пречат да се съсредоточиш. Това, което е от значение — трябва ли да ти напомням? — е, че Наталия е изчезнала. Не отклонявай вниманието си с глупости. За бога, Костя, не позволявай да ти отклоняват вниманието. Така играеш според неговата тактика. Да. Кимнах енергично на себе си като тенисист, който току-що е отправил неспасяем удар.

В едно барче на ъгъла си взех чаша водка и платих един телефонен разговор, за да се обадя на госпожа Баданова. Откакто чух за смъртта на съпруга ѝ, в мен растеше чувство за вина. Хванах я на мобилния ѝ телефон на път за центъра на града.

— Получих писмото ви — каза тя. — Факса от старшина Бубин. Дълбоко съм трогната, Константин, че при всичкото, което ви се случва, сте се сетили за мен.

— Ако бях приел работата, която ми предлагаше вашият съпруг...

— Вероятно също щяхте да загинете. В същия хеликоптер.

— Има ли някакви съмнения, че не е било случайно произшествие?

— Само от моя страна — гласът ѝ доби дрезгава нотка. — Тези машини се обслужват от момчета, които не са сядали да се хранят като хората от цял месец. А не им е плащано от много повече. Какво очаквате, натовски стандарти ли? — Тонът ѝ пак се промени. — Разполагате ли с десетина свободни минутки?

— Ще ги намеря.

— Чакайте ме във виенската сладкарница на площад „Обединение“, Константин. На пет минути съм оттам.

Бях необръснат, очевидно неизкъпан и салонният управител не изгаряше от желание да ме пусне в червения плюшен интериор на кафе-сладкарница „Император Франц Йосиф“. Не можех да му се сърдя. Само пристигането на госпожа Баданова предотврати изхвърлянето ми на снега. Запънах се и се приближих до входа.

Не беше сама. От мерцедеса на Баданова слезе млада блондинка на по-малко от тридесет години, облечена в топли и скъпи дрехи. Размениха си няколко думи на раздяла вече във входа на сладкарницата и чак тогава госпожа Баданова се приближи към мен, а момичето се върна при чакащата кола. Предположих, че е американка — по облеклото, но и по обноските. Естествено, Москва и Петербург бяха пълни с млади съветници от Америка, главно по политически въпроси и пъблик рилейшънс — връзки с обществеността, както вече сме свикнали да го наричаме. Някои от най-храбрите бяха стигнали даже до места като Мурманск. От услугите им се ползват политиците, дори църквата. Естествено и *ракетиците*.

— Това беше Джей Делерман — обясни госпожа Баданова. — Работеше за мъжа ми... Помага да приключим някои от текущите му ангажименти. — Преглътна тежко, но възпря сълзите си. — Антон остави много започнати неща, Константин. Елате да седнем. — Стисна ръката ми. Заведе ме до една закътана маса, осветена дискретно от рубинени абажури със златисти ресни. Забеляза, че оглеждам луксозно облицованото сепаре. — Не се радвате на контраста между това и живота, който виждате по улиците на Мурманск.

— А кой би се зарадвал?

— Бих искала да не забравяте едно нещо в дните, които ни очакват. Съпругът ми, Антон, също негодуваше срещу това.

Прекалено малко знаех за политиката, за да споря с нея. По време на изборите бях командирован в Москва. Знаех само, че някои хора печелеха огромни суми, докато останалите просеяха по улиците. Дребничкият губернатор Баданов ми се беше сторил достатъчно доволен в огромния си държавен апартамент в сградата на Градския съвет.

— Той може би прекаляваше малко със самодоволството си. Е, казах го. Обаче искам това да си остане между нас.

— Ще остане — отвърнах. Съзнавах, че е направила тежко признание.

— Имате ли някакви новини? — попита тя, докато ѝ помагах да сваля дългото си палто от самурени кожи и да седне в стола, изработен в стил Луи XV.

— От Москва са изпратили една американка. Агент на ФБР. Разследва изчезването на жена от консулския им персонал тук, Джоун

Фаулър. Изчезнала е в същата нощ, когато изчезна и Наталия.

— Видях нещо по телевизията — отвърна тя, поклащайки глава. — Намерили са колата ѝ в „Северен залив“. И секс кукла с мъртвешки оцветено лице.

— Не е било секс кукла. Манекен за витрина. — Уточнението ми се стори съществено.

— А американците виждат ли някаква връзка с изчезването на Наталия?

— Смятат, че може да има такава.

— С един и същ извършител? — Протегна ръка и стисна моята. Този жест ме накара да се просълзя. Бършех си очите, когато дойде сервитьорката.

Поръчахме си кафе и торта „Черна горичка“. Сметката за двама ни се равняваше на месечната заплата на който и да е старшина от армията — ако този месец някой изобщо се сети да плати на военните. Госпожа Баданова забеляза, че потръпвам.

— Живеем в безумно време, Константин. — Поколеба се. — Мъжът ми беше богат човек. Не беше от *новите феодали*, предполагам, че ме разбирате, не толкова срамно богат. Но беше заможен. Един генерал от военновъздушните сили не може да натрупа състояние. Обаче след това му потръгна.

— Прочутите дънки „Тексас-Баданов“.

Тя се усмихна пренебрежително.

— Прочути в Мурманск и може би в околностите. Но не са лоши. И осигуриха на Антон достатъчно пари да влезе в политиката. — Изчака малко, докато келнерка с късо червено сако ни сервираше кафето и тортите. — Признах пред вас, че може би прекаляваше малко със самодоволството си по отношение на някои проблеми. Проблеми, които не му бяха непосредствен ангажимент. Чувствах се длъжна постоянно да му натяквам за някои неща. Двамата заедно правехме големи планове за бъдещето.

— А сега?

— Сега тези планове ще бъдат погребани заедно с него. Просто трябва да се озърнете, за да видите, че опозицията има и парите, и силата.

— За червените знамена с черния кръст ли говорите?

Тя наведе мрачно глава.

— За губернатор на Колска област се е регистрирал кандидат „X“. Можете ли да си представите? Един кандидат „X“ по дефиниция е престъпник.

Облегнах се назад. Кандидат „X“ е чисто руски феномен. Още от времето на Елцин на заемащите изборни длъжности политици, та дори и на кандидатстващите за такива длъжности по време на изборите, е гарантиран имунитет, който на практика покрива целия бъдещ мандат.

— Имате ли представа кой е той?

— Нашият кандидат „X“ ли? Доколкото чувам, Валентин Фортунин смятал, че е прекарал достатъчно време зад решетките.

Фортунин беше широко известен като ръководител на група за поръчкови убийства в Москва, преди Антон Баданов да организира арестуването му, докато гостувал на старата си майка в Мурманск.

— Ще спечели ли?

— Срещу природозащитниците ли?

— Вече не ги искат никъде в Европа.

— Така е, Константин. — Отново наведе поглед. — Само че, чуйте ми думата, с кандидат „X“ ще минем всякакви граници. — Вдигна бавно очи и погледите ни се срещнаха. — Освен ако...

— Освен ако?

— Освен ако самата аз не се кандидатирам.

Седемдесетте години съмнително съветско наследство не бяха направили нищо за издигането на жената в очите на руските мъже. Започнах да предъвквам идеята за жена губернатор. Възможно беше според мен. Или поне не изглеждаше съвсем безумно. В края на краищата тя беше съпруга на Антон Баданов. Достатъчно смела и ексцентрична, за да седне във виенската сладкарница с мъж, който вони като каторжник. А инстинктивно усещах, че това е жена, която ще направи всичко възможно да ми помогне за разгадаването на случая с Наталия.

— Тази длъжност ви подхожда напълно — отвърнах.

Тя стисна и двете ми ръце.

— Двамата с вас сме близки, Константин. Свързват ни смъртта на Антон и изчезването на Наталия. Ще търся вашата помощ, когато ми е нужна, и очаквам вие да потърсите моята, ако е необходима.

Прибрах се в апартамента, все още надъхан с позитивни очаквания. Продължавах да си мисля, че версията за любовник, че Наталия е отвлечена от любовник, е нереална. Та, за бога, нали и Джоун Фаулър е била отвлечена в същия ден. Не, този човек е побъркан. Психопат. Спрях се като вкаменен, докато затварях вратата на апартамента зад себе си. Изпитах ужасен срам. Мамка ти стара, Константин, намираш успокоение в обстоятелството, че Наталия е в лапите на някакъв *психопат*.

Има моменти, когато ненавиждам мъжете, когато се отвращавам от това, в което ги превръща любовта. От това, в което любовта превръща и мен. Облегнах гръб на затворената врата.

Когато звънецът издрънча до ухото ми, подскочих като ужилен. Вдигнах слушалката на домофона и изръмжах нещо в нея.

— Доктор Карпов съм. Михаил Карпов — отвърна ми дрезгав глас.

Натиснах бутона и отидох в кухнята да приготвя кафе. Чайничето почти беше завряло, когато се звънна на вратата.

Отвън стоеше Михаил Карпов, облечен в сива шуба. Изглеждаше страшно недоспал, но доколкото са ми казвали, младите лекари са обект на експлоатация по целия свят. Като стана въпрос за това, същото е и с полицаите. На всякаква възраст. Казах му да влезе в хола и отидох при него след няколко минути с две чаши нес кафе.

— Надявам се, че нямаш нищо против идването ми — каза той.

Поставих кафето му на ниската масичка пред него.

— Мислех, че си на смяна.

— Не... — Отпи от кафето, опари устната си и стреснато погледна чашата. После вдигна тъмните си очи към мен. — В смяната бяха включени повече хора от необходимото. Нямаха нужда от мен.

— Видът ти е такъв, че би трябвало да се прибереш вкъщи и да поспиш няколко часа.

— Реших, че не е зле да се отбия. На път ми е.

Изчаках го да продължи, без да казвам нищо.

— Исках да видя дали няма още новини.

— От последния час?

— Не... — Остави кафето на масичката. — Стигнах до идеята, че може да има нещо, което не си ми казал, когато се видяхме в „Лермонтов“.

— Защо си мислиш, че крия нещо от теб?

Не отговори. Отпих от кафето си и продължих да чакам мълчаливо. Имаше нещо почти зловещо в начина, по който Михаил Карпов ту ме поглеждаше, ту бързо навеждаше очи. Това беше младеж на ръба на някакво признание. Бях се срещал с достатъчно такива като него, за да се доверя на инстинкта си. Това, което не можех да отгатна, беше темата на неговата изповед. Понякога просто трябва да предразположиш свидетеля. Друг път нещата са като вадене на зъби.

— Това, което ми разказа тази сутрин за Фаня — продължих аз, — нещо не ми звучи убедително.

Разклати почти незабележимо глава. Много му се искаше да попита защо.

— Не искаш ли да знаеш защо?

— Разбира се. — Сниши глава между раменете си. — Да.

— За да стигнеш от хирургията до паркинга в предния двор, трябва да походиш доста. Поне няколко минути.

— Така е.

— Ти какво ми каза? Фаня знаела, че преди половин час Наталия е била на паркинга. Имала е нужда от съвет и е решила, че Наталия може още да е там и да разговаря с непознатия мъж. Най-малко половин час по-късно.

— Да.

— Не ти ли се струва, че това е странно предположение? По-нормално би било да допусне, че Наталия се е върнала в кабинета си или е на визитация при пациент в реанимацията.

— Но я е нямало там — отвърна той. — Продължавала да седи в колата.

— И след като Фаня е извървяла толкова път от хирургическото отделение, за да се посъветва с нея и я намерила там, какво е направила?

Не ми отговори.

— Отишла ли е направо при нея и попитала ли я е нещо? Не. Обърнала се е и пак влязла в болницата. Какво ти говори това, Михаил?

— Не знам — отговори той притеснено. — Не бях се замислял над случката от такава гледна точка.

— Това ме навежда на мисълта, Михаил, че Фаня е излязла отпред не толкова с цел да търси Наталия, колкото да провери дали тя още разговаря с тайнствения мъж.

Вдигна чашата с кафето към устните си и този път успя да отпие голяма глътка — и да избегне погледа ми.

— Според мен това, което е интересувало Фаня в петък следобед, е кой е бил в камката с Наталия — добавих аз.

Причината започваше да ми се изяснява. Бавно — вече се бях примирил, че не съм особено съобразителен. Не притежавах усета на един Дронски, нито пък злобния хъс на един Рой Ролкин. Умишлено не побързах да продължа мисълта си. Самият аз *почти изпитах* притеснението на Михаил. След малко той се видя принуден да надигне глава. Опита се да свие пренебрежително рамене, но успя само да потръпне, в резултат на което разля кафе върху масичката. Погледна надолу, избърса капката с ръкав и отново вдигна широко отворените си тъмни очи към мен.

— Фаня е била притеснена — казах аз, — защото е мислела, че си бил ти.

— Фаня се е побъркала. — Тропна с чашата по масата толкова силно, че този път кафето се лисна. Сега обаче не се опита да го бърше.

— От това се е притеснявала. Прав ли съм?

— Това е идея фикс. Всички в „Лермонтов“ се възхищават от Наталия. Никой не го крие. Само че по стечение на обстоятелствата аз работя с нея.

— *Ти* ли беше с нея в колата?

Поколеба се.

— Не. Разбира се, че не. Иначе щях да ти го кажа.

— А може би си слязъл от камката и си отишъл с Наталия право в кабинета ѝ?

— Казах ти. Не съм бил с нея в камката.

— Къде беше в петък следобед?

Той стана на крака.

— Слушай, Константин. И ти ли започваш? Писна ми да слушам тези неща от Фаня.

— Питам те като следовател, а не като съпруг. — Излъгах. — Къде беше в петък следобед? В „Лермонтов“ ли?

— Е, добре. — Пъхна ръце в джобовете на дънките си и от това движение подплатеният анорак, с който беше облечен, се изду. — Спях. Бях отишъл рано, за да дремна в стаята за почивка на лекарите. Предната вечер се натрясках, а в петък бях на работа. Късната следобедна смяна.

— Не спиш ли вкъщи?

— Само когато знам, че Фаня няма да се върне. В момента положението при нас е обтегнато. Постоянно ми вдига скандали.

— Смята, че имаш любовна връзка с Наталия.

Сви конвулсивно рамене в знак на потвърждение.

— Слушай, съжалявам, че те обезпокоих. Минавах оттук и реших, че не е зле да те видя и да разбера дали няма нещо ново. Нали разбираш... нещо, което може би си пропуснал да ми кажеш в „Лермонтов“.

Изпратих го до вратата.

— Предай много поздрави от мен на Фаня.

— Разбира се. Не се ли сърдиш, че се отбих?

— Ни най-малко.

Стиснахме си ръцете. По списанията пишат за стаена омраза в очите, за стаени чувства. Всичките старателно премислени, уж небрежни движения на този млад мъж криеха нещо. Когато се обърна и понечи да си тръгне, аз протегнах ръка, хванах го за рамото на анорака и го дръпнах обратно в апартамента. С другия си лакът затиснах здраво гърдите му малко под гърлото и го прилепих до стената. Нужно беше да се облегна само малко по-силно върху лакътя и щях да спра дишането му.

— Защо дойде?

— За бога, боли ме. Дойдох да питам за Наталия...

Натиснах по-силно, докато започна да се задушава. От очите му потекоха сълзи.

— Добре, добре...

Пуснах го.

— Сега ми кажи. — Тръгнах пред него към хола.

Спря се в рамката на вратата с ръка на гърлото.

— Не се срамувам от това — каза той, но продължи да стои с наведена глава. — Не се срамувам от това.

Сякаш прахосмукачка засмука стомаха ми.

— От какво?

— Беше почти неизбежно, след като работих с нея цяла година.

— Погледна ме в очите. — И като се има предвид каква жена беше.

— Беше?

— Като се има предвид каква жена е — отвърна той почти заеквайки. — Влюбих се в нея, Константин. На теб поне ти е ясно защо.

— И?

— И? И нищо. Каза ми, че съм заслепен, отнесе се с мен като кака. Посъветва ме да се прибера вкъщи и да обърна внимание на отношенията си с Фаня. Да се прибера при жена си. — Пое дълбоко дъх. — Направо ме срина.

— Това ли ти каза в колата в петък?

— Не съм бил с нея в никаква кола в петък, да те вземат дяволите! Ако Наталия е говорила с някого в колата си, не съм бил аз — отвърна той гневно и се запъти към вратата.

Този път го оставих да си отиде.

Прослушах съобщенията, записани на телефонния секретар.

Рой Ролкин се беше обадил от Хелзинки да ме поздрави за освобождаването. Адвокатът Грандов го уведоми. Другата седмица притежаваният от него футболен отбор „Янус“ — Будапеща, щеше да играе с „Динамо“ — Мурманск, за шампионата в лигата на европейските градове. Рой съобщаваше, че ще постои няколко дни в Хелзинки, за да контролира тренировките.

Второто обаждане ме уведомяваше, че Аби Кънингам се е сдобила с кабинет в американското консулство. Трябвало да отида там още щом се почувствам чист. Пъхнах се набързо под душа и смених носените вече три дни дрехи. След по-малко от половин час вече минавах покрай „Лермонтов“ към булевард „Пушкин“ № 1.

Никога досега не бях ходил в американското консулство, но в старата сграда, която го приютяваше, бях влизал безброй пъти. Една от малкото сгради в Мурманск (ако не се брои „Лермонтов“), построена от нещо по-различно от напукващ се бетон, за жителите на града тя беше известна като стария женски манастир. По времето на царете е била манастир, после главна квартира на тайната милиция при Сталин

и всичките ѝ зловещи наследници до пълната забрана на политическите служби към милицията миналата година. Няма друга сграда в Мурманск, където да са извършени толкова изтезания, да са изтръгнати толкова неверни признания, да са отнети толкова човешки живота и да са разбити толкова съдби, колкото в подземните килии на стария манастир.

Въпреки това тя имаше съвсем безобиден вид на сграда, построена от жълтеникав камък с железни решетки на готическите прозорци. В единия край на оградата имаше голяма тухлена арка, над която американски двуглав орел и табела с надпис „*Консулска служба на САЩ*“ скромно афишираха драматичната промяна във функциите на сградата, които изпълняваше от около година.

Минах през сводестия вход. От него започваше алея между стената на сградата и някогашната добре поддържана зеленчукова градина на Манастира. Участъци от дългата ограда бяха срутени, а американците още не бяха намерили време да ги ремонтират, а може би изобщо нямаха такова намерение. Настаняването им в стария манастир беше безусловно временно, до завършването на нова съвременна сграда близо до пристанището. Униформен служител от охраната ме въведе в залата, която до момента ми беше известна като трапезария. Не знам защо очаквах да видя някакви промени, но синята и златистата боя по ветрилообразното кубе над мен все така си се лющеше, плочките на пода пак си бяха напукани и протрити от множеството минали по тях обувки. Пак ги имаше същите разделени като кутийки гишета, същите прекалено заети чиновници до звънящи телефони. Ако бяха на скърцащите дървени пейки от другата страна, трудно би се намерила разлика между тях и чакащите да бъдат обслужени. Само че сега в дъното на залата висеше голямо американско знаме на бял пилон и въздушната струя от мощна новоинсталирана отоплителна система караше флагът със звездите и райетата да се полюшва окуражаващо.

Посрещна ме Аби Кънингам. Направи ми впечатление колко непринудено се държеше и все пак показваше, че е господар на положението. Беше облечена в светлорозова блуза и черна пола с едри плохи, която ѝ позволяваше да се движи без никакви притеснения с ръце в джобовете. Извади едната и посочи с пръст към горния етаж.

— Отпуснаха ни някакво очукано помещение в дъното — каза тя. — Явно преди време сградата... — Жестът ми я накара да прекрати с обясненията. — Но всичко това ви е известно.

Тръгнахме нагоре по централното стълбище.

— Казахте „отпуснаха ни някакво помещение“. Значи ли това, че Дронски остава тук?

Тя ме поведе през дълъг и тесен коридор към едно крило на сградата, което не е било използвано интензивно даже по времето, когато тук властваше Рой Ролкин.

— Дронски ще остане тук, докато от Главна прокуратура в Москва не го извикат обратно. — Тя отвори вратата на неугледна стая със сиви стени, но все пак обзаведена с добри съвременни мебели. — Нямаше време да боядисат, преди да се нанесе тук. Това е моето работно място. Вие и Дронски ще ползвате стаята отсреща.

Стояхме един до друг в коридора. Тя забеляза, че се намръщих.

— Уредих с началника на вашето управление да бъдете командирован към групата, разследваща този случай. Съгласен ли сте?

— Не бих могъл да работя нищо друго в момента.

— Така и предположих. — Тя се поколеба за миг и извика през отворената врата на кабинет, който не можех да видя. — Анна... Анна, ела да се запознаеш с инспектор Вадим. — После се обърна към мен. — Анна ще се грижи за документацията ни.

Досетих се коя е Анна още преди да се появи на вратата. Задушливата смесица от миризма на камфор и тоалетна вода „Майка Русия“ беше неповторима. Анна Данилова беше деловодителка в осемнадесето районно — петдесетгодишна злобарка (би била стройна, ако нямаше по една педя излишен обем навсякъде), широкоплещеста и убедена, че никога през живота си не е грешила. Рускините рядко са прекалено набожни моралистки, но нейните религиозни убеждения произхождаха от една малко известна пуританска група в Богнор Регис, Англия. Когато се налагаше да работим заедно, тя се отнасяше към мен с почтителното презрение към чужденците, което руснаците таят в душите си.

Тя се появи на вратата и изпълни рамката ѝ, разтърси здравата ръката ми, все едно че не бяхме работили заедно почти всеки ден през последните две години.

— Добре дошъл в групата — каза тя на гърлен английски. Наведе се напред и отвори отсрещната врата.

Стаята беше мъничка, с циментов под и оръфан червен турски килим. Мебелите бяха американски, а на бюрото имаше компютър.

— Зад тази стая има още един кабинет — поясни Аби. — В него има кушетка и мивка. Дронски каза, че го запазва за себе си. Щял да го използва за квартира.

— Мислех си, че ще отседне при мен, в моя апартамент — възроптах аз.

— А... — Тя се прокашля. — Изглежда, че няма да е много удобно. Според Дронски.

— Защо не?

Разтвори широко очи. Долових съвсем тих шум и неясно движение зад остъклената врата. В същото време у мен се породиха смътни и нелицеприятни подозрения. Отидох и рязко отворих вратата.

През стаята с писък се стрелна сянка. Докато кацваше на един шкаф за папки, аз отскочих назад, преобръщайки малка масичка и разбивайки стъклен пепелник на циментовия под. Мармаладовият котарак стоеше на шкафа с вдигната глава и вирната опашка и ме гледаше с всичкото си котешко презрение.

Вече съм ви казвал за В. И. Ленин, приятели.

Агент Кънингам застана на вратата.

— Нещо лошо ли се случи?

— Нищо, за което той би си признал — отвърнах аз, отмествайки поглед от котарака към счупения пепелник.

— Дронски го донесе. За талисман — каза тя, опитвайки се да потисне усмивката си. Котаракът скочи от шкафа. — Дронски твърди, че демонстрирате тотална неприязън към В. И. Ленин и той ви отвърща със същото, но това било само външен израз на сложните ви отношения.

— Странни, но все пак чудесни, нали?

— Щом вие го казвате. Как ви се струва кабинетът?

— Няма къде и коте да свъртиш. — Извърнах се към В. И. Ленин със злобен немигащ поглед, също като неговия. Изсъска мрачно. Козята му брадичка като че ли потрепна. Отидох до прозореца и надникнах навън към усойния двор. Доста дълго щеше да пада, докато

стигне до долу. Когато отново се обърнах към стаята, котаракът вече бе напреднал до средата на килима.

— Тъй като делите един кабинет — каза Аби, — може би не е зле двамата да потърсите начин да се погаждате.

Погледнах я свирепо.

Котките никога не пропускат да заявят демонстративно, че са постигнали победа. В. И. Ленин седна в средата на стаята и великодушно вдигна лапа.

Аби Кънингам закри устата си с длан.

15.

Три коли на милицията летяха с бясна скорост към болницата с вой на сирени и включени сини лампи на таваните. Карах първата кола, съсредоточен единствено върху шофирането. Натисках газта докрай по централната лента на булевард „Пушкин“. Когато светлосинята фасада на „Лермонтов“ се показва пред мен, аз прекосих площада по диагонал и влязох в павирания двор през железния портал. Спрях колата с рязко натискане на спирачките, от което тя се хлъзна и едва не се удари странично в статуята на Лермонтов. Изскочих и хукнах към главния вход. Аби Кънингам слезе от предната седалка и се затича, следвайки ме на няколко крачки.

Сред тълпата от чакащи хора, търсещи някой да ги упъти, опитващи се да привлекат вниманието на дежурните от регистратурата, забелязах Дронски в началото на коридора към хирургията. Когато ни видя, повдигна брадичката си.

— Насам, шефе — повика ме той над няколко глави. Веднага се обърна и тръгна по коридора още преди да съм го настигнал. Зад себе си чувах тракането от токчетата на американката.

Изведнъж всички хора престанаха да се движат, да вървят натам, закъдето бяха тръгнали. Чистачки, пациенти, лекари стажанти с бели престилки, всички стояха и гледаха опулени. Двама милиционери ги караха да останат по местата си. Дронски продължаваше стремглаво напред. Почти го бях настигнал, когато сви по един коридор, обозначен с висяща от тавана табела: „Спешно отделение“. Навсякъде около нас стояха милиционери. Дронски рязко спря пред стена паравани, които преграждаха целия коридор.

— Какво става тук, Дронски? — Отместих двама милиционери, за да стигна до него. — Какво има?

Погледна ме напрегнато.

— Трябва лично да видиш това, шефе.

Страх облада цялото ми тяло.

— Нали не е Наталия? Не сте намерили Наталия?

— Не е Наталия...

Униформеният офицер при входа на оградения с паравани сектор беше лейтенант Пински. Не Паско. Пински — от отдела по убийствата. Погледнах Дронски обезумял от тревога. С леко движение на ръката той подкани Пински да ни води.

Минахме един по един през отвора между параваните. Десет метра по-нататък сводестият, облицован с бели плочки коридор беше преграден със синьо-бяла лента, каквато милицията използваше за отцепване на местопроизшествието. Погледнах към вратата зад лентата, където под полилей от съвсем различна епоха стоеше на пост старшина от милицията.

— За бога, няма ли някой да ми каже какво е станало?

— Към вратата — каза Дронски и натисна надолу синьо-бялата лента, докато я прекрочвах. — Не се притеснявай, шефе, не е Наталия.

Дронски ме изведе през вратата в малко дворче — всъщност шахта с размери не повече от десет на десет метра, осигуряваща достъп на светлина до гледащите към нея матирани прозорци. Бяха поставили прожектор в горния ѝ край, който осветяваше и най-тъмното кътче. Както и женско тяло, проснато по очи, с разтворени ръце и руса коса, закриваща обърнатата нагоре лява половина на лицето.

Пристъпих напред. Жената беше облечена в зелената работна униформа на болницата. Прочетох надписа „Лермонтов“ на гърба ѝ. Естествено, досетих се как стоят нещата още преди да видя щампования надпис над лакътя ѝ: „Д-р Наталия Вадим“.

Кръвта ми кипеше, но не можех да кажа нищо. Беше Наталия, но и не беше тя. Наведох се напред, коленичих и отместих кичура коса от очите ѝ. Пред мен се откри бледо лице от латексова отливка — със затворени очи и скули, боядисани в мъртвешко бяло.

Отдръпнах се рязко назад, стреснат до онемяване от реалистичното изображение. Оглупял от объркване. Понеже нямах представа какво реално символизира, то ми подежда безкрайно зловещо със силата на посланието си. Обърнах се и започнах да местя поглед ту към Дронски, ту към американката. Тя стискаше здраво устни и погледът ѝ не помръдваше.

— Какво означава това, за бога? — попитах ги, но не прочетох отговор на лицата им.

16.

Дронски бе пренесъл манекена в един кабинет за прегледи, оставяйки оперативната група да направи обстоен оглед на осветителната шахта. Изглеждаше трогателно притеснен, когато понечи да разкопчае униформената престилка на „Лермонтов“.

— Май е по-добре ти да направиш това, шефе — каза той.

Погледнах към Аби Кънингам, която стоеше облегната на стената със скръстени на гърдите ръце. Тя изрази съгласието си с кимване. Онова нещо лежеше обърнато на една страна върху болнична носилка. Само че то не беше просто предмет. Имаше излъчване на икона, което ми внуши да говоря с тих глас, а пък това стана причина Дронски да извърне очи от разголените до хълбоците крака.

— За бога, та това е само гумена кукла — възроптах аз, но пристъпих напред.

В гръдната област на зелената престижа имаше голямо, ръждивочервено петно от кръв. Горедолу с размерите на футболна топка.

— Не е от кръвната група на Наталия — каза Аби. — Не е и на Джоун. Това поне го знаем със сигурност.

С гумени ръкавици на ръцете, аз разкопчах престилката. Под нея имаше черен сутиен. Отдръпнах се от носилката, а устата ми изведнъж пресъхна напълно. Всичко изглеждаше толкова зловещо, че цялото ми тяло затрепери. Наложих се да си напомня, че това, което гледах, не е трупът на Наталия.

И все пак в известен смисъл беше Наталия.

Дронски извади от вътрешния си джоб малка плоска бутилка и ми я подаде. Взех я и отпих. Течността попари всичко по пътя си и потисна напъните на стомаха ми. Поех дълбоко дъх и отново отпих голяма глътка. Изведнъж оглуях, главата ми не беше в състояние да зачене каквато и да е мисъл. Имах чувството, че съм получил мозъчен удар или епилептичен припадък. Ей богу, това беше латексов манекен, какъвто може да се види във всички скъпи магазини в Москва или

Петербург. Как беше възможно да ми подейства така? Обърнах се към американката:

— Имаш ли представа какво послание се крие зад това? Възможно ли е да означава, че още е жива? Или пък той ни съобщава, че вече я е убил? — Думите ми бяха молба, продиктувана от крайно отчаяние. — Имаш ли *поне* някакво реално предположение какво символизира?

Аби Кънингам се отдръпна от стената.

— Манекенът на Джоун Фаулър беше намерен преди три дни. Все още не сме открили никаква следа от трупа ѝ. Не може да правим предположения просто ей така. Нужен ни е съдебен психолог, който да ни упъти към изхода от лабиринта.

— В такъв случай ще трябва да повикаме някого от Москва — каза Дронски. — Вероятно ще минат дни, докато издействаме включването му в екипа.

— Засега ни е достатъчен само първоначален анализ — отвърна Аби. — В тази болница няма ли психиатрично отделение?

— Има самостоятелна психиатрична *клиника* — отговорих аз. — Доктор Потанин. Гавраил Потанин.

— Познаваш ли го?

— Срещали сме се няколко пъти. Смърди като пръч. И той е член на ведомствения управителен съвет като Наталия. Учил е в Америка. — За миг любопитство озари лицето на Аби. — Наталия винаги го е смятала за по-луд от хората, които би трябвало да лекува.

Страдата на болницата „Лермонтов“ излъчваше импозантен, макар и западнал уют дори в най-оживените си кътчета, но още с влизането в крилото на психиатричната клиника в нейния западен край то стряскаше с коренно различната си атмосфера на безнадеждност и мрачно смирение.

Санитар с яко телосложение и бяла престилка ни преведе набързо през фоайето и два етажа нагоре по стълбите до кабинета. Стаята на Гавраил Потанин беше облепена с откъснати страници от книги и изрезки от вестници с коментари за най-известните убийци в Русия още от царско време. Имаше съдебни обвинения срещу Распутин, биографични данни и ретуширани снимки на касапина

Малаков. Имаше изрезки за американеца Тед Бънди и английския Йоркширски изкормвач, както и цели титулни страници от вестници с материали за закланите от Андрей Чикатило петдесет и двама души в Ростов през осемдесетте години на миналия век. А около тези прочути фигури бяха наредени поне още пет-шест по-малко известни серийни убийци, за които в съветски времена се е споменавало само в неграмотно напечатаните милиционерски сводки, чиито копия висяха по стените. Направи ми впечатление, че Аби Кънингам — смаяна от безпорядъка в стаята, която повече приличаше на изоставен антикварен магазин — бе забелязала, че първите съобщения в пресата за намерената кола на Джоун Фаулър вече бяха окачени на стената, а до тях имаше цветна вестникарска снимка на Наталия в едър план.

Въпреки че Потанин беше пиян, Аби се опита да му обясни за намирането на манекена в болницата, а пък аз лично се съмнявах, че някога през последните пет години е бил напълно трезвен. Той огледа Аби от главата до петите с мъничките си безцветни очи.

— Значи прочутото Фебере идва за съвет при Гавраил Потанин? — Той се разсмя гръмко. — Моля да извините веселата ми реакция, госпожице Кънингам. На няколко пъти в миналото съм предлагал свои хипотези на вашето управление в Куантико.

— Сигурна съм, че са ги взимали предвид.

— Ако са го правили, то изобщо не си е проличало. Какво може да знае един човек, който живее на тавана на света и руснак на всичкото отгоре, за едно престъпление, извършено в Колумбия Южна Каролина? А е факт, че направеният от мен психологичен анализ във връзка с отвлечането на Шари Фей Смит се оказа сто процента точен. И по-пълнен от този на вашето Фебере.

— Дошли сме да ви помолим за мнение по случая с Джоун Фаулър и Наталия Вадим — каза Аби дипломатично. Посочи с ръка към стените. — Виждам, че проявявате интерес към подобни неща.

— Въпиещ интерес. — Потанин я погледна в очите, а в ъгълчетата на устните му блестеше слюнка. — Нали ще изпиете чашка водка с мен?

Още докато задаваше въпроса, вече беше на крака — мършав като закачалка, на която висяха зловонни вълнени дрехи, но толкова висок, че Аби беше принудена да вдигне главата си нагоре, за да го

погледне в лицето. С едната си ръка държеше голяма, почти празна бутилка, а с пръстите на другата — два стакана.

Аби прие с кимване, а той наля и на двама ни, без изобщо да ме пита съгласен ли съм.

Не беше лесно да се отгатне възрастта му. Имаше голо теме, опасно с обръч от дълга и права рижаво-сивкава коса, бледо и набръчкано лице с розови сенки около очите. Отдавна беше съсипал тялото си с пиене, но доколкото бях чувал, умът му работеше, макар и ексцентрично, без да се влияе особено от погълнатото през деня количество. Жестикулирайки с дългите си ръце, той отхвърли вероятността за обикновено отвличане.

— Няма основание да смятаме, че жената от американското консулство и вашата съпруга, инспекторе, са мъртви. Но би било самозалъгване, ако отречем, че всички признаци насочват към варианта те да са в ръцете на сериен убиец. А среднестатистическият сериен убиец не държи жертвите си живи повече от три дни. Така ли е, агент Кънингам?

С изражението си Аби категорично показва, че отказва да отговори. Но ми се струва, че разбрах какъв би бил отговорът. Стомахът ми се сви.

Гавраил Потанин ме погледна над тесните лещи на очилата си с глупава, извиняваща се усмивка:

— Трябва или да говорим без задръжки, или изобщо да не говорим.

— Казвайте каквото имате да кажете, професоре. Аз съм тук в качеството си на човек от системата, като следовател, а не като съпруг.

— Сериен убиец ли? — попита Аби. Наблюдаваше Потанин с пронизващ поглед. — Наистина ли съвсем *неясната* обща картина на фактите ви подсказва именно това?

— Въпреки че е такава, да — отговори той. Размърда се под покритото с лекета вълнено сако така, както рошава птица подрежда перата си. Вече не му пукаше дали този случай ме касае по по-особен начин. Той имаше намерение да изиграе спектакъл пред тази млада американка, при това на родния ѝ език. — Сериен убиец... Именно това трябва да обсъдим в момента. Доста преди да сме открили първия труп. — Тъмните му очи блестяха от възбуда. Обърна се към

отрупаната с бутилки лавица зад себе си. — Както аз виждам нещата, всички убийства от този тип са като произведения на изкуството.

Видях как Аби обърна очи нагоре. Забеляза го и Потанин в огледалото над камината.

— Не ми ли вярвате, госпожице Кънингам? Извършването на убийство е като създаване на творение на изкуството, в смисъл че то е комплексно изразно средство. — Сакото му се разтвори и той придърпа надолу дебелото зелено плетено поло, а това движение стана причина в областта на корема му да зейнат множество дупки, през които се промъкнаха кичури сиви косми. — Убеден съм, че убийството е както лична, така и публична изява. Доказване пред себе си, но в същото време и послание към другите. Но в крайна сметка със същата първична страст като твореца убиецът просто търси лично удовлетворение.

Аби го изгледа с присвити устни.

— Значи в това е цялата философия, а? В търсенето на удовлетворение?

— Прекалено елементарно ли ви се вижда, госпожице Кънингам? Е, естествено, че не е толкова елементарно. Кога поривът да убива завладява един човек? Постепенно ли изпълзява? Неочаквано ли се появява? Или пък винаги си го е имало в него? — Направи кратка пауза. — Не знам, разбира се. Може би го има във всеки от нас, през цялото време. Може би онова, което трябва да се опитаме да разберем, е не този неудържим порив, а защо изведнъж и без каквото и да е предупреждение той се разпадва от образа на едно разхождащо се момиче, от тайната похотлива усмивка на една жена... Как *нещо* може да го разпали дотолкова, че мисълта за убийство изведнъж се превръща в неустоим източник на удовлетворение.

— Удовлетворението ми се струва доста слаб мотив за убийство — каза Аби.

— Ако погледнете фактите в лицето, ще установите, че не сме способни на постъпки, породени от друга мотивация. Както серийният убиец, така и филантропът търсят лично удовлетворение. Удовлетворението не е слаба мотивация. Преследването му може да събуди всички познати на човечеството нежни страсти или пък зверски инстинкти.

— Почакайте, професоре — казах аз. — Невинаги правим това, което искаме. Хората правят и жертви. Съществува и едно нещо, което се нарича задръжки.

Той се усмихна ехидно:

— Отказът да се поддадеш на едно желание сам по себе си носи някакво удовлетворение. Ако случаят е такъв, въпросният мъж или жена се въздържа. Би било глупаво, ненаучно да смятаме, че във въздържанието има нещо по-висше от морална гледна точка. Просто правиш това, което предпочиташ.

Е, братлета, мога да ви кажа, че този разговор не ми харесваше. Нямах готови аргументи, с които да се противопоставя, но смятах, че това е принижаване на безброй добри хора, на безброй добри постъпки до нещо безсмислено, което не можех да приема. Ако не можем да вярваме в Бог, то поне трябва да вярваме в хората.

Той ме смуща с юмрук в ребрата:

— Както виждате, Вадим, моите идеи в тази област са твърде крайни. Боя се, че са прекалено крайни и за директорите на агент Кънингам във ФБР. Но да се върнем на основния въпрос. При съставянето на един психологически портрет целта не е да се опише необходимостта от удовлетворение. Тя си е факт. Целта е да успеем да разберем какво удовлетворение се търси с въпросния акт.

Възхитих се от хладнокръвието на Аби пред този нравоучителен, позиращ провинциалист.

— Добре, професоре — каза тя. — Ако споделите идеите си с нас, това ще ни помогне да напреднем много.

— Тук навлизаме в забранена територия, госпожице Кънингам. Ще се наложи да повдигаме завеси. В моята клиника има хора, които преследват възможно най-странни начини за постигане на удовлетворение. Хора, чиито копнежи са толкова силни, че забравят чувството за срам. Мъже, които се кипрят в бебешки дрехи. Мъже, които по цял ден не правят нищо друго, освен да се самобичуват. Жени, които се изживяват като Жана д'Арк или Катерина Медичи.

— Но те не убиват, професоре — каза хладно Аби. Съвършено спокойното ѝ лице не издаваше нищо. — Какви заключения можем да извлечем от куклите? — смени умело темата тя.

Потанин закрачи припряно напред-назад — неприятно миришеща върлина, от която струеше енергия.

— Не знам — отговори най-после той.

— Значи не можете да ни помогнете? — предизвика го тя.

— Казах, че не знам. Още не знам. Това са манекени за витрини, а не секс кукли, нали?

— Важно ли е?

— Може би. — Започна да върти глава наляво-надясно. Сви рамене. — Външните особености на един латексов манекен са очевидни.

— Не и за мен — казах аз.

— Няма полови органи.

— Това може ли да означава нещо съществено?

— Не съм последовател на Фройд. Кой ли вярва на стария мошеник в днешно време? Обаче е надрънкал толкова много неща, че не е изключено да се е промъкнала някоя друга истина. И така, да речем, че вашите манекени са жени кастрати. Можем да се замислим над това. И лицата им са били боядисани? Като мъртвешки според един репортаж в пресата. Призрачни според друг, може би по-точен като описание.

— Призрачни ли? — каза Аби.

— Защо не? Не са ли и призраците кастрати? Призраците правят ли секс? Размножават ли се? Не. Призраците категорично са лишени от сексуалност. Могат да бъдат призраци на мъже или жени, измъчвани от любов или раздяла... Но никога от откровена, примитивна, непреодолима жажда за секс.

И двамата го зяпахме, сигурен съм, чувствайки безспорната театралност в поведението му, но и двамата не бяхме категорично убедени, че е пълен шарлатанин.

— Какво е *вашето* мнение, агент Кънингам? Положително сте посещавали прочутите курсове по бихевиористика в Куантико. Какво мислите вие? Подиграва ли ви се той с тези кукли?

Аби поклати глава, изразявайки несъгласието си:

— Той рискува, особено с тази втора кукла на Наталия. Не смятам, че е от тези, които се подиграват. Според мен той използва куклите като някаква ексцентрична форма на *извинение*.

Погледнах я смаян. Версията за извинението ми се струваше също толкова ексцентрична, колкото и приказките на Потанин за призраци кастрати.

— Извинение ли? — намесих се. — За това, че ги е отвлякъл? Сериозно ли говориш?

Последва потвърждение, придружено от бързо кимване в стил „няма майтап“:

— Съвсем сериозно. Смятам, че става въпрос за имитация, заместител на отвлечения човек. Недодялан опит на опасно размътен мозък да предложи нещо в замяна. За мен това означава *извинение* за стореното от него.

Потанин се усмихна високомерно. Отхвърли хипотезата ѝ с кратко поклатане на глава.

— По-скоро можем да предположим, че тази личност държи много да е господар на положението. Той отвлича, за да упражнява надмощие. Убийството е крайната форма на надмощието. Този човек не се извинява, агент Кънингам. С подхвърлянето на манекените той демонстрира *ликуват* от постъпката си. Той се *присмива*. Без да сте разбрали, вие вероятно вече сте получили някакви послания от него. Върнете се назад, госпожице Кънингам. Проверете дали не сте пропуснали нещо. — Вдигна високо ръце, показвайки ясно, че разговорът е приключил. — Ще направя каквото мога, за да получите психологическия портрет, който искате. А сега трябва да ме извините. — Обърна се към неотворена двулитрова бутилка с водка и я разклати като умопомрачен. — Трябва да наваксам много изгубено време.

Напуснахме бърлогата на Гавраил Потанин и поехме надолу по оградените с железни перила и решетки стълби към изхода. От двете страни на всяка етажна площадка имаше болнични стаи, ако можеше да се нарекат така. Нямаше врати, които да спрат погледите ни към дългите редици неоправени легла и танцуващите, подвикващи и точещи лиги пациенти. Трепкаха множество телевизионни екрани и всеки от тях бе събрал своите поклонници. Пред всяка стая ни посрещаше нов полъх от миризми на готвещо се зеле, пот и нещо гадно сладникаво, което винаги съпътства занемарените, немитите, отритнатите във всяко общество.

— Ама че място е това — възкликна смаяна Аби. На площадките излизаха хора и ни зяпаха втрещени. Имаше и мъже, и жени, млади и стари. Но никой от тях нямаше вид, който да подсказва, че е от персонала. — Пациентите — каза американката, когато стигнахме партера — са завзели лудницата. — Посочи символично с поглед

нагоре към квартирата на Гавраил Потанин. — В това число включвам и Главния пациент.

— Смяташ, че само си изгубихме времето — казах аз жегнат. В края на краищата тя предложи идеята за психиатър.

Излязохме от клиниката и се запътихме към паркинга.

— Призраци ли? — каза тя. — Жени кастрати... Допускам, че е възможно. Само че нещо не ми пасва, приятелче. Поведението на нашия похитител като на сериен убиец ли е? Сериените убийци взимат трофеи за спомен, не ги *раздават*. Въпросът, чийто отговор трябва да намерим, е каква цел преследва с постъпката си. Не споря, че като подхвърля кукла с образа на Джоун или Наталия, той търси някакво извратено удовлетворение. Но прав ли е нашият философ психиатър, че той ни се надсмива, че изразява ликуването си от стореното? Или има нещо реално в интуитивното ми чувство, че този човек търси начин да се извини? Че самите Джоун и Наталия са трофеите.

— Разликата съществена ли е?

— Може би.

— Колкото разликата между това дали Наталия и Джоун Фаулър са живи или мъртви?

— Да.

— И според доктор Потанин те вече са мъртви.

Тя ме погледна изпод гъстите си мигли:

— Точно така.

— А според теб?

Въздъхна дълбоко:

— Мисля, че с подхвърлянето на куклите се търси форма на извинение.

— Защо? Защо извинение?

— Не знам. Не съм ясновидка. Никога не съм се сблъсквала с подобно нещо. Но помисли само в какъв вид са представени, старателно облечени и гримирани...

— В такъв случай, ако си права, няма да получим предизвикателни обаждания по телефона.

— Няма. Този човек ще стои далече от нас. Той не е горд от стореното.

Имах чувството, че се разболявам от морска болест в резултат на всичкото това теоретизиране. Какво значение имаше дали куклите са

извинение или предизвикателство? Трябваше ми солидна следа, по която да тръгна. Името на фабриката, в която са произведени манекените. Разговор с директора по продажбите. Списък на купувачите, който да се провери. Да се претърсят вероятните места, където може да са скрити Наталия и Джоун Фаулър.

Качихме се в моя син фиат. Поседях известно време, без да паля мотора. В мен се надигаше безсилен гняв.

— Имам проблем — казах аз.

— Да чуем.

— Направихме съпоставка между списъка с информация, който изготвих за Наталия, с тези за Джоун Фаулър. Пински проверки всичко до дреболии като тази дали са си купували паста за зъби от едно и също място. И не успяваме да намерим нищо.

— Значи не търсим достатъчно упорито.

— Мисля, че сме на погрешен път, като търсим връзка между Джоун Фаулър и Наталия. Единствената връзка според мен е случайността. Смятам, че нашият злодей просто е налетял на две различни жени в една и съща нощ.

От двете страни на устните ѝ се появиха две почти незабележими бръчици, издаващи известна доза инат.

— Независимо от всичко сме длъжни да продължим търсенето. Трябва да има връзка. Повярвай ми. Съгласен ли си?

— Защо? Защо ти не ми повярваш, че ако е имало нещо общо между тях, аз със сигурност щях да го знам?

— Ама че си упорит — просъска гневно тя през стиснати устни. — Колкото и банална да е, връзка между тях има. А ние трябва да идентифицираме човека, който е научил за тази връзка преди теб.

— Всичко е плод на чиста случайност, не можеш ли да го разбереш? Мъж с по-особено влечение към жените е забелязал някой ден Джоун Фаулър по време на лекциите ѝ в американското консулство. Тя е олицетворение на неговите фантазии, разпалва похотта му така, както само на него може да се случи.

— А Наталия? Нея кога я е видял?

— Нямам представа, за бога. На улицата. В болницата. С какво може да ни помогне това, ако го знаем?

— Похитил ги е в една и съща нощ — отвърна тя бавно. — Ето на *това* трябва да намерим обяснение. Дали ги е привлякъл на едно

място, за да постигне целта си?

— Невъзможно е да се съчетаят двете неща — настоях аз. — Не може да приемеш идеята, че някой е организиран всичко това, постарал се е да ги събере двете на едно място с цел да ги отвлече... И в същото време, че той е един луд, който подскача на ластика на съдбата и стъпва на земята само там, където случайността му определи.

— Да оставим въпроса открит.

— Нямам време за това — казах отчаяно. — Нямам време да чакам добре обмислени хипотези. Жена ми е в ръцете на сексуален маниак. Трябва да направя нещо. *Трябва да действам.*

17.

Все още разговаряхме, когато някъде от лявата страна на площад „Лермонтов“ се разнесе грохот от биене на барабани, който послужи като сигнал за мощен взрив от фанфари в отсрещния му край. След секунди две колони вече навлизаха в широкото открито пространство от противоположни посоки. Отляво вървеше началото на нестройна колона от студенти, майки с бебета и група млади свещеници. Плакатите и знамената им манифестираха тяхната подкрепа за активна екологична програма и Мария Баданова за губернатор. Цветовете на нейната предизборна кампания (същите като на мъжа ѝ, доколкото си спомням) бяха зелено и жълто.

Началото на колоната, която навлизаше в площада откъм отсрещната страна, представляваше съвсем различна гледка. Млади мъже, почти всичките облечени с черни кожени якета или с кожуси без ръкави и с голи до раменете ръце, маршируваха в редици по осем под белите знамена с черни орли на националистическа Русия. Но сред двуглавите орли имаше и други флагове — неочаквано, шокиращо напомняне за новата история на Европа с червения си цвят и бял кръг, в който имаше едър черен „X“.

Обърнах се към Аби. Тя гледаше стъписана разветите знамена.

— Това „X“ е символ на „Кандидата Хикс“ — обясних ѝ аз. — Претендент с неразкрита самоличност. И това го има в руския политически живот.

— Не е нужно да знам каквото и да било за руския политически живот, за да се досетя, че *това* „X“ е неонацистки символ — каза тя. — Да се махаме оттук.

Хванах ръката ѝ над китката.

— Вече е невъзможно да мръднем. Блокирани сме на трибуната.

Тя пое дълбоко дъх и се облегна назад, след което изрече замислено:

— Е, добре, стига да си останем на трибуната. — Посочи с повдигане на брадичката си към манифестиращите колони. — За

Баданова знам. А какво означава кандидат „Х“?

— Напоследък в почти всички избори има кандидат „Х“. Високата изборна длъжност гарантира на този, който я заема, имунитет срещу цял куп обвинения от гледна точка на закона, включително и временно освобождаване от затвора, докато трае мандатът му.

— И разбойниците се преместват на предизборните трибуни.

— Точно така. За *ракетиците* изборите се превърнаха в законно средство да издигнат във властта своите лидери.

— Кой предполагаш, че е този кандидат „Х“?

— Почти със сигурност е един човек, който се казва Валентин Фортунин. Беше бос на голяма банда в Москва, но се подлъга да се върне в родния си Мурманск. Явно Баданов е успял да го тикне в затвора с шестгодишна присъда за бандитизъм миналата година. Не му е уютно в клетката.

— Боже господи — възкликна тя.

— Искаше да кажеш „Боже господи, ама че държава!“.

— Не... — отвърна тактично. — Знам, че навсякъде в Русия има свестни хора като Наталия, Дронски и Мария Баданова... Но законите ви позволяват на другите доста неограничени възможности.

— Закони ли? Само два закона *винаги* са били зачитани от всички в Русия.

— Кои са те?

— Единият е за богатите, а другият — за бедните.

На площада двете колони напредваха една към друга. Организаторите в тази на Баданова бяха изтичали при знаменосците в първите редици и ги отклоняваха към улица, която започваше от страната на площада срещу нас. Част от по-младите демонстранти отказаха да сменят посоката и застанаха твърдо в средата на площада, с лице към стройно маршируващите техни опоненти. Мисля, че именно в този момент от колоната на кандидата „Х“ излетя първата сигнална ракета, пръскаща оранжеви искри. Няколко секунди по-късно я последваха камъни, бутилки и коктейли „Молотов“. Бъркотията стана съвсем пълна след избухването на оранжеви димки, а онези с кожените жегга се втурнаха напред, хванати под ръка като в бойна фаланга, каквато са използвали древногерманските племена. Откъм гъстата оранжева димна завеса над сцената на действието се разнесоха женски

писъци и болезнени викове на мъже; отривисти, истерични тонове на тръбите прекъсваха тежкия барабанен ритъм, поддържан някак си от едната или другата страна.

Намирахме се на не повече от тридесет метра от стелещия се оранжев дим. Аби седеше до мен и мълчеше потресена. Онова самообладание, което излъчваше нейното хладно като тъмен мрамор лице, бе изчезнало. Не беше уплашена, но изглеждаше по-неуверена, като дете. Гледаше как облечените в кожени якета поддръжници на кандидата „Х“ гонят из площада млади студенти, събарят ги на земята, без значение дали са мъже или момичета, и ги ритат, докато изпаднат в безсъзнание. Всичко около нас — изригването на петролни експлозии и щипещата ноздрите миризма на оранжевия дим — придаваше на сблъсъка измерения, съпоставими с Данте.

Първите запалени коли бяха на срещуположната страна на площада спрямо металния парапет пред болница „Лермонтов“. Когато коктейлите „Молотов“ ги улучиха, те лумнаха в син огън като пудинг фламбе, а после се разхвърчаха на парчета, след като резервоарите им изригнаха жълти огнени езици. За хората в тях, ако все още са били вътре, нямаше никакъв шанс.

Пресмятах на върха на способностите си. След минута-две първите коли щяха да се струпат в нашата страна на площада. На не повече от тридесет метра зад нас в огледалото виждах групи с кожени якета, които разбиваха коли.

— Да слизаме от колата и да бягаме — каза Аби.

— Къде да бягаме?

Нямаше време за спорове. Шоколадовото ѝ лице щеше да привлече като оси на мед развилнелите се главорези в мига, в който го зърнат. Нямаше друг път за измъкване освен булевард „Маршал Жуков“, който започваше от далечния край на площада. Запалих мотора и подкарах колата.

— Ще направиш така, че да убият и двама ни — каза тихо Аби. Обаче се наведе напред и натисна бутона за заключване на вратата.

Навлязох дълбоко в оранжевия дим със запалени фарове. Там имаше мъже, които размахваха тояги и бухалки, мъже, които ритяха и удряха, мъже, които се търкаляха по земята. Горяха знамена. Там, където бяха експлодирани петролни бомби, асфалтът кипеше и

пускаше искри, от гумите на автомобилите излизаше гъст черен дим. Разчитах единствено на хаоса.

Аби бе вдигнала яката на палтото си така, че не се виждаше нищо друго освен очите ѝ — само с един поглед установих, че се отварят широко при всяко изтрещяване на бухалка върху покрива на колата, при всеки опит на някой да отвори врата и гневните му ритници по нея след неуспеха.

Пробивах си път, без много да се церемоня, свивах наляво-надясно, за да избегна боричкащи се тела, избутвах кожени якета от пътя си и очаквах всеки момент някой коктейл „Молотов“ да се разбие в предното стъкло и да ни облее с огън, от който няма спасение. Някъде в средата на площада бяхме принудени да спрем от гъстата маса хора около нас. Мъже с бухалки започнаха да удрят по страничните стъкла, а един запали димка и беше готов да я тикне в колата. Когато стъклото се пръсна, осъзнах, че това може да е краят. Натиснах педала плавно и запровирах колата сред голяма група биещи се хора. Мъжът с димката тичаше редом с нас. Щом се наведе към разбитото стъкло до Аби, тя протегна ръка и го удари под брадичката с основата на дланта си. Той политна назад, изпускаяки димката. Разбрах, че е паднала вътре, когато ме обвини гъсто кълбо оранжев дим. След секунди димът започна да се разпръсва, защото тя я грабна и я изхвърли обратно сред тълпата.

Когато излязохме стремглаво от оранжевата мъгла, не можах да повярвам на очите си как изглеждаше нашият фиат. Стъклото до главата на Аби се беше разпаднало, на предното и задното имаше множество пукнатини, а в купето димът беше почти толкова гъст, колкото и навън. Но прекосихме площада и пред нас се откри булевард „Жуков“.

Минути по-късно вече седяхме в някакво заведение и пиехме кафе. Лицето на Аби беше опушено, а от устните ѝ бе изчезнала всякаква следа от червило. В резултат на успокоението чертите ѝ изглеждаха по-меки и някак си по-заоблени. Тя вдигна чашата с кафето си към мен и каза кисело:

— Благодаря ти. Запази самообладание, когато всички наоколо бяха изгубили своето, включително и аз.

— Ей богу, целта ми беше просто да спася собствената си кожа. Ако беше възможно да сляза и да хукна да бягам, щях да те оставя без

много церемонии.

Тя се усмихна.

Когато излязохме от заведението, по улицата се придвижваха сили на милицията в посока към площад „Лермонтов“. Спряхме се на тротоара. Фиатът беше охлузен и смачкан, предната броня почти откъртена, но опушеното купе все пак напомняше силно за нашата победа.

— Да потегляме — каза Аби.

— За къде?

Тя се качи в колата.

— Към апартамента на Джоун Фаулър. Още не съм го разгледала. Помолих Майлс Бриджър, консула, да присъства на евентуалния оглед от страна на милицията и да го запечати веднага щом приключат.

— Каж ми адреса.

— Чакай малко... — Заровичка в чантата си. — Улицата е кръстена на един поет... Арестуван и измъчван, доколкото си спомням.

— В Русия това е все едно да кажеш поет, който е писал поезия.

Разлисти цяла шепа бележки.

— По времето на Хрущов са писали на жена му, за да се извинят, че е станала грешка, като са го пребили до смърт. Манделщам, това е въпросният човек. Ето го: улица „Манделщам“ двадесет и четири.

Почувствах реакцията в цялото си тяло.

— Какво има? — попита тя.

Надух бузи и изпухтах:

— Ето я връзката, за която твърдах, че не съществува. В деня, когато изчезна, Наталия е трябвало да се срещне с Джоун Фаулър.

18.

Бях се обадил на Дронски да се срещнем на улица „Манделщам“. Стояхме до прозореца на всекидневната в апартамента на Джоун Фаулър в триетажната тухлена сграда и се взирахме надолу в следобедния полумрак. Цял час бяхме търсили, но не намерихме нищо. А още по-малко нещо, което да хвърли поне малко светлина върху причината, заради която Наталия си е уговорила среща с Джоун. Навсякъде личаха следите от посещението на Паско — стъпки от ботуши по светлите килими, отворени чекмеджета, отметнати завивки на леглото.

На малка масичка имаше папка с жълт стикер, на който пишеше „Американско сиропиталище“. Взех я и започнах да я прелиствам. Дронски ме погледна въпросително.

— Наталия беше един от директорите на сиропиталището — обясних му аз.

Той кимна, а аз продължих да обръщам страниците. На последната някакъв отчет за парични средства имаше два подписа: „Почетен директор: Н. И. Вадим. Почетен финансов директор: Джоун П. Фаулър.“

Аби взе папката и я прегледа набързо.

— Значи вече знаем откъде се познават — каза тя.

— Запознали са се като доброволни служители на обществени начала в американското сиропиталище. — Изпитвах гняв заради всичкото време, изгубено в правене на списъци. — Не е било необходимо да търсим мъжа като свързваща брънка между тях. Наталия се е запознала с Джоун по силата на служебните си задължения. След време Джоун е запознала Наталия с този мъж.

— Грешката беше моя — отсече кратко Аби.

Не каза, че съжالياва. Обърна се и продължи да разглежда апартамента. Почти от самото начало имах съмнения, че ще си изясним много неща в него. Беше прекалено вандалски претарашен от Паско и екипа му. И сега, когато Аби спомена да извикаме оперативна

група да търси евентуално оставени от престъпника косми и влакна в спалнята, аз ѝ заявих, че няма да чакам. Тя ме погледна със свити устни.

— Добре — каза след малко. — Какво мислиш да предприемеш?

— Ще те оставя да се срещнеш с оперативната група. Ще си поприказвам с някои от добрите ѝ приятели. Кой знае, може някой от тях да е бил с нея, когато са се сблъскали с Джоун и нейния похитител.

— Искаш ли да дойда с теб, шефе — предложи Дронски.

— Не... — отвърнах. — Не. Ще отскоча само до болницата и ще поговоря с няколко човека там. Ще взема една от камките.

— Нямам нищо против — каза Аби. — Ще се видим пак в Манастира.

Не ми харесваше, че ги лъжа по този начин, но какъв избор имах? Методичното разследване прескачаше рамките на търпението ми. Мисълта за Наталия и мъките ѝ буквално предизвикваше сърбежи по кожата ми като псориазис. Вероятността още да е жива не ми даваше покой. Трофей, каза Аби. Значи е възможно. Възможно е да я спася, ако успея да се намеся навреме. Но знаех, че дори и да я намеря още сега, колкото и бързо да действам, каквито и тъмни сили да призова на помощ, каквато и случайност или късмет да ми помогнат, вече е прекалено късно да я спася от това, което преживява в момента.

Слязох на улицата и се качих в камката. Запалих мотора и потеглих по „Манделщам“ към площад „Обединение“, като целта ми беше новият мост „Милениум“ и шосето, на което имаше предупредителни табели, че норвежката граница е само на осемдесет километра.

Не посмях да кажа на Аби Кънингам защо отивам до Града на порока, а още по-малко на Дронски. Но до този момент аз само се държах като нормален, говорех разумно и непринудено. В действителност бях готов на всичко. Всичко. За да си върна Наталия, бях готов да забравя достойнство, разум и ако е необходимо, всичко човешко. Противник съм на използването на тъмни сили — но бих ги използвал. Извадих малкото шишенце от вътрешния си джоб и отвих капачката със зъби. Отпих юнашка глътка. Подейства ми успокояващо.

Дотолкова, доколкото можех да си кажа, че чивията ми е избила заради алкохола.

Вече не валеше сняг. Моята милиционерска камка с четворно предаване се изкачи бавно на билото на хълма. Спирайки, чух музиката. Долу, под мен, в следобедния полумрак се простираше затрупаното със сняг поле и в един обилно осветен кръг върху голямото равно езеро стърчеше временният град с палатките си от раиран брезент — кръгли, приличащи на камбани с плющящи знамена отгоре. В кръг от отъпкан сняг гореше голяма открита клада върху повдигната метална платформа, а между палатките трепкаха други, помалки огньовете. Ленив сноп от сив дим се виеше нагоре и на север.

За момент останах там с чувството, че в долината пред мен има празненство на средновековен руски феодал. Този образ ми напомняше нещо. Може би за Борис Годунов или за княз Дмитрий. След малко разпознах и музиката. Беше на „Бийтълс“ — „Когато стана на шестдесет и четири“. И в този момент прожектори осветиха в яркочервено, зелено и жълто дървената градска порта, обявявайки началото на поредната нощ в големия, разпускащ и порочен панаир на удоволствията върху езерото.

Слязох от камката и се запътих с подхлъзвания и запитания надолу към временния стан. Още щом преминах дървената порта, се озовах сред десетки палатки с най-различна големина. По импровизираната главна улица вече се разхождаха стотици хора. Тийнейджъри на малки групи подвикваха предизвикателно, имаше американци с техните лични водачи, проститутки с ботушки на високи токове и маски на лицата, изобразяващи Мерилин Монро, Бергман, Елизабет Тейлър...

Страничните улички около главната гъмжаха от работници в Града на порока. Съвсем като в творбите на Брьогел: мъже с непривични облекла носеха дъски и навити на рула парчета брезент, табели, които те подканяха да видиш пеещата мечка или говорещото куче, да поиграеш на „свий рублата“, да се пробваш на стрелба с ловна пушка и арбалет, да получиш душевен мир чрез хипноза или да се качиш на боксовия ринг за три рунда с Макс — застаряващия бивш шампион в някогашната 14-а армия на генерал Лебед.

В палатката ѝ се виждаха две сенки — нейната и на клиент. Изчаках в сянката на камион цистерна с нафта, опитвайки се да не си

представям Наталия в какви ли не ситуации. „Що за човек...?“ — питах се десетки пъти... И после в мен изригваше гняв, ярост. Избиваше ме пот от копнеж да опра върха на кама в ъгълчето на окоето му... Да го принудя да ми каже къде я е скрил.

Снегът под краката ми скърцаше. Останах скрит в сянката, докато мъжът излезе от палатката, след което бързо прекрачих напред, повдигнах входната завеса и я спуснах зад себе си.

Старицата ме позна. Забелязах как рамената ѝ се изпъват назад, а хлътнолите ѝ устни се притискат още по-плътно. Пръстите на дясната ѝ ръка описваха безспирни кръгове върху плюшената покривка на масата. Черните ѝ очи блестяха под светлината на свещите. Сложих две банкноти от по десет рубли на масата с думите:

— Каза ми, че виждаш мъж.

Тя сви рамене почти суетно и изфъфли:

— Инспекторът, чиято жена е докторка. Знаех си, че пак ще дойдете.

— Права си била.

— Често се случва да изчезват съпруги, знаете го. Намират си някой по-богат, по-млад, по-силен...

Поклатих отрицателно глава:

— Знаеш, че не е това.

Тя отметна глава назад, а устата ѝ се отвори в беззвучен смях.

— Не мога да не се разсмея. Какви същества сте това мъжете! Преди няколко дни бях само някаква си циганка, дошла да изкарва пари на панаира, а сега съм единствената ти надежда да си я върнеш. Ако ти поискам сто рубли, ще ги треснеш на масата, без да се замислиш.

Посегнах към джоба си, но тя поклати глава:

— Само седни. Нека да видим какво казват картите по въпроса.

Тя извади омазнена колода с омачкани ъгли от джоба на широката си, надиплена рокля, разбърка ги и сложи на масата три купчинки от по три карти. Бутна едната към мен.

— Тази е твоята.

Другата избута в далечния ъгъл на масата.

— Тази е за Скорпиона. За неговата *личност*. — Вложи в думата тежка неприязън. — За насилника, който държи в ръцете си твоята жена.

Вдигна и разтвори третата купчинка.

— Това са картите на жена ти. Как се казваше? Не беше ли Наталия?

— Наталия.

— Така. Наталия. Харесва ми. Опиши ми я.

— Лекарка е, това го знаеш. Млада, седем или осем години по-млада от мен. Висока, руса.

— Все едно не ми казваш нищо. Борбена ли е, умее ли да оцелява?

— Голям боец е — отвърнах. — В това няма никакво съмнение.

— Добре. Това исках да знам. — Старицата се вгледа в картите, които държеше. В картите на Наталия. Устните ѝ не спираха да се кривят. — Трябва да подредиш картите в ръката си, инспекторе. Както ти предпочетеш. От най-силната към най-слабата... От най-слабата към най-силната... Слаба-силна-слаба. Или както ти падне. Но после трябва да не променяш реда им.

Подредих картите си. Потях се, засрамен от това, което правех, обзет от ужас заради загубата на време, но още по-изплашен от вероятността да пропусна една възможност.

— Неговите карти — тя посочи с глава към купчинката, която бе избутала в края на масата — ще останат подредени така, както са се паднали. Няма да му предоставяме допълнителни предимства. И без това сега е в по-изгодна позиция от нас. — Погледна ме в очите. — Тук става въпрос за битка между характери, инспекторе. Трябва да се съсредоточиш. Да се бориш, за да си я върнеш.

Отчаянието в мен взе надмощие. Хвърлих картите на масата.

— Говориш така, сякаш е хукнала с някого. Тя изчезна, дърта глупачке. Отвлечена е. — Бях се надигнал от стола. — От убиец!

— Знам — отвърна тя спокойно. Погледите ни се срещнаха и аз отново седнах на табуретката. — Някой я държи насила. Чувствам напрежението, борбата. Като прежулящо въже върху кожата ми.

— Наистина ли виждаш това?

Тя поклати раздражено глава:

— И аз чета вестници, инспекторе.

— Ако всичко, което знаеш, е от вестниците, защо изобщо стоя тук?

— Защото понякога, много рядко, признавам си го с чисто сърце, но понякога усещам повече от онова, което знам. И понякога това усещане се превъплъщава в образ. — Пръстите ѝ започнаха отново да описват кръгове върху плюша. — Може би е пещера. Дълбока, но не е студена. Но защо в такъв случай усещам тази вибрация и чувам тих грохот и тракане на преминаващ влак?

— Виждаш ли Наталия?

Тя затвори очи.

— Или пък другата жена, американката?

— Другата жена... е мъртва, инспекторе — отвърна тя почти безцеремонно. — Не долавям нищо от нея, няма я топлината, телесната топлина. Мъртва е.

Категоричността в тона ѝ ме стресна. Погледнах я втрещено.

— А Наталия?

Старицата отвори очи.

— Тук усещам топлина, напрежение... Тя води битка, инспекторе. Наталия се бори...

— Значи е жива?

— Жива и ожесточена. Ожесточена в решимостта си да оцелее. Твоята русокоса Наталия няма да се предаде лесно. — Изведнъж замълча.

Поклатих глава безмълвно. Не, Наталия никога не би се предала без борба.

Старицата запали смрадливата угарка от самоделната цигара от пламъка на свещта. Около нея се изви дим със сладникавата миризма на махорка.

— Има и още едно — каза тя, зареяла поглед безцелно в пространството.

— Още едно отвличане ли? — Имах предвид Джоун Фаулър.

— И още едно преди това...

Гледах я напрегнато, без да говоря. Положението ми не позволяваше да си мисля, че е шарлатанка.

— А сега да видим картите — каза старицата, смачквайки фасата. Обърна най-горната карта пред себе си. От купчинката на Наталия. — Седмица. Не е добре. Да видим твоята карта, инспекторе. Бързо, бързо.

Обърнах осмица.

— Това не е лошо, не е лошо... — Тя се пресегна за горната карта в третата купчинка и я пусна на масата. Десетка пика със смачкани ъгли. Гневно заплю картата. — Той печели първата схватка. Бързо да видим следващата.

Почувствах настървението ѝ, видях го в нейните гневно присвити тъмни очи.

— Хайде и ти. Този път ти обърни пръв!

Обърнах петица и я чух как изпухтя презрително.

— Трябва да извикаш по-силната карта. Това е акт на волята. По-силната карта е резултат на силно желание. Ето!

Обърна деветка купа от картите на Наталия. Погледнах към третата купчинка. Сега следваше *неговата* ръка. Тя се пресегна и обърна горната карта. Беше шестица спатия.

— Тя се бори успешно, както виждаш. Деветка срещу неговата шестица. — Старицата вдигна поглед някъде покрай главата ми. — Така е, както вече го казах. Вероятно някакъв път, или недалече от път. Там лежи нещо... трепка като крило на птичка.

— Нещо?

— Крило на рибарче. Синьо-зелено.

— Шал ли е? — попитах.

— Може би. То ще те заведе при нея. Надеждите за бъдещето на твоята Наталия сега са на кантар. Сега следва развързката, инспекторе. Всичко зависи от последните карти, които ще обърнем.

Гледах като препариран как се движи ръката ѝ. Едрите стави на пръстите ѝ се белееха на фона на мургавата кожа. Обърна последната си карта с тържествен жест. Последната карта на Наталия — дама каро. Устните ѝ бавно се разтегнаха в тържествуваща гримаса, под която се показаха дори венците на зъбите ѝ.

— Тя ще се измъкне. Силна жена е тази Наталия... Чувствам енергията ѝ. Ще избяга. Заклевам се.

Изцяло погълнат от сблъсъка, от борбата между картите, аз протегнах пръсти.

— Обърни твоята карта. — Кимна ми отривисто, впила очи в последната ми карта като сибирска белка в заек.

Обърнах вале спатия. Тя изръмжа гърлено.

— Не ѝ помагаш много, инспекторе. Но тя направи достатъчно. Кълна се. — Замълча и бавно се пресегна към последната карта в края

на масата. Неговата карта. — Освен ако, разбира се, последната карта не е поп. — Пръстите ѝ се задържаха опрени върху шарения гръб на картата. — Тази ще ни каже всичко. Тази карта крие съдбата ѝ.

— За бога — подканих я нетърпеливо. — Обърни я!

Тя я вдигна, погледна я и я хвърли с изкривено от отвращение лице. Ухилена вълча глава с шапка с пискюл и звънчета.

Жокер.

Обзе ме паника.

— Какво означава това? Какво означава това, за бога?

— Означава, че играта съвсем не е свършила.

— Играта ли?

— Говоря за картите. Този човек е хитър, похотлив, потаен, находчив... обременен от проклятието да мрази жените. — Замълча за малко. — Човек, който е възпитаван в нозете на господар. Но все още не е победил. Твоята Наталия не му позволява да се доближи до нея. — Старицата бе вдигнала високо длани с извити пръсти като птичи нокти. Почти крещеше от вълнение. — Борейки се за живота си, твоята Наталия успява някак си да задържи този мъж на разстояние!

В цялото ми тяло се плискаше адреналин на приливи и отливи, карайки ме да чувствам ту пламтяща надежда, те крайно изтощение в разстояние само на няколко секунди.

— Виждаш ли лицето му, по дяволите? Можеш ли да видиш *лицето* му?

— Само тъмен силует. Очертания на мъжко лице. — Тя заклати трескаво глава.

— Опитай се, за бога. — Наведох се през масата и я сграбчих за рамената. — Опитай! Висок ли е, нисък ли е, на каква възраст е?

— Ти си мислиш, че е непознат. Но той не е непознат. Виждал си лицето му. Кога? Преди колко време? Не мога да ти кажа.

— Опитай се да го опишеш някак си. Както и да е.

— Виждам го само като силует. Нищо повече. — На устните ѝ се показаха мехурчета слюнка. — Не ме измъчвай.

— Лицето му — креснах ѝ и я раздрусих така, че главата ѝ се залюля на рамената. — Руснак ли е, чеченец, сибиряк? Опиши лицето му.

— Не виждам нищо повече от силует. Разбери ме, моля те! Намираме се в призрачен свят. В царството на сенките. — Тя поклати

неистово глава. — Около него кръжат фигури, носят се във въздуха.

— Жени. Жени ли виждаш? Още жени, които е убил?

Главата ѝ започна да се клати отривисто нагоре-надолу.

— Една, две, три... четири. Не, десетки, десетки... Летят... като призраци...

— Мъртви ли са? — изкрещях срещу нея като умопомрачен. — Жените мъртви ли са?

— Като парализирани са — отвърна тя.

Куклите! Разтърсих я така, че я съборих върху масата.

— Не виждам нищо повече, началство. Не виждам нищо, нищо, нищо. — Надигна глава и пое дълбоко въздух. После още веднъж. Видях, че очите ѝ са влажни. — Ей там — каза тя почти без дъх. — Бързо.

Пуснах я и се обърнах. На една кука висеше стара кожена чанта. Тя се облегна отпусната назад. Подадох ѝ чантата, а тя продължаваше да се бори за въздух. Мръсната ѝ мургава ръка бръкна бързо в чантата и измъкна инхалатор.

Наблюдавах я как пръска венталин в гърлото си.

— Шефе... — чух глас зад себе си, но продължих да наблюдавам старицата. Щом се уверих, че се е оправила, аз се обърнах и си тръгнах. Когато посегнах към висящата брезентова завеса на входа на палатката, тя се повдигна. Видях ясно очертан силует на фона на жълтата неонена светлина зад него.

На входа бе застанал Дронски и държеше с една ръка завесата. Протегна другата напред и ме измъкна от палатката.

19.

Спрях се до моята камка, поклатих глава и казах:

— Господи, Иля, нямаш право да постъпваш така. — За първи път бях разгневен от Дронски. — Твоя ли беше идеята? Или на Аби Кънингам?

Той разтърси рамената си под подплатената с хастар от заешки кожи синя униформена шуба с емблемата на московската милиция толкова силно, че качулката му падна назад.

— И на двамата, шефе. — Прокара длан по четинестата си прическа. — Направихме го с добри намерения. Случилото се с Наталия е жесток удар за теб. Според Аби не би трябвало да те оставяме сам.

— Според нея.

— Притеснява се за теб, шефе. И двамата се притесняваме.

Поех дълбоко въздух и студът попари гърлото ми. Не ми харесваше хрумването, че се нуждая от нечии грижи. И въпреки това мисълта, че хладнокръвната агентка на ФБР се притеснява за мен, погъделичка суетността ми. Ето такава объркана личност съм. Дяволите да те вземат, Константин, или се сърди за това, или бъди доволен. Но избери едното.

Погледнах Дронски и забелязах, че страда заради неодобрението ми спрямо една приятелска постъпка.

— Слушай — казах му, — благодаря ти за оказаното внимание.

Лицето му просветна.

— Само че не казвай нищо за това — посочих към светлините. — Особено на нея. Ние сме руснаци. Знаем, че животът ни не върви като трамвай по прави релси.

Погледна ме начумерен:

— Да разбирам ли, че вярваш на такива щуротии, шефе?

А вярвах ли? Ей богу, не знам.

— Разбирай ме буквално. Разбирай, че сме *руснаци*. И двамата знаем дълбоко в себе си, че подобни неща понякога имат своята важна

роля. Аби Кънингам е живяла в различен свят.

Върху лицето на Дронски се появи познатата ми гримаса на съмнение. Обикновено ми беше симпатична. Но не и днес.

— Какво ти каза бабичката? — попита той.

— Каза ми, че според нея Наталия още е жива. — Поколебах се. — Това е някаква надежда. Ако не е нищо друго, то поне е надежда. Нали няма да поискаш от мен да се откажа от това?

— Не... — отвърна той неуверено. — Не.

Сграбчих го за рамото, докато се обръщаше да отвори вратата на своята камка.

— Кажи ми само едно нещо, Дронски. Нали вярваш, че тя е още жива?

Извъръщайки се леко назад, той вдигна ръка и сложи своята облечена в ръкавица длан върху моята.

— Искам да е така, шефе. Не по-малко от теб. Но нямам вяра на подобни... — посочи надолу към панаира — карти, схеми... Не съм убеден, че могат да ни разкрият нещо, независимо в каква посока ще е то.

— Не разполагаме с нищо друго.

Обърна се с лице към мен. Не се случваше често Дронски да се заинати заради различното си мнение, но веднага разбираш, че е категоричен, когато го направи.

— Тук грешиш, шефе. Разполагаме с *факта*, неоспоримия факт, че до този момент всички данни сочат отвличане. Две отвличания. Нищо повече. Въпреки всичко, което успя да ни каже твоят професор по психология, нямаме капчица доказателство, че човекът, когото търсим, е склонен да убива.

Погълнах тази идея, без да я съдъча. Нуждаех се от подхранващата енергия, която ми предлагаше.

— Така е, разбира се — отвърнах. — Нямаме доказателства, че той е нещо повече от един гнусен побъркан тип.

— Засега знаем, че става въпрос за две отвличания. Просто се придържай към това, шефе.

Бях готов да го прегърна. Понякога имам нужда от неговия непоклатим здрав разум също толкова, колкото и от ясновидството на старицата.

А може би проблемът ми беше, че имах нужда и от двете.

Прекарах една отвратителна и неспокойна нощ, измъчван от сънища. Поне пет-шест пъти Наталия и старата гадателка се сливаха в един образ и кикотейки се, „тя“ даже ме дари с любовните си ласки, преди да се събудя погнусен и дълбоко отчаян. По никое време през нощта бях на крака и въртях телефони до Сан Диего. Там денят още беше в разгара си, слънчев и зареден с оптимизъм. Долових в слушалката как медицински сестри от болницата „Скрипс“ се смеят, докато говорех с човека отсреща.

— Бих искал да направя справка за доктор Потанин, който преди време е завършил курсове по терапия в „Скрипс“ — помолих аз.

Чакането ми се видя безкрайно въпреки двете чашки водка, с които го направих по-поносимо, но резултатът в общи линии съвпадна с очакванията ми. Нямаше никакви данни за курсове по терапия, нито пък за докторат в Калифорнийския университет в Лос Анджелис. Пребиваването на Потанин в Съединените щати се оказа не толкова успешно, колкото го представяше той. Това не променяше реално положението, но поне показваше, че песимистичното мнение на Потанин за шансовете Наталия да е жива до голяма степен е аматьорска догадка.

Към пет часа вече бях под душа, странно свеж след белязаната с похот и смесване на лица нощ, неочаквано, невероятно сигурен, че днес ще я намеря.

Енергия пулсираше по всичките разклонения на нервната ми система. Малко след шест вече чуках на вътрешната врата в кабинета на Дронски с пластмасова чашка кафе в едната ръка, хамбургер и — боже, прости ми — сандвич с риба в другата.

— Ставай, Дронски, разкарай това животно от главата си, а още по-добре, изхвърли го през прозореца — провикнах се пред вратата. Отдръпнах се крачка назад, когато Дронски се показа с нестабилна походка и видях зад него В. И. Ленин, приклепнал така, сякаш пред градските порти напират варварски орди.

Оставих ги да закусят и отидох да търся Пински, който отговаряше за нощните дежурства. Аби беше в кабинета си и говореше по телефона. Пински стоеше прав, обърнат с лице към нея. Тя ме погледна и кимна към него.

— Какво има? — попитах го аз.

Долових вълнението на Пински, докато тътреше крака към мен като Квазимодо. Проговори със снишен глас:

— Може и да е поредният луд, шефе, а бог ми е свидетел, че тази нощ имахме работа с доста такива. Само че не приказва съвсем като луд.

— Кой е той?

— Някакъв фабрикант.

— И какво казва? — В кръвта ми кипеше оптимизъм. Сигурен бях, че днес ще е щастливият ден.

— Твърди, че е разпознал манекените, които показахме снощи по телевизията.

— Знае ли къде са направени?

Завъртя енергично глава над заоблените си рамене:

— Той ги произвежда.

— Ще отидем там — каза Аби, без да отделя слушалката от ухото си. — Тръгваме веднага.

Саша Руп беше елегантен. Днес, разбира се, елегантни руснаци се срещат по-често. Започнаха да се появяват по времето на Елцин с недодялани прически и ръсеци долари като пърхот. Но не след дълго костюмите им започнаха да стават по-добри, златните бижута — по-дискретни и дори бодигардовете им започнаха да използват френски одеколон. Руп, както ни разказа, посрещайки двете милиционерски камки на паркинга, бил забогатял благодарение на личната си инициатива. Когато бил на двадесет и две години, наел големия, неизползван вече от военните хангар за ремонт на хеликоптери. Разположен близо до северната магистрала, той се оказал идеален за неговата фабрика. За съветските му обитатели напомняше избледняла рисунка над вратата, изобразяваща голям боен хеликоптер, наклонен като за атака и изстрелващ ракети, които изписваха с двуметрови букви: „351-и боен вертолетен полк“.

Чернокос и черноок, с тънки мексикански мустаци, Саша Руп беше облечен в тъмен костюм и жилетка на тънки бели райета, с червен хастар и със затъкната в джобчето до ревера кремава копринена кърпичка. Ако бе започнал бизнеса си на двадесет и две, значи едва ли

е било преди повече от четири или пет години. Но това, което ме заинтригува, беше името. Руп в никакъв случай не е обичайна руска фамилия.

— Когато бях ученик — казах аз, — в тридесет и шесто основно, тук, в Мурманск, в класа ми имаше едно момче с фамилия Руп. Лука... Лука Руп.

Саша се усмихна.

— Моят по-голям брат Лука. За съжаление не е съвсем пълноценен. Работи при мен.

Вървахме към входа по бетонната писта почти в колона — Руп и аз малко по-напред, Дронски и Аби на опашката.

— Имал съм късмет, че съм изпаднал от примката на семейството още в ранна възраст, инспекторе. Майка ми е изпила последната си порция водка само няколко години след като съм се родил. Лука вече се е бил хванал на някаква работа. По-голям е от мен с четиринадесет години.

— Вашата съдба каква е била?

— Взели са ме в приют. Така му казват. В *интернат*, дом за отглеждане.

— А Лука?

— Измъкна ме оттам веднага щом това стана възможно за него. Отгледа ме и ме възпита така, както можа. Не мислете, че принизявам достойнствата на брат си. Лука е благороден човек. Чувствителна душа. Дайте му възможност да направи нещо за общото благо и той ще я грабне с двете си ръце.

— Както бихте постъпили и вие самият — казах аз, надявайки се да ми бъде простено за тази забележка.

— А няма не ви потърсих аз? — Усмихна се. — Моят принцип е... „Помагай, за да ти се помогне“.

— Имате нужда от помощ ли?

Бяхме стигнали пред главния вход — врата, изрязана в масивния портал на хангара.

— Имам нужда от известно разбиране, инспекторе. Причината да не успеете да откриете производителя на тези манекени е, че аз не съм регистриран като такъв. Една фабрика плаща данъци. А една образователна организация не плаща.

— Значи вие се водите образователна организация, така ли да разбирам?

Дронски и Аби ни настигнаха при вратата.

— Ние сме Мурманска балетна школа. Подготвяме ученици за постъпване на работа в западни балетни фирми.

— Данъчните вярват ли на това?

Той отново се усмихна, широко и непринудено.

— Естествено, имат нужда от редовно убеждаване... — Потри палеца и показалеца на едната си ръка. — Но са склонни към сговорчивост. Приемат, че производството на манекени е само съпътстваща дейност, че ги използваме като помагала в обучението. — Обърна се към Аби и я поведе напред. — Слушайте, в момента тук е кучи студ. Парното се скапа с помощта на брат ми Лука. Но кабинетът ми е със самостоятелна система. Обещавам ви уютна температура от двадесет и пет градуса. Ако желаете, ще можете да... — огледа с усмивка фигурата на Аби от главата до петите — се посъблечете.

Той отвори вградената в огромния портал врата и влязохме в едно внушително съоръжение. Високият близо двадесет метра покрив се извиваше в дъга и се спускаше до земята. От най-високите метални греди висяха избелели военни знамена от коприна. Цялото помещение бе опасно с три етажа балкони, като на горните два имаше редици от голи жени без коси, застинали в мълчаливи елегантни пози. Извърнех ли глава в някоя посока, те сякаш започваха да кръжат около мен. Едва се сдържах да не хлъцна, когато изведнъж си спомних за видените от гледачката призрачни женски фигури. Обзе ме неудържимо вълнение. Горях от желание да се обърна към Аби и да ѝ разкажа... Успях да се спра в последния момент. За какво щях да ѝ говоря? За виденията на някаква си бабичка, нищо повече.

Спуснах погледа си надолу. Най-долният балкон беше също толкова населен. Само че там фигурите бяха облечени и с перуки. Стояха облежнати на парапета с цигари в оцветените устни или пък стояха изправени с отнетнати назад глави, все едно че оценяват високомерно външния вид на околните. В тази привидно пренаселена сграда се натрапваше усещането за тишина.

— На колко работници плащате? — попитах аз.

Той посочи към две портативни кабинки в срещния край на хангара и десетина метра дълга машина от оксидиран метал до тях.

— Шприца за латекс внесох по море от Норвегия. Той ангажира четирима оператори. За опаковането и дистрибуцията са нужни още шест. Две хубави момичета в канцеларията и това е всичко. Общо дванадесет. Това е едно малко и стройно предприятие.

— А каква работа върши брат ви тук?

— Попитайте го лично. — Той се обърна и се провикна към тавана на хангара. — Лука. Лука! Домъкни се тук за малко. Един стар познат е дошъл да те види.

Дронски се бе отделил от групата, за да разгледа манекените с балетни трика, които стояха подпрени реалистично на парапет за упражнения.

Аби отвори чантата си и подаде на Саша Руп подвързана със спирала папка.

— Разгледайте тези, господин Руп. Смятате ли, че са от вашето производство?

Саша взе папката от ръката ѝ и я разтвори. Вътре имаше снимки в лице и гръб на манекените, изобразяващи Джоун Фаулър и Наталия. Перуките и гримът им бяха свалени и стояха изправени голи и бледи на черен фон. Аби ги погледна над рамото на Саша, след което вдигна намръщена очи към балконите над главите ни. Когато Саша затвори шумно папката, погледът ѝ се върна на лицето му.

— Е?

Той се обърна към нея.

— Всичко в тях говори, че са наши. Височината, физическите пропорции, дори изражението. И двете са вариации по един оригинал, моделиран от брат ми Лука.

— Значи категорично са ваши.

— Няма никакво съмнение.

Ноздрите на Аби се разшириха от задоволство. Аз също предполагах, че това е първата ни голяма крачка напред в разследването. И бях сигурен, че днес ще е моят ден.

— Това, което ни интересува, естествено — каза Аби, — е кой би могъл да се сдобие с такъв манекен.

— Ние ги наричаме кукли. Не искате ли да разгледате асортимента, който предлагаме?

Аби отказа с поклащане на глава.

— Нека да поговорим за вашите клиенти. Какви хора преобладават сред тях?

Саша започна да отброява на пръсти.

— Продаваме неголямо количество на по-реномираните магазини за облекла в Петербург и Новгород. Дори в Москва изпратихме цял самолет със стока за новия магазин „Париж-Париж“. Но основно търгуваме със Запада. Изнасяме ги през норвежката граница. По този начин подбиваме западните цени с петдесет процента и повече.

— Изнасяте контрабандно за западните държави?

Той вдигна пръст.

— Мисля, че постигнахме джентълменско споразумение.

— Остава в сила — каза категорично Аби.

— Добре. Благодарение на това, че норвежката граница е само на осемдесет километра западно оттук, местоположението ни е благоприятно за експорт.

— А какво ще ни кажете за местния пазар, тук, в Мурманск?

— Крайно разнообразен е. Ще се изненадате от широкия спектър на употреба. Продаваме даже и на милицията, инспекторе, за тренировъчни цели.

— Погледнете снимките отново, Саша — казах аз.

Той разтвори папката. Прокарах показалеца си успоредно на две дълбоки линии, едната на гърба на единия манекен, а другата — на бедрото.

— В такъв вид ли ги продавате на богатите си западни клиенти?

— Не. Това го наричаме машинно охлузване. Често се случва при започване на нова партида.

— Изхвърляте ли ги, когато се получат така?

Той приглади и без това лъщящата си черна коса.

— Не може да се каже, че това е някакво перо в дейността ни, но ги продаваме тук на художници, фотографи и бог знае какви типове. Като дефектна стока.

— Как се продават?

— На отделни бройки, обикновено неопаковани. Лука се занимава с магазина. — Той вдигна енергично глава и започна да оглежда балконите. — А къде е той впрочем? Спотайва се някъде като

подплашена лисица. Гласът му се извиси до крясък. — Лука, дърта грозна шафрантийо! Слез тук.

Потропване на токчета, тътрещи се изключително мързеливо по балкона над нас, привлече погледите ни към група кукли с бански костюми. Сред тях се появи истинско момиче и провеси руси коси над парапета.

— Лука се е измъкнал някъде навън, Саша. Искаш ли да го намеря?

— Не. — Саша поклати раздражено глава. — Ще се изясним с него по-късно. — Обърна се към Аби: — Заради вас е — каза той с широка и многозначителна усмивка. — Страшно е срамежлив пред красиви жени. Сигурно се е скрил в магазина.

Лицето на Аби остана хладно като тъмен мрамор.

— Все пак ще трябва да разговаряме с него — каза тя.

— Аз ще свърша тази работа. — Тръгнах веднага. — Тъкмо ще подновим познанството си.

— Винаги ли е бил такъв? — попита Саша. — Имам предвид, когато е бил ученик.

Спрях се. Искаше ми се да отговоря дипломатично.

— Не го помня много добре. Постъпи в училището със закъснение. Година или две след нашия набор.

— Сигурно е било така. На семейството, или по-точно на това, което е било останало от него, не му е провървяло много в Ростов. Върнали са се в Мурманск малко преди да се родя.

Кимнах бавно, без да свалям поглед от него. Този по-малък брат ми изглеждаше уникално неприятен. Сигурно съм го погледнал злобно, защото вдигна ръце с разтворени длани към мен и се ухили широко.

— Само го споменавам... — Изсмях се гърлено. — Нищо повече.

Бутнах вратата на дългата ниска барака, която някога е била спално помещение на десантна хеликоптерна рота, и тя се отвори. Вътре беше тъмно и миришеше силно на боя. От двете страни имаше тъмни силуети, застанали в неподвижни и неестествени пози. Настолна лампа в дъното на дългата стая светеше над главата и ръцете на мъж, който оцветяваше подпряно пред него латексово лице. За миг

останах на място заинтригуван: той боядисваше с двете ръце едновременно.

— Ще включа цялото осветление — казах с висок глас. Натиснах ключа и на тавана примигнаха луминесцентни лампи, след което заляха с грозна светлина голите манекени. Отвъд прекия обсег на тази светлина обвити в мрак рафтове, претъпкани с книги, буркани с бои, гърнета с четки, длани, ръце, ходила и тук-там по някой латексов бюст заедно с главата, опасваха всички стени.

— Лука Руп, помниш ли ме? — попитах аз.

Главата се извърна. Над иначе младото лице висеше вълнист посивял перчем.

— Помня те. Трийсет и шесто основно — каза той. — Стана на крака, с ръст малко над средния, слаб, с едри длани, всяка от които държеше по една тънка китайска четка. — Заповядай. — Докато вървах към него, той се обърна и се забави малко, за да остави четките в буркан на бюрото. Разбрах, че е човек, свикнал да разговаря с дълги, мълчаливи паузи. — Нали мога да се обръщам към теб с Константин? — попита през рамо.

— Разбира се. — Огледах обстановката наоколо. — Рисуваш с двете ръце едновременно.

— Според преданията най-добрите художници на китайски порцелан са умеели да работят с двете си ръце.

— На странно място работиш. Какво е това, ремонтна работилница ли?

Обърна се с лице към мен.

— Също и мястото, където живея. — Посочи към кушетка до голяма чугунена печка в един от ъглите, отрупан с книги. Над леглото висеше ловна двуцевка, окачена на кука.

— Това лупара ли е? — попитах аз. Италианска пушка за отстрелване на вълци. — Ловец ли си?

Посочи към вълча глава, окачена високо на стената:

— Ловувам, но не заради спорта. Вълците се хранят с горски дивеч. Примамвам ги, както правят работниците от дивечовъдните стопанства. Влача парче еленово месо.

— Оставяш месото на някоя поляна и чакаш на гюме, докато дойдат вълците?

— От ловната дружинка получавам по сто рубли за вълча глава. Така си допълвам изкараното от повредените кукли.

Той се приближи към мен, бършейки ръцете си с парцал. Под светлината на луминесцентната лампа видях, че това, което бях помислил за сив кичур, беше по-скоро русо, отколкото сиво, а лицето му, макар и все още сравнително младежко, ми се стори изопнато и напрегнато, когато ми се усмихна сдържано и с притеснение.

— Едно време виждах в теб божество — каза той и протегна коравата си кокалеста ръка. — А в твоя приятел, оня дребен и подъл побойник, Рой Ролкин, господар на подземния свят.

— В общи линии и сега си е такъв. С тази разлика, че за щастие властва над подземния свят в Будапеща.

— Мразех го. Но ме беше страх от него. От теб никога не съм се страхувал. Ти беше едър, но никога не си бил побойник. Виждал ли си се с Ролкин?

— Не по мое желание. — Какво друго можех да кажа за Рой? Нямах никакво желание да си призная, че съм разговарял с него през последните няколко дни. — Лука, налага се да поговорим. Знаеш ли каква е причината?

Отново последва дълго мълчание от негова страна. В крайна сметка отговори:

— Да. Разбира се, че знам.

— Имах предвид, че сигурно знаеш защо искам да поговорим за куклите.

— Да. Саша ми каза, че се е обадил в милицията. Видях ви от балкона. И теб, и тъмнокожата жена.

— Саша идентифицира двата намерени манекена като произведени в тази фабрика.

— Никой друг не ги произвежда.

— По всяка вероятност са придобити чрез покупка от тази работилница.

Той закима съвсем бавно:

— И сега искаш да кажеш, че аз съм виновен, защото съм ги продал на някой, който е извършил това ужасно нещо? — Очите му се стрелкаха като на вълк в капан.

— Не става въпрос за това, Лука. — Неволно отново станах онова срамежливо, нервно дете отпреди тридесет години. Момчето,

което стоеше настрана, защото не желаше да се включи в групата пишлигари, които Рой учеше как да мастурбират. — Искам само да знам имаш ли някакъв регистър на продажбите.

Заклати глава още преди да се изкажа.

— Саша категорично не иска да се води никакво счетоводство. Казал ми е да продавам само срещу заплащане в брой.

— А кои са купувачите?

— Притежатели на малки магазинчета, понякога художници или скулптори...

— Предимно местни хора?

— Хора, които идват откъм града. Купуват части или понякога цели дефектни кукли. Аз рисувам и ремонтирам най-слабо повредените.

— Колко цели кукли си продал през последната година?

— От работилницата ли? Може би тридесет-четиридесет. Дали има и толкова. Саша ми позволява да задържа парите. По този начин ми плаща.

— Тридесет или четиридесет? — Вдигнах лице към тавана. — Значи познаваш повечето от клиентите си.

— Повечето ли? Да, предполагам, че ги познавам.

— Господи. Започвай да пишеш.

— Сега ли?

— Сега, Лука. Искам да ми направиш колкото можеш по-пълен списък. На всички, които са купували през последните няколко месеца.

— И за частите ли се отнася?

— И за частите, ако от тях може да се сглоби цяла кукла.

— Ще трябва доста време.

— Не разполагам с време, Лука. Знаеш защо.

Погледна ме напрегнато, чувстваше се неловко да продължи разговора.

— Заради жена ти... Втората ти жена — каза най-после той.

— Да. — Бях забравил, естествено. Той би трябвало да познава първата ми жена, Юлия, от детските години в тридесет и шесто основно училище. — Започвай да пишеш, Лука. Още сега.

Той пристъпи заднишком към бюрото си и едва не събори настолната лампа. Хвана я в последния момент и седна вдървено на стола.

— Спомняш ли си какво си правил миналата събота вечерта? — попитах.

— Сигурно съм бил тук. Да, тук съм бил.

— В събота вечерта. А през нощта?

— Дали не бях на лов? Да, възможно е да съм бил на лов в гората.

— Успя ли да убиеш вълк тогава?

— От две седмици не съм убивал вълк.

— И, естествено, онази събота си бил сам.

— Винаги ходя сам на лов, Константин. Всичко правя сам.

Кимнах разбиращо и казах:

— Ще се върна за списъка след десет минути. Прерови спомените си така, както майка пощи главата на детето си за въшки.

— Ще го направя... — Сложи бележник на бюрото и започна да пише.

Тръгнах към вратата. Не бях направил повече от крачка-две, когато почувствах неприятна като електричество тръпка да пълзи нагоре по гърба ми. Стигнах до вратата и изключих луминесцентното осветление. Лука продължаваше да седи зад бюрото и настолната лампа светеше директно в лицето му. Той обаче не сваляше поглед от мен.

— Сетих се за нещо, което ми спомена Саша — казах аз. — Какво е принудило семейството ви да се изсели от Ростов?

— Знаеш как стават нещата с решението на някое семейство да смени местожителството си. По причини, които са изглеждали важни в дадения момент. Вече не си ги спомням. Тук, на север, винаги има повече работни места. Хората не си падат по студа.

Това не беше цялата история. Не обясняваше причината, заради която на семейството не му е провървяло в Ростов.

— А останалото, Лука? — попитах аз.

Извърна глава встрани към силната лампа на не повече от педя от очите му. Тръгнах бавно към него с ръце в джобовете на балтона и се спрях на десетина крачки от него. Упорито не обръщаше глава към мен.

— Защо стана така, Лука? Защо дойдохте в Мурманск?

Погледна ме и започна да примигва с толкова невинни очи, че веднага ми напомни за бухал. Но бухалът не е невинно същество,

нали? Той е жесток хищник.

— Заради една семейна трагедия — отвърна той. — Напуснахме Ростов малко след като умря сестра ми. Майка ми ме доведе в Мурманск, където поне имаше двама-трима роднини.

— И тук се роди Саша.

— Така и не разбра кой е баща му. — Изкриви устни в кисела гримаса. — Не вярвам и майка ми да е знаела. Поне не е знаела със сигурност. Почина скоро след като Саша се роди.

Кимнах към листа пред него.

— Напиши го колкото можеш по-бързо. И колкото можеш по-подробно. Разчитам на теб, Лука.

Кабинетът на Саша се различаваше коренно от разхвърляното гнездо, което си бе създал Лука. Заемаше по-голямата част от едната от добре отоплените постройките, които ни показа, и беше обзаведен в новоруски стил. Абсолютно всичко вътре беше от Норвегия или Финландия. Предпочитаните материали бяха палисандрово дърво, хромирана стомана и черна кожа.

Момиче, чието име се оказа Неса, остави табла с кафе върху бюрото на Саша, който я проследи мълчаливо с поглед как потропва с високите си токчета по брезовия паркет. Когато вратата се затвори след нея, той започна да ни подава чашите с кафе.

— Казвате, значи, алибита? — Поднесе чаша на Аби. — За всички, които работят тук!

Тя взе кафето от ръката му и отказа с поклащане на глава предложените мляко и захар.

— Именно, господин Руп. Следобед ще изпратим работна група. Разпитването на дванадесет работници няма да отнеме много време.

Саша Руп изпъна бузата си с език, ужким замислен.

— Трябва да ви кажа, че моето малко и стройно предприятие ползва услугите на около двадесет младежи от казармите на военновъздушните сили, покрай които сте минали, идвайки насам.

— За каква работа ги използвате, Саша?

— Нали знаете как е, инспекторе. Министерството на отбраната не е в състояние да плаща на генералите си, а генералите не могат да плащат на обикновения „Иван“. Така че се получава нещо като служба

на обществото. Преди време те са обслужвали тази площадка за ремонт на хеликоптери. Сега сега дърва за отоплението на хангара, разтоварват гранулата, който внасяме от Финландия. Вършат хамалската работа.

— Възможно ли е част от тези войници да са имали достъп до куклите?

— Не виждам как би могло да стане. Между другото водят строга отчетност на стоката. Единствената възможна пробойна е през дейността на брат ми Лука.

Секретарката влезе, за да ми предаде списъка на Лука Руп, и аз прегледах набързо имената. Никое от тях не ми говореше нищо до момента, в който обърнах на втората страница. На нея имаше само едно име. „Болница «Лермонтов»... 17 ремонтирани, 14 ноември 2016 г.“

Докато Саша седеше върху страничната облегалка на фотьойла на Аби, аз продиктувах на Пински в Манастира първата страница от списъка и му наредих:

— Привикай ги всичките.

— Не е ли по-добре първо да ги посетя в домовете им?

— Нямаме време. Привикай ги. Ще разговаряме с тях в Манастира.

— Ама къде ще ги събера бе, шефе? Двадесет и пет души.

— Накарай някого да хвърли едно око в мазето. — Спомних си за времето, когато в Манастира се помещаваше командваното от майор Рой Ролкин подразделение на тайната милиция. — Ако не ме лъже паметта, там има място за два пъти повече хора.

Когато затворих телефона, Аби и Дронски вече бяха станали на крака. Допих си кафето набързо и ги последвах през хангара към изхода. Саша бе изостанал назад и аз, вървейки към колата, отново се оказах до него.

— Е, инспекторе, имате ли заподозрени? — Дръпна ме за ръката. — Брат ми Лука заподозрян ли е? Наистина е странен тип, но е безобиден.

— Всеки, който е имал достъп до тези кукли, е заподозрян. Едва ли е необходимо аз да ви казвам това.

— Дори и аз, при положение че ви извиках тук?

— Дори и вие. Къде бяхте, Саша, например в събота през нощта?

— Американката вече ми зададе този въпрос. Отговорих ѝ, че съм се забавлявал в кревата.

— С кого?

— Непознатата хубавица... — Нарочно удължи паузата. В черните му очи играеха искри. — В Санкт Петербург. Хотел „Николай Втори“. Посъветвах агент Кънингам да им се обади. Няма начин да не си спомнят за мен. Дадох юнашки бакшиш и наех царския апартамент.

— Тя със сигурност ще провери. — Погледнах го в лицето, но очите му вече бяха обърнати към Аби.

— Бива си я американската ви колежка — изрече той с възхищение. — С удоволствие бих мушнал крак между нейните.

— Имам чувството — отвърнах бавно, — че може да останете без крак.

Той се ухили неуверено.

Извадих списъка на Лука и го отворих на втората страница.

— Какво ще кажете за това?

Той я погледна спокойно.

— От „Лермонтов“ взимат част от дефектната ни продукция, бях забравил. От най-евтините екземпляри. Основно онзи, дето отговаря за лудницата, доктор Потанин. Казвал ми е, че използвали куклите за сеанси по групова терапия. Направо ми се смръзва кръвта, като си помисля как онези луди се изповядват пред кукли, които не могат да им отговорят.

— А от други отделения в „Лермонтов“?

Физиономията му стана сериозна.

— Използват ги в центъра за квалификация по спешни случаи и произшествия... В школата за медицински сестри на последния етаж. Дори лично аз съм ги доставял там. — Отново пусна на воля широката си усмивка. — Работим и за общественото благо.

Обърнах се към камката. Дронски бе седнал до шофьора. Казах довиждане на Саша и понечих да седна на задната седалка до Аби. Погледът ми попадна на Лука, застанал на вратата на бояджийската работилница с познатото ми вече изражение на недорасло и притеснено момче.

20.

Отивахме да оставим Аби в хотел „Континентал“, където беше наела апартамент.

Секунди преди да спрем пред хотела, забелязах, че Дронски се намръщи. От мястото си на задната седалка не можех да видя нищо, но Аби бе извърнала глава към страничното стъкло до себе си.

— Исусе Христе! — каза тя.

Сниших главата си, за да мога да надзърна в посоката, в която гледаше. Входът на построения преди две години хотел, част от големия търговски комплекс на Мурманск, блестеше в топла и приветлива светлина. Чак тогава забелязах окачените на групички знамена нагоре по стените. Червени с бял кръг в средата и щампован в него черен кръст. Високо над входа имаше хоризонтален транспарант, на който пишеше: „Предизборен щаб на Кандидат Х“.

— Ще се преместя. Няма да стоя в хотел, който поддържа неофашистите.

— Няма да успееш — казах ѝ аз. — По време на избори всичките добри хотели са пълни. И трите. А едва ли ще имаш голямо желание да отседнеш в някой от второкласните.

След кратък размисъл отсече:

— Тогава ще се настаня при теб. Имаш ли свободна стая?

Започнах да отварям и затварям уста като риба.

— Да, разбира се — успях да отговоря в крайна сметка.

— Имаш ли резервни ключове?

Бръкнах в джоба си и извадих ключодържателя.

— Ти няма ли да бъдеш там? Изглеждаш като пребит от умора.

В момента имам нужда само от едно, казах си наум, да пийна нещо. На нея обаче отговорих:

— Първо ще се отбия в „Лермонтов“. Искам да задам на Потанин няколко въпроса.

Когато ме пусна в кабинета си, Потанин гледаше телевизия — „Том и Джери“, което го накара да се почувства неловко.

— Бива си ги — казах аз. — Точно както в живота. Злодеят винаги си получава заслуженото наказание. — Той ме погледна начумерено. — Поне действат отпускащо.

Изключи телевизора и продължи да ме гледа нахално в очите, вече забравил за моментното си объркване. Отново ме впечатли наглостта на този човек.

— Искам да знам как сте получили научните си степени — казах аз.

Усмивката му леко увисна.

— Хайде, докторе, разкажете ми всичките подробности.

— Ако искате да ви сътруднича в тази загубена история...

— Загубена история? Така ли я наричате?

— Това е просто механична фраза, нищо повече. — Погледна ме в очите. — Какво искате да знаете?

— Никаква научна степен не сте защитили в Калифорнийския университет в Лос Анджелис.

— Първата си научна степен взех в Московския университет. Втората получих в Калифорния.

— В Калифорнийския университет?

— Отидох в Калифорния да довърша образованието си.

— В университет в Калифорния, но не и в Калифорнийския. Поточно в колежа Ръскин Холмс — казах аз.

— Кандидат-студентите там ги прецеждат през много гъсто сито.

— Доколкото съм информиран, ги ловят с мрежи по улиците.

— Да ме обиждате ли сте дошли?

— И не сте защитили никаква професура в „Скрипс Мемориъл“, прав ли съм? Моят източник на информация ми каза, че сте работили като чистач две години, през две хиляди и осма и две хиляди и девета. Издигнали сте се до ръководител на хигиенното звено в родилното отделение и следоперативната реанимация.

— В свободното си време се занимавах с научна работа. В Калифорния има много пътища за самоусъвършенстване. Не е необходимо да запишеш официална аспирантура.

— Защо не ни казахте, че в терапевтичните си сеанси използвате произведения от Саша Руп латексови манекени?

Очите му започнаха да се въртят трескаво в търсене на бутилка.

— Не ми дойде на ума. Не съм ги виждал тук от месеци, даже от години.

— Но сте поръчвали да ви ги доставят.

— Не. В „Лермонтов“, както вероятно знаете, все още се използва старата съветска система на централно снабдяване. Купували са ги година или две преди да стана завеждащ тук.

— Кой ги е поръчал?

— Един господ знае. Централното снабдяване е измислено, за да се елиминира и най-малката възможност за носене на отговорност, това ви е известно. Сигурно има поръчка отнякъде. Но е подписана от комисия, ако изобщо е имало такава.

— Как можем да проверим дали не липсва някоя?

Изсмя се:

— В „Лермонтов“, ако нещо не е заковано с пирони, значи го няма. Би трябвало да знаете това.

— Използвали ли сте ги някога?

— Не. Някои от подчинените ми колеги сигурно ги използват. Аз не го правя.

Изгледах го злобно, отчаян от безпомощността си.

— Просто го приемете, инспекторе. И като говорим за латексови кукли, виждал съм, че намират приложение на много други места. В магазини за модни облекла, дори в художествени галерии. Тук, в крилото на психиатрията, погледът ми не е попадал на такова нещо от месеци. Ето защо просто не ми дойде наум за тях.

— Обсъждахме отвличания, след които са оставени латексови кукли, облечени в дрехите на жертвите, а вие ме убеждавате как обстоятелството, че имате същата марка кукли тук, *в клиника за криминално проявени психопати*, изобщо не ви е дошло наум?

— Вие ли водите разследването?

— Официално не, но на практика е така. Ръководител е агент Кънингам. Защо питате?

— Кажете на вашата американка, че си губи времето, като търси тук. Водя си специален регистър на настанените пациенти. Тези хора са под двадесет и четири часова наблюдение. На никого от регистрираните в списъка не се разрешава да напуска крилото на психиатрията по какъвто и да е повод. По-добре е да се порови в

списъка на хората, които са прекрачвали този праг преди аз да стана директор тук. В годините на гражданската война психиатричното отделение е било закрито и пациентите са били освободени, известно ли ви е това?

— Мобилизирали са ги за отбраната на града.

— И след края на войната са оставени на свобода. По улиците днес се разхождат безконтролно десетки мъже, които са заплаха за всяка жена в Мурманск.

— Съществува ли такъв списък с имената на всички мъже, които са били освободени тогава?

Той сви рамене:

— Аз предадох само частичен списък. Повече нищо не мога да направя. — Заровичка в книгата върху бюрото си и извади един лист. — Но ето това е човекът, когото би трябвало да търсите.

Взех листа. Съдържанието му се състоеше от три кратки абзаца:

„Убиецът е мъж на възраст между двадесет и тридесет години, руснак, разведен и с поредица несполучливи интимни връзки зад гърба си. Възпитан в строга дисциплина, вероятно военен или наскоро уволнил се от военна служба. Гладко избръснат, спретнат, държи на облеклото и модата.

Най-изразената му черта е самоувереността и презрението към воденото от милицията разследване спрямо него. Това ще го подтикне да се намеси в следствието, а вече дори може да играе централна роля в него, примерно като служител в милицията. Най-вероятната му тактика е да се обажда в милицията и да им се подиграва на некадърността. Възможно е да се представя и като човек, който иска да даде полезен съвет. Тези съвети, или евентуалната информация, може да се окажат и самата истина, но реалният напредък на следователите ще бъде по-малък, отколкото изглежда на пръв поглед.“

Погледнах Потанин в очите. Ролята на Саша Руп в разследването пасваше доста добре. Продължих да чета.

„Деянието носи всички характерни белези на импулсивно извършено престъпление. Куклите са част от измислен по-късно сценарий, целящ да обърка следователите, и може да бъдат пренебрегнати като насочваща следа към психическото състояние и мотивите на убиеца. При съставянето на профил се търси подписът на убиеца. Куклите не са неговият подпис. Истинският му подпис още не се е появил.“

— Е? — каза той.

— Звучи правдоподобно. Някои неща изглеждат верни.

— Накрая всичко ще се окаже вярно.

— Вие изключвате напълно ролята на куклите като съществено средство, с което този човек разкрива намеренията си.

— Така е. Както съм написал там, куклите са постановка, както биха се изразили аналитиците. С други думи, подвеждаща следа. Не им обръщайте внимание.

— И според вас това отвличане е импулсивно престъпление?

— Да.

— Само че ние не ви казахме едно нещо.

Повдигна въпросително вежди.

— Забелязан е дебнещ натрапник — добавих аз.

Той поклати глава с несъгласие:

— Престъплението е импулсивно. Този мъж ненадейно е бил притиснат от обстоятелства, които не са му оставили никакъв избор.

— От което следва, че Джоун Фаулър и жена ми Наталия са били абсолютно непознати за него?

Като че ли се поколеба:

— Доверете се на думите ми.

— По същия начин, по който е постъпила комисията по назначенията, когато сте кандидатствали за работа тук? — Върнах му напечатания лист. — Не. И просто не знам, професоре, доколко мога да се осланям на това. На която и да е дума в него.

Мушнах се под арката над заключената врата и натиснах звънеца. Отвори ми човек от охраната. Кабинетите в консулството отдавна бяха затворени, но прозорците на горните етажи в нашето крило светеха бодро, чуваха се стъпки, звън на телефони, тракане на пръсти по клавиатури. Подадох главата си в отворения кабинет на Анна Данилова и видях, че вече ръководи свой екип — едно момиче и млад милиционер седяха зад бюра със слушалки и звукозаписна техника пред себе си. Две други момичета набираха на компютри стенограми.

Вече се отдръпвах назад, когато тя извика към мен:

— Инспектор Вадим, бих искала да се запознаете с това.

Приближих се.

Данилова отиде до едно бюро и пъхна диск във възпроизвеждащото устройство. Двамата застанахме прави и обърнахме погледи към черния апарат. Усетих, че всяка друга дейност в стаята замря. Данилова се обърна и по подаден от нея знак другите станаха и тихо напуснаха.

— Този разговор се проведе в четири часа и четиридесет минути този следобед — каза Данилова и се облегна тежко с разтворена длан върху бюрото. Натисна един бутон и чух сигнала на позвъняването. Изведнъж почувствах особена хипнотична сила в този звук. Слушалката се вдигна и гласът на Данилова отговори с официално съобщение, което предполагам, че е било съчинено с участието на Дронски:

— Съвместен следствен център на Руската главна прокуратура и Федералното бюро за разследване на САЩ. С какво мога да ви помогна?

— Струва ми се, че по-скоро аз мога да ви помогна. Издирвате две изчезнали жени и все още не сте постигнали никакъв резултат. Прав ли съм? — гласът звучеше по-скоро гневно, отколкото предизвикателно.

— Както сам се изразихте, може би вие ще ни помогнете за решаването на проблема.

— Лутате се без никаква идея къде да търсите. — Неколкосекундната пауза бе последвана от хриплив смях. Гневен?

Нервен? Или просто пиянски?

— И къде трябва да търсим?

— Прекалено рано е да ви разкривам това.

— В такъв случай защо ни се обаждате, щом нямате намерение да помогнете? — попита Данилова с кротък и разумен глас, както би трябвало да прозвучи в ухото на маниака.

— Обаждам се, за да ви уведомя, че сте на погрешен път.

— Наистина ли е така? Тогава трябва да ни кажете как да тръгнем по правилния — отвърна Данилова. Биваше си я. Спокойна, безпристрастна.

— А защо пък да го правя?

— Нали затова се обаждате, не е ли така? Представете се все пак. Кажете ми как да се обръщам към вас.

— Сигурно много ще се зарадвате, ако научите това.

— Бих се зарадвала много повече на нещо друго. — Удивих се от провокативния тон в гласа, който си позволи тази баптистка на средна възраст.

— И какво ли пък ще е то? Трябва да видя дали не мога да помогна.

— Предполагам, че можете. Бих искала да ми кажете нещо, което ще ме убеди, че наистина сте запознат с фактите. Твърде много хора ни се обаждат само за да ни губят времето, нали ме разбирате — каза тя дружелюбно. — Всякакви откачени ни звънят, за да се повеселят безплатно. Имам предвид, дали не бихте могли да ни кажете нещо, дори и съвсем дребно, по въпроса, което не е известно на широката публика...?

— Един момент. — Гласът ми се струваше неестествен отчасти, защото долавях възбуда в него, напрежение. Отчасти, защото думите бяха приглушени, сякаш говореше през тънка кърпа или може би метална цедка. Невъзможно беше да се отгатне възрастта му.

Паузата се проточи.

— Двете жени — каза най-после гласът — са се познавали.

— Преди малко огласихме този факт за пресата — каза хладнокръвно Данилова.

— Само че не сте огласили *защо* са се познавали.

— Не. Каква е била причината за познанството им?

Гласът се сниши:

— Познавах се, понеже бяха любовници. — Изведнъж гръмна резкият хриплив смях. — Защото се срещаха, за да си доставят „сексуално удоволствие“.

Разговорът прекъсна, а аз стоях облещен срещу Данилова.

— Съжалявам, капитане — каза тя, — но сметнах за нужно да го чуете веднага.

21.

Вървах след Пински по коридора към дъбовата врата, през която се отиваше в мазето. Размишлявах за Наталия. За Наталия и Джоун Фаулър. Имах ли основание да се тревожа толкова силно заради някакво си обаждане на неизвестен глас по телефона? С какви ли не бях разговарял по телефона в качеството си на служебно лице? Толкова побъркани бях изслушал до този момент — хлипащи, шепнеци, заядливи. А този имаше някакъв проблем с наличието на две красиви жени едновременно. И му беше приятно да говори за това. Същото бе предвидил и Потанин. Означаваше ли това, че Потанин — измамникът, човекът, който по всяка вероятност нямаше никакво медицинско образование — е прав? Ами Аби с нейното съставено по правилата на ФБР мнение, че нашият човек търси начин да се извини, като ни подхвърля имитации на жертвите си — означаваше ли това, че тя е на погрешен път?

Прогоних тази мисъл от съзнанието си и продължих да наблюдавам съсредоточено кръглата глава на Пински, която се полюшваше върху почти липсващия врат и широките рамене, докато вървахме един зад друг по тесните каменни коридори. Всеки път, когато минехме под лампа, обръснатата му глава лъсваше.

— Прибрали сме дванадесет от клиентите в списъка на Руп, който ни продиктува по телефона, шефе — каза той през рамо. — В момента водят още трима. От четирите жени сред купувачите поискахме да направят писмени показания и засега оставихме нещата в това положение.

— А какви причини посочват мъжете за закупуването на манекените?

— Какви ли не, шефе. Не се съмнявам, че повечето са самата истина. Във всеки случай няма нищо незаконно, ако си купиш дефектен манекен за витрина.

— Между тях има ли регистрирани за предишни престъпления?

— Докато прослушвахте записа, дойде капитан Дронски. В момента е долу. Дадох му досиетата на двама от тях. Останалите нямат, поне що се отнася до района на Мурманск. До седмица очакваме евентуално да получим досиетата от другите райони на страната.

— Една седмица?

— Понеже случаят е класифициран като спешен. Иначе повечето области не биха поели ангажимент дори за месец. Сибирските управления буквално ни отрязаха.

Започнахме да се спускаме надолу по витите стълби към мазето. Познатата от преди време и ужасяваща миризма на карбол още се усещаше. На това място са пребивани от бой мъже и жени. Няма как да не призная. Фактът, че Рой Ролкин беше началник тук по онова време, е една от причините, заради които Наталия никога не говореше с него.

Килиите бяха разположени от двете страни, малки стаички с масивни дървени врати — килии със съвсем друго предназначение във времената, когато тук е имало монахини. През решетъчните прозорчета забелязах, че мъжете вътре с малки изключения държаха главите си с ръце или рееха празни погледи в пространството, абсолютно смаяни от бързото развитие на събитията, което ги е довело в този влажен и вонящ зандан. Двама милиционери от хората на Пински патрулираха по коридора и не позволяваха на никого да говори. Дронски седеше до малката масичка в стаята на охраната и четеше досиетата на двамата криминално проявени мъже. Когато влязохме с Пински, той вдигна глава.

— С какво разполагаме? — посочих към папките пред него.

— Арлевски, Владимир, шестдесет и пет годишен. Пиянство и нарушаване на обществения ред. Арестуван четиринадесет пъти и с четиринадесет присъди... Опитал да изнасили жена в някакъв бар през хиляда деветстотин деветдесет и първа година.

— Прекалено стар е — отвърнах, поклащайки разочаровано глава.

— Соволев, Аркадий, на тридесет и четири. Лекар. Арестуван веднъж заради предлагане на платен секс на непълнолетна. Един арест и една присъда, три години в трудов лагер за сексуално насилие над колежка.

— Лекар ли? Къде е работил?

— В медицинския пункт към една от мините за никелова руда на север.

— Трябва да си поговорим с него.

Дронски посочи през отворената врата към килия от другата страна на коридора, в която седеше млад мъж с добре оформена брада и омачкан сив костюм и гледаше безцелно в една точка. Вече бях тръгнал към него, когато Пински докосна ръката ми.

— Има алиби — каза лейтенантът.

— Проверено ли е?

Пински завъртя главата си така, че да ме гледа косо само с дясното си око.

— От всички тук той има най-доброто алиби, шефе. В съботата, когато е изчезнала жена ви, е блъснал колата си и е прекарал цялата нощ в изтрезвителното на седмо районно. Бил е там от единадесет вечерта до обед на другия ден.

Въпреки това не се отказах. Доктор Соволев беше неспокоен, но все пак самоуверен. Съчетание, което кара ръцете на всеки милиционер да го сърбят.

— Станете — казах му аз.

Възможно бе отвличането на Наталия и Джоун да е станало значително по-късно, отколкото си мислех. Ами ако гласът по телефона казваше истината? Ако Наталия и Джоун наистина са се срещнали, за да правят секс? Може да са прекарали съботната нощ заедно в апартамента на Джоун и някой — доктор Аркадий Соволев например — да ги е отвлякъл по някое време в неделя сутринта.

Той се изправи на крака.

— Когато ви освободиха по обед, къде отидохте?

— Право на бойното поле.

— Какво?

— Жена ми и брат й ме чакаха пред районното. Тя ми се разкрещя, че съм строшил колата. Той пък ми се нахвърли още докато слизах по стъпалата. Останалата част от неделата прекарах в даване на показания срещу него заради нападението. Тръгнах си в шест часа в неделя вечерта. Това може да се провери.

Следващият час премина в разпитване на най-съмнителните задържани, в търсене на нещо необичайно или неестествено в

поведението им пред нас. И главно ги питахме могат ли да ни покажат манекените, които са купили от Лука Руп.

Едно-две обстоятелства трябваше да се проверят, но всички задържани твърдяха, че все още притежават закупените манекени. Или били под креватите в домовете им, на витрините в магазините им или в гаражните им ателиета.

Обезсърчен, с кипяща от притеснения душа, изкачвах стълбището от мазето заедно с Дронски.

— Шефе, ще се вкараш в гроба, ако не поспиш няколко часа — каза той, когато се спряхме под лющещия се таван в преддверието. — Не можеш да свършиш всичко сам.

— Де да можех. Сигурен съм, че още са живи, Иля. Сигурен съм, че поне Наталия още е жива — добавих, за да бъде малко по-честен. Не казах откъде черпя увереността си, но по начина, по който Дронски разкриви вежди, разбрах, че се досеща.

— Работата не спира. Агент Кънингам се е заела с една идея, подсказана неволно от Саша Руп. Наела е срещу заплащане от американското консулство истинска армия от двеста войници. Тази нощ ще бъдат разгърнати в района на „Северен залив“. Двадесет и четири часа ще претърсват руините, мазетата, подземните етажи в целия разрушен квартал.

Стиснахме си ръцете.

— Информирай ме, ако изровят нещо. Каквото и да е. Няма значение по кое време на нощта ще е.

— Обещавам ти, шефе. Иди да поспиш.

Разбира се, че не се прибрах вкъщи. Отидох направо в „Лермонтов“. Попитах на регистратурата за Фаня и се оказа, че само преди малко е приключило дежурството ѝ. Ако побързам, щял съм да я хвана на паркинга във вътрешния двор.

Хукнах по почти пустите коридори и изскочих през задния изход на сградата. На заобиколената отвсякъде от стени площадка се носеха спарените миризми на изваряващи се чаршафи откъм пералнята и на варящо се зеле откъм кухнята. Комбинацията не се различаваше много от зловонието на Анастасия — висящия над южните предградия облак от промишлени газове.

Фаня тъкмо се качваше в колата си. Включи фаровете точно когато тръгнах запъхтян към нея, заслепявайки ме. Угаси ги. Когато

зрението ми се възстанови, тя вече слизаше от колата.

— Константин...

Приблжих се и я поздравих с кратка прегръдка. Дъхът ми все още излизаше на големи облаци около главите ни.

— Казах ми, че ще успея да те хвана.

Тя се усмихна. Но вече не с някогашната приятелска усмивка на Фаня, с която бях свикнал.

— Чух, че от издирването са те арестували.

— Онзи е откачен — отвърнах аз.

— Паско ли? Разпитва ме за поведението ти в неделя сутринта, когато изчезна Наталия.

Напрегнах се да си спомня.

— Когато разговаряхме с двете деца ли?

— Разговарял си ти. Когато пристигнах, вече бяха избягали, забрави ли?

— И какво му каза?

— Казах му, че беше объркан.

— Объркан ли?

— Замислен за нещо, ако така ти харесва повече. И че не ти се говореше много с една добра приятелка за изчезването на Наталия.

— Много ти благодаря, Фаня. Вероятно това мило изказване ме е тикнало в дранголника.

— Добре де — защити се тя, — онази сутрин ти не пожела да говориш за това, така ли беше?

— За бога, в онзи момент аз още не знаех, че е изчезнала! Канех се да се прибера вкъщи и да ѝ приготвя закуска, спомняш ли си?

— Помня, че така каза.

Изгледах я втрещен. Беше висока, силна жена, която не носеше шапка въпреки мразовитата температура.

— Грещиш, Фаня — казах, стараяйки се да сдържа гласа си. — Едва ли би могла да се заблудиш повече. Нима си мислиш, че аз имам пръст в изчезването на Наталия? Това е смешно.

Тя сви рамене неуверено.

— Защо ме търсеше?

— За бога, Фаня, повярвай ми. Не е възможно да си мислиш, че имам нещо общо със случилото се.

Тя ме изгледа продължително. Не особено дружелюбно.

— Добре. — Изчака съвсем мъничко. — Защо ме търсиш. За какво искаше да говориш с мен?

Нямаше да променя мнението й. Поколебах се.

— Когато има случаи като този — започнах, — ни се обаждат най-различни хора. Главно за да кажат някоя измислица. Жалки същества, които за момент привличат вниманието върху себе си, изричайки с потаен глас едно изречение. Но всичко това трябва да се проверява.

— И има нещо, казано от някого, за което смяташ, че мога да ти помогна?

— Да... Просто като заключение на една проверка... Само...

— За какво става дума?

Подпрях се с длан върху покрива на колата й.

— Ти си най-близката приятелка на Наталия.

Тя кимна бързо, притеснено, след което каза:

— Ако ще ми задаваш онзи, същия въпрос, отговорът е не. Ти беше единственият мъж... *си* единственият мъж в живота на Наталия. — Изстреля тези думи гневно срещу мен. — И сигурно го знаеш.

— Преди четири дни си мислех, че знам много неща. Но щом като си толкова убедена, че съм единственият мъж в живота на Наталия, позволи ми да те попитам, Фаня, защо си била толкова загрижена за какво може да си говори с нея почти цял час твоят съпруг Михаил в нейната камка миналия петък?

Прониза ме с кратък, недружелюбен поглед.

— Не беше Михаил.

— Но ти си мислела, че е той. Смяташе, че Наталия има любовна връзка с Михаил? Това ли беше?

— Ох, господи, не е невъзможно, нали? Всички се изкушаваме да надникнем в чуждата паница.

— Мигове на умопомрачение...

Тя кимна, после ме погледна и каза намръщено:

— Ако това ще ти помогне с нещо, не мисля, че е имала връзка с него. Какво искаш да знаеш, Константин?

— Познавахте ли се с Джоун Фаулър?

— Американката ли? Не.

Поех дълбоко дъх.

— Възможно ли е... Наталия и Джоун да са имали интимна връзка?

Тя ме погледна с разширени ноздри.

— Имаме някои сведения...

— Досещах се, че става нещо — каза Фаня и лицето ѝ изведнъж почервения. — Кучка такава.

Погледнах я потресен и в мозъка на костите.

— Наталия?

Тя прехапа устни.

— Това ли са ти казали?

— Всякакви откачени ни се обаждат...

Около нас настана плътна тишина. Лицето на Фаня беше като от камък.

— Все някога трябва да научиш.

Не исках да науча. Исках да се махна от този гадно миришец паркинг и *никога* да не науча.

— Какво да науча? — попитах.

— За мен и Наталия.

Облегнах се още по-тежко на колата. Ето от какво се опитвах да се предпазя. Фаня не се притесняваше от връзка между Михаил и Наталия, а от връзка на Наталия с *кого*то и да е.

— Разкажи ми — подканих я аз.

— Беше около Коледа... — Погледна ме. Не знам какво виждаше пред очите си, но сигурно е било достатъчно засрамен и жалък тип, защото посочи към колата. — Защо не влезеш вътре?

Заобиколих към предната дясна седалка. Забелязах, че снегът под краката ни се размекваше. Отворих вратата и седнах.

— Та, на Коледа... — казах.

— Имаше тържество. Само за хирурзите и персонала от хирургията.

— Спомням си.

— Задръжките започнаха да отпадат, както се получава понякога в подобни случаи. Не си спомням как, но двете с Наталия се оказахме сами в Първа операционна. Мъжете не обичат да танцуват. Те обичат да пият. Ние танцувахме, Наталия и аз. Само двете. На бавна, размекваща музика. — Замълча за момент. — Тогавя я целунах.

— Не мисля, че искам да знам подробности.

— Чувствам нужда да го кажа на някого, за бога — възрази тя гневно. — Иначе ще експлодирам.

Извади пакет цигари от жабката на колата, връчи ми една и ми подаде огънче. Не исках да пуша, но не исках и да не пуша.

— Имала ли си някога... преди... връзка с жена? — попитах според мен повече за да спечеля време, отколкото заради нещо друго. В момента изобщо не ме вълнуваше дали е преспала с целия остров Лесбос.

Тя дръпна от цигарата и махна с длан.

— Винаги съм съзнавала, че ме привличат. Имах две или три инцидентни връзки в училище. После една съвсем сериозна, в университета, която се сгромоляса сред пламъци малко преди да се запозная с Михаил.

Не беше трудно да се досетя какво искаше да ми каже за мястото на Михаил. Срещнала го е и се е оженила за него като ответна реакция, породена от прекратената връзка.

— Но Наталия беше нещо съвсем различно — продължи бавно и замислено тя. — Ох, та нима не знаеш, че половината „Лермонтов“ беше влюбен в нея! И не само мъжете.

— Знам само, че аз бях влюбен. И още съм. Та какво стана после? — отвърнах, изпускайки едновременно с това дим през устата си.

— През последните седмици преди Коледа бяхме станали изключително близки. Усецах го. Чувствах, че неминуемо ще станем любовници.

— Моля те... — казах раздразнено. — Не ме мъчи.

— Добре де. Онази нощ в операционната й казах, че трябва да имаме интимна връзка. Разбира се, ясно ми беше, че Наталия не изпитва любов към мен по начина, по който я обичах аз. Но най-малкото бях уверена, че желае това, което можех да й дам. Женско тяло, екзотика. Тя получаваше обич и секс от теб, но природата й беше устроена така, че понякога да иска още нещо.

— И намери ли го при теб? Каза ли, че иска да опита.

Тя се засмя не особено приятелски.

— Не, Константин. Стояхме прави в операционната, разстоянието между устните ни беше само няколко сантиметра и тя ми

каза хладнокръвно, познаваш нейното хладнокръвие, че това хрумване е забавно. Забавно хрумване!

Седях умълчан и се опитвах да смачкам фасата си в отчайващо малкия и препълнен пепелник.

— Каза ми, че е имала някаква история с жена преди доста време, май че в Москва, но се оказала пълен провал. Категорична беше, че ти си центърът на живота ѝ и че винаги ще бъдеш. — Фаня закри лицето си с длани. — Изплаках си очите. А сега разбирам, че просто ме е отблъснала заради някаква си американка.

— Не разполагам с никакви доказателства за това. Само едно обаждане по телефона, нищо повече.

— Всичко си идва на мястото — каза с огорчение Фаня. — Сега разбирам защо ме отблъсна.

— Обаждането може да е било подвеждащ сигнал. Има хора, за които е удоволствие да се забъркат в работата на някое следствие. Така си повдигат...

— Подвеждащ сигнал — каза тя. — Или пък някой е видял нещо? Може би ги е видял заедно?

Излязох от колата. Ще ми повярвате ли, приятели — жал ми беше за нея, при все че тя през целия ни разговор нито за момент не показва съчувствие към когото и да било освен към себе си. Трябва да призная, че съм човек, комуто е трудно да бъде праволинеен в чувствата си. Ето защо аз изпитвах едновременно *гняв* и съжаление към нея.

Бях се отдалечил на две-три крачки от колата, когато се обърнах. Тя смъкна стъклото до себе си и ме погледна с навлажнени очи. Приблжих се.

— Казваш, че що се отнася до мъжете, аз съм бил центърът на нейния живот.

Тя присви устни и изчака предпазливо, без да ми отговори.

— В заключено чекмедже в кабинета ѝ намерих опаковка презервативи, два от които са били употребени.

— Презервативи ли? — Изведнъж се засмя шумно. — Намерил си презервативи, заключени в чекмедже в кабинета на хирург? — Тя отметна глава назад и се засмя още по-звучно, като дете, което се преструва, че му е весело.

— За бога, аз говоря за Наталия.

За момент тя остана като вкаменена на седалката, гледайки право напред и както се досетих по-късно, двоумейки се дали да ми каже. После извърна бавно глава към мен. — Константин, всеки хирург в „Лермонтов“, който излиза по спешни повиквания заради произшествия, носи със себе си опаковка презервативи.

— Какво?

— Има хроничен дефицит на стерилни хирургически пликчета. Често на местопроизшествието използваме гумичките, за да опаковаме я откъснат пръст, я счупена костица или парче от ухо... — Тя бръкна в джоба си и извади опаковка презервативи „Дюрекс“. Размаха ги пред очите ми. — А много отдавна не съм правила секс с мъж.

— Хм. — Продължих да стоя на мястото си още няколко дълги секунди. Най-после нещо успокояващо, поне в този аспект. В един момент осъзнах, че се гледаме напрегнато в очите. Чувствах как думите ми напират. — Толкова много си говорихме за нея, Фаня, а ти нито веднъж не попита има ли надежда за нея. Направи ли ти впечатление?

Тя вдигна уморено рамене и запали мотора.

— Не е чак толкова неочаквано. При теб нещата са по-различни. Тя все още е нещо твое, което можеш да загубиш или да намериш. А аз така или иначе я изгубих. По-лошо, никога не съм я имала.

По бузите ѝ се стичаха сълзи, но дали за Наталия или заради самата нея, нямам представа.

Вървах по коридорите на „Лермонтов“, закопчавайки палтото си, и за щастие не срещнах нито един познат. Не съм сигурен, че бих го забелязал дори да бях срещнал. Не мога да си обясня облекчението, което чувствах. От момента, в който Фаня извади онази опаковка с презервативите от джоба си, ми олекваше все повече. *Друг мъж не е имало*. Никакъв мъж не я е натискал върху бюрото в кабинета ѝ. Омразните сцени в този кабинет, които се мъчех да пропъдя от въображението си, бяха изчезнали до една. Е, добре, скъпи приятелки, ще кажете, че съм жалък. Ще кажете, че разсъждавам като отявлен дискриминатор по отношение на вас. Аз пък трябва да ви кажа, че не давам пет пари. Ама от време на време се увеличала по жени... Даже може би и по Джоун Фаулър... Не бе изключено Джоун Фаулър да е

била в колата ѝ, а по-късно и в кабинета в онзи ден. Ами... Не знам защо, но ми беше по-лесно да преглътна това. Подобна конкуренция ми се виждаше поне два пъти по-безобидна.

Може би защото чувствах това, което твърдеше Фаня: аз все още бях гравитационният център в живота на Наталия.

Качих се в колата. Мракът вече се беше вдигнал. Пред мен имаше само един проблем — страшен, но един — да намеря Наталия и да я прибера невредима вкъщи.

И, разбира се, вече бях направил една крачка напред. Онова, което Фаня ми каза току-що, го потвърждаваше. Мъжът, който се бе обадил на Данилова, не бе говорил измислици. Той знаеше нещо, което дори аз не знаех. Той беше похитителят на Наталия. И изпитваше нужда — без значение дали от наглост или колебания — да разговаря с нас за похищението.

Потанин се оказа прав, че той непременно ще ни се обади.

22.

Трябва да поспиш малко, Константин — казах си. Набий си в главата, че не можеш да направиш нищо повече — и го повярвай. Подготви се утре да тръгнеш по поредната следа. Само че нямах голямо желание да приключа този ден. Сутринта бях изпълнен с толкова надежди. С вяра, че днешният ден ще даде някакъв отговор.

Стоях до прозореца и гледах към пристанището. Редки снежинки се спускаха бавно покрай стъклото. На отгатышния бряг на реката комплекс „Северен залив“ беше тъмен и притихнал. В Града на порока, отдалечен на десетина километра по замръзналото езеро, блестяха весели светлини, а мъглата над него бе озарена в червено.

Отдръпнах се от прозореца. Първо един душ. Най-напред, дори преди да си налея нещо за пиене. Не беше необходимо да търся доводи пред себе си за необходимостта от един душ. И знаех, че именно тези дребни, банални решения ме крепяха да не рухна. Съблякох се и окачих пистолета на закачалката. Топлата вода е като мехлем за душата. Има свойството да отпуска дори и най-претоварената психика.

Бях под душа, когато чух шум от движение в апартамента. Увих една хавлия около кръста си и бързо се отправих от банята към мястото, където бях окачил пистолета. Напоследък всички в Русия реагираме така.

Отворих рязко вратата на всекидневната, а там стоеше Аби — права, с две палта, праметнати на едната ѝ ръка, и два куфара на пода до нея. Усмихна се и каза:

— На това му се казва класическа сцена на Кери Грант. Успяваш да изглеждаш едновременно малко глуповат, но и доста чаровен. Прибери си пистолета и си подсуши косата.

Направих каквото ми каза. А откъде, боже мой, знаеше за Кери Грант?

Върнах се след три минути облечен в халат и без пистолет.

— Нали нямаш нищо против да оставя тези неща тук? — попита тя, връщайки се към стила си на агент от ФБР. — Опитах първо със

звънеца, но никой не ми отвори.

— Свободната спалня е отсреща. — Вдигнах куфарите ѝ и ги пренесох по коридора. — Не е обзаведена много разкошно.

— Достатъчно е стените да не са окичени с излезлите на мода днес свастики — каза тя, следвайки ме.

— Можеш да бъдеш спокойна. Какво ще кажеш за едно питие?

Тя пусна палтата върху леглото.

— Не, благодаря. Долу ме чака Майлс Бриджър. Може би по-късно, ако не си заспал. — След секунда добави: — Много съм ти задължена, че ме прие да се настаня тук.

Изпратих я до вратата и се върнах в кухнята за бира. На масата имаше бял лист, затиснат с бутилка шотландско уиски. На листа с едри букви бе надраскано на ръка следното: „С безкрайна благодарност от черното маце.“

Направих си сандвич от навлажнен на пара хляб и наденица. Взех кутийка бира и след като се поколебах, бутилката уиски заедно с подходяща чаша. Отидох в хола и сложих всичко на масичката пред дивана. Продължих да стоя прав до нея още около минута.

Правило ли ви е впечатление, че всички големи детективи в западните романи непременно се мъчат с някакви смътни спомени? *Къде ли го (или я) е виждал? А, да... чернокосото момиче на снимката от тържественото връчване на дипломите в Оксфордския университет... Високият младеж в средата на снимката с група млади хора около барбекюто в Мартас Винярд... Лицето с белега от сводката на полицейското управление в Лос Анджелис. Ина всичките очите им винаги гледат право в теб...* При тези западни детективи става така, че нещо затулва спомена, но съвсем скоро всичко излиза на повърхността с шеметна скорост. Ето така става на Запад.

Седнах на дивана.

Истината е съвсем различна. Човешката памет има много по-фина селективност от която и да е написана до момента компютърна програма, но си има и недостатъци. Информацията може с години да се съхранява на части в различни депа на мозъка ни, без да предполагаме какво ще предизвика електрическата искра, която внезапно ще ги свърже. Казано по друг начин, някои мозъци загряват твърде бавно и имат голям късмет, ако това изобщо стане. Такъв е и моят.

Станах и прослушах телефона за получени съобщения. Имаше две. Рой искаше да му се обадя в някакъв хотел в Хелзинки. А госпожа Баданова се интересуваше дали има нещо ново по случая. Изтрих съобщението на Рой, без изобщо да му обърна внимание.

Що се отнася до госпожа Баданова — съзнавах, че трябва да ѝ се обадя, но ми липсваше достатъчно воля или може би сила.

Седнах тежко на дивана. Подчинявайки се на моментното си хрумване, което ми се стори почти гениално, аз взех оставеното от Аби уиски и обърнах на екс три чашки. Това беше единствената ми надежда да заспя тази нощ.

Но докато пъхах пръста си в халката на бирената кутия, отново се замислих за паметта и загадките ѝ. Един от онези необясними електрически заряди изпусна искра и направи дъга от едно кътче в мозъка ми към друго. И връзката се получи.

Руп. Нещо бе прецтракало за хилядна от секундата в тази посока. Опитах се да насиля мислите си в посока три-четири секунди назад. Искрата бе проблеснала ярко за миг, преди връзката да се разпадне.

Отхапах няколко пъти от сандвича, но беше много влажен и не ми хареса. Уискито постепенно притъпяваше сетивата ми. Опитах бирата и после обърнах още едно уиски. Седейки пред загасения телевизор и отпивайки от бирата, аз се мъчех да си пробия път назад във времето. *Руп.* Бях зърнал нещо за частица от секундата, но моят патешки ум го беше изпуснал. Предадох се пред блуждаещите електрически токове на спомените за кратките две години съвместен живот с Наталия. До мига, в който я видях за последен път в събота вечерта, когато губернаторът ме покани в библиотеката си и аз я погледнах, а тя ми отвърна с кратко повдигане на вежди — толкова чистосърдечно, многозначително, окуражаващо. Не, не е възможно да е крояла планове да избяга от мен само десет минути по-късно — нито заради Джоун Фаулър, нито заради когото и да е. Никога.

Седях на дивана, пиех бира и изобщо не виждах развръзката на тази злополучна история... Двеста войници претърсваха „Северен залив“ дори в момента, в бившия женски манастир бе настанен извънреден щаб с достатъчно персонал. Иля Дронски — човекът, на когото можех да разчитам най-много, бе пристигнал от Москва. Той и заемаща висока длъжност във ФБР агентка ръководеха издирването

на Наталия. Можех ли реално да направя нещо, което те не биха могли?

Бях в сънен унес, когато иззвъня мобилният ми телефон. Беше Дронски.

— Шефе, преди малко звъннах на местния архив за Колска област.

Въздъгнах тежко:

— Можех да ти спестя усилието, Дронски. Изгубихме сградата на архива при последната бомбардировка през гражданската война. Всички престъпления и нарушения на обществения ред в града се намират под хиляди тонове калпав бетон от най-добро съветско качество. Все някой ден ще ги изровим.

— Не е необходимо, шефе. Реших да направя справка за твоя приятел Лука. Брат му Саша спомена, че някога е бил учител, и реших, че от Министерството на образованието в Москва могат да ни кажат какво е довело до края на кариерата му на това поприще.

Тук вече се разсъних и разтрих очи.

— И?

— Лука Руп е преподавал в девическа гимназия тук, в „Максим Горки“. Уволнен е през две хиляди и девета година за посегателство над седемнадесетгодишно момиче.

— Сексуално посегателство ли?

— Не е съвсем безспорно. Пляскал я е с хилка за тенис на маса. По дупето и бедрата. В досието му е записано „пристъп на ярост“.

— Какво е провокирало това посегателство?

— Почти няма подробности. Като се има предвид духът на времето в онези години, мисля, че би могло изцяло да му се размине, ако просто е заявил, че му е направила нагло предложение. Вместо това обаче той е заявил, че я е наказал заради начина ѝ на живот.

— Какво по-конкретно е имал предвид?

— Обвинил е момичето в безразборни полови връзки.

— Моля?

— Нали си спомняш съветските времена. Така наричаха уличниците. За нея се е говорело, че има безразборни полови контакти — поясни той.

— Проучванията на общественото мнение показват, че проституцията е най-предпочитаният професионален избор сред

гимназистките в Русия. Това момиче сигурно просто е усъвършенствало уменията си. Значи на него му се е разминало?

— Ненапълно. Освободен е, без да му бъде предявено обвинение, но инцидентът е вписан в досието му и той е изгубил работата си. Какво мислиш за това, шефе?

Отпих от бирата. Не бях много сигурен, че може да означава нещо съществено.

— Има ли още нещо интересно?

— Не. Не забелязах нищо. Много добри отзиви от страна на колегите му. Директорът е имал високо мнение за него. — Направи кратка пауза. — Чуй ме, шефе, не ми се вярва тази следа да ни отведе донякъде...

— Нямах ли друга идея?

— Хрумна ми нещо, което може по някакъв начин да се окаже брънка от плетеницата. Седях си тук с В. И. Ленин и си мислех за братята Руп. И по-точно за името Руп. Чудех се къде ли съм го чувал.

— И? — попитах, сещайки се отново за онези детективи от Запада.

— Това име в никакъв случай не може да се нарече широко разпространено, мислех си и нещо изведнъж изплува като мехур в главата ми. Ростов на Дон. Андрей Чикатило?

— Да?

— Убиецът от целините. Сещаш ли се?

— Кой не би се сетил? Най-големият сериен убиец за всички времена. Но каква е връзката с Руп?

— Става дума за самото име Руп. Не ми дава мира. Може да е на някой, който е работил по случая. Или на свидетел. Имаш ли подръка някаква справочна литература, шефе?

— Намира се.

— Потърси нещо за Убийствата в степта от хиляда деветстотин осемдесет и втора до хиляда деветстотин и деветдесета. Някъде дълбоко в спомените ми мига голяма червена лампа.

Затворих телефона. В продължение на тридесет години Руп беше името на едно високо, кльощаво момче, което познавах от тридесет и шесто основно училище. Но изведнъж Дронски предизвика искра откъм друг раздел в паметта ми. Системата заработи. Веднага си

спомних, че Руп беше фамилията и на едно младо момиче. Надя? Мария? Не... *Елена Руп*.

Елена Руп. Името на една от над петдесетте жертви на най-прочутия руски сериен убиец. Убиецът от целините, с което прозвище бе известен, заема видно място в историята на руската криминалистика. Той е може би най-щателно документираният уличен убиец от съветския период. Изучавахме неговия случай в милиционерската школа.

Искрата вече гореше и пращеше с пълна сила. В казашките градчета около Ростов на Дон от 1982 година до последните дни на Съветския съюз, когато най-после е бил арестуван след девет години кошмари за местното население, Андрей Чикатило бе убил поне петдесет и две човешки същества, избирайки за жертви безразборно момичета, млади жени, та даже и момчета. Вероятно не бих могъл да си спомня конкретно имената на още една или две от жертвите в страшния списък от Ирини, Вери и Светлани, но по някаква причина бях запомнил името на едно дете, което се казваше Елена Руп — най-вероятно защото преди време в 36-о начално училище познавах момче със същата фамилия.

Седях и чувствах странен недостиг на въздух. Картини от разказа на убиеца от целините Андрей Чикатило нахлуха във въображението ми. Мъгливи силуети на загинали момичета, които е издебвал в продължение на почти десет години по автобусни спирки и гари на *електричката* — влакчетата, пътуващи към предградията на Ростов и околните градчета. Руският народ, а и целият свят го бяха видели по телевизията през лятото на 1992 как се зъби и ръмжи като див звяр в клетката в ростовската съдебна зала, как подхвърля нецензурни обиди към свидетелите на прокуратурата, предлага на съдията да прави секс с него.

Оставих бирата на масата и станах. Бях си запазил за справка няколко книги с казуси. Извадих от рафта на библиотеката кратка енциклопедия на убийствата в Русия. Казусът с Андрей Чикатило заемаше повече от сто страници — почти една четвърт от цялата книга. Прекарах следващия час в усилия да запамята колкото мога повече от написаното, взирах се в снимки на този висок, леко прегърбен петдесетгодишен мъж, бивш учител. В някои от позите лицето му беше почти приветливо. Кротък, учтив съсед, към когото хората са се

обръщали за съвет и чието присъствие внушавало сигурност. Съвсем не е бил такъв обаче, когато с остригана по затворнически глава е демонстрирал как е клал жертвите си или когато иззад решетките на клетката в съда е показвал снимки на голи тела, точейки лиги над тях без никакво притеснение, и е изразявал гръмко сексуалното си желание към присъстващите в съдебната зала жени.

В края на раздела за него имаше две страници със снимки, повечето на десет-четиринадесетгодишни деца и може би половин дузина млади жени малко над двадесетте. Елена Руп беше русокосо дете с дребно личице, повече приличаше на Лука, отколкото на тъмнокосия Саша, с малко събрани очи заради съсредоточаването в обектива на фотоапарата.

Седях на дивана и прелиствах с палец книгата. Елена Руп била излязла от къщи, за да прекара вечерта с приятелка от училище. Повече не се върнала. Някъде между гарата в Новочеркасск, където живеела, и близкия голям град Ростов на Дон, където отивала, тя е била *отвлечена*.

Трупът ѝ не е намерен. Но е включена в списъка на жертвите на Чикатило по много основателна и убедителна причина: *семейство Руп — майката на жертвата, самата Елена и по-малкият ѝ брат,*

Лука, са живеели на долния етаж под апартамента на Андрей Чикатило и жена му!

Тази мисъл ме удари в стомаха като добре прицелен ритник с ботуш. Лука Руп е живял в един жилищен блок с Чикатило. Бил е на десет или единадесет години. Преживял е целия кошмар — страданието по отвлечената сестра... болката да приемеш в крайна сметка, че тя е била жестоко убита.

Изчаках мисълта да се уталожии. Той е *познавал* Чикатило. И въпреки това не бе споменал нищо пред нас, съучениците му в прогимназията. Никога не се бе похвалил, както обикновено правят децата, с факта, че е бил в епицентъра на нещо, придобило огромна известност в цялата държава. Дори днес, когато обясняваше преселването си от Ростов в Мурманск, той говореше за трагичен случай в семейството, за смъртта, а не за *отвлечането и убийството* на сестра му Елена.

Опитвах се да овладеея възбудата си. Значи какво говореше всичко това? Естествено, не беше основание да се посочи с пръст Руп

и да бъде обвинен за сегашния случай. И все пак ми беше невъзможно да преценя как да реагирам. Обстоятелството, че Лука Руп е познавал и е живял в един вход със сериен убиец, нямащ конкуренция вероятно в целия свят, накара цялото ми същество да се бунтува по начин, който нито мога да опиша, нито да обясня. По гърба ми като ледени пръсти лазеха студени тръпки. Чувствах се объркан и дълбоко потресен може би защото всеки от нас, дори служителите на реда, живее в реалност, където подобен непредвиден скок в царството на ужаса винаги е толкова *невероятен* и *нежелан* в нашето въображение, че предпочитаме да не го допускаме в мислите си, да не го свързваме с конкретен човек.

Но в случая с Лука Руп това беше невъзможно. Аз познавах момчето, на което само няколко месеца преди да пристигне в Мурманск, се е наложило да се сблъска с една особеност на човешките същества; ужасяваща и невероятна, в лицето на висок и сърдечен съсед, който му е казвал „Добро утро, Лука“, срещайки го на стълбището, или го е питал за резултатите от съботните мачове.

Може би именно заради това се чувствах толкова объркан. А действително ли причината беше тази, или фактът, че не можех да се отърся от асоциативната мисъл за вината на Лука Руп?

Извънпяването на телефона така ме стресна, че изпуснах книгата на пода. Обаждаше се Аби Кънингам.

— Ела в моргата на „Лермонтов“ по най-бързия начин — каза тя. — Намерили са трупа на Джоун Фаулър.

Слязох по стълбите към подземие то на „Лермонтов“, където се намираще моргата, и там спрях като парализиран. В такива места миризмата на разлагаща се плът веднага те лъхва и те обгръща като меко и топло одеяло, което се впива в теб любвеобилно. Голата истина е, че имаме големи затруднения с поддръжката на всякакво оборудване. Вентилаторите не работят всеки ден, така че не е чудно, ако вчерашен труп атакува обонянието ти. Вратите на хладилните камери вече не могат да се затварят плътно. Веднъж, когато бях тук, от тях започна да се стича и да капе на пода зеленикава течност от разлагащи се трупове.

Всичко това правеше тукашната морга едно от любимите ми места. По-голямата част от персонала, убеден съм, бяха смахнати. Лени, с неговите обръщащи се с бялото напред очи, беше шефът. Той си имаше любим номер пред опечалените роднини, които все пак се

притесняват за бижутата, останали по пръстите на починалите. Вдигаше подпухналата длан на покойната майка или на любима леля и обясняваше на семейството ѝ, че пръстените *може* да бъдат свалени, ако наистина настояват. Очите му се обръщаха при самата мисъл. Зъбите му тракваха като сатър върху дръвник и у опечалените не оставаше никакво съмнение. Колкото и бедни или сантиментално настроени да бяха слушателите му, Леонид Юриевич постигаше своето.

Веднага щом семейството си тръгнаше и вратата се затвореше след тях, Лени грабваше сатъра. Подпухналите пръсти се търкулваха върху дъската за рязане. Взимаше този, който му трябва, и смъкваше пръстените. Златна халка за следователя. Нещо по-обикновеничко за старшината. А диамантът — за Лени. Леонид Юриевич имаше дача във Финландия. Говореше се също, че е женен за млада чужденка и си е осигурил финландски паспорт за времето, когато се пенсионира.

Ако ти трябва ексекютор с брадва, не е нужно да търсиш подалече от Лени. Тази нощ изглеждаше по-луд от всякога. Посрещна ме с безумно самодоволна усмивка, подпрял се с длан на металната маса, върху която под зелен чаршаф с кървави петна ясно се очертаваше фигурата на труп. Опитах се да не поглеждам директно натам. Уж случайно извърнах очи към опирация в пода ъгъл на чаршафа с предназначените за информация на пералнята инициали на отделението.

Дронски и Аби, които разговаряха тихо в един от ъглите на дългата сутеренна зала, вдигнаха погледи и се приближиха. Аби застана пред мен.

— Съжалявам, Константин — каза тя.

Кимнах, но ми беше трудно да отговоря. Дронски сложи ръка на рамото ми. И двамата знаехме какво означават думите ѝ. Този случай вече бе излязъл от рамките на категорията „отвлечане“.

— Значи Гавраил Потанин се оказа прав — казах аз.

— Не за всичко.

— Конкретно за това. Явно е, че имаме работа с убийство. Къде са я намерили?

— На някакво запустяло място в „Северен залив“ — отвърна Дронски. — Група войници, които претърсват района, чули звук от форсиране на мотор пред една от фабриките. Колата потеглила със

загасени светлини, така че не могат да я опишат. Офицерът разпоредил да претърсят мястото, където са чули шума от колата. Открили трупа до една ниска ограда. Направен е съвсем нескопосан опит да бъде покрит с тухли и парчета натрошен бетон.

— Трупът наскоро ли е бил оставен там?

— Почти сме сигурни. Ще добием по-ясна представа от медицинската експертиза — каза Аби, — но вероятно е умряла само час преди да бъде намерена.

— Претърсили ли са целия район след това? — Представих си с ужас как Наталия лежи зарязана някъде в онази пустош.

— Пински се зае лично със задачата — заяви категорично Дронски. — Задържал е военните още два часа в района на фабриката. Трупът е само един, шефе.

Придърпах го към себе си и му казах:

— Дронски, Лука Руп е брат на една от жертвите на Чикатило.

— Господи...

— Чакай. Не е само това. Семейство Руп са живели в един блок с Чикатило. Той и жена му са обитавали апартамента над тях. Лука Руп е човек, който е *живял* с убиец. Може би се е възхищавал от него...

— Момент, шефе. — Върху лицето на Дронски се четеше тревога. Погледна към Аби Кънингам, която взимаше зелена престилка в другия край на залата. — По онова време Лука Руп е бил дете.

— Та нали точно тогава най-много попиваме чуждия пример.

Винаги познавам, когато Дронски е притеснен — а в момента беше точно така.

— Чуй ме, шефе, знам накъде биеш. Разбирам и защо. Но си на погрешен път.

— Откъде си сигурен?

— Не съм сигурен, но ако Лука Руп е човекът, когото търсим, ще трябва да му предявим по-аргументирано обвинение от това.

В мен кипеше отчаяние.

— Аз не изграждам обвинение, дяволите да те вземат — просъсках в лицето му. — Опитвам се да стигна до Наталия, преди тя да свърши... — посочих мъртвото тяло на масата — ето *така*.

Патологоанатомът влезе преди Дронски да успее да каже още нещо. Беше ниска, набита жена с едър бюст, чиито гънки преливаха в гънките на голям, издут корем.

— Доктор Зоя Саматова — представи се тя енергично. Кимна на Лени и той рязко дръпна зеления чаршаф с бързо, танцувално движение и едно напевно „Да-дааа“.

— За бога, Лени. — Погледнах го злобно и след това наведох очи към трупа.

Не, не претендирам да съм от онези мъже, които остават безразлични в присъствието на смъртта, приятели. В Русия смъртта е с превързани очи. Хавлиена лента с името на жертвата, написано върху нея с наклонен наляво почерк, закриваше очите, но нямаше как да скрие и подпухналото синкаво-сиво лице, плътно прибраната назад червеникава коса, отеكلите ръце и крака. Прилоша ми. Що за човек може да го е сторил — продължавах да разсъждавам, но успявах да свържа този ужас пред мен единствено с Лука Руп. Той имаше достъп до манекените и в общи линии отговаряше на описанието на мъжа, посещавал лекциите на Джоун Фаулър. Беше самотник, живял без жена още от пубертета, и е имал контакт с отвличания и убийства. Контакт от първа ръка чрез най-прочутия сериен убиец в Русия. Закрих лицето си с длан. Не можех да си позволя заради Наталия да чакам повдигане на аргументирано обвинение.

Аби бе дошла при нас. Приближи се плътно до мен и прошепна:

— Може да изчакаш отвън, ако не се чувстваш съвсем добре.

— Чувствам се като с милион долара в джоба — уверих я аз. Преглътнах жлъчен сок. — Ще остана само за предварителния оглед.

Патоложката се приближи с показалка на червени и бели ивици и гласът ѝ прозвуча с характерната за професията ѝ монотонност:

— Трупът очевидно е на млада жена в началото на тридесетте. Висока метър и шестдесет и пет и... — прекъсна и ме погледна студено — тегло приживе около петдесет и шест килограма. Причината за смъртта ще бъде установена с точност по-късно. Но почти сигурно е... — тя докосна с показалката гърлото — че е удушена с примка.

Морава следа от въжена примка опасваше шията, а над нея лицето беше подпухнало. Мъчех се да се съсредоточа, но в съзнанието ми непрекъснато изплуваше образът на Лука Руп.

Доктор Саматова се измести и застана, опряла върха на показалката под брадичката си.

— Заслужаващо особено внимание обстоятелство е, че тялото е било измито отвън и... отвътре с маркуч. В момента правим тестове, но вероятно трябва да отпишете надеждите за ДНК материал. Ако е имало сперма, тя почти със сигурност е отмита от струята.

— Колко пъти ви се е случвало да имате работа с измит по този начин труп, доктор Саматова? — попита Аби.

— Никога. Но миенето не е било изцяло сполучливо. В устата и ноздрите например се е задържал черен прах, който лесно може да се идентифицира като коксов. В ямката на лявата подмишница има следи от същия прах.

— Използват ли се още въглища или кокс за отопление, Константин? — попита Аби.

Истинско облекчение беше, че ми даде повод да се обърна към нея и да не гледам към масата.

— Вече много рядко. Почти навсякъде се премина на мазут и газ.

— В такъв случай къде можем да открием кокс?

— Където има много стар парен котел. На тридесет-четиридесет години или повече. Или на кораб, разбира се. Все още може да има някой овехтял малък параход, който използва кокс. Но само толкова.

Затворих за момент очи, а монотонните гласове край мен продължиха:

— Има известни данни за употреба на сънотворно, вероятно „Проптекнол“, но това ще можем да потвърдим по-късно. Въпреки приспивателното има следи от връзване по китките и глезените. — Когато отворих очи, доктор Саматова докосваше с показалката си съответните части на тялото. — Както и кореспондиращи натъртвания на колената... — Показалката почукна звучно. — Това навежда на мисълта, че жертвата е била принудена да стои продължително на колене. Сериозни охлузвания във вагината — последва небрежен замах на показалката над корема и дискретно почукване по обраслия с червеникави косми пубис — говорят за жестоко проникване на предмети с твърдостта на дърво, метал или корава пластмаса. Няма следи от семенна течност по вече споменатата причина.

Жестоко проникване на предмети с твърдостта на дърво, метал... Нищо в гласа на патоложката не намекваше колко е страдала Джоун Фаулър, колко пъти звярът се е възползвал от нея. *Жестоко*

проникване... Но всичко това беше оставено на нашето въображение, не на Саматова.

— Ако обърнем трупа... — Тя изчака Лени и един санитар да обърнат тялото по корем. — Ако обърнем трупа, ще видим странични и диагонални белези, които почти със сигурност са следи от камшик, вероятно кожен, дори може би с разклонени езичета и метални връхчета накрая. Бита е с камшика няколко пъти с промеждутъци от време.

Продължих да гледам как отново обръщат тялото по гръб. За мен тя все още беше човешко същество. Но не и за Лени и неговия помощник. Не и за патоложката. За мен тя продължаваше да е жена, приятелка на Наталия, жена, която е била зверски бита, изнасилвана, умъртвена... А Наталия още се намираще в ръцете на същия този човек.

Патоложката даде знак на Лени да включи електрическата резачка, която лежеше на една помощна масичка. Запътих се към вратата. Чух гласа ѝ зад себе си:

— По трупа почти нямаше чужди тела или материи. Все пак се намери нещо, което може да бъде от полза.

Спрях и се обърнах. Дронски и Аби обличаха престилки.

— На двете колена имаше малки количества съсирена кръв, остатък от по-голямото отмито количество. Но не е само това.

Зачакахме напрегнато. Тя вдигна червено-бялата показалка нагоре.

— В съсирената кръв на дясното коляно имаше два залепнали косъма.

— Които не са нейни? — попита Аби, вдигайки поглед от връзките на престилката, които завързваше.

— Нито пък негови — отговори патоложката. Наслаждаваше се на краткото напрежение. — Всъщност изобщо не са човешки.

— Какво? — възкликна Аби.

— Животински. — Доктор Саматова изчака това да улегне в главите ни. — Къси, прави, твърди косми. Сиви. Вероятно кучешки...

— Или от вълк — казах неволно.

Останах с впечатление, че групата около масата ме гледаше неодобрително. Предпочетох да не обяснявам.

— Възможно е — сви рамене Саматова. — Куче или вълк, защо не? — Кимна на Лени да включи захранването на инструмента. — Да се залавяме за работа.

Вече крачех към вратата, когато чух свистенето на машинката. Но изведнъж отвращението от това, което се случваше с другото човешко същество на масата, или поне доскорошното човешко същество, вече не доминираше в съзнанието ми. Една мисъл ме бе погълнала и засенчваше всичко останало, докато изкачвах стълбището почти без да виждам: „Куче или вълк — бе казала Саматова. — Защо не?“

23.

Бях загасил фаровете предварително. На около двеста метра от хеликоптерния хангар намалих скоростта на фиата и завих встрани от пътя по малка утъпкана алея, която ме отведе в гората. След минути стигнах до място, намиращо се точно над огромното прихлупено съоръжение. Лунната светлина образуваше тъмни стъпала от сенки по склона и ефектът ѝ върху приличащия на тръба хангар го правеше още по-чудат, отколкото през деня.

Слязох от колата и застанах между елите, а клоните над главата ми се разклатиха и ме поръсиха с влажен сняг. Силно се колебаех как да постъпя. Ако жертвата му беше друга жена, а не Наталия, изобщо нямаше да стоя там. Сградата щеше вече да е обкръжена от мигащи сини светлини на милиционерски коли. Щяхме да действаме както пише в закона. И тогава какво?

Лука Руп ще отрича всичко. Да, получил е ужасна психическа травма в детството си. Да, преживял е голяма част от ранните си години в една сграда със сериен убиец, който го е познавал, шегувал се е с него на стълбището. Да, ходел на лов за вълци, за да изкарва пари. Да, микробусът му, естествено, е оцапан с вълча кръв и косми. Но това, че е живял с убиец, не прави и него убиец. А освен него и много други хора ловуват вълци. Живеещите в полуселските покрайнини на Мурманск бедняци ходят на лов за вълци още от основаването на града.

Всичко това означаваше, че не разполагах с друг аргумент освен жокера на гледачката — вълчата глава с червена шутовска шапка с камбанки на пискюлите. Не можех да си призная пред никого, че ухилената животинска глава е единствената ми и най-силна улика за вината на Руп. Как можех да кажа *точно това* на Дронски или пък, още по-лошо, на моята колежка от ФБР, която никога не се усмихва? Как можех да обясня на Аби Кънингам, научена да се доверява само на ДНК анализи и химически проби от веществени доказателства, колко

сляпо могат да вярват руснаците в показаното от картите на една старица?

Облегнах гръб на близкото дърво. Може би имах нужда от тези няколко допълнителни секунди, за да свикнат очите ми с рязко контрастиращите бели и черни ивици, които образуваше между елите лунната светлина. След малко успях да забележа белия микробус, който едва се отличаваше сред тъмните и светли петна около него. С няколко крачки по пращящите клонки под елите се озовах до него. Беше стар и много очукан фолксваген. Обаче имаше съвсем нови гуми за сняг, от най-добрите, които можеше да се намерят в Мурманск. Неволно стиснах зъби толкова силно, че почувствах пулса си. Гуми със същата следа, каквато бяхме намерили в снега при кръстовище 33.

Обиколих микробуса, без да се притеснявам от пращането под краката ми. Спрях се при задницата му. Почувствах особена победна тръпка. Единият мигач беше счупен. Липсваше част от оранжевата пластмаса и се виждаше оголената крушка. Споменът за намерените на кръстовище 33 парчета оранжева пластмаса оживя пред очите ми.

Останах на мястото си още малко, продължавайки да оглеждам. После се обърнах и се отдалечих. Бях намерил микробуса, само че в момента ми трябваше шофьорът му.

Тръгнах бързо надолу по склона, движейки се по осветените от луната места, за да не включавам джобния прожектор. Между дърветата забелязах слаби светлини, идващи от дългата барака при далечния край на хангара, в която живееше и работеше Руп. На стената, към която вървах, имаше шест или седем малки прозореца. Когато се приближих, установих, че стъклата са облепени с вестници. От престоя си в дървената барака бях запомнил по-скоро сумрака, отколкото причината за него. Вече от съвсем близо забелязах, че вестниците на много места не прилепват плътно. В периферията на някои от стъклата имаше процепи и там светлината беше по-силна. На два-три метра от постройката започнах да чувам музика. Не западна или съвременна руска музика, а непознати извивки, приличащи на азиатски и изпълнявани на инструменти, от които си нямах понятие — може би кратуни и бамбукови пръчки. Стигнах до дървената стена, клекнах под най-обещаващия прозорец и надигнах глава до нивото на най-ниското му стъкло. През откъснато ъгълче на вестника надникнах в дългата стая.

Гол до кръста, с руж и червило по лицето, Лука Руп танцуваше.

Първото, което ми направи впечатление, беше неговата изключително развита мускулатура. Ръцете бяха дълги, но много силни, гръдният кош беше тесен, обаче със солидна мускулна маса. Движенията на танца бяха странни, но не произволни, дори донякъде наподобяваха балет. Посоката на стъпките му, изглежда, се определяше от промяната в ритъма на музиката. Пристъпваше като малко животно насам-натам в средата на бараката с протегнати ръце, предлагаше нещо... или взимаше... Господ знае какво означаваше това, приятели, но със сигурност танцът, който изпълняваше, ме накара да усетя пълзящи тръпки по гърба.

Стоях до прозореца и не помръдвах. Вероятността да ме види беше малка или почти никаква. Лицето му беше безизразно, сериозно, главата му се въртеше наляво-надясно в такт с музиката, за която си бях помислил, че е азиатска, понеже беше напълно непозната за ухото ми. Сега осъзнах, че е по-скоро фолклорна, славянска, немного различна от мелодиите, които бях чувал да свирят селски музиканти из полуострова.

Изведнъж, докато го наблюдавах, космите по тила ми настръхнаха, защото осъзнах, че в бараката има и други необичайни неща, които не бях забелязал, защото вниманието ми бе напълно погълнато от този странен танцър с непривичен за пола му грим.

Той танцуваше сред кръг от фигури. Беше извадил от тъмните кътчета на бараката латексови кукли — голи, някои без глави или ръце. А на централно място в неподвижния кръг от бледи зрители, поставена върху маса, със стичаща се от врата кръв стоеше рошава и сива вълча глава.

Отдръпнах се от прозореца със секнал от паника и изненада дъх. Тръгнах към вратата на бараката по снега, който с падането на нощта започваше да хрущи все повече. Нямах никакъв план. И изобщо не ме питайте за душевното ми състояние в този момент. Бих казал, че не се различаваше много от това на убиец в действие — все още бях с разсъдъка си, но изцяло и абсолютно съсредоточен върху единствения обект на намеренията ми.

Заудрях силно по вратата.

24.

Музиката вътре спря. Чух глас — неуверен и боязлив, стори ми се, но си спомних за мускулестото тяло.

— Кой е? Кой се е сетил да дойде по това време?

Накарах го да чака в напрежение няколко дълги секунди.

— Константин Вадим съм — отвърнах. — Отвори!

В продължение на две или три минути отвътре се чуваха трескави движения. Почуках още два пъти, преди да защракат резета и ромб жълта светлина да озари снега край мен. Руп, вече облечен с дънки и тъмен пуловер, с набързо почистен грим от лицето, се появи зад откритата на не повече от петдесет сантиметра врата. Въпреки това успях да зърна кървящата вълча глава на масата.

— Късно е — каза той по-скоро боязливо, отколкото с агресия. — Какво те интересува, Константин?

— Твоят микробус — отвърнах, сочейки с палец над рамото си към белия фолксваген, паркиран между хангара и бараката на Лука Руп. — Във фургона му има нещо.

Видях как физиономията му става недружелюбна.

— Нещо ли? Какво?

— В теб ли са ключовете? — Проследих го с поглед, докато ги вадеше от задния си джоб, и ги грабнах от ръката му. — Хайде да отидем и да видим.

— Чакай да си взема палтото.

— Няма нужда. Ще се забавим само минутка.

Тръгнахме към белия микробус.

— Тази вечер застрелях вълк — каза той в опит да обясни онова, което предполагаше, че може да съм видял през полуотворената врата. — От Съюза на ловците изискват да им занеса главата, за да ми платят.

Кимнах с разбиране и тръгнахме към задницата на микробуса.

— Не ми разказа нищо за Ростов, Лука — казах уж колкото да подхвана разговор.

Той започна да примигва.

— Разкажи ми сега.

Трепереше, понеже беше без палто.

— За Ростов ли? Какво толкова има да ти разказвам?

— За времето, когато си живял в Новочеркасск, Лука. За Елена.

Сепна се наред крачката си, но после продължи да върви с наведена глава.

— Това беше много отдавна — измънка той. — Майка ми работеше в завода за шампанско. Саша не беше роден.

— Искам да чуя за Елена.

— Сестра ми Елена... Умря там, в Новочеркасск.

— Била е убита.

Спря се на място.

— Не знаем със сигурност. — Лицето му се кривеше, готов бе да заплаче. — Може и да е избягала. Може да е била отвлечена. Така и не разбрахме какво точно е станало.

— Била е отвлечена — казах безцеремонно. — От вашия съсед Андрей Чикатило.

Погледна ме, мигайки бързо, устните му се движеха.

— Същият Чикатило, който е убил повече от петдесет души — не се отказах аз. — Главно момичета на възрастта на Елена.

— Да.

— След като сестра ти изчезна, след като я е убил, колко време продължихте да живеете под апартамента на Чикатило?

Усетих, че съм улучил оголен нерв. Той пое дълбоко въздух през зъби и отговори:

— Почти една година.

— Всеки ден ли го виждаше?

— Тогава още не знаехме нищо за него. — Погледна ме в очите. Не желаше да говори, но знаеше, че няма избор. — Показваше съчувствие. Идваше долу при нас. Търпеливо слушаше, докато майка ми говореше за Елена. — Лука Руп повдигна рамене и потръпна. — Понякога ни носеше малки торти. Или цигари за майка ми. За да облекчи мъката й.

Последва продължително мълчание. Сигурен бях, че има вина за нещо. Иначе защо щеше да крие историята толкова години?

— Ти харесваше ли Чикатило? И с теб ли се държеше мило?

Започна да диша тежко, все едно че току-що е участвал в надбягване.

— Да, държеше се мило.

— Даваше ли ти подаръци?

Дъхът вече свистеше между зъбите му.

— Какво е това? — Спря се със стиснати устни. — Какво правиш? — Погледна към микробуса. — Какво означава това? — Очите му примигваха уплашено. — Каза ми, че има нещо в микробуса.

Отключих задната врата. Той вече трепереше на мощни, неконтролируеми тласъци. Черното поло не беше в състояние да го защити от нощния студ.

— Виж сам — отвърнах и отворих вратата.

Той се приведе напред и започна да се вира в мрака. Когато стигна границата на равновесието, аз го изритах силно с коляно, като по този начин го натиках във фургона на микробуса.

Чух изплашения му вик, зърнах за момент лицето му и тогава, докато се търкаляше по железния под, затворих рязко вратите.

За момент останах неподвижен на мястото си. Пределно ясно съзнавах каква граница прекрочвам. Извадих от джоба си бутилката уиски на Аби, която носех за всеки случай, отвинтих капачката и буквално напълних устата си. Той заблъска с юмруци по железните стени на микробуса. От мястото, където бях застанал, чувах само приглушените му крясъци, без да ги разбирам. Отидох бавно до предницата на колата, седнах зад волана и запалих мотора. Извърнах глава назад и го видях, по-точно тъмните очертания на лицето му, през металната решетка на вътрешното прозорче.

— Какво правиш, Константин? — Гласът му прозвуча през металната решетка като изтерзан шепот. — Какво ще правиш с мен?

Бях се върнал мислено назад във времето към онзи момент, когато Лени отметна зеленото платно от трупа на Джоун Фаулър с цинично неподходящия си танцов жест и тананикане. Обърнах се към Руп зад решетката.

— Ще се попързаяме — изсъсках в лицето му. — Ще се пързаяш дотогава, докато плътта и кокалите ти се разпаднат. Ще се пързаяш, докато ми кажеш какво си направил с жена ми.

Включих на скорост. Чух го как драпа като звяр да се добере до решетката.

— Повярвай ми, Константин... Трябва да ми повярваш...

Обърнах се напред и отпуснах педала на амбреажа. Микробусът потегли рязко и той се изпусна от решетката, отхвъркна назад и се блъсна звучно в задните врати.

Натиснах спирачките и Лука се хлъзна обратно напред. Извърнах глава и видях как преbledнялото му лице се появява в рамката на решетката, все едно че е затворник. То си беше точно така. Мой затворник. И трябваше да го осъзнае, да го разбере практически.

— Къде е тя? Къде я държиш?

Гласът му прозвуча като шепот през решетката:

— Моля те, изслушай ме... Трябва да ме изслушаш. Кълна ти се, Константин, нямам нищо общо с изчезването им.

— Те са били в този микробус — изкрещях в лицето му през решетката. — На коляното на Джоун Фаулър е имало залепнал вълчи косъм, изрод такъв!

— Кълна се... — опита се да заговори той в момента, когато натиснах газта.

Престанах да обръщам внимание на жалните викове във фургона на микробуса. Потеглих, хвърляйки фонтани сняг с гумите...

Езерото е истинско чудо на природата. Образувано се е във вдлъбнатия като чаша връх на един хълм и лятно време често заплашва с преливане. Но сега, когато се изкачихме по криволичещия път и преодоляхме ръба на чашата, замръзналото езеро беше матовобяло под лунната светлина, строго охранявано от „Альоша“ — гигантски каменен паметник на съветския пехотинец от Втората световна война. Във фургона на микробуса Лука Руп сменяше периоди на пълно мълчание с отчаяни крясъци и протести, че е невинен. Едва когато се отклонихме от прокарания път и заподскачихме по неравния каменист терен покрай езерото, тонът му се промени.

— Какво ще правиш? — повиши изплашено глас. — Къде ме караш?

Натиснах педала. Старият микробус набра надолу по стръмнината седемдесет, осемдесет километра в час, а на леда стъпихме почти със сто. Само няколко прозореца светеха в хотел „Панорама“ на брега от лявата ми страна. Натиснах спирачките,

гумите изсвистяха и задницата рязко поднесе. Едно извиване на волана доведе до пълно завъртане с голям радиус, а следващото докосване на педала на спирачките накара микробуса да направи главоломна тройна въртележка.

Зад себе си чувах как, подхвърлян от инерцията, Руп се влачи и блъска по стените на микробуса. Политаше напред към кабината и в следващия момент се удряше в задните врати, ту охкаше, ту крещеше от болка и страх, докато танцувахме лудешки валс по просторната и гладка замръзнала повърхност на езерото.

Луната се скри зад сив облак и заваля сняг. Трудно бих могъл да си представя що за лудост би се сторила тази гледка на някой страничен наблюдател — потеглящ стремглаво микробус, чийто шофьор натиска рязко спирачките и го завърта като пумпал на леда. После, след като почти е спрял, отново полита с бясна скорост под сипеция се сняг, пробивайки с фаровете си ярки тунели в мрака. Колкото до мен — карах като обладан от зла сила, а то си беше така, стисках волана, докато се въртахме, и не виждах почти нищо друго освен движещото се несекващо перде от сняг, което създаваше илюзията, че лъчите на фаровете едва успяват да догонят въртящия се автомобил.

Бяха изминали минути, може би пет или шест, преди да осъзная, че думкането от тялото на Руп по железните стени вече не е придружено от стонове и болезнени викове. Ускорих за последно микробуса, натиснах спирачките и пуснах волана. Хлъзгахме се заднишком с петнадесет-двадесет километра в час, когато отскочихме след удар във висок участък от брега, завъртахме се за последно и постепенно спряхме.

Трудно бе да разпознаеш Лука Руп в това, което измъкнах от задницата на фолксвагена. Беше почти в безсъзнание, с разбит нос, а от устата му излизаха кървави мехури. Стенеше, фъфлеше някакви думи и изречения, които не можех да разбера. Хванах го за предницата на пуловера и го вдигнах, така че да седне превит на задната броня на микробуса. Лицето ми беше само на сантиметри от неговото.

— Недей да говориш, само слушай. Чуваш ли ме?

Главата му кимна напред.

— Ще ти задам само един въпрос, Лука. Къде е тя? Къде си я скрил?

Отметна главата си назад. Вдигна длан и потри окървавената си уста. В мигащите му очи искреше по равно страх и, струва ми се, омраза.

— Грешна ми е била преценката. — В ъгъла на устните му пропълзя струйка кръв. — В теб се е спотайвал не по-малък инквизитор от твоя приятел Ролкин.

Точно в този момент изобщо не ме интересуваше дали е прав. Дори не си помислих да споря. Ясно разбирах, че се опитва да пробуди скрупулите, които бе забелязал у мен в детството. Като защитна реакция аз поставих Наталия на централно място в съзнанието си. Представих си я на метална маса с вдлъбнати улеи за оттичане на кръвта, покрита със зелен чаршаф. Хванах Лука Руп и го разтърсих така, че главата му заподскача ту наляво, ту надясно, удряйки се в полуотворената врата.

— Ти си ги познавал — казах аз. — Познавал си Джоун Фаулър. Познавал си Наталия...

— Да.

Почувствах неудържим прилив на сила. Хвърлих го долу. Направо можех да пробия леда с него.

— Спри се, за бога... — Започна да се моли той с разбитите си устни. — Спри! Ще ти кажа.

Отдръпнах се и го огледах отвисоко. Хлипаше и повръщаше на снега. Надигна главата си съвсем бавно. Отвори с мъка очите си, примигна и погледна право в моите.

— Грешниш, Константин.

Посегнах да го хвана за гърлото. Той се отдръпна, пазейки се с длани.

— Никога не бих сторил лошо на жена ти — каза той с равен глас, доколкото това беше по силите му. — Кълна ти се, че не бих посегнал на доктор Вадим.

— Ти си я познавал — казах аз с обвинителен тон.

— Разбира се, че я познавах. Аз *работех* за нея. — Главата му отново клюмна напред.

В този момент, приятели, струва ми се, изпитах първото си ужасяващо съмнение. Гледах съсирената черна кръв в косата му,

охлузеното и насинено чело. Наистина ли бях сторил всичко това на невинен човек? Взирах се в него и в този момент дори бях на ръба да му се извиня. Вместо това заложих на досегашната си позиция. Наведох се напред и сграбчих с две ръце напоената с кръв предница на пуловера му. Сега сила ми даваше страхът — страхът, че може да не съм прав.

— Разкажи ми — изкрещях в лицето му.

— Запознах се с жена ти, с доктор Вадим, чрез Джоун Фаулър. Те ме наеха.

— Наели са те? За каква работа? — Продължавах да го държа, но усещах, че хвататът ми отслабва заедно с увереността.

— Да карам микробуса.

Самообладанието ме напусна така, сякаш ми изтече кръвта.

— За какво, дявол да го вземе, им е трябвал микробус?

— За децата. Да превозват децата.

Студеният въздух бодеше в очите ми.

— Какви деца?

Той ме погледна изплашено. Защо ли пък трябваше да ми сервира всичко наведнъж?

— За децата, които отвличаха — отговори той.

— *Отвличаха!* — Погледнах го втренчен. Нямам представа колко дълго съм гледал разнебитеното му лице. Знам само, че усещах как в мозъка ми се върти виенско колело.

Вдигнах го на крака и затръшнах вратите. Той се облегна на стената на микробуса с отпусната назад глава и отворена уста. Около слепоочията му вече се оформяха тъмни синини, от едната ноздра висеше съсирек кръв. Вече всичко ми подсказваше, че ще трябва да направя най-унизителното извинение през живота си. Но още не бях готов да го направя.

— Качвай се в микробуса — казах. — На предната седалка.

Беше му трудно да го направи и аз го подхванах за едната ръка, помагайки му да се настани на дясната седалка. Заобиколих от другата страна и седнах до него. Беше се превил напред и дишаше тежко.

— Болят ме ребрата — каза той.

В мен бушуваха толкова различни и объркани чувства, че не можех да им хвана края. Какво значение имаха в момента няколко спукани ребра?

— Искам да ми кажеш всичко, до най-малката подробност, мамка ти — казах и запалих мотора. — Говори, Лука. От това зависи животът ти.

25.

Снеговалежът беше престанал, а луната отново се бе показала между разкъсаните облаци и осветяваше големия самотен паметник на „Альоша“, издигащ се над езерото. Карах бавно отчасти заради изтощението и разкъсващите ме емоции, отчасти, за да не изпусна нито дума от това, което говореше Руп, надвиквайки шума от мотора.

— За първи път се срещнах с Джоун Фаулър точно след последната Коледа. Бях видял рекламен плакат за обсъждания и семинари за американския начин на живот, които щели да се проведат в американското консулство, в стария женски манастир. Имах огромно желание да науча нещо повече за Запада и започнах да посещавам лекциите.

Усилието да изговори дори тези изречения беше прекалено много за него и той избърса с ръкав кървящия си нос, след което отново сви ръце около бодящите го ребра, но продължи:

— След втората или третата лекция, вече не помня коя, но беше за децата в Съединените щати. Джоун Фаулър ме покани да остана след лекцията да изпием по кафе. Беше заинтригувана от въпросите, които ѝ бях задал накрая. Във фойето има машина за кафе.

— Тогава ли се срещна с нея насаме за първи път?

— Да, разбира се — простена той.

— Беше ли виждал Джоун Фаулър, преди да започнеш да посещаваш лекциите ѝ?

— За какво говориш?

Говорех за онзи, който ги е следил. Дали е бил Руп, мъкнал се първо подир Джоун Фаулър, а после и подир Наталия?

— Знаеше ли кой ще четете лекциите?

— Знаех, че е американка, която се казва Джоун Фаулър. Нищо повече не знаех.

— Не ти е било известно къде живее, апартамента на улица „Манделщам“ например?

— По-късно научих тези неща, да. Но по онова време не знаех нищо за нея, Константин. Откъде можех да зная? Тя беше само едно име от плаката. Джоун Фаулър не означаваше нищо повече за мен.

Дишах толкова тежко, колкото и той.

— Добре — казах. — Пили сте кафе след една от лекциите.

— Тя беше искрена жена, Константин.

— Искрена?

— С искрени емоции. Тя наистина обичаше децата. В лекцията си говори за многото чернокожи деца, които живеят в абсолютни гета в големите градове на Америка, както и за милионите привилегирани деца в същите градове. Чувствах, че представя една откровена картина. Това имах предвид, като казах искрена.

Погледнах го за момент и после пак се вторачих в тесния път пред нас. С всяка измината минута той все по-малко се покриваше с представата ми за убиец. В гърлото ми заседна буца — не от съжаление, все пак бях на път да науча какво се е случило, а от срам заради метода, който бях използвал.

— Хайде — казах по-грубо, отколкото ми се искаше. — Продължавай. Кога я видя пак?

— Почакай... — Вдигна длан. Стичащата се по пръстите кръв ме накара да потръпна. — Има нещо съществено. Казаното от мен по време на дискусията за децата явно я е впечатлило.

— Какво си казал?

— Детството ми беше трудно, Константин. Не е необходимо да обяснявам повече от това. Не беше само смъртта... убийството на сестра ми. Както и да е, стига по този въпрос. Разговарях с Джоун Фаулър чистосърдечно. Тя поиска да ѝ разкажа за себе си и аз ѝ обясних къде работя, че съм шофьор на микробус във фирмата на брат ми. Усетих, че се интересува от мен.

— Че се интересува? В какъв смисъл?

— Първоначално не можах да разбера. Една вечер след лекцията ме покани в кафене. Разговаряхме дълго и пихме чай. Тогава ме попита дали ще се наема с една транспортна услуга. Не за консулството, а лично за нея. За нея и доктор Вадим.

— Не ти ли обясни какво ще правиш?

— Предупреди ме, че може да е опасно. Но обеща да плати добре.

— И жена ми е участвала в това?

— Нещо повече, тя беше лидерката. Първата работа, която свърших за тях, беше да взема доктор Вадим и шест деца от комплекс „Южен залив“ и да ги закарам до норвежката граница.

Зяпнах го с отворена уста. Най-близката точка от норвежката граница беше на сто и петдесет километра от Мурманск в двете посоки. Ако Лука говореше истината, това сигурно бе станало през една от нощите, за които Наталия ми е казвала, че е на спешен случай извън болницата.

— Колко пъти си им осигурявал транспорт?

— Само през онази, първа нощ с доктор Вадим и в съботата, когато... Миналата събота.

— Какво се случи, когато пристигнахте на границата?

— Посрещна ни група мъже.

— Руснаци ли?

— Мисля, че бяха норвежци. Екипировката им за студено време беше от най-добро качество. Аз седях в микробуса твърде далече, за да чуя говора им. Взеха децата, прехвърлиха ги на теглена от коне шейна и потеглиха през гората и границата.

— А децата откъде бяха дошли?

— Така и не разбрах. Знам само, че на някого е платено добре за тях.

— За тях е било платено? Искаш да кажеш, че са били купени? От кого?

— От бивши войници. Дезертъори може би или анархисти. Водачът им се казваше Веня. — Изправи главата си нагоре. — Знам само, че имаше пари, които си смениха притежателя. Доктор Вадим или американката, както беше последният път, носеха пачка с банкноти от по сто долара.

Направо онемях. Наталия е имала живот, за който не знаех нищичко. Нямах дори зачатък от представа каква е била целта ѝ. Знаех само, че към болката и страха от загубата се прибави и болката, че съм бил държан в изолация.

Огромният хангар на бившия 351-и вертолетен полк се появи от дясната ни страна. Минах през предния двор, заобиколих хангара и спрях пред бараката на Лука.

Седяхме в бараката на половин метър един от друг. Лампата осветяваше зловещите неподвижни фигури на жени от латекс. Вълчата глава беше покрита с черен плат. Разходих поглед по рафтовете с книги зад кушетката му.

Беше измил лицето си, но синините под очите му започваха да се подуват.

— Навремето бях учител — каза той, забелязвайки, че поглеждам към вълчата глава. — Преподавах руска история и древна славянска митология, датираща много преди идването на християнството.

Посочих масата с кимване.

— И какво символизира вълкът в древните митове?

Той сви рамене.

— Вълкът е символ на водач. Той крепи равновесието между доброто и злото.

Прозвуча ми като ехо от думите на старицата и ме полазиха тръпки по гърба. Но трябва да призная, от това не следваше, че Лука Руп е убиец.

— Вярваш ли в тези неща?

— В тях намирам отдушник — отвърна той.

— Отдушник?

— Да. Аз нямам приятели като теб, Константин. Аз съм същото момче, което познаваш от трийсет и шесто начално училище. Изградил съм си въображаем свят. В древните славянски митове и танци намирам свобода. В моя въображаем свят се чувствам защитен.

„Не и от мен“, помислих си.

— Разкажи ми за нощта на последната събота.

— Излъгах те — каза той.

— Това ми е ясно.

— Трябваше да се закълна да не казвам на никого за това, което правехме. Каквото и да се случи. Това бяха думите на доктор Вадим. Освен това се страхувах. Знаех, че онова, което правехме, е незаконно.

— Хайде, разказвай.

— В събота следобед отидох в апартамента на Джоун Фаулър по предварителна уговорка.

— В колко часа?

— Срещата беше в четири и половина, но доктор Вадим нямаше възможност да дойде...

— Не...

— Изпрати съобщение на Джоун Фаулър. За произшествие на пристанището и необходимост от медицинска помощ.

— Но двамата с Джоун Фаулър осъществихте срещата.

— Да. Уговорихме се за действията си. Във всеки случай доктор Вадим нямаше възможност да участва тази нощ. Трябваше да присъства на частен прием в Градския съвет.

Всичко това беше безспорно вярно.

— И какво стана после?

— Някъде около шест часа Джоун Фаулър и аз потеглихме с моя микробус.

— Към „Южен залив“?

— Нали знаеш старите кораби?

Всеки ученик в Мурманск е слушал разкази за бомбардировката на Луфтвафе над пристанището през Великата отечествена война. И за потопяването на търговските кораби, които са били извлечени и наредени по течението на реката.

— Знам ги — отвърнах. — Слушал съм за тях.

— Тези кораби са празни, изядени от ръжда... Десетки са. — Прекъсна, за да си поеме болезнено дъх. — В средата на един трюм гореше голям огън. Виждах светлината му през дупки по широката палуба. Останах в микробуса. Джоун Фаулър си взе чантата и отиде на кораба сама. След няколко минути се върна, следвана от група деца. — Отново прекъсна. — Процедурата беше добре отработена. Американката и жена ти са правили това нещо много пъти.

— Сами?

— Да, само двете.

— А защо са решили, че имат нужда от теб?

— Започнало да става трудно... — Стрелна ме с поглед. — Ставало е трудно за жена ти да излиза нощем.

Без да разбере, че не е свързано с болницата. Вдигнах бутилката с уиски към устата си. Отново ме връхлетя мисълта, че Наталия е правила всичко това, докато съм спал или съм придремвал пред телевизора. Несъзнателно подадох бутилката на Лука Руп.

— Онази нощ — продължи той — аз чаках на шофьорската седалка, докато отзад Джоун Фаулър увиваше децата с одеяла. Бяха шест или седем, пак като онези от предишния път.

— Момчета ли бяха или момичета?

— Бяха съвсем малки. Главите на всичките момчета бяха остригани.

— А момичетата?

— Със съвсем къси коси.

— Като стригани немного отдавна? Дали не са взети от детски лагер за поправителен труд? — Веднага се сетих за татуираното зелено „К“ на ръцете на намерените в Съединените щати мъртви деца.

— Казаха ми, че помагат на децата. Нищо повече не знам.

Замълчах объркан.

— Остригани глави. В този район има изобилие от детски каторги... — проговорих, разсъждавайки на глас.

— Хората наричат Кола „Детския Гулаг“ — съгласи се той.

Поклатих глава:

— Жена ми щеше да ми каже.

Той ме погледна с полуусмивка на охлузените устни:

— Че участва в отвлечането на деца от държавни трудови лагери?

— Не знаеш това със сигурност.

— Чух достатъчно реплики в задницата на микробуса. Каквато и цел да е имала, операцията беше противозаконна. Как би могла доктор Вадим да сподели такава тайна с инспектор от милицията?

Исках да възразя, да му кажа, че между мен и Наталия нямаше тайни. Но вече разбрах, че е имало. Самата Джоун Фаулър бе пазена в тайна.

— Да се върнем отново на съботната нощ — казах аз.

— През цялото време децата бяха изплашени, понякога плачеха. По тази причина американката оставаше отзад при тях през цялото пътуване до норвежката граница.

— И какво се случи в събота? Нещо се е объркало.

— Беше нощта със снежната буря, ако си спомняш. Обстановката на магистралата за Каневка беше много лоша.

— Помня.

— Карах с гуми за сняг, но това се оказа недостатъчно. Някъде при кръстовище тридесет и три излязох от пътя. Колата поднесе лошо. Децата се отърваха почти без наранявания. Джоун Фаулър пострада леко, докато ги е крепяла да не паднат. Но извадиха късмет. На няколко им течеше кръв от носовете, но нищо повече.

— А нейната контузия каква беше? — В главата ми започваше да се оформя една идея.

— Нищо сериозно. Охлузени длани и колена.

— Длани и колена. — Разкъсване на сивата грейка в областта на колената. Люспичка кожа върху металния под, където са били захвърляни бог знае колко убити вълци. — Продължавай.

— Чакахме цял час с надеждата да мине някой камион и да ни изтегли. Джоун не искаше да викаме жена ти от приема. Но в крайна сметка не ни оставаше нищо друго. Джоун изпрати съобщение до пейджъра на доктор Вадим, така че да изглежда като спешно повикване от „Лермонтов“.

— И Наталия се отзова.

— Пристигна с нейната камка. Те са добре екипирани за подобни трудни условия. Аз подложих клони под колелата на микробуса и камката успя да го изтегли на пътя.

— Колко беше часът?

— Почти три след полунощ.

— Продължихте ли към норвежката граница същата нощ?

— Не бях сигурен, че микробусът ще може да се справи с пътя дотам. Дясната предна гума беше спукана, а можех да я сменя само със стандартна. С нея не бих могъл да стигна до границата.

— И какво направихте? — Вече го подтиквах нетърпеливо.

— Решихме да натъпчем всичките деца в камката и американката и доктор Вадим да продължат с тях, а аз да се върна.

— И тогава... — казах аз — ги видях за последен път. Да потеглят към границата.

— За последно видях Джоун и доктор Вадим в страничното огледало, докато потеглях обратно към града, кълна ти се, Константин. Те стояха до камката във виелицата. Махаха ми с ръце за добър път.

Светлината от лампата се спускаше върху разбитото лице на Лука, върху черните от съсирена кръв пръсти. Подадох му уискито,

този път съзнателно, търсейки начин да се извиня. Опитах се да формирам някое изречение, фраза, дори само няколко думи, които да бъдат адекватни на стореното от мен. Но успях да кажа само най-елементарното:

— Извинявай, Лука. Ужасно съжалявам.

Той ме погледна продължително, после поклати глава нагоре-надолу не в знак, че приема оскъдното ми извинение, сигурен съм, а че разбира, предполагам... надявах се... от дълбочината на собственото си страдание в миналото защо е станало възможно да постъпя така.

26.

Взех моята кола и подкарах обратно към Манастира. Имах нужда да поговоря с Дронски. Съзнавах какво съм направил и че не биваше да го правя. Но и Лука Руп бе изиграл своята роля, за да се стигне дотам. Когато разговаряхме първия път, той не сподели, че познава Наталия. Беше се свил в плътния пашкул и се надяваше бурята да отmine. Застанах под сводестата козирка над входа на Манастира, натиснах звънеца и поех силно въздух през зъбите си.

Но ми беше ясно, че дори Дронски не би подкрепил последните ми действия. Чувствах се абсолютен самотник, докато минавах покрай дежурния от охраната и прекосяхах пустото фойе. Звукът от стъпките ми ме следваше по площадките, докато изкачвах стълбището към втория етаж. В същата сграда, през същия коридор и надолу по същите железни стъпала, по които толкова много невинни жертви на съветската политическа милиция и на националистическата Чека отпреди няколко години са били влачени към мазетата и пребивани до загуба на съзнание. С не повече основание, честно казано, от това, което направи Лука Руп моя жертва.

Коридорите на нашето крило в Манастира бяха празни. Служителите от дневната смяна отдавна се бяха разотишли по домовете си. Зад затворената врата на Данилова долових гласове, но забелязах признаци на живот едва когато завих зад ъгъла с върнатата на мястото си след настаняването на американците статуя на Светата дева. Отпих още една солидна глътка от уискито, забелязах, че не е останало повече и пузнах бутилката в едно кошче за боклук, окачено на стената.

Осветлението тук беше оскъдно — самотна синя лампа на тавана и тъмни сенки. В първия момент не забелязах нищо повече от някакво размърдване, а след това дребните очички на В. И. Ленин, сгушен ниско долу до перваза на стената, запримигнаха срещу мен. Може би и той дебнеше невинните си жертви, щъкащи под ламперията, може би и той почувства, че има някаква нелицеприятна обща черта между нас.

Във всеки случай той се спря и седна, а очите му престанаха да мигат и не се отместваха от моите. После с познатото движение, което първоначално възприемаш като посягане към невидимо кълбо прежда, вдигна лапата си за поздрав.

Никога през живота не ми бе минавало през ума, приятели, да откликна на благоразположението на някоя котка. Но този път проявих истинска слабост. Огледах коридора. Вратите на всички кабинети бяха затворени; дори бученето на гласове в общия кабинет се чуваше съвсем слабо. Погледнах котарака. Вдигнах ръка не по-високо от височината на кръста си и разтворих длан.

С нещо, което можеше да се възприеме както като триумфираща усмивка, така и като самодоволство, В. И. Ленин продължи по пътя си.

Дронски и Аби бяха в нейния кабинет, пиеха кафе. Облечен в сиво-кафявия си костюм и сини боти, той стоеше прав, облегал гръб на стената. Тя седеше на фотьойл до бюрото, преметнала заоблените си колена едно върху друго, и полюшваше на пръстите на крака си черна кожена обувка с висок ток. Мислех, че ще ми е непосилно трудно. Странно обаче, всичките извинения, които не успях да изкажа пред Лука, сега, докато си признавах пред двамата какво съм направил, не ме затрудниха.

— Божичко, как е той? — попита Аби, след като разказах с подробности за пързаянето с белия микробус под каменния поглед на Альоша.

Въздъгнах дълбоко:

— Натъртен е. Няма нищо счупено според мен. Най-много да има пукнато ребро. Извадих късмет. — Поколебах се. Исках да си кажа всичко, за да ми олекне. — Можеше да го убия. Като нищо можех да му счупя врата, докато го лашках във фургона на микробуса.

Седнах и се вторачих в голата стена зад главата на Аби. Дронски ми наля кафе и сложи чашката на ниската масичка до мен. Никой от двамата не ме попита колко уиски съм изпил тази вечер; всъщност и двамата не казаха почти нищо.

Чувствах как в мен се надига гняв. Сигурно ме разбираха. Поне Дронски. И въпреки това никой не каза нищо. Това продължи може би само секунди. Като се замисля, сигурен съм, че не е било повече. Но ми се стори, че мълчанието се проточи цяла вечност. Погледнах Дронски и после Аби Кънингам.

— Не ми казвайте... Знам какво трябваше да направя. Да го арестувам, да го разпитам... Само че нямам време за това. Наталия няма време — казах ожесточено.

Те не отвърнаха нищо.

— Чуйте, за бога. Мислех, че съм заловил човека, който я държи в плен. Как можех да предположа, че тримата са работели заедно? А той е луд, няма съмнение. Може би нещо като владеещ се, съзнаващ постъпките си луд. Но все пак... особняк... ексцентрик. Обсебен е от славянските митове, боядисва си лицето и... — Взирах се напрегнато в безизразните им лица. Не враждебни, не дори и равнодушни, просто безизразни. — За мен всяка минута има значение — продължих, а гласът ми ставаше толкова по-рязък, колкото намаляваше убедителността на доводите ми. Обърнах се към Дронски. — Ти поне трябва да ме разбереш, да те вземат дяволите.

— Само че той не се оказа търсеният от теб човек. — Аби извади цигара от чантата си и я запали.

— Разказът му в крайна сметка обясни всичко. До такива детайли като кръвта и вълчите косми по колената на Джоун. Пострадала е при произшествието, за което е била извикана Наталия. Била е при децата отзад в микробуса.

Аби се приведе настрана и остави чашата от кафето върху бюрото.

— Лука знаел ли е откъде са взети тези деца, които Джоун и Наталия са превозвали?

— Не. Така са предпочели Джоун и Наталия. Лука предполага, че са постъпили така заради неговата безопасност. Знае само, че независимо какви са тези деца, за тях е плащано добре в щатски долари на онези хора, дезертъори, анархисти или които и да са.

Аби кимна сякаш на себе си:

— Това поне звучи смислено по американски.

Смислено по американски? Това по-различно ли е от смислено по руски?

— Не разбирам.

— Преди малко си поговорих съвсем откровено с консула Майлс Бриджър — отвърна тя. — Каза, че е прегледал документацията на Джоун. За последните два месеца са били „отклонени“ петдесет хиляди долара в брой от три социални фонда, управлявани от Джоун.

— Парите за разплащането.

— Така изглежда — каза Аби. Обърна се към Дронски: — И така, с какви версии разполагаме сега?

Той стисна силно устни.

— Най-напред трябва да вземем предвид вероятността за съвсем различна последователност на действието. — Той отиде до черната дъска на стената и започва да изтрива и записва наново известните събития под заглавието „Показания на Лука Руп“. — Сега вече изглежда, че нашият похитител се е връщал към Мурманск между два и три часа през нощта. Пътната обстановка е много тежка. Основателно е да се предположи, че за да пътува в това време, шофьорът е бил професионалист... — Взе парче червен тебешир. Срещу часа и мястото „03,00 — кръстовище 33“ постави голяма червена въпросителна. — Може би шофьор на камион...

— И край пътя — намесих се аз — вижда две жени, които махат за довиждане на отдалечаващи се стопове.

Погледнах последователно и двамата. Аби закима бавно:

— Време е да поспиш, Константин.

— Не бих могъл да заспя.

— Изгълтай няколко хапчета приспивателно. Необходим ти е сън.

Докато клатех глава в несъгласие, забелязах как тя стрелна Дронски с поглед. Той остави пакета цигари, който се канеше да отвори, и измърмори нещо в смисъл, че трябва да отиде до кабинета си.

Аби Кънингам изчака, докато той излезе.

— Според теб — каза бавно тя — действията ти са били напълно оправдани.

— Само в случай че бях прав.

— Но се оказа, че не си бил прав.

— Да.

Тя стана бавно, но в широко отворените ѝ очи искреше гняв.

— Пустите му руснаци — каза тихо. — Това ви е в кръвта и не можете да се отървете от него.

— Никога ли не се е случвало такова нещо с американски полицаи?

— Не и на работещ с мен.

— Може и да работя с теб, обаче недей да забравяш, че в същото време издирвам жена си.

— И ако искаш да продължаваш да работиш с мен, помни, че ние работим в *екип*. Ясно ли е това?

— Дронски на какво мнение е?

— Искаш ли да го попиташ?

Стоях на мястото си и мълчах.

— Не — отговорих в крайна сметка. Тръгнах да излизам, за да търся Дронски.

— Чакай. — Гласът ѝ ме накара да се закова на място. — Това, което действията ти тази нощ са обрекли, има още един аспект.

Облегнах се изморено на касата на вратата. Очите ѝ, много посвити и мрачни, отколкото ги бях виждал до този момент, не се отместваха от мен.

— Децата — каза тя.

Изчаках я да продължи.

— Ако Лука е прав и Джоун и Наталия са отвлечени на пътя при кръстовище тридесет и три, а това подсказва и шалът на Наталия, какво е станало с децата?

— Нямам представа.

— Може ли да са били зарязани някъде, може ли този, който ги е загубил, да си ги е намерил? Те са имали доста висока цена, това ни е известно. Джоун Фаулър е злоупотребявала със средства на консулството, за да ги купи. Защо?

— Нямам *представа*.

— Не. Нито пък аз. — Продължаваше да говори с нормален разговорен тон. Тази жена излизаше ли някога от равновесие? — Но поставям под съмнение предположенията ти. Убеден ли си, че имаме работа с луд?

— Ти не си ли?

— Остави ме да завърша, за бога. Да, възможно е да имаме работа с луд. Куклите очевидно насочват в тази посока. Но децата също имат своето място в тази история. Трябва да открием *какво* е тяхното място. Преди да приемем версията на Лука, че двете жени само са стояли там, когато е пристигнал маниакът.

— Нима искаш да кажеш, че не приемаш версията на Лука?

— Не казвам това. Звучи правдоподобно. Във всеки случай ще го призовем, за да я повтори. Това, което искам да кажа, е, че колкото и да няма пробойни в разказа му, ние нямаме нужда той да ни *внушава* какво се е случило.

Вратата зад мен се отвори и Дронски влезе в кабинета. Погледна ме въпросително:

— Готов ли си, шефе? — Държеше ключове за кола в ръката си.

— Не — отвърнах. — Трябва да довърша някои неща тук.

Той пристъпи смутено и прокара длан по ниско подстриганото си теме.

— Имаш ли нещо против да разменя няколко думи с Аби? Извинявай, шефе.

— Насаме ли имаш предвид? — Разбира се, че точно това имаше предвид.

— Би ли почакал отвън за минутка? — каза Аби.

Излязох от кабинета и затворих вратата. Бях си го изпросил според мен. Изчаках го облегнат на стената, все едно че висях пред кабинета на директора в 36-о основно училище, докато обсъждат провинението ми зад затворени врати.

Само след минута или две вратата се отвори.

— Хайде, шефе — каза Дронски, — ще те закарам.

Последва размяна на погледи между Аби и мъжа, когото смятах за най-добрия си приятел.

— Тази нощ беше адски изтощителна за теб — добави той.

Може би трябваше да се досетя по-рано. Може би за някой, който не напираше като мен да оправдае постъпките си, щеше да е очевидно. *Те криеха нещо от мен.* Понечих да заговоря, но не успях.

— Хайде, шефе — каза Дронски. — Нека те закарам у вас.

Погледнах към Аби. Тъмнокожото ѝ лице кимна едва забележимо в знак на съгласие.

— Мога и сам да карам — отвърнах. Обърнах се с гръб към тях. Дронски се отдръпна.

Ясно ми беше за какво става дума и то предизвика изпепеляваща болка в мен. Разследвахме отвличането и евентуалното убийство на моята съпруга. Но след всичко, което се бе случило тази нощ, след това, което бяха научили през същата нощ, Иля Дронски и Аби

Кънингам бяха стигнали в двеминутния си разговор в кабинета до простото и смазващо решение: на мен не можеше да се разчита.

27.

Е, с това не можех да се примиря, майка му стара. Нямах да позволя да бъда изтикан в периферията, докато съществуваше и най-малката надежда Наталия още да е жива. Минах през фоайето и покрай дежурния на пропуски. Длъжен бях заради Наталия да не се предавам. Хубаво, може да не бях от най-великите детективи в областта на убийствата. И все пак това беше мой дълг към Наталия.

Бях паркирал фиата в уличката зад Манастира. Знаех, че малко по-нататък от него ще стигна до стария зид, който някога е ограждал двора с отглеждани от монахините цветя. През мажа решетъчна врата в зида успях да надникна към крилото, където се намираще кабинетът на Аби. Там, горе, се развиваше някакво действие. Дронски, облечен в синя милиционерска шуба, държеше вратата отворена. Спрях се за миг и видях как Аби облича нейната шуба с кожена подплата, а след десетина секунди лампата угасна.

Изтичах обратно до моя „Толстой“ и седнах вътре. Оттам видях как Дронски и Аби излизат през официалния вход на консулството и се качват в американска кола, която бе спряла точно до приличащата на тунел тухлена козирка пред вратата.

По улиците нямаше почти никакво движение. Подкарах след американската кола, придържайки се на прилично разстояние по големия булевард. Над него, от едната му страна до другата, през не повече от няколко десетки метра бяха разпънати червено-черни знамена, които придаваха фалшива празнична атмосфера на широката пътна артерия. На тротоара пред няколко затварящи бара забелязах върху реверите на хаотично разотиващите се групички мъже едри значки с червения и черния цвят на кандидата „Х“, а чакащите ги лимузини имаха на предните калници знаменца със същите цветове. Значките и знаменцата на Баданова бяха може би многократно по-малко, но с радост забелязах, че не отсъстват напълно сред добре облеченото множество, запътило се към своите мерцедеси и беемвета.

На площад „Обединение“ колата отпред зави надясно и продължи по „Пушкин“. Направи още един завой и чак тогава се досетих, че се движим към „Лермонтов“. Но не към предния двор. Колата на консулството подмина главния портал и сви по малката уличка, която щеше да ни изведе пред отделния вход за психиатрията на Потанин. Последвах ги и спрях зад тях точно когато Дронски и Аби слизаха.

Дронски ме погледна притеснен.

— Повикаха ни точно когато ти си тръгна, шефе.

— Какво е станало?

Дронски повдигна гъстите си вежди:

— Нека да видим какво ще ни покаже Потанин.

Обърнах се към Аби Кънингам. Въпреки формално заеманата от него длъжност знаех, че водещата роля е нейна. Тя не счете за нужно да се извинява или дори да ми обясни нещо повече. Само каза:

— Може да дойдеш, ако обещаеш да кротуваш. Разбираме ли се?

Малко оставаше да я хвана за гърлото. Вместо това обаче кимнах и я последвах по стъпалата. Натисна продължително звънеца на дежурния нощен екип.

Вратата отвори лично Потанин. Беше облечен в стара пижама и халат, мръсен като пуловера под него. Осветлението в коридора зад него беше слабо, но този път не се чуваха онези натрапващи се подвиквания и шум от тътрещи се крака, които вече смятах за присъщ атрибут на това място.

Качихме се направо в кабинета на Потанин. Когато влязохме, той включи осветлението и аз замръзнах на мястото си. Гледах втрещено златното колие върху бюрото му. Не беше необходимо да проверявам контролния му печат. Сигурен бях, че е ирландски — Дъблин, 1883 година. Бях купил този ланец от деветнадесети век за сватбен подарък на Наталия. Точно до катарамата имаше мънички инициали.

— Н. В. — каза Потанин. — Наталия Вадим, освен ако не греша.

Самодоволството, което долових в гласа му, беше непоносимо.

Обърнах се рязко с лице към него.

— Къде го намери?

Без да ми отговори, той отиде до вратата и извика към коридора. Шум от размърдване на пациент предшества появянето в рамката на вратата на доста дебеличка, но млада жена с неумело накъдрена черна

коса и обилен грим по закръгленото симпатично лице. Беше облечена в тънка рокля с десен на цветчета и дебела зелена жилетка, препасана с колан. Около шията ѝ се подаваха вестници, подпъхнати под дрехите, за да задържат повече топлина.

— Това е Зоя — каза Потанин. — Настанена е в крило „Е“. Когато е била дванадесетгодишна, ударила майка си с тухла — продължи той, сякаш нея я нямаше там. — Погребала я в задния двор. — Той замълча. Зоя гледаше втрещено, заинтригувана много повече от Аби, отколкото от грубото описание на досегашния ѝ живот. Тя посочи с пръст и започна да се хили. — Зоя! — каза остро Потанин. — Слушай ме. Искаме да знаем къде намери колието.

Зоя не сваляше поглед от Аби като хипнотизирана, но вече не се хилеше.

Аби пристъпи напред и хвана ръката на момичето. Много внимателно тя докосна с пръстите на Зоя тъмнокафявата си буза.

— Ето... Нали това искаше да направиш, Зоя? Аз се казвам Аби — изрече с мекота в гласа американката. Отиде до бюрото, пресегна се, вдигна колието за кукичката на закопчалката му и го задържа срещу светлината. — Красиво е, Зоя, нали?

Момичето не отговори. Гледаше полюшващото се колие като хипнотизирано. Но не чак толкова хипнотизирано, колкото бях аз. Как, боже мой, беше попаднало на това мрачно място? Умората, алкохолът и копнежът за надежда пробудиха спомени от други дни... Колието на врата на Наталия с капчици кондензирана пара, когато излизаше от ваната; колието, излъчващо блясък и красота, докато тя лежеше в леглото до мен. Също като трик на фотографска камера златните брънки от тези спомени са разпиляха в една ужасяваща реалност. Подскочих, когато Аби заговори отново:

— Даде ли ти го някой, Зоя? Подарък ли ти е?

Момичето вдигна длан към шията си, сякаш осъзнавайки за първи път, че колието вече не е там.

— Докторът ми го даде — отговори тя, обръщайки се към Потанин.

Високата му фигура се изправи в цял ръст.

— Пак лъжеш, Зоя — каза той с кротък глас. — Кажим им това, което разказа и на мен.

Аби пристъпи напред и застана между Потанин и момичето.

— Това нещо даде ли ти го някой, Зоя? Така ли беше?

Момичето погледна за миг Потанин.

— Намерих го — отговори тя сконфузено.

Едва се сдържах да я нападам с въпроси, но проявих благоразумие. Поне този път проявих благоразумие.

— Чуй ме внимателно, Зоя — каза Аби. — Искам да ми покажеш къде си го намерила. Помниш ли къде беше?

— В градината — отговори Зоя по-ведро и без никаква сянка на съмнение.

— Можеш ли да ми покажеш?

— В котелното — каза момичето, без да съзнава, че променя твърдението си.

— Ти ли го намери? Или някой ти го даде?

— Даде ми го огнярят — отговори тя.

Потанин се намеси намръщено:

— Нямаме огняр. Преди три месеца минахме от кокс на газ, по американската програма за модернизация на болниците. Във всеки случай котелното е надеждно заключено.

— Огнярят... Огнярят... — повтори Зоя почти напевно.

— Каж ми, Зоя. Съвсем честно. Откъде взе колието?

— Огнярят ми го даде — отговори Зоя, вече свикнала с непознатите лица около себе си. — Искаше чук-чук.

— Хубавичко момиче е — каза Потанин, докато слизахме по стълбите към котелното. — И е по-млада от другите ми пациентки.

Винаги когато имат терапия със свободно общуване, е заобиколена от мъже. Дават ѝ малки подаръци, главно цигари, нелегално внесен алкохол. Тя приема всичко съвсем чистосърдечно.

— Дума да няма — каза Аби.

Той сви рамене:

— Стерилизирана е, разбира се, за да не се получават усложнения.

— Е, това наистина е успокояващо — отвърна студено Аби.

Потанин спря при основата на стълбището и каза:

— Вратата е отворена.

Влязохме в дълго, ниско помещение. На тавана имаше окачени лампи. Отвсякъде се чуваше стържене на лопати. Виждаха се силуети на мъже в жълти работни комбинеzioni. Гъсти облаци от коксов прах ограничаваха видимостта. Аби закри устата си с кърпичка.

— Боже господи — каза тя. — Ако това е място на извършено престъпление, тези тъпащи правят всичко възможно да не остане никаква следа.

С голям прожектор в ръка и хрускащи стъпки от мъглявината се появи Паско и дойде при нас.

— Какво правите тук, дявол да го вземе? — попитах го аз.

— Тук съм с моята специализирана група за огледи на местопрестъпления. Докторът... — посочи с палец към Потанин — се е обадил в Централното управление на милицията и те, естествено, прехвърлиха нещата на мен. Шефът на поддръжката ми даде ключа. Половината от случая все още е работа на служба „Издирване“, ако ми позволите да ви напомня.

Погледнах въпросително към Потанин.

— Реших, че най-бързият начин да уведомя агент Кънингам е чрез Централното управление — оправда се той.

Паско избърса почернелите си устни и каза:

— Безсмислено е да спорим за територии. Моите момчета обърнаха цялото място наопаки. Чиста загуба на време. Тук няма нищо.

— Как разбрахте? — попита разярена Аби. Озърна се през облаци прах. — Възможно ли е някой да разбере изобщо?

Обърнах се и тръгнах да обиколя котелното помещение. Кокс и коксов прах хрущяха под краката ми. Спомних си думите на патоложката при аутопсията за заседналия в ноздрите на Джоун Фаулър коксов прах. Опитвах се да определя къде се намирам, припомняйки си, че все пак сме в комплекса на „Лермонтов“. Ниският зидан свод на тавана в котелното ми помогна да се ориентирам. Централната зала на моргата имаше същия таван. Предположих, че се намирам само на няколко метра от нея, от другата страна на стената. Предположих също така, че съм обърнат към градината в задния двор на психиатричното отделение. Високите железни врати в далечния край на котелното помещение вероятно се отваряха към нещо като

рампа, през която навремето са вкарвани каруците с кокс, за да бъдат разтоварени.

Стоях сред душната, топла, запрашена атмосфера и въпреки нежеланието ми ниският таван и древните чугунени котли ме накараха да се почувствам като в товарните параходи, на които изкарах първоначалното обучение по време на военната ми служба — ръждиви корита от Втората световна война, чиито машинни отделения се пълнеха с въглероден окис от димоходните тръби на парните котли, а фин коксов прах полепваше по хора и машини. В онези времена работехме голи до кръста, обилната пот се смесваше с праха, а на устите си връзвахме червени кърпи. Лично за мен преместването ми като офицер на опасно несигурните подводници за още две години си беше истинско избавление. Тук обаче коксовите пещи вече не се използваха. Две големи бели камери в единия край на помещението, все още достатъчно нови, за да се вижда стикерът с американското знаме, вършеха работата им тихо и чисто.

Та както стоях там, почувствах, че се олюлявам и ми се вие свят. Хората на Паско бяха прехвърлили огромно количество кокс, останал неупотребен от старата система. Стоях там и гледах в унес. Изпитвах ужас, че всеки момент ще изровят бледа, прашна ръка. Изпитвах ужас, докато слушах стърженето на лопатите в очакване всеки момент да чуя глухия, почти безшумен удар на лопата в човешко тяло.

Бях сигурен, че това е мястото. Затворих очи и почувствах дълбоко в себе си, че Наталия е била там. Че може би още е там.

— Сигурен ли си, че не искаш да изпратя някого да те придружи до вкъщи, шефе? — Беше Дронски, застанал до мен.

Отказах с поклащане на глава.

— Не можеш да се бърхтиш така до безкрай — продължи той. — Никой не може.

— Коксов прах, Иля. Спомняш ли си доклада на патоложката?

— Разбира се — кимна той. — И продължавам да смятам, че трябва да оставиш тази работа на мен.

— Искаш да кажеш, че според теб тук няма нищо?

— Казвам само, че не ми се вярва да намерим каквото и да е. Хората на Паско са недодялани. Обаче са прехвърлили тонове кокс. Може да са пропуснали едва ли не всичко, но няма как да пропуснат Наталия, шефе. Тя не е тук.

— Просто го усещам. Усещам го, Дронски.

— Ще огледаме по-добре, когато се уталожат прахът. Засега разполагаме само с думата на едно нещастно същество, което вероятно не разбира какво се е случило.

— Единственото безспорно нещо, Иля, е колието. То не е плод на въображението.

Той извърна поглед към трима мъже, които ринеха сред гъст облак прах последната купчина кокс.

— Прав си, шефе.

Обърнахме се към вратата, защото Аби се върна заедно с Потанин.

— Говорих със Зоя — каза тя. — Сега твърди, че парнаджията, огнярят, ѝ е дал колието в градината.

— Вярваш ли ѝ?

Тя изду бузи и отвърна:

— Само дето няма огняр от две години, откакто са пристигнали новите, подгривани с газ котли.

— Мислиш ли, че е възможно да я е намерила в градината?

— Не е изключено. Или пък някой наистина ѝ я е дал в замяна на един сеанс „чук-чук“. Ако е така, то тайната му е гарантирана от нейна страна.

— Имаме едно колие — казах аз. — То е реалност. — Чувствах, че трябва непрестанно да натяквам този факт, да не се пускам от него.

Тя кимна в съгласие и отвърна:

— Да, то е реалност.

Разбрах, че това беше обещание от нейна страна да не пренебрегва този факт.

Групата за огледи бе прекратила работа. Хората стояха подпрени на лопатите и бършеха устните си.

— Тук няма да намерим нищо, капитане — каза старшината на групата към Паско. — Какво ще наредите да правим сега?

— Аз искам да изчакате, докато стане възможно да си видим ръцете пред очите. После искам да повторите процедурата и ако трябва, да пресеете всичко килограм по килограм, все едно че е златен прах — намеси се Аби. — Още не сме приключили.

Очите им се отвориха широко на фона на черните им лица.

— Аз ръководя тези мъже — каза Паско. — Няма полза да се мотаем тук. Свършихме си работата. Събирайте нещата и да тръгваме.

Очите на Аби се свиха. Тя се обърна и се отдалечи.

Паско се поколеба, после декларира победата си със злобна усмивка, облиза праха от устните си и се изплю. Слюнката се разпръсна на прашни топчета по циментовия под.

Когато прахът бавно се поутаи под жълтата светлина, ние започнахме собствен оглед на котелното. Въпрос само на минути бе да открием редицата от железни халки по стената на височината на рамото. Каквото и да е било първоначалното им предназначение, нямаше съмнение, че Джоун Фаулър и Наталия са били завързани за тях. От едната висеше парче окървавено въже, стигащо до пода. Зиданата стена до него беше обилно опръскана с кръв.

На известно разстояние, между втора гривна и крепящата я скоба, бе останал прищипнат дебел кичур руса коса. За мен нямаше никакво съмнение, че е от косата на Наталия. Но нямаше въже, нито кръв. Колкото и да бях отчаян, това ми даде някаква надежда.

28.

Докато чакахме пристигането на ръководената от Пински група за огледи, повикана да види дали не може да се спаси нещо сред пораженията, направени от хората на Паско, доведоха и кучета от двадесето районно управление — три големи немски овчарки, с които да претърсим градината.

Сега ме крепеше единствено надеждата, че Наталия е успяла да избяга по някакъв начин. Исках само да се убедя, че се е добрала до нещо по-добро от това да бъде застигната и заклана в градинката за разходка на пациентите в лудницата.

Стояхме събрани в група: Аби, Дронски, Потанин — вече с ушанка и балтон върху пижамата — и моя милост. Наблюдавахме как водачите на кучетата си разпределят обраслата с храсти и дървета площ. От грозните стени на клиниката светеха охранителни прожектори и хвърляха дълбоки сенки зад групичките отрупани със сняг борове, които заедно с малкото иглолистни храсти представляваха останките от проектирана навремето градина. Тесни пътеки — къде изринати, къде отъпкани — кръстосваха бялото пространство. Висока ограда от телена мрежа, ръждива и увиснала на места, очертаваше периметъра ѝ с дължина около шестдесет метра и почти толкова на ширина. Вътрешна двукрила порта, не особено надеждно заключена с катинар, едва се крепеше на пантите си.

Дронски не се отделяше от мен, докато гледахме как кучетата опъват поводите си, излайваха, спираха се и пак опъваха. Водещите ги милиционери им говореха непрекъснато, все едно че окуражаваха бебета, насочваха ги в тъмните ъгълчета, под този или онзи храст.

При всяко излайване стомахът ми се свиваше в спазъм, който завършваше с надигане на горчива жлъчка в гърлото. Водачът обаче извикваше, че е било плъх, мъртва птичка или захвърлен плик от сандвич и кучетата продължаваха да изпъват поводите задъхани.

На места снегът още беше дебел. Всяко клонче имаше ледена обвивка. На два пъти вече бе започвало рязко пролетно топене, след

което отново настъпваше мраз и всяко нещо под снега най-вероятно бе покрито с леден похлупак. По тази причина водачите мушкаха с шишове във всяка преспичка и държаха кучетата изкъсо, за да се дърпат и дращят в купчината сняг.

Двамата с Аби стояхме прави в кабинета на Потанин.

— Кой има достъп до котелното? — попитах аз.

— Официално само шефът на отдела по поддръжката. Когато котлите се подгриваха с кокс, обслужващият персонал на котелното.

— Кой е началникът на отдела? Как се казва?

— Жена е. Соня Маклова. При една от бомбардировките на анархистите през войната е била ранена тежко в крака. Откакто е проходила отново, е началник на поддръжката тук.

— Трябва да се срещнем с нея незабавно — каза Аби.

— Тя държи съвсем малък апартамент на последния етаж на болницата. Достатъчен за нея и за сина ѝ, който е малък. Полага ѝ се заради служебните задължения. Предупредих я, че може би ще поискате да говорите с нея. — Вдигна слушалката на телефона и натисна два бутона. — Соня, викат те тук, в моя кабинет. Веднага.

Джоун и Наталия са били завързани за онези железни халки в котелното. Колието на Наталия е било намерено или в котелното, или в градината. И в двата случая това локализираше разследването именно в психиатричното крило на Потанин. Но как трябваше да действаме оттук нататък? Гледах към Аби и осъзнах, че чакам тя да пробие обкръжилата ме мъгла.

— Бихме могли да говорим за пациент в болницата, който познава котелното помещение отпреди години. Бихме могли да говорим за някой, който дори не е бил пациент тук. Шофьорът на камиона, който е доставял кокса навремето, или пък помощникът му. Въпросният човек може да познава котелното отпреди много години. Но не е така с достъпа му до него. Не и след подмяната на ключалките, за да се осигури надеждна защита на новите газови котли.

— Следователно наблягаме на въпроса за достъпа? — попитах аз.

— Именно. Междувременно ще помолим доктор Потанин да ни направи списък на своите пациенти с най-изявена склонност към

насилие, да кажем, от три години насам. Ако нашият човек е един от вашите сегашни или неотдавнашни питомци, възможно е да стесните кръга.

— Фебере иска помощ от мен? — попита той иронично. Гледаше мен.

— Ако това, което ни дадете, свърши работа, ще ви се заплати добре — казах аз. Имах предвид фалшивото му медицинско образование. Същото си помисли и той.

Аби вдигна поглед:

— Какво искаш да кажеш?

— Само една стара руска шега — отвърнах.

— Или стара руска сделка — измърмори тя. Замисли се, реши да не задълбава повече и се обърна към Потанин. — Кажете ни, преди да си тръгнете, кой използва градината?

Потанин се наведе и извади от кантонерката купчинка папки със сравнително нов вид. По пътя към бюрото свободната му ръка се пресегна и грабна бутилка с водка. Той взе три чаши от един рафт и започна да обяснява, наливайки:

— Психиатричната клиника и градината са напълно отделни от основната болнична сграда на „Лермонтов“. — Посочи към прозореца. — Предоставена ни беше старата билкова градина на болницата. Там са отглеждали билки за лечение на болните. Днес е място за възстановителна почивка на неагресивните ни пациенти. Оттук можете да видите, че градината е отделена с ограда от основната територия на „Лермонтов“.

Отидох до прозореца и погледнах надолу. Стомахът ми се сви, когато видях прожекторите и търсещите кучета. Дронски стоеше на централната алея, близо до портала, и ръководеше работата.

Потанин ми подаде чаша. Взех я, без да се извърщам от прозореца. Започнах да я вдигам към устата си и спрях. Зад телената ограда на градината беше паркингът за персонала на „Лермонтов“. Повдигнах поглед с два етажа по-нагоре и той се спря на редица от дълги и елегантни прозорци, повечето тъмни с изключение на един-два без пердета, които принадлежаха на дългите болнични отделения. Преместих го петнадесет-двадесет метра надясно и вече гледах право в тъмния прозорец на кабинета на Наталия.

Откъм градината чух кучешки лай и дори си въобразих, че чувам стържене на лопати.

Всички се извърнахме към вратата, когато по нея се почука. Жената, която се показва, беше облечена в черно сако и панталон, който ефикасно прикриваше недостатъка на крака ѝ.

— Заповядайте, госпожо Маклова — каза Аби. — Доктор Потанин ви е обяснил, че искаме да ви зададем няколко въпроса.

Беше сравнително млада, към края на тридесетте, с прибрана зад ушите руса коса, лице, което е било привлекателно преди време, но вече бе повехнало и бледо. Тя влезе в стаята, кимна на Потанин, застана с лице към Аби и попита:

— За какво се отнасят въпросите ви?

— Имаме сериозно основание да смятаме, че има връзка между престъплението, което двамата с инспектор Вадим разследваме, и тази клиника. Или за да бъда по-точна, с котелното помещение и билковата градина.

— Градината не влиза в задълженията ми — каза с отбранителен тон Маклова.

— Обаче котелното влиза.

— Да.

— Кажете ни нещо за реконструкцията — намесих се аз. — За преминаването от кокс към новите американски котли на газ.

— Това остави четирима души без работа. Ето какво правят тези американски новости.

— Понякога — съгласи се Аби. — Колко често се налага да слиза човек в котелното сега?

— Всичко е автоматизирано. Контролира се от компютъра в моя кабинет. Не съм ходила долу може би повече от месец. Напоследък изобщо не ми се налага.

— А преди това?

— Същото. Месец или шест седмици. Последния път слагах отрова за плъхове. Нищо общо със самите котли.

— А никой друг ли няма причина да ходи долу?

— Поне на мен не ми е известно такова нещо. — Погледна към Потанин, а той изпи водката си до дъно и разклати глава. — Котелното си е почти в същия вид, в какъвто беше, когато монтираха

американските котли миналата година. Дори не съм възлагала на никого да изкара някъде кокса.

— Кой са четиримата мъже, които са работили там?

Тя извади лист от вътрешния си джоб и ми го подаде. На него имаше четири имена — Рибкин, Семловски, Асарян и Партенко. Кратка биографична справка придружаваше всяко от имената: училище, военна служба, семейно положение и основание за настаняването им в клиниката. Никой от тях не беше постъпил на лечение заради извършено от него престъпление, свързано с насилие. Клептомания, депресия, алкохолизъм. Единствено случаят с маниакална склонност към подпалвачество се доближаваше донякъде до типа криминално минало, който би могъл да ни заинтересува — Игор Семловски.

— Всички работещи в клиниката ли са същевременно и пациенти в един или в друг смисъл? — попитах Потанин, подавайки списъка на Аби.

— А къде другаде бихме могли да намерим евтина работна ръка? — каза той. — Нямаме средства да наемаме хора на пазарни цени, затова използваме болните, инспекторе. Вие какво друго бихте ни предложили?

Погледнах повдигнатите му вежди. Потанин с неговата подкупваща любезност не беше лесен за преценяване — в един момент едва ли не ангел и доста по-различен в следващия.

— Каква е съдбата на тези мъже, примерно на Игор Семловски? — попита го Аби. — На подпалвача.

— Семловски още е тук, в отделение със строг режим на охрана. Доктор Потанин изписа другите трима с назначено медицинско наблюдение.

— Помислете много сериозно — казах на Маклова. — Възможно ли е у някой от тези четирима мъже да е останал ключ от котелното помещение?

— Старите ключове не биха свършили работа на когото и да е — отговори Соня Маклова. — Когато монтираха новите котли, фондацията, която финансираше преустройството, настоя да се сменят ключалките на помещението с нови. Вече имало случаи с демонтирани нови газови котли, откарани незнайно къде.

— А кой съхранява ключовете в настоящия момент? — попита Аби. — Лично вие ли...

— Моите ключове ги дадох оде на капитан Паско. Един ключ за задната врата стои окачен в самото котелно, за всеки случай, ако ни се наложи да внесем нещо по-обемисто.

— Този ключ е намерен от следствената група — каза Аби. — Проверяват го за отпечатъци. Други има ли?

— Освен тях доктор Потанин държи един комплект в сейфа си. Няма повече.

Когато Маклова излезе, Аби се обърна към Потанин:

— Опитвам се да разгадая сделката ви — каза тя. — Имам предвид тази между вас и Константин.

Беше доловила веднага обстоятелството, че знам нещо за Потанин.

— Държа да ми дадете отговор, адекватен на фактите.

— Отговор на какво? — попита предпазливо Потанин.

— Искам да чуя колко е надеждна системата ви за сигурност тук. Ако вашите агресивни пациенти до един са били здраво заключени в края на миналата седмица, то само ще си губим времето да се интересуваме от тях. Така ли е?

Никога не бях виждал мъж с толкова притеснен вид. Започна да чопли проскубания си пуловер.

— Охраната невинаги е толкова надеждна, колкото би трябвало да бъде. Признавам си го без увъртане.

— Пояснете — казах от мястото си до прозореца.

— Имахме бягство.

— Кога?

— В края на миналата седмица. В петък през нощта. Или рано в събота. Трудно е да кажем със сигурност при този недостиг на персонал тук.

— Господи... — Аби закри очи с длан. — А вие дори не споменахте за това.

— По онова време не знаехме нищо, което би могло да свърже отвличането с моето отделение — възропта Потанин.

— Е, сега вече знаем, дяволите да ви вземат. — Тресях се от гняв.

— Добре де — намеси се Аби и го измери със съмняващ се поглед. После се обърна към мен. — Сдържай си нервите, Константинни.

— Избягал пациент — казах аз. — Кой е той?

— Казва се Борчук. Боря Борчук. Украинец. Преселил се е тук, на север, преди четири години и е постъпил на работа като колач на прасета в местната кланица...

— Има ли присъди за сексуално насилие? За убийства?

— Да. На жена му и шестнадесетгодишната им дъщеря. И двете са били насилени сексуално и накълцани на парчета.

— Още ли е на свобода? — прекъсна го Аби.

— Не. Отново е в килията си на петия етаж. Намерили го мъртвопиян до портала на задния двор днес следобед.

— От вътрешната страна? — попитах аз. — Нима искате да кажете, че се е върнал, след като е бил навън от края на миналата седмица? И при завръщането си е имал ключ за задния портал?

Потанин вдигна безпомощно рамене.

— Знаем, че из клиниката се продават ключове за задния портал. Правим, каквото можем, да ги откриваме. Без допълнителен персонал нищо няма да постигнем...

Да се продават ключове на доказани убийци и сексуални насилници...

— Не е ли възможно да се търгуват и ключове за котелното? — попитах аз.

— Не, инспекторе. Там бравите са нови, с нови ключове. Освен единия ключ, който стои *вътре* в котелното, само Соня Маклова и аз имаме по един комплект.

— Съобщихте ли на милицията за бягството?

Наведе неспокойно поглед:

— Бягал е и друг път. Винаги се връща.

Побеснял, аз вдигнах ръка към него. Може би жестът е приличал повече на насочен удар, защото той се отдръпна и водката от чашата ми се плисна върху него. Погледна за миг към Аби, търсейки подкрепа.

Тя обаче попита с присвити очи:

— Казахте, че Борчук е намерен този следобед? Значи почти по същото време, когато Зоя се е сдобила с колието?

— Горедолу — отговори Потанин.

— Борчук имал ли е допир до манекените, до куклите, които казвате, че използвате за учебни цели?

— Той не отговаря на психологическия портрет.

Без да се замислям, тръгнах към него. Ръката на Аби се пресегна мигновено и ме хвана здраво за китката.

— Имал ли е Борчук допир с куклите, Потанин? — Гласът ѝ режеше като нож. Бавно отпусна китката ми.

— Доколкото разбрах, да. — Потанин изду бузи, обрасли с посивяла брада. — Един от младите екипи е използвал куклите, за да го накарат с терапевтична цел да възпроизведе убийството на жена му и дъщеря му.

Вече вървах към вратата.

— Щом Борчук е тук, нека да го видим. — Хванах Потанин за ръката и го затиках пред себе си. — Още сега.

Борис Борчук, или Боря, както го наричаше персоналът, беше нисък широкоплещест мъж на около четиридесет и пет години, дебел, но и здравеняк. Имаше много рядка черна коса и подстригана брадичка без мустаци, мръсни зъби и злобна усмивка, подплатена с празно самочувствие. Ей богу, в него нямаше нищо особено. Прозрачна душа допълваше биволското му телосложение. Когато видях влизащата след мен в килията Аби, той стана, дрънчейки с веригата, с която бе завързан през кръста, и аз го бутнах обратно на леглото.

— Какво ще ни кажете за него? — попитах Потанин, който стоеше в рамката на вратата. — Да чуем биографията му с подробности.

— Може би е по-добре да говорим отвън. — Потанин понечи да се върне в коридора.

— Просто ни кажете — намеси се Аби. — Не се притесняваме, че ще накърним нечии чувства.

— Арестуван е безброй пъти за скандали на публично място. Главно с участието на жени — отговори Потанин. — Миналия август съпругата и дъщеря му са намерени заровени под общински тротоар, в направата на който той е участвал. И двете са били подложени на сексуално насилие, след което са разчленени. Преди месец беше

осъден и въдворен при мен, за да изготвя експертно становище. Още не съм стигнал до него.

Борчук се изсмя.

— Къде е живял, преди да го арестуват? — попита Аби.

— В Каневка — отговори Потанин. — Намира се на магистралата южно от града.

— Минава ли се през кръстовище тридесет и три, ако пътуваш за там?

— Да — отвърнах незабавно. Обърнах се към застаналия зад мен Потанин. — Доведете онова момиче, Зоя.

Той се поколеба с намерението да демонстрира тежест, но после прояви благоразумие и гневно се отдалечи.

Боря се полюшваше напред-назад върху кревата. Едро, дебело туловище с детски ум. В ъгълчето на устата му се процеди слюнка.

— Къде си ходил, след като се измъкна оттук? — попитах го аз.

Той гледаше така, сякаш не ме е разбрал.

— Вкъщи ли си отиде, в Каневка? Кола ли открадна, микробус?

Опита да се нахвърли върху мен, но веригата го спря.

— Не му позволявай да те докопа в ръцете си, Константин — каза Аби, но истината е, че това щеше да е добре дошло за мен, ако го направи.

— Къде беше, Боря? — попитах го отново. — С кола ли се прибра вкъщи?

С движение на ръцете той наподобя въртене на волан, а отпуснатите му устни издадоха звук като от автомобил. Предположих, че това означава да.

— Видя ли двете жени край пътя? Двете жени при кръстовище тридесет и три?

Вдигна рязко глава нагоре. Дали знаеше за какво говоря?

— Американката — продължих — и докторката.

След като не ми отговори, аз отидох до него и грубо го вдигнах на крака.

— Внимавай — предупреди ме Аби, но Борчук сви рамене и отпусна коленете си, съпротивлявайки се пасивно като ученик, когото учителят се опитва да изхвърли от класната стая.

Блъснах го в решетката на прозореца и посочих надолу.

— Докторката, която живее ей там — казах и посочих тъмния прозорец на кабинета на Наталия.

Той като че ли измънка нещо утвърдително и го пуснах.

— Къде е тя? Къде е другата жена? Жената, която избяга — настоях аз.

Зад мен Потанин въведе Зоя в килията. Тя се ококори срещу Борчук. Бузите ѝ се изкривиха в усмивка.

— Познаваш ли Боря? — каза Аби.

Цялото ѝ тяло затрепери.

— Този мъж ли ти даде колието, Зоя? — попита я Аби.

Извърнах поглед към Борчук. Беше седнал на леглото си, полулегнал към стената, и повдигаше таза си предизвикателно към Зоя.

Кикотенето ѝ прерасна в неудържима радост. Посочи го с пръст.

— Той иска чук-чук — изквича тя от удоволствие. — Боря иска чук-чук.

Отместих погледа си от блесналите очи и влажните устни на Борчук. Към всичките ми други чувства се прибави и мощно отвращение. Усетих, че вътре в себе си се надявах на нещо повече от това. Ако смъртта на Наталия бе неизбежна, то поне да беше от ръката на човек или нещо друго, но не и на такова жалко същество като Борчук. Бях се сблъсквал с това чувство в работата си, когато родители на млади хора, загинали при нещастни случаи, не можеха да приемат, че всичко се дължи на елементарно обстоятелство като протритото въже или подхлъзнала се керемидата на покрива. То бе в основата на всичките ни конспиративни теории в студентските години. Искаме в смъртта на нашите идоли или обичаните от нас хора да има някакво значимо послание.

Но не. Трябваше да приема, че няма да получа дори и такава утеха. Изборът ми се състоеше от Борчук — колача на свине. Трябваше да приема огромната вероятност, че Наталия ми е отнета от неговите дебелопръсти и осеяни с белези ръце.

Повикването дойде половин час по-късно. Стоях в градината, а снегът навсякъде около мен бе отгъпан. Чу се излайване на куче, последвано от развълнувания вик на водача му.

На по-малко от пет метра от мястото, където бях застанал, милиционерът не позволяваше на кучето да продължи напред, като го повдигаше с повод, а то дращеше с предните си крака във въздуха. Втурнах се между две ели и усетих как замръзналият сняг се посипва по рамената ми. Водачът държеше кучето си на разстояние от бяла могилка до пътеката. Спрях като вкаменен. Там имаше парче смачкан черен плат със сняг в гънките. Коленичих. Нямах как да сбъркам десена при яката. Този мокър черен парцал беше роклята на Наталия — същата, която бе предизвикала толкова коментари на приема у губернатора Баданов.

Усетих, че Аби и Дронски са застанали до мен. Американката се обърна, без да каже нищо, с повдигнати вежди.

Не можех да проговоря. Брадичката ми се отпусна върху ревера.

— На Наталия е — промълвих почти шепнешком. Безспорният факт ме накара да се почувствам кух. — На Наталия е — казах отново. — Тя е някъде тук. Или е в градината, или още е там, вътре, скрита някъде в котелното.

29.

Точно така се оказа.

Вдигнахме я и положихме голото ѝ тяло върху шубата на Дронски до новите американски газови котли. Покрих я до рамената със сакото си. Лицето ѝ изглеждаше забележително спокойно, а русата коса почти не беше нацапана.

Вече знаехме повече или по-малко какво бе сполетяло Джоун Фаулър. Но какво ли се бе случило с Наталия? Докато Дронски ме караше към дома ми, направих поредния опит да обобщя известните факти. Премислях всичко отново, седнал умълчан до него в собствената ми кола, докато се движехме с голяма скорост сред блоковете в града. Онази кошмарна нощ бе започнала за нея още в снежната буря на пътя за Каневка с потеглянето на Лука.

Представих си я застанала под сипеция се сняг с униформената си престилка от „Лермонтов“, оцапана с кръв от разбития нос на раненото дете, за което се е погрижила.

Взирала се е секунда-две в отдалечаващия се микробус, след което е отърсила снега от рамената си и се е обърнала да се качи зад волана на камката.

В този момент ли са се приближили светещите фарове зад нея? Тогава ли е спрял ухиленият Борчук?

Най-вероятно това е бил моментът, когато е хвърлила синьобелия си шал от униформата на „Лермонтов“ на пътя при кръстовище 33. Значи тогава за първи път се е сблъскала с опасността. Всичко е било въпрос на случайност, разбира се, както често се оказва при убийствата. Минавал е оттам с откраднатата от него кола. Беглец от психиатричната клиника на Потанин, минал съвсем случайно точно в този момент, *на път* за дома си в Каневка.

Кой би могъл да знае какви демони са преследвали колача на свине Боря Борчук? Аз знаех само, че в събота, трети април 2017 година, в полунощ или малко по-късно тези демони вече не са го

преследвали. За пореден път те са се вселили в тялото му, управлявали са разсъдъка му.

И какво е станало после? Пристигнали са при неизползвания заден вход на психиатричната клиника в „Лермонтов“. Тя е изхвърлила колието си. Досетила се е, че е малко вероятно да бъде намерено в снега. Черната рокля, която е била сменила с други дрехи, когато е тръгвала на път, е била до нея в камката. Намерила е начин да пусне роклята до пътеката, докато убиецът ги е водел насила от колата към котелното помещение.

Дронски ми подаде мълчаливо цигара и я запали.

— Тя не се е предала, Иля. Борила се е до последния момент.

— Друго не може да се очаква от нея — отвърна той.

Отпуснах се на седалката. В котелното в изгоден момент Наталия се е отскубнала, съдейки по последвалата отчаяна постъпка от нейна страна, при положение че Джоун вече е била измъчвана и убита най-вероятно пред очите ѝ. Смъртта ѝ е била въпрос на време, на часове или може би дори на минути.

Успяла бе по някакъв начин да протрие въжетата на китките си и после да се качи високо над новите американски котли в ревизионната камера на поцинкования тръбопровод, отвеждащ изгорелите газове над покрива на „Лермонтов“. Досещах се и почти разбихах логиката на разсъжденията ѝ. Завързана за стената, тя би умряла като Джоун Фаулър малко преди нея — от насието и зверствата на вещь в това отношение изверг. В тясната ревизионна камера тя е била на сигурно място до момента, докато горелката на котела се е запалила автоматично. От този момент не би могла да издържи повече от пет минути на топлия безцветен въглероден окис, минаващ покрай нея. Ясно ѝ е било, че ще умре — но убиецът е бил лишен от плячката си.

Струва ми се, че в този момент се усмихнах, приятели.

Но не го повторих в продължение на още много седмици.

30.

Ледената белота е силата, която усмирява тук, сред дивата природа. Белотата и изолацията от целия свят. Отдалечено на може би не чак толкова много километри от града, мястото все пак ми предоставяше възможност да стоя на брега на езерото и да наблюдавам как козината на полярните лисици става по-тъмна с всеки изминал ден и предвещава идващото лято, или пък далечното туловище на мечка, която лови риба от тясната ивичка суша между морето и езерото.

Малката каюта в трюма на яхтата се осветяваше и отопляваше с газ. При сгъване на две от койките се освобождаваше място и за маса. Имаше бюфет, пълен с консерви, олио и буркани със соево брашно; на единия от рафтовете — около двадесет литра водка. Намериха се и няколко книги, заврени под одеялата или мушнати в разни ъгълчета. Дупка за риболов, изрязана в леда на езерото, ми служеше за водоизточник.

Накратко, имах всичко необходимо за едно поносимо съществуване. Само че не виждах смисъл... Липсваше ми волята както да живея, така и да умра. През целия си живот протакам това най-просто решение. Мисля, че точно него търсех в езерото.

Ако не се лъжа, вече споменах, че баща ми беше служил във флота, както и аз. Но за разлика от мен той беше и моряк. Човек, който обичаше морето и криещите се в него рискове, имаше сетива за страховитите му прелести. Преди смъртта си той построи яхта. Още го виждах в спомените си как в дългите зими, с топчета лед по посивялата брада, ковеше и режеше с триона, завинтваше и заваряваше в импровизираната си корабостроителница на реката, недалече от града. Не беше голяма яхта, нямаше материали за нещо впечатляващо с размери и блясък, но се получи стабилна шестметрова рибарска лодка — за ползване през лятото, така както на други места с по-мек климат си имат дачи. Когато я завърши, предложи да я кръсти „Надя“, на

името на майка ми, но нейният почти безмълвен отказ бе изпълнен с такава подигравателно пренебрежение, че лодката си остана безименна.

През лятото, преди да почине, той успя да получи разрешително за плаване по реката и на изток по крайбрежието на Колския полуостров. Обичаше самотата, така че не беше изненада нито за майка ми, нито за мен, когато отплава. След седмица-две се завърна доста загадъчно от пътешествието си не с лодката, а пеша, водейки товарен елен, който купил от случайно срещнати ловци в областта с хилядите езера.

Вечерта след завръщането му седнахме заедно — рядка проява на синовна обич от моя страна през юношеството ми — и нападнахме една бутилка хубава полска водка. Обаче преди да се напием, той ме накара да му обещавам, че ако с него се случи нещо, ще ходя всяка пролет да пребоядисвам и ремонтирам лодката в безименното езеро, където я е скрил.

Разбира се, след първите няколко пролети аз занемарих задължението си напълно и може би вече четири или пет години не бях ходил до езерото. Въпреки това лодката изглеждаше в доста добро състояние.

Вечерта, когато ми го каза за първи път, спомням си, моята реакция беше невярващо поклатане на главата. Твърдеше, че на борда имало провизии за цяла зима. Човек би могъл да избяга там заедно със семейството си дори и от руската история поне за няколко, вероятно много важни месеца.

Имал е някакви предчувствия. Съветският съюз се разпадаше пред очите ни. Баща ми беше убеден, че няма начин управлението на Елцин да завърши без някаква форма на насилие. Каквото впрочем беше убеждението на много хора преди началото на новия век.

Когато се опита да обсъди тези неща с майка ми, тя, естествено, се намръщи презрително. При тогавашното състояние на брака им това беше повече от достатъчно. Мълчаливото ѝ презрение много отдавна бе унищожило почти изцяло вярата му в себе си. И все пак трябва да кажа, че ако го беше изслушала с по-малко пренебрежение, може би сега щеше да е жива. Когато в крайна сметка започна отдавна назряващата гражданска война в Русия, тя можеше да изкара зимата с

въздушните набези на анархистите над града на сигурно място в безименната лодка на баща ми в безименното езеро.

„Замини някъде — каза ми Аби в онази нощ, когато намерихме Наталия. — Купи си билет за някой самолет. За Париж, Лондон или даже Ню Йорк. — Беше ме стиснала силно в прегръдката си, опряла гладка кафява буза в необръснатата ми брада. — Остави всичко на мен и Дронски. Все някак ще се оправим... Просто замини, избягай от този град.“

До онази нощ, когато напуснах Мурманск, не се бях сещал за лодката на баща ми от години и въпреки това, колкото и да е странно, изобщо не си помислих да отида на друго място. Пътувах с моя грохнал фиат, докато пътят свърши. Знаех, че от мястото, където го изоставих, остава неколкодневен преход до езерото. Имах много багаж, но пък разполагах с всичкото време до края на света. Влачех с мъка снегоходките си между боровете, окапали от киселинния дъжд, докато стигнах до река Териберка и тръгнах по нея към северния океан.

Тътрих се може би почти цяла седмица. Познавах достатъчно добре местността от летните екскурзии с Рой Ролкин в юношеските ни години. В този много по-ранен период на годината, два месеца преди началото на лятото, времето все още е лошо, но не може да се каже, че замръкването за нощ или две на открито е равно на самоубийство. А дори и да беше, на мен не ми пукаше. За да осъществиш едно пътуване, трябва да имаш крайна цел. Струва ми се, че в известен смисъл моята цел беше да стигна до яхтата. Но това беше цел, която можех да изоставя поне сто пъти през тези няколко дни заради изтощението, въздействието на водката или внезапните пристъпи на неудържима мъка при мисълта, че Наталия е мъртва.

На рамото си носех ловна пушка и през главата ми неведнъж мина мисълта, че мога да я използвам като своя грозна версия на класическа сцена с кинжал. А защо не го направих, докато газех снега към ниската бяла планина пред мен? Като се замисля сега, ми се струва, че просто ми липсваше сила, колкото и парадоксално да изглежда. По-леко ми беше да вървя. В тези няколко първи дни направих едно малко, далече не епохално откритие. Нужна е голяма сила, за да решиш да се самоубиеш или дори да се оставиш да умреш.

На петия или шестия ден стигнах до езерото. На картата ми имаше безброй обозначени петна със замръзнала вода, малки и големи,

широки и тесни, много от тях свързани чрез тесни протоци с немного далечния Северен ледовит океан. Десет хиляди сладководни езера. Но координатите не лъжат. Без затруднение намерих отново именно *това* езеро — с форма на фанфар, замръзнало и обградено от стръмни и обрасли с борове брегове. Мястото, избрано от баща ми за пристан.

Непомръдната от мястото си, лодката беше скована сред леда в тесния приток, който, образно казано, представляваше мундщукът на фанфара. За да не я отнесе в езерото течението при пролетното топене, баща ми я беше завързал със стоманени въжета за набити на двата бряга клинове. Макар че направеното от него прикритие от борови клони беше изгнило с времето, вятърът бе привел над палубата млади дръвчета. Тук, на север от пояса на киселинните дъждове, широките тъмнозелени иглички задържат снега до късно през пролетта. Качвайки се на палубата, аз се озовах в прозрачна ледена пещера.

Не съм броил дните. Времето просто минаваше покрай мен. Като се замисля сега, се сещам, че пълните рафтове с бутилки водка бяха забележимо оредели. Почти от самото начало се оформи нещо като дневен режим. Ставах късно и закусвах с няколко чашки водка, разреждайки ги с чай. Обикновено до обяд вече бях обиколил езерото три или четири пъти. Ловях риба в протяжните следобеди, а понякога убивах и по един заек. Вечерта си сготвих единственото за деня ядене, изпивах половин литър водка и четях легнал на койката, докато заспя.

Един том с руска история беше предпочитаното ми четиво. Написал го е в началото на двадесети век английският търговски пътник Джон Харди. Този човек, смея да твърдя, ни е разбрал много добре що за хора сме. Той описва руснака като едновременно и по равно неопитомим и робски послушен, което последвалите седемдесет години комунизъм изцяло потвърдиха. Но също така описва един буден, надарен по отношение на изкуствата и науката народ, личности с огромно обаяние и духовност — и все пак според него опасен народ. Опасен със своето чувство за неудовлетвореност, с вездесъщия си комплекс за малоценност, със стремежа си не да го уважават, а да се *страхуват* от него.

Е, това нещо го е писал един западняк през 1990 година. Той не говори за ядрени оръжия и калпави електроцентрали. С типичния за

професията си усет този английски търговец е прозрял ясно проблема. Опасността, която представляваме ние, руснаците, заплашва преди всичко самите нас.

И така, при достатъчно усилие от моя страна аз поглъщах тези разсъждения за любимото ми отечество, докато книгата ми изпадне от ръцете. Така карах времето да минава.

Вижте, приятели, мога да ви разказвам за залива, за пропастта, за празното пространство, в което се чувствах без нея. Но каква ще е ползата от това? Ако сте го преживели, нищо ново няма да ви кажа. Ако подобно нещо ви е непознато, дори не бихте могли да си представите какво е. Усещаш едно присъствие и същевременно изведнъж виждаш отсъствие. Именно това се понася най-трудно.

И така, ежедневието ми, водката, четенето бяха само средство, разбира се. След изяждането на последните продукти, след изпиването на последната глътка водка щеше да ми се наложи да взема решение. След около седмица, не повече.

Една нощ аз се излежавах на койката и четях творението на английския търговец историк. Пиех направо от шишето, защото е по-лесно, отколкото да пиеш от чаша. Главата ми беше приятно замаяна. Пролетта вече напираше. През последните няколко нощи на небето се появяваха светли петна между облаците, озарени от северното сияние. Денем виждах просторни ивици гора, отърсила се от снега. Прелитаха хиляди птици.

Чувствах, че ледената прегръдка на зимата, сковала корпуса на лодката, се отпуска. Един или два пъти усетих движение под себе си в резултат на ускоряващото се течение под леда в тясната река. Пролетта в арктическите ширини ту идва, ту си отива. Разтопеният лед често замръзва само за една нощ. Не че много се вълнувах от тези промени, докато си стоях в трюма. Легнал на койката, почти не забелязвах скрибуцането на клиновете, достатъчно пиян, за да не стана да ги проверя.

Първият напън на придошлата вода дойде, докато спях. Застопоряващите клинове, които баща ми бе забил на брега, изпусаха,

а аз още не можех да направя граница между съня и реалността. Яхтата вече потегляше по течението, люлеейки се силно ту на едната, ту на другата страна. Корпусът ѝ се удряше с оглушителен трясък. Изпаднах от койката и полетях като изпуснат чувал към отсрещната стена, която учудващо се оказа под мен. Бутилки, консерви, ботуши хвърчаха във всички посоки. Земното притегляне беше полудяло.

В един кратък миг на затишие установих, че лежа по гръб и гледам нагоре към койката, а от телената мрежа, която изпълняваше ролята на импровизирана пружина, висяха завивките. За момент миналото измести настоящето. Както бях замаян от водката и внезапността на бедствената ситуация, аз си спомних за един подобен случай на борда на нашата подводница клас „К“, когато тя полегна странично при изплуването на повърхността по време на силна буря. Тогава капитанът я изправи със стремглаво потапяне, което причини множество сблъсъци между хора и метал, преди да се задържим хоризонтално малко над дъното.

Когато сетивата ми се върнаха към действителността, осъзнах, че моята яхта, некръстената „Надя“, плава легнала на единия си борд и през няколко секунди се блъска в трошация се лед, разцепва се и навсякъде около мен се пръскат трески. Люкът на каютата се разби и под мен изригна фонтан от вода. Започнах да се боря за живота си сред бъркотията от плаващи предмети и зелена мътилка.

Е, приятели, вече беше ясно, че не е лесно да приравниш живота и смъртта. Докато водата нахлуваше неудържимо и се пенеше пред лицето ми, аз се борех като обезумял, отблъсквах оплитащите ме одеяла и се мъчех да се хвана за койката над мен. Успях да се вдигна на ръце и целият нахиснат, уплашен до смърт, се преметнах върху обратната страна на мрежестата ѝ пружина. Легнах и започнах да гледам как водата се надига към мен, потръпвайки при всяко изпращяване на дървения корпус на обърнатата лодка, притисната от ледените блокове, които изцеждаха последните капки от живота ѝ.

И изведнъж стана тихо. Относително тихо, ако не се смята нежното блъбукане на водата на няма и метър под мен. Нежното блъбукане на водата и подрънкването на плуващите в нея бутилки с водка.

31.

Продължавах да лежа в каютата. Яхтата, изглежда, се беше заклешила някак си между ледените блокове. Вече не се чуваше скърцане, нямаше го измъченото прашене на разцепващо се дърво. Като че ли първото ми реално възприятие беше, че не съм сред пълен мрак. Бях си наложил правилото да загасям бутановата лампа и да чета под светлината на херметически затворен фенер с батерии и гумен корпус. Останал включен, когато съм заспал, по чудо се беше заглавил в една от ромбоидните дупки на мрежата.

Когато първоначалният ужас се поуталожил, следва фазата на нервното кикотене. Легнах на койката по гръб и изгасих фенера. Дишането ми постепенно се нормализираше. Намирах се, по моя преценка, в нещо като водолазен звънец. Колко кубически метра въздух вдишва и издишва един човек на ден? С колко кубически метра разполагам? Шест или осем? А какво имаше над мен? Може би двадесет метра вода до повърхността на езерото? Започнах да се хиля неудържимо, когато си помислих, че някога бях офицер на подводница. Че бях тренирал с най-модерния апарат за евакуация в руския флот — наследство от Съветския съюз, разбира се, но както и всичко във военната техника (за съжаление само в нея), то беше напълно равностойно на използваното от Запада.

Така се хилех, че койката под мен се разтресе. Евакуационният апарат, с който тренирах навремето, беше толкова усъвършенстван, че сега не знаех как да се измъкна със свободно плуване от една разбита черупка, потънала на двадесет метра дълбочина в някакво си езеро без вълни. Не бих могъл да просъществувам под водата повече от пет секунди без армейски дихателен апарат 759. А истината е, че дори не можех да плувам. Едва ли има по-трудна дилема от тази.

Включих фенера и започнах да правя инвентаризация на нещата, с които разполагам. Едно одеяло се беше закачило по случайност на нещо стърчащо от стената и сега висеше над главата ми сухо, ако не се

смятат последните няколко сантиметра, натопени във водата. Прибрах го.

Във всяка от плаващите наоколо бутилки имаше по един-два сантиметра водка. Това обаче нямаше да е достатъчно. Спуснах се във водата и установих, че дълбочината е малко повече от ръста ми. Употребявайки цялата си воля да не затварям очи, се потопих изцяло. Когато се изправих, държах в ръцете си една консерва с борщ, швейцарско армейско ножче, прикрепено на някакъв колан, и двулитрова бутилка „Град герой“.

Бях прекалено слабохарактерен или пиян, за да водя сметка на часовете. Но не се съмнявам, че изминаха дни, може би два или три. Още веднъж или два пъти се потапах под водата за бутилка водка или консерва със супа. Необяснимо защо, запасът от въздух като че ли не свършваше.

В отделни моменти, когато съзнанието ми беше малко по-бистро, изпитвах благодарност, че съм лишен от необходимостта аз да взема решение. Всеки път, когато заспивах, си мислех, че ще е завинаги. И всяко събуждане беше изненада.

Постоянно си мислех за Наталия. Сънувах невероятни сънища за моя син Миша, когото изгубих в идиотската бъркотия на гражданската война много преди да се запозная с Наталия. Много нощи или дни аз го намирах отново. Беше петнадесетгодишен почетен студент в Московския университет, офицер курсант на подводница, баскетболист в американски отбор, английски шпионин с бомбе и чадър.

Когато долових бученето за първи път, си помислих, че неприятният хроничен шум в ушите ми отново се е завърнал. Само че това бучене беше по-басово. Нещо като стършел, а не оса. Кръжащ стършел.

Тъкмо се бях събудил. Лежах в тъмното и се ослушвах. За руската душа е характерно едно почти неуловимо примирение със съдбата — обаче когато появилото се ни в клин, ни в ръкав жужене на стършел изведнъж се превърне в бръмчене на хеликоптер, и ние не реагираме по-различно от другите. Започнах да тропам по обърнатото нагоре дъно на лодката с пълна бутилка водка и да моля с жални крясъци за спасение.

В продължение на часове, както ми се стори, моите надежди ту прииждаха в стремглава атака, ту минаваха в тотално отстъпление. Хеликоптерът се приближи, дори може би направи един кръг над мен и после звукът от мотора му постепенно се отдалечи и напълно заглъхна. Лодката се разлюля, вероятно на дъното на езерото. Дали щеше да се задържи на мястото си? Или щеше да се обърне с палубата нагоре и водата да ме погълне с мощен плисък? Това беше може би най-тежкият за мен момент в езерото.

Все пак разтуптяното ми сърце бавно се успокои. Възможно беше пилотите на хеликоптера да не са ме видели дълбоко „в мазето“, както са се изразявали някога английските моряци. Но нямаше начин да не са забелязали плуващите на повърхността отломки от палубата и са отишли да търсят помощ, сигурен бях. Легнах под отслабващата светлина на фенера и се почерпих с една-две глътки алкохол. Странно, самото появяване на вероятността за спасение незабавно промени насоката на разсъжденията ми. Започнах да мисля за Наталия, за Джоун Фаулър, за това, което са правили в онази съботна нощ.

Плаващите във водата бутилки от водка се допираха и разделяха хипнотично, подбутвани от слабите завихрения. Загледах се в четирипет точно под голата пружина на койката, осветени от мъждукащия фенер. Събираха се и се раздалечаваха като в изискан танц. Сякаш изведнъж получих дарбата на ясновидец, силата да разгада тайнствения символ на този танц. Тихото подрънкване на бутилките ми подейства като мантра, приспиваше ме с ритъма си, омайваше ме. Загасих фенера и продължих да лежа в тъмното. Може би само за секунда ми мина през ума, че промяната в разсъжденията ми може да се дължи на намаляващия кислород в каютата. Но каквато и да беше причината, знаех, че отнякъде съм получил прозрение.

Боря Борчук, украинецът касапин, започна да изпълва съзнанието ми като бавно надуваща се фигура на гумения човек от реклама на „Мишлен“, а под мен бутилките подрънкваха с подигравателна насмешка. В това нещо се криеше някакво значение, само трябваше да се напрегна и да го намеря.

Раздвижена от леко поклащане на корпуса, водата довлече още половин дузина бутилки под койката, дрънкащи весело във възхвала на

глупостта. Защото именно тогава осъзнах глупостта си. Дебелият, тромав Боря Борчук не беше търсеният от нас човек. Седмото ми чувство отхвърляше тази версия още от момента, в който намерих Наталия мъртва, но сега вече бях убеден.

Някъде в пространството имаше друг мъж, подтикнат към ужасните си деяния от мотиви много по-различни от примитивния необуздан нагон на Боря. По-хитър, не толкова елементарен за разгадаване мъж — типичен Скорпион.

Това беше единственият възможен вариант. В нощта на отвличането им Наталия и Джоун бяха превозвали нелегално деца до норвежката граница. Твърде невероятно беше тайната дейност на Наталия през онази нощ да не е свързана със смъртта ѝ. В такъв случай какво бе станало с децата? Защо не ги намерихме измръзнали при кръстовище 33? Някой съучастник ги е откарал някъде. С камката на Наталия. А украинецът касапин категорично не беше човек, способен да осъществи всичко това за двадесет и четири часа. *Ерго...* похитителят не беше Боря Борчук.

Ново олюляване на лодката стана причина бърза вълна да мине под мен. Бутилките се разпръснаха и после стремглаво се събраха със залпов, ясен звън. Разбиха се и парчетата стъкло бавно започнаха да потъват към тъмното дъно. Внезапно ме обзе влудяващо и неустойимо желание да изляза, да се върна в града.

Какво ли бе видял пилотът на хеликоптера? Навярно отломки. Но дали бе успял да различи силуета на ятата на десет или двадесет метра дълбочина? Или пък просто бе прелетял над езерото, както е правил десетки или стотици пъти преди това?

Чаках. Измина час, после втори, без да се чуе бучене над мен. Не бях заспал, но се бях пренесъл в свят от мъгляви полусънища: виждах как двама водолази от военноморската база в Североморск ме изтеглят, как ме завиват в топли червени одеяла и ме изпращат с хеликоптер в болницата, а там сестрите си шушукат с възхищение и удивление, че съм оцелял.

Полусънищата се разсеяха с възобновяването на надеждите ми, когато чух наново бученето над мен. Изчаках заслушан и този път ми се стори, че няма да ме подмине. Беше толкова ниско, че чувах дори

плющенето на витлото му. После яхтата започна да се люлее, което накара водата да се плиска от едната до другата страна на каютата. Секунди по-късно се чу острото стържене на бургия, забиваща се в дървената обшивка някъде над главата ми. Включих фенера и го насочих към приблизителното място на дупченето. Баща ми беше облицовал стената на каютата (преди обръщането имам предвид) с ламперия от тънки борови дъски. Бормашината изсвистя пронизително. В светлинния сноп на фенера се разхвърчаха трици. Протегнах длан да хвана част от тях. Това беше първият ми осезаем контакт с външния свят.

Бормашината замлъкна. Чу се удар на чук по метал, вероятно върху главата на секач. Сглобката между две от дъските се разтвори. Вътре не нахлу вода. Вместо това острието на секача разшири дупката и сноп дневна светлина ме заслепи. Толкова се стреснах, че изкресях. Но трябва да си призная, че причината беше и удивлението ми. Ръката, която стискаше длетото, беше украсена с пръстени и с добър маникюр. Пръстите бяха дълги, тънки и безспорно с цвят на шоколад.

32.

Държах ръката ѝ и не я пусках. От мястото си на койката не можех да видя лицето ѝ. Но нямах намерение да се лиша от тази длан, от китката и крехката ръка над нея. Беше момент на избавление. Момент за съдбовно решение. Размислих няколко секунди. „Заричам се, че Константин Вадим повече няма да вкуси алкохол“, промълвих към крехката длан с шоколадов цвят, която стисках.

Чух гласа ѝ:

— Константин, чуваш ли ме?

Изграчих нещо в отговор.

— Добре ли се чувстваш? Да нямаш нещо счупено?

— Не, нямам потрошени кокали.

— Слушай сега какво е положението — каза тя. — Яхтата е полегнала на единия си борд и е потопена повече от половината във водата. Дронски се спуска от хеликоптера с моторна резачка.

Погалих дланта ѝ и подалата се през широкия ръкав на шубата ръка.

— Когато хеликоптерът се сниши, витлото му ще развълнува водата. Наоколо има много лед. Около нас плуват малки айсберги. Не ни се иска някой от тях да обърне яхтата.

Американците са безкрайно прозаични. Придърпах ръката ѝ и казах:

— Ела по-близко.

— Не мога повече. Легнала съм плътно върху яхтата. Бузата ми е прилепена до дупката. Какво си правил долу, за бога, да не би да си се опитвал да се консервираш във водка?

— Вече се бях писал мъртвец — прошепнах аз. Не можех да изчакам цялата операция по спасяването ми, без да им го кажа. — Чу ли ме? Бях се отписал.

— Имаш късмет, че Дронски не те отписа — отвърна тя троснато. — Той знаеше, че имаш яхта някъде в тукашните езера. Изоставеният фиат ни даде някакъв ориентир.

— Трябва да ти кажа нещо. Колачът Борчук не е човекът, когото търсим. Открих пропуск в логиката на нашите разсъждения.

— Забрави за Борчук — каза гласът над мен. — Ние вече го направихме. Никога не е съществувала и най-малката вероятност да е той. Продължаваме разследването.

Не ми остана време да се замисля над казаното от Аби. Чух бръмченето на хеликоптера над лодката. Чух дори гласа на Дронски, докато го спускаха надолу. Но яхтата се залюля бясно, ледени блокове започнаха да я удрят с глух грохот. Пуснах ръката на Аби с огромно нежелание.

Чух бръмченето на моторната резачка, чух как дъските започнаха да пращат и да се цепят, когато Дронски се залови за работа. Лодката се залюля много силно и аз се притесних дали ще успее да се задържи на нея. Нивото на водата в каютата се покачи почти до койката и малко оставаше да ме намокри отдолу. След малко в единия борд на яхтата се отърка нещо, което вероятно беше голям леден къс. От стърженето му по корпуса предположих, че е много по-голям от останалите. Чух как Дронски крещи към хеликоптера да се отдръпне. После още един, много по-тежък удар разтреса лодката. Наклонът на всичко около мен се промени заплашително. Вкопчих се в кръстосаните телове на койката, за да не се плъзна във водата. Стори ми се, че чух изплашен вик сред шума от витлата и мотора. Дрезгав мъжки вик. След малко трясъкът от перките стана по-тих, понеже хеликоптерът се отдалечи, а ръката на Аби отново се подаде през дупката между дъските и хвана моята.

Едва когато бях настанен в самостоятелна стая в „Лермонтов“, Аби ми каза какво бе станало. Дронски се подхлъзнал след удар на масивен къс лед в яхтата. При падането във водата бил затиснат между леда и кила, преди хеликоптерът да успее да го вдигне на безопасна височина. В момента бил на преглед в хирургията. Краката му най-вероятно били счупени. Но можело да стане и много по-лошо.

33.

В „Лермонтов“ ме прегледаха основно, биха ми някакви инжекции и ме оставиха да спя. Когато се събудих, лъчите на слънцето се отразяваха от зеления балатум на пода. Наближаваше обед и една сестра ми донесе самообръсначка и чаша кафе.

Аби ми беше донесла чисти дрехи от апартамента. Но, изглежда, не бе обърнала внимание, че костюмът е лек и летен. Докато се обличах, си спомних разговорите в хеликоптера, докато летяхме към Мурманск. Дронски беше упоен и лежеше привързан на носилка. Аз лежах на друга носилка, а Аби седеше между нас на спускаща се седалка. Чувах гласа ѝ: украинският касапин никога не е бил нашият заподозрян, тя и Дронски го отписали само часове след намирането на Наталия.

— Имаме работа с човек, който притежава много по-изобретателен ум от този на Борчук, Константин. Също толкова извратен, също толкова садистичен, но много по-умен.

Не можех да се преборя с образа на Скорпиона.

— Само един факт е достатъчен да изключи човек като Борчук. Установи се, че и Наталия е била инжектирана със силно приспивателно...

Потръпнах и предпочетох да не се замислям как е било установено това.

— ... Сънотворна инжекция, която е взета от нейната лекарска чанта. Не, Константин, това не го е направил нашият касапин. Продължаваме да търсим истинския извършител.

Бях стигнал до същото заключение по друг път.

— Във всеки случай не исках да е Борчук — казах аз. — Не бих могъл да понеса мисълта, че един такъв идиот е причинил смъртта ѝ.

Под проблясъците на мигащите сини и червени светлини на хеликоптера видях, че лицето на Аби се намръщи.

— Нямаш възможност за избор, Константин — каза тя. — Трябва да приемеш реалността, човека, когото сочат доказателствата. Не

забравяй какво стана последния път.

Не бях забравил, помнех убедеността си, че е Лука Руп, помнех даже, че тази версия ме удовлетворяваше. Той се вписваше много по-добре от жалкия украински касапин. Но помнех и срама, който изпитах после.

* * *

Когато свърших с преобличането, аз се изправих — нестабилен, но без наранявания — и се отправих към стаята на Дронски в дъното на коридора.

С повдигнати на петдесет сантиметра над леглото и шинирани крака той се усмихна стеснително и приглади с длан четинестата си коса. Медицинските прегледи бяха установили само пукнати кости. Беше се отървал от ледената прегръдка без други поражения. Почувствах огромно облекчение. Не беше много словоохотлив на тази тема.

Седнах на ръба на леглото и казах:

— Спомням си смътно, че се държа много геройски.

Той кимна сериозно:

— Това не е въпрос на избор, шефе. Запечатано е в гените. И. С. Дронски. Герой.

Посочих шините.

— Е, поне тези крака ще ти попречат за известно време да вършиш нови геройства. Кога те връщат в Москва?

Гъстите му вежди леко помръднаха.

— Оставам да работя по случая, шефе. Ще ми осигурят телефон, факс и няколко помощници за обработка на материалите. Можеш да ми съобщаваш разкритията си всяка нощ.

— Чакай малко. Ирина и децата ти са в Москва. Не те разбирам. Само след няколко часа можеш да си в болница „Пастернак“, само на една пресечка от тях.

— Ирина се съгласи, че за момента няма проблем да остана тук, шефе.

Когато в гласа на Дронски прозвучи тази решителност, разбираш, че вече е взел решението. Поговорихме си още малко, но не конкретно

за смъртта на Наталия. Отбягвахме темата. Намерих известна утеха в обстоятелството, че беше силно потресен. Това ни сближи още повече. Беше се погрижил за всички подробности, за които в онази нощ, преди да замина за езерото, дори не можех да си помисля. Сигурно не е изненада за вас, че не бих понесъл мисълта за аутопсия, за налудничавия поглед на Лени... Да не говорим за погребение. Сбогувах се с нея в котелното на „Лермонтов“ и заминах към езерото.

— Сигурно ще искаш да знаеш... — каза Дронски. — Взех пепелта ѝ, шефе, и я разпръснах.

Поех дълбоко дъх, за да се почувствам по-сигурен, и попитах:

— Къде?

Забави се дълго, преди да ми отговори с високо вдигнати вежди, от което цялото му чело до косата стана в бръчки:

— Просто я разпръснах, шефе. Над реката. Без да избирам конкретно и специално място.

Замислих се над това. Всичко изглеждаше толкова нереално и неподлежащо на приемане или отхвърляне. Но вярвах, че Дронски е постъпил така, както е трябвало да постъпя аз. И казах това, което беше в ума ми:

— Направил си точно каквото трябва, Иля. Така е най-добре.

* * *

Площад „Лермонтов“ беше неузнаваем. На всяко възможно място имаше залепени предизборни плакати. Многоцветни знамена и транспаранти се вееха и правеха пируети под студената милувка на вятъра. Единият от кандидатите бе избрал за мотив на кампанията си песента на Франк Синатра „Така както аз исках“, която високоговорителите по стените повтаряха непрекъснато. Ако не друго, изборите поне внесоха малко колорит в нашия сив и инертен град.

Седнала зад волана на една кола, Аби ме очакваше на служебния паркинг за началниците, докато слизах по стълбите пред входа на „Лермонтов“. Седнах до нея на предната седалка.

Погледна през предното стъкло и после се обърна бавно към мен:

— В какво настроение си?

Поклатих глава вместо отговор.

— Искаш ли да си поговорим за Наталия? — попита тя.

— Не...

Тя присви устни:

— Практиката сочи поуката, че не бива да затваряме подобни неща в бутилки с духове.

— Ти на това мнение ли си?

— Такова е моето *мнение*, Константин. Обаче *постъпвам* също като теб. Когато почина съпругът ми, аз затапих здраво гърлото на бутилката.

Кимнах, доколкото си спомням, със симпатия. За първи път споменавах нещо за мъж, но точно в този момент не бях в състояние да мисля за съпруга на тази жена и за загубата ѝ някъде от другата страна на света в някой американски град, в който никога нямаше да отида. Не че имах нещо против това и че не бих ѝ съчувствал, но тук, в предния двор на „Лермонтов“, просто не ми беше по силите.

— Доста неща съм пропуснал и ще трябва да се запозная първо с тях — казах аз.

— Не е ли по-добре преди това да излезеш в отпуск за известно време?

— Не.

— Ясно. — Извърна се с цялото си тяло почти направо на седалката. — Смяташ ли, че си във форма да изтърпиш кратко резюме на ситуацията?

— Не ти ли изглеждам във форма?

Тя се усмихна.

— С този ленен костюм приличаш по-скоро на излизащ от изпит студент в Лосанджелиския юридически университет, Константин. Не е зле да извикам снимачен екип, преди да умреш от измръзване.

Поклатих глава и отвърнах:

— Правилно си избрала костюма. Време е да оставим зимата зад гърба си.

Тя ме изгледа, после се обърна към отъпкания почернял сняг по периферията на паркинга и повдигна вежди, виждайки, че говоря сериозно. Запали мотора, излезе на площад „Лермонтов“ и подкара по пътя към Манастира.

— Проверихме посочената от Лука следа. Пински отиде с един взвод при старите кораби и опита да намери дезертъорите, за които

разказа Лука, но там никой не иска да говори. Бедата е в това, че не разполагаме с нищо, с което да ги притиснем. Лука е стоял в микробуса и не може да разпознае никой от тях.

Кимнах. Не бях очаквал друго.

Продължихме известно време пътуването мълчаливо. Едно нещо постоянно ме човъркаше отвътре и не се сдържах да попитам, извърщайки се на седалката:

— Какво стана с мъжа ти?

— Разрешава ти се само един въпрос.

— Добре — отвърнах бавно. — Това е. Какво се случи?

Тя пое дълбоко дъх и отговори доста забързано:

— Работеше в отдела за борба с наркотиците в Кливлънд, Охайо. Една неделя, сутринта, щеше да води сина ни на събрание в библиотеката. Там децата разговарят за последните книги, които са прочели. — Замълча за момент. — Разбираш ли, тези неща просто не се случват така. Има нещо като негласно споразумение, че семейството на полицаия не влиза в играта. Може би изобщо не са забелязали Джеки в колата.

— По-нататък? — Стомахът ми се свиваше. Защо поисках да ми разкаже това?

— При потеглянето от къщи стреляха с картечница по колата на мъжа ми. С голям калибър и всеки пети патрон е бил трасиращ. Волвото се взриви. — Отново прекъсна. — Джеки изхвъркна на пет-шест метра. Вероятно са го хванали добри духове или феи при падането. Това е. Не отговарям на повече въпроси.

Чувствах се като зашеметен след удар в тила.

— Синът ти... е останал невредим?

— Слава богу.

— На колко години е?

— Пет. Гледа го баба му. Свърши времето за задаване на въпроси, Константин.

— Само още един. — Струваше ми се важно да знам, да мога да си изградя някаква визуална представа... — Мъжът ти... бял ли беше?

Тя се надигна на седалката и попита гневно, обръщайки се към мен:

— Какво значение има това, дявол да го вземе?

— Не знам — измърморих, отдръпвайки се, за да се предпазя от яростта ѝ. — Дори не знам защо те попитах. Може би дълбоко в душите си всички сме расисти. *Всички* руснаци.

Известно време седяхме като разделени със стъклена стена. После тя се пресегна и стисна силно китката ми за секунда, както бе направила, докато бягахме от предизборната демонстрация на площад „Обединение“.

— Забрави за това — каза тя. — Какви ли не щуротии минават през главата на човек. Понякога даже ги казва.

34.

Влязохме в Манастира и тръгнахме през оживеното фоайе. Консултът Майлс Бриджър слизаше по стълбите с жена си, англичанката Айзъбел. Още със слизането се запътиха към мен. По физиономиите, които направиха, разбрах, че ще започнат да ми говорят нещо за смъртта на Наталия. Разбрах също, че няма начин да ги подмина, без да ги слушам, както бях постъпил с Аби.

Спряха се пред мен. Айзъбел се усмихна с добре познатата характерна усмивка, със здраво стиснати устни и бръчки около присвитите клепачи. Протегна ръце и ме придърпа към себе си.

— Бедничкият ми — прошепна тя. Не забравяйте, че е англичанка. Трябва да разберете, че изобщо не беше толкова неискрена, колкото изглеждаше. Всъщност беше си съвсем искрена.

Когато Айзъбел се отдръпна, Майлс Бриджър сложи ръка на рамото ми.

— Изпитно е да ти казвам колко съжалявам — промълви той.

— Напълно.

— Разчитай на Аби. Тя ще намери престъпника. Има много висока репутация.

Знаех, че го изрече с добро чувство, и се опитах да отвърна със същото. Но тази висока и добре облечена двойка имаше някакво хладно излъчване, което караше дори спонтанни, приятелски жестове като ръката на рамото ми да изглеждат дипломатически или *заучени*. Когато си тръгнаха, Аби повдигна леко рамене, сякаш за да се извини, и тръгна към стълбите.

— Искам да те питам нещо — казах аз, — преди да се качим в кабинета. Взехте ли официални показания от Лука Руп, докато ме нямаше?

— Призовах го в същия ден, когато ти замина за езерото.

— Добре ли е? — попитах боязливо.

— Няма счупени кокали. И което е удивително, няма намерение да те съди за физическо насилие. Но в Русия май не се прави така.

— Как ти се стори?

Тя се спря за момент по средата на стълбището.

— Отговаряше на въпросите ми прямо, без да се колебае. В общи линии каза същото, както и пред теб. Ако го оценяваш като боязлив, затворен човек, то картината съвпада. Ако мислиш, че ни заблуждава... тогава влиза в кръга на заподозрените. Задължително.

— Не е необходимо да правим една грешка два пъти.

Погледът ѝ се задържа върху мен.

— Искаш да кажеш, че *ти* не бива да повтаряш грешката. Лука е бил съучастник на Наталия и Джоун. Бил е с тях през нощта на изчезването им. Не проговори, докато ти не го принуди с бой. Добре, знаел е, че онова, което са правели, е в разрез със закона. Страхувал се е. Обаче докато не намерим извършителя, той остава в списъка ми.

Продължихме мълчаливо нагоре по стълбите. Когато се изкачихме до най-горния етаж, Аби като че ли вече бе взела някакво решение.

— Докато беше при езерото, се случи нещо важно — каза тя. — Поисках подробна сводка от Интерпол за убийствата на деца в западните държави през последните четири години. В нея имаше още три случая с деца или млади тийнейджъри с татуирано „К“. В Лондон, Хамбург и трето дете, този път момче, намерено в околностите на Париж.

— Имало ли е следи от садистично насилие?

— При всичките, като всеки случай се различава съвсем малко от другите.

— Но не са намерени никакви сведения за тях.

— Във всичките случаи труповете са били изхвърлени, вероятно на километри от мястото, където са били убити.

— Каза, че се е случило нещо важно.

— Важно е — отвърна Аби. Бяхме спрели в горния край на стълбището, облежани на парапета, и гледахме надолу към оживеното фойе. — При аутопсията във Франция са измерили съдържанието на стронций-90 в костите на жертвата. Концентрацията е била удивително висока. Предали са тази информация на ФБР, които са направили същите тестове, после са проверили нивото на атмосферната радиация във всички райони с детски поправителни колонии, където е възможно да се използва татуировка „К“. Районът на

Кола е единственият, където би могло да се получи такава висока стойност. Сега вече няма никакво съмнение, че зелената татуировка на рамената на тези деца означава КОЛА.

— А как са се озовали на Запад?

Тя наклони главата си на една страна:

— Това е големият въпрос.

— В едно нещо можем да бъдем сигурни — казах аз. — Ясно е, че не са деца, преведени през границата от Наталия и Джоун Фаулър. Това би означавало присъствие на Наталия в Мурманск четири или пет години преди тя да стъпи за първи път в града. Същото важи и за Джоун. В такъв случай кои са те? Деца, избягали от наказателните колонии през последните пет или повече години? Деца, които по някакъв начин са се промъкнали на Запад и са попаднали в неподходящи ръце?

Тя поклати глава.

— Избягали? Попаднали в неподходящи ръце? Не, Константин. Ако е така, шестте мъртви деца, намерени в западни държави, трябва да са само част от стотици, дори хиляди, които са успели да осъществят това пътуване. Излиза, че бягството, както го нарече ти, е било масово мероприятие.

— В такъв случай за какво става дума?

— Можеш и сам да се досетиш.

Вече го бях направил. Поне вече знаех с какво се бе борила Наталия.

— При подобни количества явно става дума за сделка.

— Не. При такива количества става дума за *пазар*.

Замълчахме и след малко тя каза бавно:

— Става дума за организирана търговия с деца роби от Русия за пазара на Запад.

Нужно ми беше време, затова се загледах надолу към дългите опашки от чакащи за визи. Когато се обърнах към Аби, още гълтах въздух като риба на сухо. И аз имах някога син, който изчезна. Разбира се, стотици хиляди други деца бяха изгубени или изчезнали в бъркотията на гражданската война, поели по пътя на собствената си

съдба, стъпили на краката си или не. Бавно и с усилие върнах мислите си в настоящето.

— И така, кое е мястото, където са били събирани тези деца и изпращани на Запад. Вече знаем, че са бивши обитатели на наказателните колонии в Колска област. Имаме солидна отправна точка.

— Докато ти беше на езерото, аз потърсих сведения от полковник С. Р. Фетисова, главен комендант на детските лагери в Кола. Познаваш ли я?

— Истинска отрова е. Имал съм предостатъчно служебни разговори с нея.

— Примитивно същество. Изобщо не ѝ мигна окото, когато ѝ заявих, че това са деца от поверените ѝ лагери.

— Отрича ли го? Въпреки татуировката?

— Твърди категорично, че няма изчезнали деца. Имало няколко бягства през последните години, но всички бегълци били върнати. Направи справка в архивите. Според нея всички лагери редовно докладват, че задържаните в тях са налице и нямат провинения. Що се отнася до татуировката, упорито настоява, че тя е от Красноярск, Курск или някъде другаде.

— Лъже. На Фетисова това ѝ е втората природа.

— Забелязвам, че си силно впечатлен от нея.

— Беше ми шефка две години в тукашния университет. Като председател на Студентския съюз. Всички виждахме, че от нея няма да излезе нищо добро. Никой не се изненада, когато постъпи на работа в лагерите.

През следващите няколко секунди и двамата останахме мълчаливо загледани в работното ежедневие на консулството под нас.

— Разбирам — каза предпазливо Аби, — че за теб това разследване е свързано преди всичко с отвличането на Наталия. За мен и Дронски то изведнъж доби по-широки измерения. Намерените в Щатите и Франция деца са отишли там от Кола без значение дали това има нещо общо. Наталия и Джоун са извършвали някаква дейност, свързана с деца. Дали и те са били от лагерите? Не ни е известно. Много неща не са ни известни. Но смятам, че можем да водим двете разследвания паралелно, защото в същността си те представляват едно цяло. Приемаш ли предложението?

— Приемам го.

— Това означава, че трябва да стъпваме много внимателно. — Аби ме стрелна с бърз поглед. — Имам предвид вероятността да настъпим някой много голям пръст, Константин. Висши чиновници.

— Съвети ли ми даваш?

— Да — отвърна тя троснато. — Точно така. Не желая това разследване да бъде приключено, преди да е завършило. Нито пък ти.

Както всички руснаци, и аз съм свикнал мигновено да надушвам заплахата още при първото й изричане: ако не играех по правилата, искаше да каже тя, щях да бъда отстранен от разследването.

— Така е... — съгласих се. — Не го желая.

Тя наведе бавно глава. После тръгна по коридора към кабинета си. Останах с чувството, че сме сключили нов съюз.

— Набелязала ли си ми някаква спешна задача? — попитах.

Тя поклати глава.

— Нищо повече от това да се помириш отново с В. И. Ленин и да си подредиш кабинета.

— Добре, в такъв случай имам време.

Тя се извърна, вече пред вратата на кабинета й.

— За какво?

— Трябва да се видя с Лука Руп.

Изпъна гръб тревожно.

— Дължа му извинение.

Поколеба се.

— Естествено. — Отвори вратата и се обърна към мен: — Действай, Константин.

Когато слязох от колата, заварих Лука Руп да ме чака пред отворената врата на своята барака. Беше по дънки и тъмносин пуловер. Изглеждаше почти спокоен, докато пристъпваше напред и ми подаваше ръката си. Огледах избледняващите синини по лицето му и казах:

— Не съм сигурен, че заслужавам такъв жест.

Задържа погледа си върху мен няколко секунди и отвърна:

— Най-добре е да забравим за всичко, което се случи между нас.

— Великодушен жест.

— Да не говорим повече за това.

— Добре. — Погледнах към затворения хангар. — Естествено, не работите през почивните дни.

— Саша държи на удоволствията — отвърна Лука пренебрежително. — Твърди, че Мурманск не може да му предложи качеството, което той търси. Затова през почивните дни лети до Петербург и даже до Тромсьо в Норвегия. Твърди, че момичетата там са по-различни.

— При всички положения са по-скъпи.

Направи жест, който означаваше, че Саша или не се интересуваше от цената, или, което си е същото на практика, разполагаше с предостатъчно средства, за да си плати.

— И със Саша ли искаше да се видиш? Той заминава за летището след няколко минути.

— Не... Само с теб.

— Какво искаш да ме питаш?

— Няма ли да влезем? — подхвърлих аз.

Той погледна нагоре към небето и отвърна:

— Вечерта е чудесна, почти лятна.

Погледнах насипите от изринат сняг от двете страни на пътя. Без съмнение бе започнал да почернява и беше загладен от непрекъснато редуващите се разтапяне и замръзване, но картината все още не внушаваше лятно настроение.

— По това време на годината — каза той — плажовете в Ростов са претъпкани с хора.

Никога не бях виждал на живо плаж. Претъпкан с хора слънчев плаж.

— Живеехме в Новочеркасск, но една разходка до Ростов с *електричката* излизаше безплатно, ако успееш да се скриеш от кондуктора. Всяка седмица ходехме по три-четири пъти на плаж.

— Ходехме?

— Със сестра ми Елена и леля ми Валя.

— За Елена знам...

— Валя беше много по-млада от майка ми. Малко по-голяма от Елена. Още няма петдесет.

— Не поддържате ли връзка?

— Не. Чувал съм, че от време на време се връща тук, през зимата, предполагам.

— Защо през зимата?

— Работи в Града на порока. Това е истината. Доколкото знам, никога не се е занимавала с нещо друго. Но вече остарява за тази работа. За какво искаше да ме видиш, Константин? — попита той, сменяйки внезапно тона с официален, което вече бях забелязал като негова характерна черта.

Заслушах се в шумоленето на падащия топящ се сняг от клоните на елите по склона.

— Дойдох да ти кажа, че би трябвало да изпитвам отвращение от това, което направих с теб.

— Би трябвало?

— Единствено споменът за отчаяните ми усилия да намеря Наталия жива ме подтиква към мисълта да търся някакво оправдание за себе си.

— Това извинение ли е, Константин? — попита с усмивка той.

— Опитвам се да бъда искрен с теб, Лука. Опитвам се да ти кажа, че при същите обстоятелства сигурно пак бих направил това. И със сигурност пак щях да съжалявам толкова, колкото и сега.

Погледна ме с типичните за него, както вече бях забелязал, усмивка и боязън.

— Приемам извинението ти, Константин. Да ти предложи ли една чашка? Самият аз почти не пия, но съм заровил зад бараката една бутилка с качествена лимонова водка.

— Оценявам по достойнство предложението ти — отвърнах. Той беше човек, който *налагаше* известна степен на официалност в общуването с него. — Особено при сегашните обстоятелства. Само че трябва да се върна в града. Благодаря ти, Лука. — Замълчах за миг. — Но май има едно нещо, за което *трябва* да те попитам. Наталия и Джоун споменавали ли са за следваща акция, която се планира след онази събота?

— Струва ми се, че споменаваха нещо за нова акция след около три седмици. Не знам точно кога.

— Три седмици означава горе-долу тези дни.

— Да — сви рамене той.

— Размишлявах над отсъствията на Наталия от къщи. Според мен тези акции са се провеждали или в събота, или в средата на седмицата, в сряда.

— Възможно е. Първият път, когато участвах с доктор Вадим, беше в сряда. Последният, естествено, беше в събота.

— Следователно не е изключено следващата да е била запланувана за тази сряда — предположих аз.

— Може би. Но не виждам какво значение има това вече.

И двамата извърнахме глави, когато бял мерцедес се появи с голяма скорост иззад ъгъла, зави лудешки по бетонната писта, ускори се към нас и спря майсторски на няма и крачка.

Вратата му рязко се отвори. Саша беше облечен за нощен купон в града — копринена риза, златен медальон и кожено яке. Забелязах, че лицето му беше зачервено. Първата ми мисъл бе, че се дължи на алкохол. Грешах.

Той изскочи от колата и се насочи право към мен, вдигнал пръст.

— Държа да си поприказвам с теб, твойта мамка.

Едва тогава забелязах, че в лявата си ръка носи едрокалибрен автоматичен пистолет, прибран плътно до крака му.

— Вече всичко е забравено, Саша. — Лука опита да се вмъкне между нас, но бе изблъскан от по-малкия си брат.

— Виж това — каза Саша, вдигна големия пистолет и го размаха пред лицето ми. — Ще ти изгърмя всичките зъби, ако още веднъж докоснеш брат ми. — Лъскавата цев проблесна под косите лъчи на ниското слънце.

— Отдръпни се, Саша — предупредих го аз. Е, приятели, признавам си, че това беше чисто американско шоу на полицейска напереност. Не мислех, че ще стреля по мен, но размаханата цев и мерникът на нея можеха като нищо да разбият устните ми.

Пресегнах се и го отблъснах назад с отворена длан, но той реагира мигновено и ме перна с пистолета по ръката. Остра болка ме прониза почти до лакътя, а той ме хвана за предницата на якето.

— Не се страхувам от милицията, Вадим. Плащам на шефовете ти предостатъчно, за да не се притеснявам от хора като теб.

— Извиних се на Лука — казах аз с опряно дуло зад ухото. — Проблемът засяга само нас двамата. А сега махни това нещо от главата

ми и ще си тръгна. — Дори и в екстремни обстоятелства човек се опитва да извоюва отстъпки.

Той блъсна главата ми с отворената длан на свободната си ръка и заповяда:

— Тръгвай. Веднага. И повече не идвай. Разбра ли ме?

Политнах крачка-две назад. Отдалечен от пистолета, аз се почувствах по-смел. Колкото и да плащаше на висши служители в милицията, би трябвало да е маниак, за да го използва.

— Ако се налага, ще дойда пак — отвърнах.

Трясъкът на трите изстрела, пуснати във въздуха, отекна в склона на хълма. Кимнах на Лука и тръгнах не прекалено бързо според мен, дори може би малко сковано към моята кола.

35.

По-късно същия следобед стоях в котелното помещение на болницата „Лермонтов“ и размишлявах какво ли бе изстрадала Наталия там. Какво ли бе изстрадала, докато е гледала физическите страдания на Джоун Фаулър в ръцете на нейния убиец.

Стомахът ми се свиваше, като си помислех, че не знам почти нищо за похитителя на Наталия. За похитителя на Наталия и убиеца на Джоун Фаулър. Висок ли е или нисък, русокос...? Женен може би за нищо неподозираща съпруга, какъвто е бил случаят с Андрей Чикатило?

Бръкнал дълбоко в джобовете, аз обикалях из ниското помещение. От време на време подритвах купчините раздробяващ се кокс, който вече никога нямаше да бъде използван, и наблюдавах издигащите се призрачни облаци прах под жълтеникавата светлина.

Той също бе обхождал това приличащо на пещера ниско и сводесто помещение. Разхождал се е напред-назад пред двете си жертви, оковани към стената. Радвал се е, унижавал ги е и физически е поругавал достойнството им. Все пак намирах известно утешение, *някакво утешение*, в това, че Наталия бе успяла да го надхитри в крайна сметка.

Седнах на боядисана в зелено дъсчена пейка близо до зеещите усти на старите огнища, чиито горни устни бяха издадени напред. На лицевата част на всяко от четирите железни чудовища бе излято името на фирмата „Братя Шакли — производители на котли, Шефийлд, Англия“. Пред всяко от тях имаше ръжени и гребла за изриване на шлаката, направени от железни пръти с дебелина три сантиметра и дължина повече от три метра. Представих си гневните зачервени лица на огнярите, които разравят дебелията жарава и я изтребват на циментовия под.

Всъщност защо бях отишъл там? Не бях казал на Аби къде ще ходя. Дали не беше, защото се надявах чрез въображаемата призрачна фигура на огняря да си изградя по-ясна представа за убиеца на

Наталия? Но ясно съзнавах, че колкото и убедителен за въображението ми да беше образът на този огняр, той нямаше никаква практическа стойност. Някогашните четирима огняри и всички, които са имали нещо общо с тази работа, вече не разполагаха с ключ за котелното. Само Маклова и доктор Гавраил Потанин имаха ключове за новите американски брави.

Не бях чул никакъв шум, но нещо ме накара да вдигна поглед. В рамката на вратата бе застанал Потанин. Не всеки би си представил най-мастития психиатър в Мурманск със стар вълнен костюм и карирана риза с разкопчана яка. Криво-ляво избръснат. С едната си ръка държеше за гърлото бутилка.

— Чух, че си дошъл тук — каза той. — Помислих си, че може да искаш... — Вдигна половинлитровата бутилка.

Веднага почувствах полепналия по устните ми прах.

— Защо пък не?

Мина с хрущящи стъпки през разпръснатия кокс и седна на пейката. Как можех да погледна на този човек, на тази смесица от демонстративно презрение към всичко и въпреки това страхове от всичко? Интересът му към смъртта на Джоун и Наталия *можеше* да е чисто професионален. От друга страна, можеше да се дължи просто на желанието да се чуе думата му по отношение на едно престъпление, в което той вижда деяние, типично за сериен убиец. Погледнах го, без да крия недоверието си.

— Май не ти е много добро мнението за мен, инспекторе?

— Един некомпетентен лекар може да направи много по-голяма поразия от един некомпетентен инспектор в милицията.

— За некомпетентен ли ме смяташ?

— Фалшифицирал си дипломите си.

Той посочи с бутилката нагоре.

— Помисли дали ще намериш някой друг да ръководи това заведение. Разбира се, че не би трябвало да съм аз. Не притежавам нужната академична квалификация. — Изсмя се. — Обаче не си затварям очите пред факта, че горе са затворени човешки същества. Това е причината например да разрешавам на Зоя любимото й „чук-чук“, колкото и да не го одобрява американската ти колежка. „Чук-чук“ е всичко, което може да сътвори Зоя. И е изключително горда, че е желана.

— Няма да споря с теб на тази тема.

Постави бутилката на пода между коленете си.

— Вероятно нямам кой знае какво да предложи на високомерното фебере, но съм убеден, че мога да помогна на теб, инспекторе.

— По какъв начин?

Отново облизах прашните си устни, като този път погледът ми остана фиксиран в бутилката. Прахът от кокса скърцаше между зъбите ми, но това беше поносимо в сравнение с гаденето, което чувствах. Всеки път, когато погледнех към лъскавите метални димоотводи на новите котли, стомахът ми се преобръщаше.

— Изправен си пред класическа загадка на „заключените врати“.

— Вдигна бутилката и посочи с дъното ѝ. — Основната врата откъм клиниката е с нова американска ключалка. — Направи жест с бутилката и посочи към вратата в отдалечения край на котелното. — Старите ръждиви резета и скоби от деветнадесети век на задната врата са сменени с нова брава.

— Заключението е, че който е използвал котелното за затвор на жертвите си, трябва да е притежавал един от новите ключове — казах аз.

Той отвинти капачката на бутилката, подаде ми я и каза:

— И като прецизираме заключението, това е или Соня Маклова...

— Началничката на поддръжката.

— Или аз.

Надигнах бутилката и отпих огромна глътка. Това беше първата стъпка към възстановяването ми. Тази бутилка или щеше да прогони двуседмичния ми махмурлук, или щеше да го възцари необратимо.

— Трябва да знаеш — каза Потанин, — че двамата със Соня Маклова имаме интимна връзка от две години насам, може би и повече.

Върнах му бутилката.

— Какъв извод трябва да си направя от това?

— Най-малкото, че не съм чак толкова закъсал за женска компания.

— И слезе тук, за да споделиш това с мен?

— Не. — Изправи се и разклати бутилката като примамка, подир която би трябвало да тръгна. — Дойдох да ти разкрия загадката със

заклучените врати.

— За да се откачиш от куката по този начин.

— И аз бях не по-малко озадачен от теб и колегите ти, дори много повече. Разбираш ли, бях сигурен, че всички ключове са на сигурно място при Маклова и мен. Но затова не можехме да ви дадем никакво доказателство освен честната си дума. Така че, какво направих аз? Докато те нямаше, започнах да разпитвам Игор Семловски. Ако си спомняш, един от последните четирима огняри при нас. През последните шест месеца състоянието му доста се е влошило, до враждебен аутизъм. Никак не беше лесно.

— Той можа ли да даде някакъв отговор?

— В крайна сметка, да. *Точния* отговор.

Спрях се.

— Да го чуем.

— По-лесно е да ти покажа — отвърна той. Отпи солидна глътка от бутилката. — Ей тук, в ъгъла. — Посочи с бутилката към редица от тухлени арки, малко по-ниски от два метра и горе-долу толкова широки и дълбоки. Всяка представляваше вход към ниша в стената, нещо като допълнително складово пространство вероятно за по-качествения кокс, използван за разпалване на студените пещи.

Тръгнахме към арките. По пътя Потанин ми подаде бутилката и взе една лопата, оставена от групата на Паско върху купчина кокс.

Когато стигнахме отсрещната стена, той се развихри. Няма подходящ глагол за начина, по който атакува натрупания като черна преспа кокс до стената. Впечатляващи бяха плавността в движенията му, умелото боравене с тежката лопата, мощният замах и забиването ѝ в пепелта, командвани от широките му, но мършави рамене. След секунди във въздуха хвърчеше гъст прахоляк, издигащ се към лампите на тавана като речна мъгла.

— Ето... — каза той, изправяйки гръб. — Игор се оказа прав.

Погледнах надолу и не можах да видя нищо.

— Изчакай малко — добави той и ме издърпа за ръкава на разстояние от прашния облак. Около очите му имаше тъмни ореоли като при едни хималайски маймуни, които бях виждал на снимка. Рядката му коса стърчеше, втвърдена от пот и прах. Подадох му бутилката, а той отпи, изжабурка водката в устата си и я изплю върху купчината кокс.

— Какво има там? — Наведох се напред в миниатюрната пясъчна буря. С постепенното ѝ затихване забелязах очертанията на врата ниско в дъното на нишата.

— Вход — отвърна Потанин.

— Не и при положение че вече трябва да си вътре и да си изгребал половин тон коксова пепел, за да си пробиеш път.

— Кокса го натрупаха там милиционерите на капитан Паско. Като се имат предвид обстоятелствата, трудно е да ги обвини човек, но не свършиха работата точно както би желала твоята американска шефка.

— Ние сме колеги — поправих го аз. Взирах се в ниската врата.

— Накъде извежда? Към билковата градина ли?

— Игор не знаел. За него това било просто някаква стара врата.

— Той почти прескочи купчината кокс, която бе натрупал, и клекна в нишата. Пресегна се към дръжката на бравата и дръпна рязко вратата. Вратата се отвори лесно с метално скърцане по пода.

В лицето ми лъхна влажно и студено въздушно течение.

По дълга скосена рампа се спуснахме в тунел с павиран под. Откъм котелното проникваше достатъчно светлина, за да забележа, че по стената имаше редица от много стари, стърчащи като факли газови лампи, едната от които със счупено стъкло.

— Ще ни трябва фенер — каза Потанин. — Връщам се след две минути. — Хукна обратно, без да чака отговора ми. Чух хрущенето от стъпките му по пепелта в котелното и как вратата се отваря и затваря.

Не виждах почти нищо. Няколко метра тухлен тунел, заграден от пълен мрак. Взех парче от счупена тухла и го хвърлих с всичка сила към мрака. Все едно че стрелях с лък през нощта и без прицел. Леко тупване възвести падането му на пода поне на тридесет крачки пред мен.

Оттук ли бе дошъл убиецът на Наталия? Или най-малкото бе влязъл оттук, за да вземе ключа, даващ му възможност да вкара откъм градината автомобила, с който бе извършил отвлечането?

Не ме съдържаше да продължа по тунела. А не можех да направя и крачка в абсолютния мрак пред мен. С любопитството на ученик вдигнах ръка и завъртях напред-назад единия от боядисаните в зелено кранове под гърлото на счупената лампа.

За моя изненада ми замириса на газ.

Природният газ е бил използван като средство за осветление на града преди много години. Може би още при самото му основаване от обречения цар Николай през 1916 година. Но предположих, че не е изключено да е останало малко газ във все още съществуващите стари тръбопроводи и особено при разклоненията им под земята.

Отново завъртях крана, чух леко свистене и щракнах със запалката си към горелката, там, където би трябвало да се намира коприненото чорапче. Газът изпука и запращя. Появи се нестабилен и висок около педя пламък с жълто-син цвят.

Възползвайки се от оскъдната светлина, аз напреднах още малко в тунела. Когато поредната лампа факел пред мен вече се виждаше като почти незабележим силует, отвинтих крана ѝ и я запалих. Някои от лампите имаха полуразрушени чорапчета и светваха с наситена жълта светлина и свистене, както и преди сто години.

Един такъв тунел — подземен и иззидан с тухли, осветен от древни лампи, които можеше да угаснат всеки момент, тунел, за чието предназначение и крайна точка няхах ни най-малка представа — караше въображението да работи напрегнато. През него бе минал човек. Може би няколко пъти. Пред себе си, в горния край на лек наклон на тухления под, забелязах съвсем бледи очертания на правоъгълник, вероятно врата, зад която беше светло.

Бях извървял тридесет или четиридесет метра. Не повече. Няхах точна представа заради това, че се намирах под земята, заради мъждукащите пламъци на газовите лампи и непрогледния мрак над главата ми.

Стигнах до вратата. Изчаках секунда с ръка на металната дръжка на бравата. Няхах представа какво ще видя от другата страна.

Натиснах дръжката предпазливо. Усетих как езичето на бравата се отдръпва с лекота, сякаш ей сега е било смазано. Открехнах вратата на няколко сантиметра и ярка ивица светлина озари лицето ми.

Чух стъпки, глухо мърморене. Отворих рязко вратата докрай и едва се сдържах да не повърна.

Пред очите ми имаше труп с извадени вътрешности. Мъжът с нож в ръка беше облечен в зелена престилка и гледаше налудничаво.

— Мамка ти! — изкрещя Лени и изпуснатият от него скалпел издрънча на пода. — Инспекторе? Ти пък откъде се взе?

Протегнах ръка и се подпрях на вратата. Там имаше поне още три трупа, проснати на носилки с колелца. Малко оставаше да припадна от ужас и отвращение.

— Ела в приемната — каза Лени, сваляйки червените си гумени ръкавици. — Гледаш като човек, който се кани да обърне половин кило водка на екс.

Отидох с него в малката стаичка, отделена от залата на моргата, в която приемаха хора, дошли да идентифицират роднините си. Там къкреше самовар.

— Чуй, Лени, ще изпия един чай. — Седнах тежко на тапицирания с черна изкуствена кожа диван. — С цигара, ако имаш да почерпиш.

Подаде ми цигара и се захвана да приготвя чая.

— А сега, инспекторе — каза той, обърнат с гръб към мен, — ще ми кажеш ли каква работа имаше в тунела?

— Знаеш ли докъде води той?

— Разбира се. Но сега тази врата обикновено се държи заключена.

— Използвал ли си някога тунела?

— Много пъти. Навремето, когато долу работеха истински пещи, всеки ден карахме на огняря по една количка ненужни карантии през този тунел. Просто и хигиенично. Някой замислял ли се е за това, когато монтираха новите американски котли?

Подаде ми чая и аз отпих от него, както беше врял. Буквално за секунди стомахът ми се успокои. Това е едно от твърде малкото общи неща, които имаме с англичаните. Дълбоко вярваме в укрепващото въздействие на чая.

Долових далечните викове на Потанин в тунела.

Лени надигна глава, а в очите му проблеснаха искри.

— Сега пък кой е, дявол да го вземе? — каза той с притихнал глас.

Станах с чашата чай в ръка.

— Доктор Потанин е — казах аз. — От психиатричната клиника. Обясни ми, Лени, спомена, че тази врата обикновено е заключена.

— По разпореждане на управата.

— А сега къде е ключът?

— Един господ знае, инспекторе. Стоеше закачен до вратата.

— А колко хора са знаели това? Накъде води тунелът имам предвид.

— Всичките общи работници, които съм имал досега, инспекторе.

— Разполагаш ли с техния списък?

Той се изсмя.

— Не може да нямаш някакъв списък.

Обърна очите си с бялото напред.

— Не е изключено един от тях да е убиецът на жена ми.

Лицето му трепна едва забележимо, но според мен смъртта до такава степен бе станала ежедневие за него, че беше почти обръгнал за страданието на живите.

— През последните две или три години, да речем, колко хора са работили тук? Колко от тях са знаели накъде води тази врата?

Той повдигна рамене.

— През последните две или три години ли? Чуй ме, инспекторе, тук работят хора, осъдени на общественополезен труд за дребни престъпления. На две седмици, на месец. Така си спестяват изпращането в затвора. През последните две или три години съм имал повече общи работници, отколкото пръсти можеш да преброиш по всичките ръце ей там. — Посочи към вградените в стената камери.

Когато Потанин излезе от тунела — удивен, изплашен и размахвайки електрическото си фенерче, — той се спря и бавно се озърна. Самият аз бях силно стреснат и ми беше трудно да преценя. Дали учудването му изразяваше действителна изненада? Или беше само внимателно премислена инсценировка?

36.

Започнеше ли да се топи ледът, Града на порока заприличваше на останки след корабокрушение на голям пътнически лайнер. Поне аз го виждах така. Орделите лампи, захранвани от тук-там работещи генератори, осветяваха гъмжилото от отпадъци във водата. Упоритият вятър разнасяше празни кашони и разбити дървени рафтове, пластмасови бутилки и големи количества неподлежащ на описание плаващ боклук край брега. Повечето от палатките, бараките и сергиите се събираха и откарваха на стръмния бряг с грохнали приклювкащи камиони или конска тяга. Товарят ги, за да ги откарат в южна посока за летен стан край едно от малките градчета край реката под Мурманск. В езерото оставаха само постоянните конструкции и полюшващите се на вълните между тях боклуци — дансинги, черквите-бардаци с техните издути като луковици кубета, част от издигнатите над нивото на водата пътеки, всичко, което е стъпило на здрави дървени стълбове или закотвени понтони — в очакване ледът и клиентите да се върнат през октомври.

Осемнадесето районно управление на милицията бе разглобено заедно с останалата част от градчето. Неговите служители, които сега патрулираха с гумени лодки, задвижвани от извънбордов мотор, надзираваха широкомащабното разглобяване. На километър-два по пътя за летището езерата в подножието на всяко от ниските хълмчета стават неизброими. Тук-там се мяркаха няколко светлинки около веригата от електрически подстанции и домовете на самотните им пазачи, но те бързо се скриваха зад вълнистите хълмове. От време на време проблясъци в северното небе озаряваха целия пейзаж и правеха невидими греещите на километър и повече пред мен снопчета светлини от сградите в долината, към която пътувах.

Преди двадесет и пет години децата като Рой Ролкин и мен наричаха тази сграда Адмиралтейството. По онова време всички упорито търсехме начин да се отървем от номенклатурни словосъчетания като названието „Съветски флот, сграда 6“.

Всъщност, както я бе описал един английски журналист, тя представляваше добре проектирано здание от камък и дърво с наблюдателна кула, разширяваща се в горния край, и цялостен силует, който малко напомня за старата главна квартира на Кралския флот в Гринич, Англия.

Със западането на руския морски флот като институция в годините на Елцин адмиралите изоставиха тази сграда и тя вече не изпълняваше никаква функция. Беше продадена на безценица на частен купувач, който я бе предоставил на госпожа Баданова за щаб на предизборната ѝ кампания срещу символичен наем, както самата тя ми обясни по телефона. Намираше се достатъчно близко до центъра на града и същевременно достатъчно далече от силовите отряди на кандидата „Х“.

Когато пристигнах там онази нощ, тя бе излязла на площадката пред официалния вход и ме посрещна с разтворени обятия. Прегърна ме. И двамата, сигурен съм, изпитвахме еднакви чувства заради приликите в сполетелите ни нещастия — съпругът ѝ бе загинал в злополука с хеликоптер, ако това изобщо беше злополука, а Наталия бе умряла в плен на психопат.

— Двамата с вас имаме дълг към живота — каза тя. — Дълг да живеем с отворени очи за това, което ни се случи. Ние сме много различни един от друг, Константин, но чувствам, че между нас има и някои важни допирателни. Не само защото умеем всеки по своему да се борим и оцеляваме. Мисля, че двамата имаме какво да дадем, Константин.

Не ѝ казах, че през последната седмица се мъчех да се удавя с алкохол в една преобърната платноходка. Не ѝ казах, че само благодарение на упоритостта на Дронски и Аби Кънингам тази вечер имах възможност да бъда при нея. Но думите ѝ отекнаха в мен като камбана — басова и мощна. Длъжен бях да надмогна поражението. Длъжен бях да намеря убиеца. Да отмъстя за смъртта на Наталия.

Бяхме се спрели пред един от високите прозорци на кулата, които се отваряха с повдигане нагоре, и гледахме града.

— Искам да се борим заедно — каза Баданова. — Убедена съм, че и двамата сме готови да воюваме за една по-стара и по-благородна Русия от този убийствен сурогат, който имаме от век насам. И двамата вярваме, че *нашата Русия* може да бъде възкресена.

Имах чувството, че изрича моите мисли. Аз също вярвам в нещо типично руско. По времето на комунизма ме учеха на атеизъм, но аз винаги съм бил убеден, че има някаква невидима връзка между хората и събитията, връзка с дълбоки корени в миналото и, да, влияеща на бъдещето. Не веднъж или два пъти съм си мислил, че само чудновати личности като старицата от Града на порока са способни да ни разтълкуват тези странни връзки. Не знам на какво се дължи това. Но знам, че нещо в мен ме подтикваше с непреодолима сила да вярвам, че само през разбирането на тези неосезаеми връзки между миналото и бъдещето на Русия може да се погледне с известна симпатия към нейното настояще.

Баданова запали черна руска цигара и острият тютюнев дим, разнесен от лек полъх на вятъра, залютя в носа ми.

— Ние сме естествени съюзници, Константин. Сигурна съм, че споделяте моите разбирания.

Не съм свикнал на подобна прямота. Първата ми съпруга казваше, че в характера на човека Вадим има някои черти, които са повече английски, отколкото руски. Само че тя изобщо не гледаше с благоговение на личността Вадим.

Баданова се обърна с лице към мен.

— Константин, искам да бъдете с нас, когато поемем по трънливия път.

— Трънлив път?

— Утре вечер са номинациите. Нощта, в която кандидатите в тези избори ще се представят официално. Началото на нашия трънлив път.

— Тази оценка е малко пресилена — казах аз. — Още щом хората в Мурманск научат, че вашият опонент е излежаващ присъда опасен престъпник, десетки хиляди от тях веднага ще минат на ваша страна.

— Не бъдете толкова сигурен, Константин. Елате с мен. — Не спираше да говори, докато вървахме към вътрешността на сградата, минавайки през окичено с пана фоайе, за да влезем в основния салон. Той беше просторно квадратно помещение с нисък таван. Огромна релефна карта изобразяваше крайбрежието на моретата и океаните по три четвърти от обиколката на земното кълбо от Мурманск до Владивосток. Вероятно в този салон някогашните съветски адмирали

се бяха забавлявали с техните военни игри. Кръгла маса с поне дузина столове около нея заемаше единия ъгъл. В отсрещния край имаше няколко фотьойла, наредени в полукръг пред камина.

— В нощта след изборите тук ще направим заключителния официален прием, Константин. — След малко добави, сякаш говореше на призрак: — Пусни записа с Фортунин, ако обичаш, Джей.

От едно кресло с висока облегалка стана момиче. Беше около двадесет и пет годишно, облечено с черни дънки и пуловер. Не каза нищо, само поздрави с широка усмивка. Тръгна към телевизора в ъгъла, полюшвайки русата си коса. Спомних си, че това бе съветничката, която бях сметнал за американка във виенската сладкарница в деня, когато Паско ме освободи от ареста.

— Константин... не познаваш Джей, разбира се. Тя беше съветничка на мъжа ми по медийната политика. Джей Делерман... Константин Вадим.

Момичето бавно се върна при нас.

— Джей е американка. Майка ѝ е родена в Русия. Получила е образованието и възпитанието си в обкръжението на служители в главната квартира на Обединените нации. Като че ли няма западен език, който да не владее.

Джей подаде ръка, гледайки със зелените си очи право в моите.

— Приятно ми е — каза тя. Очевидно беше, че не смята за нужно да многословничи. Останах с впечатлението, че тя е най-странната и съдържана жена, с която съм се запознавал.

— А сега да видим Валентин Фортунин — каза Баданова, доволна, стори ми се, от впечатлението, което направи нейната съветничка. Джей се обърна и коленичи пред етажерката до телевизора.

На плоския екран се появи забързана поредица от образи и се забави, когато започна нещо, което приличаше на новинарска емисия, вероятно „Колска хроника“. Ескортиран от четирима униформени милиционери мъж се изкачваше по стъпалата пред „Лермонтов“. Беше широкоплещест, остриган, с тъмни очила и наметнат на раменете черен балтон.

— Това е Валентин Фортунин — каза Баданова. — Пуснат от затвора по семейни причини.

Коментаторът започна разказа си, а Баданова, Джей и аз гледахме как Фортунин върви по познатите ми коридори на „Лермонтов“ и завива наляво към отделението за сърдечни заболявания: „Тази вечер Валентин Фортунин, човекът, който в неделя най-вероятно ще обяви кандидатурата си за губернатор на града, бе пуснат в отпуск, за да види майка си Олга, която се бори със смъртта.“

Валентин Фортунин се скри в една от стаите за интензивна терапия, а коментаторът продължи: „Арестуван по време на мандата на губернатора Антон Баданов, Валентин Фортунин бе обвинен и осъден на десет години затвор като ръководител на групировка от полярните градове, състояща се от наемни убийци, действали в Москва и Петербург. Ако в неделя вечерта той успее да представи подписите на десет градски съветници, най-вероятно ще получим решението на загадката около самоличността на тайнствения кандидат «Х», който без съмнение не жали пари за предизборната си агитация.“

Камерата, чийто обектив бе фокусиран върху олющената кремава врата, показва Фортунин в едър план, когато той се появи в рамката ѝ. Тънката горна и по-издадената долна устна издаваха сприхавост. Все пак на въпросите за здравето на майка му той отвърна, едва сдържайки чувствата си. „Тя е почти в безсъзнание — отговори и очите му се навлажниха. — Бори се със смъртта. Можем само да се молим на бога.“

Тръгна напред с ескорта си от милиционери, но бавно, така че камерата да може да го следва. В отговор на всеки въпрос, касаещ кандидатурите, той издаваше напред долната си устна и казваше само: „Ще поживеем, ще видим, нали?“

— Безплатна реклама, която би струвала сто хиляди долара — каза Джей, изключвайки телевизора ядно. — Не бих се учудила, ако старицата се радва на отлично здраве.

— Това, което ми харесва у Джей — каза госпожа Баданова с усмивка, — е, че тя никога не проявява дори и фалшиво снизхождение към съперника. А сега си свободна, скъпа — добави тя, вече към американката. — Виждам, че не можеш да откъснеш поглед от него, но следващият кратък разговор между мен и Константин трябва да се проведе на четири очи.

Джей хвърли бърз поглед към мен, а аз станах, докато тя излизаше от стаята, без да бърза, дори тържествено. Госпожа Баданова

отново се усмихна.

— Искам да ви помоля за нещо — каза тя.

Събра пухкавите си длани като за молитва и за момент се вгледа в пръстените си. Мина ми през ума колко би се зарадвал Лени в моргата на „Лермонтов“, ако се докопа до тях, но веднага се овладях... Що за мисли ме спохождаха, дявол да го вземе?

— Може на вас самият да не ви е направило впечатление, Константин — каза тя бавно, — но заради всичко, което се случи, изчезването на Наталия, арестуването ви, това, че успяхте да я намерите... Заради всички тези неща си спечелихте доста голяма и положителна популярност чрез пресата и телевизията. Известно ли ви е?

— И е станало, докато аз бях на езерото и опитвах да се напия до смърт?

Тя кимна утвърдително. Когато го направи, забелязах, че гънките на гушата ѝ се издуха и сляха в една.

— Арестуван несправедливо, обвинен злонамерено, реабилитиран в резултат на една трагедия... През последните седмици вие станяхте твърде героична фигура.

Седнах удивен. Със зяпнала уста, бих казал.

— Изобщо ли не знаехте за това — попита тя с усмивка.

— Вярно ли е всичко това наистина?

— Може би малко преувеличено, склонна съм да го правя. Но в основни линии е вярно.

— И какво искате от измъчения герой на Мурманск?

— Струва ми се, че ще се впуснем в една от най-мръсните предизборни кампании в твърде късата история на руската демокрация.

— Още от пръв поглед Валентин Фортунин ме кара да си мисля, че сигурно сте права.

— Ще ви помоля да приемете не само заради мен, но и заради честността на самите избори място в изборната тричленка.

— Това какво означава точно?

— Комисия от трима души трябва да наблюдава предстоящите избори. Един се назначава от Москва, а двамата водещи кандидати назначават по още един. Това означава един от страна на кандидата „Х“ и един от моя страна. Основната работа на тройката е да придаде

демократично лустро на събитията. Но имат властта чрез мажоритарен вот да узаконят или да анулират изборите.

— Това е чест, която...

— ... която може и да не е съвсем желана. Разбирам го, Константин. Знам, че сте затънали в разследване, което е жизненоважно за вас. Но имам нужда от вас. Мисля, че Мурманск и цялата Кола имат нужда от вас.

— Мога ли да размисля?

— Немного дълго.

— Позволете ми да се разходя навън. Петнадесет минути.

Хвана ръката ми, обърна я с дланта нагоре и я целуна с обилно начервените си устни.

— Възлагам ви голяма тежест, Константин. Повярвайте, не бих го направила, ако не беше от решаваща необходимост.

Минах покрай мълчаливия охранител и излязох в градината. Светещият Мурманск беше от дясната ми страна и в далечината видях ярките прожектори на стадиона.

Облегнах се на една каменна балюстрада и се опитах да обмисля предложението. Политическите ми възгледи се доближаваха до тези на госпожа Баданова, но не съм от породата на политиците. И въпреки това знаех, че ще приема. Предполагам, че в крайна сметка хората са това, което ме увлича, а не идеологиите.

Полъх от цигарен дим ме накара да разтворя ноздри и да се обърна. Джей Делерман тъкмо облягаше гръб на балюстрадата. Беше облякла черно манто, за да се защити от хапливия пролетен вятър.

— Пушите ли такива? — Протегна ръка с кутия „Червен лъв“ между пръстите.

— Вече се отказах да ги отказвам — отговорих. Приблжих се до нея, а тя отвори капака на кутията с палец и ми я подаде. Извършихме тази дребна церемония мълчаливо.

— Да не би да прекъснах борбата ви с ангела на вашата съвест? — попита тя. — Или с някой съвсем различен ангел?

Отново извърнах поглед към светлините на Мурманск.

— Мислех си колко много работа трябва да се свърши в този град, за да се постигне едно що-годе поносимо ниво на корупцията

като в Бостън, Глазгоу или Ница.

Тя дръпна дълбоко от цигарата си и изпусна дима на колелца, които се понесоха над затрупаната със сняг полянка.

— Харесва ми този град — каза. — Пограничен град. Подсеца ме за Клондайк през хиляда осемстотин и деветдесетте години. Оживен, кипи от живот. Кока-Кола е чудесно попадение като прозвище на този регион.

— От колко време сте тук?

— Шест месеца. Може би малко повече. Дойдох от Петербург с назначение в тукашното американско консулство.

— Работили сте в стария женски манастир?

— В Петербург бях помощничка на Джоун Фаулър. Когато я преместиха тук, тя ме помоли да дойда с нея.

— Значи сте я познавали доста добре?

— Разбира се.

— Срещали ли сте се с Наталия, моята съпруга?

— Не. Никога.

— Що за жена беше Джоун Фаулър?

— Справяше се с работата си добре. Харесваше мъжете, но допускам, че не е невъзможно да си е падала и по жени. Това има ли някакво значение?

— В известен смисъл. Но засега не мога да определя точно в какъв — отвърнах аз. — Какво ви накара да потърсите промяна и да напуснете службата си?

— Двамата с консула никога не сме се срещали на четири очи.

— С Майлс Бриджър?

— Познавате ли го? — попита тя.

— Виждали сме се няколко пъти. Какво се случи?

— Той си пада по младите момичета.

— Така е с повечето мъже.

Тя се усмихна и хвърли цигарата си във водата.

— Бях срещала губернатора Баданов няколко пъти на търговско-рекламни приеми. Вече ми беше намеквал, че има подходяща работа за мен в Градския съвет. Така че, когато Бриджър започна да става прекалено досаден, приех предложението.

— А сега Баданова ви предложи да останете.

— Харесва ми това, което прави госпожа Баданова, Константин. Харесва ми начинът, по който го прави. Ако не спечели изборите, градът ще бъде погълнат в черна дупка.

— Руснаците са свикнали да се борят с живота по своему — казах аз. — Да оцеляват. Дори следващият губернатор да е Валентин Фортунин, мисля, че след пет години пак ще има Мурманск.

— А децата?

Обърнах се към нея.

— Децата ли?

— Не са ли те вашата голяма болка? Уличните деца, които щъкат като мишки из града. Какво ще направи Валентин Фортунин за тях?

— Абсолютно нищо. Въпреки голямото биене в гърдите, никой досега не е направил нищо. В края на миналия век госпожа Елцина обяви, че ще оглави президентска комисия за благоденствието на децата.

— И какво стана?

— След като старият авторитарист спечели изборите, повече никога не се спомена за това.

— Те са на централно място в програмата на госпожа Баданова, Константин. Подобряването на условията в детските наказателни лагери също. Именно заради това не можете да стоите настрана. Ваш морален дълг е да се съгласите. Вие имате своето място в преследването на тази цел. Госпожа Баданова има сериозни намерения в тази посока, Константин.

— Има сериозни намерения, но може ли да ги осъществи?

— Чуйте ме. Познавате госпожа Баданова. Знаете, че на нея можете да имате доверие. Валентин Фортунин има силно влияние сред *ракетиците*. Изборна комисия може да се състави за пет минути. На нея ѝ е необходим човек в тази комисия, който не може да бъде купен. Без него тя е обречена.

Отделих още две секунди за размисъл. В Русия по-важното е да имаш на своя страна силата, а не правосъдието. Търговията с деца не напускаше съзнанието ми.

— Ще отида и ще съобщя на госпожа Баданова, че вече разполага с член на изборната комисия — казах аз. — Ще си призная, че вие ме навихте.

— Е, това ми е работата в края на краищата — каза Джей Делерман и повдигна вежди.

37.

Прибирах се в апартамента си за първи път от две седмици. Най-напред покашлях десет минути заради бетонния прах в мазето, където всяко жилище има отредена клетка от телена мрежа. От нашата клетка извадих завързана пачка с шест сгъваеми кашона. Стиснах пачката под мишница, изкачих циментовите стъпала до фоайето и взех асансьора до десетия етаж. Докато влизах, имах чувството, че е невъзможно Наталия да не се покаже от кухнята или да ми викне от банята.

Налях си чаша водка и занесох шестте кашона в спалнята. Отворих витрините и чекмеджетата и се заех с едно от най-мрачните неща, които съм вършил през живота си. Знаех само, че не бива да спирам, да се замислям, да си спомням, да си задавам въпроси. Дрехите и обувките на Наталия се събраха в четири кашона. Книги, дамски чанти и безброй други дреболии запълниха още един. В последния кашон натиках снимки, дипломите ѝ за медицинска квалификация, няколко рисунки, които бяхме купили по време на едно пътуване до Петербург, дребни сувенири, вече изгубили всякаква стойност за мен. Тъкмо ги подреждах на купчина в коридора, когато изщракването на ключалката ме накара да вдигна поглед.

Не знам защо, но съвсем ми беше излязло от ума, че Аби още живееше в апартамента.

Тя влезе и затвори вратата след себе си, а погледът ѝ се задържа върху купчината кашони, докато се изправях.

— Опаковах някои неща на Наталия — обясних аз.

Стоеше до вратата и не даваше признаци, че има намерение да съблече черното си палто от овча кожа.

— Искаш ли да се изнеса отук? Мога да ползвам спалнята на Дронски в Манастира... Май така ще е най-добре.

— Не знам... — въздъхнах продължително. — Вече нищо не знам. Освен това, че ще намеря начин да го открия. Ще го хвана, дори ако трябва да работя още дълго, след като ти и Дронски си заминете за

Москва. Единственото, за което си мисля, е как да заловя този умопомрачен изверг.

— Та искаш ли да се изнеса оттук?

— Не — отвърнах. Облегнах гръб на стената. — Може да ти прозвучи изненадващо, но предпочитам да останеш.

— Надявах се да го кажеш.

Намръщих се.

— Не си мисли, че се чувствам поласкана. Има моменти, когато хората търсят компания, каквато и да е тя.

— Има нещо такова — съгласих се аз.

— Знам как се чувстваш. Искаш ли да се напием двамката?

— Защо не? Пияните споделят помежду си какви ли не тайни.

— Ще си позволя да рискувам. Поне тази нощ.

Събудих се в мрак. Лежах по гръб. Не беше абсолютно тъмно, защото, като погледнах нагоре, успях да видя долната страна на маса. Постепенно започнах да осъзнавам положението. Дясната ми ръка държеше нещо. Опитът, а и формата ми подсказаха, че то е гърло на бутилка.

Обаче имаше и нещо по-интересно, приятели. Лявата ми ръка също държеше нещо. Нещо малко и възплатско, с кожени каишки. Вдигнах ръка и поставих мистериозния предмет пред очите си. Дамски часовник.

Извърнах се на дясната си страна, като се постарях да задържа бутилката исправена. Последното се оказа ненужно. Бутилката беше празна. На етикета пишеше „Джак Даниелс“, а по-долу — „Коктейл с лимон“, което обясняваше достатъчно добре вкуса в устата ми.

Надигнах се на колене и изпълзях изпод масата, зарязвайки бутилката. Аби Кънингам се появи от стаята си съвсем облечена — с пола в кремав цвят и тъмнозелено сако, което ми се стори, че бях виждал и преди. Черни боти вместо обичайните ботуши разкриваха крака с много привлекателна форма. Попита ме искам ли кафе, изчака малко и счете за необходимо да добави:

— Вече е сутрин.

Изфъфлих нещо, което тя правилно разгада като съгласие по отношение на кафето. Подпрях се на дивана, за да се изправя по-лесно

на крака. Аби беше излязла от стаята. Врълхлетя ме мрачна вълна от чувство за вина. Не си спомнях нищо от изминалата нощ. А не си ли спомнях? Седнах на дивана и се замислих.

Аби се върна и дръпна пердето. Всички мъже знаят, че щом бърза да дръпне пердетата, жената е настроена войнствено. Само че Аби се ухили широко.

— Едва ли можеш да изглеждаш по-зле — каза тя със съчувствие. — Ей сега ще ти донеса кафето.

Като че ли бях задрямал отново. Когато отворих очи, тя бе застанала в средата на стаята.

— Искам да ти кажа нещо за снощи — подхванах аз, ставайки с мъка на крака.

— Ще започнеш да ми се извиняваш — отвърна тя и пак се върна до прозореца. — Предчувствам го.

В главата ми всичко кръжеше панически.

— Дължа ли извинение за нещо?

Тя се извърна бавно.

— Не повече, отколкото дължа и аз.

Погледнах я с премигващи очи:

— Моля те...

— Бъди спокоен, Константин. Нищо не се случи. А и да беше, щеше да приключи като фарс.

— Фарс. — Седнах тежко.

Устните ѝ се разтегнаха в иронична усмивка.

— Усилията ти да ми свалиш дрехите, ако наистина целяха това, не стигнаха по-далече от часовника ми.

Втрещих се от неприятна изненада.

— Наистина ли съм се опитал да го направя? Да ти сваля дрехите? Да те съблека

— Не се притеснявай, нямаше нищо съзнателно в действията ти. Беше минал на автопилот, познах го по очите ти.

Отново станах на крака. Направих две несигурни крачки и пуснах часовника в протегнатата ѝ длан. Чувствах се ужасно виновен.

— Това ли беше всичко?

— Плюс много пиене и солидна доза разсъждения на тема социални проблеми.

— Да, казвали са ми го и друг път. Когато пийна, ставам много загрижен за себеподобните. Нали не ме обвиняваш за това?

— За нищо не те обвинявам.

— И с кой аспект на социалните проблеми се захванах?

— Много държеше да говориш за робството.

— Робството ли?

— На няколко пъти изтъкна, че под една или друга форма робството в продължение на векове е било част от битието на Русия.

— То е в природата на руснаците.

— Напомни ми, че руските крепостни и американските роби са били освободени през едно и също десетилетие, през шестдесетте години на деветнадесети век. Страшно разпален беше от този факт.

Почесах се по главата.

— Казах ли защо?

— Може и да си казал, но сигурно вече съм била заспала.

— Къде спа?

Тя посочи дивана. Казват, че като преспиш с една жена, вече не можеш да я погледнеш по същия начин, както преди това. Тази промяна не ми създава особени проблеми. Самочувствието ти или е много добро, или много лошо — или някъде по средата. Обаче какво е то, когато не си сигурен дали си го направил? Смея да твърдя, че е гадно преживяване, ако трябва да размишляваш над подобен проблем, приятели.

Опитах да не мисля за тази възможност. Махнах безразлично с ръка, което почти ме извади от равновесие.

— Сигурно и ти си говорила, преди да си легнеш. Вероятно си говорила и за себе си.

— Предполагам.

— И какво ми каза? Някакви тайни?

Тя разтвори ръце.

— Абсолютно всичко.

Не си спомнях нищичко.

— Наистина ли си говорила?

— Много, много повече, отколкото възнамерявах. И аз бях доста пияна.

Беше ли ми казала повече, отколкото е искала, наистина? Много повече? Обходих стаята с поглед.

— Хайде да пийнем по още една чашка — предложих. — Може би ще възкреси паметта ми.

Тя вдигна ръце, този път с категорично несъгласие, а аз забелязах колко бледи са дланите ѝ.

— Край с чашките — отсече тя.

— Поне размърдай малко спомените ми за снощи. За това, което си ми казала. Разбираш ли, че нямам абсолютно никаква представа що за жена си?

— Забележително приличаш на всички останали, бих казала. След снощното изпълнение.

Изпълнение.

— Случи ли се нещо между нас наистина?

Тя ме изгледа продължително с повдигнати вежди.

— Не.

— Виж, Аби, съжалявам, дори е малко да се каже, че съжалявам. Чувствам се смазан от това, че не помня.

— Казах ти, Константин. Няма нищо, което си заслужава да запомниш. Толкова. Край. Приключено е. Разбираш ли?

Помълчах за известно време напълно усмирен.

— Говорихме ли си нещо за миналото ти?

— Доста подробно.

Започнах да търся точното определение за себе си. *Дръвник*. Ама че дръвник съм бил! Що за обидно отношение към една жена като нея? Към която и да е жена?

— В такъв случай припомни ми само едно нещо — казах в отчаян опит да задвижа механизма на паметта си. — Само нещичко за миналото ти.

— Колко назад искаш да се върна?

— Няма значение. Колкото ти решиш.

— Добре. Ще ти повторя само един факт. Казах ти, че прабаба ми е била робиня в Северна Каролина и че вкъщи, в Съединените щати, имам разписка за триста двадесет и пет долара, срещу които е била продадена на някой си господин Огастъс Кънингам, от чиито гени несъмнено съм наследила немалка част. — Извърна поглед към кухнята. — Кафето е готово. Вземи един душ. Време е да потегляме.

38.

Беше неделя и служителите от консулството ги нямаше в Манастира, а входното фоайе повече от всякога изглеждаше като във времената, когато там се помещаваше Рой Ролкин с неговото подразделение на специалните служби.

Изкачихме широкото каменно стълбище мълчаливо. Тя вероятно още размишляваше за снощи. Що се отнася до мен, мъчех се да се преборя с противоречивите факти, които ми бяха представени. Аз обичам да казвам на черното черно: виновникът за смъртта на Наталия и Джоун беше сексуален маниак. Без значение дали Потанин беше прав, че куклите са присмех към нас, или пък Аби беше по-близко до истината с нейната нестандартна идея, че са символ на извинение, убиецът имаше психически отклонения. В този смисъл, защо са били отвлечени Наталия и Джоун? Просто защото са се оказали лесна плячка, стоейки край пътя във вилицата? Или заради нещо, свързано с онова, което са вършели, а именно да прехвърлят деца през норвежката граница, за да ги спасят? Бил ли е, с други думи, убиецът подтикнат от чистата случайност, или е действал по план? Или беше едното, или другото. Не виждах възможност да са и *двете*.

Стигнахме до коридора към нашите кабинети.

— Не бих се отказал от още едно кафе — казах аз. — Ти искаш ли?

Аби кимна измъчено. Изпитах тайничко злорадство от това, че не ѝ се е разминало съвсем без последствия от снощи.

— Ще направя една кафеварка и ще я донеса в кабинета ти. — Отворих вратата на малката кухничка, където си правехме кафе и чай. В. И. Ленин се беше сгушил под окачената на стената лавица с продуктите. До него, съборена на широката ѝ страна, лежеше картонена кутия мляко, разкъсана доста стръвнишки в единия край. Предната дясна лапа на В. И. Ленин беше праметната върху кутията и я поклащаше, за да помогне на млякото да изтече.

„На местопрестъплението!“, казах си. Най-после хванах това животно с окървавени ръце, образно казано. Трябва да си призная, че очаквах бурна реакция от страна на котарака. Рязко вдигане на напоените с мляко остронокти лапи, виновно изсъскване, докато скача от лавицата.

За мое учудване той не направи нищо подобно. За секунда очите ни се срещнаха. После съвсем небрежно В. И. Ленин погледна разкъсаната кутия, поклати я с лапа, успя да изцеди достатъчно количество мляко върху шкафа и спокойно започна да лочи, все едно че мен ме нямаше там.

Нормално би било да реагирам, като му кресна, тропна с крак или плесна с ръце. Само че не направих нищо. В котешкото му безразличие имаше някаква заплаха, която още не се бях научил да разчитам.

Сложих кафето да се вари и реших да не правя опити да събера част от разлятото мляко в чаша или да уловя стичащата се от ръба на шкафа струйка към пода. Съвсем бледи, бегли зачатъци на спомени за миналата нощ измъчваха кухнята ми махмурлийска глава. Възможно ли беше Аби и аз действително да сме правили секс? Вярваше ли тя на твърдението ми, че не си спомням — или го възприемаше като подъл начин да избегна сблъсъка с чувството си за вина пред Наталия? Но аз не се чувствах виновен пред Наталия. Чувствах се виновен, защото не можех да си спомня какво се случи. Изпитвах вина за това, че Аби никога не би го повярвала. Според мен това означаваше, че се чувствах виновен пред Аби.

Пиячите на Запад не са склонни да вярват до каква степен на амнезия може да стигне един здрав руснак след едно запиване. Но си е самата истина, приятели. След подобни запои въпреки неистовите усилия да събера спомените си обикновено стигам до една тотална и обидна *празнота*.

Приготвих кафето бързо и мълчаливо. Излязох заднишком от кухнята с каничката и чашите. В. И. Ленин повдигна поглед за миг, но беше прекалено зает или пък безразличен, за да забележи излизането ми.

Спрях се в коридора между кабинетите ни в стария женски манастир и се заслушах как Пински разпитва Лени.

— Ще ви впиша като основен заподозрян, Лени.

— Заподозрян?

— Знаете за какво говоря. Според инспектор Вадим вие сте имали безпрепятствен достъп до котелното на болницата. Ще го отречете ли?

— Не. Защо да го отричам? Миналата година, когато работеха пещите, изхвърлях всичките си отпадъци там. Казах това на инспектора.

— А вратите, свързващи двете помещения, все още са отключени. С други думи, не е изключено да сте отнесли двете жени там по този път.

— Двете жени?

— Доктор Вадим и Джоун Фаулър.

— Само че не съм го направил, по дяволите!

— Познавахте ли доктор Вадим?

— Всички в „Лермонтов“ я познаваха. Зърнеш ли я, непременно ще попиташ коя е тя. Всеки мъж, който твърди, че не го е направил, е лъжец.

— А Джоун Фаулър познавахте ли?

— Съвсем интимно — отвърна Лени. — Оpozнах я на дисекционната маса.

— Изрод — просъска му Пински. — Среца ли сте се с нея, когато беше жива?

— Никога. Богатите американки не са ми по възможностите.

— Какво правихте през уикенда около шести? През нощта в събота?

— Когато е изчезнала Наталия Вадим ли? — Последва дълга пауза. — Това си е моя работа.

— Вече не е — каза Пински.

Представих си как очите на Лени гневно се събират в една точка. Той имаше самочувствието на господар в малкия си мъртъв свят в мургата. Не беше свикнал да му искат отчет.

— Измъкнах се за уикенда в Норвегия — изръмжа Лени. — Мога да ви дам нужните доказателства. Но чуйте, имам съпруга. Казах й, че съм на работа през почивните дни.

Отдалечих се и влязох в кабинета на Аби. Тя ме погледна иззад бюрото и попита:

— Нищо ново ли няма от Лени?

— Не вярвам и да има.

— А помощниците му? Сигурно има някаква ведомост.

— Казано по друг начин, списък на всички, които са работили в моргата през последните пет години? Нима очакваш такава ведомост?

— Да. Ведомост на взималите заплати. Нали не е прекомерно като желание? — Долових острота в тона ѝ.

— Слушай, Аби, кога ще престанеш да мислиш за Мурманск като за Манхатън? Тук съвсем наскоро завърши гражданска война, за бога. Половината от воювалите в нея са от страната на загубилите. Бяха анархисти. Хора извън закона. Вече са си сменили имената. Минали са в нелегалност. Имат нови документи за самоличност. — Стараех се гласът ми да звучи спокойно и сговорчиво, но държах да ѝ внуша един съществен аргумент. — Знаеш какво се случи с вашето посолство в Москва и въпреки това говориш така, сякаш можем просто да си седим тук и да отмятаме заподозрените по списък като Дядо Коледа. Ха, ха, ха!

Тя се изправи, заобиколи бюрото и застана на метър от мен.

— Разбирам те, Константин. Но се опитай и ти да разбереш колко е трудно и на чужденците, които се напъват всячески да проумеят смисъла на всичко, което се случва тук. Попадаме в очевидно богато общество, неотстъпващо на западните стандарти. Мерцедеси, беемвета, ягуари и ролс-ройси са нещо обичайно както в Кейп Код през лятото. Само че половината от обществото е развалина. Имате добра работеща болница като „Лермонтов“ и прикрепена към нея психиатрична клиника, която прилича на извадена от времето на маркиз Дьо Сад. Едни от най-добрите компютърни специалисти в света са руснаци, обаче продължителността на живота при мъжете е средновековна, а деветдесет процента от гимназистките, обхванати от проучванията, отговарят, че амбицията им е да станат проститутки. Какво може да си помисли човек като мен за такава страна?

— Какво правиш тук в такъв случай? Защо си в Москва за втори мандат?

— Защото обичам този град — почти изкрещя тя. — А не би трябвало. Би трябвало да съм отвратена от него заради залитащите

пияници, расизма, разнебитените улици, безочливите чиновници в администрацията и безскрупулните *ракетири*. И аз съм отвратена от него, но въпреки това го обичам. — Отпусна ръцете си надолу и се обърна към мен: — Нещата стоят горе-долу така: когато искам данни за всеки, който е работил в моргата на „Лермонтов“ през последните няколко години, аз ги искам с някаква надежда да ги получа. Като руснаците. Не като американците, с очакване, че това непременно ще стане. Сега разбра ли ме?

Отворих уста да ѝ отговоря, но тя вече бе грабнала палтото си от стола и излетя от стаята. Не мога да твърдя, че много разбирам от тези неща, приятели, но имах крайно неприятното чувство, че всичко това бе свързано със случилото се през последната нощ.

39.

Прибрах се в апартамента. Смокингът, който черноборсаджията Васикин ми бе дал на заем, още беше у мен. Погледнах стенния часовник и установих, че разполагам с достатъчно време. Докато се преобличах, забелязах някои неща на Аби — папка на масата, палто, праметнато на облегалката на един от столовете — нищо особено, но точно в този момент не желяех да са там. Събрах ги и ги занесох в спалнята.

После заставах до прозореца по бяла риза и черен панталон със сатенени кантове и се загледах в пристанището от височината на десетия етаж. Туристически кораб с ослепително светещи малки квадратни прозорци стоеше закотвен между тъмните силуети на товарни съдове. През *онази* нощ, спомних си, там имаше танкер. Но това, че намествах взела на вратовръзката си пред огледалото, съчетано с чашата водка с кориандър до мен и музикалния фон на „Барката от Барксдейл“, не беше в състояние да върне настроението от въпросната съботна вечер, от която ми се струваше, че бе изминала цяла вечност. Признавам си, приятели, че не можах да сдържа склонността си към сантиментални спомени. Или поне желанието да преживея отново последните минути, прекарани насаме с нея в апартамента.

Опитах се. Много упорито. Съвсем съзнателно се напрегнах да върна картините от последната ни вечер заедно. Излизащата от ваната Наталия...

Обаче нищо не се получи. Изгълтах водката на един път, облякох смокинга и без да се поглеждам пак в огледалото, тръгнах към Градския съвет.

Мурманск се нуждае от снега, за да изглежда по-човешки. Въпреки огромните тълпи от щъкащи хора по площад „Обединение“, без снега градът е като одран. С настъпването на краткото полярно

лято е светъл до късно вечерта, но с меко сияние, размито в рядката мъгла, издигаща се над залива — сияние, много по-предразполагащо към спомени, отколкото яркото слънце където и да е на юг. Чудно ми е защо всичките големи художници толкова са се натискали да обикалят южните страни?

Возех се в такси, но като че ли бяхме станали част от внушителна колона от коли, движещи се към Градския съвет. Милиционери с пълна екипировка на регулировчици, фенерчета със сменящи се цветове, бели ръкавици, ленти на ръкавите и свирки ни осигуряваха път през тълпата. Естествено, тази нощ тук имаше не само тълпа. Сергии предлагаха сандвичи, свиреха рок групи, а площад „Обединение“ беше окичен с толкова транспаранти, плакати и знамена, колкото не бяхме виждали от апогея на комунистическата система.

През две-три минути част от тълпата започваше да скандира в подкрепа на госпожа Баданова и мигновено получаваше гръмогласен войнствен отговор от другата част. В един момент на човек му се изясняваше цялата бъркотия, виждайки, че милицията държи разделени две големи и враждебно настроени групи, за да осигури път на колите ни и такситата до сградата. От лявата ми страна бяха поддръжниците на Баданова — бих казал сравнително дружелюбна и по-малко заплашителна тълпа, отколкото другата отдясно. Там впечатляваха голите татуирани ръце, късите овчи кожуси или якета от черна кожа, боядисаните лица с халки на носовете или веждите. Трябва да призная, че имаше и нормално изглеждащи обикновени граждани на Мурманск. Тази група развяваше флагове в червено и черно с бял кръг и дебелия черен „X“ на кандидата, който скоро щеше да разкрие самоличността си.

Изкачих стъпалата от шлифован пясъчник и показах поканата си на старшината от милицията. Той ме пропусна през вратата от опушено стъкло и вътре заварих не по-малка тълпа от хора, но съм длъжен да спомена, че бяха по-добре облечени от тези навън. Почти всички мъже вътре бяха с черни вратовръзки, а жените с обилно гарнирани или наметнати с шарфове вечерни рокли и скъпи обувки, купени в Москва или Санкт Петербург.

Над главите на хората, плешиви или със стилни прически, забелязах Джей Делерман. Провираше се много елегантно между гъстото множество, облечена в дълга черна рокля без ръкави.

— Господи, Константин — каза тя, въртейки очи. — Ама че навалица! Ето ви пропуска за истинската церемония в основния салон. Всичките останали изтупани тежкари ще трябва да я гледат на екраните в някоя от стаите, до която успеят да се доберат.

Подаде ми пропуск с номер на реда и мястото. Погледнах го и казах:

— Мястото ми изглежда добро.

— В средата на първия ред, до пътеката. По настояване на госпожа Баданова. Като член на електоралната комисия не можете да се появите на сцената, но ви се полага най-доброто място в залата.

— Тя размаха втори пропуск под брадичката си и се огледа с привидна изненада. — Нима не ви придружава гостенка?

— Не — отвърнах учуден.

Продължи да се прави, че наднича над рамото ми, мърморейки:

— ... От погледа ми убягва една красива чернокожа агентка на ФБР.

— Добре сте информирана за колежките на члена на електоралната комисия.

Тя разтегна устни в престорена усмивка.

— Това ми е работата. — Хвана ме за ръка и ме поведе през тълпата към асансьорите и махна с ръка на един старшина. — Да заведем инспектор Вадим в голямата зала.

— Разбрано, госпожице Делерман.

Старшината протегна ръка и натисна единия от бутоните. Чувах как навън скандиранията стават все по-гръмки. Невъзможно беше да се разбере кого от кандидатите подкрепяха. Джей се послуша с наклонена глава.

— Колко души се очаква да обявят кандидатурите си? — попитах я аз. — Виждам съм плакати на около двадесет и пет партии.

Тя се усмихна.

— Би трябвало да знаете как стават нещата във вашата страна, Константин. Всички, които успеят да си осигурят подкрепата на няколко градски съветници и могат да си позволят отпечатването на няколко хиляди плаката, се смятат за кандидати. Между тях и доста хора, излежаващи присъди.

— Но повечето от тях нямат никакъв шанс. Защо го правят тогава?

— Не всички кухи като празни консерви кандидати с по хиляда плаката окапват по пътя. Съвсем дребните може би да. Но за всеки, който би могъл да събере няколко хиляди гласа, се отделят част от средствата за предизборна кампания на основните състезатели, в случая госпожа Баданова и Партията за нова Русия на кандидата „Х“. Дребосъците взимат парите и се оттеглят, подкрепяйки кандидата, който им е платил.

— И госпожа Баданова ли действа по същия начин?

— Тя отхвърли този вариант — отвърна Джей и повдигна рамене. — Казва, че това е купуване на гласове. Ни повече, ни по-малко.

— А какво е вашето мнение?

— Моята работа е да посочвам и политическия риск. Това означава, че всички допълнителни гласове ще отидат автоматично за кандидата „Х“.

— Значи дребните политически занаятчии са неразделна част от играта.

— Както казах и на госпожа Баданова, ако тя иска да играе, да.

Мястото не беше особено подходящо за дискутиране на крайно необходимите реформи в руската държава.

— Тя тук ли е вече?

По панела с командните бутони на асансьора примигваха светлинки.

— Разбира се. През целия ден беше тук и работеше върху речта си горе, в апартамента. Засега още живее в жилището на покойния си съпруг.

— Ами Валентин Фортунин? Направо от затвора ли ще го доведат за церемонията?

— Така предполагам, при положение че кандидатът „Х“ е Фортунин. — Асансьорът беше спрял и старшината държеше вратата отворена. Тя ме погледна в очите. — Ще се видим след представлението.

Кимнах и тя си тръгна, промушвайки се с голите си рамене сред гъстото множество като делфин във вода.

Когато влязох в голямата зала, бях изненадан от многото американски гласове, които чух около себе си — млади бизнесмени, вероятно от организации, създадени по въведените със закона за американските помощи и търговия правила за облекчения. Заедно с американските си съпруги или приятелки рускини те се събираха на малки групички, преди да се отправят към местата си.

А те бяха удобни дървени кресла, подредени в два големи сектора от редици с широка централна пътека между тях, разполовяваща огромната правоъгълна зала. По-малко от половината гости вече бяха седнали по местата си, като повечето непрекъснато се въртяха на седалките, за да гледат кой минава по пътеката. Останалите нарочно се придвижваха бавно, спираха се при всеки ред и проверяваха поканите си, задържайки се достатъчно дълго, за да могат да разгледат присъстващите и да бъдат разгледани.

Постепенно, с много спирания за размяна на поздравии с познати, които варираха от дискретно ръкостискане до прегръдки и потупване по гърба или пък провиквания през цялата зала, публиката се настани по местата си. Палеха се пури, гърмяха тапи на шампанско. Много от присъстващите имаха намерение да отпразнуват *нещо* в подобаващ стил.

Сред групичка от млади мъже и привлекателни жени зърнах Саша Руп. В едната ръка размахваше пура, а в другата бутилка с шампанско. Когато ме забеляза, той се отдели от приятелите си и се насочи към мен с плавна походка между все още празните редове. Стисна нещо пурата между зъбите си и извади още една, за да ми я предложи.

— Приеми я като лула на мира — каза той. — Това е най-доброто, което мога да направя.

Ръкувах се с него предпазливо. Той се обърна към сцената.

— След като вече си станал почитател на Лука, сигурно ще харесаш главите, които направи за сценичния декор.

— За коя страна си застъпник, Саша? — попитах.

— Трябва да се връщам — отвърна Саша, оставяйки въпроса ми без отговор. Усмихна се ехидно. — Нека победи по-добрият. Това е стара руска поговорка, струва ми се.

Заех мястото си до централната пътека. Сцената беше закрыта от завеси, но долавях шума от последните приготовления.

Засвири музика, която се оказа новата и придобила голяма популярност компилация на Алексей Столпин „Руската земя и руският народ“. Това видимо успокои залата и чух как шетането и шумните гласове зад мен затихнаха. Когато осветлението притъмня, почти всички поканени бяха заели местата си.

Музиката на Столпин се усили и изпълни залата с мощните си руски фолклорни акорди и войнишки хорови напеви. Беше нещо, на което не може да се устои. Започна масово тактуване с крака. Човек би си помислил, че всички, които седяхме в тази огромна зала, сме обединено и единомислещо гражданство.

Когато музиката спря, настана тишина. Завесите се разтвориха и откриха тъмната сцена. Над седемдесетгодишен мъж със смокинг, побеляла Цезарова прическа и живи сини очи се появи иззад кулисите и отиде до микрофона. Намести с два пръста папийонката си и ни погледна с мазна, самокритична усмивка. За миг си помислих, че се кани да ни предложи собствена версия на началните строфи от Дака, както аз исках.

Вместо това той се представи като Владимир Зиновиев, висш служител от Министерството на правосъдието в Москва, председател на тройката, която ще наблюдава изборния процес.

— За да комплектуваме тройката — каза той, — позволете ми да ви представя инспектор Константин Вадим, за когото всички сте чували най-малкото заради сполетялата го неотдавна трагедия.

Последваха сдържани аплодисменти, от уважение. Аз станах и се обърнах към гостите, отвърщайки им с ръкопляскане по типично руската традиция, която чужденците намираха за извънредно очарователна.

— Третият член на нашето трио е видният офицер от милицията, капитан, вече майор, Борис Паско, който през последните години успешно ръководи службата за издирване на изчезнали в Мурманск. И който, можем да бъдем сигурни в това, ще издирва губещите се гласове със същия неуморен ентузиазъм, с който издирва нашите изчезнали сънародници.

Паско се изправи. Беше няколко реда по-назад и не го бях забелязал. Облечен бе в милиционерската си униформа, но успешно внушаваше впечатлението, че снощи мечка е използвала същата

униформа за пижама. След като приключи с приемането на овациите, той се обърна, за да ме поздрави.

Пейджърът в джоба ми започна да вибрира. Съобщението гласеше: „*Шефе, спешно е. Дронски.*“

Станах и забързано отидох в дъното на залата. Човекът от Москва, Зиновиев, представяше госпожа Баданова. Хвърлих бърз поглед през рамото си. Проектор я освети с лъча си, седнала на подиум в средата на сцената. Беше облечена в рокля от жълт и зелен сатен. Поддръжниците ѝ я аплодираха шумно и окуражаващо. Оглушен от шума, аз се измъкнах в коридора, минавайки покрай старшината, намерих тихо кътче и набрах номера от клетъчния си телефон.

Отсреща иззвъня само веднъж.

— Дронски на телефона — отговори познатият ми глас.

— Аз съм. Константин.

— Къде се губиш, шефе? Какво става?

— Какво искаш да кажеш с това „какво става“? В Градския съвет съм. Тази вечер се обявяват официалните кандидатури.

— Имах предвид Аби. Да не сте се скарали за нещо?

— Не бих казал. Малко ѝ беше криво, като стана тази сутрин. Не знам за какво.

Той замълча.

— И само заради това ли ми изпрати съобщение на пейджъра?

— Шефе... — Тонът беше сдържан, но това явно му струваше известно усилие. — Тя намина при мен следобед. Казах ѝ, че не е много удачно двамата да живеете заедно в апартамента. — Представих си го как клати глава неодобрително. — Никога не си в час, шефе. Жената има нужда от малко свободно пространство.

— Според теб ѝ досаждам.

— Може и така да се каже.

Замислих се над това.

— Снощи си пийнахме — казах, заемайки отбранителна позиция.

— Знам.

— Но тази сутрин ми се стори, че отношенията ни са отлични.

— Няма значение, добре е да помислиш за промяна.

— Настояваш аз да се изнеса от собствения си апартамент? Нима искаш да се преместя на квартира при В. И. Ленин?

— Просто си вземи необходимия багаж още щом се прибереш тази вечер, шефе, и се премести в кабинета. Не се притеснявай за котарака.

— Да не си мислиш, че след няколко дни — казах аз и се намръщих от ужас при тази мисъл — двамата с него ще гледаме заедно телевизия и аз ще го почесвам приятелски зад ушите?

— Знае ли човек? Какво ще кажеш да се преместиш тази вечер, шефе?

— Аби къде е сега?

— В Манастира.

— Добре... — Понечих да затворя. — Почакай, Иля. Тя ли те помоли да ми кажеш това?

— Аз го предложих като добро решение. Тя се съгласи. Ще го направиш ли?

Бях смаян.

— Щом мислиш, че така е най-добре.

— Мисля.

Започнеше ли да говори по този начин, Дронски излъчваше естествен авторитет. Авторитетът на здравия разум. Пределно ясно ми беше, че няма да му противореча. Не и на здравия разум — дори това да означаваше, че утре сутринта ще се събудя с миризмата на рибен сандвич в ноздрите.

— Ще се пренеса тази вечер — казах аз.

Върнах се в залата. Вътре гърмяха бурни аплодисменти. Всички, мъже и жени, бяха станали на крака, викаха и размахваха бутилки с шампанско. От мястото си до вратата не можех да видя почти нищо от ставащото на сцената. Малки деца, облечени като крепостни селяни, дефилираха с черни пилони, на върховете на които прожекторите осветяваха латексови глави на прочути писатели, без съмнение изработени от Лука Руп. Видях Горки, следван непосредствено от Шолохов. Видях и направената от пластмаса глава на приетия като патрон на Мурманск Михаил Лермонтов, носена от около седемгодишно момиченце. Мотивът, подчертан от развети знамена, беше триумфален марш на народните артисти.

Дали някога ще се отърсим от тези осакатяващи мисловността митове? Колкото велики наши творци са успявали да обяснят в реалната му светлина душевния ни свят, още толкова руски писатели са работели дружно за скриването на мрачните истини в него. „Леви, леви, леви!“, припява Маяковски, но е пропуснал да каже, че този път води право към сталинските масови гробове. Лермонтов го възприемам по-естествено, може би защото по-малко го разбирам. Озаглавил романа си „Герой на нашето време“. Но героят му всъщност е злосторник и типичен руснак с всичките му недостатъци. И може би именно тук, приятели, се докосваме до зачатъците на истината.

Изведнъж мощни прожектори от тавана осветиха в жълто и зелено изпълнения с дим от пури въздух — цветовете на госпожа Баданова. Отреденият за кандидата „Х“ сектор от сцената грейна в червено и бяло. Повдигайки се на пръсти и протягайки врат, успях да зърна госпожа Баданова. Застанала права в единия край на дълга маса, тя махаше енергично на хората в залата. С разочарование забелязах, че жълто-зелената светлина на прожекторите размива жълтото и зеленото от сатенената ѝ рокля.

Извърнах се, за да погледна към другия край на масата. Нужни ми бяха забележително много и дълги секунди, докато осъзная, че кандидатът „Х“, осветен в червено и ухилен като триумфално появяващ се от мрака Велзевул, е моят стар приятел от детството, самият *Рой Ролкин*.

40.

— Госпожа Баданова дава коктейл в апартамента си — каза Джей Делерман, настанявайки се безшумно на мястото до мен. — Вие сте един от специално поканените.

Около нас цареше пълен хаос от наздравици с шампанско, тактуване с крака и припявания. Баданова и Рой бяха напуснали сцената. Децата продължаваха да дефилират, но никой от гостите в залата не им обръщаше внимание.

— Добре ли сте? — попита Джей, взирайки се в мен.

— Не бива да позволяваме това.

Бях като ударен с дъска по главата. Рой Ролкин губернатор на Кола! Беше нелепо дори да си го помисли човек. За една страна, която бавно и мъчително върви към що-годе реална демокрация, губернатори като Рой Ролкин означаваха връщане с години назад.

— Не бива да позволяваме това — повторих. — Какво стана с Валентин Фортунин?

— Нищо — отговори тя. — Стои си в затвора. Цялата работа се оказа много добре замислена димна завеса от страна на противника. Всички поддръжници на госпожа Баданова бяха убедени, че Фортунин ще е лесно препятствие и затова никой не се досети да дръпне спирачката.

Това беше типично за Рой. Виждах го как е планирал всичко, ухилен самодоволно като котка, облизала каймака, наблюдавайки как екипът на Баданова просто изчаква да мине времето с вярата, че единственият им опонент е затворникът със здрави връзки в подземния свят, но не и особено умен Фортунин.

— Сега поне знаем кой е истинският ни противник — каза Джей. — Застанал е открито пред нас.

Струва ми се, че в този момент я погледнах накриво, след което ѝ отговорих:

— Просто не познавате Рой. Захапе ли, държи здраво.

— Рой...? Не познавам Рой? А значи ли това, че вие го познавате?

— Повече от добре. Ние сме кръвни братя.

— Моля!

— Така твърди Рой. Заедно сме израсли.

Тя ме погледна притеснено:

— В такъв случай, към кой лагер да ви причисляваме?

— Декларирам го съвсем честно, Джей — заявих разпалено. — При тези обстоятелства вече съм повече от всякога на страната на госпожа Баданова.

Отидохме на коктейла. Беше толкова шумно, че главата ми заплашваше да се пръсне, подсещайки ме за предишната тежка нощ. Заобиколена плътно от ентузиазирани привърженици, госпожа Баданова ми махна бодро с ръка.

Но Джей Делерман беше угрижена. Колкото повече ѝ разказвах за моя приятел от детските и юношеските години Рой Ролкин, толкова по-угрижена ставаше. Виждах го във всяко нейно движение. Изключителната сдържаност, която ме впечатли при първата ни среща, се беше изпарила. Защо става така, че по-често преценявам хората погрешно, отколкото вярно?

Прекосихме залата и седнахме на маса в периферията, възможно най-далече от оркестъра.

— Ако Рой Ролкин бъде избран за губернатор, каква ще е действителната му програма? — попита Джей. — Кои ще са приоритетите му?

— Тази вечер чу предизборната му реч. Да направи от „Динамо“ — Мурманск, отбор, който не губи всяка събота с двуцифрен резултат.

— Говори сериозно, за бога.

— Точно това правя. Приоритетите на Рой са спортът, пиенето и жените. Извън това ще продължи да пълни джобовете си, както и тези на сътрудниците му при всяка открива се възможност.

— Хитро е — каза тя. — Имам предвид насочеността към спорта. Избирателният район на стадиона е най-големият в града. И положително е гъсто населен със запалянковци. Да наливаш пари в мурманския „Динамо“ е все едно да купуваш гласове.

— Един от талантите на Рой е умениято да степенува нещата по важност. Ако секцията със стадиона е толкова съществена за тези

избори, то за мен не е изненада, че вече си я е заплюл. — Замълчах. Тя се беше навела над масата и се взираше напрегнато в мен. — Защо ме гледаш така?

— Освен всичко друго се питам и доколко мога да ти имам доверие. За да ти кажа истината.

— Каква истина?

— Кампанията на госпожа Баданова губеше сила още преди Рой Ролкин да се разкрие тази вечер. Аз обработвах данните от проучванията.

— Толкова зле ли изглеждат?

— Ако някой не открадне без много шум тридесетина хиляди гласа на Ролкин, ще загубим в града. А той представлява осемдесет процента от регистрираните в провинция Кола гласоподаватели.

— Нали не намекваш, че *ние* трябва да откраднем бюлетините?

Тя отметна косата си назад и каза:

— Да зарежем политиката. Поне за тази вечер. Искан ми се да чуя нещо повече за теб, Константин. Струва ми се, че не пасваш на никой от руските калъпи.

— Пасвам на всичките, и то доста точно. — Налях й шампанско. — Ами ти...?

— Виждал си много американски момичета като мен. Пръснати сме из цяла Русия. Съветници, консултанти. Повечето просто говорим английски, но твърдим, че притежаваме опит в печеленето на избори, какъвто всъщност нямаме. Няма да повярваш колко измислени автобиографии се разнасят по всички кабинети от момичета като мен. В моята автобиография твърдя, че съм ръководила три успешни кампании на конгресмени.

— Не е ли вярно?

— Не. Работих и в трите, но присъствието ми на важните политически срещи се изчерпва с поднасянето на кафе. Целият западен свят днес бъка от такива автобиографии. Защо в Русия да е по-различно?

— Говориш така, сякаш си тук само за купона. И нищо повече. Допреди минутка се чудеше доколко би могла да се довериш *на мен*.

Тя присви устни.

— Чуй ме, Константин. Страната ви е жалка картина. Нижещи се една след друга икономически кризи... различни райони заплашват да

се отцепят, а Сибир вече го направи... Политиката е най-мръсният и опасен занаят. В Русия, аз гледам себе си, Костя. Госпожа Баданова е дяволски прозорлива и това ѝ е ясно. Дори не се опитвам да го пазя в тайна.

Изпих шампанското си до дъно и казах:

— Трябва да тръгвам.

Тя направи леко разочарована муцунка, но вече ставаше на крака.

— Нали ще ме закараш до вкъщи?

Карах бавно и с удоволствие. Поговорихме си още малко за Баданова и изборите. Не можех да се прибера в моя апартамент и да разговарям с Аби. Тя не проявяваше интерес към изборите — даже смяташе за малко налудничаво, струва ми се, да им отделям време, при положение че разследването ни беше въпрос на живот и смърт. Но за руснаците политиката е въпрос на живот и смърт. Винаги е била. През двадесети век тридесет или четиридесет милиона руснаци изпитаха тази зловеща истина на гърба си.

Движихме се през един квартал на Мурманск, който беше бомбардиран през гражданската война, но се намираше достатъчно близко до центъра на града, за да си заслужава възстановяването. От двете страни на улица „Тургенев“ се строяха нови жилищни блокове.

— Пристигнахме — каза тя. — Благодаря ти, че ме докара. Ела да видиш новия ми апартамент.

Блокът, пред който Джей ми каза да спра, още се довършваше. Цялото входно фоайе беше гол сив бетон, осветен от редица временни лампи. Едната стена на стълбището, където бяха започнали да слагат мазилка, беше опасана със скеле. По още непокрития с плочки под се въргаляха прашни торби от цимент. Въпреки че беше доста късно, чух шум от работеща бормашина и откъслеци от песен някъде на етажите над нас.

— Господи — възкликнах аз. — Нима живееш тук?

— Ще стане чудесно — отвърна с усмивка тя. — Но още не е.

Фирмата беше поставена под запор. Срокът изтече и предприемачът или се самоуби, или изчезна в Крим да прекара зимата. Завършени са двадесетина апартамента. Аз се оказах между

щастливците. Работят до късно след полунощ, за да довършат общите части.

Качихме се пеша по стълбите до третия етаж. Големи правоъгълни отвори във външната стена предлагаха изглед към улицата долу. Някога щяха да станат прозорци. На етажа на Джей поне циментовият прах от пода беше пометен. Навсякъде висяха разноцветни кабели, а стените миришеха на съхнеща шпакловка.

— Не е съвсем зле — казах аз.

Тя ме погледна смразяващо.

— Имай малко търпение.

Влезнахме в чудесен апартамент. Моето жилище на „Горшков“ би се побрало само в хола му. Започнах да го оглеждам, а Джей отиде да прави кафе. Обзавеждането изглеждаше ново, боядисано в шведски стил. Едната от стените беше изцяло заета от библиотека с книги. Приблжих се впечатлен. И се намръщих. Книгите бяха английски, руски и френски, но не намерих нито едно познато заглавие.

Взех една наслуки. Беше на английски и озаглавена „Уолтър“. Под заглавието пишеше „Неизвестен автор“.

— В рамките на жанра си — каза Джей, влизайки в стаята — тази книга е изключително популярна.

— Роман ли е? — Бях особено горд с английската си филология и да си призная, се почувствах малко жегнат, че тази книга ми е непозната.

— Автобиография — отговори тя.

— Кой е този Уолтър? Уолтър Питър? Рали? Уолтър де ла Маре?

— Никой не знае. Книгата е най-завладяващото произведение на порнографията от времето на крал Едуард. Съвсем откровен разказ за англичаните такива, каквито са в работата и забавленията си. — Посочи секциите с книги. — Аз съм колекционерка на стойностна порнография. Няма да повярваш какви бисери се намират все още в Русия дори след пуританския двадесети век. Но е вярно и това, че в подобни обстоятелства порнографията нерядко процъфтява. Виж какво намерих на битпазара „Тишкин“ в Москва последния път, когато ходих там.

Измъкна голямоформатна книга с тънки тъмносиви корици и без никакво заглавие.

— Отпечатана е с безлична подвързия през хиляда деветстотин тридесет и втора година — обясни тя и прелисти страниците с връхчетата на пръстите си.

Мярнаха ми се рисунки в стила на Обри Биърдсли — мъже с жени, мъже с мъже или пък жени с жени във всякакви достъпни за човешкото въображение еротични пози. И в един момент ми направиха впечатление лицата на мъжете. Естествено, нямаше как да не позная Сталин, мазния Ворошилов, зловещото отровно джудже Ежов, посърналата физиономия на Калинин, чиято съпруга заминаваше за Гулаг.

Изсумтях неприязнено.

— Не ти ли е забавно това?

— Нищо от онова, което е направила тази банда масови убийци, не ми е забавно.

— Извинявай. Неволно дръпнах неподходяща струна. — Съвсем небрежно, започвайки от долу на горе, тя се зае да разкопчава копчетата на роклята си. — И все пак качествено произведение на руската порнография от двадесети век като това си заслужава вниманието на колекционера. — Извърна се, в резултат на което платът около краката ѝ се разтвори. Влезе в спалнята. — Трябва да взема един душ.

Останах на мястото си, загледан в бавно открехващата се врата. Зърнах разголена плът в някакво огледало.

— Няма да е лошо — казах достатъчно силно, за да ме чува зад полуотворената врата — да си поговорим за изборите.

— Добре — извика тя. — Хайде, ела тук.

Чух как пръските от душа барабанят по стъкло. Гласът ѝ се извиси над свистенето и клокоченето на водата:

— Ела по-насам да си поговорим.

Влязох в спалнята, а там погледът ми бе привлечен от малката, облицована с плочки баня. Видях очертанията на силуета ѝ зад стъклото — типичният образ в хиляди реклами на сапуни, шампоани и гелове против състаряване на кожата. Тя се обърна, приближи се до стъклото и произнесе без глас: „Ела при мен.“

Отдръпнах се крачка назад.

— Не. Не ми прави предложения, Джей — провикнах се над шума на водата. — Не ми прави предложения, на които не мога да

откажа. Вече се чувствам грешен колкото дузина изкушени светци.

Обърнах се, отидох в другата стая и седнах, измъквайки от библиотеката „Автобиографията на Уолтър“. Той, според мен Уолтър, беше в едно гробище някъде на английското крайбрежие. Две снажни рибарски съпруги поставяха цветя на два пресни гроба. Той се възхищаваше от телата им, докато подреждаха цветята. Нашият приятел Уолтър си падаше по силните ръце и едрите бюстове. Неколкосекунден разговор разкриваше, че те са сестри, погребали наскоро съпрузите си, които загинали в морето по време на свирепа лятна буря. Уолтър без колебание им предложи по два шилинга, защото те бяха бедни жени, изпаднали в дълбока мизерия и готови да вземат каквото и да е след смъртта на мъжете им. Жените се посъветваха помежду си и се върнаха — едната с червено от срам лице, а другата пребледняла от гняв — и приеха предложената цена.

Чувах движенията на Джей из спалнята. Изпитвах срам, който не мога да обясня. Станах и й казах с висок глас:

— Слушай, Джей. Капнал съм. Ще ти се обадя утре.

Тя се показва почти веднага, загръщайки със син халат голите си рамене, и се спря да завърже колана с думите:

— Не е късно.

— Така е, но скоро ще стане. — Имах чувството, че подскачам от крак на крак.

— Няма спор — съгласи се тя. — Знаеш ли, Константин, установявам, че колкото по-шантаво се държиш, толкова повече ми харесваш.

— Още нищо не си видяла.

— Не се притеснявай за това, Константин. Не ти ли стана ясно вече, че умея да губя?

Кимнах и се запътих към вратата.

— Не искаш ли да вземеш „Уолтър“?

— Не, благодаря.

— Тогава вземи това вместо него.

Държеше нещо в ръката си. Вдигна я и ми го подаде. Комплект ключове.

— Това са ключове за апартамента ми — каза тя. — Можеш да ги използваш винаги, когато пожелаеш.

Нямам представа каква е била реакцията ми, но тя се усмихна:

— Не още, разбира се. Виждам, че засега нямаш желание да ги използваш. — Тя замълча за момент с лека усмивка. — Но може да дойде и такова време...

Разклати ключовете пред гърдите ми. После свали ръката си надолу и сръчно ги пусна в страничния ми джоб. Понечих да ги извадя, но тя вече бе закрила джоба с длан.

Мина ми през ума, че ако държи да е джентълмен, един руснак не може да откаже. Нещо повече, един руски джентълмен би изглеждал страшно глупаво, ако започне да се боричка с полюблена жена, за да ѝ върне ключовете.

Задържах ги.

Докато пътувах към моя апартамент, се обадох в Манастира. Отговори ми Анна Данилова. Тази жена никога ли не си ходеше вкъщи?

— Знаете ли къде се намира агент Кънингам? — попитах предпазливо.

— Обади се, за да каже, че ще вечеря с консула, господин Бриджър.

Това обстоятелство сигурно щеше да ми осигури време да стигна до апартамента, да си събера багажа и да се върна в Манастира. Като единствения изтънчен мъж в Кола за тази вечер се бях наситил на неловки ситуации с американки. Загадъчната Аби Кънингам щеше да дойде в повече, отколкото бих могъл да понеса.

— Преди да излезе, тя остави на бюрото ви плик, адресиран до вас — добави Данилова.

Помолих я да вземе писмото и да ми го прочете. След минутка тя отново беше от другата страна на линията.

— Какво ми пише агент Кънингам, Анна?

— Така де, бележката. — В слушалката се чу как Анна разгъва с шумно възмущение лист хартия. — В бележката пише, инспекторе... — Изкашля се. — В бележката пише следното: „*Черното маце безкрайно съжالياва.*“ — Последва кратко мълчание. — Толкова.

Прибрах се в апартамента си. Още с влизането си налях едно питие и измъкнах голям сак. Използвайки едната си ръка (понеже другата беше заета с чашата), започнах да отварям чекмеджета и да

хвърлям в разтворената паст на ципа му чорапи и ризи. На леглото до него положих два костюма. Взех сака и се върнах в кухнята, за да си напълня чашата още веднъж.

Докато прекосявах хола, някакъв шум близо до дясното ми рамо ме накара да се обърна. В рамката на вратата към стаята й стоеше Аби. Беше облечена в дънки и пуловер. Без обувки, без грим.

— Здравсти — каза тя.

— Здравей.

Облегна се на касата на вратата.

— Получи ли бележката, която ти оставих?

Кимнах утвърдително.

— За какво съжаляваш?

— Знаеш за какво.

Дали не искаше да се извини за това, че ме принуждаваше да напусна дома си?

— Не е нужно да се изнасяш оттук — каза тя, обърквайки ме още повече.

— Според Дронски това е най-доброто решение.

— Ти си пълнолетен, Константин. Можеш да решиш и сам.

— Не и без да пийна нещо. Ти искаш ли?

— Кафе. — Замълча и ме погледна за миг в очите. — За теб също, а? — Влезе в хола, взе сака от ръцете ми и го хвърли на един от столовете. — Късно е. За преместването си помисли утре.

— Може би...

Направих кафе и седнахме да си поговорим за предстоящите избори и какво би станало, ако Рой Ролкин вземе властта в Кола. Обясних й, че всички аванси за госпожа Баданова като съпруга на успешен губернатор, на които би могла да разчита, вероятно вече са пред прага на заличаване. Рой Ролкин нямаше скрупули. Освен това разполагаше с огромна мрежа от делови контакти в града. А в тайните служби на милицията, започнали да се реорганизируют като Бюро за издирване на изчезнали, все още работеха негови стари приятели.

— В щаба на госпожа Баданова има една американка... — изплю тя камъчето.

— Джей Делерман? Познаваш ли я?

— Наблюдаваме всички американци, които се обвързват с руски политически организации. Тя е била доста дейна сред политиците в

Кола.

— Да се пазя от нея ли искаш да кажеш?

— Не. А и ми се струва, че не е трудно да се опазиш от нея.

— Тук-там някой би се съгласил с мнението ти.

Когато си взимахме довиждане, тя ми стисна ръката, застанала до вратата на спалнята:

— Отново искам да ти се извиня.

— Аби... За какво ми се извиняваш, за бога?

Тя обаче вече беше затворила вратата.

41.

Личният шофьор на Рой Ролкин дойде да ме вземе в осем часа сутринта. Стоеше пред вратата на апартамента ми и златните му зъби блестяха в бодра понеделнишка усмивка.

— Слушай — започнах да обяснявам. — Кажете на Рой, че нямам време.

— Само двадесет минути — настоя умолително шофьорът. — Той добре разбира, че сте много зает.

— Къде е отседнал?

— В „Арктика“. Наел е целия последен етаж.

Погледнах назад през рамото си. Аби беше в кухнята.

— Ще ви чакам в консулството — отсякох аз. — След половин час ще бъда там.

Аби се появи на вратата точно когато излизах с шофьора.

— Онова нещо там ваше ли е? — попита той, докато чакахме асансьора. — Майка му стара! Изобщо не се учудвам, че нямате време за среща с един стар приятел.

Докато пътувахме, забелязах, че хората на Рой не бяха стояли със скръстени ръце. Навсякъде беше окичено с плакати на Рой. „Това е кандидатът Х“, крещяха те с бяло-червено-черните си цветове. „Чичо Рой е вашият кандидат“. По улиците се разхождаха хора с лика на Рой върху големи значки на реверите. По радиото съобщиха, че първите социологически проучвания показват силен спад в преднината на госпожа Баданова, след като името на Рой замени етикета „Кандидат Х“. Все още водела солидно с нейните четиридесет и девет процента срещу тридесет и един за Рой, но тенденцията при него била към покачване.

Кабинетът му беше съвсем според очакванията — просторен, с живописен изглед към хълмовете, с кожени тапицерии и окичен с негови плакати. Някак си, въпреки че седеше зад голямото бюро с

издутото си коремче, облечен със синьо-бялата фланелка на „Динамо“ — Мурманск, и синя бейзболна шапка, той не изглеждаше толкова смешен, колкото би следвало. По мое мнение това беше така, защото който и да е човек с такива особени на форма и стряскащо ококорени очи като тези на Рой Ролкин никога не те предразполага да го смяташ за смешен. Той стана, прегърна ме по мечешки и ме заведе до червено кожено кресло пред бюрото.

— Хайде сега, кажи ми как така се оказа на работа в лагера на противника — подхвана той дружески.

— Просто такъв беше изборът ми, Рой. Нищо повече.

— Но защо, за бога? Какво те привлече там?

— Предполагам, че политиката, която възнамерява да води. Това достатъчно ли е?

— Не е, дяволите да го вземат — каза той. — Изобщо не е достатъчно. Ние с теб сме като братя, така ли е? Почти като братя.

Погледнах го в очите, а в тях имаше буреносни облаци.

— Съвсем просто е. Не желая ти да управляваш този град, Рой.

Само си погледни плакатите. Те са позор, атрибут на червен нацизъм.

— Това просто привлича гласове — измърмори той. — Не символизира нищо. Кафе, коняк или и двете? — попита, изправяйки се на крака.

— Нищо — отвърнах и също станах. — Приключваме разговора, Рой. Ние стоим от двете страни на една барикада.

— Каква ти барикада? Ако има нещо такова, то ние сме от едната страна и винаги е било така.

Знаех какво означава да си от същата страна на барикадата, така както го разбираше Рой. Похвали, пиене, подаръци... И после натиск за сътрудничество, каквото не би ти се искало да окажеш. След това изведнъж се оказваш в доста заплетено положение, на което внезапно разбираш, че е трудно да противодействаш. А започват и съвсем хладнокръвните и много резултатни заплахи, ако ти мине мисълта да го направиш. Не, никой не се е издигнал току-така до висок ранг в тайните служби, без да знае как да постига своето.

— Имам искреното желание да сложа картите си на масата, Рой.

— Добре де — отвърна той раздражено. — Аз вече съм друг човек. Попитай когото пожелаеш от хората, които са работили с мен в

Будапеща. — Вирна нос, изсумтя и се ухили.

— Що за човек е този, който си избира тип като Паско за застъпник в изборите?

— Виж сега, майка му стара, длъжник съм му заради някои услуги. Навремето ми беше заместник в Манастира.

— Спомням си.

— По същия начин и аз си спомням, когато дължа нещо на някого. Има ли нещо престъпно в това?

— Зависи за какво му дължиш.

— Много смешно.

— Рой, просто не желая да има каквото и да е съмнение, че... — Между приятели това винаги е най-добрият начин — каза смирено той. Беше непоправим.

— Двамата с теб не виждаме нещата по един и същи начин — продължих упорито аз. — Така беше още в детството ни, за бога. Аз искам животът на хората тук да се промени, Рой. Да стане различен от онова, към което ти се стремиш. Съгласен съм, че представлявам само едно дребно зъбче от колелото, но ще направя всичко, което мога, за постигането на промяната. Стоя стопроцентово зад госпожа Баданова...

— Наистина ли говориш сериозно?

— Абсолютно. — Тръгнах към вратата. — А това, че съм сто процента за госпожа Баданова, означава, че съм сто процента *срещу теб*.

— Костя — каза той, докато отварях вратата. Приблужи се. — Нужен си ми в моя екип. — Помисли си само на кого, ако не на теб, мога да разчитам да изведе мурманския „Динамо“ до висшата лига?

— „Динамо“ във висшата лига? Сигурно не говориш сериозно. В последния мач паднаха от „Норилск“ с осем на нула.

— Говоря сериозно. Купувам отбора, Костя. Ще наля пари за първокласни играчи. Както и за реномиран треньор от Италия или Англия. Никога повече няма да падаме от „Норилск“ — Замълча за миг, опрял показалец в гърдите ми. — Искам ти да бъдеш директор на отбора.

Ухили се широко след това театрално представление.

— Не, Рой. — Тук мога да се закълна, че наистина забелязах болка в очите му. — Предлагай подкупите си на други. Аз съм

застъпник на госпожа Баданова в изборителната комисия. Изчезнат ли бюлетини или изгорят, или се окажат в повече, веднага ще уведомя контролната комисия в Москва.

— Кого? Франк Синатра ли? Стареца със сините очи?

Не издържах и се разсмях. Невъзможно е да познаваш някого така, както аз познавах Рой Ролкин, и да не си на една вълна с неговото чувство за хумор към стотиците тривиални неща в живота. И двамата обичахме отбора на губещите, наречен „Динамо“ — Мурманск, а очевидно и двамата виждахме в московския член на изборителната комисия добре търсено подобие на Синатра. Обърнах се към вратата и почти козирувах в стила на В — И. Ленин.

— Слушай ме, Костя. Дяволите да го вземат, при всички положения ще стана губернатор на Кола.

— Довиждане, Рой. — Отворих вратата.

— Нецо повече, Костя. Ако се налага това да стане без помощта на най-стария ми приятел... — Нецо в тембъра му ме накара да погледна назад. — Пак ще го направя... — Тичаше към мен. Какво правеше, по дяволите? Падна на едното си коляно и се плъзна по килима с широко разтворени ръце, изпровождайки ме през вратата с песен: „Така както аз исках“.

Когато ме закараха пред Манастира, Аби тъкмо излизаше от колата си.

— Какво искаше старият ти приятел? — попита тя. — Да те дръпне на негова страна?

— Твърди, че ще победи. Лошото е там, че според неприятното ми предчувствие може да се окаже прав.

Служителите в американското консулство, повечето жени на средна възраст, облечени като за работа — най-често с рокли и обувки без токчета, — ни кимаха за добро утро, докато минавахме през входното фоайе. Лъхна ме миризма на парфюм, когато служителка от техническия персонал на консулството се размина с мен. Количка за сервиране на кафе, понички и кроасани изтрака с малките си колелца по облицования с плочки под, тикана от мъж в спретнат син гащеризон униформа с американското знаме на десния ръкав — приличаше на

астронавт или пилот на F-36. Тези американци, помислих си, знаят как да вдъхнат самочувствие на работниците си.

Бяхме се спрели до количката с кафето и чакахме реда си заедно с още четири-пет души, когато чух гласа на Майлс Бриджър от междуетажната площадка на стълбището.

— Аби — извика той. — Можете ли двамата с инспектора да се качите горе за минутка?

Напуснахме опашката за кафе и последвахме Бриджър по широкото каменно стълбище.

До този момент не бях влизал в кабинета на Бриджър. Обаче стаята, в която се помещаваше, ми беше добре позната. Никого не бих изненадал, като кажа, че това беше най-хубавата стая — някогашният кабинет на игуменката. Той беше запазил секциите с книги покрай стените, които привнасяха изисканост в цялостната атмосфера с великолепието си от времето на Първата световна война. Мебелите бяха от същия период и изобщо не се затрудних да разпозная резбованото бюро. Като началник на местната тайна милиция, Рой Ролкин използваше този кабинет само допреди осемнадесет месеца. Седнахме срещу консула. Майлс Бриджър заобиколи бюрото с непринудена походка — висок и със самочувствие в удобния си тъмносин костюм на тънки бели райета, гарниран с вратовръзка, чийто десен представляваше червени щитове с изписано на тях „veritas“ — „Истина“. Тумбестата чаша, в която държеше писалките си, също бе украсена с такъв червен щит и три разтворени книги с надпис „Veritas“. На панделка, висяща от ограждащ ги венец, пишеше „Харвард“.

— Моят университет — каза той. — Харвардският университет — поясни, да не би да остане нещо, което не съм разбрал.

— Мурманск — отвърнах, — випуск деветдесет и шеста.

Усмихна се, приемайки без обида загатнатия укор. И после усмивката му изчезна.

— Получих от Вашингтон финансовия баланс на консулството за последното тримесечие. — Чукна няколко бутона на клавиатурата и извъртя монитора така, че да го виждаме. Аби стана, за да погледне цифрите отблизо. Аз останах на мястото си. Ясно ми беше, че колонките нямаше да ми кажат нищо дори и да бях достатъчно близо.

Това, от което наистина имах нужда, беше един от кроасаните върху бюрото на Бриджър, кафе и може би малко коняк като добавка.

— В последното тримесечие — каза Бриджър — има черна дупка. — Посочи с пръст подредените в колони цифри. — Точно както подозирах.

— В какво се изразява тази черна дупка? — попита Аби, проследявайки движението на пръста му, докато той се спря в средата на екрана.

— Петдесет и пет хиляди долара.

— В отдела на Джоун ли се губят всичките?

— По груба сметка мога да кажа, че по-голямата част, а може би и цялата сума. Погледнете месеца, преди да изчезне...

— Преди да бъде убита — обадих се аз.

Той наклони бавно глава в знак, че приема поправката ми.

— През този месец отделът на Джоун е записал пет хиляди долара плащане за охрана. Това е нещо необичайно.

— Известно ли е за каква охрана става въпрос? — попитах аз.

— Не е ясно. Естествено, като всеки значим обект в града консулството ползва услугите на охранителна фирма. Но това плащане е допълнително. За някаква си фирма „Кола сити секюрити“. Измислена само за осребряването на чека, предполагам. Банковият ордер е изплатен незабавно. Това е бил единственият превод изобщо по сметката на „Кола сити секюрити“.

— Имаме ли някакви данни за човека, открил сметката?

Бриджър ме погледна.

— Открила я е жена, рускиня. Вече е установено, че името е било фалшиво.

— А някакво описание?

— Да — отвърна той бавно. — Мисля, че в него веднага ще разпознаете съпругата си, инспекторе.

Станах и отидох до прозореца. Било е немислимо Наталия да ми каже какво е правела, колкото и добра да е била каузата ѝ. Аз бях офицер от милицията, който не се свенеше да взима от време на време подаръци от черноборсаджия като Васикин, та дори и смокинг на заем. Но да източииш за няколко месеца над петдесет хиляди долара от сметка на американско консулство е съвсем друго нещо. Коренно различно.

— Не мисля, че в момента можем да изразим становище по въпроса, Майлс — каза Аби. — Съвсем очевидно е, че има връзка с другото разследване, което правим, и вероятно това е бил източникът на парите, които Джоун явно е плащала за трафика на децата. Трябва да научим нещо повече за целта на този трафик и това ще е следващата ни стъпка.

— Каквато и да е била целта, злоупотребата със средствата на консулството си остава факт.

— Разбира се. — Тя го погледна остро в очите.

Не Можех да го виня за невъздържаността. Той сведе поглед и каза:

— Уведомих те за положението, Аби. Длъжен съм да го направя, при положение че тече разследване.

Аби кимна замислено — жест, който предупреждаваше, че предстои да каже нещо и никой не трябва да я прекъсва.

— Подсещаш ме, че има един въпрос, който трябва да обсъдя с теб, Майлс. — Тя бръкна в чантата си. — В момента капитан Дронски разполага с неограничено свободно време. Решил да прегледа протокола от първото претърсване в апартамента на Джоун, ръководено от офицера в Службата за издирване на изчезнали лица Паско. Паско по слонски е унищожил повече веществени доказателства, отколкото е намерил. За щастие лейтенант Пински, който работи с нас, е присъствал там по време на част от огледа. Успял е да опише двата кашона с лични вещи, които са ти били предадени.

— Снимки — каза Бриджър. — Писма...

— Три опаковани пакета... — Аби четеше от списък. — Снимки... Седем в албум. Тридесет и две неподвързани.

Бриджър стана от мястото си с въпросително повдигнати вежди.

— И един бележник. Предполагам, че би го нарекъл скицник. Пински е записал, че в него е имало няколко чертежа, направени с молив.

Бриджър вдигна учудено ръце:

— Още тогава ти предадох всичко.

Аби извади бележник от чантата си, разтвори го и се вторачи в него продължително. Бриджър я наблюдаваше, стараейки се според мен погледът му да изглежда заинтригуван. Но, пак според мен, изглеждаше единствено притеснен.

— Да, ето го... — каза Аби, а аз бях съвсем сигурен, че можеше да проиграе всичко това и наизуст. — Скицник с шест чертежа на пристанището, съвсем елементарни и направени с молив.

— В такъв случай... — подхвана Бриджър.

— Има и седми. — Издебна момента перфектно. — Направен с химикалка. Една част от него е чертеж, другата е просто скица. Карта на гробище, както е записал тук лейтенант Пински. — Тя бавно вдигна глава. — Каква е съдбата на последната скица, Майлс?

Той изду бузи.

— Предадох ти всичко, което имаше, Аби. Скицника само го прелистих. Откъде мога да знам, че липсва един чертеж?

— Разбира се — отвърна тя и му се усмихна широко, но не особено окуражително. — Но нека не се притесняваме за това все още. Мисля, че ще успеем да извадим достатъчно добър отпечатък от долната страница.

— Каква беше тази история? — попитах, когато излязохме от кабинета му. — Изобщо не знаех, че има изчезнала скица.

— Това стана ясно, докато ти беше на езерото — отговори тя без пояснения.

— И все пак ще успеете да извадите отпечатък?

— Вече го направихме — каза тя рязко. — Става въпрос за гробище, чиято източна част е зацрихована.

— Известно ли е какво може да означава това?

— Не.

— И не е известно евентуалното местонахождение на гробището?

— Още не. Хайде да изпием по едно кафе.

— Чакай малко. Наистина ли смяташ, че Майлс Бриджър е откъснал страницата?

— Допускам, че може да е бил Паско, *след като* Пински е описал скицата в списъка си.

Имах силното чувство, че тя разполага с информация, която крие от мен.

— Но не смяташ, че го е направил Паско?

Тя се спря и се извърна с лице към мен.

— Не знам, Константин. Допускам като контраверсия, че за Майлс Бриджър не е било никак трудно да откъсне страницата. Но ми е ясно, че ще ни трябва много повече от това, с което разполагаме, за да предявим обвинение срещу висш чиновник от американската консулска служба.

Взех си кафето и зелената папка, която ми даде Пински, и се заключих в кабинета. Претърсих вътрешната стая, която фактически служеше за жилище на Дронски, намерих бутилка с бистра течност и си сипах глътка-две в кафето. Зелената папка имаше етикет, на който пишеше: „Заключение от аутопсията на д-р Наталия Вадим“. Знаех, че се налага да го прочета.

Не си губих времето да разчитам термините на латински. Беше умряла от отравяне с въглероден окис вследствие на задушаване в правоъгълен поцинкован димоотвод. Солидни охлузвания в областта на шията и впити в кожата конопени влакна подсказваха, че е била връзвана с въже вероятно към една от железните халки на стената в котелното. Имала е солидни охлузвания по гърдите и вътрешната страна на бедрата. Но по тялото ѝ не са намерени следи от семенна течност.

Изпих кафето на екс и си налях водка в същата чаша. След това я избутах настрана. Имаше неща, които не исках да се замъгляват в съзнанието ми. Неща като дебелото конопено въже. Държах да ги помня, когато в крайна сметка се изправя очи в очи с него.

А дали това не се бе случвало вече? Майлс Бриджър почти със сигурност бе откъснал последната скица от бележника на Джоун. Но не можем да установим никакъв смисъл в това обстоятелство, докато не разберем какво точно е имало на нея. Гробището и надгробните плочи сами по себе си не означаваха нищо. Сержантът от групата на Пински, който бе записал броя на скиците в бележника, си ги спомняше съвсем смътно. И така, защо Бриджър я е откъснал? Ако наистина я е откъснал. Не можеше да не си задам и въпроса: ако Майлс Бриджър беше извършителят, откъде е знаел за котелното в болницата? Но, момент. Вече стигнахме до заключението, че за отвличането е бил нужен съучастник. Така че, възможно ли беше Бриджър да е действал с някого, с човек, който познава мазетата на клиниката? Някой, който на практика държи ключовете. От което пък следва, че разкритието за тунела се оказва нищо повече от една хитро

измислена фалшива следа. И кой може да е този някой? Потанин, кой друг?

* * *

Не казах на Аби къде отивам. Имах чувството, че не бива да ѝ казвам. Взех една камка от паркинга пред Манастира и с нея изминах неголямото разстояние до „Лермонтов“.

Потанин не се зарадва, че ме вижда. Може би просто беше зает или трябваше да ходи на визитации при пациентите си. А може би просто нямаше търпение да се добере до последния етаж и изтърбушения матрак на Маклова. Обаче не му стана приятно, когато ме видя.

Не биваше да забравям, че не разполагах с никакви доказателства срещу този човек. Имах само голи предположения.

— Кажи ми, Потанин. Познаваш ли американския консул Майлс Бриджър?

Стоеше до прозореца и част от лицето му изглеждаше преbledняла под влизащата през него светлина. Това пък ме подсети, че от този прозорец се вижда право в кабинета на Наталия в отсрещното крило на сградата.

— Знам го по физиономия — отговори Потанин. — Виждам съм го на няколко благотворителни мероприятия. Но никога не съм се запознавал с него.

Кимнах.

— Никога ли не си имал пряк *контакт* с него? С Майлс Бриджър...

Сякаш ударих голяма беззвучна камбана, чиито мощни вибрации изпълниха стаята.

— Контакт ли? — учуди се Потанин.

— Казваш, че не си се запознавал с него.

— Не съм.

— А аз питам дали си имал някакъв контакт с него... От каквото и да е естество. Това ми е въпросът. Съвсем естествен като логика според мен.

— Не знам за какво говориш.

И аз не знаех. Но не бях настроен да се отказвам толкова рано.

— Може да познаваш жена му Айзъбел, англичанката.

— Изобщо не познавам жена му.

— И с нея ли не си имал контакт?

— Не, инспекторе... Дори не знаех, че има жена.

Вдигнах ръка.

— Чуй ме, Потанин, сигурен съм, че ме лъжеш за нещо. Не знам точно какво е, но съм сигурен, че ме лъжеш. Срещал ли си се с Джоун Фаулър?

Сивото му лице изглеждаше стъписано.

— Джоун Фаулър, срещал ли си се с нея?

— Веднъж Само веднъж. — Ръцете му трепереха. Пресегна се към чашите за водка на рафта и те издрънчаха в дългите му, неподчиняващи се пръсти. — Преди около шест седмици. Мога да направя справка за точната дата, ако искаш. Беше на поредната благотворителна вечер, организирана от консулството. Често ме канят на такива мероприятия.

— Разговаря ли с нея? Насаме имам предвид.

— Няколко секунди може би. Дори не си спомням.

— Не ти ли се видя привлекателна, Потанин? Лъскава може би така, както могат да го правят американките? По-лъскава от твоята приятелка Маклова.

Той пое дълбоко въздух и отново погледна към рафта с водката.

— Видя ми се приятна. — Бузите му рязко почервеняха. — Но не се почувствах завладян от убийствена страст, ако това имаш предвид. — Замълча за момент, след което продължи с по-тих глас:

— Извинявай. Избухнах. Нервите на всички ни са опънати.

— Тази диагноза поне трябва дати е ясна. Когато проверя още едно-две неща и те си паснат, ще се върна.

Забелязах, че гърлото му се сви, но продължи да ме гледа, без да мигне.

Обърнах се и посегнах към дръжката на вратата. Чашите за водка издрънчаха под пръстите му още преди да отворя вратата достатъчно широко, че да изляза през нея.

Слязох бавно по стълбите, като почти не забелязвах фъфлещите фигури, които се втурваха напред и зловонното съчетание от миризми на варено зеле и урина. Ударната вибрация от беззвучната камбана

явно имаше ефект. И той се дължеше на въпроса за *контакта* с Бриджър. А в какъв контакт са били? И за какво? Този път съзнавах, че трябва да потисна инстинктивното си желание да се върна горе и да изтръгна отговора от него. Този път, ако въжето около шията на Наталия е било омотано от онези дълги и тънки пръсти, щях да го докажа. И най-вече пред себе си. Чак тогава щях да реша какво възмездие да потърся.

Когато се върнах в Манастира същата вечер, в кабинета ми чакаше Фаня Карпова, приятелката на Наталия.

— Изглежда, никога не си стоиш вкъщи — каза тя. — Затова реших да издира бърлогата ти.

Стана на крака и обви кръста ми с ръце.

— Знаеш какви бяха чувствата ми към Наталия — продължи тя.

— Когато чух за котелното, направо бях смазана. — В очите ѝ се появиха сълзи. Пусна ме и седна срещу бюрото.

— Искаш ли кафе?

Тя поклати глава.

— Не. Няма да стоя дълго. Дойдох само да кажа... Да кажа нещо за Наталия. Да кажа дори, че ако бях мислила по-малко за себе си, може би щях да ѝ помогна в известен смисъл.

— Не ми се вярва, че би могла да промениш крайния резултат — казах аз предпазливо. — А за всички ни е важен крайният резултат.

— Разбира се. — Виждах, че се колебае. — Искам да ти кажа нещо, Константин. Трябваше да го споделя по-рано. Наталия се беше захванала с нещо заедно с Джоун Фаулър. Опита се да привлече и мен.

— Каза ли ти с какво се занимава?

— Сигурна съм, че беше нещо незаконно. Свързано беше с пътувания до границата. Имаше нещо организирано за срядата, която идва. Трябваше да замествам Джоун, защото се налагало да отиде в Петербург по някаква работа на консулството.

— Ти какво ѝ отговори?

— Отказах ѝ. За първи път отказах нещо на Наталия. Може би ако се бях съгласила...

— Не ми се вярва. Не.

— Вече имах подозрения за отношенията между Наталия и Джоун и психически не бях настроена да я отменя. Ревността е способна напълно да помрачи ума ти, ако ѝ позволиш. — Изправи се с наведен към пода поглед. — Просто не можех да приема, че е възможно да намери по-вълнуващи перспективи с Джоун Фаулър, отколкото с мен. — Рязко вдигна поглед. — Пак започвам. Дойдох тук, за да ти кажа някоя утешителна дума... А веднага започнах да правя обратното.

Поклатих глава и казах:

— Все още не знаем със сигурност, че е имало интимна връзка между Наталия и Джоун.

— Знаем. Анонимният глас по телефона...

— Може да е бил всеки.

— Но не беше — отвърна тя с огорчение. — Беше моят шпионин.

— Шпионин ли?

— Михаил. Следеше Наталия като куче. Когато разбрал какви са отношенията между Наталия и Джоун, направо обезумял. Накрая дори взел, че се обадил по телефона.

— Налудничавото обаждане в Манастира... Михаил ли е бил?

— Каза ми го по-късно, след като намерихте Наталия. Бил пиан: И много ядосан на теб.

— Защо на мен, за бога?

— Каза, че ходил у вас. Държал си се много самоуверено, бил си абсолютно сигурен, че Наталия обича теб и единствено теб. Искало му се да те цапардоса. Силно.

— И го направи.

— Не му се сърди. Още веднага е съжалил за това. Но е бил много объркан, като всички нас.

Тя се наведе напред и протегна шия да ме целуне по бузата, както правеше навремето. Навремето — преди по-малко от месец.

* * *

През нощта спях в леглото на Дронски в кабинета със залостена врата, за да предотвратя евентуална визита от страна на В. И. Ленин.

Аби, предполагам, спеше като младенец в моя апартамент.

Казвам, че *спях през* нощта, но сънят ми беше крехък и неспокоен. Заспах рано, малко след десет, но в три часа се събудих с тежащи клепачи, но неспокоен.

Лежах, подпъхнал длани под тила си, унасях се и се разбуждах с образите на Потанин и Майлс Бриджър в съзнанието. Единият от тях, а може би и двамата, беше замесен в тази история. Бриджър, предполагам, не беше чудно и да е знаел, дори да е одобрявал, че Джоун Фаулър използва средства на консулството, за да осигури прехвърлянето на децата на сигурно място в Норвегия. Ако беше така, не би имало смисъл да замесва името си сега. Цялата му роля според този сценарий, докато Наталия и Джоун бяха живи, е била да си мълчи съучастнически за едно добро дело, осъществено чрез кражба. Не би спечелил нищо, ако си го признае сега. В такъв случай изясняваше ли се по този начин как се вписва Майлс Бриджър в схемата „подозрение — оневиняване“, която е основен елемент във всяко разследване?

И ако беше така, как стоеше въпросът с Потанин? Не беше трудно да се види в него нещо като комична фигура — човек, фалшифицирал американските си документи за квалификация, но въпреки това вършещ, полезна работа като директор на клиниката. В Русия след гражданската война измислената самоличност и фалшивите дипломи съвсем не бяха непознати.

Но на Потанин можеше да се погледне и по друг начин. Като на човека, който яма ключ за котелното. Като на човека, който е познавал както Наталия, така и Джоун Фаулър. И като много по-организирана и хитра личност, отколкото внушаваше с прашните си папки и протрити дрехи... Като че ли пак бях заспал. В просъница взех звъненето на телефона до ухото ми за силно мяукане на В. И. Ленин.

Събудих се напълно едва когато приближих слушалката до ухото си. Часовникът на стената показваше четири часа. Гласът беше на Джей Делерман. Но звучеше различно. Нямахте ги мързеливо проточените гласни. Беше стегнат, настоятелен. Джей Делерман бе изплашена.

— Искам да дойдеш тук — каза тя.

— Какво се е случило? — Отмятах омотаните завивки настрана.

— Откъде намери този номер?

— Оставил си го на телефонния секретар в апартамента ти. Не мисли за това. Просто ела.

Надигнах се и спуснах краката си на пода.

— Какво се е случило?

— Нищо не се е *случило* — каза напрегнато тя. — Нищо голямо или драматично. Поне засега. Но внезапно прозрях в какво положение съм и много, много ме е страх, Константин. — Замълча за миг. — Моля те, трябва да говоря с теб.

Това ме изпълни с неприятни предчувствия. Доста съвременни американски криминалета съм чел, приятели. Когато красавицата моли някого да отиде при нея посред нощ, то е или за секс, или да си излее мъката. След случилото се вечерта Джей сигурно беше разбрала, че сексът не беше вероятна перспектива.

Колебливото ми мълчание, изглежда, издаде нежеланието ми.

— Постъпила съм наивно. Дори много наивно. Ти също, ако това може да е някаква утеха.

— Каж ми де.

— Имам нужда от помощта ти, Константин. Струва ми се, че съм в опасност. Реална опасност. Ще дойдеш ли при мен? Още сега?

Беше студено, дори много студено, и във въздуха се виеха снежни вихрушки. Пролетта си играеше на криеница. Нямаше и следа от пикапите на строителите, нито пък от водопроводчиците, пренасящи медни тръби, каквито бях видял при идването си тук заедно с Джей снощи, преди доста часове. Почти целият квартал беше тъмен и пуст. Може би трябваше да взема някого със себе си.

На пръв поглед улица „Тургенев“ приличаше на Сталинград през нощта на победата. Но сградите не бяха руини — просто бяха недовършени. И големите железни страшилища покрай пътното платно не бяха танкове, а самосвали.

Стигнах до дъното на улицата и спрях пред блока на Джей. Входното фоайе, естествено, пак си беше без врати и стъкла и снегът танцуваше в него на фона на процеждащи се призрачни светлинки. Излязох от колата и тръгнах внимателно по затрупания със строителни отпадъци тротоар. Строителите в Мурманск не се страхуваха, че някой минувач може да ги даде под съд. Купчини от натрошени тухли,

наводнени шахти, талпи със страховити пирони можеше да се видят навсякъде.

Спрях се за момент пред входа на Джей. На третия етаж светеше прозорец, за който предположих, че е нейният. Имаше и други светлини, но не идваха от остъклени прозорци. Бяха подредени вертикално и реших, че това е стълбището. Сред снежната виелица и вятъра по тротоара дрънчаха празни кутии от боя. От щранг на петия етаж прокапа вода, която ме накара да се обърна рязко и да посегна към кобура.

Само че, както можеше да се очаква, не носех кобур. Бях навлякъл яке с кожена подплата и тениска с размер XX и надпис на гърдите „Жени срещу насилието“. Обаче кобура го бях забравил.

Противникът, когото познаваш, разполага с ограничени възможности да те плаши, да бъде опасен за теб или да те обезкуражи. Не е същото с противник, за когото изобщо нямаш представа. Пристъпих в бетонната катедрала, както би могло да се нарече входното фоайе в блока на Джей, и се ослушах за окуражаващо бръмчене на електрическа бормашина, удари от чук или шум от трион. Тази нощ обаче цялата сграда тънеше в тишина.

Преди да тръгна нагоре по необлицованите циментови стъпала, аз си избрах едно бичме, дебело горе-долу колкото бейзболна бухалка и с два-три изкривени десетсантиметрови пирона, придаващи доста зловещ вид на единия му край. Тръгнах нагоре забързано, стъпало по стъпало, ту на светло, ту в почти пълен мрак, в зависимост от висящите голи крушки, а в главата ми гъмжеше от демони и вероятни опасности.

Когато някой започна да си подсвирква над мен, настръхнах от страх. По коридора се разнесе фалшиво подсвиркване приблизително откъм апартамента на Джей на най-горния етаж. Сигурен бях само в едно. Този призрак си подсвиркваше, но не можеше да докара мелодията вярно. Долепих се до стената, но нямаше как да не ме види, при положение че една крушка светеше право в лицето ми.

Вече чувах влаченето на краката му зад следващия тъмен завой на стълбищната спирала. Извъртях дланта си така, че бичмето да сочи нагоре. Когато той се появи, подсвиркването секна. Беше облечен в тъмен работнически гащеризон и ушанка от заешка кожа. В едната си ръка носеше метално сандъче с инструменти.

Отпуснах надолу парчето дърво с облекчение. Примигнах срещу ярката светлина и вдигнах ръка за поздрав. Имах време само колкото да прочета жълтия надпис „Кола ТВ монтаж“ на гърба му, преди да се скрие зад следващия завой и да изчезне.

Изкачих се бързо по оставащите стъпала до третия етаж с убеждението; че действително съм срещнал закъснял работник в сградата. Изтичах по коридора, в който цареше истински хаос от висящи жици и недовършена шпакловка, но беше добре осветен от крушките на тавана.

Купчина от нахвърляни мръсни гащеризони ме накара да се спра. Всичките бяха сини и всичките имаха надпис „Кола ТВ монтаж“ на гърба. Обърнах се назад към стълбището. Стъпките на работника отдавна бяха заглъхнали. Трънливата напрегнатост, която усетих, преди да го срещна, се завърна.

През фугата между горната дъска на касата и вратата на апартамента на Джей прозираше светлина. Натиснах звънеца и зачаках отговор. Дали ми се стори, че пак чух фалшивото подсвиркване долу, на двора? Сигурно го бъркаш със свистенето на вятъра, Константин, рекох си.

След няколко секунди пак натиснах звънеца. Отново не последва отговор. Никакъв звук отвърте.

В джоба ми бяха ключовете на Джей, които небрежно бях прехвърлил там от вечерното сако с намерението дай ги върна. Извадих ги и усетих неприятно негодувание. Нима цялата тази история — среднощното обаждане по телефона, умоляващият глас — беше само един романтичен трик да ме привлече в нейното жилище? Да използвам ключовете, да вляза в спалнята ѝ и да я намеря лениво излегната на леглото? Не ми се вярваше.

Завъртях ключа и отворих вратата.

Призля ми от миризмата на кръв. Колекцията на Джей от порнографска литература беше пръсната по пода, оплискана с кръв. Вратата на спалнята беше отворена. От мястото, където бях застанал, видях, че лежи просната на леглото.

43.

Вече беше съмнало. Двамата с Аби стояхме прави сред окървавените книги във всекидневната, докато в спалнята проблясваха синкави светкавици на фотоапарати.

— И този боклук й е харесвал? — каза Аби, посочвайки книгите с пренебрежителен жест. Илюстрираният том за Сталин и неговите съмишленици, палуващи из залите на Кремъл, лежеше разтворен и подобаващо опръскан с кръв.

— Като колекционер — отвърнах аз сякаш в своя защита.

— Колко пъти си идвал тук?

— Само веднъж. Но не си прави кой знае какви заключения от това.

— Длъжни сме да ги направим. Тя ти се е обадила по телефона, нали? — Аби разтвори бележника си и започна да чете. — *„Постъпила съм наивно. Ти също.“* Продължаваш ли да нямаш представа какво е искала да каже?

— Мъча се да го разгадая, но нищо не се получава.

— Да не сте имали някакво спречкване на любовна основа? Това изглежда правдоподобно. Джей е търсела начин да се сдобрите. И двамата сте сгрешили... Но защо да не се целунете и да забравите?

Поклатих енергично глава.

— За бога, Аби, губиш си времето. И още по-лошо, губиш моето. Джей беше уплашена. Много, много уплашена. Защо или от какво по това време на нощта, не знаем.

Отидох до входната врата, където човек от следствения екип снимаше отпечатъци.

— Първото, което ме учудва — казах аз, — е, че в тази незавършена сграда няма портиер, нито пък надеждна охрана и въпреки това една жена отваря на някого в четири или четири и половина през нощта. Гледай, няма никакви следи от взлом.

— Трябва да си зададеш въпроса на колко мъже е раздала ключове — каза Аби. — Сигурно не си въобразяваш, че си

единственият.

От спалнята се появи топчест и брадясал лекар.

— Моментът на смъртта е безспорен. Настъпила е минути преди идването на инспектора. Някъде около четири и двадесет тази нощ. Действителната причина за смъртта е задушаване, а не загуба на кръв, както вероятно си мислите. Няма следи от сперма, но очевидно е упражнено сексуално насилие. Използван е нож без никакви задръжки. — Замълча за миг. — Доста се е мъчило момичето, преди да си отиде.

— Можем ли вече да я изнесем? — попита Пински от вратата.

Аз се отдалечих, а Аби се върна да хвърли още един поглед.

Отидох бавно до входната врата и започнах да оглеждам незамазаните кабели и тръби в коридора. Пински дойде при мен и запали цигара. Погледна ме и ми предложи пакета.

— Да знаеш, шефе — каза той, — че след този случай ще го хванем. Сигурен съм. Веднага щом изтрезнее свидетелят...

— Свидетел ли?

— Извинявай, шефе. Ти имаше работа вътре в апартамента, когато го намерихме. Някакъв пиян. Спеше на пода на долния етаж.

Фъфли, че видял кола. В момента му помагаме да изтрезнее в Манастира.

Отидохме към най-близкия до нас неостъклен прозорец. Долу бяха спрели два микробуса без фирмени знаци. От задните им врати слизаха строителни работници.

— Опитай се да разбереш на какъв принцип се работи тук — казах аз. — Една фирма ли е ангажирана за всички видове дейности и ако е така, кой ги ръководи. Или пък за всичко се наемат независими един от друг изпълнители. Трябва да разберем кой още е бил в сградата около четири след полунощ. И по-конкретно, трябва да научим кой е телевизионният техник, работил тук през нощта.

— Вече говорих с един човек, казва се Дани Марков, който е управител на „Дола ТВ монтажи“ — каза Пински. — Той твърди, че неговата бригада е завършила работата си малко след двадесет и четири часа, но предишната нощ. Оставянето на гащеризоните било недоглеждане, причинено от веселието заради очакваните премии. Каза, че те са единствената бригада, изпълнила договора си в срок.

— Нима искаш да кажеш, че снощи тук не е имало телевизионен техник? — Вратът ми настръхна и ме полазиха студени тръпки. —

Излиза, че човекът, с когото се разминах на стълбите, е убиецът?

Пински извърна очи.

— Така изглежда, шефе. Можеш ли да му направиш някакво описание?

Как можех да обясня какво успокоение почувствах, когато разбрах, че фалшивото подсвиркване е дело на работник с гащеризон и сандъче с инструменти, и изобщо не ми мина през ума да погледна какво има под ушанката му? Поклатих глава.

— В онзи момент — казах не принудено — аз просто се разминах със случаен човек. Нямаше причина да го оглеждам.

Дръпнах един или два пъти от цигарата и я хвърлих през бъдещия прозорец. След това се обърнах точно когато Аби се появи пред вратата на апартамента.

— Струва ми се, че не е зле да дойдеш и да видиш едно нещо — каза тя хладно.

Вече вървах по коридора, когато ми мина през ума, че поведението ѝ беше доста сдържано. С усилие на волята бих казал.

— Какво има, Аби? — попитах, когато стигнах до вратата.

Погледът ми не срещна преграда до спалнята, където тя стоеше права до леглото. Двама души от следствения екип също стояха прави като нея и гледаха надолу. Завивките бяха отметнати.

Първото, което забелязах, беше просмуканата през одеялата кръв, образувала голямо бледорозово петно на чаршафа. И тогава видях, че в средата на леглото имаше детска кукла, от онези, които могат да се купят навсякъде с три-четири комплекта дрешки за преобличане. Тази беше облечена в тъмно яке, пола и лачени обувки.

Стар похват на КГБ беше да се заплаши някоя жена, като скрият в леглото ѝ черна кожена ръкавица. Предназначението на тази кукла беше същото — заплаха. В магазините за играчки такива кукли се намират с три или четири костюма и в три или четири расови разновидности. Тази беше от афроамерикански тип — с искрящи черни очи, светлокафяво лице и едра, красива горна устна.

44.

Аби замина за Манастира заедно с Пински. Не си тръгнах веднага от апартамента на Джей, защото исках да се обадя на госпожа Баданова, преди да прочете новината във вестниците или да я чуе от късните сутрешни новини по телевизията. Седнах сред разхвърляните и оплискани е кръв порнографски книги и набрах номера на телефона ѝ. Не беше лесно да ѝ кажа какво се бе случило.

Чух дълбоката ѝ въздишка в слушалката.

— Боже мой, горката Джей. Взлом ли е било, грабеж? От онези случаи, за които често чуваме, когато нещата се объркват и завършват трагично?

Не. Няма никакви следи от взлом.

Тя се замисли.

— Нима искате да кажете, че го е направил човек, когото самата тя е пунала в апартамента? Може би даже неин познат?

— Не знаем на този етап. Но не е бил случаен маниак. Нито пък взлом с непредвиден изход.

Последва продължително мълчание.

— Значи според вас Джей е била нарочена от някого. Това ли имате предвид?

— Да. Сигурен съм.

— Константин... Ама че гнусна работа е политиката в Русия!

— Какво искахте да кажете?

— Почти съм убедена, че това има връзка с работата, която тя вършеше за мен — отговори мрачно Баданова.

— А каква работа вършеше тя, която не е вършела предишната седмица?

Последва продължителна пауза.

— Официалното обявяване на кандидатурите ни изненада и двете. Разбрах, че Рой Ролкин е много по-силен противник от гангстера Фортунин. Затова помолих Джей да използва всичките си връзки и да събере възможно най-пълна информация за Рой Ролкин.

— И с каква цел беше това? Да го *шантажирате* ли искахте?

— Да го шантажирам ли? Не... — Изведнъж гласът ѝ стана строг.

— Но бях решила, признавам си, Константин, да публикувам цялата информация, която тя успее да изрови. Всичко, което би могло да накара Ролкин да се оттегли. Дали е открила нещо, което според Ролкин е опасно за него?

Изсумтях в израз на съмнението си, че Рой стои зад убийството на Джей. Баданова не го познаваше толкова добре, колкото аз. Безспорно в неговото минало имаше безброй нелицеприятни, дори буквално престъпни деяния. Но реакцията на Рой би била по-скоро да блъфира със закани и да замаже въпроса. Този похват неведнъж му е вършил добра работа.

— Значи смятате, че предположението ми е далече от истината? — каза Баданова, тълкувайки по този начин мълчанието ми. — Решението е във вашата компетенция. Вие водите разследването.

Аби ме чакаше в консулството почти до входа на фойето. Разказах ѝ за телефонния разговор с Баданова.

— Значи тя смята, че може да го е направил някой от лагера на Рой Ролкин? — каза, докато вървахме през фойето. — Той ти е приятел. Какво е *твое* мнение?

В мен се пробуди нелогично чувство за лоялност, затова отговорих:

— В отношенията с Рой не е лесно да теглиш една черта и да си сигурен, че няма да я прекрачи. Но бих казал, че не вярвам да изпрати с такава поръчка някакъв си маниак срещу жена. Не и Рой.

— Не особено твърда подкрепа за един стар приятел.

— Казах не... Рой не би направил такова нещо.

— Но казваш и че не си абсолютно сигурен — вметна тя, докато вървахме към вратата на подземие.

Няколко служителки от персонала на консулството се спряха от любопитство, виждайки, че отварям тежката ненадписана врата под стълбището. Едва ли някоя от тях имаше макар и малка представа какво е ставало долу, в мазето.

Изчаках Аби да мине пред мен. Тя потръпна от лъхналата я остра миризма на карбол. Надолу по площадките на стълбището нямаше от новите американски радиатори.

Стъпките ни отекваха по каменните стъпала. Долу ни чакаше Пински.

— Затворил съм го в първа килия, инспекторе — каза той. — Но не е арестуван официално. Да го качим ли горе?

— Трезвен ли е? — попита Аби.

— Достатъчно. Ще му трябва цяла седмица да се оправи напълно.

— Нека да поговорим с него първо тук — реших аз. — Това ще го ориентира в какво положение се е оказал.

Пински ни съпроводи по каменния коридор до първа килия. Вратата беше отворена и от нея се носеше смрад на нечистоплътен човек. Неволно се сетих за онези изкъпали и официално облечени чиновнички на горния етаж.

Фьодор Чаплин се оказа дребен човечец със съдрана сива шуба и ушанка от заешка кожа. Лежеше безпомощно на дървения нар, стиснал в едната си длан чаша чай. Червените му очи примигаха, когато видя Аби. Усетих го как се мъчи да повярва, че тази висока тъмнокожа жена с делови костюм не се намира на нюйоркската стокова борса, а в това мрачно мазе. Много внимателно постави чашата с чай на пода и понечи да се изправи, но залитна и провлече крака, за да запази равновесие. Аби погледна със съмнение фигурата му, провиснала като марионетка на отпуснати конци.

— Не съм убедена, че е в състояние да зацепи за какво става въпрос — каза ми тя на английски.

Той обаче долови съмнението в гласа ѝ.

— Не съм пиан. Вече не съм... Изобщо не съм пиан. Това ви го гарантирам. Накарайте ме да вървя по права линия.

— Няма нужда — казах аз.

— Тогава накарайте ме да броя. С редни числа, ако повече ще ви хареса. Първи Ной, Второ пришествие, Трети райх, Четвърта република, Пета поправка, Шести партиен конгрес...

— Седмото небе — прекъснах го аз. Обърнах се към Пински: — Да говорим по същество.

— Това са двама старши инспектори, които разследват случая, Фьодор — каза Пински. — Опитай се да разбереш трезво въпросите им. А си заспал, а те събуждам с ритник по задника. Можеш да седнеш, но гледай да седиш изправен. Недей да полягаш на кревата.

Фьодор седна, а Пински донесе стол за Аби.

— Като начало, Фьодор — започнах аз, — кажи ни с какво си изкарваш прехраната.

— Карам автобус — отговори той.

Чух как Аби изпъшка тревожно.

— Но невинаги съм в такова състояние, госпожо — добави той настойчиво. — Това е абсолютно изключение. Вчера ми беше почивният ден. А днес застъпвам на смяна чак на обед.

— Достатъчно бистра ли ви е главата, за да ни кажете какво сте видели снощи? — попита го Аби.

— Като планинска вода. И искам да се извиня пред вас, двамата старши следователи и лейтенант Пински, за неясния и заобиколен начин, по който разказвах версията си. По времето на някогашния Съветски съюз бях асистент по основи на политикономията, така че знам нещичко за конкретността на израза, когато става въпрос за факти. На първо място, нямам намерение да крия факта, че същата вечер имах сериозен контакт с бутилката с бистра течност...

— Употребили сте алкохол.

— Да.

— Къде?

— В стола на автогарата. С компания от няколко приятели. Беше късно, може би след полунощ, когато си тръгнах. Пътят ми минава по улица „Тургенев“. Някъде по средата на тази улица ме налегна необяснима и непреодолима умора.

— И какво направихте?

— Беше сурова нощ. Духаше силен вятър откъм реката. Пак заваля сняг. Реших да се подслоня в някой от недовършените блокове наоколо. Чиста случайност е, че носех парче салам и половинлитрова бутилка „Кубан“, така че не съзирах никаква опасност за себе си.

— Опасност от изтрезняване ли? — обади се Пински от вратата.

Фьодор вдигна високо пръст.

— Това вече е обидно, лейтенанте — отвърна той. — Във всеки случай аз се устроих удобно като опитен войник и въпреки студата съм

заспал дълбоко.

— Но нещо ви е събудило — каза Аби.

— Беше кола. Спря на улицата точно под мен.

— На „Тургенев“ ли.

— Не. Бях си избрал по-затънтено местенце. Всъщност оттам имах поглед само към алеята покрай страната на блока, не се виждаше улицата.

— Каква беше колата?

— Черна.

— Но каква марка?

— Американска. Първото, за което се сетих, беше мерцедес.

— Мерцедес не е американска кола — обади се Пински зад мен.

— Съсредоточи се, чичко, или ще си заслужиш боя.

— Колата беше черна. Мъжът, който слезе от нея, беше добре облечен. Без шапка. Доста висок ми се стори. Насочи едно от онези дребнички устройства, които заключват вратите, и изчезна в един от отворите на сградата под мен, но не мога да кажа със сигурност в кой.

— Колко беше часът?

Фьодор сбърчи чело и подръпна с пръсти долната си устна.

— Трябва да си призная — каза той, — че лично аз нямам кристално ясни спомени за обстоятелствата.

Аби ме погледна вбесена и избухна:

— Джей не е била единственият обитател там, нали? Онзи може просто да се е прибирал. Нищо повече от това.

— В такъв случай защо излезе след половин час? — попита Фьодор с неочакван блясък в очите.

Аби отново седна и го изгледа гневно.

— А за това *кристално сигурен* ли сте?

— Спомените са като слънцето, както обичаме да казваме в Русия. От време на време пробиват през облаците.

— Видяхте ли го още веднъж?

— Съвсем бегло този път, инспекторе. Тичаше с всичка сила. Качи се в колата и затръшва вратата. Запали мотора и гумите изсвириха. Недопустимо отношение към разкошен американски мерцедес, казах си.

Малко по-късно вече бяхме извън килията.

— Какво ти е мнението? — попита Аби. — Изглежда, единственото нещо, което си спомня кристално ясно, е, че колата е била американски мерцедес.

Пински подаде глава иззад вратата на килията. Посочи с палец през рамото си.

— Появи се още един слънчев лъч — каза той. — Съвсем истински, ако Фьодор не си го измисля.

Върнахме се в килията. Фьодор скочи на крака и бързо седна отново.

— Кажете на следователите това, което току-що спомена пред мен — нареди му Пински.

— Става въпрос за отношението между дължината на кръга към неговия диаметър. Изразено като *pi*, или 3,14159.

— Струва ми се, че този вече не е в реалния свят — каза Аби.

— Номерът на колата — намеси се Пински. — Видял е регистрационния номер на колата.

— Видях *част* от номера *й*, ваша светлост — обърна се разпалено Фьодор към Аби. — Първите цифри бяха 3141, което на мига подсеца за началото на числото *pi*. Другите две цифри, признавам, не си ги спомням.

Седяхме в бялата болнична стая в „Лермонтов“: Дронски, Аби и аз. Пински беше задействал изготвянето на списък с всички коли, в чиито номера фигурираше 3141. Същевременно се опитваше да установи някакъв порядък в хаоса от строителни фирми, работещи в блока на Джей. Изглежда, нямаше съмнение, че човекът, с когото се разминах на стълбището, не е бил техник по телевизионните антени; фактически почти нямаше съмнение, че той е бил убиецът на Джей.

— Има още нещо — каза Дронски. — И то е най-важно за нас.

Вече бях станал и се канех да си тръгна.

— И какво е това нещо? — попита Аби с недоволено изражение.

— Никой от нас ли не се пита какво е значението на куклата? — попита Дронски с повдигнати към Аби вежди. Съвсем като Гручо Маркс. Лицето *й* почти не трепна. — Той ни заявява по най-ясния начин, че ако продължаваме да вървим по петите му, Аби ще е следващата му жертва.

— Не очаквайте да бъде — каза Аби.

Спомних си за тайнствения Скорпион — хитър, страстен, измамен.

— Сега живееш сама в апартамента на шефа, нали? — попита я Дронски.

— Изнесох се оттам вчера, по твое предложение — казах аз.

— В такъв случай... — Дронски намести удобно наранения си крак. — Ще си върна думите. Предлагам веднага да се пренесеш обратно, шефе. Мисля, че отсега нататък трябва да си сянка на Аби.

Погледнах я. Тя сви устни и леко повдигна рамена.

Кабинетът на кмета Осопов се помещаваше в ъглова стая в комплекса на Градския съвет и категорично не притежаваше великолепието на губернаторския мезонет на последния етаж, илюстрирайки разликата във властта и влиянието, които имат областният губернатор и кметът на града.

Човек с твърде малки зъби за едрото му лице, Осопов седеше отпуснато зад бюро, отрупано с папки и книжа. На масичка от дясната му страна имаше компютър, чийто монитор светеше с празен екран. От Наталия бях чувал, че дебелакът обича да създава впечатление, че е на „ти“ с модерната техника. Срещата с нас му беше първата за сутринта, толкова рано, че вероятно не бе имал време да гаврътне едно за отскок и нервно почукваше с пръсти. Вдясно от него седеше полковник Соня Фетисова. С мъничките си очи, червендалесто подпухнало лице, цивилно черно сако и панталон, тя би се класирала безапелационно още на първото пресяване за ролята на шефа на „СМЕРШ“ във филм за Джеймс Бонд. Като административен началник на наказателните колонии за малолетни в Кола тя отговаряше за бита на десетки хиляди деца и неведнъж се беше сблъсквала със западни журналисти и организации за закрила на децата. Докато затварях вратата, видях как Фетисова заобикаля бюрото и с тромаво Поклащане се насочва към мен.

— Константин — посрещна ме тя. — Красив като винаги. Толкова отдавна не сме се виждали. Трябва някой път да изпием заедно по чашка-две хубава водка.

Осопов постави едрите си длани върху папката пред него.

— Прегледах вашия предварителен доклад — каза той. — Смея да твърдя, че съдържанието му сериозно уличава Джоун Фаулър и доктор Вадим.

— Може би. Но може и да не е така — отвърна Аби. — Според мен би трябвало повече да ни интересува защо доктор Вадим и Джоун Фаулър са счели за необходимо да извеждат деца от територията на Русия и да ги изпращат на Запад.

— За каква бройка става въпрос?

— Нямаме представа. Извежданията през границата може да са били само едно или две, но може и да са много повече. Знаем, че са ползвали услугите на група бивши войници...

— Бандити — процеди Фетисова.

Аби сви рамене едва забележимо.

— Не ги знаем кои са. Да кажем, че са група бивши войници, от които са получавали децата.

— Нима твърдите, че са ги купували? — попита Фетисова с престорено съмнение. — Че са замесени в търговия с деца?

— Написала съм го в доклада си, полковник — отвърна студено Аби.

— Да, разбира се. Но продължавам да го намирам за шокиращо, въпреки че още не сме установили крайната им цел. От филантропия ли са го правели или за печалба? Може би никога няма да узнаем, освен ако ти, Константин, не си бил запознат с какво се занимава жена ти.

На мига осъзнах защо Наталия не ми беше казала нищо. Не е било само за да не ме забърква. Както винаги, тя бе предвидила вероятностите и последствията от това, което прави. Била е наясно какви опасности крие. И предварително бе преценила, че ако мога да бъда полезен с нещо в случай на криза, трябва да съм абсолютно необвързан и чист.

— *Знаеше ли*, инспекторе?

— Ако имах някаква представа — отвърнах и в мен се надигна гняв, — Наталия нямаше да умре от задушаване в мазето на „Лермонтов“. Този отговор достатъчен ли е, полковник? Защото, ако не е...

— Константин... Костя — тя вдигна двете си ръце нагоре. — Приятели сме отдавна. Не бива да се караме. Зададох въпроса по

задължение. Ти като милиционер знаеш това. Приемам отговора ти. Не си знаел нищо. — Устните ѝ се разтегнаха лекичко в иронична усмивка.

В кабинета настъпи тишина. Дори Осопов сведе поглед и старателно започна да почесва разтворената си длан.

— Кой е източникът в такъв случай на информацията за дейността на жена ви? — попита той със снишен глас.

— Специален агент Кънингам вече ме уведоми, че източникът е някой си Лука Руп, господин Осопов — каза Фетисова. — Проучих го. Работник е, въпреки че преди време е бил учител според досието му. Имал е провинения, но нищо сериозно. Впечатлението ми е, че малко му хлопа дъската.

Осопов си погледна часовника.

— Добре тогава. Да обобщим това, с което разполагаме. — Наклони се към Аби. — Вие ни уведомявате, госпожице Кънингам, че според вас тези деца, *ако действително ги е имало*, са били *вероятно* откарани до норвежката граница. И в потвърждение на това, че тези неща са се случили, разполагаме само с казаното от един смахнат. — Направи кратка пауза. — Явно е забъркана някаква банда от мъже. Възможно е да са бивши войници. Но знае ли някой къде можем да ги открием? Или поне да докаже, че са някаква реалност, както и децата? Да говорим сериозно, какво може да направи градската управа? Да изпрати хора, които да патрулират около езерата и блатата и да търсят скитащи деца? Аз не мисля така, а вие?

— Настояваме за възможно най-щателна проверка на броя На децата в поправителните колонии — каза твърдо Аби. — Най-щателна и независима. Убедена съм, че тези деца са измъкнати от системата на наказателните лагери. И съм сигурна, че някой в тази система ги отписва като избягали, без това да е вярно.

Фетисова стана на крака.

— Достатъчно — каза тя грубо. — Това са чисто и просто обидни спекулации. Разговарях с всички коменданти. Те съответно са направили проверка при всички офицери на тяхно подчинение. Повтарям. *Няма* регистрирани избягали деца от поправителните лагери в Колска област. Това е *факт*, госпожице Кънингам.

Осопов намръщи дебелиите си устни и разтвори длани:

— А аз смятам, че този факт е по-солиден от митовете за скитащи деца.

45.

— Мръсници — каза Аби, докато прекосявахме плочника пред сградата на Градския съвет. — Децата, които Наталия е превеждала нелегално през границата, са взимани от лагерите, убедена съм в това. Изпълнихме рутинното си задължение, но по лицата им не премина и сянка на уплаха.

— Държат всички козове, затова. Те си играят с нас.

— Е, времето за игри свърши — каза тя ядно.

— Оттук нататък трябва да действаме самостоятелно, иначе няма да постигнем нищо. Без да се съобразяваме с каналния ред...

Тя ме погледна косо.

— По руски?

— По руски — потвърдих аз. — Мисля, че е много вероятно за тази нощ да е насрочена следващата им операция.

— Дори ида си прав, не можем да сме сигурни, че не е отменена.

— Сигурни сме, че Наталия и Джоун не са имали възможност да я отменят. Така че това е един шанс. Нека да го проверим.

— За да го направим, ще имаме нужда от Лука Руп. Само той знае къде е мястото на срещата с мъжете, които доставят децата. Не е ли казвал къде е то?

— Някъде на или около изоставените кораби. Толкова.

— Добре — кимна тя. — Щом като ще действаме по руски, да го накараме да ни заведе там.

В три следобед ни се обади човек от екипа на Пински. Микробусът на Лука Руп бе напуснал хеликоптерния хангар. Следвала го патрулна кола на милицията и в момента се движели в северна посока по булевард „Душкин“. В три и двадесет Лука вече разтоварваше висококачествени кукли манекени в магазина за модно облекло „Изгубена невинност“ на улица „Фестивална“. През това време двамата с Аби седяхме в кола без отличителни знаци, паркирана през три други автомобила зад микробуса.

Погледахме няколко минути как Лука пренася манекените в магазина. Беше облечен с шуба, дебел пуловер, дънки и маратонки. Начинът, по който държеше куклите, излъчваше особена загриженост и деликатност.

Аби ми подаде цигара и двамата се отдадохме на обичайните безцелни разсъждения, на които всички изпратени на проследяване полицаи разчитат, за да им мине времето.

— „Изгубена невинност“ — каза тя. — Що за име на магазин за дамско облекло може да е това?

— Томас Пейн. Англо-американски писател революционер. „Властта, както и дрехата, е белег за изгубена невинност.“ Ако си го спомням правилно.

— Голям умник — измърмори тя. Но ми подаде огънче.

Видяхме как в магазина Лука измъква от задния джоб на дънките си кочан с фактури и го подава на собственика за подпис.

Смачках цигарата си. Слязохме от колата и го пресрещнахме точно когато излизаше от магазина. За момент се поколеба боязливо.

— Константин. — Той подаде ръка. — Госпожице Кънингам. — Ръкува се и с Аби. — Случайност ли е това? Може би не?

— Хайде да изпием по кафе. — Аби посочи кафенето в съседство на „Изгубена невинност“. — Искаме да ви помолим за една услуга.

Наблюдавах как озадачението върху чипоносото, типично славянско лице на Лука се засилва, докато вървахме към кафенето и сядяхме.

— Дълга едно извинение заради Саша — обърна се към мен Лука. — Прекалено покровителствено постъпи. Той... — Лука погледна Аби разколебан.

— Агент Кънингам знае — казах аз. — Знае и че те разходих до езерото.

— Саша побесня. Както вече казах, винаги ме е бранел прекалено много. Сигурен съм, че и той би искал да се извини.

— Вече го направи — успокоих го аз.

Поръчахме кафе и после той се обърна към Аби:

— Споменахте, че мога да ви направя някаква услуга, госпожице Кънингам.

— Свързана е с това, което сте разказали на Константин. За нощта, когато доктор Вадим и Джоун Фаулър изчезнаха.

— За това, че ходихме нагоре по реката до изоставените кораби?

— Да.

Той ме погледна озадачен, разтревожен.

— Моята работа беше да карам микробуса, нищо повече.

— Няма от какво да се плашите, Лука. Искаме само да ни заведете до мястото, където сте откарали Джоун в онази нощ.

— Защо ви трябва да ходите там? Мъжете, с които доктор Вадим и Джоун разговаряха, отдавна са се покрили.

— Това е само част от разследването, Лука — отвърна тя. — Подобни проверки често са продиктувани от необходимост да се запълнят някои празноти. Бели петна в сюжета на събитията. Това се опитваме да направим.

— Мога да ви обясня как да отидете дотам. — Ръцете и краката му се раздвижиха във всички посоки. Измъкна от джоба си кочана с фактурите и молив. — Не е трудно.

— Не — отсече Аби. — Искаме вие да ни заведете, Лука.

Всичките му хаотични движения изведнъж спряха.

— Саша няма да е доволен, ако го направя — каза той.

— Разговарях със Саша по време на регистрацията за изборите — обясних му аз. — Стори ми се доста приятелски настроен.

— Това няма да му хареса, Константин. Знаеш, че с удоволствие бих направил всичко, за да помогна. Но не бива да искаш точно това от мен.

Последва продължително мълчание. Отвсякъде се чуваше дрънкане на чаши за кафе по металните плотове на масите. Бавно двамата с Лука извърнахме глави към Аби. Тя облегна широко разтворените си, добре поддържани пръсти върху масата.

— Нужно ни е вие да ни покажете мястото, Лука — каза тя. — Общо описание на района не е достатъчно. Искаме да ни посочите точно кораба, от който Джоун Фаулър е взела децата през нощта, когато двете с Наталия изчезнаха.

— Не съм сигурен дали ще мога да си спомня.

— Ще можете — настоя тя. — В противен случай ще се постарая да ви тикнат в ареста за отказ да сътрудничите на следствието. — Удивих се от безкомпромисния блясък в очите ѝ.

— Дайте ми малко време да размисля — замоли се Лука. — Нека да се обадя на Саша.

Тя поклати глава в знак на отказ и каза:

— Отиваме още тази нощ. Няма време за мислене. Тръгваме веднага.

Най-напред се върнахме в Манастира. Аби караше колата на милицията, а аз придружавах Лука в неговия микробус. През цялото кратко пътуване той не пророни нито дума. Веднъж или два пъти извърна поглед към мен с обвиняващо изражение.

По-късно, докато пиехме чай под погледите на Данилова и Пински, Аби ме придърпа в кабинета си.

— Той знае нещо — каза тя. — Лука знае нещо.

— Всичко, което знае Лука, е, че ужасно го е страх от Саша. Ако ги видиш двамата един до друг...

— Може би. А може и да е заради нещо, което знае за Саша.

Върнах се в другата стая. С усилие отбягвах умоляващия поглед на Лука. Когато започна да притъмнява, му дадохме още чай и даже чашка грузински коняк. Не беше трудно да се забележи, че се притеснява заради Саша, дори изпитва ужас. Когато за четвърти или пети път поиска да се обади по телефона, му заявих, че е най-добре да не го прави.

— Когато се прибереш — обясних му, — ще можеш да му кажеш, че не си имал избор.

Аби се беше върнала и стоеше облегната на касата на вратата. Погледнах я, но не забелязах смекчаване в изражението ѝ. Просто току-що бях казал на Лука самата истина.

В шест часа поведохме леко превития и притеснен Лука към неговия бял микробус. Във въздуха се усещаше режещ мраз. Изглежда, пролетта се беше разколебала. Нямахше да е чудно, ако завали сняг още преди падането на нощта.

Междувременно Аби бе отскочила до апартамента, за да си облече дънки, пуловер и дебела шуба. Донесе ми ботуши и пуловер от непрана вълна, който миришеше на обор, но вършеше отлична работа в характерния за нашето кътче от света климат. Върху него облякох цивилна шуба. Отбих се в съседната стая и проверих пистолета и резервните пълнители под внимателния поглед на В. И. Ленин. Напомни ми за черната кукла с искрящите тъмнокафяви очи.

46.

Беше тъмно, когато излязохме на магистралата в южните покрайнини на Мурманск — Лука и аз в белия микробус, Аби и Пински в камка на милицията без отличителни знаци след нас. Покрай пътя имаше малко сняг, но все още беше плътен и неочаквано блестящ под лунната светлина, докосваща по-високите части на хълмовете отгатык реката.

Първите десетина минути Лука караше мълчаливо и крайно съсредоточено, все едно че колата му беше натоварена със скъп порцелан.

— В Ростов — каза той неочаквано — по това време на годината вече е топло. Даже горещо. На южния плаж хората сигурно се къпят.

Хрумна ми, че и преди беше споменавал слънцето и плажовете на Ростов като прелюдия към разказите за детството му. Прииска ми се да го насърча.

— Значи животът в Ростов е бил хубав, така ли е?

Той сви рамене. Мълча още дълго време. Дали си спомняше онези слънчеви дни, или не можеше да реши да сподели ли още нещо, не можех да кажа. В един момент ме погледна косо и пак се обърна напред заговаряйки така, сякаш му бях задал нов въпрос.

— В началото живеехме в самия Ростов. После се преместихме няколко километра по-нагоре по Дон, в Новочеркасск, където майка ми си намери работа в завода за шампанско. За повечето хора животът на юг беше хубав.

— За повечето хора?

Погледна ме по типичния за него боязлив начин.

— Да, за повечето хора, защо не? На слънце животът винаги изглежда по-лек.

— Но в Новочеркасск си живял в една сграда с Андрей Чикатило.

— Никога не съм те питал откъде знаеш това, Константин — каза той с безизразен тон.

Това изречение ми напомни, че в началното училище никога не ме наричаше Костя, както всички останали момчета.

— Аз съм милиционер — отвърнах небрежно. — Имам достъп до документи.

— И заради *това* ли, че съм живял в една сграда с Андрей, си мислиш, че имам нещо общо с отвличането на доктор Вадим?

— Може би. — Нарочно замълчах продължително. — Да познаваш човек като Чикатило сигурно е някакво бреме.

— Бреме ли? Не. Защо трябва да бъде? Вече ти казах. Онзи Андрей Чикатило, когото познавах, беше учтив, деликатен човек.

Това беше трудно за възприемане.

— Нима искаш да ме убедиш, че е имало друг Чикатило? Някой, за когото не знаем?

— Имаше. — Кимна рязко и гневно с глава. — Започнахме да го разбираме по-късно. Прозряхме под какво напрежение е живял. Колко пъти според теб е устоял на желанието да убие?

— Боже мили! Сигурно не искаш да ми кажеш, че трябва да сме му благодарни за единия или двата пъти, когато е успял да се пребори с желанието си да убива и разчленява?

— Не, но съм сигурен, че има много млади жени, които ще са му благодарни, ако знаят, че им се е разминало. — Движихме се покрай завой на реката. — Андрей представляваше две отделни личности. Много от древните славянски оказания ни учат, че всички сме такива. Ти също, Константин. Няма смисъл да се преструваме, че не е така.

Нямах желание да го прекъсвам. Но установих, че съм обсебен от разговора с човек, който е познавал лично сериен убиец.

— Колко време живяхте в един блок с Андрей Чикатило?

Поклати глава.

— Не беше блок — отвърна той, — а къща. Къща, строена преди революцията, с високи прозорци и врати и широко мраморно стълбище. Обичахме, всичките деца, да играем там. Наемателите разполагаха с по една стая, а не с цял апартамент. Нерядко майка с две или три деца живееше в една стая. Кухнята и тоалетната се ползваха от още шест-седем души. Ние живеехме на третия етаж. Андрей беше над нас, на четвъртия.

— И за теб той е Андрей?

— А кой друг да бъде? Бях дете, обръщах се към него учтиво, както беше прието тогава, „Андрей Романович“. И днес не гледам на него като Чикатило. Ако се замисля за него, мисля си за Андрей.

— Често ли мислиш за него?

— Почти непрекъснато. Опитвам се да проумея тази загадка: как е възможно да има двама Андреевци? Как може двама души да обитават едно тяло. Прочел съм всички разкрития за него, за намирането на труповете един по един, накълцани и обезобразени, повечето замръзнали под снега. Но аз съм *запомнил* онзи мъж, който слизаше от горния етаж — висок, много добре облечен, с чанта от изкуствена кожа, който сядаше до мен на мраморните стъпала и ми даваше шоколадчета.

— Този мъж е убил сестра ти.

— И преди ти казах. Няма доказателства — възрази той остро. — Няма *доказателства*.

— Милицията я е включила в списъка на жертвите му.

— Само че той никога не е признавал да я е убил. Това *не е ли* важно?

Погледнах го и забелязах, че лицето му е пребледняло. Отново бе стиснал здраво волана.

— Андрей не е единственият мъж, похищавал непълнолетно момиче — каза той. — В Ростов и Новочеркаск сигурно е имало и други, дори няколко. Но милицията е искала да прочисти архивите си. Не правят ли така?

— Случва се.

— Намират някого, който си е признал три-четири престъпления, и му приписват още шест-седем неразкрити случая от подобен характер.

— Слушай, Лука. Андрей Чикатило не си е признал за три или четири престъпления. Признал е за петдесет и две брутални убийства. И в крайна сметка е екзекутиран заради тях.

Продължихме да пътуваме мълчаливо. От време на време при някой завой луната осветяваше лицето му. Виждах, че по него преминаваха вълни от емоции, но не можех да ги разбера. Какво правеше всъщност? Нима се опитваше да защити човека, убил сестра му? По бузите му се търкулнаха сълзи.

Пътят пред нас лъщеше под лунната светлина.

— Майка ми, Рита — каза той съвсем тихо, — пиеше като мъж. Никога не беше доволна, ако на масата пред нея няма половинлитрова бутилка с водка. Заработеното с извънреден труд шампанско заменяше за водка.

— Чикатило или жена му слизали ли са при нея на чашка?

— Жена му понякога. Той не пиеше. Държеше се сдържано с възрастните. Работил е като учител, после като инженер. Хората го уважаваха, често изтъкваха колко елегантно се облича. През лятото костюмите му винаги бяха безупречно изгладени от самия Андрей, както говореха всички съседки от къщата.

— Разкажи ми за Елена. Била е четиринадесетгодишна, когато е изчезнала.

Изпусна звучна въздишка.

— Обичаше да пътува с електричката до Ростов и да се мотае около гарата. Така ми казваше тя.

— Да не намекваш, че се е продавала на мъже?

— Тя и Светлана, нейна приятелка, винаги ходеха заедно. Светлана ми е казвала, че се предлагали на мъже, връщаци се в Ростов от заводите в околните предградия. Водели ги по полянките около гарата. Светлана твърдеше, че правели орален секс с мъжете за три рубли.

— Спомняш ли си нощта, когато Елена изчезна? Майка ви не беше ли вкъщи?

— Най-вероятно е била в миньорския клуб и е пиела с мъжете.

— А ти?

Сви неуверено рамене.

— Сигурно съм се мотал на стълбището. Играл съм на ашици или съм чел нещо. Обичах да чета още тогава. Понякога, ако станеше много късно, някоя от съседките ми даваше парче салам и чаша чай.

— Чикатило вкъщи ли си беше?

— Горещо беше. Чух, че жена му Феодосия го навиква нещо. Все му крещеше. За глупави дреболии. За нищо.

— Но по-късно вечерта е излязъл, нали?

Какво правех? Защо настоявах толкова упорито? Знаех, че Елена е убита от Чикатило. Лука също го знаеше. Това беше нещо, което по някаква причина не искаше да споделя. А аз не го оставях на мира. Защо така не ми се искаше да се откажа?

— Да — отговори Лука. — Излезе по-късно същата вечер. Трябвало да свърши някаква работа. Когато слизаше по стълбите, беше с чанта в ръка. Поседяхме няколко минути на горното стъпало и поиграхме на ашици. Каза ми, че трябвало за малко да се измъкне от апартамента. Жена му винаги ставала опърничава, когато ѝ дойде месечният цикъл.

Тази мисъл ме вцепени.

— Говорил е такива неща на десетгодишно момче?

— С него си говорехме за всичко.

— Значи си играл на ашици с Андрей Чикатило, когато сестра ти е изчезнала.

Моторът изрева силно и се поднесохме към ръба на пътя. За момент си помислих, че ще излетим, но той овладя микробуса и спря на банкетата. Подадох главата си през прозореца. Камката на Аби и Пински спря на стотина метра зад нас.

Лицето на Лука беше обляно в сълзи.

— Извинявай — казах му аз. Стори ми се невъзможно да намеря други думи, които да кажа на този странен, раним човек Той избърса очите си с носна кърпа.

— Докато играехме на ашици, разговаряхме. Каза ми, че чувал да приказват разни неща за сестра ми. За Елена. Че ходела с мъже. Много се притеснявал, че тези приказки може и да са верни.

— Притеснявал се?

— Възможно е да е говорел истината. Защо не? Не забравяй, че в Съветския съюз момичетата, водещи разюздан полов живот, са вършели наказуемо деяние. Андрей ми обясни, че може да я арестуват. Представих си, че властите натикват Елена в голям каменен затвор в Новочеркасск и аз оставам сам с майка ми. — Ужасът от тази мисъл се изписа на лицето му.

— Страхуваше ли се от майка си?

— Напиеше ли се, озверяваше. С много хора е така, когато се напият. Дори и с теб, Константин.

Струва ми се, че в този момент всичко ми се изясни.

— Чикатило е предложил да отиде да намери Елена — казах аз. — Казал ти е никога и на никого да не споменаваш за този разговор. Че не трябва да се разчува, че Елена е била проститутка на гарата.

Не отговори. Запали мотора и потегли.

Трябваше да изминем само десетина километра от Мурманск по тесен, но нелош път покрай реката. Градът няма ясно очертана граница. В тъмното се вижда само огромният мръсен облак, наречен Анастасия. Но местността си има и своите забележителности, първата от които е дългата плажна ивица под скалите. Тук, в този огромен район на Руския север, който изключително зависи от морския транспорт, няма нито едно предприятие за нарязване на кораби. Резултатът може да се види покрай плажа. Десетки и стотици търговски кораби, потопени от Луфтвафе през Втората световна война в Мурманския залив и изтеглени нагоре по реката, ръждясват и гният по петкилометрова ивица край брега на реката. Такава сбирка от отпадъчно желязо не може да се види никъде по света: товарни кораби, строени в Сан Франциско, танкери, чийто живот е започнал в Ливърпул — яркочервени под оскъдната дневна светлина на северните ширини ръждиви туловища, черни лежащи плъхове в мрака на лунните ноци.

Излязохме от шосето и поехме по черния път към плажа.

Брегът е като илюстрация на Дикенсов роман. Част от корабите са полегнали на една страна, заровили смачкани комини в пясъка. Имаше и плоскодънни шлепове, които стояха изправени и сякаш готови да отплават с отлива на зазоряване. И всичките са свързани със сложна плетеница от тесни въжени мостчета.

Плажът е известен на милицията като бърлога, свърталище на дезертъори и бивши войници от армията на анархистите. Ако отидеш там, трябва да имаш солидни и подходящи аргументи — иначе вероятността да се върнеш е нищожна.

Сърцето ми се качи в гърлото, като си помислих, че Наталия е идвала няколко пъти тук сама и през нощта. Бяхме оставили камката на пътя, около двеста метра назад. Аби и Пински се бяха преместили във фургона на микробуса, лежаха върху купчина одеяла и пушеха. Белият микробус беше паркиран в края на черния път към плажа, осветен ясно от луната. Това, каза Лука, било сигнал някой да излезе и да ни посрещне. Но виждах, че тази нощ бе смъртно уплашен. Седнал в микробуса, чийто мотор беше загасен, през няколко минути той се разтреперваше неудържимо. Беше нещо като спазъм.

— Всичко ще мине гладко, Лука — говорех му, мислейки си аз пък откъде бих могъл да зная. — Ще се справим. Те ни очакват.

Той се обърна към мен, а лицето му беше по-уплашено от всякога.

— Когато ни приближат — казах му, — ти ще останеш в микробуса с лейтенант Пински. С човека, който ще дойде да ни посрещне, ще тръгнем аз и агент Кънингам.

— Това са сурови хора — каза с тих глас Лука. — Сурови мъже. Може да ни избият всичките, ако заподозрат капан.

— Няма никакъв капан, Лука. Носим доларите. Ако те имат децата, ще осъществим сделката.

Погледна ме с удивление и бързо се обърна, защото забеляза някакво раздвижване сред тъмните, разкривени сенки на корабните корпуси.

Вдигнах прибора за нощно виждане, който висеше на врата ми. Екранът му излъчваше непривична, ръждивочервена мъждукаща светлина в мрака около нас. Много бавно огледах най-близките кораби. Забелязах поне петима мъже с неясни червени силуети, които вървяха към нас сред кубистичните форми на лунните сенки.

— Трябва ли да направим нещо? Някакво движение?

— Има уговорен сигнал — каза неохотно Лука. — Трикратно присветване с фаровете.

— Действай.

Лъчите осветиха три пъти сивия каменист плаж.

Излязох и изчаках Аби да дойде до мен. Лука, поврътвайки тревожно глава като птица, остана зад волана.

— Струва ми се — каза Аби, докато крачехме бавно по плажа, — че никъде на света няма по-странна гледка от тази.

— По време на войната срещу Хитлер — започнах да обяснявам аз — Мурманск е бил разпределителен център на всички англо-американски доставки по море. Храни, джипове, изстребители „Спитфайър“, тежки камиони, всичко се е доставяло с трансарктически конвои до Мурманск. Недопустимо е било да се оставят потопените от германците кораби да задръстят пристанището. И ето ги тук.

Наближихме кея. Бог знае колко чифта очи ни наблюдаваха, колко оръжия бяха прицелени в нас, но в този момент виждах само

един човек.

— Доста смелост е нужна, за да дойдеш тук без оръжие — каза Аби. Имаше предвид Джоун и Наталия.

Мъжът излезе от сянката и застана неподвижен. Стоеше прав на палубата на най-близкия товарен кораб под сноп лунна светлина, озаряващ освен него и ръждивите метални букви на мостика, с които беше изписано името на плавателния съд: „Параходство на САЩ, «Родни К. Бол», Сан Диего“.

Мъжът се спусна по наклонената палуба, стъпи на въжено мостче, мина по него, без да обръща внимание на страховитото полюшване, и слезе на кея. Беше нахлупил качулката на шубата си. Луната го осветяваше в гръб и лицето му беше в сянка.

— Не очаквах да видя мъж — каза той. После извърна поглед към Аби. — Вие коя сте?

— Поредната американка — отвърна тя.

Това като че ли го поуспокои.

— Ще си изпълняваме сделките по вече установените правила — казах аз. — И на установената цена.

— Къде са двете жени?

— Не следиш ли новините, приятелю?

— Не стоим непрекъснато в града. — Изплю се върху кея пред краката си.

— Казвам се Костя — представих се аз.

— Носите ли парите?

Поколебах се:

— По старата уговорка. В долари.

Той изръмжа нещо и се обърна към мостчето.

— Движете се плътно и в крачка. Паднете ли зад парапета, чака ви ледена баня.

Минахме през поне шест-седем кораба, всеки от които зловец подказваше, че е обитаван — тук пламъче от свещ в рулевата рубка, там едвам мъждукаща газена лампа над стълба. Но не видяхме жива душа, ако не се смяташе гърбът на човека, който ни водеше през палубите. Повечето кораби имаха сериозни разкъсвания по палубите, които представляваха допълнителна опасност, но самите въжени

мостове бяха най-страшната част. Нужно беше да се придържаш с двете ръце, а най-добре, поне такава чувство изпитваше човек, да не се изпускаш от въжетата, особено когато дъските под нас започнаха да се люлеят и движат като полудели.

Направи ми впечатление, че Аби, която вървеше малко пред мен, преодоляваше въжените мостчета между корабите много по-хладнокръвно от мен. Сигурно обаче знаеше да плува.

Погледнех ли надолу, стомахът ми се обръщаше при вида на бавно движещата се, блестяща под лунната светлина черна вода под мен. Водачът ни се спря полуизвърнат към нас. Усетих, че пътуването ни свършва.

Луната грееше в лицето на мъжа. Резки сенки подчертаваха носа и брадичката му. Устните му се разтегнаха в презрителна усмивка, когато ме видя как се мъча да преодолея последните два-три метра. Все едно че чух мислите му: ако изпълнявах функцията на бодигард, то не бях бодигард, с когото е нужно да се съобразява.

Събрахме се на кърмата на дълъг и тесен кораб. Вдигнах поглед към носа и видях открит трюм, дълъг четиридесет-петдесет метра и десетина широк. Сега, след като успях малко да съсредоточа мислите си, забелязах над горния ръб на трюма бледо огнено зарево, даже от време на време се надигаше тънък стълб от искри и дим.

Мъжът с качулката ни поведе надолу по тясна стълба. Чух повишени гласове. Усецах как колкото по-надолу към дъното слизахме, толкова по-висока ставаше температурата. Пред нас се разкри подсиленият с железни ребра трюм на стария кораб, осеян със сенки и танцуващи светлини, както и силуети на мъже, щъкащи насам-натам.

В средата на трюма гореше голям огън. Парцалива, но някога разкошна копринена завеса висеше пред нещо, което ми се стори като голям отвор, пробит в трюма, за да служи като резервен изход. Около двадесет мъже, разпръснати на групички по двама-трима, седяха със свити и кръстосани крака и се хранеха от метални канчета, като прокарваха храната със солидни глътки водка. Имаше много смях и викове. Но когато ни видяха да влизаме, мъжете утихнаха.

Цвилене на кон привлече вниманието ми. От другата страна на огъня имаше нещо като обособена конюшня с може би двадесет коня, оградена с бали слама. Двама-трима души шетаха между животните с

кофи вода и овес. Имаше и деца, които разнасяха сено с вили и сипваха вода в корита.

Бях толкова захласнат, озадачен от конете, че се изненадах, когато пред мен застана слаб старец с брада и почти плешив, но излъчващ живост и авторитет, които веднага подсказваха, че е главатар.

— Казвам се Веня — представи се той. Нашият водач вече се бе изнизал от другата страна на огъня. Веня описа полукръг с ръка. — Това са моите бойци.

Четирима или петима от мъжете около огъня се бяха отделили от групата, за да образуват нещо като полукръг около нас. Забелязах, че всичките бяха въоръжени с револвери, затъкнати в коланите, или с автомати, висящи на рамената им.

— Къде са жените? — попита Веня. — Лекарката и американката.

— Мисля, че знаете — отвърнах. — Аз съм Константин Вадим, съпругът на лекарката.

Той кимна мрачно.

— Виждал съм снимката ви. Изпълних последната поръчка на жена ви, защото нямаше как да знам дали други няма да дойдат за децата.

— Правилно сте постъпили — казах аз. — Тази жена е американка и ще направи сделката тази вечер.

Веня огледа Аби.

— Достатъчно е да носи петте хиляди долара.

— Нося ги — каза Аби. — А какво предлагате вие в замяна?

— Пет момичета и четири момчета — каза дребничкият мъж — Спазихме указанията ви до последната буква.

— Все пак ни разкажете, приятелю, как точно спазихте нашите указания — настоя Аби. — Не се съмняваме във вас. Но няма да ви дадем пари, ако не сме сигурни, че сделката е изпипана.

Веня ме погледна за миг. Трима или четирима от хората му бяха станали от местата си край огъня. Веня направи знак с ръка зад гърба си и те отново седнаха.

— Вие не сте участвали в тази работа досега.

— Не сме.

Той се изсмя, показвайки остриите си, изпилени зъби, и каза:

— Тази сутрин в шест и тридесет, както ни беше казано, един камион тръгна от „Кола 27“. Наказателната колония за непълнолетни в Нивка.

— А къде се намира това? — попита Аби. — Къде е Нивка.

— Елате да поседнем — покани ни Веня. Обърна се и група мъже се отдръпнаха от местата си край огъня, освобождавайки столчета и пейки.

Седнахме и приехме предложената ни водка, за да вдигнем наздраве за среднощната сделка.

— Нивка. — Езикът на Веня обходи бързо остриите му зъби. — Нивка е на края на света. Западно от Оленогорск. Пътят свършва в Нивка.

— А самият лагер? — попитах аз.

— Забутан е сред блатата отгъток Ловозерската река.

— Какви бяха указанията ви?

— Да прихванем камиона, когато напуска Нивка. Да се намесим в подходящ и удобен момент и да вземем децата, по възможност без да пускаме кръв на шофьора или охраната.

— *Онези* деца ли? — Посочих тъмните силуети в импровизираната конюшня.

Веня се засмя.

— Те обичат конете. Децата си падат по конете, Костя. Дай им да се грижат за кон и гледай как се успокояват душите им.

— Значи рано тази сутрин в околностите на Нивка сте тръгнали след камиона — подсети го Аби.

— Операцията не е сложна — продължи той. — Кратко обаждане по радиостанцията, и засадата е устроена.

— Но вие се придвижвате на коне. Как могат те да се надбягват с камион?

— Не могат. Затова използваме радиостанции. Устрои ли се засада на някой камион, ние не се движим по шосето. А в такъв случай няма по-добро средство от конете за бягство сред тези блата. За да ги настигнеш, ще ти трябва хидроплан.

Погледнах Веня, после хората му и пак него.

— За вас е удоволствие да се противопоставяте на системата, а, Веня?

— Аз съм анархист — отвърна той. — В гражданската война се бих за анархистите. Всичко, което е собственост на държавата, е и наше.

— И децата ли?

— Двете жени ми обещаха, че на децата няма да се случи нищо лошо. — Той изчака, предизвиквайки ме да възразя. — Аз им се доверих. Правилно ли съм постъпил?

— Да — отговори му Аби. — И така, ще направим ли сделката?

Веня се обърна и пъкна два пръста в устата си. Вероятно благодарение на неговите изпилени и облечени в коронки зъби изсвирването прозвуча невероятно остро.

— Доведете децата тук — провикна се той към мъжете, които се грижеха за конете.

Децата се събраха на едно място, за да ги огледаме. И те от своя страна започнаха да ни разглеждат нервно. Когато двамата коняри ги подредиха пред нас в редица, забелязах, че са облечени в спретнати, но прекалено износени дрехи. Лицата им бяха чисти, момичетата с късо подстригани и съвсем наскоро измити коси, а момчетата — остригани. Бяха, както каза Веня, общо девет — пет момчета на по около десет години и четири момчета може би малко по-малки.

Имаха вид на добре хранени и гледани деца. Лицата им бяха с румени бузки и искрящи, типично руски сини очи. Но ни гледаха, особено Аби, със затворническо недоверие. Никога не бях стъпвал в някой от детските трудово-поправителни лагери, с които беше прочут Колският полуостров. Дори офицери от милицията като мен, отговарящи за уличната престъпност и постоянно сблъскващи се с изоставени или избягали деца, не се допускаха до лагерите. Организирах се спорадични, добре подготвени посещения за пред пресата. На фотографите показвах специално подбрани деца, с грейнали от здраве лица. Всяко интервюирано дете правеше невероятни изявления за превъзпитателния процес, които е заучило наизуст. Можем само да се досещаме какви са действителните условия за живот в тези отдалечени и всяващи ужас лагери след завършването на посещениято.

Обърнах се към децата пред нас. Така сресани и измити, нищо чудно да бяха група, подготвена за среща с пресата.

— Вие сте от „Лагер 27“ — казах аз. — Нивка.

По редицата премина вълна от кимания.

— А къде ви водеха с камиона?

Никой не знаеше. След миг обаче едно от момичетата, може би малко по-голямо от останалите, сви рамене за втори път.

— Някой каза, че ни местят в някаква болница в Мурманск.

— В болница ли?

— Да ни лекуват.

Около нас се събра малка групичка анархисти.

— От какво да ви лекуват? — попита Веня.

Момичето бе казало всичко, което имаше намерение да каже.

— Сигурно от това, заради което ни вкараха в лечебницата на лагера.

— Били сте в лечебница на лагера?

— Имаше много ядене — обади се едно от момчетата. — Каквото си поискаме.

Аби сложи ръка върху рамото на момичето и го попита:

— Как се казваш?

Забелязах, че устните на момичето потрепнаха.

— Ирина — отвърна то. — Наричат ме Ирина.

— Имате ли сакове или друг багаж? Някакви лични вещи?

— Не.

— Някакви документи?

Момичето неохотно извади един-единствен лист и ми го подаде. Руснаците, дори и децата от поправителните лагери, се страхуват да се разделят с документите си. Прегледах листа набързо. Беше общ документ за всичките девет деца, като ги описваше като:

„Момче 1 — руса коса, височина един метър и двадесет и седем сантиметра, години 7; Момиче 3 — черни вежди, сини очи, един метър и четиридесет, години 9.“
Заедно с данните за всяко дете имаше и кратък коментар.
„Кротък, с добро поведение, роден... Новгород, Москва, Смоленск...“
Нямаше имена, нито пък лагерни номера.

— Знаеш ли какво пише тук? — попитах момичето.

— Пише, че отиваме в новопостроена болница. Пише, че сме специално избрани.

Върнах документа на момичето. Аби записваше имената им. Някои от най-малките се затрудняваха да си спомнят точната възраст и рождените си дати. Много отдавна никое от тях не беше празнувало рожден ден. Ако изобщо им се беше случвало такова нещо.

— Някой от вас може ли да чете? — попитах аз.

— Не.

Аби дръпна Веня настрана.

— Ще ги вземем — каза тя. Извади пачка банкноти изпод шубата си. — Пет хиляди долара.

— Пет и петстотин.

— Нито долар повече от цената, за която сте се споразумели с доктор Вадим. Пет хиляди долара на банкноти по сто.

Веня взе парите и започна да ги брои. Децата го наблюдаваха боязливо.

Това си е пазар за роби, замислих се аз. Или, понеже сме в Русия, за крепостни. Спомних си, че когато бях малък, ходихме с баща ми в едно градче, което може и да е било Владимир. Там ми показа голямо тържище. На това място, обясни ми той, се е намирал най-големият пазар за крепостни в царска Русия, по-голям дори от московския. Погледнах към Аби. Осъзнаваше ли и тя като мен, че току-що е купила тези човешки същества? Дали си мислеше за Огъстъс Кънингам и етикета с цена триста двадесет и пет долара, окачен на врата на нейната прабаба? Улових погледа ѝ и една кратка гримаса. Точно това си мислеше.

Децата преместиха погледите си от Аби към мен, твърде изплашени, за да попитат какво става. Веня свърши с броенето и вдигна високо парите, за да ги видят хората му и да ръкопляска.

— Всичките са ваши — каза той и зъбите му проблеснаха. — Изведете ги:

— Имам още един въпрос — казах аз.

— Стига да мога да отговоря.

— Срещали сте се с доктор Вадим и американката няколко пъти. Разговаряхте ли?

— Да, разговаряли сме.

— Откъде са научавали кога се очаква конвой с деца да напусне лагера?

— Това не мога да ви кажа — отговори Веня и аз му повярвах. Го ми даваха датите, часовете и имената на лагерите, от които заминават децата. И оставяха другото на мен.

— А когато... — забавих се, за да избегна думата „отвлечате“, — когато взимате децата, те за къде пътуват?

— За Мурманск.

— Знаете ли точно за къде?

— Не. Нашата военна операция обикновено се провежда много преди да наближат града. Почти всички лагери са доста отдалечени от основните пътни артерии, естествено. Ние прихващаме конвоя с децата на някой от второстепенните пътища.

— Случва ли се да пострадат хора?

— Понякога. От охраната на лагерите. Не роним много сълзи за тях. Кой е способен да прекара живота си, пазейки невинни деца да не избягат?

— Може и не всички да са невинни, приятелю — възразих аз.

— Може и да не са. Но ако те не са невинни, това е така, защото други са виновни. — Той се изсмя. — Но вие не сте дошли тук да обсъждаме състоянието на руското общество.

— Не може да не си се замислял над това — продължих да настоявам. — Каква всъщност беше целта на двете жени?

— С децата не се е случило нищо лошо. Това мога да го кажа от лични впечатления. Между другото, когото и да попитате тук, ще потвърди, че Веня обича децата. Както вече ви казах, нямаше да върша това, ако смятах, че ще им се случи нещо лошо.

— Имате ли още запланувани срещи с двете жени?

— Не, освен ако вие не ми дадете нови указания.

Поклатих отрицателно глава.

— Можете винаги да ме намерите... — За моя изненада той извади визитна картичка. На нея пишеше „Веня“ и имаше номер на мобилен телефон. — Ако искате да дойдете сами, елате през деня, иначе ще ви прережат гърлото. Питайте за Веня. Кажете, че идвате да преговаряте за деца.

Стиснахме си ръцете. Децата тръгнаха скупчени след Аби и водача с качулката, който ни посрещна.

На входа на трюма се обърнах назад. Анархистите се бяха струпали около Веня и го потупваха по гърба. Поне трима от тях наливаха водка в преливащи половинлитрови чаши.

Обратният път по мостчетата между корабите беше кошмар. Отново се забелязваха признаци за населеност като светлини и кухненски миризми, но не видяхме жива душа. Започнах да подозирам, че за Веня това място бе нещо повече от временен щаб. Имаше десетки, дори стотици разбойници от една или друга категория, но никой не излезе да ни спре. Невероятна дискретност сякаш бе обладала обитателите на старите товарни кораби. Когато стъпихме на плажа, дълбоко в себе си вече не се съмнявах, че там управлява законът на Веня.

Пътуването до норвежката граница изискваше почти три часа. Аби остана при децата в товарния салон на микробуса и им раздаваше шоколади и газирана вода. Аз седях отпред до Лука. Пински ни следваше с камката на разстояние около шест-седемстотин метра. От време на време надничах през малката решетка зад главите ни. Децата бяха спокойни, но умълчани и недружелюбни. Аби издрапа и седна до решетката.

— Не мога да изкопна нищо от тях — каза тя на английски. — Всичките имат на рамената си татуировка „КОЛА“. Описват лагера като деветия кръг на ада, като най-лошия, в който са били, командван тотално от по-големите момчета и техните приятелки.

— Защо изглеждат така добре охранени — попитах аз, — щом като е било толкова зле?

— Момичето, което говори от тяхно име, казва, че са изкарвали цял месец в лечебницата на лагера, преди да го напуснат. Там са се отнасяли добре с тях... И са ги хранили добре.

— А каква е причината да ги вкарат там?

— Казва, че не знае.

— Не е ли възможно да са ги използвали за нещо като опитни мишки?

Черните ѝ вежди са повдигнаха и пак се спуснаха.

— Един господ знае — каза тя и се отдръпна назад в мрака.

Поехме на запад по магистралата, пресякохме река Печенга при едноименното градче и след това се отклонихме по второстепенния път към границата.

На около три километра след градчето Лука загаси фаровете, намали скоростта и започна през минута да навежда глава наляво, сякаш се надяваше да зърне някакъв ориентировъчен знак под лунната светлина.

Границата беше ясно маркирана. По съветско време щяха да ни спрат много преди да стигнем дотук, но ние минахме покрай последните табели с надпис *Граница на Норвегия*, без дори да забележим никакви следи от граничари.

Когато приближихме огромната последна предупредителна табела, Лука, който през почти цялото пътуване мълча предпазливо, каза:

— Тук започва един черен път през гората. Извежда до стара никелова мина с изчерпани залежи.

Посочи наляво с извъртане на глава и почти в същия миг видях просека между дърветата. Лука завъртя рязко волана, което предизвика изплашени писъци в салона на микробуса, и подкара, прекалено бързо според мен, по тесен път, който снегът и ледът бяха стеснили допълнително до обикновен коловоз. Усетих, че е безкрайно уплашен.

Стигнахме до никеловата мина и Лука спря между порутени сгради до шахтата. Почти веднага четири или пет фенерчета осветиха микробуса.

Децата отзад бяха утихнали. Подадох знак на Аби, като почуках с пръсти по панела зад главата ми, слязох от микробуса и тръгнах към светлините.

Напред излезе мъжки силует.

— Надявам се, че пътуването е минало без неприятности — каза той на английски. Погледна към камката на Пински, който бе спрял зад нас.

— Аз съм съпругът на лекарката — представих се. — Наталия и американката не можаха да дойдат.

Той кимна два пъти, без да отмества поглед от мен нито за миг. Беше едър русокос мъжага с добряшко, брадясало лице.

— Четох във вестниците — каза той.

— Хубаво е, че дойдохте въпреки всичко.

— Трябваше да поемем този риск. Предположихме, че е възможно децата от предишния път още да са при вас. Нямахме как да разберем дали тази нощ ще дойде някой друг.

— Искам да ви задам няколко въпроса — казах аз.

— Разполагате ли с нещо, което да докаже, че сте този, за когото се представяте?

Подадох му снимка, на която бяхме двамата с Наталия.

— Какви са въпросите ви? — попита той, докато ми я връщаше.

— Съвсем елементарни. Може да ви се стори странно, че ги задава съпругът на Наталия.

— Искате да кажете, че не сте знаели нищо за тази й дейност?

Крайно неприятно ми беше да си го призная.

— Не. Решила е, че така е по-добре.

Той почеса русата си брада и кимна в съгласие.

— Как минавате през границата? — попитах го. — Чувал съм, че пиле не може да прехвъркне.

Той се усмихна лекичко.

— Има норвежки организации за защита на децата, които го правят вече десет години. Навремето беше невъзможно, но днес дори и Русия не пази границите си като някога.

— И къде отвеждате тези русначета?

— Най-напред в болница. Правят им основни прегледи още щом минем границата.

— И защо ги преглеждат?

— Самите деца твърдят, че са доведени тук от лечебниците на детските лагери. Били тежки случаи, както ни казват.

— А това какво означава? Тежки случаи на какво?

— Нито Наталия, нито американката ни казваха нещо повече. А и ние не ги питахме. Приемахме, че децата са в сериозна опасност. Очевидно не от здравна гледна точка. Преведените деца до едно се оказват в отлично здраве.

— И след като минат през норвежката болница?

— Приемат ги семейства в различни западни страни. Много от тях остават в Норвегия, други стигат чак до Канада или Съединените щати.

Изпитах жесток срам от това, че продаваме децата си зад граница по този начин. И силно притеснение за това, което може да им се случи оттук нататък. Но погледнах норвежеца в лицето и ми се стори невероятно да е брънка в търговски канал за деца, който завършва в Ню Йорк, Чикаго или Париж.

Под светлината на луната и фенерчетата на норвежците ние изведохме децата на поляната. Някои вече бяха заспали и сега влачеха крака, треперейки и кривейки устни, готови да се разплачат. По-големите си даваха невъзмутим и необщителен вид. Аби им беше обяснила всичко, което можеше да се обясни, в микробуса. Нямаше какво повече да им се каже.

— И каква я свършихме? — погледна ме въпросително Аби.

— Ти как мислиш?

— Офицер от руската милиция и специален агент на ФБР подпомогнаха и съдействаха в отвличането и нелегалното извеждане на група деца през руската граница. Ти ми кажи, Константин, добро дело ли извършихме тази нощ?

Част от норвежците, едва в този момент забелязах, бяха млади жени. Не отговорих веднага на Аби, защото се загледах как те стояха наведени над децата и им шепнеха окуражаващо на руски. Отново се обърнах към Аби:

— Добро дело ли? Вярвам, че е така. Може да ни изхвърлят от работа заради него, но да, смятам, че беше добро дело. А ти?

Тя усети колко подтекст се криеше във въпроса.

— Видях достатъчно, за да разбера от коя страна на барикадата е стояла Наталия.

Повдигна рамене. Извади фотоапарат от джоба на шубата си и направи снимки на всяко от децата.

Останахме да гледаме как норвежците ги разпределят на двойки. Аби се наведе и целуна Ирина по челото. Видях как Аби преглътна трудно, а Ирина плачеше.

— Всичко ще се нареди — каза Аби. — За вас започва друг живот. Щастлив живот.

Повечето от децата заплакаха тихо. Братият норвежец махна за довиждане. Луната се скри зад един облак и след секунди виждахме само как лъчите на фенерчетата избледняват между дърветата.

47.

Системата в Русия си остава непроменена от времето на Елцин. Пред децата без родители се откриват два пътя в живота. Единият е свободата на улицата — на малка част от тях се случваше да ги приберат патрули като тези, които командвах аз, и да ги изпратят в нормални сиропиталища. От онези, които съществуваха единствено благодарение на добрата работа и състраданието на американски и западноевропейски благотворителни организации.

Повечето изоставени деца се сблъскват със съвсем различен живот. Вписват ги в категорията слабоумни и бавно развиващи се и ги изпращат в *интернати* — кошмарни центрове за грижи от страна на държавата. Или пък ги арестуват за дребни престъпления и ги изпращат в детски поправителни лагери, голяма част от които са тук, в ненаселените блатисти райони на Колския полуостров. Там животът им преминава под непрекъснатото малтретиране от страна на поголемите деца и онези, които получават заплати, за да ги надзират. Обикновено са лишени от добра храна и витамини. Спин, а още по-често туберкулоза са неизбежният резултат от липсата на грижи.

Всички говорят, че тяхната съдба е срам за Русия. Всички го говорят още от времето на Елцин.

Тръгнах за лагер „К 27“ край Нивка с лошо предчувствие. Рядко се издаваха разрешения за посещение на такива места. Никога не бях стъпвал в лагер, но знаех за ужасите, с които се славеха тези места. Снегът тук се топеше и бавно се смъкваше на мръсни ивици надолу по импрегнираната с асфалт хартия, от която бяха направени покривите на бараките, а няколко висулки се отчупиха и паднаха само докато оставяхме нашата камка на паркинга и вървахме към административната сграда.

След няколко минути ни въведоха в построената от дървени трупи главна канцелария.

— Капитанът е на обиколка из лагера — осведоми ни сержантът писарушка. — Полковникът ви очаква.

Когато отвори вратата пред нас, видях Соня Фетисова да излиза иззад бюрото и да тръгва, клатушкайки се, към нас да ни посрещне.

— Агент Кънингам, радвам се да ви видя отново. Е, Константин, наистина трябва да седнем на чашка някой път — каза тя.

Потръпнах. Този разговор трябваше да стъпи на съвсем друга основа.

— Специален агент Кънингам и аз дойдохме тук, полковник, за да ви уведомим за бягството на девет от вашите подопечни затворници.

Тя кимна и ни покани с жест да седнем, след което се запъти към стола зад грубо боядисаното в синьо бюро.

Всеки път, когато видя Фетисова, се удивлявам, че една жена, без значение коя е тя, може да бъде толкова отвратителна. Фетисова надвишаваше поне двойно всяко разумно тегло. Забелязах, че зелената пола на униформата ѝ имаше гадната особеност да се повдига до определено място на бедрата и да разкрива надиплените ѝ бутове, обути в сив найлонов чорапогащник, докато се разхождаше из канцеларията.

Когато гледаше директно към нас, лицето ѝ беше почти идеално кръгло, червендалесто, набръчкано повече от нормалното за нейните четиридесетина години, а черната коса беше щедро украсена с червени петна. Спомних си, че в далечното минало, ако някой искаше да изчетка всемогъщата председателка на Студентския съюз, непременно трябваше да спомене косата ѝ.

— Да ме уведомите за избягали затворници ли? Мислех си, че се разбрахме по този въпрос по време на срещата ни с кмета — обърна се тя към Аби.

— Не е просто информация — каза Аби. — *Доказателства* за бягство.

Очите на Фетисова почти се изгубиха зад пухкавите зачервени скули, така че когато попаднеш светлина върху тях, те проблясваха лукаво, което ми напомни за В. И. Ленин — както човека, така и котарака.

— Първо ми обяснете как така стигнахте до положението да ми предлагате такава информация. — Разкопча горния джоб на куртката си и извади цигари. — Може би имате някакъв информатор? Човек, който със сигурност получава от вас пари, долари. Трябва да ви

предупредя, че в Русия на подобни хора не може да се разчита особено. — Усмихна се злорадо. — Боя се, че в нашата държава историята на доносниците е дълга и богата. Почти по правило са неблагонадеждни. Изненадана съм, че вашият колега от руска страна, Константин... — стрелна презрителен поглед към мен — не ви е разяснил това. Та как точно се сдобихте с тази информация, агент Кънингам?

— Съжалявам, полковник — отвърна енергично Аби. — Не мога да ви разкрия това. Нито пък съм длъжна. Аз и моят помощник, инспектор Вадим, работим на пряко подчинение на Всеруската прокуратура, чиято централа е в Москва. Сигурна съм, че ме разбирате.

Фетисова извади цигара и я запали. Движенията ѝ бяха дразнещо бавни. Техника за забавяне на действието до желанието от нея ритъм. Имах силното усещане, че е притеснена. Усмихна се.

При това положение да ѝ отвърне с усмивка щеше да е грешка. Аби се облегна назад, а красивото ѝ лице не трепна. Отместих поглед към стената зад главата на Фетисова. На дървено табло се кипреше дълго послание:

„1998 година бе обявена от тогавашния президент Елцин за година на изоставените руски деца. През същата година са арестувани заради криминални деяния над 200 000 деца.

Положението не се е подобрило. Наш дълг, граждани колеги, е да бъдем бдителен страж срещу растящата вълна от детска престъпност.“

Течението в зле уплътнената барака полюшваше няколкото листа, окачени на таблото — график на дежурствата през почивните дни. Охранителен отряд 22 поема смените на всичките четири наблюдателни вишки от 6:00 часа. Указания за почистване на бараките и третиране срещу гризачи. Дежурен медицински служител за месеца: д-р. Г. В. Потанин. *Потанин.*

Усетих, че очите ми се изцъклят.

— Не съм уведомена от Москва — каза полковник Фетисова.

— Не очаквайте да го направят — отвърна Аби. В гласа ѝ имаше категоричност, която впечатли дори Фетисова. — Вече ми предоставиха неограничени пълномощия във връзка с разследването, което вода. Ако желаете, можете да проверите това в Главна прокуратура в Москва още сега.

Униформената жена зад бюрото стисна устни, разколебана как да продължи разговора. Отместих погледа си от лицето ѝ и надникнах през прозореца. От самия лагер не можех да видя почти нищо. В отсрещния край на открития асфалтиран плац колона от малки сиви силуети излизаше с маршова стъпка през портала. На рамената си носеха лопати с абсурдно дълги дръжки за такива малки деца. Когато и последните в колоната минаха през портата, тя започна да се затваря. Какво участие имаше Потанин във всичко това?

— Изправяте ме пред проблем — каза Фетисова след малко. Облегна се назад и изпъна куртката си. — Аз, разбира се, отговарям за всички трудови лагери за малолетни в Колска област...

— А колко са те, полковник? — попита Аби.

— Това е поверителна социална информация — отвърна троснато Фетисова. Стана и започна да се разхожда из стаята дори се спря до прозореца, преструвайки се, че се взира в нещо навън, което е привлякло вниманието ѝ, като по този начин отново ни предостави възможността да огледаме свивките на подутите ѝ колене. — Малко ми е трудно да приема предложената от вас информация — добави тя, обръщайки се с лице към нас. — Защото тази сутрин се свързах с всичките коменданти на лагери поотделно. Наредих им *незабавно* да направят поименни проверки. Ето тук са резултатите. — Вдигна лист хартия от бюрото. — Тази година *не е имало бягства* от никой лагер, подопечен на лагерната администрация в Кола. Последният случай е с две момчета, които бяха заловени отново само часове след бягството. Това беше преди Нова година.

— Хайде да зарежем глупостите — каза рязко Аби. — Не става въпрос просто за някой от лагерите. Имената, с които разполагаме, са от *този* лагер.

Дори червендалестото лице на Фетисова пребледня.

— Може да разполагате с имена — каза тя, — но какви доказателства имате, че тези деца са избягали?

— Имаме идентификационните им номера, под които ги е регистрирала лагерната управа. Имаме даже и снимки — добавих аз за ефект. — Ако децата са още тук, просто ни ги покажете.

Фетисова се окопити и поклати глава с пародийно печално изражение.

— Боя се, че някой ви е взел парите за нещо, което на вас ви се е искало да чуете. Комендантът тук, на К 27, е проверил имената, които сте му изпратили с факс тази сутрин. Вашите обвинения, че са избягали девет деца, са му се сторили доста интересни.

— Интересни?

— Точно така се изрази.

— Значи той не отрича, че имената в списъка са на деца, затворници в този лагер?

— Не, разбира се. Нещо повече, според неговата информация всичките девет деца до неотдавна са били на лечение в медицинския стационар на лагера.

— На лечение от какво?

— Хайде да решим този проблем така, както диктува логиката, агент Кънингам. Ако ми позволите... — Отиде до бюрото, вдигна слушалката на телефона и каза: — Готови сме.

Вратата се отвори почти на секундата. Млад капитан в зелената униформа на лагерната администрация я задържа отворена.

— Това е капитан Лошкин, комендант на този лагер. Ако пожелаете да ме последвате — каза Фетисова, излизайки с тежко поклащане пред нас, — ще ви покажа вашите девет избягали затворници. — Погледна младия капитан. — Боя се, че някой си е направил лоша шега за сметка на нашите градски другари.

Забелязах, че капитанът едва успя да загатне усмивка.

Дадоха ни бели маски от марля. Вървахме по отъпканите пътечки покрай дървените лагерни бараки. Смрадта, излизаща от отворените врати, беше непоносима. Беглият поглед в един-два от прозорците попадеше на скупчени върху нарове деца, люлеещи се крачета като кибритени клечки, изранени от недохранване устички.

Капитанът посочи с ръка бараката, покрай която минавахме.

— Най-големият бич за нас е туберкулозата — подхвана той, но замлъкна под свирепия поглед на Фетисова.

— Капитане, това не е медицинска проверка — каза тя. — Още по-малко пък обиколка на туристически забележителности. — Обърна се към нас. — Тук вършим една добра работа при изключително трудни условия.

Аби се спря като вкаменена пред входа на една барака.

— Боже мой, полковник — каза тя, едва сдържайки гласа си. — Що за извратен светоглед трябва да имате, за да се гордеете с работа като тази?

Само че Фетисова, можех да предупредя Аби за това, не падаше лесно по гръб.

— Публична обида към администрацията на лагерите в Русия ли отправяте? — каза тя ехидно.

— Не — отговори Аби. — Чисто лична.

Огромното гробище беше в отдалечен край на лагера, в подножието на хълм. Усетих, че Аби ме подръпва за ръката.

— Същото е — каза тя. — Гробището от скицата на Джоун. Поточно от липсващата страница в скицника й.

В сектора, в който ни заведоха, имаше може би стотина могилки от пръст с кръстове, сковани от груби дъски. Вече на чист въздух, свалихме маските си и продължихме да вървим — Фетисова и Аби отпред, аз и капитанът — зад тях, към един ъгъл в гробището, където надгробните могили още не бяха обрасли с мъх. Фетисова и Аби пред нас представляваха странна гледка, почти категорично отрицание, че двете са от един и същ пол. Едната с дебела зелена зимна униформа, неприятно сгорещена от неочаквано силното пролетно слънце. Другата — стройна, със светъл ленен костюм, малък сак, праметнат на рамото, придържаше сакото си разтворено с небрежно пъхнати в джобовете на полата длани и крачеше СПОКОЙНО по стръмнината пред нас.

— Мислех, че доктор Потанин е психиатър, а не фелдшер качах на капитана.

— Докторът започна да работи тук именно като психиатър — отвърна той. — Но при нас щатните бройки са за общопрактикуващи

лекари. Доколкото разбирам, полковник Фетисова го е склонила да дава периодични дежурства тук като лекар без специалност.

— А имал ли е дежурства този месец?

— Идва тук в средата на всяка седмица. В сряда е денят за прегледи и записване за лечение в стационара.

Настигнахме Аби и Фетисова. Вляво от нас малка група деца на дванадесет-тринадесет години копаеше плитки гробове, надзиравана от само един пазач. Забелязах как Фетисова се обръща към капитана и притваря изразително очи. Капитанът я разбра. Отиде бързо при работещите деца и каза нещо на пазача. Отрядът се оттегли след секунди, изоставяйки лопатите. Децата се строиха и тръгнаха с бърза крачка надолу по склона.

Полковник Соня Фетисова се успокои. Застана с ръце на кръста, с надиплена на дебелия ѝ задник пола и леко килната назад фуражка с червена околожка.

— Виждаш ли, инспекторе — каза тя, обръщайки се за първи път директно към мен, — *някой* се е заблудил много сериозно.

Погледна злобно Аби и не остави никакво съмнение у двамата ни кой според нея е този *някой* или поне кой ще се окаже в тази роля.

— Да видим вашия списък — каза тя. Наведе поглед към най-прясната редица от гробове. — Ирина Лактова... — Посочи към най-близкия дървен кръст, на който пишеше: „*Ирина Лактова, 2005–2017. Вечна ѝ памет.*“ Тикна списъка в ръцете ми. — Заповядай, провери ги лично.

Отдръпна се настрана, демонстрирайки, че за нея въпросът е приключен.

Хвърлих едно око на списъка, за да си го припомня, и след това огледах набързо редиците гробове. Излизаше, че всичките деца, които предната нощ бяхме откарали до норвежката граница, са там, под земята.

— Каква е причината за смъртта? — попитах аз.

Тя се намръщи така, че все едно каза: „*От какъв зор трябва да продължаваш с тези глупости?*“

— Носите ли смъртните актове, капитане?

Младият капитан ми подаде свитък от документи, напечатани върху евтина хартия с петна от кафяви дървесни частици на всяка страница.

— Зараза с ешерихия коли бактерии — прочетох на глас причината за смъртта.

— Епидемията вече е преодоляна — каза по навик капитанът.

Фетисова се усмихна тържествуващо:

— Сега разбирате колко изненадана бях, когато ми заявихте, че имате информация за бягство. И ми предоставихте ето *тези* имена.

— Не информация, а доказателства — каза Аби.

— Доказателствата са ето там, в земята — отвърна Фетисова и посочи с дебелия си ръка надгробните могили.

Аби бе застанала малко встрани и по-високо от нас, на стръмна пътечка, която водеше към каменен зид.

— Упълномощена ли сте да подписвате заповеди за ексхумация, полковник? — попита тя със спокоен глас.

Соня Фетисова зяпна с широко отворена уста.

— Ексхумация! — каза тя. — Ексхумация ли искате?

— Питам дали имате правомощията да я разрешите — отвърна Аби с онази студена решителност в движението на устните, която вече бях имал възможността да видя веднъж или два пъти.

— И дума не може да става.

— Може би дежурният, доктор Потанин, ще разреши — подхвърлих аз.

— Той няма такива права — каза пренебрежително Фетисова. — Когато работи тук, той е мой подчинен.

— Лекарят няма права, а самата вие отказвате да разрешите? — каза Аби с безизразен тон.

— Точно така.

— В такъв случай може би ще ни позволите вместо това да разговаряме с някои от подчинените ви? Не е проблем, нали? — попитах аз.

— Със случайно подбрани хора от персонала ли искате да говорите?

— Преди всичко с тези от болничния стационар.

— Представям си какъв хаос ще настъпи в дневния режим на лагера. Освен това като гости ще се изложите на неоправдан риск. Не мога да разреша.

— Значи отказвате да ни сътрудничите? — взе думата Аби. — Както за разпита на персонала така и за ексхумацията? Това ли е

положението?

Наблюдавах внимателно полковник Фетисова. Първоначално тя настръхна, но после бавно се отпусна.

— Положението е, че в правилника за лагерната администрация е казано ясно: аз решавам какво ще става в поверените ми лагери, освен ако няма изрични разпореждания от кмета на Мурманск или губернатора на областта. Вероятно добре знаете, че в момента Колска област няма губернатор, агент Кънингам.

— Резултатите от изборите в неделя ще променят това положение в една или друга посока — казах аз.

— Значи трябва да изчакаме и да видим дали новият губернатор ще одобри това отвратително деяние — заключи с пълно удовлетворение Фетисова. — Дотогава думата на кмета Осопов е закон.

48.

Екип на милицията бе арестувал Потанин и го беше докарал в Манастира. Аби и аз го отведохме в големия ѝ кабинет. Стоях облеганат на стената встрани от него, но почти извън обсега на погледа му от стола на който седеше. Лицето на Потанин както обикновено беше небръснато, но пребледняло и изопнато. Под ръката си държеше кафява картонена папка. Каза, че иска да разграничи точно ролята си в целия този бизнес. Повече от очевидно бе, че е изплашен.

— В целия бизнес? — попитах аз от мястото си до стената.

— В търговията с деца. — Сложи папката на бюрото пред Аби. — Моля ви, прочетете това, госпожице Кънингам. От него ще разберете как започна всичко.

— Разкажете ми го вие. — Тя избута папката настрани.

— Имате ли нещо за пийване тук?

Аби отмести раздражено погледа си от него към мен.

— Идеята не е лоша — казах аз. — Аби?

Тя кимна с примирение и аз отидох в другия кабинет да взема бутилка и чаши. Когато се върнах и ги сложих на масата, Потанин вече говореше.

— Преди година или малко повече... — Потанин взе чашата, която побутнах към него. — Преди година или малко повече ме повикаха да се срещна с полковник Фетисова в управлението на детските наказателни лагери. Отидох в кабинета ѝ в града и бях посрещнат радушно, с кекс и много хубава водка „Кубан“. Въпреки това се боях. Не всеки ден те викат в кабинета на високопоставен офицер от затворническата администрация.

— И какво искаше тя? — попитах аз.

— Две неща. Каза, че най-напред искала да направи справки за квалификацията ми.

— Това сигурно ви е накарало да се почувствате доста неприятно.

Той се усмихна загадъчно.

— Естествено е да си го помислите.

Обърнах се към Аби, която се намръщи на този отговор.

— Квалификацията на доктор Потанин е значително по-ниска от афишираната. — Чух тих стон откъм Потанин. — В действителност вие нямате право на званието лекар. Не е ли така, докторе?

— Какво беше заключението на полковник Фетисова? — попита Аби.

— При второто ми посещение при нея, седмица по-късно, че е направена проверка за квалификацията ми и тя се е оказала безспорна.

— Е, това е било истинска изненада за вас.

— Разбира се. Но аз съм руснак. Ясно ми беше, че става въпрос за почти неприкрита заплаха. Истината за квалификацията ми нямаше да бъде разгласена при известни условия.

— А те бяха...?

— Предложи ми длъжност в К27, поправителния лагер за деца в Нивка, с ясното съзнание, че няма как да откажа. Като приходящ лекар. Един ден седмично. Срещу солидно заплащане.

— И мълчанието ви за всичко, което виждате там.

— Това се подразбираше.

Седнах на ръба на бюрото и го попитах:

— А ти какво видя?

— Мизерия и лошо отношение, които превъзхождат въображението ми. Недохранени деца под постоянната заплаха от диария и туберкулоза. Жесток режим на лишения, крепящ се върху авторитета на половин дузина покровителствани главорези в юношеска възраст. Зимно време охраната на лагера почти не мърдаше от караулното помещение. Това, което видях, инспекторе, не се различаваше много от лагер за осъдени на смърт.

Напълних повторно чашата на Потанин.

— Миналата зима изгубихме близо двадесет и пет процента от децата. Двадесет и пет процента! Главно вследствие на болести, разбира се. Но също и побои, убийства.

— Не това си дошъл да ни кажеш.

— Не. Аз не съм направен от чуплива глина, инспекторе, но въпреки това много добре съзнавах риска, ако проговоря. Това е дилемата на страхливеца. — Той гаврътна водката си наведнъж и издиша силно през стиснати зъби. — Но в лагера ставаше и нещо

друго. Болничният стационар е построен на разстояние от затворническите бараки. От мен се искаше, когато съм на работа, да мина през всичките и да подбирам най-здравите деца. Не болнавите. Не най-нуждаещите се, а най-здравите.

— И ги прибираха в стационара.

— Точно така.

— С каква цел?

— За доохранване, обезпаразитяване, обличане с по-добри дрехи. Полковник Фетисова идваше и отстраняваше всяко дете с белег или липсващи зъби. Оставаха само най-добре изглеждащите.

— И какво ставаше после?

— След около месец, когато видът им станеше като на нормално здраво дете...

— От вас се искаше да подпишете смъртните им актове.

— Да. Без да ми позволят оглед на телата. — Потанин сведе поглед. — Съвсем скоро стана безпредметно да се правя, че не разбирам за какво са предназначени.

— Но си замълчахте, защото приятният ви живот в клиниката е обречен, ако Фетисова разгласи, че всичките ви дипломи не струват пукната пара — каза Аби с откровено презрителен тон в гласа.

— Добре, Майлс — отговори му Аби, променяйки внезапно тона на гласа си в приятелски. — И това е достатъчно.

Погледнах я втрещен. Нима го пускаше да се откачи от куката? Той закима колкото на себе си, толкова и на нея по начин, който напълно изключваше присъствието на наглия руски простак, облегат на стената.

— Само още нещо — добави Аби, вървейки към вратата. — Случайно да си се срещал с шефката на детските наказателни лагери, полковник Фетисова?

— По-често, отколкото бих искал да си спомням.

— Но не си й предал анонимното писмо за празните ковчези?

— Защо трябва да го правя?

— Тя отговаря за този район.

— Бях сигурен — отвърна той бавно, — че писмото е творение на луд. Празни ковчези... Признай си, ти какво би си помислила?

— И спомените, като слънцето, пробиват между облаците — казах аз.

— За какво говорите?

— Само преди минута изобщо не си спомняхте да сте получили
такова писмо.

— Само половин час долу, в мазето... — говорех си в коридора
пред кабинета на Бриджър. — Дай ми го само за половин час.

— Разбирам чувствата ти — каза тя със съчувствена усмивка. —
Самата аз бих се разправила с него, ако можех. Той е в играта, убедена
съм.

— Но дали той е убиецът?

— Не. Не ми се вярва. Той е брънка от някаква верига. Мисля, че
самият убиец е далече по-надолу в системата от Майлс Бриджър.

— В такъв случай как ще действаме? Да направим нещо като
взлом в апартамента му?

Познато тревожно изражение пробягна по лицето ѝ и тя тръгна
забързано по коридора, измърморвайки:

— Хайде стига, за бога.

Настигнах я и я хванах за ръката.

— Какво става? — попитах. — Само преди десет секунди
говореше, че искаш да го смажеш от бой в мазето. — Вече се бе
обърнала с лице към мен. — Чуваш точно това, което искаш да чуеш.
Аз казах *нещо като взлом* в апартамента му.

Пое дълбоко дъх няколко пъти, след което погледна към ръката, с
която я бях хванал. Пуснах я.

— Ще направим следното — каза тя. — Поставяме го под
денонощно наблюдение. Ще се разберем с Дронски да прикачи,
подслушващо устройство на телефона му. Ще действаме прекалено
очевидно, направо нагло. С прещраквания по линията, следене с кола
от съвсем близко разстояние. Надяваме се да го подтикнем към опит за
бягство. Тогава ще го заловим и ще го предадем на теб и Дронски за
разпит.

— Не ми е необходим Дронски.

— Необходим ти е и още как — намръщи се тя.

Двадесет минути по-късно двамата се препъвахме сред строителните отпадъци в недостроения блок на улица „Тургенев“. Старшината, който ръководеше оперативната група за заснемане на местопрестъплението, ни чакаше пред апартамента на Джей с дебела папка под мишница.

Тежката миризма на кръв се беше изпарила благодарение на отворените прозорци. Книгите бяха струпани в един ъгъл, а през отворената врата на спалнята забелязах, че завивките от леглото са махнати и е останал само съвсем леко окървавеният матрак.

— Какво сте ни приготвили? — попита Аби, докато се ръкуваше със старшината.

— По отношение на пръстовите отпечатъци — започна той официално, разтваряйки папката и подавайки ѝ снимки на оцветени отпечатъци, — както обикновено, от вратата са снети най-много. Хората не използват само дръжките на бравите. Те бутат вратите, затварят ги, като ги хващат за края на плота и ги придърпват към себе си. Плъзгат длани по тях, докато разговарят с някого в съседната стая.

— Има ли нещо прясно, което да се различава от отпечатъците на жертвата?

Старшината се изкашля.

— Прекалено много е оставил инспекторът ето тук — отговори той, поглеждайки ме почти подигравателно. — По цялата врата...

Нищо чудно нямаше в следващите му думи:

— ... И един отличен отпечатък от цяла длан върху огледалото в банята.

Аби повдигна заинтригувано вежди.

— Бях забравил, че наистина влизах в стаята — обясних аз. — Тя беше в банята. Не чувах добре какво ми говори.

— Има ли нещо друго, което може да се оприличи на неотдавнашно? — обърна се Аби към старшината.

— Няколко размазани кървави петна по кранчетата в банята.

Много трябва да се работи над тях, за да покажат каквото и да е. Източихме сифона и там също намерихме разтворена кръв. Изглежда, убиецът си е измил ръцете, преди да си тръгне.

— Но няма нищо, за което бихме могли да се захванем.

Старшината се оказа от онзи тип хора, които оставят най-вкусната мръвка за десерт. Извади два екземпляра на една снимка от

папката си и ни ги подаде. Беше трудно да се разбере веднага какво изобразяват.

— Отпечатъци от стъпки — обясни той, докато обръщах снимката в правилната посока. Навсякъде около леглото. Бих казал, че са от кожени обувки на мъж, който стъпва тежко на дясната пета. Четиридесет и четвърти номер, което предполага доста висок човек.

Аби разглеждаше внимателно снимките.

— Това копия ли са? — попита тя.

— Всичките са копия — отговори старшината. — Можете да вземете цялата папка.

Последвахме старшината в спалнята. Стените, едва сега забелязах, бяха оплискани с кръв. До леглото имаше огромно петно. Няколко места върху светлосивия мокет бяха маркирани със залепена жълта лента. Кървавите отпечатъци от стъпки бяха съвсем ясни. Почувствах, че ми действат особено смразяващо, и подскочих неволно, когато мобилният телефон на Аби иззвъня.

Тя го извади от чантата си и отиде в съседната стая.

— До какво заключение стигнахте с отпечатъците от обувките? — попитах старшината.

— Самите отпечатъци изяснихме бързо. Но и на килима отвън бяха намерени ясни кървави следи. И по един от работните комбинезони от купчината в коридора. Според мен той си е почистил обувките именно там.

Вдигнах поглед. Аби стоеше в рамката на вратата.

— Обади се Пински. Линкълнът на Майлс Бриджър има регистрационен номер, който съдържа цифрите 3141 — обяви тя.

49.

Американският консул стоеше приведен напред, облегал длани на бюрото, с присвити рамене. Беше едър мъж, без да е изключително висок. По моя преценка обувките му бяха четиридесет и четвърти номер.

— Надявам се разбираш, Аби, че не смятам да отговарям на въпросите ти цял работен ден. Каквото и да искаш да научиш, може да почака до утре. Следобед трябва да наваксам цял куп работа.

— Ще се наложи работата ти да остане на заден план — каза Аби. — Нека да бъдем наясно, в случая ФБР разследва смъртта на Джей Делерман.

— За бога, Аби. Познавах Джей. Работеше тук известно време. Бях потресен колкото и всеки друг, който я е познавал. Но не можеш просто ей така да нахълташ тук и да очакваш, че ще зарежа всичко, с което съм се захванал... Кажете какво ти трябва и ще разпоредя на сътрудниците си да ти съдействат за всичко. Но извън това не виждам какво общо имам аз.

— Нека да ви кажа тогава — намесих се грубо аз. — Колата ви е забелязана пред нейния блок приблизително по времето, когато е убита. Това обяснява ли какво общо според нас имате вие, господин Бриджър?

Никога не бях виждал толкова рязко отпускане. Сякаш изведнъж се прегърби. Вратът му увисна напред и заби поглед в бюрото.

— Мога ли да попитам — каза той, без да вдига очи — откъде знаете, че е била моята кола?

— Просто е имала заден номер. Това удовлетворява ли ви?

Той се оттласна от бюрото и се изправи с думите:

— Мога да ви обясня.

Напрегната тишина завладя стаята. Усещах, че този човек е безкрайно хитър. Той ли беше Скорпионът — умен, подъл, похотлив? Как ли щеше да обясни факта, че колата му е била там в четири и половина през нощта, когато бе убита Джей?

— Отидох да я видя — каза той. — Да се срещна с Джей.

— В четири часа след полунощ?

— Жена ми страда от безсъние. Първите няколко часа спи неспокойно. Някъде около три след полунощ взима едно много силно течено лекарство.

— Проптекнол ли? — попитах аз.

— Да, проптекнол. То е най-новото и най-ефикасното.

И същото лекарство, от което имаше следи в труповите на Наталия и Джоун, отбелязах си наум.

Аби бе извадила черния си бележник и записваше.

— Имах интимна връзка с Джей — продължи тежко Бриджър. — От времето, когато работеше в консулството. Но не я бях виждал от седмици. Проблемът беше, че Джей поиска да се разделя с жена ми, а аз ѝ отказах. Това е една много стара история, Аби. Сигурен съм, че вече си чувала за нея.

Не беше точно това, което ми каза Джей, но не бе изключено самата тя да е решила, че половината истина — нейната половина — звучи по-добре от цялата.

— Знаеше ли Джей, че ще отидете при нея? — попитах аз.

Той се поколеба.

— Да. Обадох ѝ се. Не беше особено въодушевена.

— Но въпреки това отидохте?

— Липсваше ми — сви рамене той. — Бях пийнал. Известни са ви всичките вулгарни мотиви.

— Искал си да правиш секс с нея — каза Аби.

— Не го отричам. Но исках и просто да си поговорим.

— И какво се случи, когато пристигна в апартамента ѝ — попита Аби.

— Не стоях много. Дори не пожела да ме пусне вътре.

— Нямахте ли ключове? — намесих се аз.

— В интерес на истината преди време ми беше дала един комплект ключове, но те бяха за стария ѝ апартамент до пристанището. Не бях удостоен с честта да ми даде и за този. — Погледна ме в очите. — За разлика от вас очевидно.

Прислужникът в гардеробната на консула, руснак, се притесни много от нашето желание да я огледаме.

— Трябва първо да поискам позволение от консула — каза niskият и дебел мъж с престилка на зелени и черни райета.

— Късно е. Консултът вече си е вкъщи — отсече Аби. — А нашата задача е спешна.

— Но тази гардеробна се използва само от един човек. По-добре ще е да изчакате до утре.

— Отворете само шкафа с обувките — намесих се аз. — След пет минути излизаме.

Мърморейки си нещо, прислужникът извади малък ключ и отвори гардероба зад себе си. В горния му отсек имаше два-три тъмни костюма и смокинг. В разделен на два етаж рафт под него имаше пет или шест чифта обувки. Бръкнах вътре и тържествуващо извадих единия от тях. Но още преди да погледна отпечатания на подметката им знак за размера, усетих, че не са достатъчно големи, за да съвпадат с отпечатъците от кървавите стъпки по сивия мокет в спалнята на Джей.

Поехме бавно към кабинета на Аби.

— Вече бях решила, че сме го разобличили — каза тя и поклати глава. — Прекалено голямо е съпадението. Бил е там посред нощ, горе-долу *точно* в предполагаемия момент на убийството ѝ. Има нещо, което не успяваме да видим, Константин. — Стигнахме до вратата на кабинета ѝ. — Хайде, преди да се приберем в апартамента ти, да изпием по едно кафе. Може и да добавим нещо в него.

Това беше първото приятелско предложение, което правеше след онази нощ, когато се напихме, и ми беше много тъжно, че трябва да ѝ откажа.

— Госпожа Баданова ме помоли да се отбия в предизборния ѝ щаб...

— Толкова късно през нощта?

— Каза, че е много важно. Разбрах се с Пински да те откара до апартамента. Не забравяй да заключиш. И не отваряй на никого, независимо колко висок пост заема в американското консулство. Предполагам, че ще се прибере до час-два.

— Няма да те чакам, ще си легна.

Докато шофирах през града на път към Двореца, забелязах цели отделения от специалните отряди за охрана на изборите да излизат от късно затварящите барове и ресторанти по проспект „Пушкин“, след като са били обект на нечие гостоприемство, каквото изрично им бе забранено да приемат.

— Нашата длъжност ни дава огромни права — ми беше казал Зиновиев, назначеният от Москва наблюдател на изборите. — Но рядко се налага да ги използваме. Хората от специализираната охрана на изборите са толкова опитни, че спокойно можем да оставим контрола на тях. Важното е обществото да вижда в нас очите и ушите на руската демокрация.

След по-малко от половин час оставих колата си на сравнително празния паркинг пред Адмиралтейството. Госпожа Баданова ме посрещна в облицования с дървена ламперия салон. Беше намалила грима почти наполовина от обичайното. Косата ѝ бе вчесана стегнато назад. Изглеждаше неточно зле, но доста различно.

— Чувствам огромни угризения за това, че ви откъсвам от работата ви по следствието.

— Напредваме — казах аз. — За какво искахте да ме видите?

— Заповядайте, Константин. — Хвана ме за ръката и ме заведе в празната зала с огромната географска карта. Минахме мълчаливо по цялото норвежко крайбрежие, прекосихме с лекота до Шотландия и се насочихме през Атлантическия океан към източната морска граница на Съединените щати. — Стигнах до едно много важно решение. Изключително тъжно за мен. Но искам пръв да го научите. Реших да се оттегля.

— От изборите ли? Ще оттеглите кандидатурата си?

Видях, че в подпухналите ѝ очи напират сълзи.

— Дали той има нещо общо с ужасната смърт на Джей или не, стигнах до заключението, че не мога да се преборя с Рой Ролкин. Бих се борила с него докрай, ако смятах, че има някаква надежда да победя. Но не я виждам.

— Това ли показват резултатите от допитванията до общественото мнение?

— Това е неумолимата тенденция, в която се развиват. — Тя замълча за момент и забелязах колко отчаяние има в решението ѝ. —

Няма как да обърнем нещата. Той е спечелил изборната секция при стадиона на своя страна. Обещал е да употреби десет милиона долара от обществените средства за превръщането на „Динамо“ — Мурманск, в отбор от световна класа. А народът е полудял по тази идея. Загубата само в избирателния район на стадиона, Константин, означава загуба на целите избори.

— Но изборите вече почти са започнали. Няма ли да останете в тях докрай? Не можете да предскажете резултатите преди пускането на последната бюлетина.

— Мисля, че мога, Константин. Всеки регистриран избирател има право да гласува в предпочитаната от него секция. В деня на изборите „Динамо“ играят като домакини. Цял ден днес ваят регистрации в секцията на стадиона. Рой Ролкин може да си осигури между тридесет и петдесет хиляди гласа само с това обещание.

— Не можете ли да обявите, че и вие ще направите същото?

— Пресата ще ме сложи на дръвника. И с право. Бях прекалено самоуверена, Константин. Сега го разбирам. Трябваше да намеря опитен политик, който да наследи поста на мъжа ми. Трябваше да говоря от негово име, да организирам демонстрации в негова подкрепа, да набирам средства за кампанията му. — Очите ѝ се насълзиха. — Вместо това аз издигнах моята кандидатура. Смятах, че името на Антон ще ми осигури успеха. И ето че като глупачка осигурих на Рой Ролкин това, което Джей наричаше игра на собствен терен.

— Все още не сте изгубили — казах отчаяно.

— Бях надхитрена, Константин. Надиграна. И на всичкото отгоре смъртта на Джей... Господи — продължи тя полугласно. — Мразя политиката! — Бяхме се спрели до прозореца. Тя ме завъртя лекичко, така че и двамата да гледаме към залива. — Мразя предателството, което изисква тя! — Със свободната си ръка посочи към тъмния жилищен блок, чийто силует се очертаваше извисен в далечината над града под слабата светлина на северното небе. — Моето предателство към всички онези хора, които живеят ей там, горе, и се борят да построят отново живота си сред студ и полумрак. Към всички хора, които ми оказаха доверие.

— Не бива да се оттегляте. — Не за първи път чувствах тази жена като много близка. — Повярвайте ми. Ще измисля нещо.

В интерес на истината вече го бях намислил.

Когато Баданова ме остави сам в салона с картата, за да се срещне с предизборния си щаб в залата на горния етаж, аз с бавна крачка извървах цялата ширина на Америка. Прекосих Тихия океан и стигнах до Владивосток. В този момент, приятели, бях изцяло погълнат от проблема как да се разкъсам на две. Сигурен бях, че имам отговора на нейната дилема.

Но същевременно бях човек, чиято мисия е да открие изрода, виновен за смъртта на Наталия. Да намеря човека, който я е принудил да се изкачи в онзи горещ газоотвод към почти сигурна смърт. Намерех ли го, щеше да се пържи в ада. Вече бях решил, че няма да се стигне до съдебен процес. Че няма да има скверна размяна на аргументи между защита и обвинение пред облечен в тога и кимащ разбиращо съдия. Нямах да има унизителни писания в пресата за случайните ѝ сексуални експерименти с други жени. Не, приятели, той щеше да бъде пратен на оня свят. *Болезнено*. Така както си го представях в дългите моменти, преди да заспя — той щеше да свърши в огън. Мечтаех си да запаля една от онези големи чугунени пещи в подземията на „Лермонтов“ и да го откарам дотам на количка изкормен жив. И бях достатъчно полудял, за да си мисля, че братя Шакли от Шефийлд, Англия — строго гледащите производители на котли от викторианската епоха, щяха ако не да закинат одобрително, то поне да се намръщят безучастно и да извърнат погледи в друга посока.

Но оттук започваше моята трагедия на отмъстител, превърнал се във фигура с политическа тежест и имащ силата да се намеси решително в тези избори. Нима преди смъртта си Джей не ми беше подшушнала рецептата? В онзи момент само на шега. Но сега си ги спомних ясно: *„Има само един начин госпожа Баданова да спечели изборите в надпреварата с Рой — и той е в неделя някой да открадне от секцията на стадиона тридесет хиляди бюлетини.“*

Когато се върна, след около час, Баданова отказа да подкрепи идеята.

— Аз се боря с човек, който предварително урежда изборите казатя. — Човек, който с обществени пари купува гласове. Трябва ли да

сляза с едно стъпало по-ниско и да *открадна* гласове?

— Не виждам друга алтернатива — отговорих. — Знам какво повелява законът. Хиляди пъти сме разговаряли с Наталия за това, от което се нуждае Русия. Но законът трябва да е еднакво валиден за всички, или поне толкова справедлив, колкото хората могат да го направят. И двете страни трябва да спазват разпоредбите му.

— Но въпреки това предлагате да откраднете тридесет или четиридесет хиляди бюлетини от секцията на стадиона?

— Ще си помисля по този въпрос. Ще си помисля много сериозно. И междувременно ще ви помоля да не се отказвате от изборите.

50.

Аби ме изгледа така, сякаш съм полудял. Беше се облякла за работа, с прибрана назад коса и необходимия минимум грим. Стоях пред нея в светлината на задаващото се утро, смешен в смачкания си костюм, небръснат, с разхлабена вратовръзка и умиращ за чаша чай.

— Каниш се да откраднеш тридесет хиляди бюлетини?

— Не казах точно това. Опитвах се да обясня пред каква дилема сме изправени. Баданова е губернаторът, който ни е нужен. От интерес на нашето следствие е тя да стане областен губернатор. С нейното разрешение ще успеем да направим ексхумациите в лагера. Вследствие на нейното разрешение Фетисова ще бъде принудена да ни допусне да разпитаме когото пожелаем.

— И заради това си готов да *откраднеш* бюлетини?

— Готов съм *на всичко*, само и само да намеря човека, станал причина за смъртта на Наталия.

Имаше ли някакво значение какво си мисли Аби за нещата, които понякога се налага да се правят в Русия? Тя беше външен човек, не можеше да разбере. А аз живеях в този град. И все пак знаех си, че не биваше изобщо да споменавам пред нея за тези планове.

— Опитах се да обясня в какво се състои дилемата, за бога — добавих аз. — Не съм казал какво конкретно съм решил да правя.

Тя направи две крачки към кухнята, завъртя се на върха на черната си обувка и се върна две крачки, заставайки пред мен.

— Нужно ли е да напомням на *теб*, Константин — каза тя с леден глас, — че ние сме *крепителите* на закона?

— А нужно ли е аз да напомням на *теб*, че в Русия нищо не е ясно разграничено като черните и белите квадрати на шахматна дъска? — Примигнах и с усилие сдържах прозявката си. Думите ми не прозвучаха много убедително, както ми се искаше. Бях изтощен. Човешките сили не са безгранични. — Тук сивото преобладава — добавих, но и това прозвуча като извинение.

Тя си взе чантата и тръгна към вратата. В коридора спря и се обърна.

— Кажи ми само това, Константин. Какво според теб щеше да каже Наталия за идеята да се откраднат тридесет хиляди бюлетини в деня на изборите?

Потръпнах. Гледаше ме в очите и чакаше отговор. Смяташе, че е решила окончателно спора. Но и в този случай нещата не бяха ясно разграничени на черно и бяло.

— Наталия беше човек на действието. Притисната от обстоятелствата, тя щеше да направи това, което е необходимо.

— Но е вярвала и във върховенството на закона.

В мен се надигна гняв. Опитах се да го потуша, но той изригна като огън и дим на бойно поле.

— Ти пък как разбра в какво вярваше тя, по дяволите!

— Ами... Работейки по този случай, разговарях с всички, които са я познавали. — Тя пое дълбоко и ядно дъх. — Може би в известен смисъл я познавам по-добре, отколкото ти. Наталия не би се съгласила с унищожаването на законно подадени бюлетини.

Не издържах. Избухнах:

— Това, което знаеш за Наталия, е от втора ръка. Това, което си мислиш, че тя би или не би направила, не е нищо повече от дочути хорски приказки. Рой Ролкин трябва да бъде спрян. Казвам ти го. Наталия щеше да прозре тази необходимост.

Забелязах, че прави усилие да успокои положението.

— Обяснявам ти само, че това е налудничава идея — изрече тя със спокоен тон. — Искам да заявиш пред мен, тук и сега, че се отказваш от идеята.

— Това не мога да ти го кажа — отвърнах упорито. — И без това не съм решил още.

Тя кимна бавно. Забелязах, че изражението ѝ вече не е гневно.

— Чуй ме, Константин. От тази сутрин искам да стоиш настрана от следствието...

— Какво!

— Позволи ми да те информирам до какъв етап сме стигнали. За това, което постигнахме всички ние, работейки заедно. — Направи кратка пауза, а очите ѝ искряха. — Справка извлечение на ФБР от „Лоудмън банк“ в Бостън ни уведомява, че Айзъбел Бриджър е

получила по сметката си повече от шест милиона долара през последните четири години. Всичките пари са преминали през сметка с цифрово кодиран титуляр в Цюрих.

Почувствах победната тръпка от първия значителен пробив във всяко следствие.

— Значи са ни в ръцете.

— Щяха да са, ако не бяха се спасили междувременно. Половината от нощта прекарах в апартамента им с Пински...

Почувствах се виновен. Трябваше там да присъствам аз.

— Открихте ли нещо?

Кратко и рязко поклащане на главата беше отговорът ѝ:

— Бриджър е разбрал, че идва потопът. В апартамента не е оставено нищо уличаващо. Професионална работа. Всички снимки и документи са били нарязани и изгорени.

— Разпрати ли сигнал за издирване?

— За двамата, поотделно или заедно. Уведомих летищата, гарите, пътните служби...

— А автогарата?

— Даже и автогарата. Но не възлагам прекалени надежди, Константин. Говоря съвсем сериозно. — Спря се в средата на стаята с плътно долепени ходила. — Освен ако не ми обещаеш.

Не повярвах на ушите си.

— Искам да не участваш в работата по следствието, докато не решиш какво ще правиш.

Погледнах я втрещено.

— Какво ще правя ли?

— За или против онези тридесет хиляди гласа. — Тя кимна веднъж енергично, с което сякаш искаше да каже „това е положението“.

Изслушах тракането на токетата ѝ в антрето, отварянето на външната врата и шумното ѝ затръшване. Чашата с чая вече не ме влечеше. Налях си водка в чаша за бира, а после, след като размислих, занесох и нея, и бутилката в хола. Седнах тежко на дивана, държейки ги вдигнати високо. Или трябваше да се откажа от Баданова и тя да загуби изборите, да изоставя всички онези хора в рушащите се многоетажни жилищни блокове... Или да бъда отстранен от

следствието. Да не участвам в търсенето и, убеден бях, неизбежното залавяне на убиецата на Наталия.

Дронски вече ходеше. Пристъпваше с помощта на две алуминиеви патерици. Стоях пред отворената врата на стаята му и го гледах как куцука към едната страна, обръща се и тръгва в обратна посока.

— Как ти се струва, шефе?

— Грациозен си като балерина — отвърнах.

Спря се и ме огледа.

— Не мислиш ли, че трябва малко да поспиш? — попита и след това продължи към прозореца.

— Дремнах няколко часа на дивана. Това няма да помогне за решаването на проблема ми. Слушай, Аби ме изгони. Отстрани ме от работата по случая.

Вече беше стигнал до прозореца. Спря се там с гръб към мен, след което се обърна тронаво.

— Обади ми се преди малко.

— Да иска съгласието ти?

— Точно така. Заповядай, шефе, седни. — Кимна към един стол.

Влязох в стаята и седнах на светлозелената покривка на леглото.

— И ти го даде просто ей така.

— Не просто ей така, но го дадох.

— Формално ти ръководиш това следствие.

— Така е.

— Значи можеш да промениш решението си.

— Не, шефе, не мога да го направя. — Големите му кафяви очи не се отместваха от моите. — Крайно неприятно ми е да го кажа но смятам, че е права.

— Боже господи, Дронски! Една победа на Баданова ще ни помогне да намерим ключа на загадката. От нея ще получим разрешение да преровим лагера основно. Разрешение да установим защо някой си играе на възкресяване, инсценирайки, че погребва децата после ги извежда от лагера. Това е в основата на целия случай. С тази дейност се е занимавала и Наталия, когато е била отвлечена!

Дронски извади цигара. Косата му беше подстригана, по-точно — остригана, след последното ми посещение при него и сега, като се наведе да запали цигарата, забелязах по-бледия белег на темето му.

— Напредваме към целта, шефе — каза той. — Не по желанието от теб начин на действие, но напредваме.

— Нито по желанието от мен начин, нито с желаната от мен бързина.

Той сви рамене. Жестът стана причина стомахът ми да се свие.

С него Иля Дронски ми казваше, че не може да обсъжда въпроса с мен.

Откъм коридора се чу потракване на санитарна количка. Той • погледна към отворената врата с надеждата, че някакво рутинно задължение на персонала ще прекрати разговора ни. Само че сестрата, която тикаше количката, подмина, без дори да погледне към нас.

— Поговори с Аби — казах аз. — Не може точно в този момент да бъда отстранен, Дронски.

Той се обърна към мен с високо вдигнати вежди и набръчкано чело.

— Не е лесно за всеки да работи с теб, шефе.

— За чешит ли ме смятате?

— Казвам само, че не бива да се сърдиш на Аби.

— Не й се сърдя. Сърдит съм на себе си. За какъв дявол ми трябваше да й казвам, че обмислям кражбата на десет урни с бюлетини? Тя няма представа как стават нещата в Русия. Не знае какво зло ще бъде Рой Ролкин за Кола, ако стане губернатор. Чу ли тази сутрин какво сочат резултатите от предварителните анкети? Той изпреварва Баданова. В едно от проучванията има цели пет пункта преднина. Освен това е безспорен фаворит в секцията със стадиона.

— Значи все пак си решил за бюлетините, а, шефе?

Станах. Бях прекалено възбуден, за да стоя на едно място. Взех цигара от Дронски.

— Не знам. — Започнах да крача по маршрута на Дронски до прозореца и обратно. — Не е нужно да казвам, че трябва да се даде път на демокрацията. Изборът на народа си е избор на народа... Но именно по този начин са се възкачили на власт поне половината от покварените кметове и губернатори на области в Русия. Това Аби не го разбира. Тя гледа на мен като на някаква опасност.

Дронски смачка цигарата си в пепелника и отново стана.

— Трябва да продължавам с раздвижването, иначе единият ми крак ще остане по-къс. — Вдигна двете патерици. — Виждаш ли ги? Нещо трябва да крепи равновесието. В това е цялата тънкост на ходенето в желаната посока.

— Може да представлявам опасност за самия себе си, по дяволите. Но не застрашавам никой друг.

Той ме погледна, свъсил вежди като Гручо.

— Шефе, може да провалиш разследването. Съвсем непреднамерено. Шефовете на Аби във Вашингтон я предупреждават за вероятността именно от нещо такова.

— Те за мен ли си говорят във Вашингтон?

— Все някой трябва да ти го каже, шефе... — Той се извърна от прозореца и сега лицето му беше загрижено. — Аби се бореше с нокти и зъби срещу Вашингтон рамо и само да останеш в екипа на това следствие. — Погледна часовника си, без да се отпуска от патериците. — Трябва да отивам, шефе. Имам час за физиотерапия.

Разделих се с Дронски и тръгнах бавно по коридорите към входа на „Лермонтов“. Разминавах се с обичайното за голяма болница множество от хора. Някога се чувствах уютно и като у дома си тук, но вече не беше така. След смъртта на Наталия всичко ми беше чуждо.

В столовата продаваха добра водка с аромат на колендро като лек срещу лош вкус в устата, затова се запътих натам. С чаша в ръка пуснах монети в телефона и звъннах на Аби в Манастира. Отговори ми Данилова. Тя ми каза, че Аби била излязла и нямала представа кога ще се върне. Тонът ѝ беше резервиран и неприветлив. Данилова вече бе чула новината.

Изпих си водката и реших, че имам нужда от още една. Не съм от онези, които вярват, че взимат най-добрите си решения, когато се напият. Дори напротив. Извън всякакво съмнение, най-забележителните гафове в живота си бях направил под влиянието на бутилката с бистра течност. Но с не по-малък успех правех същото и на чаша ароматен чай. От което следва смущаващият извод, че *няма никаква разлика*.

С течение на годините бях превърнал процедурата за вземане на важни решения в истинско изкуство. Давах си един съвсем прост съвет. Обърни чашка или две с нещо отпускащо, ако сериозността на решението го изисква. Изпий още една или две, ако пътят към решението ти се вижда особено стръмен. Ако проблемът изглежда неразрешим, купи половинлитрова бутилка, пъхни я в джоба и тръгвай да търсиш най-близката обществена баня.

* * *

Болницата „Лермонтов“ разполага със собствена баня — подобна на черква сграда с нисък куполообразен таван и стенни мозайки, на които са изобразени млади елини с лъкове и копия, дебнещи дивеч в гората, и кой знае защо с пениси в ерекция.

Оставих на съхранение дрехите и часовника си, платих си за хавлия, с която се завих и прикрих половинката водка, която внесох. Салонът на банята беше мъждиво осветен от зелени лампи, замъглени от носещите се във въздуха валма пара. Главозамаян от силната топлина, аз се отправих почти опипом към най-отдалечения от печката край и се отпуснах тежко на най-ниския от подредените като етажерка нарове.

И така, бях отстранен от случая. Бях откъснат от постъпващата информация. Но същевременно бях свободен човек. Това ме ободри в известна степен. Като свободен човек имах право на собствен избор и собствени решения.

В салона на банята беше почти тъмно и топлината вътре въздействаше по-скоро отпускащо, а не приспивно. Навсякъде около себе си чувах гласове на американци — нещо, което веднага се познаваше, дори и да не чуваш думите, по това, че звучат по-свежо от грачещите, загрубели от тютюневия дим гласове на руснаците на средна възраст.

Реших да степенувам нещата по важност. Избих си от главата всички мисли за следствието и се захванах за работа. Изпих две-три доста солидни глътки от водката с колендро и започнах да обмислям кражбата на тридесет хиляди бюлетини от подадените за Рой.

Първоначално идеята ми се струваше добра, после по-добра, а след това дори още по-добра. Успеех ли да измъкна бюлетините, печелеше Баданова. В качеството си на губернатор тя щеше да издаде разрешение за разкопаване на празните гробове в лагера Нивка и сериозен разпит на полковник Фетисова относно целта на нейната зловеща измама. Бях убеден повече от всякога, че ако научим цялата истина за трафика на деца, ще установим и името на убиеца само за часове.

Някъде сред парата един американски глас спомена нещо за предстоящите избори. Друг му възрази, а трети каза:

— Резултатите от тези избори вече са ясни. Ролкин разполага с толкова много незаконни пари, колкото не би могъл да произведе даже ако имаше собствена печатница.

Струва ми се, че именно в този момент взех решението. Дали не бях пиян? Погледнах към бутилката и установих, че съм изконсумирал съвсем скромно количество. Скрих шишето и влязох в леденостудения басейн, а след това минах и през масата за налагане. Там те пердашат с брезови клонки, докато се почувстваш толкова здрав и жизнен, че западняците чак се възхищават. Сигурен съм, че и самите руснаци винаги са се възхищавали от резултата, който се постига. Имам предвид, докато станат на възраст, колкото е средната продължителност на живота в страната, а тя е петдесет и осем години. След това започват да се замислят над публикациите в пресата за рисковете от сърдечни пристъпи, които крият изтощителната горещина и гмурканията в студена вода.

Облякох се и от фойето на „Лермонтов“ се обадох на разбойника Веня. Във въображението ми отново изплува средновековната картина — Веня, седнал в неговия огромен и ръждив чугунен салон, запален огън и печаш се на него вол. Когато отговори, по-конкретният образ на дребничкия, нечистоплътен мъж с кожухче от овча кожа и с мобилен телефон до ухото измести предишната картина.

— Искам да откраднете нещо за мен — казах аз.

— Няма никакъв проблем — рече той с ентузиазъм. — Елате в полунощ и носете чувала с парите.

Прекарах нощта при Веня, в изоставения кораб. Бях сбъркал за печашия се вол — всъщност гreeха на огъня набучени на железни

шишове сандвичи, пееха, десетки бутилки се търкаляха и дрънчаха по
неравния под. Огънят осветяваше танцуващи фигури.

51.

Доиде утрото на изборите. Хубав и ясен пролетен ден в един град, който съзнаваше, че днес се решава съдбата му. Знамена в червено, бяло и черно или пък в зелено и жълто се развяваха над сгради, коли и преминаващи камиони. Навсякъде се кипреха лицата на Рой Ролкин и госпожа Баданова — с грейнали усмивки или сериозни, в зависимост от внушението, което трябваше да направят плакатите. Автомобили с високоговорители обикаляха по улиците с послания и музика. „Така както аз исках“ като че ли се чуваше по-често, отколкото всичките руски песни, взети заедно. Имах чувството, че подобно на дявола Рой Ролкин е обсебил до една най-хубавите мелодии.

Като комисия за наблюдение на изборите Паско, Франк Синатра и аз обикаляхме из града, седнали на задната седалка в голяма лимузина мерцедес. През цялото време московският член на комисията стискаше презрително устни, сякаш това можеше да му осигури някаква защита срещу лъхащата от Паско телесна миризма. Отбихме се във всички по-големи изборни секции и демонстрирахме, че ни има.

Тази на стадиона беше четвърта или пета поред. Влязохме през големия портал и спряхме пред дълга барака, окичена със знамената на двамата опоненти. На огромен плакат, почти веднага вляво след входа, се мъдреше Рой Ролкин със синята фланелка на „Динамо“ — Мурманск, и обещавахе до две години да вкара отбора във Висшата европейска лига. Началото на мача тази вечер бе предвидено за шест часа. Когато запаянковците започнеха да влизат в секцията преди мача, Рой щеше да трупа гласове в съотношение десет към едно спрямо Баданова.

Слязохме от мерцедеса и старшина от специалните отряди на милицията за охрана на изборите ни въведе в бараката. Залата беше просторна и съвсем семпло обзаведена, според предназначението ѝ. Имаше десет отделни кабинки, макар че се използваше само една. Единична опашка от хора минаваше през групата на изборната

комисия, регистрираха документите си, скриваха се зад черната завеса на кабинката и после излизаха с малко гузни физиономии.

— Сега само капе — каза Паско. — Час преди началния сигнал на мача ще се наложи да поставим регулировчик за гласоподавателите на Ролкин.

Изобщо не се съмнявах в думите му. Появиха се група фотографии и Франк Синатра започна да позира с ефектна усмивка. В отговор на всичките зададени ми въпроси аз заявих, че до този момент членовете на комисията са силно впечатлени от отговорния тон на кампанията и организацията на изборния процес. Другите двама потвърдиха думите ми с енергично кимане.

Докато се връщахме към колата, усетих, че някой ме хваща за ръката. Зле обръснатата буза на Паско почти докосваше моята.

— Всичката неприязън между нас — каза той — забравена ли е вече? Зад гърбовете ни ли е?

— Изгарям от почти неудържимо желание, Паско, да те удостоя с една здрава порция ритници, каквито ти без съмнение си раздавал безброй пъти в мазето на Манастира. А после да захвърля твоето вече вмирирано тяло в река Кола. Като изключим това, бих казал, че всичко е забравено, да.

Той пусна ръката ми и седнахме в мерцедеса, като този път московчанинът се настани на предната седалка. Микробите подмишниците на Паско празнуваха настъпването на пролетта.

— Надявам се, че нямате нищо против — каза московчанинът, — ако смъкна малко прозореца в приятен ден, какъвто е днешният.

Прекратихме обиколката достатъчно рано, така че успях да се отбия в апартамента, преди Аби да се прибере. Когато влизах, телефонът звънеше. Затръшнах вратата след себе си и забързано прекосих коридора, за да вдигна слушалката. Без никакви официалности груб женски глас попита:

— Кой сте вие?

— Името ми е Константин Вадим. С кого искате да разговаряте?

— С инспектора.

— Аз съм.

— Слушайте. — Гласът беше дрезгав, но не на старица. — Четох в „Полярна правда“ за онези убийства. За жените, които са намерени в котелното на болницата.

— Това беше преди седмици.

— Също и за последната жертва. Закланата в собствения ѝ дом.

— Къде живеете?

Не обърна внимание на въпроса ми.

— Повярвайте ми. Знам кой е виновникът за този ужас — каза тя.

Гласът ѝ звучеше прекалено дрезгаво и смахнато, за да приема думите ѝ сериозно.

— Кой се обажда? — попитах, без да очаквам, че става въпрос за нещо повече от злонамерено накисване на съсед или работодател.

— Трябва да говоря лично с вас на четири очи, инспекторе. Необходимо е да ви обясня някои неща.

Поколебах се.

— Слушайте, елате в бившия женски манастир. Там има специално създаден кабинет във връзка с тези престъпления. Можете да дадете показания.

— Не. Невъзможно е да дойда в града. Вие трябва да дойдете при мен. Ще бъда в Града на порока след полунощ.

— Подскажете ми защо трябва да го направя.

Тя се изсмя с грозен глас.

— Вие сте честен човек, инспекторе. Така ми казаха. Имате почтена физиономия. Ще ми се отблагодарите.

— А за какво друго трябва да дойда?

— Ще се изненадате, когато разберете коя съм. Ще ви разкажа една стара история. — Замълча колебливо. — Стара история за една кукла.

— Ще дойда. Къде?

Часовникът в хола показваше шест без десет. Минах набързо под душа и си облякох вечерното сако. Малко преди шест и половина отново бях на улицата и разполагах с час или два до времето, когато трябваше да се явя в устроената на летището централна преброителна зала.

Жената, която се обади по телефона, ме заинтригува. Стара история с кукла!

Въпреки настойчивите ми въпроси тя не пожела да каже къде ще се срещнем. Само измърмори нещо неопределено:

— Няма да се разминем. Ще се срещнем, когато дойде подходящият момент.

Означаваше ли това, че ще ми се обади пак или ще ме спре на улицата? Наистина ли можеше да ми даде някаква информация? И защо точно на мен? Защото съм честен човек, както се изрази тя.

Толкова честен, че бях изтеглил последната си рубла от „Баренц банк“, за да платя за кражбата на тридесет хиляди бюлетини!

52.

Новото международно летище Кола е може би най-типичният пример за руското блоково строителство, който можете да си представите. Преди години управата му се опита да го популяризира с инициалите „KIA“^[1] и монтира осемметрови неонов букви над входа на централното фоайе. Само ден преди официалното откриване на някой му хрумна, че за американците това означава „Killed In Action“^[2]. Едно жестоко разбиване при кацане и още няколко зрелищни разминавания във въздуха за доста кратък период предизвикаха преосмисляне и огромните букви бяха заменени с по-скромния искрящо син надпис, „Kola International“.

Заради изборите летището беше подходящо украсено — почти без флагове и плакати на състезаващите се кандидати и главно с цветовете на град Мурманск. Щитове с оцветени в синьо и бяло четвъртини и гирлянди висяха от надвесените рамена на уличните лампи, а върху по-големите постройките на летищния комплекс мигаше специална инсталация със сини и бели светлини. От високоговорителите гърмеше патриотична музика и навсякъде се виждаха хора от специалните отряди на милицията за охрана на изборите, които регулираха движението и проверяваха документи за самоличност.

Шумът в централното фоайе беше оглушителен. Край масите за броене на бюлетини, подредени в кръг в средата на залата, се бяха настанили множество телевизионни екипи. Под звуците, понякога оглушителни, на патриотичната музика, която бях чул отвън, петдесет мъже и жени изсипваха бюлетините от малки метални сандъци и ги подреждаха за преброяване. Срещу всеки преброител от вътрешната страна на кръга от маси седеше униформен инспектор от милицията за охрана на изборите и следеше да не бъде пропуснат нито един глас. След преброяването на всяка избирателна секция резултатите се изписваха на огромен зелен екран, поставен на подиум в дъното на залата.

Всяка от състезаващите се страни разполагаше с кабинети и стаи за почивка на етаж над фоайето. Спрях се до вратата и оттам зърнах как Паско обикаля около кръга от маси с важна физиономия, която имаше за цел да внуши, че всичко му е ясно. Рой Ролкин тъкмо слизаше към фоайето от кабинетите на своя екип на горния етаж, заобиколен от съветници. Беше облечен в отлично скроен костюм, но на главата си носеше синята шапчица на мурманския „Динамо“. Дори на този късен етап той нямаше намерение да оставя съмнение у когото и да било, че всеки глас за него е глас за спасяването на гордостта и радостта на града.

Следвайки указателните табели, изкачих стълбището до входа и се озовах в коридор с кабинети, чиито врати бяха облицовани със знамена в жълто и зелено. Човекът от охраната ме позна.

— Ако търсите госпожа Баданова... — каза той и отвори една врата.

— Нея търся — отвърнах.

С влизането попаднах в облак от парфюм и плътната прегръдка на Мария Баданова, която ме придърпа навътре в кабинета. До стъклената външна стена сътрудници работеха на персонални компютри, а други разговаряха оживено и с високо самочувствие скупчени на малки групички в средата на стаята.

— Константин — тя ме прегърна още по-силно и притисна главата ми в обилно напарфюмираната си гръд, — никога няма да забравя какво направи за мен, за паметта на съпруга ми и за обикновените, честни хора в Мурманск.

Отскубнах се от прегръдката ѝ.

— Брей, удуших те — каза тя през смях. — Ако бях с тридесет години по-млада... — размаха закачливо пръст срещу мен — нямаше с толкова нетърпение да вдигнеш глава, за да дишаш... Е, хайде да изпием по чаша от това превъзходно френско шампанско, което няма нищо общо с второкачествените грузински реколти. Това е... я да видим... „Болаяже 2002“. Най-доброто.

Още преди да успея да продумам, тя вече ми наливаше в една чаша.

— Чакай — възразих аз и хванах китката ѝ, вследствие на което шумящата пяна на шампанското престана да набъбва в чашата ми. — Прекалено рано е за празнуване.

— Никак не е, мойто момче. Я погледни резултатите до този момент.

Тя се обърна към екрана и натисна един бутон. В първия момент екранът просветна в светлозелено, след което се появиха жълти букви върху зелен фон — списъкът на избирателните секции в града със съответния брой на подадените гласове за Баданова и Рой. В „Татарин“, „Маршал Жуков“, „Театъра“ и „Св. Николай“ Баданова водеше с по-малко, което ѝ даваше крехка преднина от шест хиляди гласа. Очакваше се тази нощ да пристигнат бюлетините от още девет или десет по-отдалечени секции, но и двамата знаехме от предварителните допитвания, че в тях бюлетините ще са разделени горе-долу по равно.

Официалните резултати от изборите нямаше да бъдат обявени преди разсъмване, но победителят щеше да е ясен далече преди това. Двете решаващи секции, които оставаха, бяха „Лермонтов“ и „Стадиона“.

— Допитванията на изхода от „Лермонтов“ показват, че печелим преднина пред Ролкин — каза Баданова и се извърна към мен. — Ще трябва да спечели разлика от над петнадесет или двадесет хиляди гласа на „Стадиона“, за да победи. — Тя довърши процедурата с наливането на шампанското и ми подаде чашата. — Но както чувам... — сниши глас, макар че около нас нямаше никой на достатъчно близко разстояние, за да ни чуе — той няма да ги получи. — В гласа ѝ прозвуча сдържано ликуване, което ме накара да я погледна в очите. Тя беше твърд демократ като мен. Кражбата на тридесет хиляди бюлетини бе въпрос на *необходимост*, на *отчаяние*. Не беше повод за ликуване. Тя вдигна чашата с шампанско към мен. — Мисля, че двамата с теб трябва да прием за горката Джей...

Тези думи ме удариха като куршум. Не ми подсказаха нищо ново относно смъртта на Джей, но ми изясниха много от събитията във вечерта на обявяването на кандидатурите, когато откарах Джей до дома ѝ.

— Ти си знаела за този план още тогава — казах, без да съм напълно сигурен.

Баданова се усмихна и отново ми подаде чашата с шампанско.

Нима бе планирала в самото начало това упражнение с натъкмяването на гласовете? Нима бе видяла в мен един пълен

наивник вместо верен приятел? Или може би идеалната глина, от която ще може да моделира отдавна замислен от нея проект?

Константин, казах си, не бива да допускаш това. Дори когато си трезвен, постъпваш като пиян. Не забравяй, че вече си съвсем сам. Това, което трябва да направиш още тук и сега, Константин, е да вземеш съдбата си в собствените си ръце.

И без всякакво съмнение това трябва да започне с едно радикално решение относно госпожа Мария Баданова.

— Ти си се била уговорила с Джей да ми подхвърли идеята — казах с възможно най-спокойния си тон. — Разбрала си се с Джей да ме заведе в апартамента си и да втълпи здраво в тъпата ми глава, че кражбата на тридесет хиляди бюлетини може да спаси града от катастрофа.

Тя продължи да се усмихва, но не каза нищо. Продължих да не обръщам внимание на подадената ми чаша. Не я взех. Видях как чертите на лицето ѝ се втвърдяват въпреки усмивката.

— После само си чакала аз да дойда и да убедя теб, че е необходимо да открадна бюлетините.

Тя отстъпи крачка назад и остави шампанското.

— Струва ми се, че прекалено драматизираш нещата, Константин. Доколкото си спомням, двете с Джей анализирахме цифрите. А те не изглеждаха добре. Освен ако...

— Освен ако цяла партия от секцията на стадиона не бъде задигната и изхвърлена в реката.

Тя се облегна на бюрото. Всичките ѝ претенции за чистосърдечност, даже за добронамереност се изпариха.

— Разчитам, че това вече е направено.

— Само донякъде.

— Не ме разигравай, Константин. Бъдещето на един цял град зависи от това.

— Както и бъдещето на Мария Баданова.

— Изненадваш ме, Константин. Неприятно. Кажи ми само, направи ли необходимото за бюлетините от секцията на стадиона?

— Да речем, че операцията е завършена само наполовина.

Последва продължително мълчание от нейна страна. След малко вдигна глава:

— Пазариш ли се? Пари ли искаш?

Погледите ни се срещнаха.

— Не... Едва ли става въпрос за пари. Разбира се, че не... Какво тогава?

Замислих се за момент.

— Ще се съгласиш ли, ако станеш губернатор, да се направи незабавна ексхумация на най-новите гробове във всички лагери, за които отговаря полковник Фетисова?

През следващите няколко секунди всичко ми изглеждаше ужасно бавно. Особено думите ѝ:

— А защо трябва да се съглася на това?

— Защото аз те моля.

Широката, сочна усмивка се завърна.

— Ама че странно желание! Но естествено, сещам се за пристрастията ти към децата. Чест ти прави, че мислиш за тях тази вечер, пред прага на победата. Чуй ме, Константин, ние сме приятели, борим се в една кампания. И двамата сме взели присърце добруването на града. И двамата сме руснаци в мозъка на костите си и сме готови да се борим градът да остане в руски ръце. Ясно ти е, че ако някогашният ти приятел Ролкин стане губернатор, Кола ще бъде залята от американски филми, американски нрави, порядки, даже закони... „Кока-Кола“ ще се превърне в нещо много повече от телевизионна закачка.

— Ще разрешиш ли ексхумация?

Протегна пухкавата си длан и я сложи върху моята.

— Утре, Константин, ще имаш всичко, което пожелаеш.

— Това обещание ли е?

— Пред боен другар.

Измъкнах ръката си и се обърнах с намерението да си тръгна.

— Не можеш да си отидеш. Не и преди да ми кажеш дали бюлетините са осигурени.

— Осигурени са — отвърнах аз. — Но дали в твоя полза или за Рой... Наистина не знам.

Тръгнах надолу по стълбите и се сблъсках със стена от шум. Рой ме забеляза, когато стигнах до последните няколко стъпала, и

бодигардовете му разблъскаха с рамене тълпата, за да му направят път. Беше с бейзболната си шапчица.

— Костя, радвай се за мен. Видя ли как се развиват нещата? — Посочи към големия зелен екран. — Дебелата стара чанта ми води с около пет-шест хиляди. В момента преброяват секцията в „Лермонтов“ и работата върви към равенство. Бюлетините от секцията на стадиона се очакват до час-два. Когато пристигнат, тридесет, четиридесет, че даже и петдесет хиляди гласа ще се изсипят в скута ми. — Той събра колената си, изсумтя и се хвана с двете шепи за слабините.

Мобилният ми телефон иззвъня и аз го измъкнах от джоба си.

— Шефе — прошепна гласът на Веня в ухото ми. — Всичко върви по план. — Охраната на секцията на стадиона се съгласи да си затвори очите за половин час. На съответната цена...

— Веня...

— Имаше някъде около четиридесет хиляди бюлетини, които без тридесетте хиляди за теб, пътуват към летището. По документи всичко е точно. Ще изглежда като катастрофално ниска активност в секцията на стадиона.

Обзе ме паника.

— Забавете още нещата, Веня, моля те. Трябва ми още един час. Даже два, за да наглася всичко.

— От стока като тази трябва да се отървем много бързо, без значение по какъв начин. Много бързо се вмирисва, за да я разнасяме насам-натат. Надявам се, че ме разбираш правилно. Два часа, не повече. Разбрахме ли се, шефе? — каза Веня и затвори телефона.

Рой гледаше екрана с резултатите. Точно в този момент обявяваха резултатите от „Лермонтов“. За госпожа Баданова — шестнадесет хиляди и петстотин. За Рой — едва триста или четиристотин по-малко. Рой накриви бейзболната си шапка на една страна, изплезе се и събра очите си навътре.

— Кой е допускал, че тъпакът на трийсет и шесто основно ще стигне дотам, че да бъде избран за губернатор на Кола? — попита той.

— *Самият ти* — казах аз и го дръпнах настрана. — Чуй, искам да те попитам за някои неща.

— Добре. — Даде знак на сътрудниците си да ни осигурят пространство за разговор.

— Осведомен си по-добре от мен за политическия живот в Мурманск въпреки двегодишното изгнание в Унгария. Нужни са ми отговори на няколко въпроса, Рой. Откровени отговори.

— Някога да съм ти отговарял по друг начин?

— За бога, Рой...

Той се ухили срещу мен с присвити очи.

— Имаш съмнения по отношение на хората, на които си се отдал изцяло, така ли е, Костя? Казах ти, заклех се във всичко свято, че има само един кандидат, който държи на почтеността и законността.

— Ще ми се да науча нещо за миналото на Баданова и мъжа ѝ.

— Попаднал си на когото трябва — засмя с ехидно той.

— Каква е версията за смъртта на губернатор Баданов? Случайна злополука ли е?

— След всеки облак грейва слънчев лъч. Нямах да съм тук сега, ако някой не се беше погрижил да сипе няколко литра вода в резервоара на хеликоптера, с който пътуваше бедният Антон. Както вече казах, зад всеки облак... — Един от телохранителите на Рой му подаде чаша с водка и след като размисли, неохотно подаде една и на мен.

— Още с пристигането си в Мурманск, ти ме предупреди да стоя настрана. Помислих си, че не искаш да работя за Баданов. Но всъщност е ставало въпрос да не пътувам по никакъв повод с неговия хеликоптер. Ти си знаел.

— Бях дочул разни слухове. Не ми се искаше мой приятел от ученическите години да падне в езерото.

— А да не би случайно ти да си уредил тази катастрофа с хеликоптера?

Рой инстинктивно вдигна чашата към устните си.

— Не отричам, че бих го направил, ако се бях сетил. Само че не се сетих. Ще трябва да се примириш с тази истина.

— Кой го е направил, тогава?

— Всеки един от стотината местни *ракетири*, Костя, стари приятелю. Е, да речем, че е някой от двадесетината или тридесетината, които са побързали да си купят хеликоптери за лични нужди.

— Какви ги говориш? Какво намекваш, че се е случило с Антон Баданов?

— С *генерала* от военновъздушните сили Баданов, макар и бивш.

Доближих се до него и казах почти шепнешком:

— Не съм забравил. Бил е командир на въздушен полк през гражданската война.

— На триста петдесет и първи десантен вертолетен полк. Прослави се с агресивното използване на леките разузнавателни хеликоптери.

Започнах да схващам. В мрака леко просветна.

— Да не би да си мислеше, че е натрупал парите си от *опазя* фалирала фабрика за дънки „Тексас Баданов“? — присмя ми се той дружелюбно.

— Само допреди малко наистина си го мислех.

— Той цедеше пари от поне десет различни дейности преди смъртта си. Разрешения за право на строеж, за извършване на търговска или производствена дейност, но започна от хеликоптерите непосредствено след гражданската война.

— Разпродавал е хеликоптерите на армията?

— Само малките. Показа изключителен търговски нюх, досещайки се, че леките разузнавателни вертолети в полка му, разбира се, преобоядисани, са идеални за новоизлюпените руски бизнесмени.

— На това му се вика нюх.

— Единственият проблем беше, че Баданов не можеше да гарантира безупречен сервиз. По моя преценка през последните три години той имаше към десет паднали машини. При около тридесет продадени на *ракетиците* това съотношение се видя доста неблагоприятно. Само мога да предполагам, но вероятно някой от оцелелите е решил, че е дошло време да си го върне.

Една мисъл се въртеше в главата ми.

— Триста петдесет и първи десантен полк — казах. Полуизтритият номер на поделението върху хангара на Саша Руп. — Познаваш ли Саша Руп?

— Той беше посредникът на генерал Баданов в търговията. Брат е на оня смахнатия, Лука, с когото бяхме съученици.

— Мислиш ли, че Саша е получил дял от търговията с хеликоптери?

— Това беше причината да го осъдят. Когато в крайна сметка военните следователи надушиха операцията, решиха, че е необходимо да се измисли начин за потулването ѝ. Прекалено много генерали се

бяха забъркали в подобна търговия. Танкове, оръдия, бронетранспортъори, малки самолети... Баданов се измъкна невредим, понеже можеше да назове твърде много имена. И при висшите военни гарван гарвану око не вади. Саша го осъдиха на три месеца общественополезен труд.

— Само три месеца общественополезен труд?

— За безстопанственост, от която е пострадала държавна собственост. Колкото да се отбие номерът. Три месеца общественополезен труд и отново излезе на свобода.

— Значи Саша и Баданови имат богато общо минало.

— Връзките с Баданов са нещо много полезно в този град. Трябва да променим всичко това.

Замислих се над думите му.

— И как смяташ да го направиш?

В очите му припламна искра.

— Като ги заменя с връзки с Рой Ролкин естествено.

---

[1] Kola International Airport (англ.) — Международно летище Кола. — Б.пр. ↑

[2] Killed In Action (англ.) — Загинал в сражение. — Б.пр. ↑

53.

Бях се зарекъл да се променя. Даже си бях дал ултиматум. Е, дойде му времето. Време беше, приятели, да взема живота си в собствените си ръце. Да приема факта, че е настъпил моментът за вземане на съдбоносно решение. Без значение дали ми харесваше или не, решението кой да бъде губернатор на Колска област беше в моите ръце. Тежеше ми като на човек, който трябва да определи властелина. Нямахме как да избегна вземането на това решение, въпреки че винаги съм полагал огромни усилия да не се нагърбвам с подобни съдбовни стъпки. Но ето че положението го налагаше. Унищожих ли бюлетините, щеше да спечели госпожа Баданова. Върнех ли ги на масата на преброителите, печелеше Рой. А вече бях убеден, че и двете страни означават катастрофа за града.

При такава неразрешима по пътя на логиката дилема можех да потърся съвет само от едно място. Единственото място, където някой би ми подсказал *възможност* за решение.

Взех камката и подкарах през южните квартали, докато стигнах до Града на порока. По-точно до жалките останки от Града на порока. Няма нищо по-призрачно от панаир върху лед след стопяването на леда. В протекание на неколкостотин метра луната осветява кули на средновековни замъци и черкви с издути руски кубета, а мракът и разстоянието завоалират умаления мащаб на всичките постройки. С приближаването очите се приспособяват и започват да забелязват, че кулите и позлатените кубета леко се надигат и спускат, кацнали върху основите си от черна вода.

Продължих по пътя към върха на хълма, където бе разположен циганският катун. Дори и в този късен час горяха огньове и между откъслечните излайвания на кучета смях на картоиграчи огласяваше нощта. Във въздуха над всичко това се носеше лютивата миризма от горяща изолация на кабели.

Загасих фаровете на камката и изминах така още стотина метра, след което я вкарах в храсталаците край пътя.

Беше много след полунощ, но панаирните селища никога не спят. Докато обикалях между палатките и дървените бараки, изградени след стопяването на леда, навсякъде виждах мъже, които работеха нещо — палеха огньове, ремонтираха престарели панеловози, съшиваха брезенти и дори готвеха. Опашка от измършавели деца чакаше за храна при построената от Армията на спасението кухня. Много от тях имаха недъзи или пък лицата им бяха обезобразени. Беззъбите усти бяха нещо обикновено. Лицата на някои изглеждаха бледи и изпити като на поразени от СПИН. Предпочитаха да се събират тук, защото знаеха, че проститутките и циганите все ще им подхвърлят по някой залък. В Армията на спасението също знаеха това и ги чакаха тук със супа, хляб и плодове. В Русия от времето на Елцин имахме половин милион изоставени деца и неизпълнени обещания, че проблемът ще бъде решен и няма да остане в списъка на най-сериозните в държавата. Днес тези *безпризорници* са един милион. Откъснах се с усилие на волята от тази мизерна гледка.

Територията, която заемаше катунът, беше малка в сравнение с разширения си зимен вариант върху леда. Това означаваше, че не бе трудно да намеря палатката на старицата — разпъната накриво, със спуснат сенник. Жълтите преди време брезентови стени бяха опръскани с кал. Но вътре светеше лампа.

Извиках... Почаках малко и влязох. Старицата седеше до масата под съскащата лампа и дърпаше протяжно от дълга цигара.

По очите ѝ личеше, че се е надрусала. Както и по отпуснатата поза на тялото ѝ върху стола. Но също така и по дъха на канабис във въздуха.

Тя като че ли изобщо не се изненада, че ме вижда пак.

— Аха, хубавият инспектор от милицията. — Наведе главата си ниско. — Съжалявам, че с жена ти, докторката, нещата се оказаха лоши.

Спомних си в последния момент, че тя обичаше да чете всички вестници. Придърпах стола и седнах срещу нея, от другата страна на покритата със зелен плюш маса.

— Имам нужда от помощта ти — казах аз.

Тя повдигна вежди, но едва-едва, сякаш това беше неимоверно усилие за нея:

— Казах ти, че пак ще дойдеш.

— Не казваш ли същото на всичките си клиенти?

Тя се усмихна:

— И какво мога да загубя от това? — Дръпна от цигарата, глътна дима и отпускайки глава назад, го изпусна бавно през отворената си уста. Бях виждал да се пуши и по по-елегантен начин.

— Е, инспекторе... Казваш, че мога да ти помогна.

— Има двама души, мъж и жена. По стечение на обстоятелствата разполагам със силата или да сторя огромно добро на някой от тях, или неизмеримо зло.

— Но само на един от тях?

— Точно така. Чрез избраната от мен личност може много други хора да спечелят.

— Или да изгубят много, ако изборът ти е погрешен.

— Значи всичко ти е ясно.

— Не съвсем. — Тя сви устни. — Трябва да науча повече.

— Какво още?

— Става въпрос за двама души, които познаваш, така ли е?

— Мъжа го познавам още от детството ни... Жената от съвсем скоро.

— Продължавай... Продължавай.

— И двамата са високопоставени личности. Единият заяви пред обществото, че се посвещава на благоденствието на хората... а другият съвсем откровено заявява, че ще се посвети на личната си изгода. Въпросът е кого да подкрепя?

— Ас какво можеш да го направиш? С бюлетини ли търгуваш?

Очите й проблеснаха лукаво. Погледнах я с гняв.

— Пошегувах се — каза тя. — Несполучлива и много безвкусна шега. Значи въпросът с избора между тези две известни личности опира до еднозначното решение в коя посока да се наклони везната. Север или юг да бъде, зима или лято?

— Да.

— Категоричен избор. Значи трябва да използваме мишките.

— Какво?

— Миомантика, инспекторе.

— Никога не съм чувал за такова нещо.

— Миомантиката е гадаене чрез наблюдение на движенията на мишките.

Вдигнах ръце, чиито дълги сенки паднаха върху плюшената покривка.

— На картите бих могъл да повярвам. Поне мога да повярвам, че съдбата намира някакъв израз в подреждането им.

— Но не и на мишките? — Мътният ѝ поглед срещна моя.

— Сериозно ли говориш? Мразя мишките. А и не мога да повярвам, че са по-способни от мен да вземат каквото и да е решение. — Извадих от джоба си бутилка водка „Кубан“, отворих я и отпих.

Тя се приведе напред с натезали клепачи.

— Този начин на гадаене съществува от дълбока древност, инспекторе — каза тя сериозно и убедено. — Заслужил си е огромно уважение. Изпитан и проверен е.

Наострих слух.

— Изпитан и проверен ли?

— Не го отхвърляй — настоя тя. — Древните гърци са го използвали за решаване на изключително важни неща, на държавни въпроси, даже дали да обявят война, или да сключат мир. При нас, в Русия, е дошъл от Византия, разпространявайки се по поречията на южните реки. Съгласен ли си поне да опитаме?

Направих кисела физиономия. Нима всички руснаци са откачени? Гадаене с мишки? И все пак... Със сигурност датира от много векове...

— Ако наистина смяташ, че... — промърморих колебливо. Отпих още една голяма глътка от водката, изчаках да попари гърдите ми и отново отпих. — Е, добре — казах решително. — Давай мишките.

Тя стана и отиде в дъното на палатката, където едва сега забелязах, че имаше пригответено за спане легло с мръсна кърпена възглавница и завивка от протрита мечка кожа. Изпод леглото тя извади кръгла плитка кутия, покрита с оръфана тъмна дамаска със златист кант по ръбовете.

Сложи я внимателно на масата. Чух изплашено драскане на нокти по дървената вътрешност под покривката.

— Най-напред лампата — каза старицата. Само протегна ръка и измъкна отнякъде малка газена лампа от порцелан с метална шапка, чиято долна страна беше лъскава, за да отразява светлината. Тя запали фитила. — Сега трябва да поставим на сцената и хората. — Бръкна в кожена торба и извади шепа глинени фигурки, каквито се продават по

панаирите, от които избра селянин и селянка. — Мъжът ѝ жената, за които говориш, са руснаци, нали?

— До мозъка на костите си.

— Добре тогава. — Тя отметна платнената покривка.

Под стъкления похлупак на кутията имаше между петдесет и сто мишки. Никога не бях виждал толкова много мишки на едно място. Много повече, отколкото бих желал да видя отново. В този момент изглеждаха забележително смели, вероятно дезориентирани от внезапната светлина. Дъвчеха и се щураха насам-натам, както обикновено правят мишките.

Самата кутия представляваше нещо като древноримска арена — кръгло пространство, ограничено от два реда ниски арки, през които влизаха и излизаха най-напористите мишки.

Старицата постави много внимателно глинените фигурки в двата края на стъкления похлупак, върху който, едва в този момент забелязах, имаше нарисувани звездички и кръгчета. Рой беше отдясно спрямо моята гледна точка, стъпил с дебелиите си *валейки* върху звезда, а главата и раменете му бяха покрити със срязан наполовина чувал, изпълняващ ролята на качулка. Госпожа Баданова беше от лявата ми страна — дебеличка, със забрадка и палто, материята на което не можеше да се отгатне. След като свърши с това, старицата постави лампата в центъра на стъкления капак, така че светлината му да пада в две полуокръжности — едната върху страната на кутията, заета от Баданова, а другата върху тази, където бе поставен Рой.

Мишките все още не им обръщаха внимание.

След това старицата измъкна изпод масата барабанче — пожълтял инструмент, който явно бе използвала преди време, за да създаде подходяща атмосфера при първото ми посещение. Сложи го в скута си и ме погледна.

— Според думите ти изборът между мъжа и жената е съдбовен, така ли? — Започна да барабани лекичко с връхчетата на пръстите си.

— Меко казано — отвърнах.

— Засяга живота на стотици хора?

— По-точно на хиляди.

Тя наклони глава на една страна и удари барабана с разтворена длан.

Ефектът беше зрелищен.

Мишките се разтичаха като полудели напред-назад, провирайки се през арките, прескачаха се и църкаха панически.

На масата се появи колода карти. С едната си мургава и жилеста ръка старицата обръщаше картите, а с пръстите на другата потрепваше по барабана в кресчендо.

В един момент — докато мишките цвъркаха и се щураха бясно, а димът от марихуаната се напластяваше и стелеше над главите ни и барабаненето се усилваше, изпълвайки пространството и времето — се усетих, че изваждам бутилката с „Кубан“ от джоба си.

— Допускаш ли, че може да станеш жертва на предателство? — попита тя.

— Напълно. — Вдигнах бутилката и отпих направо от нея. — Но откъде ще дойде? Кой е предателят?

— Ще разберем — каза тя. — Ще го разберем, когато мишките проговорят.

— Когато проговорят?

— Наблюдавай ги внимателно, докато ги питам. — Отпусна главата си назад и забарабани неистово. От разкривената ѝ устата се чу звучно съскане и видях как мишките пощръкляват, скупчват се и се прескачат, надпреварват се към прикритието на арките, бягайки от ъгъла, в който се намираше символът на Баданова. Направи ми впечатление обаче, че също толкова (това ми беше трудно да преценя) бягаха, прескачайки се, от ъгъла на Рой Ролкин.

Старицата плесна за последен път с длан по барабана, хвърли покривката върху кутията и се облегна изтощена назад.

— Всичко е ясно за тази жена — каза тя. — Няма никакво съмнение. Нито една мишка не пожела да остане в нейния осветен полукръг. Нито една.

— Какво искаш да ми кажеш с това?

— Тя категорично е нечестива. Мишките изобщо не дават повод за съмнение.

— А мъжът?

— Той е забулен, мили ми инспекторе.

— Искаш да кажеш, че не ти е ясен?

— Видя мишките — каза тя гневно. — Бягаха изплашени. Картите... Видя ли картите?

— Не...

— Напълно съответстват! Когато една добре разбъркана колода съвпадне, това показва равновесие. Мъжът носи в сърцето си и доброто, и злото. — Пое дълбоко и шумно дъх. — Но жената... — Тя повдигна главата си така, че непроницаемите ѝ очи да срещнат моите, поемайки шумно дъх. — Пази се от жената.

Хипнотичната сила на черните ѝ очи почти не отстъпваше на кубанската водка. Имах чувството, че ме тласкат към умопомрачение. Към мишки, марихуана и умопомрачение.

— Няма никакво съмнение относно двамата — каза гадателката. — Трябва да вървиш с този, когото познаваш. Трябва да подкрепиш мъжа.

Сложих на масата няколко банкноти. Десет или двадесет рубли.

— Остава да кажеш, че ще дойда пак.

Тя поклати глава и издуха струйка марихуанен дим от устата си.

— Не, млади човече. Няма да дойдеш пак. Никога.

Тръгнах към изхода на палатката.

— Преди да си тръгнеш от Града на порока — каза тя, — тук има една жена, която често пита за теб. Може би има нещо да ти каже. Желаш ли да я видиш?

Спрях се озадачен.

— Не те разбирам.

— Тя работи тук. Упражнява занаята си — каза старицата с грозна усмивка. — Вече си разговарял с нея. Искате да ти разкаже една история. За някаква кукла.

Погледнах я учудено.

— Не е възможно да си знаела, че ще дойда при теб тази вечер.

— Разбира се, че не знаех. Защо държиш да ми припишеш повече дарби, отколкото притежавам?

Застанала до отворения вход на палатката, старицата направи знак към сгушения силует на жена, чакаща в сянката до стар трактор влекач. Направих няколко крачки напред защото тя се колебаеше, но все пак тръгна към мен.

— Говорихте ли с американците за наградата? — попита тя.

— Ще говоря — отвърнах.

— Елате с мен.

Поведе ме между палатки и подпирани с камъни под гумите автомобили, пасящи коне и неопикуема бъркотия към малка барачка от

вълниста ламарина. Беше жена с нелоша, но вече съсухрена външност. Доста висока и вероятно слаба, доколкото можеше да се отгатне през дебелилото палто, обаче лицето ѝ имаше сивкав оттенък, който дори трепкащата светлина на една неонена табела беше безсилна да прикрие, докато минавахме под нея.

Както често се случва през пролетта, рехавите калки дъжд изведнъж преминаха в порой. Подслонихме се за малко в шперплатовите останки от диснилендска миниатюра на замък.

— Искам да съм сигурна — каза тя. — Наистина ли е обявена награда?

— Американското консулство дава десет хиляди долара — уверих я аз.

Тя поклати замислено глава и каза:

— Чуйте. Не дължа нищо на роднините си и не се срамувам от това, че реших да се срещна с вас.

— Какво общо имат роднините ви?

— Казвам се Валя Руп. Рита, майката на Саша и Лука, е по-голямата ми сестра.

Дъждът отново се усили и задрънча по ламаринените колиби наоколо като падащи камъчета. В рядката трева се образуваха лъскави кални локви.

— Богородичке! — каза тя. — Елате да се подслоним.

Хукнахме по тревясалия път. Бараката ѝ се оказа без предна стена, но ламариненият покрив благоразумно бе направен да стърчи напред, така че вътре почти не пръскаше. На нара в дъното на тъмното помещение седеше друга жена и наглеждаше един самовар.

— Остави ни сами, Татяна — каза високата жена.

— Ама разбира се, разбира се. — Татяна веднага скочи на крака и започна да приглажда и потупва леглото с разтворена длан, гледайки ме в очите.

— Татяна — каза жената. — Той не е клиент. Милиционер е.

Татяна се замисли над тази нова информация и започна да се измъква бавно с едното рамо напред.

— Даже и милиционерите имат нужда от някои неща — промърмори тя почти на себе си.

Въпреки посивялата коса и бръчките по лицето Валя беше на малко повече от петдесет години. Покани ме с жест да седна на

леглото, измъкна табуретка изпод металната маса и се настани срещу мен. Усещах как дъждовната вода се оцежда от косата ми.

— Споменахте, че искате да ми кажете нещо — подхванах разговора аз.

Тя се намести по-удобно на табуретката.

— Трябва да ме разберете. Тук живеем без достъп до последните новини. Едва преди няколко дни чух за смъртта на жените в мазето на „Лермонтов“.

— Едната от тях беше моята съпруга.

— Затова ви потърсих.

Оказа се, че ми е трудно да запазя някаква служебна дистанция. Не знам какви са механизмите на скръбта, но в този жалък и шибан от дъжда навес бардак почувствах най-силно липсата на Наталия след смъртта ѝ.

— Попадна ми един стар вестник — обясни тя. — Чак когато прочетох за гумените кукли, направих връзката със Саша.

— Каква връзка?

— Моментално се досетих, че Саша е човекът, когото търсите.

— Какво ви кара да мислите, че той има нещо общо със смъртта на съпругата ми и другите жени? — попитах предпазливо.

— Нищо не знаете, инспекторе. Милицията никога нищо не знае. Поне що се отнася до важните неща.

— Вие ще ми ги кажете.

Тя ме погледна плахо.

— Нали не се опитвате да откраднете наградата ми?

— Искам да установя кой е виновен за смъртта на жена ми. Не съм дошъл тук да ви открадна наградата. И какво ви кара да мислите, че Саша е замесен?

Тя пое дълбоко и решително дъх.

— Първите две жени — съпругата ви и американката — са намерени в мазето на „Лермонтов“. Както пише във вестника, типична загадка със заключена врата.

Постарах се лицето ми да остане спокойно и я изчаках да продължи. Тя се приведе напред.

— Всички са забравили, че има още една врата, която води към моргата.

— Боже мой, откъде знаете това?

— Работих там почти цяла година — отговори тя. — Като перачка към моргата. По същото време, когато Саша изтърпяваше военната си присъда, а тя беше общественополезен труд в моргата.

— Работил е три месеца като помощник на Лени?

— Изгаряше изхвърлените човешки органи. По онова време Саша използваше коридора към пещите всеки ден.

Стомахът ми се обърна наопаки. В онази ламаринена барачка, по която тропаха дъждовни капки, аз изведнъж видях тази жена в коренно различна светлина. С един протичък щрих тя начерта връзката между куклите и лобното място на Наталия и Джоун.

— Май започнахте да ме слушате внимателно, господине от милицията.

— Какъв може да е бил мотивът му според вас?

— Какъв мотив му трябва на човек като Саша, за да изнасили и убие една красива жена? Трябва да знаете какво е миналото му. Когато умря майка му, той беше настанен в *интернат*. Там, прииска ли му се някое момиче, той е постъпвал като всички останали. Пребивал я е от бой и я е обладал. Не, не е нужно да се интересувате от мотива, а от куклите.

— Знаем за куклите — отвърнах прекалено словоохотливо. — Знаем, че Саша ги произвежда. Той сам дойде да ни го каже.

Тя ми се изсмя.

— Разбира се, че ще го направи. Но аз ви питам защо му е трябвало на убиеца да подхвърля по една кукла за всяка от жените?

— Още не знаем.

Вдигна глава тържествуващо.

— Това ви обърква. Още не можете да разгадате защо са поставени така, облечени в дрехите на жертвите. Никога не сте виждали такова нещо, нали? — Тя направи дълга, умишлена пауза. — Само че аз съм виждала.

— По онова време със сестра ми Рита и семейството ѝ живеехме на една и съща улица в Новочеркасск. Беше, преди да се роди Саша, разбира се. Рита беше почти постоянно пияна и толкова дебела, че даже и руски работник не би я погледнал. Излизаше да пие всяка нощ

и оставяше децата, Лука и Елена, сами с един зъл демон на горния етаж.

— Андрей Чикатило.

Очите ѝ се разшириха от изненада.

— Вие знаете?

— Знам, че Елена е изчезнала. Няма съмнение, че е една от жертвите на Чикатило.

— Никога не съм виждала по-зловещ човек от него. Тихичък пред хората. Още преди да го арестуват, знаех, че е смахнат на тема секс. Вече не работех в завода за трактори. Водех „безразборен полов живот“, както се пишеше в обвинителните протоколи на милицията. Чикатило ми е предлагал много пъти срещу солидно заплащане, но аз никога не легнах с него. Човек с моя занаят свиква да надушва отдалече неприятностите. А Чикатило вещаеше неприятности. Естествено, това беше години преди да го заловят. Милион пъти казвах на сестра ми да държи Елена далече от него, но тя беше прекалено пияна, за да ми обърне внимание. През онази последна нощ, когато Елена излезе...

— Чикатило е знаел къде отива, защото тя винаги е ходела на гарата в Ростов.

— Не... — Тя замълча за момент. — Знаел е, защото Лука му е казал къде ще отиде. — Дишането ѝ стана неравномерно. — В онази нощ Лука е отишъл с нея.

— Не може да сте сигурна в това.

— Няколко от момчетата на гарата ми го казаха. Убедена съм, че Лука я е завел на полето, където е чакал Чикатило.

— Нарочно?

— Не се съмнявам, че Чикатило е дал на момчето няколко рубли за това. Лука, естествено, изобщо не е подозирал, че Чикатило е мъжът, който тероризираше цялата Ростовска област. Той беше *привързан* към Чикатило. Знаел е, че сестра му предлага секс срещу пари. При такива обстоятелства човек би си казал: какво по-естествено от това да го заведе при нея?

Изпухтах объркан. Боже мой! И това беше дете, с което заедно сме ходили на училище! Но пък и никога не бях си въобразявал, че може да има живот като неговия. Какво по-естествено от това да продадеш сестра си за няколко рубли? Не беше ли тази жена побъркана

като другите в рода ѝ, толкова очукана от живота, че да излъже безскрупулно, за да се добере до наградата?

Осъзнах, че съм започнал да потупвам нервно джобовете си като отказал се пушач едва когато жената ми подаде цигара и огънче. Имах нужда и от още нещо, но тя едва ли би могла да ми предложи бутилка. Все пак тази пауза ми се отрази добре. Дръпнах дълбоко от цигарата и се заслушах в барабаненето на дъжда по вълнистия покрив.

— Семейства като нашето — каза тя с притихнал глас — бързо се сгромолясваха надолу по пирамидата на съветската система. Баща ни беше дошъл от Петербург, за да работи в тукашната база за подводници, член на комунистическата партия, избран два пъти за делегат на първомайските манифестации в Москва. Двете с Рита израснахме тук, в Мурманск. Беше с десет години по-голяма от мен, щура, докато аз бях плаха и срамежлива. — Засмя се. — Навремето!

— В какъв смисъл беше щура Рита?

— Пиеше, ходеше с моряци. Заради служебното си положение баща ни реши, че е неблагоприятно да остави Рита вкъщи. Освен всичко тя беше и епилептичка, разбирате ли. Това му даваше право да я изпрати в интернат.

— Отнасяли сме се с децата си като с кучета в онези времена. И какво се е променило?

— Баща ми бе принуден да се съобразява със служебното си положение — каза тя кисело. — Недопустимо беше да има непълнолетна дъщеря, която се навърта около пристанището да припечелва пари от чуждестранните моряци. — Приведе се напред. — Много от тях бяха индийци и негри.

— Искате да кажете, че баща ви е уредил да я настани в интерната като епилептичка, а не като момиче с неморално поведение.

— Така беше по-добре за службата му. В онези времена семействата имаха достойнство. Партията изискваше определени норми на поведение.

Прехапах си езика.

— Продължавайте — казах.

— Рита напусна интерната осемнадесетгодишна. Омъжи се за възпитаник на същия интернат и след няколко години заминаха да живеят в Ростов. Често ми пишеше колко си падали тамошните млади мъже по севернячките. Тъкмо беше родила Лука и вероятно очакваше

помощ от мен. Както и да е, аз също се преселих там. Постъпих на работа в тракторния завод „Ростселмаш“ и в началото бях щастлива. Петнадесетгодишна, за първи път на слънчево и топло място, с пари в джоба...

— Какво се случи?

Тя се изсмя.

— Струва ми се историята, инспекторе. Дяволът Горбачов стана наш вожд. Той не беше комунист. Животът започна да се променя. Но и за мен животът вече се беше променил. Омъжих се за един изверг. Когато водката вече не му беше по кесията, той ме изпрати на автогарата.

— А Рита?

— Животът на Рита се свиваше. Когато мъжът ѝ беше убит от онези диваци в Афганистан, тя вече пиеше по половин литър водка на ден. Беше се преместила в онази къща в Новочеркасск. Живяла е трудно в интерната, това ми е ясно. Обвиняваше баща ни, че я е изпратил там, обвиняваше мъжа си, че е умрял, обвиняваше сина си, Лука, че се е родил момче. Дори когато той беше малък, на пет-шест години, тя го гълчеше, разбирате ли ме? Крещеше му за това, че изглежда така.

— Че е момче?

Тя наведе глава.

— Да. За това, че е момче. — Спомените ѝ се връщаха прекалено силно. Нужно ѝ беше малко време да се успокои, преди да продължи с по-тих глас. — Елена, дъщерята на Рита, ѝ го върна. Още на тринадесет години Елена беше като барут. По онова време, разбира се, Андрей Чикатило и жена му бяха взели горния етаж на къщата. Кой е можел да предполага с какъв звяр са живели Рита и децата ѝ. Започнаха да намират трупове на момичета навсякъде по ливадите наоколо. С избодени очи от същия нож, който той винаги носеше със себе си. За да подрязвал охлузените люспи от кожата на обувките си, както е обяснил пред съда. — Отново замълча. — Кой е можел да предполага какъв звяр е бил този човек? — повтори тя.

— Никой ли от живеещите в къщата не е подозирал Чикатило?

— По онова време не. Чак много по-късно.

— Дори и вие ли?

Тя поклати глава.

— Ако имах притеснения, че в къщата може да бъде извършено нещо лошо, те идваха от Рита.

— Буйства от нейна страна?

— Пияна или трезва, тя буйстваше. Нямах предвид това. Беше започнала да прави с Лука неща, които една майка не бива да прави със сина си. Разбирате ли ме?

— Да, разбирам. — Спомних си кльощавото, недодялано момче от тридесет и шесто начално училище в Мурманск. Жестоко съжалих, че не съм се държал по-приятелски с него. — Спала е с него. Това ли искате да кажете?

Тя ме погледна снизходително.

— Те имаха само една стая, инспекторе. С едно легло. Елена, Лука и майка им винаги са спали заедно. Разликата е там, че по това време вече Елена не се прибираше през вечер, защото работеше на гарата в Ростов, а Рита обикновено беше толкова пияна, че не би могла да различи сина си от Юрий Гагарин.

Представих си смразяваща картина с момчето, чакащо цяла вечер на очуканото мраморно стълбище да се върне майка му — пияна и с ужасни, нетърпящи възражение изисквания към него.

— Един следобед, в неделя — продължи Валя, — се отбих да видя Рита и децата. Елена я нямаше вкъщи. Рита страдаше от жесток махмурлук и още се търкаляше в леглото. Направих й чай. Забелязах, че очите на Лука са зачервени, а бузата му е охлузена. „От милицията ми бяха на гости“, каза Рита и нищо повече. Първо си помислих, че съседите са се обадили в районното, защото бие сина си. Но не беше това. Трябваше време и малко водка в чая, за да чуя каква е историята. Изглежда, Светлана, приятелката на Елена, е забелязала Лука да се отдалечава през ливадата зад гарата. Милиционерите идвали да разпитат Лука. Той им казал, че минали направо към гарата през някаква горичка, че се е разделил с нея на гаровия площад и си е тръгнал за вкъщи.

— А защо толкова ненадейно милицията се е поинтересувала от едно работещо на гарата момиче, което не се е прибрало вкъщи?

— По онова време целият Ростов се страхуваше от сянката си. След като започнаха да намират трупове по всички полянки наоколо, милицията започна да души следи, на които иначе никога не би обърнала внимание. Както и да е, докато Рита ми разказваше това, аз забелязах, че по бузите на момчето се стичат сълзи. След секунди той хукна надолу по стълбището. Рита продължаваше да се върти в леглото

и с опипване се мъчеше да намери литровото шише с водка и цигарите си. През цялото време ругаеше голямата буца, която незнайно как се бе навряла под нея. Беше се омотала в чаршафите. Попитах я какво толкова я дразни, а тя зарови ръка под завивките. „Сигурно си мислиш, че вече съм го направила истински мъж, нали? — каза ми тя. — Обаче тази сутрин, след като дойдоха от милицията, той ми даде ето това, за да ми кажеш, че съжалява за Елена.“ Тогава Рига измъкна от леглото ей толкова голяма кукла с изрисувано лице!

Извинение. Куклата, която Лука е дал на майка си, е била знак на извинение за това, че е казал на Чикатило къде ще бъде Елена през онази нощ. Че може би дори я е завел при него. Въздъхнах дълбоко. Това означаваше, че малкият Лука Руп почти със сигурност е знаел близо осемнадесет месеца преди милицията в Ростов, че Андрей Чикатило е Убиецът от целините.

Какъв невероятен товар е носил цял живот. Нещо повече, той е разбрал, че е станал съучастник на убиеца. Куклата е била неговото емоционално извинение. Може би по същата логика латексовите кукли бяха извинение за извършените от Саша убийства? Спомних си убедеността на Аби, че всяка кукла е едно извинение. Това, за което изобщо не бяхме се сетили, беше, че е извинение за смърт, причинена от някой друг.

Валя ме погледна студено.

— Ще се наложи да се махна отук. Да се укривя от Саша. Ще получа ли награда?

Аз продължих разсъжденията си гласно:

— Ако Лука е знаел от самото начало какво смята да прави брат му...

— Брат ли? — прекъсна ме грубо тя и поклати глава, разлюлявайки дългата си сива коса. — Вие от милицията никога ли не слушате внимателно? — попита тя с раздражение.

— Сега слушам.

— Трябва ли да обяснявам подробно? Казах ви какъв беше животът на Лука. Когато се роди Саша, той знаеше какво означава това.

Усетих, че в стомаха ми кипи.

— Лука и Саша не са братя?

— Може ли някой да каже? — отвърна тя, зарадвана от това, че е успяла да ме шокира. — Връзката им може да е още по-близка. Както става в много случаи, когато момчета са принуждавани да споделят леглото с майките си. Вие в милицията нищо не разбирате — завърши презрително тя.

Седях на леглото и я гледах потънал в размисъл (може би за да се предпазя от реалистичните образи на ненаситни пияни майки) за системата, родила всичко това — отвратителните интернати, лишенията и наглото лицемерие на един режим, който всекидневно тръбеше за превъзходството на ценностите в собствената му социална система спрямо тези в останалия свят.

— Рита се върна в Мурманск, за да роди Саша. В Ростов всички знаеха колко трудно ѝ беше да намери мъж, който да легне с нея. Тук, в Мурманск, тя можеше да запази тайната си. Ако изобщо имаше какво да запази. Лука беше едва на четиринадесет години, когато се роди Саша. — Притисна бузите си с длани. — Лука е готов да направи всичко заради Саша. Естествено, разбра, че вероятно той е бащата. Дори и убийство не може да разруши подобна връзка.

Полагах големи усилия да възприема тази версия.

— Лука разказвал ли е на Саша за Андрей Чикатило?

— Това беше нещо като вечерна молитва за тях. Саша буквално израсна с разказите за него. Като малък колекционираше вестници и всевъзможни публикации, споменаващи Андрей.

Облегнах се назад, толкова смаян от влиянието на невзрачната личност Чикатило върху Лука и Саша, че дъхът ми почти беше спрял. Но естествено е да си избираме героите именно по баланса в характеристиките — учтивост и жестокост, състрадателност и садизъм.

— Не се съмнявам, че именно Саша е отвлякъл жените — каза Валя. — Избрал ги е по някаква неизвестна причина. Направил си е удоволствието. Но Лука сигурно е разбрал. Той е подхвърлил куклите. Историята се повтаря. Отново същото като с Чикатило, само че този път горкият Лука се извинява заради *Саша*.

Минах на бегом по пътеката между бараките, продължих да тичам по каменистия път и доста се полутах между храсталаците,

докато намеря камката. Изкарах я на пътя и поех към града, натискайки здраво газта.

Миомантика. Гадаене по движенията на мишки. Приказки за масови убийци и кръвосмешение. Възможно ли е именно *това* да съм имал предвид, приятели, когато казах, че взимам живота си в собствените си ръце?

Взех един остър завой на тесния каменист път и мощните фарове подплашиха двойка зайци. Те скочиха и побягнаха — единият наляво, другият надясно. И *това* ли означаваше нещо? Лапиномантика? Гадаене по движенията на подплашени зайци?

Продължих да карам, отвратен от себе си, от мръсотията в палатката на гадателката, от щъкащите мишки, от готовността си да повярвам на пълното отрицание на Баданова.

Но пък бях доволен от информацията, която ми даде Валя. Саша бе работил в моргата като помощник на Лени. Знаел е пътя до мазето в клиниката на Потанин. Знаех кой е убиецът и кой е неволният му помощник — Лука, неговият тъжен и вечно извиняващ се баща-брат. Продължавах да се чувствам потресен от историята и не можех да възстановя душевното си равновесие. Гумите свиреха като бурен вятър в ушите ми, докато взимах острите завой по тесния път.

54.

Спрях камката на паркинга за кратък престой. От мястото си виждах гъсто множество от хора пред сградата на летището, дошли за обявяването на резултатите. Пристигналите по-рано стояха с безкрайно руско търпение под синия неонов надпис на летището.

Загасих мотора. Тази част на паркинга беше слабо осветена и тиха. Толкова тиха, че чух тихия шепот на мерцедес някъде зад мен.

Погледнах в огледалото и видях сребрилата решетка да се приближава със загасени фарове. В последния момент колата зави рязко наляво и спря направо пред моята камка. Присветнах с фаровете но не можах да видя нищо през опушените в синьо стъкла.

Запалих мотора на камката, за да се оттегля бързо назад, но когато вдигнах поглед, Саша Руп вече бе слязъл от мерцедеса, застана до спуснатото стъкло от моята страна и опря голям пистолет в бузата ми.

— Загаси мотора — нареди той. — Ела с мен. Трябва да си поговорим за известно количество бюлетини.

Бях лице в лице с човека, убил Наталия, с човека, когото дори в този момент маниакалната ми педантичност веднага преквалифицира като *виновник* за нейната смърт. Със съзнанието си може би виждах някаква малка разлика, но с душата си — никаква.

Можех да се хвърля срещу него с риск пищовът да ми пръсне главата. Но чуйте истината, приятели. Не това ме спря. Причината беше в категоричното осъзнаване на факта, че като мъртвец вече не бих могъл да отмъстя на Саша Руп.

Длъжен бях да запазя за себе си онова, което знаех. Не трябваше по никакъв начин да му подсказвам, че не говорим само за бюлетини. И капка от омразата, която изпитвах към него, не биваше да проличава на лицето ми. Трябваше да остана жив, за да продължа битката.

— Ще седнем в мерцедеса — каза той. — По-комфортно е.

* * *

Седяхме полуизвърнати един към друг на луксозните кожени седалки, а лампичките над вратите осветяваха главите ни. Пистолетът в ръката му бе насочен право в слабините ми.

— Та къде са бюлетините? — попита той.

Свих рамене и пистолетът се стовари върху китката ми толкова силно, че можеше да ми счупи някоя кост.

— Да започнем отначало — каза Саша. — Къде са бюлетините?

Едва когато изрече тези думи и ръката ме засмъдя от болка, започнах да долавям със сетивата си обстановката в купето. Не просто допира до кожената тапицерия или тихата музика от високоговорителите, а и миризмата.

Когато някой насочи пистолет в слабините ти, това страхотно ти помага да съсредоточиш мислите си. Преди да извърна глава към източника на парфюмните изпарения зад мен, изобщо не бях забелязал жената на задната седалка.

— Вече нямам настроение за целувки и прегръдки, Константин — каза Баданова. — Чакам отговор.

— Дали някой ще повярва, че мишките познаха?

Тя не обърна внимание на репликата ми, на която се надявах да ми спечели няколко секунди за размисъл.

— Чакам отговора — повтори тя. — И съм готова да направя много, за да го получа.

— В това поне не се съмнявам.

Цевта на пистолета ме фрасна за втори път по същата китка и аз изквичях като клепоух помияр.

— Разполагаш с една-единствена възможност да бъдеш жив след тази нощ — каза Баданова, отвори вратата и прибра коженото си палто плътно към тялото си, приготвяйки се да излезе от колата.

— И тя е да убедиш Саша, че бюлетините са изчезнали безследно.

Тя слезе от колата и тръшна вратата след себе си. За миг зърнах сляпата ярост в изражението ѝ. В този момент видях в нея жена, способна на всякакви изстъпления. Не можех да предположа нищо от рода на мотив, цел или метод, но видях достатъчно, за да разбера, че е

готова на всичко, за да постигне целта си. В една държава, където способностите на следователите са на посредствено ниво, аз също се оказах посредствен, но причината за това беше по-различна. Да вникнеш в психиката на един човек беше нещо, което почти всички служители на руската милиция изобщо не се опитваха да правят. Аз се опитвах, но се провалях. Често това нямаше никакво значение, но в други случаи се оказвах с опрян в слабините „Магнум 44“.

Отново насочих вниманието си към човека, който държеше магнума. Саша седеше облегнат и ме гледаше напрегнато с озъбена усмивка и лъщяща черна коса.

— Каква е съдбата на бюлетините, Вадим? — попита той и ме сръчка в слабините.

— Госпожа Баданова вече може да разчита, че е обявена за новия губернатор на областта. Бюлетините са в реката. Как мога да ти го докажа, без да преравяме дълбоководното пристанище с драгите?

— Искам да чуя всичко, стъпка по стъпка.

— Това е всичко. Друго няма.

— Доколкото ми е известно, не обичаш да гледаш кръв, Вадим.

— Лицето му беше разтегнато в огромна, неестествена усмивка.

— Имам способността да забележа нервния тик у един човек още преди да е мръднал мускулът. Държа да науча къде са тези бюлетини. Аз мисля, че не е възможно да не си ги следил.

Саша не се нуждаеше от свръхсетива, за да си направи изводите за психиката ми. Всеки идиот би забелязал, че треперех като листо.

— Вдигни ръцете си на тила — заповяда той. Слезе заднишком от колата, като продължаваше да държи пистолета насочен към слабините ми. — Сега бавно се премести зад волана.

Докато се мъчех да изпълня разпорежданията му, той затвори вратата до мен и заобиколи колата с впечатляваща бързина. Преди да се усетя, вече бе отворил дясната врата и магнумът отново опря на вече известното място и за пореден път ме накара да потръпна от страх.

Не забелязах как в ръката му се появи и нож. Мярнах само проблясъка под лампичката над вратата.

Мушна внушителния пистолет в джоба на вратата до себе си и опря острието на ножа в чатала ми, след което каза:

— Карай.

От всяка малка дупка в настилката на паркинга зависеше дали ще бъда кастриран.

Качихме се на ниските хълмове край летището. Нищо че наоколо преминаваха автомобили и самолети, мястото все пак беше усамотено и зловещо. Дърветата тук бяха поразени от киселинните дъждове, резултат от работата на големите мини за никелова руда на север, така че пътят се катереше през пейзаж от ошмулени борове, зад които светеше луната.

Спрях колата по нареждане на Саша. Вдясно от себе си, през облака от индустриални газове, забелязах светлините на летището на двадесетина километра от нас, сградата на терминала и синия неонов надпис над нея, контролната кула и дългите паралелни линии от лампи, които обозначаваха двете основни писти.

В подобни моменти няма да си мислите за неизбежната смърт, приятели. Ще си мислите за живота. Ще си представите как колона от военни машини спира при вас, за да попитат по кой път да продължат; или пък патрулна кола с милиционери, решили да проверят дали случайно не сте закъсали с колата; ще си представите даже Аби и Дронски или пък Пински и Данилова... че някой ще дойде неочаквано и без предупреждение. Изобщо не е задължително бляновете ви да са осъществими.

— Слизай — заповяда Саша и отвори вратата до себе си.

Във всичките наръчници по самоотбрана, които бях принуден да прочета, се изтъкваше необходимостта да си осигуриш позиционно предимство, преди да направиш опит за обезоръжаване. В колата движенията ми, както и обсегът бяха ограничени. Оставаше ми само един вариант от учебниците и аз го приложих.

Изкрещях като полудял.

Изненадата му ми даде две секунди време. Ударих го с лакът в ребрата. С дясната ръка измъкнах ножа от отпуснатите му пръсти и докато посягаше за магнума, забих острието дълбоко в рамото му.

Оказа се по-пъргав, отколкото предполагах. Търкулна се навън от колата, преди да успея да го спра. Скочи бързо на крака и ме погледна за миг с искрящи от злоба и изненада очи, след което посегна към забития в рамото му нож.

Само че аз вече бях взел пистолета.

Докато отварях вратата, той тръгна заднишком към гората. Насочих магнума. Вдигна за момент ръце, а после се обърна и побягна.

С такъв голям пистолет е излишно да се прицелваш. Вдигнах цевта нагоре.

— Ти уби жена ми — изкрещях в мрака. Вече бях забравил за хладнокръвната педантичност. — Ти уби моята прекрасна жена.

Зърнах го за миг, когато попадна под промъкнал се в гората сноп лунна светлина. Стрелях три или четири пъти. Отново го мярнах само за секунда. Размахваше ръце като вятърна мелница и криволичеше между сухите дървета.

55.

Горещина, цигарен дим, крясъци... Атмосферата в преброителната зала напомняше не толкова за Данте, колкото за холивудския мюзикъл от четиридесетте години „Адът се продъни“. Стотици хора се бяха скупчили около масите за преброяване. Журналисти с камери се бяха покатерили по всички възможни места, за да могат да заснемат решаващото, както всички знаеха, преброяване на бюлетините от секцията на стадиона, когато пристигнат.

Пробих си път през фойето. Човек от екипа на Баданова ме спря пред стълбището към кабинетите на горния етаж — млад и дебел мъж с лъснало от пот чело. Казваше се Воронов и отговаряше за връзките с обществеността.

— Няма я горе — каза той с отчаян глас. — Не е в кабинета си.

— А къде е?

— Никой не я е виждал от близо два часа. Не е изключено тя да е печелившият кандидат, за бога, а е изчезнала!

— Търсихте ли я в апартамента ѝ в Градския съвет?

— Не е там.

— А в щаба на кампанията ѝ?

— Защо ще ходи там, за бога? Действието се развива тук. Господи, осъзнавате ли, че всички медии в града са дошли. Нищо чудно да се наложи да я обявим за новия губернатор на празен подиум. Ще ни изпият кръвта, казвам ви.

— Погледнете на проблема от другата му страна — казах аз. — Може би е решила, че е изгубила.

Вторачи се в мен така, сякаш току-що съм отровил котката му.

— Вие на чия страна сте? — изръмжа той.

— И това е възможно — отвърнах кротко. — Не е изключено да е решила, че не си заслужава да стои тук.

Той се усмихна нервно, показвайки стърчащите си зъби, с тайната надежда, че съм се пошегувал. После каза:

— Още не са донесени бюлетините от стадиона.

— Те ще наклонят везните — съгласих се аз. — На едната или другата страна.

Качих се по стълбището. Двамата въоръжени пазачи на Рой ме пропуснаха. Той лежеше на дивана и си разменяше ласки с млада брюнетка с къса поличка на мажоретка и тениска без ръкави с цветовете на американското знаме. Дългите ѝ крака завършваха с червени обувки с високи токчета. На облегалката на дивана до нея стърчеше шапка цилиндър в стил „Чичо Сам“. Екранът на телевизора показваше сцени в края на мач с посърналите физиономии на футболистите от „Динамо“ — Мурманск, които играеха с много силен италиански отбор. Не беше нужно да питам за резултата.

Брюнетката се отдръпна от Рой и ме изгледа така, сякаш бях опропастил големия ѝ шанс на приемния изпит за живота. Вероятно си беше точно така.

— Слушай, Рой — казах аз. — Трябва да ти съобщя нещо.

— Със сигурност може да почака. — Усмивката на Рой беше дружелюбна. — Бюлетините от стадиона ще пристигнат всеки момент. — Протегна ръка към брюнетката. — След двадесет минути ще бъда губернатор на Кола...

— И това е възможно — казах аз. Тези думи бяха на път да се превърнат в моята мантра за тази вечер.

— Сигурно е — поправи ме той. — Това е Белинда. Работи в екипа ми за връзки с обществеността. Била е важна фигура в изборите за кмет на Лае Вегас. Смятам тя да ми връчи писмото за възлагане на губернаторски правомощия след обявяването на резултатите.

— С тези дрехи?

— Те са символ — поясни Рой. — Двамата олицетворяваме американско-руското сътрудничество и приятелство. И необходимостта от още помощ. *Кока-Кола*.

— Рой, трябва да ти кажа нещо... Нещо, което изобщо не може да чака.

— Не се увличай с мелодрамите.

— Мисля, че ще загубиш.

Той придърпа Белинда до себе си и бръкна под тениската ѝ. Знамето се нагъна.

— „Аз съм янки...“ — затананика под носа си Рой. — „Янки дудъл, победи или умри...“ — Но не отместваше от мен пронизващия

си поглед И стисна гърдата на момичето толкова силно, че то трепна от болка. — Да загубя? — изръмжа той към мен. — Какво е това, което ти знаеш, а аз не?

— Смятам, че сигурно ще загубиш — отвърнах предпазливо, — защото някой е откраднал тридесет хиляди бюлетини от стадиона.

Лицето му изведнъж се вкамени.

— Истина ли е това? — Облегна се назад и измъкна ръката си от деколтето на Белинда.

— Истина е.

— Абсолютно сигурен ли си?

Преглътнах трудно и отговорих:

— Сигурен съм.

Той извърна лице към Белинда и й нареди:

— Излизай. Тук вече няма място за жени.

Тя изприпка на осемсантиметровите си токчета. Останах с впечатлението, че за нея участието ѝ в политиката се състоеше от безкрайна серия бързи излизания.

Рой стана на крака. Изражението му вещаеше истинска буря. И очите му. Никога не се бях замислял за това, но като се изключи необяснимият зелен цвят, човек би казал, че те са азиатски тип. Генетично наследство от Чингис хан и неговата Златна орда. — Нима искаш да ми кажеш, Костя — изрече той със заплашително сдържан глас, — че *ти* си откраднал от стадиона тридесет хиляди от подадените за мен бюлетини?

— Поръчах да ги откраднат — признах си. — В полза на госпожа Баданова.

— Приятели сме от деца — изкрещя той. — Що за приятел си ти бе, твоята мамка? — Нахвърли се върху мен като приведено разярено биче и ме удари с рамо в областта на слънчевия сплит. Чух как въздухът от дробовете ми излиза и се блъснах гърбом в стената. Възможно е за част от секундата да съм загубил съзнание.

Когато отворих очи, видях, че бе отстъпил крачка назад и замахваше с десния си юмрук към главата ми. Реагирах по естествения начин. Вдигнах лявата си ръка и парирах удара му, но непоносима болка ме сръза от китката, вече наранена от Саша Руп, до рамото. Изкрещях.

Когато отпуснах гарда, той ме удари с другата ръка. Следващият удар, който щеше да ме повали на земята, бе възпрян по средата на замаха, защото вратата се отвори. В рамката ѝ се появи широкоплещест охранител с вдигнати във въздуха юмруци, който явно се опитваше да разгадае какво става.

— Разкарай се — изръмжа му Рой. — Проблемът е личен, между стари приятели.

Вратата се затвори шумно.

— Откраднал си бюлетините ми, копеле гадно!

Можех да приема тези думи за подарена ябълка или шоколад, ако не беше ритникът, който ги съпроводи. Злобно прицелен между краката. Успях да го отклоня само частично с коляно.

В същата секунда, в която болката ме накара да се превия напред със зейнала уста, го видях, че се извъръща към чекмеджето на бюрото.

Когато успях да надигна глава, той държеше малка, обвита в кожа палка. „Едно от оръдията на труда“ — мина ми през ума.

Предприех контраатака. Единственото ми предимство пред Рой е, че съм много по-висок. Дължината на ръцете ми е достатъчна да го държи на безопасно разстояние. Прицелих се и го ударих със здравата си ръка.

Викът му съвпадна с глухия рев, повод за който беше поредният отбелязан от италианците гол. Странното бе, че и двамата извърнахме глави към телевизора, за да видим повторението. Само че Рой пръв се върна в реалността. Налетя с вдигната палка и стигна до мен в момента, в който се наведох и се търкулнах на пода, за да избегна удара. Миг по-късно неговите осемдесет килограма тупнаха върху мен.

Палката се вдигна и аз успях да задържа ръката му за няколко жизненоважни секунди.

— Опитвам се да ти кажа, тъпо говедо, че имам намерение да ти върна бюлетините.

Той отпусна палката. Лицето му беше яркочервено, а по челото му се стичаше пот. Устата му увисна отворена.

— Разбира се, че е така, мамка ти. Сигурен съм. Иначе нямаше да ми кажеш.

Дишахме тежко като хипопотами, проснати един върху друг, когато Паско отвори рязко вратата.

— Ей сега изсипаха урните от стадиона — изкрещя той с прегракнал от паника глас. — Най-ниската активност в целия град. Не ни достигат трийсет или четирийсет хиляди гласа. Невъзможно е да спечелиш!

Рой вдигна глава. Белинда, внушителна като статуя с високите си токчета, стоеше зад Паско.

— Господи — каза тя, когато ни видя. — Исусе Христе!

Рой ме отблъсна от себе си и затвори вратата с ритник.

— Ти имаше намерение да ми ги върнеш, Костя. Кога? — Дишането му беше шумно.

— Първо искам да се закълнеш пред мен, Рой, че нямаш нищо общо с похищаването на Наталия. *Нищо* общо.

Той ме погледна и долната му устна провисна.

— Нима ме обвиняваш в нещо такова, Костя?

— Сблъсквал съм се с някои неща в миналото, Рой.

— Съображенията, засягащи сигурността на държавата, са нещо друго. Но никога не бих постъпил така с жената на приятел. Не и с *твоята жена*, Костя. Не вярвам, че допускаш такова нещо.

Помислих си, че ей сега ще се разплаче. Той поклати глава:

— Не мога да повярвам, че всичко това се случва с мен. — Погледнах го втрещен. Беше забравил за бюлетините от стадиона. — Костя. Аз да постъпя така с теб? — Поклати глава недвусмислено. — И все пак, какво общо има това с моите бюлетини?

Подпрях се на лакът.

— Дай ми няколко секунди да се обадя по телефона. Все още мога да ти върна бюлетините. — Замълчах за момент. — Стига да не забравиш, че един добър жест предполага друг.

Той избърса сълзите от очите си и се ухили.

— Първо на първо ти открадна бюлетините ми, мамка ти. Грабвай телефона и ми ги върни. После ще разговаряме за услуги.

Седяхме в кабинета на Баданова. Постоянно бършех носа си, който не преставаше да кърви. Лампите бяха запалени, въпреки че изгревът бе озарил небето навън. Аби седеше зад бюрото на Баданова; Дронски, оставил патерицата си подпряна на стената, беше от дясната ми страна, на стол от хромирани тръби с черна кожена тапицерия. Не

мога да отрека, приятели, че тайничко се чувствах победител. Бях изхвърлен от работата по разследването на случая, но именно аз открих връзката между Саша и подземие то на клиниката. Именно аз установих, че старата връзка от армията между Саша и генерала от военновъздушните сили Баданов е била заменена от връзката между Саша и Баданова. Вероятно не чак толкова дейна. Но никой от нас не подозираше за съществуването ѝ до момента, в който бях издърпан в мерцедеса с опрян в скулата „Магнум 44“.

— Съобщението се получи преди около половин час — каза Дронски. — Дежурният в една отдалечена метеорологична станция в планината видял луксозна кола в гората и чул няколко изстрела. Може би пет според него. Малко преди тях забелязал бял мерцедес. От милицията изпратили патрулна група, която открила много кръв.

— Но не и труп?

— Не. Но са водели лекар с тях, който казал, че човек, изгубил толкова много кръв, ще умре, ако не постъпи в болница още тази нощ.

Видях как Аби се навежда към най-долното чекмедже и наднича над плота на бюрото.

— Ти какво мислиш? — попита ме тя.

Какво мислех ли? Мислех си за черните очи на Саша, събрани на точка от страх, когато разбра, че съм решил да го убия. Мислех си за онези малки и безпомощни длани, протегнати разтворени към мен, сякаш можеха да спрат куршумите. Но няма е оцелял? Бяха намерили кръв в тъмната гора, но не и труп.

— Мисля, че няма да стигне далече — отвърнах.

— Разпространихме данните до всички управления на милицията и поискахме специална проверка в болниците.

— Не забравяйте Лука — добавих. — Ще го доведете ли за разпит?

— Разбира се — потвърди Аби с енергично кимване. — Пински вече замина към хангарите с едно отделение.

— Кажете на Пински да не използва сила срещу него.

— Може да е слабоумен — възрази тя, — но най-малкото е съучастник в убийство.

— Не го виждам точно в тази светлина — казах аз.

Тя сви рамене, подразнена от различията в мненията ни.

— Какъвто и да е случаят, предстои му да отговаря на много въпроси.

— Слушай — казах аз, — всичко, което се опитвам да ти обясня, е, че през целия си живот той е бил мачкан. Саша е само последният от опашката. — Спомних си за нещата, които се случваха в училищния двор на 36-о основно. За заплашително наежения Рой, докато се приближаваше към високото, заекващо от уплаха момче, протегнал ръка да получи парите за обяда на Лука. Рубла или две. Данък за побойника. — Само те моля, нищо повече. Кажи на Пински да бъде по-търпелив с него.

На долния етаж, в централното фоайе на аерогарата, изригнаха викове.

— Резултатите ли обявяват? — попита Аби и се изправи до бюрото.

— Не — отвърнах предпазливо. — Пристигна последната партия урни. — Поколебах се. — Оказа се, че бюлетините от секцията на стадиона са изпратени на две порции. Не знам каква е причината — добавих без каквато и да е нужда.

Дочух забързано потракване на токчета и се обърнах. Видях Рой и „американското“ момиче зад гърба му. Спряха се пред вратата.

— Пристигнаха останалите бюлетини от стадиона — каза той, гледайки към мен. — Имам чувството, че само след малко ще бъде обявен за губернатор на Кола.

— А какво се е случило с вашата опонентка? — попита Аби.

— Вие сте специален агент Кънингам, предполагам. — Рой се поклони, при това доста елегантно. — В Русия, специален агент Кънингам, я няма стародавната традиция губещият да остане и да стисне ръката на победителя. Баданова, по мое мнение, вече е минала през финландската или норвежката граница. Елате долу да погледате. — Той разтвори широко ръце. — Предстои историческо събитие.

— Имам един въпрос, Рой — прекъснах го аз. — Преди да отидеш да правиш история. Спомняш ли си председателката на Студентския съюз Фетисова?

Той кимна.

— Наистина ли я познавате? — попита го Аби.

— Интимно — отвърна той. — Наложил се веднъж да преспя с нея, за да получи студентска туристическа виза за Хелзинки. Ужасна работа.

— Ще ни дадеш ли разрешение за ексхумации в лагерните гробища, които са под нейно управление?

— Защо не? — каза Рой. — А защо искате да го направите?

— Краткият отговор е: защото Баданова не искаше да го направим.

— В такъв случай можете да бъдете сигурни, че сте на прав път. Полковничката и Баданова са първи братовчедки. Ти не знаеше ли това? Първият ми административен акт, Костя, ще бъде да ти изпратя това разрешение. — Обърна се и погледна към Белинда. — Вторият ми административен акт вероятно.

* * *

Преди да слезем долу за церемонията, се получи известие от Пински. В хангара нямало и следа от Саша, както и от Лука. Претърсили околната гора, но не намерили нищо. Белият микробус беше изчезнал.

Процедурата по обявяването на резултатите премина в бурен фарс. От сцената и високоговорителите кънтеше гласът на Рой с неговото изпълнение на „Така както аз исках“. Зад него стоеше внушителната фигура на Белинда — изглеждаше почти три метра висока с червените си токчета и цилиндъра на Чичо Сам. Тълпата крещеше одобрително, пееше и танцуваше върху импровизираните маси от талпи и дървени магарета, които започнаха да се сричат една по една под тежестта.

Резултатите трябваше да бъдат обявени навън, където бе издигната временна сцена. Стотици, дори хиляди обикновени граждани на Кола се бяха стекли на летището, за да чуят съобщението, без да се притесняват от започналата да се сипе киша и понижаващата се температура.

Като член на комисията трябваше да присъствам заедно с колегите си на сцената отвън. Сред морето от чадъри зърнах Аби в периферията на тълпата и тя ми махна с ръка. Дронски, предполагам, бе предпочел да не подлага на риск нарастващите си кости сред гъстата тълпа от блъскащи се привърженици на Рой.

Излизайки на дъсчената сцена, назначеният от Москва председател на комисията извади навита на руло хартия и тълпата утихна. Също като в театър, осветлението на паркинга загасна, за да подсили ефекта на насочените към сцената прожектори.

— Братя руснаци... — започна човекът от Москва. Сините букви „Кола интернешънъл“ стояха като венец над главата му. — Граждани на Мурманск и област Кола. Вие казахте думата си... и тя бе чута. Сега ще прочета официалните резултати, утвърдени от Избирателната комисия за губернаторските избори. Мария Баданова... — Крясъците на тълпата заглушиха цифрите. Устата на председателя на комисията се отвори и затвори още няколко пъти и той вдигна ръката на Рой. Навсякъде блеснаха светлини. От високоговорителите оглушително закънтя „Така както аз исках“. Погледнах смутен към Аби и с повдигане на рамене ѝ показах, че се разграничавам от този цирк. Дали и тя не ми отвърна със свиване на рамене между заобикалящите я лъщящи чадъри?

Започнах да се тревожа.

Трябваша ми още секунда или две, докато се усетя, че *тази* Аби беше облечена в различно палто. И още цяла секунда, за да установя, че е абсолютно неподвижна. Безжизнено неподвижна.

56.

Утрото се задаваше над летищния комплекс и сградите се сдобиха с дълги сенки. Започваше ден, изпълнен с умопомрачение, със същата паника, каквато бях преживял единствено когато изчезна Наталия. Навсякъде ми се привиждаше Аби — ходеше, разговаряше, пушеше цигара.

След не повече от два часа двамата с Дронски пътувахме към Манастира. Претърсването на всички технологични и административни сгради на летището, както и на безлюдните, тъмни пространства между пистите не даде никакъв резултат. Докато разпитвахме хора от външната периферия на тълпата пред сцената, няколко от тях споменаха, че са забелязали потеглящ бял микробус на няколко метра зад тях. Стоял бил там не повече от десет минути. Когато виковете и аплодисментите за победата на Рой утихнали, микробуса вече го нямало.

Освен на летището бяхме започнали мащабно претърсване навсякъде. Пински бе разположил скрита пътна блокада северно и южно от хангарите на триста петдесет и първи вертолетен полк. Голям отряд претърсваше полуразрушените сгради в Северния крайбрежен комплекс. Приоритет за всички подразделения на милицията в града и околностите бе издирването на белия микробус. Във всички сутрешни новинарски емисии в Кола щяха да съобщят отличителните му белези. Рой, в качеството си на новоизбран губернатор, се съгласи да апелира за съдействие от страна на гражданите.

Двамата с Дронски изработихме следната версия: Саша, ранен в гората над летището, но далече не толкова сериозно, колкото си мислех, е повикал по телефона Лука да дойде и да го вземе с микробуса. В последния е имало недоставена партида кукли. Сам, а може би и с Лука като шофьор, Саша е издърпал Аби, докато вниманието на всички е било насочено към церемонията по обявяването на Рой за губернатор. Това, което нямаше как да предположим, беше дали похищението на Аби ще бъде използвано

като средство за подсигуряване на бягството на Саша и Баданова от Мурманск. Или пък дали отвличането не е прелюдия към маниашко сексуално изстъпление, каквото видяхме в случая с Джей.

— Ти как виждаш положението, шефе? — попита Дронски, докато пътувахме към града.

— Мисля, че мъж с непревързана рана от забит нож в рамото може да отиде навсякъде. И все пак смятам че първата спирка на Саша Руп ще е в някоя болница.

— В такъв случай, кой е разпоредил на Лука какво да прави?

— Ако погледнем версията от другата ѝ страна — отвърнах аз, — не можем да бъдем сигурни дали Лука изобщо е бил в микробуса.

Тъкмо завивахме, за да влезем през сводестия вход на Манастира, когато получихме съобщение от Пински, който беше устроил засади около хангарите. Претърсил ги бе с помощта на специално подбрана група. Не намерили нито следа от Саша, Лука или белия микробус. Но под един навес открили черния линкълн на Майлс Бриджър.

Ясно ми беше, че няма с какво да помогна на милицията в издирването. Оставих Дронски в Манастира да ръководи операцията и веднага, още на разсъмване, се отправих с колата в южна посока, покрай Града на порока, към Адмиралтейството. Решението ми беше чисто хазартно. Не се надявах да намеря Саша скрит като в бърлога. Определено не очаквах и Баданова още да е там. Но предчувствах, че ще науча нещо полезно на това място.

Но величественият някога монумент на мощния руски северен флот се оказа по-празен даже и от моите очаквания. Едва ли има пототално и набързо опразвани помещения от централите на неуспелите в изборите кандидати. Компютрите бяха отнесени, но недопитите чаши с кафе си стояха върху бюрата. Течението подмяташе листовки и плакати из празните стаи. Врати се затръшваха шумно, после се отваряха със скърцане и пак се удряха шумно. Всички лампи светеха. Озарен от лъч надежда, аз се втурнах като полудял през залата с географската карта и се качих на горния етаж, крещейки името на Аби.

Но от нея нямаше и следа.

Сетих се за подземните етажи. Тази сграда някога беше щаб на военния флот. Логично бе да има солидно подземие, даже и противобомбено скривалище.

Слязох тичешком до партера и се запътих към дъното му. Врата с надпис „Архив“ зееше отворена. Видях, че от нея започва тъмно стълбище надолу. Имаше много ключове за осветление и аз ги щракнах всичките. Ярка светлина изведнъж озари стълбището. Слязох надолу и установих, че подземие то е на две нива. Зад двукрилата врата на архива имаше дълги празни рафтове и сиви метални шкафови с компютърни масиви. От площадката пред нея започваха широки метални стъпала към най-долния етаж на сградата, а бетонната шахта, в която се спускаха, красноречиво разкриваше какво е неговото предназначение.

Двете крила на стоманената врата бяха откренати. Промуших се между тях и се озовах в зловещо осветена в зелено бетонна зала с луксозни дивани и масички за напитки. Стените бяха окичени със снимки на кораби и подводници от внушителния северен флот на Съветския съюз. Холът на адмиралското укритие. От него се влизаше в шест или седем самостоятелни стаи за спане, кухни и бани за най-висшите офицери... Последната стая беше огромна — тридесет на тридесет метра, с нисък таван и подредени на три етажа койки за офицери с по-нисък ранг. Койките бяха може би сто, но това, което веднага ми направи впечатление, беше фактът, че поне половината от тях очевидно бяха използвани съвсем наскоро — със смачкани възглавници и отметнати одеяла.

За първи път, откакто бях влязъл в сградата, се спрях запъхтян. Тръгнах по една от дългите пътеки между триетажните легла. Усещах топлината, която излъчваха зелените лампи на тавана. Вече се обръщах да се върна обратно към вратата, когато забелязах първия надраскан на ръка надпис с детски почерк на стената зад една от койките: „Тук спа Володя. Март 2017г.“

Започнах да се вирам за още: „Къде са ни повели? Лидия Перскова.“

Йосиф, Аня и Николай бяха оставили своите отчаяни послания, хвърлени наслука като бутилки с писма в безкрайния океан. Видях и това: „Утре е рожденият ми ден — 1 юни 2017. Алексей.“

Разбира се, че това бе мястото. Именно тук са крили децата. Докога? Докато подготвят самолет? Докато съберат необходимата бройка? Най-вероятно никога нямаше да разбере. Но именно тук са били довеждани децата от лечебния стационар в Нивка, а може би и от стационарите в много други подопечни на Фетисова лагери. И оттук са ги изпращали в обятията на чакащия ги Запад.

Върнах се в камката и потеглих. Стигнах до изтеглените от езерото останки от Града на порока, разположени в долчинка встрани от магистралата. За миг се поколебах дали да не отбия по черния път към виещия се дим от огнищата, но стиснах здраво волана в последния момент. Гадателката бе казала, че Повече няма да отида там.

Денят преваляше. Никога не бях предполагал, че едно клише може да се окаже толкова точно. Започвах да усещам, че вече не мога да търпя постоянно звънящите телефони, от които чувах само безсмислени и безнадеждни съобщения от Пински и ръководителите на други издирвателни групи, пръснати из града. Както и да понасям постоянното шетане на В. И. Ленин из стаята напред-назад, като човек, който отчаяно чака да получи някаква новина...

Когато слънцето се спусна между железобетонните сгради на хълмовете отгатык реката, седях зад бюрото на Аби и с огромни усилия държах клепачите си отворени. Дронски ми разказваше подробно за всяко от обажданията с твърдения за забелязан бял микробус — неверни, както обикновено се получава при обявено в медиите издирване. В. И. Ленин се разхождаше върху бюрото между двама ни, а аз няхах сили да го изблъскам.

— Работим с пълна сила, шефе. Може да ни потрябваш понататък. Легни да поспиш малко.

— Не мога да спя в такъв момент, Дронски — отвърнах и станах. — Ще изляза да изпия една бира на чист въздух. Ще се върна след петнадесет минути.

Излязох долу да подишам студен въздух. Пуших и отпихах бира направо от бутилката, облегат на стената под арката на входа. Обикновено не пия бира. Тя влиза в употреба само в краен случай, когато ми се иска единствено да се напия, а знам, че трябва да остана трезвен...

Отвъд арката по голямата улица минаваха прибиращи се коли и автобуси. Борех се с мисълта за Аби, със спомена за онзи миг, когато я зърнах застанала в периферията на тълпата пред летището, на крачка-две зад лъскавите, окъпани от дъжда черни чадъри. Защо не се досетих за опасността в онзи момент? Защо не се сетих само част от секундата по-рано, че убиецът, когото търсим, е под някой от онези чадъри, на метър или по-малко от нея?

Надигнах бутилката да отпия и погледът ми попадна на старата ръждива лампа над мен, чиято крушка светеше жълто като кандило. Желязната ѝ основа бе в стил отпреди сто години, с напукана тъмнозелена боя... Но имаше и още нещо. Една добре дошла малка загадка, върху която съсредоточих разпилените си мисли. Неизвестно точно кога през последните няколко години в основата на старата лампа е била пробита малка дупка с диаметър не повече от сантиметър или два. Докато се вирах в нея, ми направи впечатление, че при всяко преминаване на фарове по улицата отвътре ми намигаше бледожълто стъклено око. Това беше, разбира се, една от отдавна нефункциониращите наблюдателни камери, които Рой бе монтирал, когато командваше разположеното тук подразделение на тайната милиция.

А защо не се бях сетил за това досега? Защо никой не се сети? Защото блокът на Джей беше завършен само наполовина. Защото дори половината от прозорците не бяха поставени, та какво оставаше за наблюдателните камери. Обаче знаехме, нали, че „Кола ТВ монтажи“ са изпреварили останалите подизпълнители. Бяха си свършили работата. Само дето погрешно предположихме, че тази работа се е състояла в монтаж на сателитни чинии и антенни мачти на покрива. В коридора имаше поне дузина работни гащеризони. Едва ли са необходими дузина работници за поставянето на телевизионни антени. Какво са правели в такъв случай? Не беше ли възможно „Кола ТВ монтажи“ да са кабелен оператор със система за обратна връзка, който е монтирал охранителни камери?

Дани Марков беше много едър, с брада и доста компетентен. Разбрах защо хората му са си свършили работата навреме. Той инсталира един портативен монитор върху бюрото на Дронски.

— Пред вас е най-новата дума на американската техника — каза Марков. — Камера с висока разделителна способност и автоматично

превключване от панорамни снимки към едър план и обратното. Ще видите, че работи така, сякаш там има и оператор. — Постави седемдесет и два часовата касета, натисна бутона за възпроизвеждане и се оттегли в единия ъгъл.

Лентата започна да се върти, показвайки добре осветен коридор, в който четирима мъже поставяха врата на един от апартаментите. На нея имаше надраскан с тебешир номер „64“. Апартаментът на Джей беше номер 65. В левия ъгъл на екрана бе изписан часът — 24:00, полунощ.

— Пусни го на бързи обороти — казах аз.

Дронски натисна един бутон и екранът пред нас затрепка. Четиримата мъже монтираха вратата по-бързо от всякога. Когато приключиха с работата, един от тях извади бутилка с бистра течност от чантата с инструментите и я подаде на другите. Всички отпиха забързани, отсечени глътки. След секунди си заминаха.

Дронски продължаваше да натиска бутона, а часовникът бързо сменяше часовете — 01:00, 02:00, 03:00, 04:00...

— Сега намали оборотите — обадох се отново аз.

Дронски вдигна пръста си от бутона. На екрана продължаваше да се вижда празен, добре осветен коридор. Купчината гащеризони стоеше между новия номер 64 и номер 65, апартаментата на Джей. Взирахме се в екрана още цели пет минути. Зад нас Дани Марков си пушеше лулата.

— Ето — обади се той от ъгъла. — В коридора има някой.

Обърнах се към него озадачен.

— Приближава се много бавно — обясни Дани Марков. — Още не е в кадър, но вижте сянката на стената.

Разбрах какво имаше предвид. На стената се виждаше неясна приведена сянка и се придвижваше бавно на екрана, но с всяка крачка придобиваше по-отчетливи очертания, понеже голата крушка на тавана осветяваше човека все по-директно в гръб.

И тогава точно пред новопоставената врата сянката престана да се движи напред. Вероятно беше нужна само още една крачка и мъжът щеше да влезе в обхвата на обектива. Толкова близко, че забелязах на екрана кълбо цигарен дим.

В тишината чух собственото си шумно дишане, а сянката направи още една крачка. Майлс Бриджър, облечен в черно палто,

стоеше приведен и се заслушваше, подпрян на стената с едната длан, облечена в ръкавица, а с другата вдигна цигара към устните си. Дръпна дълбоко от цигарата, сниши се до нивото на отвора за прозорец точно пред вратата на Джей и изхвърли фасата, без да погледне надолу.

До този момент не бяхме видели ясна снимка на лицето му, но когато застана пред вратата на номер 65, той се извърна леко и заровичка в джоба си. Не бях виждал толкова изпито лице. Приведе се напред. Забелязах, че устните му се движат. Говореше през вратата, вероятно се опитваше да убеди Джей да го пусне въпреки среднощния час. Докато говореше, извади ключове от джоба си.

Струваше ми се, че събитията се развиват изключително бавно. Продължавайки да говори, той отключи вратата. Тя може би я подпираше с рамо, защото видях как се отвори съвсем бавно под силния натиск на дланта му.

И тогава на фона на забавената, неумолима стъпка на последните няколко минути събитията през следващите секунди се развиха като истинска вихрушка. Откъм дясната страна на екрана изскочи мъж и се хвърли върху вратата. Само за секунда през отвора се мярна отхвърлената до стената зад нея Джей — секунда, в която стомахът ми се сви от изписания на лицето ѝ ужас, когато мъжът скочи отгоре ѝ, омота въженце около гърлото ѝ и я повлече към вътрешността на апартамента.

След това ръката на Бриджър се протегна и затвори вратата, но все пак успях за миг да зърна картина, която никога няма да забравя — падналата по гръб Джей и надвесения над нея, озъбен Лука Руп, чиито ръце затягаха въжето около врата ѝ и извиваха главата ѝ като на парцалена кукла.

После камерата превключи на панорамен кадър и видяхме как Майлс Бриджър се измъква заднишком по коридора, докато излезе от обхвата на обектива ѝ. Когато той се скри, камерата започна бавно да обхожда празния коридор към вратата на Джей. Не е нужно много въображение, за да отгатне човек какво е ставало зад нея.

57.

Останалата част от вечерта прекарах в оперативната зала на Данилова. Слушах съобщенията от екипите на милицията в Северния крайбрежен комплекс, където основно бе съсредоточено издирването на Аби. Дълбоко в себе си бях сигурен, че Лука Руп ще се върне в хангара. Къде другаде можеше да отиде? Колкото и да беше жестока, колкото и да съвпаднаше със извратените му наклонности, отредената му роля беше второстепенна. Той беше заменима част в механизма, създаден от губернатора Баданов и жена му, за търговия с най-ценната от векове стока — живи, дишащи човешки същества. С голяма доза сигурност можех да кажа, че за Лука Руп не беше предвидено скривалище или начин да избяга.

Но само преди около час хангарът бе претърсен за трети път. В широк кръг около фабриката Пински бе разположил многобройни скрити постове на милицията, с подготвени блокади на пътя южно и северно от 351-и вертолетен полк. Претърсваше се всеки преминаващ автомобил.

Имаше, разбира се, и пътечки през гористите хълмове зад хангара, но беше трудно да се допусне, че някой ще влачи женско тяло по такъв пресечен терен, дори то да е праметнато на врата му като вълк — завързан, жив или мъртъв. Въпреки това бях изпратил група с кучета, която претърсваше постоянно гората цяла нощ.

— Ще припаднеш точно когато ни трябваш, шефе — предупреди ме Дронски. — Като не искаш да спиш, поне опитай онзи номер с тридесетсекундната почивка за очите, който си научил във флота.

Дронски е два пъти по-хитър, отколкото изглежда. Притворих очи, просто да му покажа, че е невъзможно да ги затворя. Събудих се час по-късно с гузно чувство от звъна на телефона до главата ми. Грабнах слушалката и изфъфлих името си, а В. И. Ленин скочи на безопасно разстояние от мен.

Обаждаше се капитан Раковски от осмо районно управление на милицията — района на пристанището.

— Във връзка с обявения за издирване от всички управления бял микробус фолксваген — обясни той. — Искате ли да дойдете и да хвърлите едно око на това, което преди малко падна в реката?

— Има ли хора в него?

— Елате и сам преценете.

— За бога, стига глупости!

— Не е лесно да се установи. Може и да има няколко — омекна той. — Чакаме техника, за да го измъкнем.

Ужасен страх стягаше гърлото ми, докато вървах нетърпеливо редом с Дронски, който едвам слизаше надолу по стълбите, потропвайки с патерицата си.

— Извинявай, шефе — каза той. — Върви напред.

В подобни моменти полицаите стават различни от другите хора. Както и войниците в сражение. Развиват някаква строга обективност пред лицето на смъртта. Хванах ръката на Дронски и двамата заедно се преборихме със слизането по стълбището.

Районът на пристанището винаги изглежда по-мрачен и студен от останалата част на града. Движихме се бързо със запалени фарове и синя лампа между складовите хангари и спряхме рязко до група от пет-шест сини камки на милицията само на няколко метра от водата.

Капитан Раковски се приближи с вдигната до ушите яка на шинела. Потръпна театрално и каза:

— Даже в Норилск времето през пролетта е по-поносимо от тук Елате да хвърлите по едно око.

Последвахме го между джиповете и отидохме до бетонния ръб на кея.

— Сега има отлив, иначе едва ли щяхме да видим и толкова — отбеляза Раковски. Под светлината на прожекторите, инсталирани на кея, се виждаха няколко сантиметра от покрива на бял микробус. Бял правоъгълник, върху който се плискаше напред-назад разпенена вода. — Мислите ли, че точно това търсите?

— Сигурен съм — отвърнах.

Дронски посочи с извъртане на ниско подстриганата си глава към микробуса:

— Какво ви кара да мислите, че вътре може да има някой?

— Елате да погледнете отсам — каза Раковски. — Откъм шофьорската врата.

Капитанът взе от един от своите хора мощен прожектор и насочи лъча му към тъмната вода. В първия момент той като че ли само се отрази от бавно движещата се вълна. Постепенно обаче очите ни се приспособиха. През потопения под водата прозорец за момент смътно се мярна призрачно лице.

— Мъж ли е или жена, не се наемам да гадая — каза Раковски. — Но е лице. Прав ли съм?

— Дали не е кукла? — попитах безадресно аз. — Възможно ли е това да е манекен?

Клекнах на едно коляно върху пристана, за да погледна от подобър ъгъл. Взех прожектора от Раковски и насочих лъча към водата. Чух Дронски да пита с глуха надежда в гласа:

— Лука ли е?

Лъчът попадна точно в лицето. Ясно видях как косата се надига и спуска в бавното течение.

— Жена е — отговорих му аз. — Ако се съди по косата.

Той се вцепени.

— Не знам — отговорих на въпроса, който той не зададе. — Възможно е да е тя. — Усетих, че преглъщам трудно. — Коя друга?

Силно дрънчене зад мен ме накара да се обърна. По пристана се движеше жълт багер, чиято кофа беше пълна с ръждива верига.

— Скоро ще разберем — добавих аз.

Измина може би половин час, докато закачат веригите за микробуса. Двамата с Дронски седяхме в нашата камка и пиехме кафе, всеки вгълбен мълчаливо в собствените си разсъждения. Иля вероятно мислеше за дома си, за своята съпруга, чийто крак бе пострадал жестоко през гражданската война, за двете си деца, които бях започнал да чувствам като част от собственото ми семейство. Що се отнася до мен усещах единствено абсолютна празнота в душата си, резултат от провала. От това, че не успях да защитя Наталия, че не успях да предпазя Аби въпреки явната заплаха, отправена с намерената в леглото на Джей детска гумена кукла негърче.

Докато веригите на багера дрънчаха и се плъзгаха по стената на кея, аз пушех, пиех кафе и се мъчех да вкарам плаващите кичури в желана от мен версия. С всяко бегло припомняне на картината все полесно си ги представях като дълга, грубо подстригана мъжка коса, която течението и полепналите по космите мехурчета въздух издигаха

нагоре. Само че не вярвах в нищо подобно. Дълбоко в себе си бях убеден, че трупът в кабината е на жена. С душата си чувствах, че това е Аби.

Чак след час веригите започнаха да се изпъват под тежестта. Изскочих от камката и хукнах към ръба на кея, когато покривът на микробуса се наведе напред а задницата му се вдигна нагоре. От вътрешността му шуртеше вода.

Струва ми се, че исках да изкрещя на хората да действат внимателно, да вършат зловещата си работа с грижовността и уважението, които заслужаваше Аби. Може би бях започнал да крещя, защото Дронски сложи ръка на рамото ми. Усетих, че стиска все по-силно, без да казва нищо. Какво ли можеше да каже?

Наблюдавахме как багерът се отдръпва от края на кея на заден ход. За момент микробусът се остърга в циментовия ръб и задните му колела се подадоха, след което бавно бе издърпан назад. Отвсякъде се стичаше вода. Изтичах до прозореца на дясната предна врата.

Оттам ме гледаше Айзъбел Бриджър с изгубило пухкавостта си след смъртта лице, с плътно слепнала коса, за разлика от винаги старателно поддържаните приживе фризури. Дронски и Раковски застанаха до мен.

— Нея ли очаквахте да видите? — попита капитанът.

Само поклатих глава в знак на отрицание. Струва ми се, че точно в този момент гласът ми едва ли би прозвучал като нещо повече от облекчено изпъшкване.

— А кой е другият? — попита Раковски и насочи прожектора през решетката към салона отзад — Може би късметът тук ще е подобър?

Сърцето ми падна в петите, когато зърнах бос крак и нещо като черен вързоп над него. Двама милиционери вече отваряха задните врати. Не усетих кога съм отишъл дотам. Дронски стоеше до мен. Лъчът на прожектора обходи отривисто вътрешността на микробуса. Чух как Дронски изсумтя. Трупът, който знае защо бос, лежеше на едната си страна. Целият салон на микробуса приличаше на малка театрална сцена и отвсякъде се стичаше вода като декоративен ефект. Вода се стичаше и от косата и отворената уста на Майлс Бриджър.

58.

Подведох ви. Подведох и Аби. Един безумно жесток нагон може да съжителства с жестоко чувство за вина. Лука Руп изпитваше удоволствие от това, което вършеше. Видях го на екрана. Вече смятах, че е съвсем естествено после да се чувства виновен и даже да търси начин за извинение. Дали не разсъждавах така заради обстоятелството, че го познавах? Че знаех в какви почти невероятни душевни и физически лишения бе живял? Или пък заради отвратителната му майка? Или пък заради жестокия късмет, който съдбата бе отредила на едно самотно дете — да живее в една къща с най-големия сериен убиец за всички времена? Заради това ли се опитвах да не го намесвам в мислите си като съучастник? Нямах представа. Но разбрах, че бях сбъркал. Лука бе подхвърлял куклите не като ритуално извинение за постъпките на някой друг. Те бяха извинение за стореното лично от него. Той беше мъжът, способен да постъпи също толкова зверски с Аби, колкото с Джоун Фаулър и Джей. Но същевременно беше човек, който отчаяно ще търси начин да се извини след това.

Подведох ви точно както подведох и себе си. Той, разбира се, не беше слабоумната жертва на собствения си живот, която ви описах. Със сигурност и Саша имаше пръст някъде в цялата история. Но *душата* в нея, може би не в търговията с деца роби, а в бизнеса с убийства, с „*обладаване*“, както би се изразил Потанин — тази душа беше Лука. Това всичкото го виждах като на филм.

Когато телефонът отново иззвъня, приятели, бях сигурен, че се обажда той. Като си помислех само какъв провал бях допуснал, получавах сърцебиене и очите ми се насълзяваха. Изобщо не бих могъл да спася Наталия... Нито пък Джоун. Но със сигурност можех да спася Джей. А можех, все още можех, да спася Аби.

Потънал нейде из дебрите на полуреалния сънен свят, аз се вирах в тъмносиния пластмасов телефон и сетивата ми не реагираха на призива на съвременната техника, когато машинката ме стресна повторно с писъка си.

Бях сигурен, че е той.

Вдигнах бавно слушалката. Навлажних устните си.

— Вадим на телефона — казах. — Константин Вадим.

Последва дълго мълчание, което още веднъж ме убеди, че е той.

След малко се чу кротък и учтив глас:

— Константин.

Попитах кой се обажда. Настоях да си каже името, за да се направя на непоколебим и да му намекна, че след секунда ще има удоволствието да му затворя телефона.

— Когато учехме в тридесет и шесто основно, все се надявах да станем приятели — каза той.

— Къде си? — Стараех се да владее гласа си. Както и гнева си.

— В хангара, естествено. Но, Константин...

— Какво?

— Най-добре е да дойдеш сам. Сигурно ме разбираш.

— Вече да.

59.

На излизане от града ме спря пътен патрул. Докато показвах документите си, притича Пински.

— Той ми се обади — обясних аз. — Иска да отида при него сам.

Поклати в несъгласие кръглата си като футболна топка глава. После присви недоволно очи.

— Не бива да го правиш, шефе. Нека да дойда с теб. Мога да стоя на разстояние от теб и ако имаш нужда от мен, да се намеся в последния момент.

— Той не е глупак — възразих аз. — Ще бъде подготвен за подобен вариант.

Не се наложи да му обяснявам, че бъде ли забелязан, това ще означава край за живота на Аби.

Седнах в камката и подкарах към вертолетната база. Там, където пътят правеше завой над нея, аз спрях и изгасих фаровете. Загледах се надолу към тъмния гърбав хангар и дългата войнишка барака на Лука до него. Построен беше на мястото на изсечена гора, което правеше безполезен всеки опит да се приближа незабелязан. Отново включих фаровете и потеглих бавно надолу по склона, за да дам време на Лука, който сигурно ме наблюдаваше, да види, че не се движа с подкрепление от други коли на милицията. Спрях камката на десет метра от основната сграда, без да гася фаровете.

Слязох и тръгнах към бараката на Лука. Не си правех никакви илюзии. Разбира се, че бях лесна мишена. По тила ми лазеха тръпки, а в гънката под долната ми устна се събра пот. Но този път вината за похищението на Аби беше в мен. Бях направил опят да изтръгна с бой самопризнание от Лука в момент, в който само луд би си признал. И тази постъпка събуди спотайващо се от тридесет години чувство за вина. Върна ме към времето на началното училище, към спомена за недодяланото ми детско състрадание и детските ми угризения, че не правех достатъчно да го защитя от грубиянските подигравки на хора като Рой. И ето че като последствие го защитих от подозренията на

Аби, убеден, че с постъпката си на онова езеро аз бях влязъл в ролята на мъчителя. Бях убеден дълбоко в себе си, че човек не може да бъде едновременно жертва и злодей. Забравяйки, че точно обратното е казано в десетки учебници, че е доказано с живота на Андрей Чикатило.

Но вече се бях отърсил от всичко това. Исках да спася Аби и да се разправа с Лука, както аз си знам, Исках да знам точно какво се е случило в нощта, когато Наталия изчезна. Исках да чуя и най-малката подробност от собствената му уста. А ако избягаше в гората, която познаваше отлично, исках да го преследват и да ми го доведат. Той заслужаваше да бъде гонен с кучета.

Под светлината на фаровете видях, че вратата на бараката е отворена и се полюшва, тласкана от лекия ветрец. Чакълената настилка скърцаше звучно под стъпките ми. Гърбът ми беше обърнат към редица от високи капандури в най-високата част на хангара. Ако Лука се беше спотаил там с пушката си за вълци... Влязох вътре и усетих как по гърба ми премина тръпка на облекчение. Сега вече очаквах опасността само от една посока — пред мен. Естествено, и аз бях въоръжен — с пистолет в стандартния милиционерски подмишечен кобур и с още един, затъкнат в колана зад кръста ми. Запалих лампата и бързо клекнах зад ниска масичка с ръка на подмишечния кобур.

Светлината изпълни помещението със сенки на счупени, разцепени или обезобразени кукли. Вълчата глава висеше на ченгела си и се хилеше озъбена. Чифт ръкавици от вълча кожа, приличащи на лапи, лежеше върху масата. Имаше няколко кукли със силно повредени и размазани лица, но със златисти перуки, които само подчертаваха грозотата им. Трябваша ми секунда или две, докато се сетя, че би трябвало да са *русалки* — мъртви девойки, които според старите славянски вярвания се връщат, за да пленяват, измъчват и осакатяват живите. А може би през призмата на неясното си отношение към половете Лука се е изживявал именно като русалка, когато танцуваше гол, с грим и перука онази нощ, когато едва не го убих. Като северна русалка, която се надсмива над жертвите си и ги подлага на мъчения, преди да умрат.

Докато се вирах в тези фигури, някои с разкъсани устни, други с по едно око, ми се стори, че за миг влязох в светогледа на Лука, че видях майка му такава, каквато я е виждал той — зла русалка, която го

е измъчвала в детските му години и продължава да не го оставя на мира. Сетих се и за още нещо, което превзе съзнанието ми с неудържима сила. Ако се бях замислил по-сериозно над думите на старицата с мишките при едно от посещенията ми при нея — господи, само ако бях по-съобразителен, — сега той щеше да е в ръцете ми и щеше да е лишен от възможността, която все още имаше, да причинява още зло. „Човекът, когото търсиш — беше ми казала тя, — има всички основания да ненавижда жените. Този човек е расъл в краката на господар.“ И господарят, разбира се, не беше метафорична фигура. Господарят беше привидно благородният наемател на горния апартамент, убиецът на петдесет и две жени и деца — самият Андрей Чикатило.

* * *

Предпочетох да дойда сам, защото чувствах, че това е единственият начин Аби да остане жива. Действията ми не бяха продиктувани от нещо логично, както скоро ще се уверите, приятели. Ръководеше ме единствено чувството, че Лука е избрал като единствена своя цел да отмъсти за миналото си и за всичко, което миналото му е сторило. И че настоящото олицетворение на отвратителното минало съм аз. Ако грешах, Аби щеше да умре. Ако бях прав, може би пак щеше да умре, но съзирах едва мъждукащо пламъче на надеждата, че в развоя на събитията ще успея да го залисам за достатъчно дълго време и ще го застрелям. Така или иначе не предвиждах вариант той да преживее тази нощ...

Излязох на чакълената настилка пред бараката и този път забелязах, че вградената в двукрилия железен портал на хангара врата е Открехната. Покана да вляза. Покана, която можеше да бъде придружена с оглушителен изстрел от лупарата със само едно парче олово, достатъчно голямо да умъртви на място едър вълк.

Тръгнах боязливо към боядисаната в зелено врата. Можех да се върна в камката и да повикам група командоси от военноморската база. Никой не би ме упрекнал, че не съм могъл да направя нещо повече от това. В тази обстановка решението беше разумно. Или пък можех да

прекраща ниския дървен праг и да вляза в огромния студен хангар. И какво?

Действах, воден не от храброст, а от чувство за вина. Ако си бяхме вършили работата като Аби, сега тя нямаше да е в лапите на Лука. И нямаше да треперя, готов да си намеря оправдание да я изоставя.

Изведнъж престанах да разсъждавам. Прекрчих прага. Както очаквах, вътре беше студено. Вдигнах поглед нагоре. През малките наклонени капандури на сводестия таван влизаше лунна светлина, благодарение на която зърнах бледите силуети на голи тела, облеgnати край парапета на опасващия хангара балкон. Едва ли щях да се изненадам, ако си говореха и се смееха, сочейки ме с пръст. В тази огромна катедрала със сводест, оребрен с греди таван, силуетите приличаха на скверна порнография от средновековието: *„Голи проститутки се приготвят да танцуват пред абата и монасите.“*

В хангари като този, където всичко е от метал, стъпките кънтят силно. Веднага разбрах, че няма как да скрия присъствието си или да не издам точното си местонахождение на просторния бетонен под. Спрях се и светнах с прожектора.

Съвсем бавно вдигнах лъча му по стената на хангара, докато стигнах до куклите на балкона, зад чийто парапет те сякаш позираха, одушевени от светлината.

Прокашлях се.

— Лука... — Гласът ми отекна по стените и тавана на хангара. — Аз съм, Константин Вадим.

Ехото от гласа ми още не беше напълно затихнало, когато чух някой да се движи тихо над мен. Бавно обходих с лъча на прожектора балкона, но не забелязах движение сред стоящите като замръзнали манекени.

Ослушах се още секунда, без да мърдам. Някъде там се чу друг шум — звук от гърлото и дробовете на човек. Веднага реших, може би защото така ми се искаше, че го издава жена, която се мъчи да каже нещо със запушената си уста. Обезумял от надежда, аз я извиках:

— Аби... Тук ли си?

В същото време вече тичах, прекосих хангара и се изкачих по стълбището в сумрака. Когато стигнах горе, заставах в едно тъмно ъгълче и се слушах.

— Константин — прозвуча глас измежду гората от безизразни лица пред мен. Неговият глас. — Ти се опита да убиеш Саша — каза той с престореното и ужасяващо хладнокръвие на психопат.

— Той тук ли е? — попитах, като целта ми беше единствено да разбера дали да очаквам и втори противник, но, изглежда, Лука не се усети.

Опитах се да го лекувам — отвърна той, — но кръвта му постепенно изтичаше и ако не бях го закарал в „Лермонтов“, вече щеше да е мъртъв.

Разходих лъча на прожектора напред-назад по лицата на манекените.

— Освободи Аби — казах. — Аз съм на твое разположение. Пусни я.

— Аби Кънингам е мъртва. Ти се опита да убиеш Саша и затова аз убих нея.

Това ми подейства като удар под пояса.

— Къде е тя? — изкрещях. — Къде са я захвърлил?

Въпреки че не го виждах от мястото си, бях сигурен, че се усмихва, доволен от терзанието в гласа ми.

— А може и още да не е мъртва. Може би ще умре заедно с нас. Като част от спектакъла. Точно така казваше Андрей Чикатило. Той ми пишеше, докато беше в затвора, Константин. Човекът, казваше той, остава в спомените единствено с впечатлението, което е оставил. Не разбирах какво имаше предвид. До процеса срещу него когато стана най-известното лице в Русия.

Усещах, че е близко до мен. Леко провлачване на меки обувки или дори на боси крака ме накара да погледна към далечния край на балкона. Загасих прожектора и коленичих, надявайки се да забележа някакво движение на фона на проникващата през капандурите лунна светлина. Но не видях нищо. На балкона имаше сигурно сто, ако не и двеста силуета, повечето голи, но не бяха малко и облечените или полуоблечените.

— А сега гледай — каза почти призрачният глас. — Гледай и се чуди.

Усетих някакво раздвижване и нещо прелетя над главата ми като метеор. В същото време дочух жестоко боричките откъм гората от

манекени. И тогава изведнъж проехтя крещящият глас на Аби, успяла да се освободи от превръзката на устата ѝ:

— Бягай, Константин! Бягай, докато още имаш възможност!

Точно в този миг коктейлът Молотов се разби във вратата на хангара и избухна в жълти пламъци.

Втурнах се по посока на гласа на Аби, разбутвайки куклите, а в мрака се разхвърчаха във всички посоки множество метеори като предишния и започнаха да експлодират сред групи от манекени и кашони, подпалваха старите знамена на 351-и полк, които висяха от тавана.

— В летните нощи отдаваме почит с огън — проехтя тържествено гласът му.

Заковах се на място изплашен и по гърба ми полазиха ледени тръпки. Това бяха думи от древния славянски погребален ритуал Купала: призив да бъде принесена в жертва жена, която да придружи мъртвия герой в среднощното му отпътуване.

Пламъците вече подскачаха като танцуваща кукла и отровната миризма на горящ латекс пареше дълбоко в гърлото ми.

След като всичко, което можеше да гори, се запали, обилният дим и глухият тътен на пламъците съвсем объркаха ориентацията ми. Обзе ме паника. Вече разполагах само с минути, дори секунди, за да спася Аби — или поне себе си. Срещу мен имаше гъста група от манекени. Огънят не беше стигнал до тази част от балкона. Все още съществуваше някаква надежда стълбището да не е обхванато от пламъците.

Хукнах напред. Горящи парчета от знамената на полка падаха от тавана, носейки се като огромни огнени снежинки в горещия въздух. Когато другият край на балкона се сгромоляса, разбрах, че съм близко до смъртта.

Един писък може да остане нечул сред толкова шум, дим и пламъци. Обаче въпреки трясъка от сриващите се части на балкона и грохота на пламъците ушите ми го доловиха.

Затичах се натам. Вече не спасявах само собствената си жалка кожа. Тичах към един изнемощяващ човешки глас някъде в огнения ад, пробивайки си път през истински парламент от вече разтапящи се кукли.

Около желязна масичка седяха четири жени, подпрели безгрижно брадичките си с длани и с цигара между дългите пръсти. Но само една от тях имаше способността да се движи. Завързана за стола, Аби се задушаваше от гъстия дим. Освободих я от сивата самозалепваща лента и я изправих на крака. Вече изобщо не се притеснявах от Лука и неговата лупара. Секции от балкона се срутваха една по една и групи кукли политаха надолу с разперени встрани ръце, сякаш наистина изпитваха ужас. Неволно си представих горящ кораб. Пропадащият балкон беше палубата, а подпалиените знамена на полка бяха платната. А аз бях моряк, който помагаше на една жена да се измъкне между рухващите мачти.

Чистият въздух ни блъсна като помитаща палубата вълна. Паднахме на чакълената настилка. Отскочихме панически встрани от сградата и се затъркаляхме по чакъла така, сякаш се бяхме приземили на осветен от луната плаж. Стиснах ръката на Аби.

Сградата бълваше горещина на тласъци. Цели сектори от ламаринения покрив светеха в матовочервено. Когато вратите на хангара се строполиха, пред нас се откри вътрешността на горяща с пълна сила пещ, която много напомняше за някой от старите английски котли в „Лермонтов“. Вътре Лука стоеше прав и гледаше нагоре към балкона. Не можехме да го чуем, но той крещеше и тържествуващо размахваше юмруци.

Все още имаше нещо като пътечка между горящите развалини. Ако бях извикал достатъчно силно към него, *можеше* да се измъкне.

Сигурно съм хукнал натам, но ръката на Аби ме стисна здраво за китката. Обърнах се и я погледнах.

— Каква ще е ползата от това? — попита тя.

Спрях се. Типичен за Русия дълъг съдебен процес, показания, снети от някой като Паско, въпроси, касаещи Наталия, подробности от живота ѝ, сексуалната ѝ ориентация... Аби беше права. Стояхме един до друг и го гледахме как танцува и крещи към балкона, където си мислеше, че сме останали. Гледахме го, докато в един страшен момент косата му се запали и той падна на колене с протегнати ръце, а после заедно с всичко около него полетя към тавана в огнена експлозия.

Повярвайте ми, приятели. Отмъщението не е чак толкова сладко.

60.

Оставиха Аби за едно денонощие под наблюдение в „Лермонтов“ заради вдихания латексов дим. Когато се отбих да я видя, тя беше леко упоена. Вдигна обинтованата си ръка за поздрав точно като В. И. Ленин и отново заспа блажено.

Два етажа по-нагоре беше охраняваната зона на болницата — място с постоянен милиционерски пост и прозорци с решетки. На бюрото до входа седяха доближили глави млад милиционер и медицинска сестра. Раздалечиха се едва когато показах пропуска си.

— Господин Руп е на лечение заради голяма загуба на кръв, инспекторе — каза строго сестрата. — В момента вече има един посетител. Докторът нареди да пускаме само по един.

— Кажете на доктора, че аз не съм посетител — отвърнах и я подминах. — Ето, не нося нито плодове, нито цветя. Тук съм в качеството си на инспектор от милицията. — Не знам как съм изглеждал с изпокъсаните си и обгорени дрехи. Бесен, предполагам, и с налудничав поглед заради недоспиването. Нямах намерение да я гледам свирепо, но тя съвсем видимо потръпна.

— Дано поне да е само за няколко минути — събра кураж да каже тя, а аз свърнах в малката самостоятелна стая.

Саша Руп лежеше подпрян на възглавници, с дебела превръзка около дясното рамо и забодени в китките системи за приливане на разтвори. Очите му, присвити уморено, изведнъж се отвориха широко, когато видя кой влиза.

— Ако ме докоснеш, ще подам официално оплакване в съда — каза панически той.

— Как ще го направиш? — отвърнах невъзмутимо. — Мъртвите не могат да говорят.

— Ти си умопомрачен.

Дронски седеше до леглото с бележник на коляното.

— Готов е да даде показания, шефе — намеси се той омиротворително. — Няма да ни създава затруднения.

— Припомни ли му правата?

— От край до край.

— Включително и член 233 от приетия през март две хиляди и петнайсата година Наказателен кодекс?

— Текстът, който за серийни убийства предвижда обесване. Обясних му го, шефе.

— Тогава да чуем какво има да ни каже.

Облегнах се на стената и хванах цигарата, която Дронски ми хвърли ловко.

— Лука е мъртъв. Няма да ме накарате да се призная за виновен за неща, които е направил той — каза Саша и се примъкна по-нагоре в леглото. — Не се връзвам на това.

Стоях и не отмествах поглед от него, докато накрая черните му очи се извърнаха. Вече знаех, че той не е инициаторът, какъвто си го представях. От филма на охранителната камера знаех, че Лука е повече от способен да действа сам. Но не бях наясно точно каква бе ролята на Саша и какво знаеше той за Баданова и търговията с деца.

Той се облегна на възглавниците и каза:

— Не съм убивал никого.

Не му припомних, че беше готов да ме убие. Но установих, че това не ме интересуваше. Бях там и видях какво стана. Искях да знам за похищението над Наталия. За похищението и смъртта ѝ.

— Да започнем от началото — каза тихо Дронски. — Най-подробно.

Саша погледна системите си и после вдигна очи към мен.

— Цялата тази история не биваше да се случва — каза той с горчивина. — Имах си добър бизнес. Печелех достатъчно...

Чак не ми се вярваше. Този човек плуваше в самосъжаление.

— Всичко стана заради моя смахнат брат — продължи Саша — Доверих му се да свърши една елементарна работа за *властите*.

— За големите шефове ли? За кои от тях?

— Губернатора, разбира се, генерал Баданов... И жена му. Тя винаги е била по-силната фигура в семейството. Тя ми даде указанията.

— Какво искаше да направите? — попита Дронски и вдигна поглед от бележника си.

— Правех различни услуги на губернатора още от времето, когато служехме във въздушните сили...

— И заради една от тях получи три месеца общественополезен труд в моргата на „Лермонтов“ — намесих се аз.

Той сведе поглед.

— Тази работа си беше съвсем ясна. Ставаше въпрос за наблюдение. Просто трябваше да държа под око Джоун Фаулър и... жена ти.

— Да ги държиш под око?

— Вършеха нещо, което не харесваше на губернатора. Трябваше да вляза под кожата им. Аз така разбрах работата. Само че казах на Баданова, че съм бизнесмен, имам фабрика и нямам намерение да дебна хората иззад ъгъла и да ги шпионирам. — Пое си дъх. — Обаче тя имаше аргументи, е които да настоява.

— И ти натовари с това Лука.

— Всяка секунда му доставяше удоволствие. Ходеше на лекции в Манастира... Токова се сближи с Джоун, че тя му предложи работа. Естествено, аз политах Баданова дали е съгласна. Едва ли можеше да бъде по-доволна.

— Добре — прекъснах го нетърпеливо. Какво знаеш за онази нощ, за онази събота?

Той сви рамене и потръпна от болка.

— В онази съботна нощ те са се хлъзнали и са излезли от пътя. Отзад във фургона са били децата, които взели от изоставените кораби.

— Става въпрос само за Джоун Фаулър и Лука като шофьор, така ли? — попита Дронски.

— Точно така. През тази нощ беше последната голяма виелица. При кръстовище тридесет и три излизат от пътя. Не е било възможно да се обадят в милицията, при положение че возят седем деца от затворнически лагер. Затова Джоун Фаулър се е обадила на жена ти, на доктор Вадим.

— И когато тя е пристигнала там...? — каза Дронски.

— Когато пристигнала там, Лука вече бил изгубил контрол над себе си. Разбира се, за него жените бяха мания. Трябва да разберете, че той беше като двете страни на една и съща монета. Любезен и отзивчив... докато му избие чивията. Онази нощ е седял в микробуса с

американката цели два часа. Накрая този слабоумен пръч не се е сдържал.

— А когато е пристигнала жена ми, е нападнал и нея.

— По това време той вече е бил напълно обезумял. Другата страна на монетата. Завързал Джоун Фаулър за волана да микробуса. Надвил жена ти и завързал и нея. После отворил лекарската и чанта и им бил по една инжекция. В армията е служил като санитар. Разбираше от тези неща.

— И за всичко това, което ни казвате, вие не сте знаели нищо — обади се Дронски от ъгъла.

— Нищо. Нито дума, кълва се.

Дотук, струва ми се, му вярвах.

— Закарал микробуса с децата в неработещата фабрика при кръстовище тридесет и три. После натоварил Джоун Фаулър и жена ти в камката и ги докарал в хангара. Събуди ме посред нощ. Когато видях, че е завързал двете жени на задната седалка, се изплаших като никога през живота си.

— Може би. Обаче какво *направи* ти? — казах аз.

— Какво трябваше да направя? Да се обадя в милицията? Да ги освободя?

— Обадил си се на Баданова. — Взех огънче от Дронски и отново се облегнах та стената. — Ето какво си направил.

— В онзи момент още не. Ясно ми беше, че трябва да преместя жените колкото може по-далече от хангара. Закарахме ги в градината на клиниката. Влязох в моргата облечен като чистач, с маска на устата. Тази част от работата беше съвсем лесна. Оттам минах по тунела и пуснах Лука да влезе през вратата към градината.

— И какво си мислеше, че ще направи той тогава?

— Казах му да не прави нищо. Да ги завърже долу и да се върне с мен. *Чак тогава* се обадох на Баданова.

Реших да не нарушавам мълчанието. Чух бърборенето на сестрата и милиционера в коридора.

— Баданова побесня — продължи Саша. — Нареди на някого да вземе децата и да върне микробуса на Лука в хангара. Оттам нататък тя пое нещата в свои ръце. Не се притеснявам да ти кажа, че се бях побъркал от страх.

— Как ти разпореди да се справиш с проблема?

Той започна да поглежда ту мен, ту Дронски. Забелязах, че преглъща тежко.

— Какво му нареди на него да направи, да те вземат дяволите!

— Не съм направил нищо. Нямам нищо общо.

Сигурно съм направил някакво движение, защото Саша се сви изплашен.

— Искаше да бъдат убити — каза той. — Искаше да бъдат убити и скрити по най-бързия начин. Разговаря само с Лука. С мен не искаше да говори. Той ми каза всичко чак след това. Тя му е дала двете жени...

— Дала му ги е? — попитах и усетих, че ми се повдига.

— При условие че в крайна сметка ще бъдат мъртви и повече никой няма да ги види.

Дронски заровичка във вътрешния си джоб и извади плоска бутилка. Отвинти капачката и ми я подаде.

— Нека просто да взема показанията му, шефе. Ти се прибери вкъщи.

Оставих парещата течност да се спусне бавно в гърлото ми. При условие че *в крайна сметка ще бъдат мъртви*.

— Няма да мърдам оттук — отвърнах. Искях да чуя и най-малката подробност. Непременно. — Но неприятностите на Баданова с Лука не приключиха с това?

Саша поклати глава.

— Джоун Фаулър беше оставила колата си при хангара в началото на вечерта. Този идиот, Лука, оставил кукла в нея, когато я закарал в Северния крайбрежен комплекс... И още една, облечена с дрехи на доктор Вадим, тук, в „Лермонтов“. Мислех, че Баданова ще нареди да убият и Лука, и мен.

Как ми се искаше да го беше направила.

— Спаси ни това — продължи Саша, — че жена ти изчезна от котелното на клиниката. Когато Лука ни го каза, помислихме, че е избягала през тунела.

— И как реагира Баданова?

— Първите няколко часа бяха пълна паника. Баданова подготви малък самолет, с който да избяга някъде на Запад. Всички бяхме готови да бягаме, но не последва нищо... Не се случи абсолютно нищо. Не можехме да разберем защо. Не разбрахме до момента, в който трупът

беше намерен... — Погледна ме в очите и побърза да се поправи. — Докато вашата агентка от фебере не намери доктор Вадим.

— И защо цялата история не приключи тук? Защо трябваше да ги последва и Джей Делерман? — попита Дронски.

— Вече не участвах в играта. Баданова кореспондираше директно с Лука. Явно Джей беше изпълнила предназначението си. — Обърна се към мен с подигравателна усмивка, която бързо изчезна. — Беше те убедила да откраднеш бюлетините. Само че Джей беше американка. Независима. Когато Баданова реши, че Джей ще я държи завинаги в шах, изпрати Лука при нея. Тя му даде Джей Делерман.

Пак този глагол. „Тя му даде Джей Делерман.“

— Ами Аби Кънингам? — попита Дронски.

— Лука вече се беше отвързал от синджира. Отвлече я, защото я желаше. — За пръв път ме погледна, без да мигне. — Отвлече я, защото му трябваше *ти*.

Искал е да се добере до приятеля на тартора в училище. До човека, който го беше пребил почти до смърт на замръзналото езеро. Как съжалявах, че не бях отишъл по-далече! Как ми се искаше да не бях позволил на зачатъка от западняшка суета и колебливост в мен да ме спре! Не бих могъл да спася Наталия, но щях да спася Джей и да спестя неопикуемото страдание на Аби през последните двадесет и четири часа.

Аби се събуди в седем сутринта благодарение на приспивателното, а това ми даде два-три часа време да подремна върху кушетката за прегледи в съседната стая. Държаха я под временно наблюдение за евентуални прояви на вторичен шок и лекуваха дълбоко изгаряне с размера на монета от една рубла на рамото ѝ, причинено от капка разтопен латекс. Зърнах я през разграфения на малки квадратчета стъклен параван, докато вървах към отворената врата на стаята ѝ. Седеше полуизправена на белите чаршафи, с голи шоколадови рамена, а дясната ѝ мишница беше превързана с марля и лейкопласт. От устата ѝ като самодоволно захапана цигара стърчеше термометър.

Спрях се на вратата. Не предполагах, че ме е забелязала. Драскаше нещо на голям бял бележник. След секунда вдигна глава,

намествайки термометъра в по-удобно положение в устата си, и вдигна бележника. На него пишеше: „Черното маце безкрайно благодари.“

Усмихнах се и влязох в стаята. Не беше ми убягнал фактът, че тя, изглежда, можеше да споделя искрените си чувства само чрез драсканиците за черното маце. Седнах на леглото и хванах ръката ѝ.

— Мислех, че са се отказали от тези неща още преди десет години — казах и посочих термометъра. — Доколкото знам, сега ги пъхат в ухото.

Тя извади стъклената тръбичка и я подаде на сестрата, която тъкмо беше влязла в стаята.

— Вече никой отвор в тялото не може да разчита на неприкосновеност — каза тя.

Продължавах да държа ръката ѝ.

— Добре ли се чувстваш? — попитах.

Тя кимна утвърдително.

— А ти?

— Да, добре съм.

Засмя се пресилено.

— Приличаш на плашило.

— Вече сме почти на финала — смених темата аз. — Саша пропя. Подписа показанията си.

— Дронски ме осведоми. — Усмихна ми се кисело. — Май че пак се връщаш на работа по случая.

— Ще си поговорим ли? — попитах.

— Няма как да го избегна.

— Откъде да започнем?

— Аз смятам, че трябва да започнем със затваряне на вратата.

Още преди да понечи да я спра, тя отметна чаршафа и нощницата ѝ се вдигна високо нагоре, докато спускаше краката си към пода. Прекоси стаята, бутна вратата и спусна венецианските щори на стъкления параван.

— Имам нужда от едно питие — казах аз.

— Този път ще бъдеш трезвен. — Тя се върна бавно към леглото. — Ще разговаряш с мен трезвен за първи път в живота си, Константин.

Тонът ѝ ме стресна.

— За какво? Какво искаш да ми кажеш?

Тя се спря, хванала с длан другата си ръка точно под превръзката.

— Познавах Наталия — Пое дълбоко въздух като готвещ се за гмуркане плувец. — Запознах се с нея, когато беше за една седмица в Москва през януари.

Малко оставаше да падна по гръб.

— На медицинската конференция ли?

— Нямахме медицинска конференция.

— А... Не е имало конференция?

Тя поклати глава.

— И какво е имало в такъв случай?

— Наталия дойде за среща с Чарлс Фиърлес, шефа на московската секция на ФБР по онова време.

Усещах главата си като центрофуга, в която се въртят множество мисли, без да мога да ги спра.

— Среща. С твоя предшественик. По какъв повод?

— Наталия знаеше, че от лагера в Нивка изчезват деца. Вероятно и от други лагери. Не знаеше кой стои зад това, но ѝ беше ясно какво се случва.

— Но тя не е споменавала нищо пред мен за това!

— Естествено... — отвърна тя провлечено.

Не успявах да овладея, дори не успявах да разбера кипящата бъркотия в мен.

— Джоун Фаулър присъстваше ли на тази среща в Москва?

— Не. — Аби се върна при леглото и седна — Джоун е трябвало да остане в сянка, за да не падат подозрения върху нея, ако се наложи двете с Наталия да действат на своя глава. Сега разбирам, че вероятно това е била избраната от тях стратегия, ако ФБР откаже да им помогне.

— За бога, намали темпото. Какво ви каза Наталия, когато дойде в Москва?

— Каза на Фиърлес и на мен, че има основания да подозира за съществуването на търговия с деца, взимани от наказателните колонии за непълнолетни в Кола и предназначени за западни държави.

— Изобщо ли не спомена факта, че тази информация е дадена на Джоун от Потанин?

— Не. Ако го беше направила, щях да имам друго отношение към Потанин. Но Наталия каза, че според нея информацията за тази

търговия се потулва на високо ниво в американското консулство в Мурманск.

— Това ли бе поводът за проверките на ФБР в Бостън, които в крайна сметка откриха огромната банкова сметка на Айзъбел Бриджър?

— Позна — отговори тя. Отпи глътка вода от чашата на нощното шкафче. — Освен това Наталия имаше подозрения за участие на доста високо ниво от руска страна. Нейното предположение беше кметът Осопов. Както установихме, могла е да се прицели даже и по-нагоре, в самия губернатор на областта.

Наталия е знаела всичко това и не ми е казала нищо! Обсъждала го е с Джоун в продължение на часове, а пред мен не беше споменала нито дума.

— Наистина ли трябва да слушам напълно трезвен?

Сякаш прочете мислите ми. Може би на лицето ми е била изписана пронизващата болка от факта, че съм бил държан в изолация.

— Ако това ще те успокои малко — каза тя, — предполагам, че Джоун е накарала Наталия да се закълне, че ще пази абсолютна тайна. При отказ на московското ФБР да се намеси те са били готови да крадат пари от консулството, за да прихващат конвоите от наказателните лагери. Това можеш да го допуснеш, Константин. Разбираш защо е накарала Наталия да се закълне.

Извърнах поглед. Да се закълне, че ще пази пълна тайна от мен? Наистина ли е било необходимо това, замислих се, или тази секретност е била част от друга, по-дълбока връзка между тях?

— В Москва — продължи Аби — Чарли Фиърлес заяви, че това, което ни каза Наталия, не му звучи много убедително. Може би не му се искаше да започва ново голямо разследване през последните месец-два от мандата му в Москва.

— Но е знаел, че в Щатите са намерени умъртвени деца с татуировка „ДС“.

— Знаеше. Обаче изрази категоричното си мнение, че между двете неща няма връзка. Предпочете да приеме официалното мнение на руското правителство, че тези деца може да са от всяка от дузината области с наказателни лагери, чийто код е „К“.

— Ти обаче не го прие?

— Не. Смятах, че информацията на Наталия насочваше към връзка с Кола. Седмица преди заминаването на Фиърлес реших да поема риска и подадох молба чрез Всеруската главна прокуратура за разследване на татуировките в Колска област.

— Ив молбата поиска да го извърша аз?

— Да, така направих. Намерението ми беше да дам на Наталия неофициален сигнал, че *нещо* се прави. Ако от Вашингтон ме принудеха да се оттегля от разследването, всичко, направено от мен, щеше да се изразява в една проверка за татуировки с формата на „ДС“, без да става въпрос конкретно за Кола. Поисках такава проверка от милицията в Красноярск и още половин дузина места, чиито имена започват с „ДС“.

— Знаеш как да си пазиш гърба.

— Издирихме информация за Наталия още при пристигането ѝ в Москва. Оказа се добра. Даже много добра. Направихме справка и за съпруга ѝ.

Седна навътре в леглото и кръстоса крака под себе си като далекоизточен мистик. С тази разлика, че те нямат такива крака.

— Слушаш ли ме? — попита тя.

— Струва ми се, че да. Въпреки това имам нужда от едно питие.

В този момент Аби направи нещо необикновено. Натисна бутона и когато дойде сестрата, тя помоли за половин литър водка и две чаши.

— Толкова лоша ли е характеристиката ми? — попитах.

— Та съпругът... — продължи бавно Аби — се оказва особен тип. Някакво странно съчетание. С доста остър ум и...

— Много глупав.

Тя присви рамене в полусъгласие.

— С голям талант... и определено честен.

— Но му липсва стабилен, улегнал характер.

— И любител на алкохола... — кимна тя.

Сестрата влезе и остави бутилката с двете чаши. Отвинтих капачката и налях.

— Любител на алкохола, казваш... — Подадох ѝ едната чаша.

— Всичко това говореше, че е...

— Малко вироглав? — подсказах ѝ аз.

Изражението ѝ изведнъж стана студено.

— Вироглав ли? Не. Това е прекалено ласкава самооценка. Тук става въпрос за предсказуемост. Непостоянен. Склонен да прави прибързани заключения, без значение дали са верни или не. Шекспир би го описал само в една строфа.

— Само с една дума — поправих я. — Обаче аз никога не я произнасям пред жена. — Вдигнах чашата си към нея. — Слушай, Аби, не знам защо, но ушите ми горят.

— Пий до дъно — каза тя. — Оттук нататък няма да е по-лесно.

— И въпреки тази информация ти ми предложи да работя...

Сипах си още един пръст, погледнах чашата и я напълних до ръба. Отгоре се образува гердан от мехурчета, които като намигване се пукаха и изчезваха в гладката повърхност на спирта. Протегнах ръка с бутилката към Аби, но тя закри чашата си с длан.

— В Москва Наталия каза, че според нея гнилото е проникнало доста дълбоко, а вероятно и доста нашироко. Трябваше да съм сигурна, че разследващият няма да се окаже замесен. Като неин съпруг ти беше подходящ. Беше единственият човек от милицията, на когото можех да се опра. Нямахме как да те купят, а можеше да се очаква, че скоро ще разровиш прахоляка.

— И още щом започне да се вдига пушилката и ти видиш накъде я отнася вятърът, пристигат истинските следователи. Двамата с Дронски вече сте били сформирали екипа.

Тя кимна.

— Работих с него по един случай в Москва и се разбирахме чудесно.

— Значи всички са знаели. Наталия, Дронски, твоите шефове, всички са знаели защо ми се предлага тази работа.

Тя се поколеба, преди да отговори:

— Да, обсъждахме въпроса.

— Щеше да ми е много забавно да присъствам — намръщих се аз.

Тя подмина забележката ми без коментар.

— За тяхно огромно успокоение ти я отказа.

Спомних си за радостта на Баданова от това, че бях казал не. Само че тя я представи като изненада и възхищение от това, че съм се осмелил да се възпротивя на мъжа ѝ.

— Направил съм точно това, което са искали от мен.

Аби сви рамене.

— След няколко часа тази мисия вече не беше актуална. Наталия и Джоун бяха изчезнали.

— И ти не счете за необходимо да ме запознаеш с обстоятелствата, когато пристигна в Мурманск.

— Спомних си за резултата от нашата справка. За вироглавия съпруг...

Прекъснах я, клатейки глава:

— Не вироглав. Това е доста ласкава самооценка, забрави ли?

— Добре де — тя отпи от водката. — Нищо не пречи да ти кажа всичко. Ако следвах само собственото си желание, и сега нямаше да ти разказвам тези неща. На този етап не виждам смисъл да ги знаеш.

— Но Дронски настоя.

— Точно така. Слушай, дължа ти благодарност за много неща.

— Забрави ги.

— Не желая да се караме. Забрави ли, че аз те привлякох в разследването?

— Само защото Дронски е настоял, нали?

— Все пак аз те привлякох.

— Привлече ме наполовина. Разцепи ме на половинки.

Замълча. Мисля, че в очите ѝ имаше истинска болка.

— Залогът беше огромен, Константин. От Вашингтон настояваха първо да установим конкретно пред кой руснак сме застанали, преди да го настъпим по мазола. Дори имаха опасения, че всичко се ръководи от Москва, от някой от кандидатите за президент.

— Значи, слава богу, че се оказа доходна мръсотийка в някаква си *глуха провинция*.

Пресуших чашата си.

— Уверявам те — каза тя, — че Баданова ще бъде изправена пред съд в Москва. Това е обещание директно от прокуратурата. Тя няма да се разхожда на свобода.

— Първо трябва да я намерите. И да я екстрадирате. Колко държави в света имат договор за екстрадиция с нас? Не ги обвинявам, ние сме държава от парии. *Нестандартна държава*. Но трябва да приемеш фактите, агент Кънингам. Няма да върнете Баданова в Москва за съдебен процес. Заедно или поотделно, ние изпортихме случая.

Обърнах се настрани. Нямах смисъл. Съзнавах, че просто искам да я жегна. С бутилката и чашата в едната си ръка аз отворих вратата. Казах, без да я поглеждам:

— Сбогом. Желая ти скорошно оздравяване.

През следващия час, докато бродех по пустите нощни улици, ме глождеха съмнения, че няма да издържа още много.

61.

Подобен удар може да ти държи влага цял живот, ако му позволиш. В най-добрия случай аз съм бил допуснат само да пристъпвам по периферията на същинското разследване. Прибрах се в апартамента. Днес Аби нямаше да дойде там. Минах през душа, облякох един халат и направих кафе. Седнах на дивана и включих телевизора на „Преглед на събитията в Кола“. Не знам дали не споменах вече, че сутрешната новинарска емисия започваше с прекалено дълга и отегчителна поредица от кадри преди заглавието. Сигурно не съм. Но това е съществено. Зрителят по принцип не гледа съсредоточено, докато показват снимки на богати западни туристи, които ловят съомга, или пък отплаването на кораби от Северния военноморски флот (тези ленти датираха от времето, когато още беше възможно да го направят). Никой не гледа внимателно и докато от календара изпадат страниците с датите от предишната седмица. До момента, в който музиката акцентира върху датата на новия ден и листчето с нея започне да пада към центъра на екрана, въртейки се над рибарите. Първи юни. Вдигнах чашата с кафето. Първи юни. Защо датата предизвикваше бурни потоци от електрически заряди в мозъка ми?

Този път искрата щракна по-бързо и изведнъж се оказа, че знам нещо, което липсваше на Аби. В подземията на бившия предизборен щаб на Баданова в Адмиралтейството имаше надраскани на ръка надписи по стените и последният от тях гласеше: „*Утре е рожденият ми ден — 1 юни 2017. Алексей.*“

Благодарение на паниката си в ужасното ранно утро изобщо не бях обърнал внимание на датата. „*Утре е рожденият ми ден –1 юни 2017*“ означаваше, че Алексей и другите деца са били там вчера сутринта. Извели са ги оттам може би само час или два преди пристигането ми. По спешност.

В такъв случай къде? Да са прехвърлени на Запад? Как би могло да стане това, при положение че всички изходни пътища от Кола бяха

блокирани, а всички влакове и самолети — пътнически и товарни — се проверяваха от момента, в който бе установено изчезването на Баданова?

Значи с кораб? С някой от стотиците кораби — от речните шлепове до огромните рудовози и танкери за химикали, — които влизат в Колския залив? Но мореплавателните графици не се променят толкова лесно. Не е като с кола или автобус. Ако децата са били преместени панически вчера сутринта, това не означаваше, че някой кораб може просто ей така да вдигне котва и да отплава. Той е бил в пристанището, за да товари или разтоварва. Да зареди с гориво. Трябвало е да се събере екипажът, нещо съвсем невероятно, от моряшките кръчми край доковете. С голям кораб е невъзможно просто да надуеш пара и да отплаваш. Най-малкото, не преди да бъде зареден с провизии от онези малки черупки, които сноват между закотвените кораби именно с тази задача — снабдителите.

Хрумна ми ненадейно. Облякох се набързо. Имаше някакъв шанс, искрица надежда, на която да се опра.

Издирих името му от регистрацията на „Лермонтов“. Игор Герасимов живееше в Мурманск. В комплекса „Северен залив“. Нещо повече, работеше като нощен санитар в мъжкото отделение на хирургията. Стъпваше на евтината си протеза от дърво и изкуствена кожа достатъчно добре, че да се справя с миенето на пода и да носи кофи.

Беше дребничък, състарен мъж, с мазна руса коса и усмивка, зад която надничаха счупени зъби. Седнахме в една зала за свиждане, обзаведена с мръсни червени дивани и масички за кафе с характерните за петдесетте години извити като бумеранг крака.

— Никога няма да забравя този ден, инспекторе — каза той и вдигна дървеното си ходило, разклащайки го пред мен. — Не... Ще се съгласите, че няма как да забравиш деня, в който ти е отрязан кракът на борда на погълнат от пламъци кораб. Особено при положение че не беше длъжна да го прави.

— Искате да кажете, че не се е налагало?

Отметна малката си глава назад:

— Налагаше се и още как. Бях затиснат под желязна греда, която можеше да бъде разрязана само с ацетиленова горелка. Искях да кажа, че не беше длъжна да рискува живота си по този начин. Можеше да притича покрай рулевата рубка и да ме остави да изгоря заедно с кораба.

— Но не го е направила. — Беше ми трудно да говоря. Наталия ли? Разбира се, че не би го направила!

— Цялата кабина вече беше в пламъци. Без пожарникарски костюм, ей така. Дойде при мен и ме попита, спокойна като лятно море, съгласен ли съм да остана без ходилото. Казах да и въпросът се реши. Би ми някаква голяма инжекция и после го направи. От бърза помощ ми казаха, че сме били последните, които са измъкнали от кораба. В последния момент погледнали и видели как онази руса жена ме влачи по палубата.

В очите му напиреха сълзи. Излишно е да споменавам, че и аз бях в почти същото състояние. Той се приведе към мен:

— Знаете ли коя е била?

Кимнах утвърдително.

— Оказа се, че е изчезнала същия ден. А аз дори не знам името й.

— Наталия Вадим. Аз съм съпругът й.

Разказа ми всичко, което знаеше, а то бе достатъчно. Малко снабдително корабче като онова, на което работел, обикновено изпълнявало поръчки на големи кораби по пет до десет пъти дневно. Карали замразено говеждо, пресни зеленчуци, лекарства, плодове, всякакви провизии по заявка. Но деца? Не си спомнял такова нещо.

Седеше и мислеше напрегнато.

— Обаче „Сталинградски меч“ го е правил.

— Разказвайте — подканих го аз.

— „Мечът“ е снабдителски кораб като нашия. Какъвто беше нашият. Разкарва провизии. Имам един приятел в екипажа му. Той ми е казал, че често им плащат двойно за един бърз курс с деца. Мислеше, че са за осиновяване на Запад. Хубави деца, доста объркани, не бяха съвсем наясно какво се случва с тях. Сигурно част от тези осиновявания не са били съвсем законни, защото двойната надница несъмнено е за запушване на устата. Посланието е нито дума пред граничните власти.

— Казвал ли ви е на кой кораб ги доставят?

— На някой от луксозните туристически кораби, които обикалят из норвежките фиорди. Те са по-скоро моторни яхти, отколкото презокеански лайнери. С не повече от двеста пасажери. Първокласни каюти. В момента има един такъв в пристанището и той използва „Меча“ за снабдител. С либерийски флаг е. Казва се „Полярна лисица“.

Снабдителският кораб „Сталинградски меч“, чийто корпус беше дървен и имаше само един комин, стоеше на стария пристан, почти до диспечерската кула. Беше задържан преди час от Пински и още пет-шест души.

Когато двамата с Аби отидохме там, бяхме преведени по ръждива подвижна стълба към миришещ на плесен, слабо осветен трюм. Спряхме се смълчани пред входа, а Пински дръпна настрана завесата от зебло. Когато очите ни привикнаха с полумрака, видяхме, че покрай двата борда на тесния кораб има двуетажни койки. На всяка от тях спеше по едно дете на пет до десет-единадесет годишна възраст. Китките на всичките бяха завързани с вериги за гредите на койките. Чух, че Аби диша дълбоко, докато стояхме и гледахме как тук-там децата се въртят и промърморват нещо в съня си. От време на време някое от тях се надигаше на лакът, взираше се сънено и объркано в Аби и после пак се отпускате на дюшека.

Усетих я, че хваща ръката ми.

— Боже мой, Константин... Как са могли?

Нямах отговор.

Пусна ръката ми.

— Боже мой — повтори Аби, но този път говореше повече на себе си. — Никога не съм предполагала, че в началото на двадесет и първи век ще вода следствие за *отвлечане в робство* Само един господ знае колко страдания са причинени досега.

— И колко са умрели в крайна сметка — вметнах аз. — В ръцете на *собствениците* им в Ню Йорк, Лондон или Париж...

Постояхме още малко, загледи в спящите деца.

— Разпоредих да докарат автобус и пет-шест жени от дежурещите в управленията — прошепна Пински зад нас.

Загледах се в едно тъмнокосо момче на десетина години, което се мяташе неспокойно в съня си, и казах:

— За бога, закарайте ги направо в американското сиропиталище.

Аби ми хвърли бърз поглед и кимна:

— Не се притеснявайте от правните подробности — ще ги уредим по-късно.

Качихме се обратно по желязната стълба и тръгнахме към каютата на капитана по тясна пътека между натрупани чували с брашно и зеленчуци, кашони с плодове, цигари, вино, бира и консерви. Прекрачихме през високия праг на тясно помещение с койка, мивка, малко шкафче и плакат на гола хубавица в естествени размери на стената.

Когато влязохме, капитанът, Глеб Морозов, скочи от койката. Пински вече му беше обяснил накратко колко може да загazi и той се втурна да ни помага с усърдие, което би разтопило сърцето на всеки милиционер.

— Другарю инспектор — започна капитанът, — старши офицер от полицията Кънингам, кълна се, съвсем чистосърдечно вярвах, че онези деца долу се качват на борда по собствено желание.

— Те са завързани с вериги бе, нищожество! — скастрих го аз.

— Това е заради собствената им безопасност — отвърна мазно той. — Малки деца като тях могат да си навлекат куп неприятности.

Аби сви устни.

— Не съм служител на граничната полиция — продължи да бълва капитанът. — Ясно е, че не съм им искал документи. Моята работа е да карам провизии за корабите на рейда...

Докато говореше, той постоянно се тътреше из каютата, опитвайки се да застане между Аби и плаката на стената.

— Имате договор да снабдявате моторната яхта, „Полярна лисица“. С кого го подписахте? — попита Аби.

— С един от офицерите на кораба. Мисля, че е турчин. Става въпрос за един списък със заявки, нищо повече. В снабдяването не се подписват специални договори.

— А за бизнеса с хора? — попита Аби.

Той сведе поглед и започна да пухти.

— Повярвайте ми, не е имало никакво насилие.

Помислих си, че Аби ще се нахвърли върху него, но тя само преглътна тежко.

— Как пристигнаха тук?

— Децата ми ги доведоха с един камион някъде преди обед. Обикновено ги откарваме на „Полярна лисица“ до един час. Ама така било писано. Измъкнал се един маншон на трансмисията. Нужно беше време, докато го заварим на мястото му, което бе причината да сме още тук, когато лейтенант Пински дойде.

Трябваше да го смушкам с показалеца си в ребрата, за да спре.

— В момента не ни интересува вашата роля, капитане — казах аз. — Ще се занимаем с нея по-късно. Засега искаме от вас да отплавате и да изпълните доставката си за „Полярна лисица“.

Стояхме прави в тясната рулева рубка на „Сталинградски меч“, докато го чакахме да вдигне налягане на парата, тресейки се от мощни вибрации. Капитанът прехапа устни и се отдалечи от руля.

— Готови сме за отплаване, инспекторе — каза той със заглъхнал глас.

— Уведовете ги — наредих аз.

Той извади мобилен телефон от шкафа пред себе си и набра номера.

— Глеб Морозов се обажда — изрече в микрофона. — Готови сме за отплаване.

Човекът от другата страна каза нещо и в отговор Морозов го увери, че е натоварил всички стоки според заявката. След секунди се отлепихме от кея и запорихме вълните с пухтене, сред облак от дим и пара.

Обърнах се към Аби и казах:

— Това е краят.

Тя се взираше в пръснатите из залива тъмни силуети на търговски кораби със запалени сигнални светлини на носа и кърмата. Без да се обръща към мен, тя кимна бавно в съгласие.

— Да, Константин, това е краят.

Проследих посоката на погледа ѝ. Вече бяхме излезли на открито, минавайки покрай редица от складове отдясно на борда. Заради ярко осветените си палуби моторната яхта „Полярна лисица“ създаваше впечатление, че виси над водата. Зад нея се издигаха хълмовете, все още с бели върхове от миналогодишния сняг.

Светлините изведнъж угаснаха, сякаш между нас и другия кораб падна плътна завеса от мъгла. Забелязах раздвижване на палубата.

— Какво става? — попита Аби.

— Нищо ново. Така правят всеки път — каза капитанът.

Взрях се над водата.

— Боже милостиви — промълвих под носа си. — Погледни ги само!

Аби вдигна прибора за нощно виждане, който висеше на врата ѝ. Чух я да мърмори отвратено. Измъкна главата си от каишката и ми подаде прибора. С всеки изминат метър към, „Полярна лисица“ образите ставаха по-ясни — мъже на всякаква възраст, дебели и слаби, високи и ниски, се бяха скупчили до бордовия парапет на яхтата с отвратително нетърпение.

Бяхме на по-малко от петдесет метра и вече различавах отделни лица, когато ярка бяла светлина лумна от тъмната вътрешност на залива и озари ниските хълмове отгатък реката. Почти едновременно с нея два мощни лъча прорязаха мрака и се чу форсиране на корабни двигатели. Два катера на бреговата охрана изникнаха от мъглата и се насочиха към „Полярна лисица“.

Стори ми се, че дори чух изплашените възклицания. Мъжете на палубата над нас се втурнаха назад, вдигнали ръце да защитят очите си от прожекторите на бреговата охрана. Когато първата изстреляна от катерите граната със сълзотворен газ избухна на палубата, нетърпеливото щъкане на мъжете около парапета бе заменено от хаотично бягство в търсене на прикритие.

Щом се допряхме до борда, чух викове както с американски, така и с английски акцент, думи на немски, френски, италиански, испански... Езиците, на които се говори в Западна Европа.

Въоръжени служители от бреговата охрана стояха в краищата на всички стълбища. Аби и аз останахме на палубата, докато мъжете минаваха покрай нас, тътрейки се в нестройна редица, тук-там по някой с оковани в белезници ръце. Най-силно ме впечатли съвсем обикновеният им вид. Не се виждаха полуотворени устни и гримирани, порочни физиономии. Това бяха мъже, които можеш да срещнеш всеки ден в луксозните квартали на Лондон, Ню Йорк, може

би в Хамбург или Мюнхен, сравнително по-млади, отколкото очаквах. Повечето от тях вървяха с наведени глави и се опитваха да извързват лицата си, за да не ги уловят светкавиците на фотографите, които вече бяха успели да стигнат до мястото на събитието. Направи ми впечатление, че някои, повечето говорещи на английски, дори протестираха и заплашваха, че ще се обадят в посолствата на страните си или че ще заведат дела за неправомерно задържане. Неправомерно задържане! В Русия, представете си!

Докато слизаха по алуминиевата стълба към катера, един от пътниците с белезници на ръцете падна, или по-точно беше бутнат в леденостудената вода. Оставиха го да рита, да крещи и да се дави няколко секунди. Един от ескортиращите дори протегна крак и натисна с ботуша си главата му под студената черна вода. Когато успя да изплува, той вече кашляше почти удавен. Изтеглиха го безцеремонно за веригата на белезниците. Крещеше от болка. Другите педофили на катера и по стълбата гледаха, зяпнали от ужас.

Пински ни заведе в трюма да ни покаже изложбен салон със скулптури и огромни снимки на деца. Погледа ми привлече една поредица: деца, оковани с гривни към стената. Видях измъчени лица и белези от камшик по гърбовете им. В магазинче се продаваха списания, плакати и видеокасети, както и белезници и железни нашийници, включително печати за жигосване със сменящи се по избор букви.

— Капитанът категорично отказва да говори — каза Пински, — но намерих един от моряците, който се разприказва. По неговите думи през последните няколко години русначетата са най-продаваната стока на пазара. Твърди, че търговете са се провеждали тук през нощта след отплаването. Можело да си купиш дете за лично ползване. Или пък да използваш десетина, докато трае плаването по обратния курс. Става въпрос за голям брой много богати хора.

— Имам чувството, че ми прилява — каза Аби. — Нямам никакво желание да разглеждам това място. Да тръгваме към салона.

Рядко се случва на един милиционер за един ден, а и за цял живот да види нещо толкова вдъхновяващо и удовлетворяващо като гледката на дълга редица от мъже, които чакат да бъдат регистрирани

от офицера от бреговата охрана и изпратени след това на палубата при другите. Но не неспокойните, унили пози на мъжете бяха причината стомахът ми да се разбунтува, а единствената жена, някъде в средата на опашката.

Никога не бях виждал Баданова в такъв вид. Беше облечена в поло и черен панталон. Без никакъв грим, а косата ѝ висеше право надолу. Стоеше на опашката с белезници на ръцете. Забелязах реакцията ѝ, когато влязохме. Нямаше и следа от уплахата, която се надявах да видя. Вместо това тя ме погледна с яростна злоба и с презрителното си високомерие, което би трябвало да усетя много по-рано в поведението ѝ, но не бях.

Опашката напредваше постепенно. Тя се спря до мен и каза с предвзета тъга:

— Моето възмездие. А аз се надявах да бъдещ златното ми момче.

Нямах какво да ѝ кажа. Не беше момент за великодушие на победителя. Тя и съпругът ѝ бяха дали начало на събитията, които убиха Наталия. Войник от бреговата охрана я бутна напред. Усетих, че Аби ме хваща за ръката. Извърнах се на другата страна.

Последвахме Баданова на палубата. Пински беше предупредил хората от бреговата охрана, че искаме да бъде държана отделно от капитана и екипажа и че от този момент с нея се заема милицията.

Видях, че Баданова вдигна предизвикателно глава. Забелязах блясък в очите ѝ — поне така сме свикнали да го наричаме, а всъщност беше преценяващ поглед през присвити клепачи, докато пристъпваше по палубата към алуминиевата стълба. Само преди минута бях готов да я убия със собствените си ръце, но реших, че не искам всичко да свърши като с Лука или Бриджър. Поне засега. В миг на прозрение ми дойде наум, че това, което ще се стори най-тежко на Баданова, е мизерията на затворническата килия... За нея би било непоносимо да мине през всичките унижения на руския съдебен процес, с всичките му публични тиради, разпити и изтръгнати признания.

Явно и тя беше на същото мнение. Видях я как прави решителната крачка.

— Дръж я — изкрещях към Пински, но закъснях с цяла секунда.

Тя внезапно се втурна напред с неочаквана елегантност и с вдигнати над главата ръце с белезници като преди гмуркане. Водата я погълна и се затвори над нея. Забелязах тласъка, който направи с краката си, забивайки се дълбоко под тъмната повърхност. Веднага си спомних мъжа, който бе паднал малко по-рано — полумъртъв, когато го измъкнаха само минута по-късно.

Невъзможно беше да не се чувствам измамен. Когато хората на бреговата охрана я извадиха след десет минути, нямаше дори минимална надежда да оживее. Спомних си думите ѝ в нейния луксозен апартамент: „Трудно бихте си го представили, Константин, но навремето аз се състезавах за олимпийския плувен отбор на СССР в Монреал.“

62.

На летището бяха дошли много хора да изпратят Аби. Рой, естествено, никога не би пропуснал подобна възможност. От щаба му бяха поканили пресата и електронните медии. Докато чакахме Дронски да я докара, той усърдно разясняваше своята роля в цялата история, облечен в костюм от раирано кадифе и вратовръзка с цветовете на „Динамо“.

Когато ме видя, се втурна през паркинга и сграбчи ръката ми.

— Сега съм в стихията си — ухили се той и посочи с палец през рамото си журналистите. — Да знаеш, тези нещастници са готови да повярват на всичко, което им кажеш, стига да им изнася! — Хвана ме за ръката и ме завъртя. — Подготвят обширен репортаж за ролята ти в разплитането на случая. Няма да допуснем всичките заслуги да бъдат приписани на Москва. Слушай, когато американската сенатска комисия за помощите пристигне в Кола, ще те назнача за съветник по охраната до края на посещението им...

Вдигнах високо ръце.

— Не? А какво ще кажеш за шеф на отдел „Убийства“?

— Престани, Рой...

— Добре... Това предложение може би изисква повече време за обмисляне. А междувременно ще приемеш ли да станеш директор на „Динамо“? Трябва да приемеш нещо. Задължен съм ти, браток.

— Слушай, Рой, по много причини днес не ми е най-радостният ден. Ще говорим друг път.

— Разбира се. Но ако не друго, запомни поне това. В момента говориш с човек, който започва на чисто. Обръщаме гръб на лошите времена. Ако ме слушаш внимателно, това означава, че погребваме всичката мръсотия.

Вдигнах поглед и забелязах, че наблизо стои Паско. Униформата му изглеждаше по-добре изгладена от обикновено.

— А той какво място заема в списъка ти с подаръците?

— Смятам да го назнача за началник на Областната служба за сигурност.

— Под ръководството на Паско, това си е чисто съживяване на старата тайна милиция. Това не е погребване на мръсотията, Рой, а засипване с оборски тор.

Рой се обърна към мен и стисна силно лакътя ми. Погледна ме с добре познатата ми физиономия на виновен ученик.

— Добре де, Костя, *ти* кого би избрал за началник на службите за сигурност?

— Пински — отвърнах без колебание. — Точно такъв човек ти трябва.

— Някакъв си лейтенант?

— Можеш да го повишиш в майор. Заслужава го.

Рой ме погледна изпод вежди намръщен.

— Предполагам, че на всичкото отгоре е и честен, да те вземат дяволите.

Забелязах идващите по дългото право шосе от града към летището светлини още когато бяха на километър и нещо от мен. Изчаках лимузината на Аби още няколко секунди и започнах да присветвам бавно с фаровете. Седящият зад волана Дронски намали предпазливо и спря, когато ме позна.

— Какво правиш наред пътя бе, шефе?

Забелязах лека тревога на лицето му.

— Там е истинска лудница. Искам да си кажем няколко думи с Аби за някои недовършени неща — отвърнах.

Дронски погледна Аби въпросително.

— Разбира се — каза тя. Мисля, че се досети за какво говорех.

Слязох от камката и с Дронски си разменихме местата.

— Ще я закарам до летището и ще я оставя на паркинга — каза той.

Пътят на това място беше доста тесен, без здрав банкет отстрани, затова потеглих след Дронски, за да намеря удобно място за спиране. Известно време само седяхме в колата, загледани в далечните, размити от ранната лятна мъгла светлини на летището. На пистата отвъд сградите на комплекса голям самолет набираше скорост, като ту се

появяваше, ту се скриваше между дърветата, докато излетя и бе погълнат от нисък облак.

Ясно ми беше, че не разполагам с много време. Извърнах се на седалката, за да я гледам в упор.

— Кажи ми за онази нощ.

— Когато се напихме ли?

— Знаеш, че говоря точно за това. Какво се случи?

— На теб или на мен?

— На двамата.

— Да започнем с теб. За първи път в живота си ти прави секс с чернокожа.

Тези думи накараха дъха ми да секне. Всъщност тя точно това искаше да постигне.

— А на теб? — попитах.

— На мен ли? Ами, струва ми се, че станах най-изкукуруигалият специален агент на ФБР. А при нас ги има колкото искаш.

— Изкукуруигал?

— В продължение на няколко часа аз бях на седмото небе, Константин. Беше ми „адски гот“. — Засмя се. — Помниш ли?

В ушите ми прозвуча ехото от онзи първи езиков тест, на който ме подложи по видео връзката от библиотеката на губернатор Баданов.

— Спомням си.

Тя сви устни.

— Единственият проблем беше, че всичко си остана моя тайна.

В компанията на страхотни угризения. И най-лошото от всичко според мен е, че не можех да ти го кажа.

— Обаче си го казала на Дронски.

— Трябваше да го споделя с някого. Тези думи съм ги чувала не веднъж или два пъти. Но наистина чувствах тази необходимост. Трябваше да кажа на някого.

Седях полуизвърнат в голямата кола. Не гледах очите ѝ, а широките сочни устни. Надигнах глава и почувствах как негласният въпрос прескача като искра в пространството между нас. Тя също го долови и каза тихо:

— Нямам никакви възражения, ако правилно съм отгатнала желанието ти.

Протегнах ръка и с длан на тила ѝ приближих устните ѝ до моите. Изчаках секунда и след това ги разтворих с езика си.

Почувствах положителната ѝ реакция по движението на устните, а когато езиците ни се срещнаха, направо ми се зави свят. В този момент тя се отдръпна — не с цялото тяло, а само устата.

— Сигурен ли си, че го искаш? — попита тя. — Достатъчно си изтощен, няма да ми е приятно, ако те тормозя допълнително.

Облегнах се на седалката и отвърнах:

— В нищо друго не съм толкова сигурен.

Аби посегна към вратата.

— В такъв случай е най-добре да минем отзад. Дори и в тази кола няма достатъчно място да се съблека на предната седалка.

На паркинга пред летището останах зад волана, докато Аби слизаше от колата.

— Смъкни си стъклото — каза тя, затваряйки вратата след себе си.

Направих го. Тя се приведе напред.

— Хайде да изкараме една отпуска заедно. Може да отскочим до Ню Йорк — предложи тя. — Нищо обвързващо.

— Може и да стане някога.

Изпрати ми въздушна целувка.

— Гадни руснаци, всичко ви е през оная работа.

— Такива сме, за друго не ставаме.

Бръкна през прозореца, хвана ухото ми и го изви.

— Тази есен ми се полага един месец отпуска. Не забравяй.

Вече се беше обърнала и не видя песимистичното поклащане на глава от моя страна. Докато минаваше през люлеещите се врати, отвътре изригна вулкан от шум. Изчаках достатъчно дълго, за да видя, че отива при Дронски, и после тръгнах към мястото, където той бе оставил моята камка.

В залата духовият оркестър на „Динамо“ — Мурманск, започна да свири „Така както аз исках“... С ръка на кръста ѝ Рой поведе Аби към самолета, а със свободната дирижираше оркестъра. Когато стигнаха последната контрола, тя се извърна в прегръдката на Рой, за

да погледне назад към двукрилата люлееща се врата. Нямахте как да ме види.

ЕПИЛОГ

Откриха музея в стария женски манастир на седми ноември 2017 година, за да припомнят стогодишнината от комунистическата революция. Американското правителство реши да подари сградата, след като представителството им се премести в новото консулство от стъкло и алуминий на брега на залива. Аби, сигурен съм, имаше основна заслуга при убеждаването на Вашингтон, че това е най-добрият начин да се освободят от старата сграда.

Манастирът сега е известен под името „Музей Наталия Вадим“. Той е уникален по рода си и е посветен изцяло на нашата горчива история, белязана с жестоко отношение към пренебрегнатите армии от руски деца. Предназначението му е да документира най-безпристрастно страданията на нашите деца, които в други части на Русия са били старателно прикривани. Това е един архив от филми и документи, от които историците могат да научат какво е ставало само в една част от огромния Съветски съюз на Сталин или пък по времето на Елцин, та до неизброимите и ненаказани злодеяния в днешни времена.

Новият ни губернатор, Рой, не беше много въодушевен от идеята. Но му беше подсказано много ясно, че ако желае Кола да получи извънредни помощи за развитие, няма избор.

Дронски стоеше зад друго, не толкова желано дарение. Въпреки всичките ми увещания В. И. Ленин бе обявен за котарак на музея. Разхожда се важно из новото си имение с арогантната убеденост, че никой не може да го бутне от тази длъжност. Често се сблъскваме, когато ходя в музея в качеството си на член на директорския борд. Установили сме практиката да не си обръщаме никакво внимание. Но ако се разминем по някой безлюден коридор, на вдигнатата ръка се отговаря с дискретно вдигната лапа. Или обратното.

Вярвайте ми, приятели, по-близки от това няма да станем.

Издание:

Доналд Джеймс. Гадателката

Корица: „Атика“

„Атика“, София, 2002

ISBN 954-729-160-2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.